

„Мачванска средња школа“ Богатић

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

За период 2022-2026.године

1. Садржај

1. Садржај.....	2
2. Уводни део	6
2.1. Основни подаци о школи	6
2.2. Полазне основе рада.....	7
2.2.1. Законска и подзаконска акта.....	7
2.2.2. Општа акта школе.....	9
2.3. Историјат школе.....	9
2.4. Школа данас.....	10
2.4.1. Материјално – технички и просторни услови рада	10
2.4.1.1. Школски простор.....	10
2.4.1.2. Спортски терени, дворишта и земљиште	10
2.4.1.3. Наставна средства и техничка помагала	11
2.4.2. Кадровски услови рада.....	12
3. Циљ Школског програма	13
4. Назив врста и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује и језик на коме остварује програм	16
5. Обавезни и изборни предмети и модули по образовним профилима, као и начини остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарди постигнућа	17
5.1. Ветеринарски техничар	17
5.1.1. Обавезни и изборни предмети по разредима	17
5.1.2. Начини и оставривања принципа, циљева и исхода по модулима	20
5.1.2.1. Општеобразовни предмети.....	20
5.1.2.2. Стручни предмети	90
5.1.2.3. Изборни предмети	119
5.2. Царински техничар	128
5.2.1. Обавезни и изборни предмети по разредима	128
5.2.2. Начини и оставривања принципа, циљева и исхода по модулима	130
5.2.2.1. Општеобразовни предмети.....	130
5.2.2.2. Стручни предмети	197
5.3. Економски техничар	252
5.3.1. Обавезни и изборни предмети по разредима	252
5.3.2. Начини и оставривања принципа, циљева и исхода по модулима	254
5.3.2.1. Општеобразовни предмети.....	254
5.3.2.2. Стручни предмети	307
5.3.2.3. Изборни предмети	403

5.4.	Машински техничар моторних возила.....	409
5.4.1.	Обавезни и изборни предмети по разредима	409
5.4.2.	Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима	411
5.4.2.1.	Општеобразовни предмети.....	411
5.4.2.2.	Стручни предмети	498
5.5.	Техничар друмског саобраћаја.....	545
5.5.1.	Обавезни и изборни предмети по разредима	545
5.5.2.	Начини остваривања принцип , цињева и исхода по модулима	547
5.5.2.1.	Општеобразовни предмети.....	547
5.5.2.2.	Стручни предмети	626
5.5.2.3.	Изборни предмети	709
5.6.	Возач моторних возила.....	720
5.6.1.	Обавезни и изборни предмети по разредима	720
5.6.2.	Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима	722
5.6.2.1.	Општеобразовни предмети.....	722
5.6.2.2.	Стручни предмети	780
5.6.2.3.	Изборни предмети	847
5.7.	Кувар.....	853
5.7.1.	Обавезни и изборни предмети по разредима	853
5.8.	Послатичар.....	855
5.8.1.	Обавезни и изборни предмети по разредима	855
5.8.2.	Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима	857
5.8.3.	Општеобразовни предмети кувар/послатичар	857
5.8.4.	Стручни предмети кувар/ послатичар.....	904
5.8.4.1.1.	Куварство.....	920
5.8.4.1.2.	Послатичарство	933
5.8.5.	Изборни предмети кувар/ послатичар.....	942
5.9.	Изборни заједници предмети	956
5.9.1.	Верска настава.....	956
5.9.2.	Грађанско васпитање	970
5.10.	Стандади постигнућа	981
5.10.1.	Српски језик и књижевност	981
5.10.2.	Енглески језик	1019
5.10.3.	Математика.....	1023
5.10.4.	Историја	1026
5.10.5.	Географија	1028
5.10.6.	Хемија	1030

5.10.7. Физика.....	1042
5.10.8. Биологија	1048
6. Програм допунске, додатне и припремне наставе	1051
7. Програми за полагања матурских испита	1054
7.1. Програм матурског испита за смер - Ветеринарски техничар.....	1054
7.2. Програм матурског испита за смер - Царински техничар.....	1057
7.3. Програм матурског испита за смер – Економски техничар.....	1060
7.4. Програм матурског испита за смер – Машински техничар моторних возила	1063
7.5. Програм матурског испита за смер – Техничар друмског саобраћаја	1066
7.6. Програм матурског испита за смер – Возач моторних возила	1072
7.7. Програм матурског испита за смер - Кувар.....	1077
7.8. Програм матурског испита за смер – Посластичар.....	1081
8. Програм и активности за решавање проблема, комуникација и тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа	1085
9. Факултативни наставни предмети и њихов програмски садржај и активности којима се остварују; Програм слободних активности.....	1086
9.1. Програм Ученичког парламента.....	1086
9.2. Програм хора	1088
9.3. Слободне активности.....	1089
9.3.1. Програми секција.....	1091
9.3.1.1. Кошаркашка секција	1091
9.3.1.2. Одбојкашка секција.....	1093
9.3.1.3. Фудбалска секција.....	1096
9.3.1.4. Рукометна секција	1098
9.3.1.5. Атлетска секција.....	1100
9.3.1.6. Рецитаторска секција	1102
9.3.1.7. Новинарска секција	1103
9.3.1.8. Црква и друштво.....	1106
9.3.1.9. Програмерска секција	1108
9.3.1.10. Математичка секција.....	1109
9.3.1.11. Педагошко-психолошка секција	1111
9.3.1.12. Секција енглеског језика.....	1112
10. Програм културних активности	1114
11. Програм каријерног вођења и саветовања	1115
12. Програм заштите животне средине.....	1116
13. Програм заштите од насиља	1117
14. Програм школског спорта.....	1119
15. Програм сарадње са локалном самоуправом	1121

16.	Програм школског маркетинга.....	1123
17.	Програм сарадње са породицом	1125
18.	Програм рада одељењског старешине	1127
19.	Програм излета и екскурзија	1129
20.	Програм безбедности и здравља на раду.....	1134
20.1.	Програм безбедности и здравља на раду током трајања пандемије COVID-19	1135
21.	Програм здравствене заштите	1137
22.	Програм за обезбеђивање квалитета и развоја установе.....	1138
23.	Програм израде пројеката	1139
24.	Програм школског сајта	1140
25.	Програм библиотеке	1141
26.	Смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке	1143
27.	Актив за развој школског програма	1144

2. Уводни део

2.1. Основни подаци о школи

„МАЧВАНСКА СРЕДЊА ШКОЛА”

Адреса	улица Јанка Веселиновића број 1, Богатић
Директор школе	Нада Јелесић
Телефони	015 7786 412; 015 7786 202; 015 7786 222
Web-site	www.srednjabogatic.edu.rs
E-mail	srednjabogatic@gmail.com
Дан школе	Свети Сава 27.01.
Број ученика	632
Број запослених	79
Језик на коме се настава одвија	Српски језик
Језици који се уче у школи	Енглески језик
Број смена у школи и начин измене смена	рад се одвија у две смене: преподневној и послеподневној, смене се не мењају

Израда Школског програма „Мачванске средње школе“ Богатић реализована је на основу одредби закона, подзаконских прописа и општих аката школе, а у складу са Развојним планом школе и резултатима самовредновања рада.

2.2. Полазне основе рада

2.2.1. Законска и подзаконска акта

- Закона о основама система образовања и васпитања («Сл. Гласник, РС», бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15, 68/15, 88/17, 27/18, 10/19, 6/20);
- Закон о средњем образовању и васпитању («Сл. Гласник, РС», бр. 55/13, 101/17, 27/18/46/20);
- Правилник о календару образовно-васпитног рада средњих школа за школску 2021/2022 годину;
- Правилника о педагошкој норми часова непосредног рада наставника и стручних сарадника и структуре радних обавеза;
- Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 72/2015, 84/2015, 73/2016, 45/2018 и 106/2020);
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање ("Сл. гласник РС ", бр. 74/2018);
- Правилник о наставном плану и програму средњег стручног образовања у подручју рада трговина, угоститељство и туризам ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2012, 1/2013 - испр., 17/2013 - испр., 1/2015);
- Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2012, 2/2013, 3/2014, 5/2014, 10/2016, 5/2017);
- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада економија, право и администрација ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2015, 7/2016 и 9/2019);
- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада машинство и обрада метала ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 17/2015, 7/2016, 4/2017, 5/2017, 11/2017, 4/2018 и 13/2018);
- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2015, 10/2016 и 13/2018);
- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада саобраћај ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2015, 11/2017, 13/2018 и 7/2019);
- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за

- образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада трговина, угоститељство и туризам ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2015);
- Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада машинство и обрада метала ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2014, 11/2015, 1/2016, 2/2016, 10/2016, 11/2016 - др. правилник, 4/2017, 5/2017, 1/2018 и 13/2018);
  - Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2012, 1/2013 - испр., 10/2016, 11/2016 - др. правилник и 13/2018 - др. правилник);
  - Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада саобраћај ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2015, 2/2016, 11/2016 - др. правилник, 5/2017 и 13/2018 - др. правилник);
  - Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада економија, право и администрација ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2019 и 9/2019);
  - Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада трговина, угоститељство и туризам ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 8/2014, 11/2016 - др. правилник, 6/2018 - др. правилник и 13/2018 - др. правилник);
  - Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за средње школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2003, 23/2004, 9/2005 и 11/2016);
  - Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за средње школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2001);
  - Правилник о наставном плану и програму средњег стручног образовања у подручју рада економија, право и администрација ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2012, 1/2013 - испр., 15/2015, 4/2019 и 2/2020);
  - Правилник о наставном плану и програму средњег стручног образовања у подручју рада трговина, угоститељство и туризам ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2012, 1/2013 - испр., 17/2013 - испр. и 1/2015);
  - Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада машинство и обрада метала ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2014, 11/2015, 1/2016, 5/2016, 10/2016, 13/2016, 4/2017, 1/2018, 4/2018, 2/2020 и 5/2020);
  - Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2012, 2/2013, 3/2014, 5/2014, 10/2016, 5/2017, 2/2020 и 11/2020);
  - Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада саобраћај ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2015, 3/2016, 5/2017 и 2/2020);
  - Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада трговина, угоститељство и туризам ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 8/2014, 2/2018 и 6/2018 - др. правилник);
  - Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању ("Сл. гласник РС ", бр. 82/2015 и 59/2020);
  - Правилник о организацији и остваривању екскурзије у средњој школи ("Сл. гласник РС ", бр. 30/2019);

- Правилник о педагошкој норми свих облика образовно-васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 1/92, 23/97, 2/2000 и 15/2019);
- Правилник о плану уџбеника за стручне предмете у стручним школама ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2016);
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности ("Сл. гласник РС", бр. 65/2018)
- Правилник о стандардима квалитета рада установе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 14/2018);
- Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада економија, право и администрација ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2015, 11/2016, 2/2017, 1/2019, 9/2019 и 2/2020);
- Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада машинство и обрада метала ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2015, 11/2016, 13/2016, 2/2017, 3/2017, 8/2017, 4/2018, 18/2018, 1/2019 - испр., 9/2019 и 2/2020);

Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада пољопривреда,

2.2.2. Општа акта школе

- Развојни план школе.
- Извештај о самовредновању рада школе.
- Извештај о спољашњем вредновању рада школе.
- Годишњег извештаја о раду школе.
- Важећи правилници (интерни) и принципи које се користе у раду школе.

2.3. Историјат школе

У Богатићу 1977. године је основана прва средња школа. **Почетак њеног рада је био 01.09.1977.** године у згради основне школе. Те, школске 1977/1978. године, школа није била самостална, већ је радила у саставу гимназије „Вера Благојевић” из Шапца са више од 10 одељења у првом разреду.

Локална самоуправа и грађани желели су средњу школу у Богатићу. Средства за изградњу школе прикупљена су самодоприносом где је одзив грађана био, мимо сваког очекивања, изванредан. Саграђена је зграда за нову школу, а од преосталих средстава, стамбена зграда са становима за просветне раднике. Као самостална, средња школа у Богатићу, почиње са радом 23. септембра 1978. године.

Школа је мењала културни миље Богатића и околине, обогаћивала живот омладине, увек била у центру збивања, па и сама се мењала и обогаћивала. У зависности од структуре образовних профила, школа је мењала и називе па је била:

*Средња школа за усмерено образовање,
Образовни центар „7. август“,
Техничка школа „7. август“,
Пољопривредно-машинска школа „7. август“
и данас „Мачванска средња школа“ Богатић.*

2.4. Школа данас

Школу похађа 632 ученика у 7 различитих смерова, а она данас спада у групу боље опремљених школа и једина је средња школа у општини Богатић. Изградњом физкултурне сале, школа доприноси развоју спорта на територији Богатића, а и шире. Наши ученици су учесници многих такмичења и неретко, добитници разних признања. Такође, велики проценат ученика наставља даље школовање на високошколским установама. Неки од њих се, након завршетка студија, враћају како би унапредили живот локалне заједнице, а неки остају најчешће у градовима где су стекли дипломе.

2.4.1. Материјално – технички и просторни услови рада

2.4.1.1. Школски простор

Врсте простора	Број
Класичне учионице	13
Кабинети	6
Библиотека	1
Канцеларије: (директор, наставници, педагошко-психолошка служба, секретар, рачуноводство, синдикат, организатора практичне наставе)	7
Ходници/холови	3/3
Санитарни чвор	13
Остале просторије:	
- за одлагање административног материјала	1
- за одлагање средстава за хигијену	6
- кухиња , машинска радионица	2
Сала за наставу физичког васпитања	1
Просторија за пријем родитеља	1
Просторије за помоћно техничко особље	2

2.4.1.2. Спортски терени, дворишта и земљиште

Школско двориште чине: зелене површине са четинарима, цвећем, травом. Пространо је, чисто, осветљено. У школском дворишту налазе се два спортска терена: један је комбиновани и користи се за: фудбал, рукомет и кошарку, а други за одбојку. Терени су оштећени.. Голови за фудбал су у нови, добро фиксирани. Кошеви су причвршћени, стабилни.

2.4.1.3. Наставна средства и техничка помагала

Наставна средства	Број
Штампач са фотокопиром	3
Рачунар	76
Лап-топ	10
Штампач	9
Фото-апарат (дигитални)	1
Сто за стони тенис	3
Магнетна табла	5
Телевизор	16
Пројектор	2
Интерактивна табла	1

Што се тиче просторних услова (учионице, кабинети, библиотека, пратеће просторије, двориште) су на задовољавајућем нивоу. Школски простор пружа одговарајуће могућности за реализацију наставних и ваннаставних активности. Школски простор је прилагођен потребама деце са сметњама у развоју.

Школа је опремљена и специфичним наставним средствима и опремом неопходним заостваривање наставе појединих предмета а ученицима и наставницима је на располагању и фонд школске библиотеке.

Просторије у школи се адекватно одржавају. Школске учионице су адекватно осветљене. Школски намештај је функционалан. Наставницима и ученицима је омогућен приступ интернету. АМРЕС интернету, СББ и Астра.

2.4.2. Кадровски услови рада

		Укупан број (наставника, стручних сарадника и директор)
	Запослен на неодређено време	45
	Запослен на одређено време	22
	Запослен само у овој школи	55
	Запослен у две школе	9
	Запослен у три и више школа	3
	Са лиценцом	48
	Без лиценце	15
Степен стручне спреме	VII	62
	VI	5
Структура према радном стажу у образовању	до 2 године	5
	од 2 до 5 година	11
	од 5 до 10 година	9
	од 10 до 20 година	29
	од 20 до 30 година	10
	од 30 до 40 година	3
	Број приправника	4
	Број ментора	4

3. Циљ Школског програма

Циљеви школског програма су засновани на циљевима и исходима образовања и васпитања. Школски програм је усмерен на остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда образовања и васпитања.

Основни циљеви образовања и васпитања су:

1. обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју детета, ученика и одраслог;
2. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
3. шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укључност ученика у систем образовања и васпитања;
4. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
5. свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
6. континуирано унапређивање квалитета и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
9. развој кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
10. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
11. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања изанимања, сопственог развоја и будућег живота;
12. развијање позитивних људских вредности;
13. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
14. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
16. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
17. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
18. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Исходи - Након завршеног средњег образовања и васпитања ученик ће бити способан да:

1. изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
2. прикупља анализа, организује и критички процењује информације;
3. користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
4. ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
5. ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
6. зна како да учи;
7. уме да разликује чињенице од интерпретација;
8. примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
9. поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
10. одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
11. ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
12. покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
13. остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
14. схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
15. има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативности изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

У изради школског програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање општих међупредметних компетенција, и то:

1. компетенцији за целоживотно учење,
2. одговорно учење у демократском друштву,
3. естетичка компетенција,
4. комуникација,
5. одговоран однос према околини,
6. одговоран однос према здрављу,
7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву,
8. рад са подацима и информацијама,
9. решавање проблема,
10. сарадња,
11. дигитална компетенција.

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

На основу Школског програма остварују се активности из развојног плана и укупан образовно-васпитни рад у школи.

4. Назив врста и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује и језик на коме остварује програм

Језик на ком се настава одвија је српски језик.

Редовни настава

Р.б.	Подручије рада	Образовни профил	Трајање наставе
1	Пољопривреда, производња и прерада храна	Ветеринарски техничар	4 године
2	Економија, право и администрација	Царински техничар	4 године
		Економски техничар	4 године
3	Машинство и обрада метала	Машински техничар моторних возила	4 године
4	Саобраћај	Техничар друмског саобраћаја	4 године
		Возач моторних возила	3 године
5	Трговина, угоститељство и туризам	Кувар	3 године
		Кувар - Посластичар	3 године
		Трговац	3 године

Ванредни ученици

Р.б.	Образовни профил	Статус	Број ученика
1.	Техничар друмског саобраћаја	Преквалификација	1
2.	Економски техничар	Доквалификација	1
3.	Економски техничар	Обнова уписа	1
4.	Царински техничар	Преквалификација	2
5.	Царински техничар	Доквалификација	1
6.	Царински техничар		1
7.	Ветеринарски техничар	Обнова уписа	1
8.	Ветеринарски техничар		1
9.	Трговац		1
10.	Машински техничар моторних возила	Преквалификација	1
11.	Машински техничар моторних возила	Доквалификација	1
12.	Машински техничар моторних возила		1
13.	Кувар		2
		Укупно:	17

5. Обавезни и изборни предмети и модули по образовним профилима, као и начини остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарди постигнућа

5.1. Ветеринарски техничар

5.1.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Пољопривреда, производња и прерада хране			
Образовни профил		Ветеринарски техничар			
Број и година издања службеног гласника смера		6/2012			
Верификациони број смера		022-05-00361/94-03 од 13.06.2014. Министарство просвете, науке и технолошког развоја			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
1	Српски језик и књижевност	3	96	теорија	обавезни
1	Енглески језик	2	64	теорија	обавезни
1	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
1	Математика	2	64	теорија	обавезни
1	Рачунарство и информатика	2	64	вежбе	обавезни
1	Историја	2	64	теорија	обавезни
1	Латински језик	1	32	теорија	обавезни
1	Физика	2	64	теорија	обавезни
1	Географија	2	64	теорија	обавезни
1	Хемија	2	64	теорија	обавезни
1	Биологија	2	64	теорија	обавезни
1	Грађанско васпитање/ Верска настава	1/1	32/32	теорија	обавезни изборни
1	Анатомија и физиологија	3+2	96+64	теорија+вежбе	обавезни
1	Анатомија и физиологија		30	блок	обавезни
1	Сточарство са исхраном	2+2	64+64	теорија+вежбе	обавезни
1	Сточарство са исхраном		30	блок	обавезни
1	Професионална пракса		90	блок	обавезни
2	Српски језик и књижевност	3	96	теорија	обавезни
2	Енглески језик	2	64	теорија	обавезни
2	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
2	Математика	2	64	теорија	обавезни
2	Хемија	3	64	теорија	обавезни
2	Биологија	1	32	теорија	обавезни
2	Грађанско васпитање/ Верска настава	1/1	32/32	теорија	обавезни изборни
2	Други страни језик	2	64	теорија	изборни
2	Изабрани спорт	2	64	теорија	изборни
2	Историја (одабране теме)	2	64	теорија	изборни
2	Ликовна култура	2	64	теорија	изборни

2	Музичка култура	2	64	теорија	изборни
2	Географија у пољопривреди	2	64	теорија	изборни
2	Фармакологија	2+1+2	64+32+64	теорија +вежбе+практична настава	обавезни
2	Фармакологија		20	блок	обавезни
2	Патологија	2	64	теорија	обавезни
2	Патологија		10	блок	обавезни
2	Хигијена и нега животиња	2+1+2	64+32+64	теорија +вежбе+практична настава	обавезни
2	Хигијена и нега животиња		20	блок	обавезни
2	Епизоотиологија	2+2	64+64	теорија +вежбе	обавезни
2	Епизоотиологија		10	блок	обавезни
2	Професионална пракса		90	блок	обавезни
2	Болести пчела	2	64	теорија	изборни
2	Козарство	2	64	теорија	изборни
3	Српски језик и књижевност	3	96	теорија	обавезни
3	Енглески језик	2	64	теорија	обавезни
3	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
3	Математика	2	64	теорија	обавезни
3	Грађанско васпитање/ Верска настава	1/1	32/32	теорија	обавезни изборни
3	Други страни језик	2	64	теорија	изборни
3	Изабрани спорт	2	64	теорија	изборни
3	Историја (одабране теме)	2	64	теорија	изборни
3	Логика са етиком	2	64	теорија	изборни
3	Хемија	2	64	теорија	изборни
3	Физика	2	64	теорија	изборни
3	Биологија	2	64	теорија	Изборни
3	Ликовна култура	2	64	теорија	Изборни
3	Музичка култура	2	64	теорија	Изборни
3	Географија у пољопривреди	2	64	теорија	Изборни
3	Породиљство	3+2+2	96+64+64	теорија +вежбе+практична настава	обавезни
3	Породиљство		30	блок	обавезни
3	Болести животиња	4+4+5	128+128+160	теорија +вежбе+практична настава	обавезни
3	Болести животиња		30	блок	обавезни
3	Професионална пракса		90	блок	обавезни
3	Патологија риба	2	64	теорија	изборни
3	Спортско коњарство	2	64	теорија	изборни
3	Патологија егзотичних животиња	2	64	теорија	изборни
3	Добробит животиња	2	64	теорија	изборни
3	Аграрни туризам	2	64	теорија	изборни

4	Српски језик и књижевност	3	96	теорија	обавезни
4	Енглески језик	2	64	теорија	обавезни
4	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
4	Математика	2	64	теорија	обавезни
4	Социологија са правима грађана	2	64	теорија	обавезни
4	Грађанско васпитање/ Верска настава	1/1	32/32	теорија	обавезни изборни
4	Други страни језик	2	64	теорија	изборни
4	Изабрани спорт	2	64	теорија	изборни
4	Историја (одабране теме)	2	64	теорија	изборни
4	Филозофија	2	64	теорија	изборни
4	Хемија	2	64	теорија	изборни
4	Физика	2	64	теорија	изборни
4	Биологија	2	64	теорија	изборни
4	Ликовна култура	2	64	теорија	изборни
4	Музичка култура	2	64	теорија	изборни
4	Болести животиња	3+2+3	96+64+96	теорија +вежбе+практична настава	обавезни
4	Болести животиња		30	блок	обавезни
4	Основи хирургије	2+3+3	64+96+96	теорија +вежбе+практична настава	обавезни
4	Основи хирургије		30	блок	обавезни
4	Предузетништво	2	64	вежбе	обавезни
4	Хигијена намирница животињског порекла	2	64	теорија	изборни
4	Кинологија	2	64	теорија	изборни
4	Аграрни туризам	2	64	теорија	изборни

5.1.2. Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима

5.1.2.1. Општеобразовни предмети

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Први					
Наставни предмет	Српски језик и књижевност					
Годишњи фонд часова	96					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> – Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику; – Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; – Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; – Оспособљавање за ефикасно комуницирање; – Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике; – Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности; – Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова; – Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина; – Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевноисторијских појава и процеса у књижевности; – Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа; – Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине; – Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности; – Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности; – Развијање трајног интересовања за нова сазнања. 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте уметности и њихова изражајна средства ● објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности ● наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности ● познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике ● одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу ● износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевног дела	13			13
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе ● наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама ● тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима ● објасни универзалне поруке књижевности старог века 		Књижевност старог века	11			11
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали 		Средњовековна књижевност	11			11

<ul style="list-style-type: none"> • именује ауторе и дела • разуме постику жанрова средњовековне књижевности • лоцира обрађене текстове у историјски контекст • објасни значај средњовековне књижевности за српску културу • анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака 					
<ul style="list-style-type: none"> • разликује лирске, епске и лирско-епске песме • уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) • процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности • тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима • упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	11			11
<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније представнике и њихова дела • објасни значење појмова хуманизам и ренесанса • наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе • упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе • објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације 	Хуманизам и ренесанса	9			9
<ul style="list-style-type: none"> • објасни функцију језика и појам језичког знака • разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика • наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века • наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	Општи појмови о језику	4			4
<ul style="list-style-type: none"> • уме да се служи правописом • разликује гласовне алтернације • влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору 	Фонетика	9			9
<ul style="list-style-type: none"> • примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом • примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом • подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	9			9
<ul style="list-style-type: none"> • опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању • разликује функционалне стилове • препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила • попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	19			19
Укупан број часова		96			96
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање Компетенције:	

<ul style="list-style-type: none"> -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња
---	--	---

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други разред
Наставни предмет	Српски језик и књевност
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проширивање и продубљивањ знања о српском књижевном језику; – Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; – Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; – Оспособљавање за ефикасно комуницирање; – Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике; – Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности; – Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова; – Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина; – Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевно историјских појава и процеса у књижевности; – Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа; – Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине; – Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности; – Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности; – Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности ● објасне значај Венцловића и Орфелина за развој језика и књижевности код Срба ● препозна одлике просветитељства на обрађеним делима ● објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност ● направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности 	Барок, класицизам, просветитељство	13				13

<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима 					
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике романтизма и њихова дела • уочава и образлаже одлике романтизма • изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања • препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Романтизам	23			23
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике правца и њихова дела • дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела • процењује друштвене појаве и проблеме које покреће књижевно дело • развије критички став и мишљење при процени поступака и понашања јунака у обрађеним делима 	Реализам	26			26
<ul style="list-style-type: none"> • одреди врсту речи и граматичке категорије • употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом 	Морфологија	9			9
<ul style="list-style-type: none"> • примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	5			5
<ul style="list-style-type: none"> • изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама у књижевним текстовима и свакодневном животу • препозна одлике стручно-научног стила • примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	20			20
Укупан број часова		96			96
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Грађанско васпитање/Верска настава • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику;
- Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању;
- Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога;
- Оспособљавање за ефикасно комуницирање;
- Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике;
- Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности;
- Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова;
- Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина;
- Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевно историјских појава и процеса у књижевности;
- Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа;
- Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине;
- Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности;
- Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности;
- Развијање трајног интересовања за новасазнања.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике правца, представнике и њихова дела ● уочи и тумачи модерне елементе у изразу и форми књижевног дела ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Модерна	27				27
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике праваца, представнике и њихова дела ● наведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два светска рата ● успостави узајамни однос књижевних дела и времена у коме су настала ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Књижевност између два рата	32				32
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна просте, изведене и сложене речи ● примени основне принципе творбе речи 	Творба речи	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна и одреди вредност лексеме ● уме да се служи речницима ● наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 	Лексикологија	5				5

<ul style="list-style-type: none"> • примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми • скраћује речи у складу са прописаним правилима 	Правопис	5			5
<ul style="list-style-type: none"> • износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању 	Култура изражавања	24			24
Укупан број часова		96			96
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева у чења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Грађанско васпитање/Верска настава • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња		

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3
Циљ <ul style="list-style-type: none"> – Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику; – Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; – Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; – Оспособљавање за ефикасно комуницирање; – Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике; – Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности; – Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова; – Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина; 	

- Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевно историјских појава и процеса у књижевности;
- Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа;
- Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине;
- Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности;
- Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности;
- Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе обележја савремене поезије • тумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њима • изведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама 	Савремена поезија	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • именује различите прозне врсте и приповедне поступке • тумачи дело у складу са његовим жанровским особеностима • интегрише лично искуство током читања и тумачења дела • вреднује дело износећи аргументе 	Савремена проза	30				30
<ul style="list-style-type: none"> • увиди разлику између традиционалне и савремене драме • упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације • формулише личне утиске и запажања о драмском делу 	Савремена драма	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • препозна свременост обрађених тема • тумачи дела износећи своја запажања и утиске и образложења о њима 	Класици светске књижевности	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • одреди синтаксичке јединице и њихову функцију • одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција • разуме појам конгруенције • познаје систем глаголских облика 	Синтакса	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • примени правописне знаке у складу са језичком нормом • употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом 	Правопис	5				5

<ul style="list-style-type: none"> •напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте • састави биографију, молбу, жалбу, приговор... •процењујев редност понуђених културних садржаја 	Култура изражавања	23			23
Укупан број часова		96			96
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Праћење и вредновање <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Грађанско васпитање/Верска настава • Унутрарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња		

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	64- теорија
Недељни фонд часова	2
Циљ <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; 	

- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова Начини и поступци остваривања програма
<p>- разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно)</p> <p>- разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, ознакама, етикетама)</p> <p>- разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)- у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима)</p> <p>- разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и коришћење)- употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје</p> <p>- саставља кратак текст о одговарајућој теми</p> <p>- пише кратке поруке релевантне за посао (место, термини састанка)</p> <p>- пише краћи текст о себи и свом окружењу</p> <p>- попуњава формулар где се траже лични подаци- на једноставан начин се споразумева са саговорником који говори споро и разговетно</p> <p>- поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум)</p> <p>- напише кратко лично писмо, поруку, разгледницу, честитку- препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи)</p> <p>-користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.)</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда.</p> <p>Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Спортови и позната спортска такмичења</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексичку и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање,</p>

	<p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	
Укупан број часова - 64		
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање</p>	

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	64 - теорија
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Начини остварања исхода
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са уобичајеним и новим активностима на часу.</p> <p>Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста (приближног трајања око 5 минута), у зависности од степена познавања теме и контекста, постави хипотезе у вези са: врстом усменог текста који слуша, нпр. обавештења, упутства и упозорења, анкетање пролазника и друго; бројем саговорника, њиховим статусом и намерама; општим садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.).</p> <p>Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби наредних слушања (у зависности од тежине текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту и садржај усменог текста, на статус, намере и међусобне односе саговорника; разуме најбитније елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања.</p> <p>Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор.</p> <p>Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о познатим темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују релативно познате</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки</p>

теме; разуме општи садржај рекламних порука и радио емисија (до 12 мин), о темама из свакодневног живота и живота младих.

Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују релативно познате теме; разуме тему и делове песама које слуша.

Спонтана интеракција: разуме фразе и реченице настале у спонтаној интеракцији у вези са познатим ситуацијама, уз отежавајуће околности природне комуникације (бука на улици, телефонски разговори, интервју лицем у лице, телефонским путем, преко скајпа итд.).

Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.

ЧИТАЊЕ:
Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: уочава и препознаје разлику у структури и садржају текстуалних врста којекористи у приватном и школском домену.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације дужих аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 200 речи о конкретним темама из области непосредног интересовања (породични живот, свакодневница, школа, посао, слободно време, дневни догађаји), изводећи закључке о непознатим значењима на основу контекста, језичких знања и других предзнања.

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме целину и појединачне делове обавештења и упозорења на јавним местима; разуме описе догађаја, осећања, намера у мери која му омогућује редовну преписку са пријатељима и познаницима; разуме главну нит аргументације у представљању неког проблема, чак и ако не разуме сваки појединачни детаљ; разуме суштинске информације из неког информативног текста (нпр. вести, извештаја, биографије), написаног једноставним стилем, на релативно познате теме.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у уобичајеним писаним документима (писмима, проспектима, обавештењима) пронађе и разуме већи број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства и саветодавне текстове уколико су писани јасним језиком и/или праћени визуелним елементима, без великог броја стручних израза; разуме краће текстове о савременој друштвеној проблематици, разазнајући ауторов генерални став или гледиште.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставне литерарне текстове различитих жанрова (поезију, прозу, драму), уколико у њима нема симболичких и интертекстуално специфичних елемената.

Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)

Медији и комуникација

Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)

Потрошачко друштво

Спортови и спортске манифестације

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Европа и заједнички живот народа

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: на једноставан начин описује и извештава о различитим темама из домена личних интересовања користећи познате језичке елементе (лексичке и морфосинтаксичке структуре); описује или репродукује, са приличном лакоћом, садржај мање компликованих прича и описа догађаја, ређајући хронолошки збивања и користећи одређене лексичке структуре; опише неки стварни или измишљени догађаји говори о надањима, сновима и циљевима; опише свакодневне радње и навике, говори о реализованим активностима као и о припремању и планирању неке будуће активности.

Аргументовање: аргументује личне ставове тако да га саговорник без потешкоћа разуме скоро током целог излагања; укратко образложи и објасни шта мисли, планира и ради.

Излагање пред публиком: описује и излаже о темама из области личног искуства и образовања или струке, са претходном припремом и уз помоћ визуелних средстава која му олакшавају презентацију; одговори на једноставна и непосредна питања која се односе на презентацију, под условом да му се пружи помоћ при формулисању одговора; интерпретира радњу неког филма или књиге.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: прати говор саговорника када му се обраћа разговетно, користећи уобичајене изразе, али понекад је потребно да му се искази понове ради појашњења одређених речи и изрза.

Неформални разговор (између пријатеља): износи лични став или затражи нечији став или мишљење о познатим темама из домена личних интересовања и образовања користећи познате језичке елементе; снађе се у решавању одређеног проблема, нпр. сналажења у свакодневним ситуацијама, постављајући практична питања типа: Куда ићи? Шта радити? Како се организовати? (планови за излазак и сл.); препозна тему неког разговора уколико се прича полако и разговетно; изрази слагање или неслагање са саговорником.

Формална комуникација: прати основни смисао формалне дискусије о познатим темама из домена личних интересовања, образовања или струке ако се говори стандардним језиком и користе познати језички елементи; изрази лични став, али се тешко сналази у покретању расправе; размени одређене информације и каже своје мишљење о неким практичним питањима, уколико се то од њега тражи на директан начин, под условом да му се помогне у формулисању исказа и да му се, ако затреба, понове најважнији делови; сналази се у већини ситуација које су у вези са неким путовањем или организацијом путовања (резервисање смештаја, куповина карата, тражење информација од других путника...).

Функционална сарадња: прати шта се говори и, ако затреба, понови речи саговорника, како би се уверио да су се добро разумели; пренесе једноставне и директне информације.

Интервјусање: користи припремљени упитник за вођење организованог разговора, уз спонтано постављање неколико додатних питања.

појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја.

Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише на разложан и јасан начин о разноврсним темама из свог подручја интересовања и окружења; у једноставном и везаном тексту може јасно да опише осећања и реакције; у стању је да опише и резимира видео и аудио поруке у вези са познатим ситуацијама и садржајима из свакодневног живота младих, као и садржаје информативног и документарног карактера.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише кратке формалне и неформалне текстове (до 100 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука); пише белешке у вези са свакодневним потребама и плановима; води белешке и пише лична писма да би тражио или пренео информације и да на разумљив начин пише о елементима које сматра битним; парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима, и својим доменом интересовања.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање елементарном лексиком, али долази до честих грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; опише ствари које су му блиске; употребљава једноставно и описно изражавање да би кратко причао о предметима и стварима које има и пореди их са другима; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје краћи опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и слично), описује активности из прошлости и лично искуство, као и планове за будућност; правилно користи превопис, интерпункцију и организацију текста

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на формалност говорне ситуације.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај дужег адаптираног текста, аудио или видео записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај кратког адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику) додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи двојезичне речнике за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања

<p>из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 краћих адаптивних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ Именице: род именица; именице у функцији придева; саксонски генитив. Члан: употреба и изостављање одређеног и неодређеног члана. Заменице и детерминатори: показне заменице; присвојне заменице; повратне заменице. Придеви и прилози: грађење, врсте, место у реченици; прилози учесталости; компаративи и суперлативи. Везници: повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so. Творба речи: суфикси за именице које означавају занимања: -er/or, -ist, -ician. Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена; Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous; Used to/would за уобичајене радње у прошлости; Will/going to за предвиђање; модални глаголи (may/might; must /have to; must/mustn't/needn't); пасивни глаголски облици и конструкције. Предлози: време, место и кретање; предлози после именица (нпр. reason for, difference between); предлози после глагола (нпр. talk to, look at). Фразални глаголи: са on, off, up, down... (нпр. go on, turn on/off, turn up/down). Реченица: ред речи у реченици; питања (WH-questions, Tag questions); погодбене реченице (потенцијалне, иреалне); неуправни говор (са и без слагања времена).</p>					
Укупан број часова		64			
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>				

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	64 - теорија
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика 		
<p>ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Садржај програма/ Тема/Област</p>	<p>Начини остваривања исхода</p>
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, чак и ако час води непозната особа, под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример монолошког излагања о познатој теми (приближног трајања до 6 мин), у зависности од степена познавања теме и контекста постави хипотезе у вези са: општом темом и садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања. Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби трећег слушања (у зависности од сложености текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и структуру усменог текста; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати јасно структурирана излагања о актуелним друштвеним темама и онима из сфере сопственог интересовања у којима се користи стандардни језик. Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о актуелним темама, у којима се користи стандардни говор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему радио емисија (репортажа, интервјуа и сл., до 15 мин), као и њихов садржај, под условом да је говор стандардан и артикулација јасна. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему и делове песама које слуша. Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са темама из свакодневног живота уз отежавајуће околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Упутства: разуме упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, под условом да не садрже много стручних елемената. Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија</p>

<p>своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p> <p>ЧИТАЊЕ: Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Разликовање текстуалних врста: разликује фреквентне и мање фреквентне врсте текстова, познаје њихову макро и микро структуру и разуме њихову сврху и намену.</p> <p>Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације сложених аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 250 речи о конкретним темама из различитих области интересовања, са значајним степеном исправног поимања и тумачења садржаја.</p> <p>Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме општи смисао и појединачне детаље приватне кореспонденције свакодневне тематике, као и општи смисао и најфреквентније фразе карактеристичне за пословну кореспонденцију; разуме главну нит и суштину образложења у представљању неког проблема у једноставнијим текстовима аргументационог типа (нпр. у новинским колумнама или писмима читалаца), али и у другим врстама текстова у којима се јавља аргументација; разуме битне елементе и општи садржај ограничено комплексних информативних текстова, уз повремено коришћење речника и приручника или наставничку помоћ.</p> <p>Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у познатим и мање познатим врстама текстова пронађе велики број релевантних информација.</p> <p>Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства о начину употребе техничких и других апарата, писана јасним језиком, поткрепљена примерима конкретне употребе и/или илустрацијама; уме да прати специјализоване публикације и изван свог подручја активности, користећи повремено речник или неко друго помоћно средство.</p> <p>Разумевање књижевног текста: разуме једноставније савремене литерарне текстове писане уобичајеном и стилски неспецификованом лексиком, уз повремену помоћ наставника или консултовање речника/приручника.</p> <p>ГОВОР: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Монолошко излагање: Описивање: описује и извештава о догађајима и искуствима, служећи се ширим фондом израза које вешто примењује; опише карактеристичне детаље неког догађаја; исприча причу или изнесе неки опис једноставним „листањем“ и ређањем елемената; једноставним речима опише и укратко упоређује ствари и догађаје.</p> <p>Аргументовање: аргументује ставове и мишљења тако добро да га саговорник, без потешкоћа и готово током целог излагања, разуме; у излагању нагласи битне чињенице неког догађаја из личног искуства, укратко их образложи и објасни своје мишљење.</p> <p>Излагање пред публиком: у презентацији, између осталог, изнесе свој вредносни став о темама везаним за лично искуство и интересовања; је у стању да одговори, на непосредна питања која се надовезују, под условом да се могу поновити; интерпретира радњу неког филма или књиге и опише свој доживљај о њима.</p> <p>Интеракција:</p>	<p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за</p>
---	---	---

Разумевање изворног говорника: довољно добро разуме саговорника како би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.

Неформални разговор (између пријатеља): на учтив начин изражава своја уверења, ставове, слагања и неслагања; предлаже и реагује на предлоге; прати дискусије/разговоре одређеног трајања, под условом да се говори разговетно и стандардним језиком.

Формална комуникација: активно учествује у једној уобичајеној формалној дискусији о познатим темама на стандардном језику и ако саговорник говори разговетно, где обично долази до размене информације, добијања упутства или разрешавања неких практичних проблема; прати промене тема у некој формалној дискусији о познатим темама из домена интересовања или струке, уколико се разговор води полако и разговетно; се сналази у неубичајеним ситуацијама на јавном месту, у продавници, пошти или банци (нпр. захтевати замену неке неисправне робе или производа); тражи и добије додатна обавештења.

Интервјуисање: преузме извесну иницијативу током консултације или разговора (покретање нове теме), али у приличној мери остаје зависан од интерактивног деловања самог саговорника.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: да прецизно опише актуелна дешавања, неки стварни или измишљени догађај; пише јасно структурисане текстове из области личног интересовања; резимира прочитану причу, новински чланак, филм и слично и објасни свој став у вези са актуелним дешавањем, о апстрактним и културолошким појавама и догађајима, као што су музика и филм.

Текстуалне врсте и дужине: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разономом, путовањима, актуелним дешавањима и свог домена интересовања и образлаже своје ставове; напише прегледан, целовит и разумљив текст од почетка до краја при чему су правопис, кохерентност и кохезија текста прилично добри.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком на вишем нивоу из приватног домена, као и у вези са специфичним темама за одређене школске предмете, али долази повремено до грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје дужи и прецизан опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и сл.), описује активности из прошлости и лично искуство; на разложен, једноставан и непосредан начин пише о великом броју блиских тема у оквиру свог подручја интересовања; је у стању да опише своје планове за будућност; опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и догађаје.

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорeње и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

<p>У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, у неформалним ситуацијама, сажимајући и делом преводeћи, ученик ће бити у стању да:</p> <p>Усмeна медијација: препричава садржај кратког аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.</p> <p>Писана медијација и преводeње: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи речнике, посебно једнојезичне, за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног преводeња са Л2 на Л1, краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационах технологија.</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>Именице: множина именица (посебни случајеви); Pluralia tantum, Singularia tantum; збирне именице са глаголом у једнини и множини (нпр. people, police; family, team, orchestra...).</p> <p>Члан: проширивање опсега употреба и изостављања одређеног и неодређеног члана.</p> <p>Заменице: безлична употреба заменица (we, you, they, one); сложене заменице са some-, any-, no-; неодређене заменице и придеви (each, both, all).</p> <p>Придеви и прилози: придеви и прилози истог облика (fast, early, late, hard); промена значења (нпр. hard/hardly, near/nearly); поређење једнакости и неједнакости (as...as, not so..., not as...as).</p> <p>Везници: везници у пару (as...as, both...and, so...so, either...or, neither...nor, not...only, but...also, though...yet).</p> <p>Творба речи: најчешћи суфикси (-hood, -ness, -ment, -ion/-ation) и префикси (co-, dis-, in-, mis-) за творбу именица; одрични префикси (un-, in-, im-, ir-, dis).</p> <p>Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; Causative have/get; герунд (употреба после глагола enjoy, prefer, avoid... и после израза It's no use, I can't help...); модални глаголи са инфинитивом перфекта; партиципи (садашњи и прошли); пасивне конструкције.</p> <p>Предлози: предлози после придева и партиципа (нпр. angry, about, fond of, disappointed with); предлози после глагола (нпр. congratulate on, borrow from, divide into...).</p> <p>Фразални глаголи: са објектом (Take off your coat./ Take your coat off.).</p> <p>Бројеви (вишестифрени, децимални, разломци) и рачунске операције.</p> <p>Реченица: релативне реченице (рестриктивне и нерестриктивне); погодбене реченице (обнављање сва 3 типа); If only.../ I wish... (за изражавање жеља, кајања/жаљења).</p>		
Укупан број часова - 64		
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Усмeне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање</p>	

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	64 - теорија
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

Садржај програма/ Тема/Област

Начин остваривања циљева

СЛУШАЊЕ:

Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да:

Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, чак и ако час води непозната особа, под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан.

Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример монолошког излагања о познатој теми (приближног трајања до 6 мин), у зависности од степена познавања теме и контекста постави хипотезе у вези са: општом темом и садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања.

Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби трећег слушања (у зависности од сложености текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и структуру усменог текста; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања.

Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати јасно структурисана излагања о актуелним друштвеним темама и онима из сфере сопственог интересовања у којима се користи стандардни језик.

Медији: емисије информативног и научног садржаја: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о актуелним темама у којима се користи стандардни говор; разуме емисије научно-популарног садржаја и најважније елементе емисија научног садржаја; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему радио емисија (репортажа, интервјуа и сл., до 15 мин), као и њихов садржај, под условом да је говор стандардан и артикулација јасна.

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.

Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)

Свет рада (перспективе и образовни системи)

Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност

Интересантне животне приче и догађаји

Живи свет и заштита човекове околине

Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)

Медији и комуникација

Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.

Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке

Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему и делове песама које слуша.
Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са темама из свакодневног живота уз отежавајуће околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан.
Упутства: разуме упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, под условом да не садрже много стручних елемената.
Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе и поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.

ЧИТАЊЕ:

Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: разликује фреквентне и мање фреквентне врсте текстова, познаје њихову макро и микро структуру и разуме њихову сврху и намену.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације сложених аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 250 речи о конкретним темама из различитих области интересовања, са значајним степеном исправног поимања и тумачења садржаја.

Глобално разумевање у оквиру специфичних врста текстова: разуме општи смисао и појединачне детаље приватне кореспонденције свакодневне тематике, као и општи смисао и најфреквентније фразе карактеристичне за пословну кореспонденцију; разуме главну нит и суштину образложења у представљању неког проблема у једноставнијим текстовима аргументационог типа (нпр. у новинским колумнама или писмима читалаца), али и у другим врстама текстова у којима се јавља аргументација; разуме битне елементе и општи садржај ограничено комплексних информативних текстова, уз повремено коришћење речника и приручника или наставникову помоћ.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у познатим и мање познатим врстама текстова пронађе велики број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства о начину употребе техничких и других апарата, писана јасним језиком, поткрепљена примерима конкретне употребе и/или илустрацијама; уме да прати специјализоване публикације и изван свог подручја активности, користећи повремено речник или неко друго помоћно средство; разуме различите врсте стручних текстова у којима се користе симболи, формуле и остали елементи научне апаратуре; разуме упутства за монтажу и коришћење различитих инструмената, апарата, справа, предмета; разуме најважније информације и главне појмове стручно специфичних текстова у којима се говори о техничким иновацијама, попут лабораторијских извештаја, описа компоненти материјала и/или производа, нових открића и достигнућа.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставније савремене литерарне текстове писане уобичајеном и стилски неспецификованом лексиком, уз повремену помоћ наставника или консултовање речника/приручника.

Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)

Потрошачко друштво

Спортови и спортске манифестације

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Европа и заједнички живот народа

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: описује и извештава о догађајима и искуствима, служећи се ширим фондом израза које вешто примењује; опише карактеристичне детаље неког догађаја; исприча причу или изнесе неки опис једноставним „листањем“ и ређањем елемената; једноставним речима опише и укратко упоређује ствари и догађаје.

Аргументовање: аргументује ставове и мишљења тако добро да га саговорник, без потешкоћа и готово током целог излагања, разуме; нагласи током излагања битне чињенице неког догађаја из личног искуства, укратко их образложи и објасни своје мишљење.

Излагање пред публиком: у презентацији изнесе свој вредносни став о темама везаним за лично искуство и интересовања; је у стању да одговори на непосредна питања која се надовезују, под условом да се могу поновити; интерпретира радњу неког филма или књиге и опише свој доживљај о њима.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: разуме довољно како би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.

Неформални разговор (између пријатеља): на учтив начин изражава своја уверења, ставове, слагања и неслагања; предлаже и реагује на предлоге; прати дискусије/разговоре одређеног трајања, под условом да се говори разговетно и стандардним језиком.

Формална комуникација: активно учествује у уобичајеној формалној дискусији о познатим темама на стандардном језику уколико саговорник говори разговетно; размењује информације, добија упутства или разрешава неке практичне проблеме; прати промене тема у некој формалној дискусији о темама из домена интересовања или струке, уколико се разговор води полако и разговетно; се сналази у неуобичајеним ситуацијама на јавном месту, у продавници, пошти или банци (нпр. захтевати замену неке неисправне робе или производа); тражи и добије додатна обавештења.

Интервјуисање: преузме извесну иницијативу током консултације или разговора (покретање нове теме), али у приличној мери остаје зависан од интерактивног деловања самог саговорника.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише јасно структурисане текстове из области личног интересовања, као и у вези са актуелним дешавањима истичући јасно своје ставове у вези са различитим проблемима савременог друштва (културни догађаји, спорт, екологија, савремене технологије и слично); може да резимира прочитану причу, новински чланак, филм и слично и објасни свој став у вези са неком темом која је предмет учениковог занимања, као и да прецизно парафразира одређене делове наративног текста, нечије ставове и слично.

Текстуалне врсте и дужине: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима из свог домена интересовања и проблемима савременог друштва; је у стању да прецизно напише краће и једноставно излагање о темама од општег интереса; може прецизно да пренесе информације, истичући релевантне чињенице и своје мишљење.

личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматицки садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком на вишем нивоу из јавног и приватног домена, али долази повремено до грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; пише на теме у вези са одређеним школским предметима који су у вези са интересовањем ученика; служи се стручним терминима из одређене области која је предмет учениковог интересовања (нпр. историја, географија, ликовна култура и слично); прецизно и јасно опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и догађаје.

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура:

препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, у неформалним ситуацијама, сажимајући и делом преводeћи, ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај кратког аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи реченице, посебно једнојезичне, за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1, краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Именице: множина сложеница, множина именица страног порекла.

Члан: утврђивање и проширивање опсега употребе и изостављања одређеног и неодређеног члана.

Везници: повезивање зависне реченице са главном (when, that, while, because, although, since, after, as, if, until, as if, as though, so that, in order that)

Творба речи: суфикси за прављење придева (-able, -ary, -ful, -less, -ous, -ical...), сложенице: именице (breakdown, software, passer-by...) и придеви (blue-eyes, short-sleeved...)

Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; simple and continuous forms (глаголи стања и акције: think, feel, look, see, smell, taste, appear); наративна глаголска времена (Past Simple, Past Continuous, Past Perfect, Past Perfect Continuous, used to/would за уобичајене радње у прошлости); Future Continuous/ Future Perfect/ Future Perfect Continuous; глаголи праћени герундом или инфинитивом; must have/ could have/ can't have (спекулисање о прошлости).

Предлози у изразима за време: (нпр. on time/ in time, at the end/ in the end/ at last...)

Фразални глаголи: од три дела, нпр. split up with, run out of, come up with...)

Реченица: неуправни говор (са слагањем времена, различити типови реченица); погодбене реченице (алтернативне за if, нпр. unless, provided (that), as long as); жеље које се односе на садашњост, прошлост, будућност (I wish/ If only/ It's time/ I'd rather)		
Укупан број часова- 64		
Начини и поступци остваривања програма Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање	

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Посебни циљеви предмета:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);
- развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних самостални рад на њима;
- стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- проширење и продубљавање интересовања које су ученици стекли у основној школи и потпуније сагледавање спортске гране, за коју показују посебан интерес;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних општим циљем овог предмета (васпитно-образовног подручја);
- мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психо-социјалних образаца понашања;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и учи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	11				11

<p>могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гилкости, спретности и окретности • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном 	<p>Атлетика;</p>	<p>16</p>				<p>16</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. 	<p>Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)</p>	<p>17</p>				<p>17</p>

<ul style="list-style-type: none"> Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска игра (по избору)	20				20
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова		64				64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>Препоруке за реализацију наставе Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Биологија 2.Физика 3. Екологија 4. Хемија 5.Филозофија <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење 			

<p>школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.</p> <p>Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>.</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржај излета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар	
Разред	Други	
Наставни предмет	Физичко васпитање	
Годишњи фонд часова	64	
Недељни фонд часова	2	
Циљ Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.		
ИСХОДИ Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији <ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; <ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	11				11
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	18				18
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	13				13

<ul style="list-style-type: none"> Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска игра (по избору)	22				22
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова		64				4
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>Препоруке за реализацију наставе Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Медицина 2. Биологија 3.Физика 4.Исхрана људи 5.Екологија 6.Хемија 7.Филозофија 8.Ликовна култура 9. Музичка култура <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење 			

<p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортекимиграма</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања.</p> <p>спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ
Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ~~ћ~~ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	11				11

<ul style="list-style-type: none"> Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном 	Атлетика;	18				18
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	14				14
	Спортска игра (по избору)	21				21

	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>Препоруке за реализацију наставе Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.</p> <p>Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.</p> <p>Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортицима</p>		<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортицима</p>		<p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Медицина 2. Биологија 3.Физика 4.Исхрана људи 5.Екологија 6.Хемија 7.Филозофија 8.Ликовна култура 9. Музичка култура <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење 	

<p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања.</p> <p>спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ћити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	<p>Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као</p>	11				11

<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове 	<p>основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>				
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	17			17
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	12			12
	Спортска игра (по избору)	24			24
	Физичка, односно спортска активност: у				

	складу са могућностима школе				
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>Препоруке за реализацију наставе Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> Два кроса : јесењи и пролећни 		<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> Биологија Физика Екологија Хемија Филозофија <p>1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење</p>	

<ul style="list-style-type: none"> Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржај излета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања.</p> <p>спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар							
Разред	Први							
Наставни предмет	Математика							
Годишњи фонд часова	64							
Недељни фонд часова	2							
Циљ :								
<ul style="list-style-type: none"> - Проширивање знања о скупу реалних бројева - Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну и њихова примена - Стицање основних знања о полиномима и рационалним алгебарским изразима - Стицање основних знања из геометрије - Усвајање појмова и решавање линеарних једначина и неједначина, система линеарних једначина и графички приказ линеарне функције 								
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик/биће у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ - одреди НЗС и НЗД природних бројева - обавља рачунске операције у скупу рационалних бројева - израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда - одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси - заокружује број на одређени број децимала - одреди апсолутну и релативну грешку 		Реални бројеви		9	-	-	-	9
<ul style="list-style-type: none"> - израчуна одређен део неке величине - одреди непознате чланове просте пропорције 		Пропорционалност		10	-	-	-	10

<p>-прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе</p> <p>-препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине, да је примени у решавању једноставних проблема и прикаже графички</p> <p>- решава проблем који се односи на мешање две компоненте</p> <p>-одреди непознату главницу, проценат или процентни износ</p>						
<p>-сабира, одузима и множи полиноме</p> <p>-примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома</p> <p>- растави полином на чиниоце</p> <p>-одреди НЗД и НЗС полинома</p> <p>-трансформише једноставнији рационални алгебарски израз</p>	<p>Рационални алгебарски изрази</p>	<p>13</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>13</p>
<p>-разликује основне и изведене геометријске појмове</p> <p>-разликује међусобни однос углова (суседни, упоредни, унакрсни, комплементни, суплементни)</p> <p>-наведе везе између углова са паралелним (или нормалним крацима)</p> <p>-наведе релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла</p> <p>-примени везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) и релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла на израчунавање непознатог угла у једноставнијим задацима</p> <p>-дефинише појам симетрала дужи и конструише симетралу дужи</p> <p>-конструише центар описане кружнице око троугла</p> <p>-дефинише појам симетрала угла и конструише симетралу угла</p> <p>-конструише центар уписане кружнице у троугао</p> <p>- конструише висину троугла</p> <p>-дефинише појам тежишна дуж троугла и наведе својство тежишта</p> <p>-дефинише појам средња линија троугла и наведе њено својство</p> <p>наведе основне релације у једнакокраком, односно једнакокраком троуглу</p> <p>-разликује врсте четвороуглова и њихове особине</p> <p>-наведе ставове о паралелограму и уме да их примени</p> <p>-наведе особине специјалних паралелограма</p> <p>-формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на n једнаких делова</p>	<p>Геометрија</p>	<p>11</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>11</p>
<p>-дефинише појам линеарне једначине</p> <p>-решити линеарну једначину</p> <p>-примени линеарну једначину на решавање проблема</p> <p>-решава једначине које се свде на линеарне једначине</p> <p>-дефинише појам линеарне функције</p> <p>-прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију</p> <p>-решити линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења</p> <p>-решити систем линеарних једначина са две непознате</p>	<p>Линеарне једначине и неједначине</p>	<p>13</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>13</p>

	Писмени задаци и исправак писменог	8	-	-	-	8
Укупан број часова		64	-	-	-	64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>-образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <p>-неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика</p> <p>-подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање</p> <p>-примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика</p> <p>-инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду</p> <p>-упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија</p> <p>Реални бројеви: садржаје о грешкама повезати са стручним предметима, израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења</p> <p>Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке</p> <p>Рационални алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима.</p> <p>Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији.</p> <p>Линеарне једначине и неједначине: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције.Садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике, хемије и практичне наставе</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <p>1.усмену проверу знања</p> <p>2.писмену провера знања</p> <p>3. тестове знања</p>			<p>Међупредметно повезивање: Физика - Конкретни примери из линеарних једначина</p> <p>Хемија – Конкретни примери из пропорционалности</p> <p>Рачунарство и информатика</p> <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема 	

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања из тригонометрије правоуглог троугла и примена - Проширивање знања о степеновању и кореновању - Стицање основних знања о функцијама и читању графика функције - Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина, скицирање и анализу графика квадратних функција 	

- Проширивање знања о телима						
ИСХОДИ Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла - израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две стране - конструише оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција - наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција на основу познавања само једне - наведе вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од 300 , 450 , 600) и да са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто (одређује оштар угао ако је позната вредност тригонометријске функције) - примени елементе тригонометрије правоуглог троугла на решавање практичних проблема 	Тригонометрија правоуглог троугла	7	-	-	-	7
<ul style="list-style-type: none"> - наведе особине операција степеновања са целим експонентом и примени их у трансформацијама једноставнијих израза - наведе особине операција кореновања и примени их у трансформацијама једноставних израза - наведе особине операција степеновања са рационалним изложиоцем и примени их у трансформацијама једноставнијих израза - рационалише именилац разломка у једноставним случајевима - дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број - сабира, одузима, множи и дели два комплексна броја 	Степеновање и кореновање	15	-	-	-	15
<ul style="list-style-type: none"> - реши непотпуну квадратну једначину у скупу R - наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу R - примени образац за решавање квадратне једначине - одреди природу решења квадратне једначине - растави квадратни трinom - скицира и анализира график квадратне функције (да прочита нуле функције, максимум или минимум, где расте а где опада) - реши једноставнију квадратну неједначину 	Квадратна једначина и квадратна функција	17	-	-	-	17
<ul style="list-style-type: none"> израчуна обим и површину фигура у равни (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) разликује правилне полиедре израчуна површину и запремину коцке и квадра израчуна површину и запремину правилне шестоугаона призме и ваљка израчуна површину и запремину лопте одреди површину једноставних равних пресека тела 	Тела	11	-	-	-	11
	Писмени задаци и исправак	8	-	-	-	8
Укупан број часова		64	-	-	-	64

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> -неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика -подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање -примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика -инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду <p>упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија</p> <p>Тригонометрија правоуглог троугла : Садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике: нагиб стрме равни, разлагање сила, величина сенке...Треба insistирати на употреби калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије</p> <p>Степеновање и кореновање: Нагласити и даље важење особина степеновања при проширивању скупа из кога је изложилац. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја.</p> <p>Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке;</p> <p>Квадратна једначина и квадратна функција: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције.</p> <p>Тела: Инсистирати на самосталном прављењу модела тела. Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања 3. тестове знања 	<p>– график функције, степеновање, тела</p> <p>Хемија – функција и график функције, тела</p> <p>Информатика – функција и график функције</p> <p>Фармакологија – пропорције</p> <p><u>Компетенције:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема

Образовни профил	Ветеринарски техничар	
Разред	Други	
Наставни предмет	Математика	
Годишњи фонд часова	64	
Недељни фонд часова	2	
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања из тригонометрије правоуглог троугла и примена - Проширивање знања о степеновању и кореновању - Стицање основних знања о функцијама и читању графика функције - Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина, скицирање и анализу графика квадратних функција - Проширивање знања о телима 		
<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">Садржај програма/ Тема/Област</p>	<p style="text-align: center;">Број часова</p>

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> -дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла -израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице -конструира оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција -наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција на основу познавања само једне -наведе вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од 300 , 450 , 600) и да са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто (одређује оштар угао ако је позната вредност тригонометријске функције) - примени елементе тригонометрије правоуглог троугла на решавање практичних проблема 	Тригонометрија правоуглог троугла	7	-	-	-	7
<ul style="list-style-type: none"> - наведе особине операција степеновања са целим експонентом и примени их у трансформацијама једноставнијих израза -наведе особине операција кореновања и примени их у трансформацијама једноставних израза -наведе особине операција степеновања са рационалним изложиоцем и примени их у трансформацијама једноставнијих израза - рационалише именилац разломка у једноставним случајевима -дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број - сабира, одузима, множи и дели два комплексна броја 	Степеновање и кореновање	15	-	-	-	15
<ul style="list-style-type: none"> -наведе примере функција одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум на датом графику -прочита и разуме податак са графика, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине; -податке представљене у једном графичком облику представи у другом 	Функција и график функције	6	-	-	-	6
<ul style="list-style-type: none"> -решити непотпуну квадратну једначину у скупу $\mathbb{R}$ -наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу $\mathbb{R}$ -примени образац за решавање квадратне једначине -одреди природу решења квадратне једначине -растави квадратни трином -скицира и анализира график квадратне функције (да прочита нуле функције, максимум или минимум, где расте а где опада) -решити једноставнију квадратну неједначину 	Квадратна једначина и квадратна функција	17	-	-	-	17
<ul style="list-style-type: none"> израчуна обим и површину фигура у равни (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) разликује правилне полиедре израчуна површину и запремину коцке и квадра израчуна површину и запремину правилне шестоугаона призме и ваљка израчуна површину и запремину лопте одреди површину једноставних равних пресека тела 	Тела	11	-	-	-	11

	Писмени задаци и исправак	8	-	-	-	8
Укупан број часова		64	-	-	-	64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<p>-образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <p>-неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика</p> <p>-подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање</p> <p>-примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика</p> <p>-инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду</p> <p>упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија</p> <p>Тригонометрија правоуглог троугла : Садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике: нагиб стрме равни, разлагање сила, величина сенке...Треба insistирати на употреби калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије</p> <p>Степеновање и кореновање: Нагласити и даље важење особина степеновања при проширивању скупа из кога је изложилац. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја.</p> <p>Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке;</p> <p>Квадратна једначина и квадратна функција: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције.</p> <p>Тела: Инсистирати на самосталном прављењу модела тела. Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену провера знања 3. тестове знања 	<p><u>Међупредметно повезивање</u>: Физика – график функције, степеновање, тела</p> <p>Хемија – функција и график функције, тела</p> <p>Информатика – функција и график функције</p> <p>Фармакологија – пропорције</p> <p><u>Компетенције</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема 				

Образовни профил	Ветеринарски техничар				
Разред	Четврти				
Наставни предмет	Математика				
Годишњи фонд часова	64				
Недељни фонд часова	2				
Циљ	<p>Проширивање знања о функцијама</p> <p>Стицање основних знања о изводу функције</p> <p>Стицање основних знања из комбинаторике</p> <p>Стицање основних знања о вероватноћи и статистици</p>				
ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:					

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> -дефинише појам функције и врсте функција (1-1, НА и бијекција) -користи експлицитни и имплицитни облик функције -објасни монотоност функције, ограниченост, парност, периодичност и израчунава нуле функције -одреди инверзну функцију задате једноставне функције одреди сложену функцију од две задате функције -нацрта и анализира елементарне функције -одреди граничну вредност функције -наброји важне лимесе -одреди асимптоте дате функције 	Функције	16	-	-	-	16
<ul style="list-style-type: none"> -објасни проблем тангенте у датој тачки и проблем брзине -дефинише појам извода -примени правила диференцирања -одреди извод сложене функције -примени таблицу елементарних извода -одреди екстремне вредности применом извода -одређује монотоност применом извода -испита и нацрта графике једноставних функција 	Извод функције	18	-	-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> -примени правило збира и правило производа -одреди број пермутација датог скупа -одреди број варијација датог скупа -одреди број комбинација датог скупа -напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише четири члана -одреди k-ти биномни коефицијент у развоју бинома на n-ти степен 	Комбинаторика	8	-	-	-	8
<ul style="list-style-type: none"> -уочи случајне догађаје -препозна који су догађаји могући, повољни, сигурни, немогући израчуна вероватноћу преко класичне дефиниције вероватноће (статистичке дефиниције вероватноће) -одреди условну вероватноћу догађаја А у односу на догађај В -наведе пример случајне променљиве -примени расподелу вероватноћа познату под називом биномна расподела -израчуна нумеричке карактеристике случајних променљивих (математичко очекивање, дисперзију, медијану и мод) -препозна основне појмове статистике -формира статистичке табеле и на основу њих да графички прикаже податке -израчуна одређене карактеристике случајног узорка (аритметичку средину узорка, медијану узорка, мод узорка и дисперзију узорка) 	Вероватноћа и статистика	14	-	-	-	14
	Писмени задатак и исправак писменог задатка	8	-	-	-	8
Укупан број часова		64	-	-	-	64

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>-образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <p>-неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика</p> <p>-подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање</p> <p>-примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика</p> <p>-инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду</p> <p>-упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија</p> <p>Функције: Значајније особине истаћи у приказу елементарних функција. За приказивање графика елементарних функција користити рачунар. Појам граничне вредности усмерити на ближе одређење појма непрекидности и за испитавање функције на крајевима домена тј. налажење асимптота. Све садржаје обрадити на примерима једноставнијих функција</p> <p>Извод функције: Примењујући знање из аналитичке геометрије о правој увести ученике у област диференцијалног рачуна. Појам прираштаја представити и графички.</p> <p>Све садржаје обрадити на примерима једноставнијих функција</p> <p>Комбинаторика: при решавању задатака пребројавања разматрати варијације, пермутације и комбинације комбинаторним проблемима у којима нема понављања (без понављања). При обради новог градива користити што више конкретних примера из живота .</p> <p>Вероватноћа и статистика: при обради новог градива користити што више конкретних примера из живота и струке</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену провера знања 3. тестове знања 	<p>Међупредметно повезивање : Предузетништво – вероватноћа и статистика</p> <p><u>Компетенције</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција

Образовни профил	Ветеринарски техничар						
Разред	Први						
Наставни предмет	Рачунарство и информатика						
Годишњи фонд часова	64						
Недељни фонд часова	2						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања, вештина и формирање вредносних ставова информатичке писмености неопходних за живот и рад у савременом друштву • Оспособљавање ученика за коришћење основних могућности рачунарског система • Оспособљавање ученика за рад са програмима за обраду текста • Оспособљавање ученика за рад са програмом за табеларне прорачуне • Оспособљавање ученика за израду слајд – презентација и њихово презентовање • Оспособљавање ученика за коришћење Интернета и електронску комуникацију 							
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област		Број часова			
По завршетку теме ученици биће у стању да:							
<ul style="list-style-type: none"> • класификује фазе историјског развоја рачунара • наведе примере употребе РС у свакодневном животу • дефинише појмове хардвера и софтвера 		Основе рачунарске технике	-	12	-	-	12

<ul style="list-style-type: none"> • објасни Фон Нојманов модел рачунара • разликује јединице за меру количине података • разликује основне компоненте рачунара • разликује факторе који утичу на перформансе рачунара • разликује врсте софтвера • дефинише оперативни систем (ОС) и наводи његове главне функције • подешава радно окружење ОС • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и датотекама • разликује типове датотека • користи текст едитор оперативног система • црта помоћу програма за цртање у оквиру ОС • инсталира нови софтвер • компресује и декомпресује датотеке и фасцикле • обезбеђује заштиту рачунара од штетног софтвера • инсталира периферне уређаје • наводи примере и предности умрежавања рачунара • манипулише дељивим ресурсима у локалној мрежи • управља штампањем докумената • примењује здравствене и сигурносне мере заштите при коришћењу рачунара • објасни утицај коришћења рачунара на животну средину • примењује и поштује законска решења у вези са ауторским правима и заштитом података 						
<ul style="list-style-type: none"> • подешава радно окружење програма за обраду текста • управља текстуалним документима и чува их у различитим верзијама • креира и уређује текстуалне документе • креира и уређује табеле • уметне објекте у текст и модификује их • направи циркуларна писма • подешава параметре изгледа странице текстуалног документа • проналази и исправља правописне и словне грешке помоћу алата уграђених у програм за обраду текста. • прегледа и штампа текстуални документ. 	Обрада текста	-	14	-	-	14
<ul style="list-style-type: none"> • подешава радно окружење програма за табеларне прорачуне • управља табеларним документима и чува их у различитим верзијама • уноси податке различитих типова – појединачно и аутоматски • измени садржаје ћелија • сортира и поставља филтере • манипулише врстама и колонама • организује радне листове • уноси формуле у ћелије • форматира ћелије • бира, обликује и модификује графиконе 	Табеларни прорачуни	-	14	-	-	14

<ul style="list-style-type: none"> • подешава изглед странице за штампање табеларног документа • исправља грешке у формулама и тексту • прегледа и штампа табеларни документ 						
<ul style="list-style-type: none"> • подешава радно окружење програма за израду слајд – презентације • управља слајд – презентацијама и чува их у различитим форматима и верзијама • додаје и премешта слајдове • припреми презентацију у складу са правилима и смерницама за израду презентације • користи различите организације слајда • уноси и форматира текст на слајду • додаје објекте на слајд • уноси белешке уз слајд • подешава позадину слајда • користи и модификује готове дизајн – теме • додаје и подешава анимационе ефекте објектима • бира и подешава прелазе између слајдова • израђује интерактивне слајд презентације • разликује врсте погледа на презентацију • припрема за штампу и штампа презентацију • подешава презентацију за јавно приказивање; • припрема презентације за приказивање са другог рачунара • излаже слајд-презентацију 	Слајд-презентације		10	-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам и структуру Интернета • разликује начине повезивања рачунара са Интернетом • разликује Интернет – сервисе • објасни појмове хипертекста и WWW • користи садржаје са веба (WWW – сервиса) • проналази садржаје на вебу помоћу претраживача • процењује садржаје са веба на критички начин • преузима садржаје са веба • комуницира путем електронске поште • разликује предности и недостатке електронске комуникације • користи разноврсне Интернет – сервисе • попуњава и шаље веб – базиране обрасце • објашњава појам електронског пословања • примени сервис „у облаку“ • објашњава могуће злоупотребе Интернета • примењује безбедносне мере приликом коришћења Интернета • примењује правила лепог понашања на мрежи • поштује ауторска права за садржаје преузете са мреже 	Интернет и електронска комуникација		14			14
Укупан број часова			64			64

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Тема: Основе рачунарске технике</p> <ul style="list-style-type: none"> • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу. • При реализацији модула инсистирати на вештинама. • Принцип рада рачунарског система објаснити правећи паралелу са системима који су ученицима већ познати из ранијег искуства. • Основне компоненте рачунара: објаснити ученицима начин повезивања рачунара, улазно – излазне портове и уређаје спољашње меморије, а централну јединицу само на нивоу основне блок – шеме (матична плоча, напајање, РАМ, процесор, графичка, звучна и мрежна карта). • Објаснити значај и направити хијерархију утицаја појединих компоненти РС на перформансе рачунара. • Поделу софтвера урадити на нивоу: ОС, апликативни софтвер и драјвери и објаснити њихову намену. • При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања • При реализацији хијерархијске организације фасцикли објаснити ученицима њен значај. • Инсталацију софтвера реализовати на програмима за заштиту рачунара и архивирање података. • Инсталацију периферних уређаја урадити на примеру штампача. • Објаснити ученицима значај правилног држања тела, осветљења, дужине рада без паузе... • Инсистирати на поштовању и доследном спровођењу ауторских права и софтверских лиценци. <p>Тема: Обрада текста</p> <ul style="list-style-type: none"> • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима (форме, текстови, обрасци, извештаји и сл. са каквима ће ученик радити при обављању стручних послова) • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Инсистирати на правилном форматирању параграфа (максимално користити могућности које пружа програм, избегавати поновљену употребу тастера „ентер“ и „размак“) • При обради табела као пример урадити табелу која ће се касније користити при изради циркуларног писма. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Праћење остварености исхода 2. Тестови знања 3. Тестови практичних вештина 	<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сви предмети <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема

Тема: Табеларни прорачуни

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Логичке функције: избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила.
- Форматирање ћелија обрађивати током два часа
- При обради графикана, показати различите врсте графикана (хистограме, линијске, и „пите“; објаснити њихову намену; показати подешавање појединих елемената графикана).

Тема: Слајд - презентације

- Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду слајд презентације.
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.
- Кроз цео модул ученик треба да ради на једној презентацији чија је тематика везана за конкретан образовни профил и да на њој примени сва усвојена знања и вештине.
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Извођење наставе започети објашњењима наставника а затим усмерити ученике да самостално вежбају.
- Инсистирати на значају слајд презентација и важности квалитетног презентовања.
- Подстицати код ученика креативност.
- Последња два часа ученици презентују своје радове и дискутују о њима.

Тема: Интернет и електронска комуникација

- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Током реализације свих садржаја модула инсистирати на могућностима злоупотребе Интернета а поготово на безбедности корисника, поузданости информација и спречавању злоупотребе деце.
- При претраживању Интернета ученике усмерити ка тражењу образовних веб сајтова и коришћењу система за електронско учење.
- При обради електронског пословања демонстрирати различите врсте веб образаца који се користе за поручивање и плаћање робе путем Интернета, поручивање докумената...
- Показати рад са текстом, рад са табелама и складиштење података у неком од сервиса „у облаку“ (*cloud computing*), доступних путем веба.

<ul style="list-style-type: none"> • Преузимање садржаја са веба вежбати на примерима преузимања текста, слика, клипова и датотека. • Код преузимања садржаја са веба водити рачуна о веродостојности извора информација и развијати код ученика критичко мишљење и медијску писменост у избору и тумачењу садржаја. • При електронској комуникацији поштовати правила лепог понашања (<i>netiquette</i>). • При реализацији садржаја везаних за електронску пошту објаснити ученицима „пут“ електронског писма. • Доследно спроводити поштовање ауторских права и софтверских лиценци 		
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; 2. Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; 3. Развијање индивидуалног и националног идентитета; 4. Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); 5. Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога).

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; • Разликује периоде у којима је постојала, престала да постоји и поново настала српска држава; • наведе и упореди одлике српске државности у средњем и новом веку; • уочи утицај европских револуционарних збивања на развој српске националне и државне идеје; • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе; • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног политичког система, у ослободилачким ратовима 1876–1878, Балканским ратовима и Првом светском рату; • изведезакључак о значају уставности за развој модерног политичког система 	Српска држава и државност	32				32

<ul style="list-style-type: none"> • образложи најважније мотиве и узroke стварање југословенске државе; • уочи значај настанка југословенске државе за српски народ; • идентификује одлике југословенске државе као монархије и као републике; • разликује особености друштвено-политичких система који су постојали у југословенској држави; • уочи и разуме међународни положај југословенске државе; • образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату; • именује најважније личности које су утицале на друштвено-политичка збивања у Југославији 	Српски народ у југословенској држави	14			14
<ul style="list-style-type: none"> • разликује периоде у којима су настала најзначајнија дела српске културе; • упореди одлике српске културе различитих периода; • објасни утицаје историјских збивања на културна кретања; • опише одлике свакодневног живота код Срба у различитим епохама и областима; • именује најважније личности које сузаслужне за развој српске културе 	Достигнућа српске културе	12			12
<ul style="list-style-type: none"> • идентификује најважније чиниоце у међународним политичким и економским односима; • разуме место и улогу Србије у савременом свету; • утврди значај чланства Србије у међународним организацијама; • објасни утицај савремених техничких достигнућа и аповезивање људи у свету 	Српски народ и Србија у савремено доба	6			6
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, 		<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестови знања - Домаћи задаци - Комуникација и обнављање 		<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик и књижевност • Географија • Устав и права грађана • Грађанско васпитање • Верска настава - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција 	

<ul style="list-style-type: none"> • добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја • у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), • да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, • коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору, • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета. 		
--	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар				
Разред	Први				
Наставни предмет	Латински језик				
Годишњи фонд часова	32				
Недељни фонд часова	1				
Циљ	- оспособљавање ученика за разумевање и примену стручне терминологије и фразеологије, формулисане на класичним језицима; - упознавање ученика са битним елементима савременог језика струке који се заснива на класичним језицима; - боље разумевање граматичких и других модела у матерњем и страним језицима.				
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
-се упозна са основним		32			32

<p>појмовима о латинском језику. Разликује врсте речи и њихове промене; Овлада традиционалним изговором латинског језика. Зна правилно навођење именица; Разликује именице према томе којо деклинацији припадају; Савлада промене именица по пет деклинација и то: I деклинација, именице женског рода; II деклинација, именице на –us, -um; III деклинација: консонантске основе (без изузетака) и једнакосложне именице; IV и V деклинација: номинатив и генитив једнине уз помоћ речника (препознавање ном. и ген. множине); Стегне основна знања о именицама грчког порекла у латинском језику: номинатив и генитив једнине и множине; Научи именице које се узимају као примери за вежбу деклинација. Разликује којој конјугацији глагол припада . Зна промену глагола свих конјугација у индикативу презента актива и пасива и императиву актива;. Усвоји ред речи у латинској реченици; Разликује активну и пасивну конструкцију реченице.</p> <p>Може да усклађује придев са именицом у роду, броју и падежу. Зна промену глаголских придева. Зна да изведе компаративе и суперлативе придева (номинатив једнине и множине). Зна да правилно употребљава придеве при превођењу стручних термина са латинског на српски. Зна значење фреквентних придева. Зна заменице за 1. и 2. лице у једнини и множини. Повратна заменица; присвојне у оквиру промене придева I и II деклинације (ниво препознавања); остале само у номинативу једнине, односно преведене по потреби. Зна основне бројеве 1-10, 100, 1000 (без промене 1-3 и 1000 у множини); редне бројеве у оквиру промене придева I и II деклинације (ниво препознавања) Зна да препозна позитив прилога уз помоћ речника, а компарацију прилога на основу компарације придева; препозна предлоге уз помоћ речника. Зна значење најфреквентнијих предлога у стручној терминологији.</p>	<p>Латинско писмо, изговори нагласак. Врсте речи и њихове промене. Именице I, II, III, IV и V деклинације. Грчке именице: номинатив и генитив једнине и множине. Индикатив презента актива и пасива глагола свих конјугација и глагола на -io III конјугације. Императив презента актива глагола свих конјугација. Индикатив и императив презента глагола esse Придеви I, II и III деклинације. Компарација придева (правилна и суплетивна). Личне заменице, присвојне и повратне заменице. Заменице у рецептури Основни бројеви; Редни бројеви. Прилози (творба и компарација); Предлози</p>					
Укупан број часова	32				32	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<p>Слушање - разуме стручне термине и краће реченице прочитане наглас</p> <p>Читање - уме да течно, тачно и са разумевањем прочита латинске реченице и једноставније, прилагођене стручне текстове.</p> <p>Писање - записује и формулише стручне термине и кратке реченице у складу с ортографском нормом</p> <p>Говор - има правилан изговор и интонацију</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Медијација - показује своје разумевање непосредним (усменим) превођењем стручног израза или поруке са класичног на матерњи језик или њиховим парафразирањем; • писмено преводи стручне изразе и кратке реченице са класичног на матерњи језик уз помоћ речника или наставника; <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, домаћи задаци, ученички пројекти и др</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: стручни предмети (анатомија, биологија...); Српски језик, енглески језик.</p>
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Физика
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2
Циљ	
-СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ ЗНАЊА ИЗ ТЕОРИЈЕ ОСЦИЛАЦИЈА.	

- Разумевање појма резонанције и схватање њеног утицаја на грађевинске конструкције.
- Стицање основних знања о простирању механичког таласа.
- Стицање знања о акустици затвореног простора и утицају буке на човека.
- Развијање функционалне писмености (природно-научна, техничка и математичка);
- Упознавање и разумевање појава, процеса и односа у природи на основу закона физике и њених метода истраживања;
- Развијање логичког и апстрактног мишљења;
- Развијање свести о значају експеримента при упознавању, разумевању и проверавању физичких законитости;
- Стицање знања о природним ресурсима, њиховој ограничениости и одрживом коришћењу;
- Развијање правилног односа ученика према заштити, обнови и унапређењу животне средине;
- Стицање основних сазнања о процесима и производима различитих технологија;
- Развијање радних навика и одговорности и способности за примену стечених знања;
- Формирање основе за даље образовање.
- Стицање знања о карактеристикама електричног поља.
- Проширење знања о једносмерној струји.
- Стицање основних знања онаизменичној струји и инсталацијама које се користе
- Упознавање таласне природе светлости

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> -Објашњава слободне, пригушене и принудне осцилације -Наводе величине које карактеришу таласно кретање -Повеже осцилације и таласе -Разуме шта су стојећи таласи -Објашњава шта је звук и какав је утицај ударне буке на човека -Разуме како се звук преноси кроз конструкцију објекта 	Механичке осцилације и таласи	9				9
<ul style="list-style-type: none"> -описе физичка својства течности (површински напон, квашење, капиларност, вискозност) -разуме једначину идеалног гасног стања и гасне законе -изведе лабораторијску вежбу, правилно и безбедно рукује наставним средствима, изврши потребне прорачуне и израчуна грешке при мерењу 	Статика и динамика флуида	18				18
<ul style="list-style-type: none"> - разуме статичку расподелу наелектрисања код металних проводника -разуме електрична својства изолатора -разуме електричну отпорност проводника, капацитивност кондензатора и индуктивност завојнице -схвати како настаје наизменична струја и знаће да разликује максималне, тренутне и ефективне вредности струје и напона -разуме шта је импеданса у колу наизменичне струје -описе карактеристике високофреквентних струја -изведе лабораторијску вежбу, правилно и безбедно рукује наставним средствима, изврши потребне прорачуне и израчуна грешке при мерењу 	Једносмерна и наизменична струја	13				13
<ul style="list-style-type: none"> -Ученици знају електромагнетну индукцију, дефинишу индуковану електромоторну силу. -Дефинишу и знају Фарадејев закон, 	Електромагнетне појаве	10				10

Ленцово правило и самоиндукцију. -Препознају кретање наелектрисане честице у електричном пољу. -Ученик зна шта је магнетно поље и наелектрисане честице. -Зна шта су електромагнетни таласи, спектар електромагнетних таласа. -Зна да дефинише Амперову и Лоренцову силу. - Зна основне величине које дефинишу светлост						
-схвати таласна својства светлости -опише шта је интерференција, дифракција, поларизација, дисперзија и расејање светлости -изведе лабораторијску вежбу, правилно и безбедно рукује наставним средствима, изврши потребне прорачуне и израчуна грешке при мерењу	Таласна оптика	14				14
Укупан број часова		64				64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> • користити сва доступна наставна средства • користити мултимедијалне презентације • упућивати ученике да користе интернет и стручну литературу • подстицати ученике да раде рачунске задатке • примењивати рад у паровима и рад у мањим групама • мотивисати ученике да самостално решавају проблеме користећи истраживачки приступ научном образовању • континуирано упућивати ученике на примену физике у будућем позиву и свакодневном животу кроз примере из праксе 	Вредновање остварених извршити кроз: <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања- тестове знања 3. домаће задатке 			-Математика -Механика -Основе електротехнике -Сви стручни предмети у којима се примењује физика		

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Географија
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2
ЦИЉЕВИ:	
-Стицање знања о предмету проучавања ,подели,значају и месту географије у систему наука -Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука -Проширивање знања о пложају месту и улози Србије на Балканском полуострву и Југоисточној Европи- Стицање нових и продубљених знања о природи Србије и њеном утицају на живот и привредне делатности људи Сагледавање физичко географских компонената простора Србије и разумевање њиховог значаја за живот људи и могућност развоја привреде - Проширивање и продубљивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама Сагледавање потенцијала и могућности Србије за њену конкурентност у светској привреди	

<ul style="list-style-type: none"> -Проширивање знања о демографском развоју и распореду становништва у Србији -Уочавање демографских проблема и могућности њиховог првазилажења за свеукупни друштвено-економски развитакнаше земље -Формирање свести о неговању националног и културног идентитета - Проширивање знања о насељима и факторима њиховог развоја -Разумевање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама -Развијање свести о вредности и значају антропогених културних добара -Уочавање трансформације насеља и њихових мрежа и система У - Стицање и проширивање географских знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности - Ученик схвата и упознаје привредни развој и перспективе привредног и друштвеног развоја Србије - Ученици стичу знања о савременим политичко географским процесима у свету , процесу глобализације и основним карактеристикама економско географских региона у свету 						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
:Ученици знају да дефинишу предмет проучавања , значај ,развој и место географије у систему наука -Разликују природне и друштвене елементе географског простора -Одреди место географије у систему наука	УВОД У ГЕОГРАФИЈУ	4				4
-Ученици знају да дефинишу појам и функције државних граница ,разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја :грб , застава ,химна . - Лоцирају на карти положај и величину територије Србије - Дефинишу појам Југоисточна Европа , лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове географске карактеристике -Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва -Одреди укупан географски положај Србије -Дискутује, коришћењем карте ,о предностима и недостатцима географског положаја Србије	САВРЕМЕНЕ КОМПОНЕНТЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОЛОЖАЈА СРБИЈЕ	4				4
Ученици знају да лоцирају у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине -Идентификује основне макро –целине рељефа Србије (Панонски басен и Планинска Србија)- Објасне елементе и факторе климе , разликују климатске типове у Србији--Дефинише појам земљиште и њихову заступљеност на територији Србије -Ученици знају распрострањеност биљног и животињског света у Србији -Дефинишу појам природна средина , предмет проучавања заштите животне средине -Ученици знају загађиваче земљишта , воде , ваздуха ,последнице загађивања и мере заштите -Дефинишу појам национални парк , природни резерват -Разликује заштићена природна добра у Србији	ПРИРОДНИ РЕСУРСИ СРБИЈЕ И ЊИХОВ ЕКОНОМСКО ГЕОГРАФСКИ ЗНАЧАЈ	19				19

-Направи преглед водног богатства Србије и закључује о економском значају вода - Дискутује о загађивачима ,последикама и мерама заштите					
-Ученик схвата и упознаје привредни развој и перспективе привредног и друштвеног развоја Србије - Ученици знају да анализирају утицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештај привреде Србије и групише гране привреде по секторима	ПРИВРЕДА СРБИЈЕ	11			11
Ученици знају да дефинишу појам регије и направе картографски преглед регионалних целина Србије -Ученици знају да лоцирају на карти Србије границе Војводине и њених предеоних целина -Ученици знају да потврди на карти Србије границе Шумадије и Поморавља и наведе њихове природне и друштвене одлике -Ученици знају да препознају на карти Србије границе Западне Србије и опишу њене природне и друштвене одлике -Ученици знају да идентификују на карти Србије Старовлашку-рашку висију уз анализу њених природних и друштвених одлика -Ученици знају да препознају на карти Србије границе источне Србије и наведе њене природне и друштвене одлике -Ученици знају да лоцирају на карти Србије границе Јужног Поморавља и преозна његове природне и друштвене одлике -Ученици знају да потврде на карти Србије границе Косова и Метохије и дискутује о његовим природним и друштвеним одликама	ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ СРБИЈЕ	7			7
Ученици стичу знања о факторима који утичу на број ,густину насељености и структуру становништва -Ученици знају да дефинишу појмове : наталитет ,морталитет и природни прираштај -Ученици знају да дефинишу појам миграције и разликује типове миграција -Ученици граде став о једнаким правима људи без обзира на расну , националну , верску и другу припадност	СТАНОВНИШТВО СРБИЈЕ	11			11
Ученици знају да дефинишу појам насеља -Ученици знају да објасне постанак ,развој и размештај насеља -Ученици знају да наведу факторе развоја и трансформације насеља и њихових мрежа и система - Ученици знају да лоцирају градске центре Србије	НАСЕЉА СРБИЈЕ	8			8
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалогском , монолошком методом , затим методом показивања, радом на неким картама и коришћење презентација на задате теме	-Кроз разговор на задату тему са ученицима , самостално укључивање ученика , . -сналажење ученика на географској карти Србије - израда неме карте -Укључивање ученика у гугл учионицу -контролни задатак	Историја Биологија Социологија
---	--	--------------------------------------

Образовни профил	Ветринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Хемија
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развој функционалног система хемијског знања као подршке за изучавање стручних предмета; • Разумевање односа између структуре супстанци, њихових својстава као и могућности њихове примене, посебно у струци; • Развој хемијске научне писмености и способности комуникације у хемији; • Коришћење нових информационих технологија за претраживање и прикупљање хемијских информација; • Препознавање, разумевање и примена хемијских знања у пракси и свакодневном животу; • Разумевање значаја хемијске производње за потребе струке; • Развој способности за сагледавање потенцијалних ризика, могућности превенције и мера заштите при незгодама у хемијским лабораторијама и свакодневном животу; • Развој одговорног става према коришћењу супстанци у свакодневном животу и у професионалном раду; • Развој осетљивости за проблеме и способности решавања проблема, логичког, научног и критичког мишљења; • Развој одговорности, систематичности, прецизности и позитивног става према учењу; • Развој комуникативности и спремности за сарадњу и тимски рад; • Развој свести о штетним ефектима хемијских супстанци на биљке, животиње и здравље људи ; • Развој свести о повезаности хемије са техничко-технолошким, социо-економским и друштвеним наукама; • Развој свести о сопственим знањима и даљем професионалном напредовању; • Разумевање значаја хемије у функцији одрживог развоја.
--

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- Знати да објасни електронеутралност атома -Разуме појам изотопа и примену изотопа у медицини -Објасни структуру електронског омотача -Напише електронску конфигурацију атома копритећи принцип минимума енергије, Хундово правило и Паулијев принцип искључења -Одреди број валентних електрона на основу електронске конфигурације -Напише електронску конфигурацију елемента и нађе на основу ње положај у ПСЕ -Предвиди хемијска својства елемента на основу електронске конфигурације његовог атома -Разликује атом од јона	Структура супстанци	10				10

<ul style="list-style-type: none"> -Објасни промену енергије јонизације и афионитета према електрону у групи и периоди у ПСЕ -Објасни узрок повезивања атома -Објасни типове хемијских веза -Разликује јонску од ковалентне везе -Разуме да се хемијска веза остварује на нивоу валентних електрона, кретањем електрона -Прикаже начин стварања хемијске везе -Разликује поларну и неполарну ковалентну везу -Објасни појам електронегативности -Предвиди померање заједничког електронског пара ка атому веће електронегативности -Преозна када се и како формира водонична веза и њен значај у процесу растварања и у биолошким системима -Разуме да својства хемијских једињења зависе од типа хемијске везе -Дефинише релативну атомску и молекулску масу -Разуме појам количине супстанце и повезаност са масом супстанце и Авогадровим бројем -Разуме односе између моларне масе и, количине супстанце и броја честица -Разуме односе између количине гаса и његове запремине при нормалним условима -Зна квантитативно значење симбола и формула -Израчуна количину супстанце, масу супстанце, запремину и број честица 					
<ul style="list-style-type: none"> - Разуме да су дисперзни системи смеше више чистих супстанци -Разликује дисперзну фазу и дисперзно средство -Објасни појам хомогене смеше -Објасни везу између величине честица и врсте раствора -Зна појам и разуме примену аеросола, суспензија, емулзија и колоида у пољопривреди -Користећи претходна знања о структури супстанце предвиди растворљивост одређене супстанце -Разуме појам засићених, незасићених и презасићених раствора -Разуме утицај температуре на растворљивост супстанци -Разуме утицај температуре и притиска на растворљивост гасова -Израчуна масени процентни садржај раствора -Израчуна количинску концентрацију раствора 	Дисперзни системи	6			6
<ul style="list-style-type: none"> -Разуме да хемијска промена значи настајање нових супстанци раскидањем старих и настајањем нових веза -Разликује типове хемијских реакција -Одреди реактанте и производе хемијских реакција -Напише једначине хемијских реакција -Примени и користи стехиометријска израчунавања -Разуме зашто су неке реакције егзотермне а неке ендотермне -Разуме да је активни судар услов за одигравање хемијске реакције -Напише израз за брзину хемијске реакције применом закона о дејству масе -Објасни који фактори утичу на брзину хемијске реакције и како утичу -Разликује коначне и равнотежне хемијске реакције -Разуме појам хемијске равнотеже -Разуме значај хемијске равнотеже за процесе у свакодневном животу 	Хемијске реакције	15			15

<ul style="list-style-type: none"> -Објасни појам електролита -Разуме појам јаки и слаби електролити -Прикаже електролитичку дисоцијацију киселина, база и соли -Прикаже јонизацију воде хемијском једначином -Разуме значење рН вредности раствора -Разуме шта је кисела базна или неутрална средина раствора -Процени значај рН вредности раствора које користи у професионалном раду -Објасни процесе оксидације и редукције као отпуштање и примање електрона -Схвати да је у оксидо-редукционим процесима број отпуштених електрона једнак броју примљених електрона -Разуме шта је оксидациони број и како се одређује оксидациони број атома у молекулу -Разуме да се при оксидацији оксидациони број повећава а при редукцији смањује -Одреди коефицијенте у оксидо-редукционим једначинама методом електронског биланса 					
<ul style="list-style-type: none"> -Разликује метале, неметале и металоиде -Разуме периодичност промене структуре и својства елемената у ПСЕ -Разуме стабилну електронску конфигурацију племенитих гасова -Објасни како се мења реактивност елемената у групи код метала и неметала са порастом редног броја -Напише једначине стварања оксида са металима и неметалима -Одреди карактер оксида, објасни и напише једначине хемијских реакција -Напише једначине стварања хидроксида -Напише једначине стварања киселина -Напише једначине реакција неутрализације -Разуме појам тврдоће воде у функцији струке -Објасни значај елемената: Na, K, Mg, Ca, Al, S, N, P, O, S, Cl и неких њихових једињења за свакодневни живот -Разуме и објасни појам вештачких ђубрива и ефекте њихове претеране употребе -Разуме појам биогени елементи -Разуме улогу елемената и њихових једињења код биљака и животиња -Зна општа својства прелазних метала -Зна употребу једињења гвожђа и бакра -Разуме и објасни штетно дејство неких супстанци на биљни и животињски свет -Наведе основна својства угљениковог атома -Разуме појам хидридизације на примеру угљеника -Изводи називе угљоводоника на основу задате рационалне формуле -Напише рационалне формуле угљоводоника на основу њиховог назива -Разликује структурну, геометријску и оптичку изомерију <ul style="list-style-type: none"> - Препозна оптички активно органско једињење на основу формуле - Познаје својства и добијање алкана, алкена, алкина и арена - На различитим примерима објасни и помоћу хемијских једначина прикаже реакције супституције - На различитим примерима објасни и помоћу хемијских једначина прикаже реакције адиције - Објасни и хемијским једначинама прикаже значај алкил-халогенида 	Хемија елемената и једињења	31			31

<ul style="list-style-type: none"> - разуме и објасни штетно дејство неких супстанци на животну средину и здравље људи -Објасни како настаје аерозагађење -Објасни својства примарних и секундарних загађивача -Разуме и објасни настајање и последице киселих киша -Разуме и објасни настајање и последице ефекта стаклене баште -Објаснити како настају отпадне воде -Објаснити изворе и узроке загађења земљишта -Разуме начине правилног одлагања хемијског и медицинског отпада 	Хемијски аспекти загађивања животне средине	2				2
Укупан број часова		64				64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Google meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу</p>	<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима</p>		<p>Биологија, физика, географија, математика, информатика и рачунарство, екологија</p> <p>компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама -комуникација -дигитална компетенција - решавање проблема -сарадња -одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу -одговоран однос према околини -предузимљивост и орјентација ка предузетништву</p>			

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Хемија
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОРГАНСКИМ КИСЕОНИЧНИМ ЈЕДИЊЕЊИМА, ПОЈМУ ФУНКЦИОНАЛНИХ ГРУПА, РАЗУМЕВАЊЕ УСЛОВЊЕНОСТИ ФИЗИЧКИХ И ХЕМИЈСКИХ СВОЈСТАВА СУПСТАЦИ ПРИРОДОМ И ПОЛОЖАЈЕМ ФУНКЦИОНАЛНЕ ГРУПЕ У МОЛЕКУЛУ; РАЗУМЕВАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ ГРУПЕ КАО КРИТЕРИЈУМА ЗА КЛАСИФИКАЦИЈУ ОРГАНСКИХ СУОСТАЦИ; РАЗУМЕВАЊЕ СТРУКТУРЕ КАРБОНИЛНЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ ГРУПЕ, РАЗУМЕВАЊЕ УСЛОВЊЕНОСТИ ФИЗИЧКИХ И ХЕМИЈСКИХ СВОЈСТАВА КАРБОНИЛНИХ ЈЕДИЊЕЊА СТРУКТУРОМ ЊИХОВИХ МОЛЕКУЛА, САГЛЕДВАЊЕ ЗНАЧАЈА ПРИМЕНЕ АЛДЕХИДА И КЕТОНА У СТРУЦИ И СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ
- РАЗУМЕВАЊЕ СТРУКТУРЕ КАРБОКСИЛНЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ ГРУПЕ; РАЗУМЕВАЊЕ УСЛОВЊЕНОСТИ ФИЗИЧКИХ И ХЕМИЈСКИХ СВОЈСТАВА КАРБОНИЛНИХ КИСЕЛИНА И ДЕРИВАРА СТРУКТУРОМ ЊИХОВИХ МОЛЕКУЛА; САГЛЕДВАЊЕ ЗНАЧАЈА КАРБОКСИЛНИХ КИСЕЛИНА И ДЕРИВАТА У СТРУЦИ И СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ
- СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ, РАЗУМЕВАЊЕ УСЛОВЊЕНОСТИ ФИЗИЧКИХ И ХЕМИЈСКИХ СВОЈСТАВА АЗОТНИХ ЈЕДИЊЕЊА СТРУКТУРОМ ЊИХОВИХ МОЛЕКУЛА; РАЗУМЕВАЊЕ КРИТЕРИЈУМА ЗА КЛАСИФИКАЦИЈУ АЗОТНИХ ОРГАНСКИХ ЈЕДИЊЕЊА; САГЛЕДВАЊЕ ЗНАЧАЈА ПРИМЕНЕ АЗОТНИХ ОРГАНСКИХ ЈЕДИЊЕЊА У СТРУЦИ И СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ
- СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О БИОХЕМИЈИ КАО НАУЦИ, ВОДИ, БИОГЕНИМ ЕЛЕМЕНТИМА И ВИСОКОЕНЕРГЕТСКИМ ЈЕДИЊЕЊИМА
- ПРОДУБЉАВАЊЕ ЗНАЊА О УГЉЕНИМ ХИДРАТИМА, ВРСТАМА, ЗНАЧАЈУ И ОСОБИНАМА
- РАЗВИЈАЊЕ ЗНАЊА И ОВЛАДАВАЊЕ ЛОГИЧНИМ ЗАКЉУЧИВАЊЕМ О ПРОЦЕСИМА ВАРЕЊА И МЕТАБОЛИЗМА УГЊЕНИХ ХИДРАТА
- РАЗВИЈАЊЕ ЗНАЊА О ЛИПИДИМА, САПОНИФИКАЦИЈИ, ВОСКОВИМА ФОСФОГЛИЦЕРИДИМА, ХОЛЕСТЕРОЛУ, ЗНАЧАЈУ И УЛОЗИ У ОРГАНИЗМУ
- РАЗВИЈАЊЕ ЗНАЊА О ПРОЦЕСИМА ВАРЕЊА И МЕТАБОЛИЗМА ПРОСТИХ И СЛОЖЕНИХ ЛИПИДА, БЕТА ОКСИДАЦИЈИ МАСНИХ КИСЕЛИНА, ПОВЕЗИВАЊЕМ СА МЕТАБОЛИЗМОМ УГЊЕНИХ ХИДРАТА У ПРОЦЕСИМА НАСТАНКА АЦЕТОНСКИХ ТЕЛА
- РАЗВИЈАЊЕ Е ЗНАЊА О АМИНОКИСЕЛИНАМА, ЊИХОВИМ ОСОБИНАМА, РЕАКЦИЈАМА, ПОЛИПЕПТИДИМА, ПРОТЕИНИМА, ЊИХОВОЈ СТРУКТУРИ И ОСОБИНАМА
- РАЗВИЈАЊЕ ЗНАЊА О ВАРЕЊУ ПРОТЕИНА, МЕТАБОЛИЗМУ АМИНОКИСЕЛИНА, БИОСИНТЕЗИ УРЕЕ И ДРУГИМ АЗОТНИМ ЈЕДИЊЕЊИМА У ОРГАНИЗМУ
- РАЗВИЈАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВНИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА ЕНЗИМА, ХОРМОНА И ПУФЕРА И ЊИХОВОМ УТИЦАЈУ НА МЕТАБОЛИТИЧКЕ ПРОЦЕСЕ

По завршетку теме ученик ће	ИСХОДИ бити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује органска кисеонична једињења по функционалним групама ● напише формуле алкохола и објасни њихову номенклатуру ● објасни физичка и хемијска својства алкохола ● наведе најважније полихидроксилне алкоhole, њихова својства и улогу у биолошким системима ● напише формуле фенола и објасни њихова својства ● напише формуле етара и објасни њихова својства ● помоћу хемијских једначина прикаже реакције алкохола и фенола ● алдехиди, њихова номенклатура и својства ● кетони, њихова номенклатура и својства ● помоћу хемијских једначина прикаже реакције алдехида и кетона 	Органска кисеонична једињења	14				14	

<ul style="list-style-type: none"> ● знати да објасни класификацију карбоксилних киселине ● знати да објасни и прикаже хемијским једначинама начине добијања представника одређених класа органских киселина и њихових соли ● знати да објасни добијање деривата карбоксилних киселина (хлорида, анхидрида, амида и естара) ● знати да објасни и прикаже хемијским једначинама хидролизу и карактеристичне реакције амида и естара карбоксилних киселина 	Карбоксилне киселине и деривати карбоксилних киселина	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● знати да разликује различите групе азотних органских једињења ● знати добијање и хемијске реакције амина ● знати особине и реакције анилина ● знати хетероциклична једињења са азотом у прстену која улазе у састав важних биолошких једињења 	Органска азотна једињења	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● бити оспособљен да сагледа биохемију а посебно клиничку биохемију као науку ● знати да објасни улогу воде у организму и њену поделу ● знати да објасни биогене елементе и њихов значај за организам (посебно Na, K, Ca, P) ● знати да објасни високоенергетска једињења њихов значај и улогу 	Увод у биохемију	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● знати да дефинише и подели угљене хидрате према сложености ● знати шта су триозе, тетрозе, пентозе и хексозе, њихов значај и улогу ● знати реакције моносахарида на примерима глукозе и фруктозе ● објаснити разлику између редукујућ и нередукујућих дисахарида на примерима лактозе и сахарозе ● знати полисахариде, њихову структуру и улогу на примеру скроба, гликогена и целулозе 	Угљени хидрати	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● знати да објасни варење и ресорпцију угљених хидрата ● знати да објасни процес гликолизе од гликогена преко фосфатних естара глукозе и фруктозе до пирогрођане односно млечне киселине ● знати да објасни процесе аеробног разлагања угљених хидрата ● знати да објасни Кребсов циклус са респираторним ланцем 	Варење и метаболизам угљених хидрата	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● знати да разликује осапунљиве и неосапунљиве липиде ● знати да дефинише триглицериде, воскове, фосфоглицериде, сфинголипиде и холестерол ● знати да објасни структуру липида, хидролизу и да дефинише сапуне ● знати врсте и улогу фосфоглицерида и улогу холестерола у организму 	Липиди	7				8
<ul style="list-style-type: none"> ● знати варење липида и улогу жучних киселина, ресорпцију и путеве транспорта липида у организму ● знати да објасни метаболизам глицерола и бета оксидацију масних киселина са парним и непарним бројем угљеникових атома ● знати метаболизам аминокиселина који улазе у састав фосфоглицерида ● знати да објасни повезаност метаболизма угљених хидрата са метаболизмом липида у процесу настанка ацетонских тела ● знати да објасни улогу холестерола у организму његову биосинтезу и метаболизам 	Варење и метаболизам липида	8				8

<ul style="list-style-type: none"> • знати да објасни аминокиселине, њихово понашање, особине и значај • знати да објасни реакције повезивања аминокиселина, декарбоксилације и дезаминације • знати да објасни разлику између полипептида и протеина • знати да објасни структуру протеина и њен значај за живот • знати да објасни поделу протеина • знати да објасни процесе денатурације и коагулације 	Аминокиселине и протеини	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • знати да објасни варење протеина у желуцу и танким цревима, значај неактивних облика ензима, • знати да објасни метаболизам аминокиселина и значај добијених продуката • знати да објасни начине елиминације амонијака из организма и других азотних једињења • знати да објасни биосинтезу урее и уочи физиолошка и патолошка стања појединих органа у зависности од њене концентрације у крви • знати да објасни биосинтезу хемоглобина и његов метаболизам преко билирубина и биливердина 	Варење и метаболизам аминокиселина и протеина	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • знати да дефинише ензиме, објасни њихову улогу, објасни важност неактивног и активног облика, • знати да објасни значај и врсте коензима • знати да дефинише и подели хормоне • знати да објасни улогу инсулина у организму • знати хормоне хипофизе, тиреоиде, надбубрежне жлезде и полних жлезда и њихову улогу • знати да објасни пуфере, њихов значај и улогу у организму • знати да повеже значај ензима, хормона и пуфера у одигравању свих процеса у организму 	Ензими, хормони и пуфери	10				10
Укупан број часова		96				96
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

<p>Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Google meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу</p>	<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима</p>	<p>Биологија, физика, географија, математика, информатика и рачунарство, техника и технологија, екологија</p> <p>компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Биологија
Годишњи фонд часова	64 часа
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са хемијским саставом ћелије • Упознавање са анатомским и морфолошким карактеристикама ћелије • Упознавање са ћелијским циклусом и процесима ћелијских деоба • Схватање значаја/улоге једра у регулацији ћелијских процеса (и деоби посебно) • Разумевање значаја ензима на одвијање различитих процеса у ћелији • Упознавање са начинима размножавања и гаметогенезом животиња • Схватање везе између типова јајних ћелија, бластула и типова гаструлације • Разумевање значаја екстраембрионалних творевина за опстанак развој ембриона • Одређивање основних фаза постембрионалног развића • Упознавање са предметом истраживања и значајем молекуларне биологије • Схватање концепта централне догме молекуларне биологије • Разумевање значаја гена за формирање особина живих бића • Упознавање са процесима репликације, транскрипције и транслације • Разумевање значаја генетичког инжењеринга и молекуларне биотехнологије на жива бића

По завршетку теме ученици треба да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> дефинише хемијске, анатомске и морфолошке карактеристике ћелије објасни структуру и улогу ћелијских органела и других структурних компоненти ћелије анализира улогу и значај једра утврди везу између ензима и процеса у ћелији илуструје шему ћелијског циклуса и прави разлику између различитих фаза које се током циклуса јављају упореди митозу и мејозу 	Биологија ћелије	34				34	
<ul style="list-style-type: none"> наброји начине размножавања животиња илуструје шеме процеса гаметогенезе утврди везу између типова јајних ћелија, типова бластула и типова гаструлације процени значај екстраембрионалних творевина за развој ембриона анализира процесе постембрионалног развића 	Биологија развића	15				15	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише предмет истраживања и значај молекуларне биологије формулише концепт централне догме молекуларне биологије утврђује значај гена за формирање особина живих бића (посебно код човека) анализира процесе репликације, транскрипције и транслације образлаже начине настанка рекомбинантне ДНК и ГМО <p>процењује позитивне и негативне ефекте генетичког инжењеринга и молекуларне биотехнологије на жива бића</p>	Молекуларна биологија	15				15	
Укупан број часова			64			64	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Gugl meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу</p>		<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима</p>		<p>Физика, географија, хемија математика, информатика и рачунарство, медицина</p> <p>Компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња</p>			

		-одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу -одговоран однос према околини -предузимљивост и оријентација ка предузетништву
--	--	---

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Биологија
Годишњи фонд часова	32
Недељни фонд часова	1

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са основним правилима наслеђивања Упознавање са узроцима варијабилности особина организама у природи Упознавање са општим принципима генетике човека Разумевање значаја генетичких саветовалишта

По завршетку теме ученик ~~ће~~ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> објасни појмове: генерација, наслеђивање, хромозом, ген, генотип и фенотип објасни Менделова правила наслеђивања на примерима трихибридног и полихибридног наслеђивање објасни: интермедиарно, везано, кододоминантно и полигено наслеђивање објасни облике интеракције међу генима (епистатични и хипостатични гени, комплементарни гени, инхибиторни гени, плејотропни ефекат гена) објасни наслеђивања пола и наслеђивање полно везаних својстава објасни факторе варијабилности организама у природи (комбинативно наслеђивање, модификације, мутације) објасни природу и значај генских мутација наведе врсте и последице хромозомских мутација (структурних и нумеричких) објасни Харди-Вајнбергово правило објасни утицај мутација, миграција, селекције и генетичког дрифта на генетичку структуру популација наведе начине вештачког оплемењивање биљака наведе начине вештачког оплемењивање животиња објасни значај вештачке селекције и оплемењивања биљака и животиња 	Механизми наслеђивања особина	18				18
<ul style="list-style-type: none"> наведе методе изучавања у генетици човека објасни појмове: кариотип, кариограм и идиограм опише хромозоме човека и наслеђивање пола код човека 	Основе генетике човека	14				14

<ul style="list-style-type: none"> • наведе неколико особина човека које су детерминисане аутозомно доминантно и аутозомно рецесивно • наведе особине човека које се наслеђују полно везане • објасни генетичку контролу развића и старења човека • објасни наслеђивање крвних група • наведе неке од последица промена у структури и броју хромозома код човека (анеуплоидије, мозаицизам, полиплоидије, миксоплоидије и химеризам) • наведе узроке који доводе до генских и хромозомских аберација код човека • објасни последице брака у сродству <p>објасни значај генетичких саветовалишта и раног откривања наследних болести</p>					
Укупан број часова	32			32	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Gugl meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу</p>	<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима</p>		<p>Физика, географија, хемија математика, информатика и рачунарство, медицина</p> <p>компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Социологија са правима грађана					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
Оспособљава ученика за живот изложеним сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва. Развија способност код ученика за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном друштву Унапређује ученичке способности за све облике комуникације, дијалога и исказивање аргументованог става.						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
Схвати структуру и организацију друштва. Објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу. Схвати друштвену поделу рада Објасни узроке друштвеног раслојавања. Наведите друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих Разликује особености сеоског и градског становништва		Друштвена структура	12			12
Опише улогу политике у друштву Објасни појам, развој и облике суверености и демократије Зна државне симболе и елементе државности Разликује законодавну, извршну и судску власт Разликује удружења грађана и политичке партије Препозна идеолошке разлике партија и поделу на левицу, десницу и центар Схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе Разликује државне органе власти		Држава и политика	18			18
Схвати значај устава као највишег правног акта. Разликује устав од закона Направи преглед развоја уставности у Србији. Разликује уставност и законитост Уочи значај владавине права и правне државе. Зна основне одредбе Устава Републике Србије Схвати функционисање правосудног система Републике Србије Разликује врсте судских поступака		Устав и правна држава	10			10
Уочава значај поштовања људских права и слобода. Наведе на који начин се штите људска права и слободе.		Људска права и слободе	8			8
Уочи разлику између културе и цивилизације. Схвати настанак религије и религијског мишљења. Идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства Разликује обичај и морал Схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, кича и шунда		Култура и друштво	12			12
Идентификује друштвене промене. Зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости Препозна друштвени развој Формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва		Друштвене промене	4			4

Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Теоријска настава се обавља у учионици.</p> <p>Користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет.</p> <p>Користити Устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује.</p> <p>Користити презентације, документарне филмове, дебате</p>		<p>Усмена провера, контролни задаци, учешће у дебати, активност на часу</p>		<p>Историја, грађанско васпитање, географија</p> <p>Комуникација Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према околини Естетичка компетенција</p>	

5.1.2.2. Стручни предмети

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Први					
Наставни предмет	Анатомија са физиологијом					
Годишњи фонд часова	96+64+30=190					
Недељни фонд часова	3+2					
Циљ	Стицање неопходних знања о грађи, положају и функцији појединих органа и организма у целини; Формирање неопходне основе за касније изучавање стручних предмета					
ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни хистолошку грађу појединих ткива и органа; • наведе и опише анатомску грађу и топографски положај органа мишићно-скелетног система; • наведе и опише анатомску грађу и топографију органа кардиоваскуларног система; • наведе и опише анатомску грађу и топографски положај органа дигестивног тракта; • наведе и опише анатомску грађу и топографски положај органа неуроендокриног система; • наведе и опише анатомску грађу и топографски положај органа респираторног тракта; • наведе и опише анатомску грађу и топографски положај органа урогениталног тракта код различитих врста домаћих животиња; • објасни и покаже на моделу и живој животињи положај појединих унутрашњих органа код различитих животињских врста; • припреми микроскоп за микроскопирање и изврши микроскопирање ткива; • разликује кости разних животињских врста; • препозна на моделима и животињама топографски положај и величину органа; • препозна физиолошке процесе варења хране 	Анатомија	57	38	15		110
<ul style="list-style-type: none"> • објасни функцију органа мишићно-скелетног система; • објасни функцију кардиоваскуларног система и крви; • објасни функцију неуроендокриног система; • објасни функцију чула и млечне жлезде; • објасни функцију дигестивног тракта; 	Физиологија	39	26	15		80

<p>објасни функцију респираторног и урогениталног тракта код различитих врста домаћих животиња;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује физиолошке процесе који се одвијају у мишићима; • разликује физиолошке процесе који се одвијају у органима за варење хране; • разликује физиолошке процесе који се одигравају у кардиоваскуларном систему; • разликује физиолошке процесе органа за дисање; • разликује физиолошке процесе мокраћних и полних органа. 					
Укупан број часова		96	64	30	190
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p><u>Облици наставе</u> Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (57 часова); • вежбе (38 часова); • настава у блоку (15 часова). <p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби ; • наставе у блоку. <p><u>Место реализације наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; • настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • користити шематске приказе анатомске и хистолошке грађе ткива, органа и организма у целини; • користити изоловане кости појединих животиња; • користити моделе органа и животиња; • инсистирати на примерима из свакодневног живота; • наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се правилника заштите на раду; • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; • настава у блоку се реализује у току школске године према плану датом у гантограму. • користити цртеже, шеме, слајдове и филмове; 	<ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања; • тестове практичних вештина; <p>дневник практичног рада.</p>		<p>Сточарство са исхраном Патологија Фармакологија Болести животиња Професионална пракса</p> <p>-Компетенције за цео живот -Комуникација -Одговоран однос према здрављу -Одговоран однос према околини</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • користити примере из свакодневног живота; • демонстрирати поједине функције на живој животињи; • инсистирати на вези између грађе и функције појединих органа; • инсистирати на примерима из свакодневног живота 		
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Сточарство са исхраном
Годишњи фонд часова	64+64+30=158
Недељни фонд часова	2+2

Циљ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Стицање знања о пореклу домаћих животиња, врстама, расама, њиховим морфолошким и физиолошким особинама ▪ Стицање знања о методама одгајивања и значају селекције за високу производњу ▪ Познавање хранива и начина примене по врстама и категоријама животиња
--

По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • наведе порекло појединих врста домаћих животиња и опише процес доместикације • разликује појам: врсте, расе, соја, линије, запата, јата • разликује морфолошке и физиолошке особине домаћих животиња • наведе методе одгајивања • наведе начине селекције • разликује расе у оквиру појединих врста • дефинише поступке у савременој сточарској производњи • дефинише технолошке процесе у сточарској производњи • опише екстеријер домаћих животиња • измери екстеријер од ока, мерењем, фотографисањем и поентирањем • обележи домаће животиње: тетовирањем, ровашењем, маркицама и жигосањем • води законом предвиђене матичне књиге • прати поједине методе контроле 		Сточарство	32	32	12	76

<p>производних способности: производње млека, меса, вуне, јаја</p> <ul style="list-style-type: none"> • припреми животињу за мужу, • припреми апарат и обави мужу 					
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај хранљивих материја у исхрани домаћих животиња • наведе методе утврђивања хранљиве вредности хранива • наведе сточна хранива • састави оброк за поједине врсте и категорије животиња • објасни израчунавање скробних јединица • идентификује поједине врсте сточних хранива • састави оброк и нахрани животиње 	Исхрана	32	32	18	82
Укупан број часова		64	64	30	158
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби; • практичне наставе; • наставе у блоку. <p><u>Место реализације наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; • практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; • настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • користити узорке хранива • користити слике и крмне таблице • користити расположива хранива • користити таблице исхране • инсистирати на примерима из свакодневног живота 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз: праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина</p>		<p>Биологија (анатомија човека, грађа ћелија и ткива) Анатомија и физиологија (органи за варење, полни органи) Болести животиња (болести свих врста домаћих животиња) Професионална пракса (све практичне области везане за домаће животиње)</p> <p>Решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • инсистирати на корелацији са садржајима других предмета • наставник и ученик су обавезни да имају радну одећу и • придржавају се Правилника заштите на раду • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика • блок настава се реализује у току школске године према • плану датом у гантограму • интернет 		
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Професионална пракса
Годишњи фонд часова	90
Недељни фонд часова	

Циљ
Оспособљавање за самосталан рад у сточарској производњи; познавање хранива и начина примене по врстама и категоријама животиња

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
-Самостално обавља припрему за мужу -Самостално обавља мужу	Мужа домаћих животиња			30		30
-Самостално припрема оброк за разноврсне животињске врсте -Самостално храни различите животињске врсте	Исхрана домаћих животиња			60		60
Укупан број часова						90

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
--	--	---

<p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • професионалне праксе <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик је обавезан да има радну одећу и придржава се Правилника заштите на раду; • ученик је обавезан да води дневник рада; 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз: праћење остварености исхода овладавање практичних вештина оцењивање вођења дневника рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Анатомија и физиологија <ul style="list-style-type: none"> - Анатомска грађа млечне жлезде - Физиолошка грађа млечне жлезде • Хигијена и нега домаћих животиња <ul style="list-style-type: none"> - Хигијена коже вимена • Сточарство са исхраном <ul style="list-style-type: none"> - Морфолошке и физиолошке особине домаћих животиња
---	---	--

професионална пракса се обавља у периоду од 01.09. до 15.08. текуће школске године у првом разреду, изузев празником и недељом; закључна оцене утврђује се на седници одељенског већа после 15.08. текуће школске године. На истој седници утврђује се и општи успех ученика о завршеном разреду		- Одгајивање домаћих животиња - мужа крава - Улога и значај хранљивих материја - Сточна хранива - Исхрана појединих врста и категорија домаћих животиња - Припремање оброка и исхрана животиња Решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини
--	--	---

Образовни профил	Ветреинарски техничар					
Разред	Други					
Наставни предмет	Професионална пракса					
Годишњи фонд часова	90					
Недељни фонд часова						
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Оспособљавање за самосталан рад у спровођењу терапије - Стицање вештина о значају спровођења зоохигијенских мера у сточарству - Стицање вештина за самостално обављање одређених послова из области ветеринарске медицине 						
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • самостално припреми лек • апликује лек интрамускуларно, субкутано, перорално 	Техника апликације лека <ul style="list-style-type: none"> • Припрема лека • Апликација лека 				30	
<ul style="list-style-type: none"> • одржава хигијену у објектима и на површинама школске економије • спроводи мере личне хигијене и хигијене радног простора • одлаже штетне материје и амбалажу на прописан начин • одржава средства за рад • прилагођава се на правилну употребу средстава заштите на раду 	Хигијена и нега домаћих животиња <ul style="list-style-type: none"> • Спровођење дезинфекције • Спровођење дезинсекције • Спровођење дератизације • Биотермичка обрада стајњака • Хигијена и нега животиња 				60	
Укупан број часова					90	

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • професионалне праксе <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Професионална пракса се реализује на школској економији, у ветеринарској амбуланти и на терену. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик је обавезан да има радну одећу и придржава се Правилника заштите на раду • ученик је обавезан да води дневник рада • професионална пракса се обавља у периоду од 01.09. до 15.08. текуће школске године у другом разреду, изузев празником и недељом • закључна оцене утврђује се на седници одељенског већа после 15. 08. текуће школске године. На истој седници утврђује се и општи успех ученика о завршеном разреду 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • овладавање практичних вештина • оцењивање вођења дневника 	<ul style="list-style-type: none"> – Анатомија и физиологија – Хигијена и нега животиња – Патологија – Епизоотиологија – Фармакологија

Образовни профил	Ветеринарски техничар							
Разред	Трећи							
Наставни предмет	Професионална пракса							
Годишњи фонд часова	90							
Недељни фонд часова								
Циљ:								
Стицање вештина за самостално извођење неопходних мануелних и инструменталних процедура у дијагностици и терапији животиња;								
Стицање вештина за правилан прилаз, фиксирање и припрему домаћих животиња;								
Стицање практичних вештина и искустава у збрињавању различитих клиничких случајева;								
Стицање вештина за самостално обављање одређених послова из области ветеринарске медицине								
Оспособљавање за самостално спровођење превентивних мера од заразних и паразитских болести								
Оспособљавање за помоћ ветеринару при порођају								
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
-Збрине различите клиничке случајеве у свакодневној клиничкој пракси;		Обрада клиничких случајева				60		60
-Реши проблеме клиничке патологије и терапије говеда, оваца, коза, свиња и паса;								
-Самостално припреми и постави дезобаријере за транспортна средства на улазу у објекте;								

-Самостално вакцинише и дехелминтише животиње					
-Самостално одабере, припреми и примени акушерске инструменте	Акушерство и вештачко осемењавање			30	30
Укупан број часова				90	90
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • професионалне праксе <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Професионална пракса се реализује на школској економији, у ветеринарској амбуланти и на терену. <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик је обавезан да има радну одећу и придржава се правилника заштите на раду • ученик је обавезан да води дневник рада • професионална пракса се обавља у периоду од 01. 09. до 15. 08. текуће школске године у трећем разреду, изузев празником и недељом <p>закључна оцене утврђује се на седници одељенског већа после 15. 08. текуће школске године. На истој седници утврђује се и општи успех ученика о завршеном разреду</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • овладавање практичних вештина • оцењивање вођења дневника рада 		<ul style="list-style-type: none"> • Анатомија и физиологија <ul style="list-style-type: none"> - Анатомска грађа мишићно-скелетног система - Анатомска грађа • Фармакологија <ul style="list-style-type: none"> - Дезинфицијенси - Облици лека - Пuteви апликације лека - Дозирање лека - Прибор и инструменти за апликацију лека - Технике апликације лека • Породиљство <ul style="list-style-type: none"> - Полни циклус - Гравидитет - Порођај и пуерперијум - Патологија порођаја - Заостала постељица - Припрема акушерских инструмената - Припрема за ректални преглед - Узимање, преглед, разређивање и конзервисање сперме - Технике осемењавања • Болести животиња <ul style="list-style-type: none"> - Заразне болести изазване бактеријама - Заразне болести изазване вирусима - Паразитске болести - Адспекција - Палпација - Перкусија 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Аускултација - Термометрирање - Вакцинација - Дезобаријере <p>Решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини</p>
--	--	---

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Фармакологија
Годишњи фонд часова	64+32+64+20=180
Недељни фонд часова	2+1+2

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о пореклу, начину апликације, судбини (понашању) лека у организму и елиминацији лека из организма; - Развијање способности примене лека у терапијске и профилактичке сврхе.

По завршетку теме ученик ~~ћ~~ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни порекло лека; • разликује облике лекова; • разликује начине апликације лека; • објасни судбину лека у организму; • разликује дозе лека; • објасни путеве елиминације лека из организма 	<p>Општа фармакологија</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам лека; • Облици лека; • Путеви апликације лека; • Судбина лека у организму; • Дозирање лека; • Елиминација лека из организма 	24				24
<ul style="list-style-type: none"> • идентификује дезинфицијенсе; • објасни механизам деловања дезинфицијенса, антисептика и антипаразитета; • наведе представнике појединих група антипаратитика; • наведе представнике појединих група лекова који делују на органе за варење и на органе за дисање; 	<p>Специјална фармакологија</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дезинфицијенси ; • Антисептици ; • Антипаразитици; • Средства која делују на дигестивни тракт; • Средства која делују на респираторни тракт; • Средства која делују на кардиоваскуларни систем; • Средства која делују на урогенитални тракт; 	40				40

<ul style="list-style-type: none"> • наведе поједине представнике група лекова који делују на срце и крвне судове; • наведе поједине представнике група лекова који делују на нервни систем; • наведе поједине представнике групе лекова који делују на мокраћне и полне органе; • наведе поједине представнике групе лекова који делују на кожу и слузокожу; • направи преглед антибиотика у односу на њихову намену; • дефинише значај и примену хормона; • дефинише значај и примену витамина; • објасни својства биолошких препарата: вакцина, серума и дијагностичких средстава 	<ul style="list-style-type: none"> • Средства која делују на нервни систем; • Средства која делују на слузокожу и кожу; • Хемотерапеутици; • Витамини и хормони; <p>Биолошки препарати</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • одабере лекове према облику и примени их у одређеној дози; • одабере и чува лек према прописима које налаже фармакопеја; • одабере прибор и инструменте за апликацију лека; • идентификује потребан лек и припреми га за апликацију 	<ul style="list-style-type: none"> • Облици и дозирање лекова; • Чување лекова; • Припрема лека за апликацију; • Припрема места и животиње за апликацију лека; • Прибор и инструменти за апликацију лека 		32			32
<ul style="list-style-type: none"> • одабере лекове према облику и примени их у одређеној дози; • одабере и чува лек према прописима које налаже фармакопеја; • одабере прибор и инструменте за апликацију лека; • идентификује потребан лек и припреми га за апликацију 	<ul style="list-style-type: none"> • Облици и дозирање лекова; • Чување лекова; • Припрема лека за апликацију; • Припрема места и животиње за апликацију лека; • Прибор и инструменти за апликацију лека 			20		20
<ul style="list-style-type: none"> • обави самостално фиксирање животиње и одреди место за апликацију; • обави самостално или под надзором ветеринара апликацију лекова: орално, ректално и интраруминално; • обави самостално апликацију лека: интрамускуларно, субкутано, интракутано – под надзором ветеринара интравенски и интраперитонеално; • обави самостално апликацију лека распршивачем (аеросол) – под надзором ветеринара и инхалацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> • Припрема места и животиње за апликацију лека; • Прибор и инструменти за апликацију лека; • Технике апликације лека 				64	64
Укупан број часова		64	32	20	64	180
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

<p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби; • практичне наставе; • наставе у блоку. <p><u>Место реализације наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; • практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; • настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • користити слике, шеме, слајдове; • користити очигледна наставна средства; • инсистирати на примерима из свакодневног живота; • инсистирати на корелацији са садржајима других предмета; • наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду; • увежбавати дозирање и апликацију лека на моделима или животињама; • користити вадемекуме и презентације лекова; • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; • програм блок-наставе се реализује кроз садржаје понуђеног модула вежби; • блок-настава се реализује у току школске године према плану датом у гантограму. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања; • тестове практичних вештина; • дневника практичног рада 	<p>Анатомија и физиологија; Хемија ; Биохемија; Хигијена и нега животиња; Болести животиња; Основи хирургије; Породиљство ; Професионална пракса.</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Патологија
Годишњи фонд часова	64+10=74

Недељни фонд часова		2				
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања из области патолошке морфологије и патолошке физиологије; - Стицање знања за разумевање клиничких предмета. 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује болесни процес и болесно стање; • објасни деловање спољашњих и унутрашњих етиолошких фактора на настанак болести; • разликује поједине метаболичке поремећаје у промету воде, беланчевина, масти и угљених хидрата; • наведе узроке настанка локалне смрти ћелија или ткива; • објасни поједине облике развојних аномалија; • опише узроке настанка анемије, хиперемije, инфаркта, стазе, тромбозе, емболије и метастазе; • наведе узроке, врсте и начине крварења; • објасни процес терморегулације; • одабере место и прибор за извођење обдукције; • одабере и пакује патолошки материјал; идентификује патохистолошке промене. 	<p>Патолошки поремећаји Теорија:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Болесни процес и болесно стање; • Етиолошки фактори; • Хипертрофија; • Хиперплазија; • Некроза; • Развојне аномалије и наказе; • Анемије; • Хиперемија; • Инфаркт; • Метастаза; • Емболија; • Стаза; • Тромбоза; • Крварења; • Хипотермија и хипертермија. <p>Настава у блоку: Обдукција</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избор места за извођење обдукције; • Припрема прибора за извођење обдукције; • Помоћ при обдукцији; • Узимање узорака патолошког материјала; • Микроскопирање готових патолошких препарата. 	44				44
						10
<ul style="list-style-type: none"> • наведе узроке запаљења; • опише симптоме запаљења; • објасни компоненте запаљења; 	<p>Запаљења и тумори Теорија:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Узроци, врсте и ток запаљења; • Номенклатура запаљења; 	20				20

<ul style="list-style-type: none"> • користи номенклатуру запаљења; • објасни узроке, облик и грађу тумора; • разликује малигне и бенигне туморе; • користи номенклатуру тумора. 	<ul style="list-style-type: none"> • Узроци настанка, облик и грађа тумора; • Врсте тумора; • Номенклатура тумора. 				
Укупан број часова		64		10	74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби; • наставе у блоку. <p>Место реализације наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; • практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; • настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користити цртеже, шеме, слајдове и филмове; • користити конзервисане патолошке препарате • инсистирати на примерима из свакодневног живота. • користи уџбеник и стручну литературу 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања; • тестове практичних вештина; • дневник практичног рада. 	<p>Повезивање са другим предметима Анатомија и физиологија Епизоотиологија Болести животиња Породиљство</p> <p>Међупредметне компетенције Компетенција за целоживотно учење Комуникација , Решавање проблема , Сарадња, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини</p>			

Образовни профил	Ветеринарски техничар	
Разред	Други	
Наставни предмет	Хигијена и нега животиња	
Годишњи фонд часова	64+32+64+20=180	
Недељни фонд часова	2+1+2	
Циљ	<p>Стицање знања о значају утицаја основних еколошких фактора на организам и здравље животиња; Стицање знања из области хигијене простора, опреме и неге животиња</p>	
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова

По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> објасни утицај сунчеве светлости на животињски организам; објасни физичке и хемијске особине ваздуха; објасни физичке и хемијске особине воде; објасни физичке и хемијске особине земљишта; опише процесе аклиматизације животиња 	Еколошки фактори Сунчева светлост Ваздух Вода Земљиште	24				24
<ul style="list-style-type: none"> наведе врсте средстава која се користе за дезинфекцију; наведе врсте средстава која се користе за дератизацију; наведе врсте средстава која се користе за дезинсекцију; објасни на који начин се одржава хигијена коже, вимена, папака и копита; опише услове држања животиња; наведе начине нешкодљивог уклањања лешева; прати оптималне микроклиматске услове у објектима; уради превентивне мере дезинфекције, дезинсекције и дератизације у објектима и на терену; спроведе хигијенске мере на животињама и у објектима; примени мере нешкодљивог уклањања лешева; примени биотермичку обраду стајњака; припреми возило и животињу за транспорт; примени негу (прање, купање, шишање, тимарење) животиња 	Хигијена и нега животиња Дезинфекција Дезинсекција Дератизација Хигијена коже, вимена Хигијена папака и копита Зоохигијенски услови смештаја Нешкодљиво уклањање лешева	40	32	20	64	156
Укупан број часова		64	32	20	64	180
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: <ul style="list-style-type: none"> вежби; практичне наставе; наставе у блоку. <u>Место реализације наставе:</u> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава у учионици и кабинету; вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; 		праћење остварености исхода; тестове знања; тестове практичних вештина; дневник практичног рада.		Анатомија и физиологија; (органи за дисање, органи за излучивање) Биологија; (органи за дисање) Сточарство са исхраном; (познавање карактеристика свих врста домаћих животиња) Епизоотиологија; (заразне болести код животиња) Болести животиња; (болести везане за начин држања животиња) Основи хирургије; (секцирање при појави болести и откривања болести) Професионална пракса; (спровођење зоохигијенских мера у пракси)		

<ul style="list-style-type: none"> настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> користити слике, шеме, слајдове; користити очигледна наставна средства; инсистирати на примерима из свакодневног живота; инсистирати на корелацији са садржајима других предмета. инсистирати на корелацији са садржајима других предмета; инсистирати на примерима из свакодневног живота; наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду; користити проспекте и колекцију дезинфекционих средстава, средстава за дератизацију и дезинсекцију; користити апарате за извођење дезинфекције; обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; програм наставе у блоку реализује се из понуђеног садржаја модула вежби ; настава у блоку се реализује у току школске године према плану датом у гантограму интернет 		Решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини
--	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Други					
Наставни предмет	Епизоотиологија					
Годишњи фонд часова	64+64+10=138					
Недељни фонд часова	2+2					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> Развијање знања и вештина за рад у лабораторији; Развијање знања о морфолошким и биолошким карактеристикама паразита 					
ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Микробиологија	Микробиологија	32				32
<ul style="list-style-type: none"> објасни грађу бактерија; објасни грађу вируса; објасни грађу плесни; 	<ul style="list-style-type: none"> Грађа микроорганизама; Физиологија микроорганизама; 					

<ul style="list-style-type: none"> • објасни грађу приона; • наведе хемијски састав и биохемијске процесе у ћелијама микроорганизама; • наведе утицај биотичких и абиотичких фактора на поједине врсте микроорганизама; • дефинише појам и значај имунитета; • објасни настанак и врсте инфекције; <p>Паразитологија</p> <ul style="list-style-type: none"> • класификује паразите по систематским категоријама; • одреди номенклатуру паразитских врста; • објасни грађу протозоа; • класификује представнике протозоа; • објасни морфолошке и биолошке карактеристике хелминта; • класификује трематодe, цестодe и нематодe; • објасни значај хелминта у настанку паразитских болести; • опише морфолошке и биолошке одлике артропода; • наведе значај геоклиматских фактора за развој и размножавање паразита; • објасни видове патогеног деловања паразита; • објасни како организам домаћина реагује на присуство паразита 	<ul style="list-style-type: none"> • Екологија микроорганизама; • Имунологија; • Инфекција. <p>Паразитологија</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и класификација паразита; • Морфолошке и биолошке одлике протозоа; • Морфолошке и биолошке одлике хелминта; • Морфолошке и биолошке одлике артропода; • Распрострањеност паразита; • Патогено деловање паразита; • Реакција организма домаћина 	32				32
<p>Микробиологија</p> <ul style="list-style-type: none"> • одабере и припреми прибор и посуђе које се користи за рад у лабораторији; • одабере материјал за лабораторијски преглед и пошаље га у лабораторију на правилан начин; • прави и боји микроскопске препарате и врши микроскопирање; • прави хранљиве подлоге и засејава микроорганизме; • узме узорке измета, крви и урина и припреми препарате за преглед; • узме узорке и прави препарате за дерматолошки преглед; 	<p>Микробиологија</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лабораторијски прибор; • Узимање, паковање и слање материјала за лабораторијски преглед; • Прављење микроскопских препарата; • Препознавање микроорганизама; • Припремање хранљивих подлога; • Копролошки преглед; • Хематолошки преглед; 		64			64

<ul style="list-style-type: none"> • препознаје основне облике бактерија; препознаје и распознаје паразите 	<ul style="list-style-type: none"> • Уролошки преглед; • Дерматолошки преглед. 					
Микробиологија <ul style="list-style-type: none"> • одабере и припреми прибор и посуђе које се користи за рад у лабораторији; • одабере материјал за лабораторијски преглед и пошаље га у лабораторију на правилан начин; • прави и боји микроскопске препарате и врши микроскопирање; • прави хранљиве подлоге и засејава микроорганизме; • узме узорке измета, крви и урина и припреми препарате за преглед; • узме узорке и прави препарате за дерматолошки преглед; • препознаје основне облике бактерија; препознаје и распознаје паразите 	Микробиологија <ul style="list-style-type: none"> • Лабораторијски прибор; • Узимање, паковање и слање материјала за лабораторијски преглед; • Прављење микроскопских препарата; • Препознавање микроорганизама; • Припремање хранљивих подлога; • Копролошки преглед; • Хематолошки преглед; • Уролошки преглед; • Дерматолошки преглед. 			10		10
Укупан број часова		64	64	10		138
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: <ul style="list-style-type: none"> • вежби; • наставе у блоку. <u>Место реализације наставе:</u> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у ветеринарској амбуланти и лабораторији; • настава у блоку у ветеринарској амбуланти, лабораторији, ветеринарском институту. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> <ul style="list-style-type: none"> • користити слике, шеме и филмове; • користити епизоотиолошке извештаје; • користити примере из свакодневног живота; 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања; • тестове практичних вештина; • дневник практичног рада 		Анатомија и физиологија; Хигијена и нега животиња; Болести животиња; Основи хирургије; Професионална пракса Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према окоolini Естетичка компетенција			

<ul style="list-style-type: none"> • инсистирати на корелацији са садржајима других предмета; • наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се правилника заштите на раду; • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; • блок-настава се реализује у току школске године према плану датом у гантогра 		
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Породиљство
Годишњи фонд часова	96+64+64+30=254
Недељни фонд часова	3+2+2 30+30

Циљ
 Стицање знања из физиологије размножавања, ветеринарског акушерства, вештачког осемењавања и стерилитета

По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Анатомија и физиологија полних органа <ul style="list-style-type: none"> • наведе симптоме и фазе полног циклуса; • опише припрему животиње за ректални и вагинални преглед; • наведе дужину трајања гравидитета код појединих врста животиња; • опише блиске знаке порођаја и порођајне фазе; • наведе карактеристике пуерперијума; • наведе узроке настанка мумификације, мацерације, емфизема, хидропса плода; • наведе узроке побачаја; • опише узроке отежаног порођаја који потичу од мајке, плода и плодових овоја; • идентификује знаке заостале постелице; <ul style="list-style-type: none"> • идентификује еструс; • одабере и припреми акушерске инструменте; 	Теорија: <ul style="list-style-type: none"> • Полни циклус; • Гравидитет; • Порођај и пуерперијум; • Патологија гравидитета; • Патологија порођаја; • Патологија пуерперијума; • Заостала постелица. Вежбе и настава у блоку:	57				57

<ul style="list-style-type: none"> • прати, контролише и води порођај код разних врста животиња; • идентификује положај плода; • изведе одређене корекције плода (главе и екстремитета); • идентификује еструс, утврди оптимално време оплодње и поступак припуштања. 	<ul style="list-style-type: none"> • Припрема акушерских инструмената; • Помоћ при порођају; • Помоћ при тешком и патолошком порођају; • Откривање еструса. 		64	30		94
<p>Вештачко осемењавање</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни зоотехнички, зоофилактички, медицинско-санитарни и економски значај вештачког осемењавања; • наведе методе узимања сперме; • опише поступак прегледа, разређења и конзервусања сперме; • опише начин транспорта сперме; • наведе узроке који доводе до неплодности домаћих животиња са акцентом на ендометритисе и цисте на јајницима; • објасни урођене и стечене облике стерилитета женки; • објасни урођене и стечене облике стерилитета мужјака; • одреди профилактичке мере сузбијања стерилитета; <ul style="list-style-type: none"> • обави поступак узмања сперме од приплодњака и обави макроскопски и микроскопски преглед; • одабере одговарајући сперморазређивач и разреди сперму; • одабере и припреми инструменте за вештачко осемењавање; • изврши осемењавање крава, оваца и крмача. 	<p><u>Теорија :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Значај вештачког осемењавања; • Сперма ; • Поступак са спермом; • Узроци стерилитета; • Стерилитет женки; • Стерилитет мужјака; • Профилакса стерилитета. <p><u>Практична настава:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Припрема за ректални преглед; • Узимање, преглед, разређење и конзервусање сперме; • Техника осемењавања. 	39			64	39

Укупан број часова		96	64	30	64	254
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби; • практичне наставе; • наставе у блоку. <p>Место реализације наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; • практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; • настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користити слике, шеме, слајдове; • користити очигледна средства; • инсистирати на примерима из свакодневног живота; • инсистирати на корелацији са садржајима других предмета; • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; • програм наставе у блоку се реализује из понуђеног садржаја модула вежби; • настава у блоку се реализује у току школске године према плану датом у гантограму. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања; • тестове практичних вештина; • дневник практичног рада. 	<p>Повезивање са другим предметима Анатомија и физиологија; Биологија; Хигијена и нега животиња; Болести животиња; Основи хирургије; Професионална пракса.</p> <p>Међупредметне компетенције Компетенција за целоживотно учење Комуникација , Решавање проблема Сарадња, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини</p>				

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Болести животиња
Годишњи фонд часова	128+128+160+30=446
Недељни фонд часова	4+4+5
Циљ	–
	– Стицање знања о етиологији, патогенези, дијагностици, терапији и профилакси заразних и незаразних обољења говеда, оваца, коза, свиња, коња, живине, паса и мачака

- Стицање знања и вештина за правилан прилаз, фиксирање и припрему животиња за клинички преглед
- Стицање вештина за самостално извођење неопходних мануелних и инструменталних процедура у дијагностици и терапији животиња

По завршетку теме ученик љубити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе узрочнике и начин ширења бактеријских заразних болести • препозна клиничке манифестације болести • примени терапију по налогу ветеринара • наведе начине сузбијања заразних болести бактеријске етиологије • наведе узрочнике и начин ширења вирусних заразних болести • препозна клиничке манифестације болести • примени терапију по налогу ветеринара • наведе начине сузбијања заразних болести вирусне етиологије • наведе узрочнике и начин ширења прионских болести • препозна клиничке манифестације болести • наведе начине сузбијања прионских болести • изведе опште методе прегледа • обави термометрирање код крава, коња, свиња, оваца, паса • обави мерење тријаса код различитих животињских врста • одабере и припреми прибор и инструменте за специјално испитивање • изведе вакцинацију по налогу ветеринара • изведе дехелминтизацију по налогу ветеринара • користи дезинфекциона средства у профилакси заразних болести 	<p>Заразне болести</p> <ul style="list-style-type: none"> -изазване бактеријама -изазване вирусима -изазване прионима <p>-методе клиничког прегледа</p> <ul style="list-style-type: none"> -вакцинација -дезобаријере 	52	128	30		210
<ul style="list-style-type: none"> • наведе узрочнике и начин ширења болести изазваних протозоама • препозна клиничке манифестације болести • примени терапију по налогу ветеринара 	<p>Паразитске болести</p> <ul style="list-style-type: none"> -изазване протозоама -изазване хелминтима -изазване ектопаразитима 	24			64	88

<ul style="list-style-type: none"> • одреди мере за сузбијање обољења изазваних протозоама • наведе узрочнике и начин ширења болести изазваних хелминтима • препозна клиничке манифестације болести примени терапију по налогу ветеринара • одреди мере за сузбијање обољења изазваних хелминтима • наведе узрочнике и начин ширења болести изазваних ектопаразитима • препозна клиничке манифестације болести • примени терапију по налогу ветеринара • одреди мере за сузбијање обољења изазваних ектопаразитима • изведе правилно фиксирање говеда, оваца, свиња, коња, паса и мачака • прихвати и збрине различите клиничке случајеве у свакодневној пракси 	<p>-прилаз и фиксирање говеда, оваца, свиња, коња, паса и мачака, живине</p> <p>-практичан рад у ветеринарској амбуланти уз ветеринара и обрада појединих клиничких случајева</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • наведе узрочнике најважнијих обољења живине инфективне природе • објасни утицај грешака у исхрани и начину држања на појаву болести живине у фармским условима • објасни програм превентивних мера у живинарству 	<p>Болести живине</p> <p>-изазване бактеријама, вирусима и паразитима</p> <p>-изазване технолошким грешкама</p> <p>-програм превентивних мера у живинарству</p> <p>-болести осталих врста живине и птица</p>	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • препозна и лечи најважније болести органа дигестивног тракта • препозна и лечи најважније болести органа кардиоваскуларног система • препозна и лечи најважније болести респираторног тракта • препозна и лечи болести уrogenиталног тракта • препозна и лечи болести поремећаја метаболизма • препозна и лечи болести коже • препозна и лечи болести новорођенчади • прихвати и збрине различите клиничке случајеве у свакодневној пракси • реши специфичне проблеме из клиничке патологије и терапије коња 	<p>Болести коња</p> <p>-болести дигестивног тракта</p> <p>-болести респираторног система</p> <p>-болести кардиоваскуларног система</p> <p>-болести органа уrogenиталног тракта</p> <p>-грешке у исхрани и болести метаболизма</p> <p>-болести коже</p> <p>-болести новорођене ждребади</p> <p>-практичан рад у ветеринарској амбуланти уз ветеринара и обрада појединих клиничких случајева</p>	32			96	128

<ul style="list-style-type: none"> спроведе интензивнутерапију и негу болесних животиња 						
Укупан број часова		128	128	30	160	446
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> вежби; практичне наставе; наставе у блоку. <p><u>Место реализације наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава у учионици и кабинету; вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> користити слике, шеме и филмове користити Закон којим је регулисано сузбијање заразних болести користити епизоотиолошке извештаје користити примере из свакодневног живота инсистирати на корелацији са садржајима других предмета наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика програм блок наставе се реализује из понуђеног садржаја модула вежби блок настава се реализује у току школске године према плану датом у гантограму 	<ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина дневника практичног рада 	<p>Анатомија и физиологија, Сточарство са исхраном, Патологија, Фармакологија, Епизоотиологија, Професионална пракса</p> <p>-Компетенције за цео живот -Решавање проблема, -Одговоран однос према здрављу, -Одговорност према околини</p>				

Образовни профил	Ветеринарски техничар						
Разред	Четврти						
Наставни предмет	Болести животиња						
Годишњи фонд часова	96+64+96+30=286						
Недељни фонд часова	3+2+3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање знања о етиологији, патогенези, дијагностици, терапији и профилакси заразних и незаразних обољења говеда, оваца, коза, свиња, коња, живине, паса и мачака – Стицање знања и вештина за правилан прилаз, фиксирање и припрему животиња за клинички преглед – Стицање вештина за самостално извођење неопходних мануелних и инструменталних процедура у дијагностици и терапији животиња 							
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област		Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити устању да:				Теоријска настава	Вежбе		
				Настава у блоку	Практична настава		
				Укупан број часова			
Болести преживара <ul style="list-style-type: none"> • препозна и лечи најважније болести појединих органа и система органа код говеда, оваца и коза • препозна и лечи најважније заразне и паразитске болести говеда, оваца и коза • примени програм превентивних мера у здравственој заштити говеда, оваца и коза 		Болести преживара <ul style="list-style-type: none"> • Болести органа дигестивног тракта: <ul style="list-style-type: none"> – Запаљење усне слузокоже – Зачепљење једњака – Индигестије – Надун – Страна тела у преджелуцима – Запаљење регитонешта • Болести органа респираторног система: <ul style="list-style-type: none"> – Инфективно запаљење слузокоже, носа и душника – Запаљење плућа – Запаљење плућне марамице • Болести органа кардиоваскуларног система: <ul style="list-style-type: none"> – Трауматско запаљење срчане кесе – Анемије сисанчади – Леукемије 		48		48	

	<ul style="list-style-type: none"> • Болести органа уrogenиталног тракта: <ul style="list-style-type: none"> – Запаљење бубрега – Запаљење мокраћне бешике – Везикална хематурија говеда • Болести вимена: <ul style="list-style-type: none"> – Запаљење вимена – Едем вимена • Грешке у исхрани и болести метаболизма: <ul style="list-style-type: none"> – Асептични пододерматитис – Кетоза – Пуерперална пареза • Болести коже: <ul style="list-style-type: none"> – Запаљење коже – Екцем • Дерматомикозе: <ul style="list-style-type: none"> – Трихофитија и – Стрептотрихоза – Дехидрација • Болести новорођенчади: <ul style="list-style-type: none"> – Бели пролив телаци – Запаљење пупка • Болести оваца: <ul style="list-style-type: none"> – Ентеротоксемија – Брадстот – Заразна шепавост – Ценурога 					
Болести свиња <ul style="list-style-type: none"> • препозна и лечи најважније болести појединих органа и система органа • препозна и лечи најважније заразне и паразитске болести свиња • примени програм превентивних мера у свињарству 	Болести свиња <ul style="list-style-type: none"> • Запаљење плућа • Анемија прасади • Едемска болест свиња • Микотоксикозе • Црвени ветар • Свињска куга • Pseudo-rabies свиња 	24				24
Болести паса и мачака <ul style="list-style-type: none"> • препозна и лечи најважније болести појединих органа и система органа • препозна и лечи најважније заразне и паразитске болести паса и мачака • објасни основне принципе неге и интензивне терапије паса и мачака 	Болести паса и мачака <ul style="list-style-type: none"> • Запаљење желуца • Запаљење крајника • Диареја • Запаљење плућа • Запаљење плућне марамице • Штенећак 	24				24

<ul style="list-style-type: none"> примени програм превентивних мера код паса и мачака 	<ul style="list-style-type: none"> Заразно запаљење јетре Демодикоза Парвовирусне инфекције Otitis 					
Болести преживара <ul style="list-style-type: none"> одабере сонду и изврши сондирање у терапијске и дијагностичке сврхе изведе катетеризацију мокраћне бешике и узме узорак мокраће за дијагностичко испитивање одабере и примени клизме у терапијске сврхе примени начине вештачке исхране код различитих животињских врста 	Болести преживара <ul style="list-style-type: none"> Сондирање Катетеризација мокраћне бешике Троакирање Клизме Вештачка исхрана 		64			64
Болести преживара <ul style="list-style-type: none"> одабере сонду и изврши сондирање у терапијске и дијагностичке сврхе изведе катетеризацију мокраћне бешике и узме узорак мокраће за дијагностичко испитивање одабере и примени клизме у терапијске сврхе примени начине вештачке исхране код различитих животињских врста 	Болести преживара <ul style="list-style-type: none"> Сондирање Катетеризација мокраћне бешике Троакирање Клизме Вештачка исхрана 			30		30
<ul style="list-style-type: none"> решити различите клиничке случајеве у свакодневној клиничкој пракси решити специфичне проблеме из клиничке патологије и терапије говеда, оваца, свиња, паса и мачака 	<ul style="list-style-type: none"> Практичан рад у ветеринарској амбуланти уз ветеринара и обрада појединих клиничких случајева: пријем пацијената, узимање анамнезе, клинички преглед и спровођење терапије 				96	96
Укупан број часова		96	64	30	96	286
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: <ul style="list-style-type: none"> вежби; практичне наставе; наставе у блоку. <u>Место реализације наставе:</u>	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина дневник практичног рада 		Анатомија и физиологија Сточарство са исхраном Фармакологија Епизоотиологија Професионална пракса Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња			

<ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету; • вежбе у кабинету, ветеринарској амбуланти и школској економији ; • практична настава у ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену; • настава у блоку у кабинету, ветеринарској амбуланти, школској економији и на терену. <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • користити слике, шеме и филмове • користити Закон којим је регулисано сузбијање заразних болести • користити епизоотиолошке извештаје • користити примере из свакодневног живота • инсистирати на корелацији са садржајима других предмета • наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика • програм блок наставе се реализује из понуђеног садржаја модула вежби • блок настава се реализује у току школске године према плану датом у гантограму 		<p>Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција</p>
--	--	---

Образовни профил	Ветеринарски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Основи хирургије
Годишњи фонд часова	64+96+96+30=286
Недељни фонд часова	2+3+3

Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање знања о поступцима асепсе и антисепсе у хирургији – Стицање знања о симптомима отворених и покривених повреда 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам асепсе • дефинише појам антисепсе • објасни поступке спровођења асепсе • објасни поступке спровођења антисепсе • објасни настанак, поделу и симптоме рана • разликује поједине ране • разликује шок и колапс • објасни разлику између фистуле, флегмоне и апсцеса • укаже прву помоћ код инфицираних рана • разликује и опише нагњечење • угануће, ишчашење и преломе • препозна симптоме сваког стадијума опекотина • укаже прву помоћ код покривених повреда 	Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • Асепса • Антисепса • Ране • Инфекције ране • Покривене повреде • Опекотине 	32				32
Припрема за извођење хируршких захвата <ul style="list-style-type: none"> • разликује и опише поједине хируршке инструменте • објасни циљ локалне и опште анестезије • разликује и опише поједине захвате везане за негу • објасни основне терапеутске поступке код лечења животиња 	Припрема за извођење хируршких захвата <ul style="list-style-type: none"> • Припрема за извођење хируршких захвата • Општа и локална анестезија • Захвати везани за негу • Терапеутски поступци 	32				32
Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • спроведе асепсу у амбулантама, клиникама и операционим салама 	Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • Асепса • Стерилизација и одабир хируршких инструмената 		96			96

<ul style="list-style-type: none"> • изведе стерилизацију инструмената • обезбеди антисептичке услове за извођење разних интервенција • одабере и примени антисептичка средства • изведе шишање, чишћење и дезинфекцију операционог поља • одабере, припреми и стерилише • инструменте за хируршке интервенције 	<ul style="list-style-type: none"> • Дезинфекција • Антисепса • Антисептици • Припрема операционог поља 					
Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • спроведе асепсу у амбулантама, клиникама и операционим салама • изведе стерилизацију инструмената • обезбеди антисептичке услове за извођење разних интервенција • одабере и примени антисептичка средства • изведе шишање, чишћење и дезинфекцију операционог поља • одабере, припреми и стерилише • инструменте за хируршке интервенције 	Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • Асепса • Стерилизација и одабир хируршких инструмената • Дезинфекција • Антисепса • Антисептици Припрема операционог поља			30		30
Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • изведе заустављање крварења различитим методама код различитих животињских врста • изврши имобилизацију код различитих животињских врста • изведе примарну обраду ране • одабере и примени одговарајуће начине завијања 	Асепса, антисепса и повреде <ul style="list-style-type: none"> • Заустављање крварења • Имобилизација • Примарна обрада ране • Завијање 				96	96
Укупан број часова		64	96	30	96	286
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: <ul style="list-style-type: none"> • вежби • практичне наставе • наставе у блоку <u>Место реализације наставе</u> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава у учионици и кабинету • вежбе у ветеринарској амбуланти, на школској економији и на терену 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања • тестове практичних вештина • дневник практичног рада 			Анатомија и физиологија Хигијена и нега животиња Патологија Епизоотиологија Фармакологија Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	

<ul style="list-style-type: none"> • практична настава у ветеринарској амбуланти, на школској економији и на терену • настава у блоку у ветеринарској амбуланти, на школској економији и на терену <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • користити слике, шеме, слајдове, филмове • користити очигледна наставна средства • инсистирати на корелацији са садржајима других предмета • инсистирати на примерима из свакодневног живота • наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду • обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика • програм наставе у блоку се реализује из понуђеног садржаја модула вежби • настава у блоку се реализује у току школске године према плану датом у гантограму 		Естетичка компетенција
--	--	------------------------

5.1.2.3. Изборни предмети

		Ветеринарски техничар				
Разред		Други				
Наставни предмет		Географија у пољопривреди-изборни предмет				
Годишњи фонд часова		64				
Недељни фонд часова		2				
ЦИЉЕВИ:						
- Стицање знања о пољопривреди и њеним просторним својствима-						
Стицање знања о физчко –географским одликама географске средине и о њиховом утицају на развој пољопривреде						
- Стицање знања о друштвено-географским одликама географске средине и о њиховом утицају на развој пољопривреде						
- Проширивање и продубљивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама						
-Сагледавање потенцијала и могућности Србије за њену конкурентност у светској привреди						
- Стицање знања о размештају и развоју и значају земљорадње						
-Стицање знања о развоју ,размештају и значају сточарства ,лова и риболова						
- Стицање знања о рзвоју и размештају и значају шума						
ИСХОДИ		Садржај програма/		Број часова		
По завршетку теме ученик ће бити устању да:		Тема/Област		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку
				Практична настава	Укупан број часова	

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише значај, развој и место у структури привреде ● наводи функције пољопривреде ● наведе поделу и типове пољопривреде у свету ● опише важност географског размештаја пољопривредне производње ● објасни значај агроиндустрије 	ПОЉОПРИВРЕДА И ЊЕНА ПРОСТОРНА СВОЈСТВА	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● -објасни утицај и значај рељефа, климе, воде, тла, биљних и животињских заједница за развој пољопривредне производње ● -препозна деградацију природне средине у окружењу и да предложи мере за заштиту и унапређивање аграрног простора - изводи активности везане за заштиту и унапређивање пољопривреде и животне средине 	ПРИРОДНИ УСЛОВИ ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни однос између броја становника на Земљи и расположивих количина хране ● доведе у везу структуре становништва са производњом хране и начине исхране ● објасни процес деаграризације као последицу миграције пољопривредног становништва ● објасни везу између саоских насеља као аграрних произвођача и градова као аграрних тржишта -наведе позитивне и негативне последице научнотехнолошких достигнућа на пољопривредну производњу 	ДРУШТВЕНИ УСЛОВИ ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ	18			18
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе типове власништва и располагања земљом (приватно, заједничко, стварно) ● наведе типове аграрних система ● објасни системе искоришћавања земљишта ● објасни значај величине поседа и парцелације земљишта у пољопривредној производњи ● наведе структуру земљишног фонда наведе врсте агротехничких мера у пољопривреди (механизација, хемизација, мелиорација, аграрне револуције) 	СОЦИОЕКОНОМСКИ И ОРГАНИЗАЦИОНО-ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ	3			3

<ul style="list-style-type: none"> опише настанак, развој и границе земљорадње објасни географско порекло и просторни размештај производње најважнијих биљних култура у нашој земљи и у свету наведе индустријске гране које користе производе земљорадње као сировине предвиди мере за заштиту и унапређивање биљне производње у свом окружењу 	ГЕОГРАФСКА СВОЈСТВА ЗЕМЉОРАДЊЕ	8				8
<ul style="list-style-type: none"> опише развој сточарства, лова и риболова објасни просторни размештај производње најважнијих сточарских производа у нашој земљи и у свету објасни просторни размештај ловних и рибловних подручја наведе индустријске гране које користе производе сточарства и риболова предвиди мере за заштиту и унапређивање сточарства, лова и риболова у свом окружењу 	ГЕОГРАФСКА СВОЈСТВА СТОЧАРСТВА ЛОВА И РИБОЛОВА	6				6
<ul style="list-style-type: none"> опише типове и распрострањење шума у нашој земљи и у свету наведе облике експлоатације шума наведе индустријске гране које користе дрво као сировину предвиди мере за заштиту и унапређивање шума 	ШУМАРСТВО –ПРОСТОРНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	5				5
Укупан број часова		64				64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалошким, монолошким методом, затим методом показивања, радом на неким картама и коришћењем презентација на задате теме	-Кроз разговор на задату тему са ученицима, самостално укључивање ученика, -сналажење ученика на географској карти Србије и света - израда тематских неких карти -Укључивање ученика у гугл учионицу		Историја Биологија Хемија			
Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Други					

Наставни предмет	Козарство-изборни предмет				
Годишњи фонд часова	64				
Недељни фонд часова	2				
Циљ					
1. Стицање знања о пореклу коза, расама и њиховим производним особинама					
2. Стицање знања о начинима одгајивања и значају селекције за високу производњу					
3. Познавање хранива и начина примене у исхрани коза					
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> објасни порекло коза разликује поједине расе коза наведе методе одгајивања и начине извођења селекције опише карактеристике и употребну вредност млека коза 	Гајење коза	32			32
<ul style="list-style-type: none"> објасни специфичности у исхрани коза у односу на друге преживаре наведе хранидбене потребе у исхрани коза састави табелу оброка за поједине категорије коза 	Исхрана коза	32			32
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> користити узорке хранива користити слике и крмне таблице инсистирати на примерима из свакодневног живота инсистирати на корелацији са садржајима других предмета посета фарми коза интернет 	-праћење остварености исхода -тестове знања		Анатомија и физиологија (остеологија, органи за варење) Сточарство са исхраном (хранива, састављање оброка и оброци за козе) Болести животиња (болести коза) Екологија (значај коза за животну средину) Решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околина		

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Трећи					
Наставни предмет	Спортско коњарство-изборни предмет					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
1. Стицање знања о привредном значају спортског коњарства						
2. Стицање знања о састављању оброка за спортска грла у складу са њиховим потребама						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
дефинише привредни значај спортских коња за једну државу; разликује боје, ознаке и белеге код коња и њихов значај за савремено коњарство		Одгајивање спортских коња	17			17
састави табелу оброка за спортска грла у зависности од кондиције и интензитета тренинга		Исхрана спортских коња	15			15
разликује опрему за касачке и галопске трке препозна социјално понашање коња и врсту обуке која се примењује у дресури коња наведе методе испитивања тркачких способности коња наведе најпознатије организације (ергеле, коњичке клубове и удружења) које су значајно утицале на развој коњичког спорта		Спортске дисциплине	32			32
Укупан број часова			64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

-користити препоручену литературу користити стручну литературу -инсистирати на примерима из свакодневног живота -инсистирати на корелацији са садржајима других предмета -посета ергели -посета хиподрому -интернет	Вредновање остварености исхода вршити кроз: праћење остварености исхода тестове знања	Анатомија и физиологија (остеологија, органи за варење коња) Сточарство са исхраном (хранива у исхрани коња и исхрана коња) Хигијена и нега животиња (нега коже и копита код коња) Решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини
---	---	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Трећи и четврти					
Наставни предмет	Аграрни туризам – изборни предмет					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
1. Разумевање теоријских основа, основних принципа и организације туризма 2. Схватање туристичке индустрије кроз међузависности различитих сектора 3. Разумевање нераскидиве везе између туризма и прехранбене индустрије Упознавање ученика са делатношћу угоститељства, његовим карактеристикама и значајем						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише појмове: туризам, индустрија слободног времена, подстицајна путовања, туриста, пословни путник • Познаје карактеристике туризма као привредне делатности • Објасни економски, друштвени и политички значај и утицај туризма • Дефинише туристичку потребу и туристичке мотиве • Наводи функције туризма 	Одређења туризма	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • Разликује облике туризма • Описује облике туризма • Разликује врсте туризма • Описује врсте туризма • Познаје факторе и савремене трендове у туризму 	Облици, врсте и трендови туризма	11				11

<ul style="list-style-type: none"> • Опише нове форме туристичке индустрије • Дефинише хотелске и ресторанске ланце 							
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичко тржиште • познаје карактеристике туристичког тржишта • дефинише туристичку тражњу • описује специфичности туристичке тражње • дефинише туристичку понуду • описује специфичности туристичке понуде • разликује факторе понуде и тражње 	Туристичко тржиште	6				6	
<ul style="list-style-type: none"> • Описује повезаност туризма и прехранбене индустрије • Познаје међусобну условљеност туризма и прехранбене индустрије • Дефинише туристички производ • Описује прехранбене производе у сврси туристичког производа • Познаје значај здраве хране за развој туризма • Наброји прехранбене производе који представљају карактеристичне туристичке производе 	Туризам и прехранбена индустрија	10				10	
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише угоститељство • Познаје место и улогу угоститељства у привреди земље • Познаје задатке угоститељства • Објасни значај угоститељства • Дефинише угоститељску услугу • Објасни угоститељску понуду 	Одређење угоститељства	12				12	
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише угоститељско пословне јединице • Наброји угоститељско пословне јединице • Разврстава угоститељско пословне јединице према различитим критеријумима • Разликује угоститељско пословне јединице по категоријама • Разликује понуду угоститељско пословних јединица 	Угоститељско пословне јединице	9				9	
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише кадрове у угоститељству и туризму • Објасни улогу кадрова за пословни успех • Познаје структуру запослених у угоститељству и туризму 	Кадрови у угоститељству и туризму	6				6	
Укупан број часова		64				64	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

Радионичарски (све интерактивне методе рада)	Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. активност ученика на часу 2. редовност и прегледност радне свеске 3. домаће задатке 4. тестове знања 5. израду практичних радова (маркетинг, организационо-производни и финансијски план) 6. израду коначне верзије бизнис плана 7. презентацију	Међупредметно повезивање са предметима: -енглески језик -практична настава Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема
---	--	--

Образовни профил	Ветеринарски техничар					
Разред	Четврти -изборни предмет					
Наставни предмет	Кинологија					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ	Стицање знања о начину гајења, држања и оцењивања паса Стицање знања о начину вођења евиденције и родовних књига паса					
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
објасни настанак врсте паса и историјски значај одомаћивања -описи начин процењивања екстеријера и стандарде за изложбе паса -објасни основне морфолошке и физиолошке особине паса -наведе дужину трајања и ток гравидитета објасни основне мере личне хигијене паса (четкање, купање, чишћење ушију, одржавање ноктију) и хигијену простора -састави табеле правилних оброка за одговарајућу расу паса, за скотне и дојне кује, за штенад и радне животиње	Гајење и репродукција паса Организација кинолошких удружења код нас и у свету Порекло и доместикација паса Екстеријер паса Конституција, кондиција и темперамент паса Репродукција куја Одгајивање, нега и смештај штенади и паса Исхрана паса	24				24
-објасни како се одражавају утицаји човека и средине на понашање паса - препозна како пас реагује на звучне и видне команде у дресури	Психологија паса	8				8
-процењује поједине регије тела и ходова (мерењем и од ока)	Оцењивање паса Оцењивање екстеријера паса Оцењивање за рад	32				32

-наведе које особине према стандардима треба да поседује одговарајућа раса паса ---опише карактеристике појединих испитних група предвиђених правилником	Евиденција расних паса Испитне групе Родовна књига Кинолошке приредбе					
Укупан број часова		64				64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
инсистирати на примерима из свакодневног живота инсистирати на корелацији са садржајима других предмета користити слајдове, филмове користити стручне часописе користити искуства из свакодневног живота (смотре и изложбе паса) посета кинолошким изложбама	Вредновање остварености исхода вршити кроз: праћење остварености исхода тестове знања		Повезивање са другим предметима Биологија, Патологија, Епизоотиологија, Хигијена и нега животиња, Болести животиња Основи хирургије Међупредметне компетенције Компетенција за целоживотно учење Комуникација , Решавање проблема Сарадња, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према окоolini			

5.2. Царински техничар

5.2.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Економија право и администрација			
Образовни профил		Царински техничар			
Број и година издања службеног гласника смера		110-00-181/2012-03			
Верификациони број смера		022-05-00361/94-03			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Српски језик и књижевност	3	111	Теорија	обавезни
I	Енглески језик	3	111	Теорија	обавезни
I	Историја	2	74	Теорија	обавезни
I	Физичко васпитање	2	74	Теорија	обавезни
I	Математика	3	111	Теорија	обавезни
I	Рачунарство и информатика	2	74	Вежбе	обавезни
I	Екологија	2	74	Теорија	обавезни
I	Хемија	2	74	Теорија	обавезни
I	Географија	2	74	Теорија	обавезни
I	Пословна економија	2	74	Теорија	обавезни
I	Рачуноводство	1+1	37+37	Теорија и вежбе	обавезни
I	Савремена пословна кореспонденција	1+2	37+74	Теорија и вежбе	обавезни
I	Грађанско васпитање	1	37	Теорија	обавезни изборни
I	Верска настава - православни катихизис	1	37	Теорија	обавезни изборни
II	Српски језик и књижевност	3	111	Теорија	обавезни
II	Енглески језик	3	111	Теорија	обавезни
II	Историја	2	74	Теорија	обавезни
II	Физичко васпитање	2	74	Теорија	обавезни
II	Математика	3	111	Теорија	обавезни
II	Основи економије	2	74	Теорија	обавезни
II	Пословна економија	2	74	Теорија	обавезни
II	Рачуноводство	1+1	37+37	Теорија и вежбе	обавезни
II	Познавање робе	2	74	Теорија	обавезни
II	Јавне финансије	2	74	Теорија	обавезни
II	Савремена пословна кореспонденција	1+2	37+74	Теорија и вежбе	обавезни
II	Економска географија	2	74	Теорија	обавезни
II	Грађанско васпитање	1	37	Теорија	ообавезни изборни
II	Верска настава- православни катихизис	1	37	Теорија	обавезни изборни
III	Српски језик и књижевност	3	108	Теорија	обавезни
III	Енглески језик	3	108	Теорија	обавезни
III.	Социологија	2	72	Теорија	обавезни

III	Физичко васпитање	2	72	Теорија	обавезни
III	Математика	3	108	Теорија	обавезни
III	Основи економије	2	72	Теорија	обавезни
III	Рачуноводство	1+1	36+36	Теорија и вежбе	обавезни
III	Право	2	72	Теорија	обавезни
III	Познавање робе	2	72	Теорија	обавезни
III	Царински систем и царински поступак	2	72	Теорија	обавезни
III	Царински систем и царински поступак		30	Блок	обавезни
III	Међународна шпедиција	2	72	Теорија	обавезни
III	Пословна информатика	2	72	Вежбе	обавезни
III	Грађанско васпитање	1	36	Теорија	обавезни изборни
III	Верска настава - православни катихизис	1	36	Теорија	обавезни изборни
IV	Српски језик и књижевност	3	99	Теорија	обавезни
IV	Енглески језик	3	99	Теорија	обавезни
IV	Физичко васпитање	2	66	Теорија	обавезни
IV	Математика	3	99	Теорија	обавезни
IV	Основи економије	2	66	Теорија	обавезни
IV	Статистика	2	66	Теорија	обавезни
IV	Право	2	66	Теорија	обавезни
IV	Познавање робе	2	66	Теорија	обавезни
IV	Царински систем и царински поступак	2	66	Теорија	обавезни
IV	Царински систем и царински поступак		30	Блок	обавезни
IV	Спољно трговинско и девизно пословање	3	99	Теорија	обавезни
IV	Међународна шпедиција	2	66	Теорија	обавезни
IV	Пословна информатика	2	66	Вежбе	обавезни
IV	Грађанско васпитање	1	33	Теорија	обавезни изборни
IV	Верска настава- православни катихизис	1	33	Теорија	обавезни изборни

5.2.2. Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима

5.2.2.1. Општеобразовни предмети

Образовни профил	Царински техничар						
Разред	Први						
Наставни предмет	Српски језик и књижевност						
Годишњи фонд часова	111						
Недељни фонд часова	3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, кодекс етичких норми Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем Стицање знања из области фонетике (фонологије) и морфофонологије књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању. Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове. 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> разликује врсте уметности и њихова изражајна средства објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевног дела	15				15
<ul style="list-style-type: none"> објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима објасни универзалне поруке књижевности старог века 		Књижевност старог века	12				12
<ul style="list-style-type: none"> наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали именује ауторе и дела 		Средњовековна књижевност	12				12

<ul style="list-style-type: none"> ● разуме постику жанрова средњовековне књижевности ● лоцира обрађене текстове у историјски контекст ● објасни значај средњовековне књижевности за српску културу ● анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака 						
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује лирске, епске и лирско-епске песме ● уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) ● процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности ● тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима ● упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	13				13
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе најзначајније представнике и њихова дела ● објасни значење појмова хуманизам и ренесанса ● наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе ● упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе ● објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације 	Хуманизам и ренесанса	11				11
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функцију језика и појам језичког знака ● разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика ● наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века ● наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	Општи појмови о језику	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● уме да се служи правописом ● разликује гласовне алтернације ● влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору 	Фонетика	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом ● примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом ● подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању ● разликује функционалне стилове ● препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила ● попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	21				21
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> - праћење остварености исхода - тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> - Историја - Грађанско васпитање/Верска настава - Унутарпредметно повезивање Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење 		

-Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама.		- Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња
--	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност
- Упознавање са поетиком романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности
- Упознавање са поетиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности
- Систематизовање знања о врстама речи и њиховим облицима
- Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом, користе различите облике казивања и функционалне стилове.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности ● објасне значај Венцловића и Орфелина за развој језика и књижевности код Срба ● препозна одлике просветитељства на обрађеним делима ● објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност ● направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности ● наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима 	Барок, класицизам, просветитељство	15				15
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе представнике романтизма и њихова дела ● уочава и образлаже одлике романтизма ● изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања ● препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа ● тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Романтизам	25				25

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе представнике правца и њихова дела ● дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима ● тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела ● процењује друштвене појаве и проблеме које покреће књижевно дело ● развије критички став и мишљење при процени поступака и понашања јунака у обрађеним делима 	Реализам	28				28
<ul style="list-style-type: none"> ● одреди врсту речи и граматичке категорије ● употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом 	Морфологија	12				
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама у књижевним текстовима и свакодневном животу ● препозна одлике стручно-научног стила ● примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	24				24
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> - праћење остварености исхода - тестове знања 	Повезивање <ul style="list-style-type: none"> - Историја - Грађанско васпитање/Верска настава - Унутарпредметно повезивање Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња 				

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	108
Недељни фонд часова	3
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање са основним одликама правца, представницима и њиховим делима ● Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима ● Систематизовање знања о основним правилима грађења речи 	

- Упознавање ученика са основама лексикологије
- Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике правца, представнике и њихова дела ● уочи и тумачи модерне елементе у изразу и форми књижевног дела ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Модерна	28				28
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике праваца, представнике и њихова дела ● наведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два светска рата ● успостави узајамни однос књижевних дела и времена у коме су настала ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Књижевност између два рата	33				33
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна просте, изведене и сложене речи ● примени основне принципе творбе речи 	Творба речи	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна и одреди вредност лексеме ● уме да се служи речницима ● наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 	Лексикологија	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми ● скраћује речи у складу са прописаним правилима 	Правопис	11				11
<ul style="list-style-type: none"> ● износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању 	Култура изражавања	24				24
Укупан број часова		108				108
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> - праћење остварености исхода - тестове знања 	Повезивање <ul style="list-style-type: none"> - Историја - Грађанско васпитање/Верска настава - Унутарпредметно повезивање Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња 				

Разред	Четврти					
Наставни предмет	Српски језик и књижевност					
Годишњи фонд часова	99					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са одликама савремене поезије, њеним представницима и делима • Упознавање са књижевнотеоријским појмовима, специфичностима савремене прозе, њеним представницима и делима • Упознавање са основним одликама савремене драме, представницима и делима • Упознавање са писцима и делима светске књижевне баштине • Систематизовање знања из синтаксе • Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом • Усавршавање културе изражавања и неговање интересовања за праћење културних садржаја и критички однос према њима, као и оспособљавање за операционализацију функционалних стилова. 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- наведе обележја савремене поезије - тумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њима - изведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама	Савремена поезија	14				14
- именује различите прозне врсте и приповедне поступке - тумачи дело у складу са његовим жанровским особеностима - интегрише лично искуство током читања и тумачења дела - вреднује дело износећи аргументе	Савремена проза	25				25
- увиди разлику између традиционалне и савремене драме - упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације - формулише личне утиске и запажања о драмском делу	Савремена драма	10				10
- препозна свевременост обрађених тема - тумачи дела износећи своја запажања и утиске и образложења о њима	Класици светске књижевности	12				12
- одреди синтаксичке јединице и њихову функцију - одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција - разуме појам конгруенције - познаје систем глаголских облика	Синтакса	9				9
- примени правописне знаке у складу са језичком нормом - употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом	Правопис	9				9
- напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте - састави биографију, молбу, жалбу, приговор... - процењује вредност понуђених културних садржаја	Култура изражавања	20				20
Укупан број часова		96				96

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Праћење и вредновање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Историја - Грађанско васпитање/Верска настава - Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); 	

- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;
 - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА ОБЛАСТ	Начини и поступци остваривања програма:
<p>- разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно) - разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, ознакама, етикетама) - разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)- у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима) - разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и коришћење)- употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје - саставља кратак текст о одговарајућој теми - пише кратке поруке релевантне за посао (место, термини састанка) - пише краћи текст о себи и свом окружењу - попуњава формулар где се траже лични подаци- на једноставан начин се споразумева са саговорником који говори споро и разговетно - поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум) - напише кратко лично писмо, поруку, разгледницу, честитку- препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи) -користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.)</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p>

	<p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
<p>Укупан број часова:</p>		<p>111</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма:</p>	<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p>	<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p>
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама, - Комуникација, - Компетенција за целоживотно учење, - Предузимљивост, - Решавање проблема. <p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - српски језик, - математика, - историја, - географија, - биологија, - екологија, - социологија, - физичко (и здравствено) васпитање, - грађанско васпитање.

<p>Образовни профил</p>	<p>Царински техничар</p>
--------------------------------	---------------------------------

Разред	Други	
Наставни предмет	Енглески језик	
Годишњи фонд часова	111	
Недељни фонд часова	3	
Циљ: - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и знања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ТЕМА	Начини и поступци остваривања програма:
СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са уобичајеним и новим активностима на часу. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста (приближног трајања око 5 минута), у зависности од степена познавања теме и контекста, постави хипотезе у вези са: врстом усменог текста који слуша, нпр. обавештења, упутства и упозорења, анкетирање пролазника и друго; бројем саговорника, њиховим статусом и намерама; општим садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.). Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби наредних слушања (у зависности од тежине текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту и садржај усменог текста, на статус, намере и међусобне односе саговорника; разуме најбитније елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор. Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о познатим темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују релативно познате теме; разуме општи садржај рекламних порука и радио емисија (до 12 мин), о темама из свакодневног живота и живота младих. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују релативно познате теме; разуме тему и делове песама које слуша. Спонтана интеракција: разуме фразе и реченице настале у спонтаној интеракцији у вези са познатим ситуацијама, уз отежавајуће околности природне комуникације (бука на улици, телефонски разговори, интервју лицем у лице, телефонским путем, преко скајпа итд.). Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.	Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке. Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) Свет рада (перспективе и образовни системи) Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност Интересантне животне приче и догађаји Живи свет и заштита човекове околине Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера	Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго. Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова. Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације,

ЧИТАЊЕ:

Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: уочава и препознаје разлику у структури и садржају текстуалних врста којекористи у приватном и школском домену.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације дужих аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 200 речи о конкретним темама из области непосредног интересовања (породични живот, свакодневница, школа, посао, слободно време, дневни догађаји), изводећи закључке о непознатим значењима на основу контекста, језичких знања и других предзнања.

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме целину и појединачне делове обавештења и упозорења на јавним местима; разуме описе догађаја, осећања, намера у мери која му омогућује редовну преписку са пријатељима и познаницима; разуме главну нит аргументације у представљању неког проблема, чак и ако не разуме сваки појединачни детаљ; разуме суштинске информације из неког информативног текста (нпр. вести, извештаја, биографије), написаног једноставним стилем, на релативно познате теме.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у уобичајеним писаним документима (писмима, проспектима, обавештењима) пронађе и разуме већи број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства и саветодавне текстове уколико су писани јасним језиком и/или праћени визуелним елементима, без великог броја стручних израза; разуме краће текстове о савременој друштвеној проблематици, разазнајући ауторов генерални став или гледиште.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставне литерарне текстове различитих жанрова (поезију, прозу, драму), уколико у њима нема симболичких и интертекстуално специфичних елемената.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: на једноставан начин описује и извештава о различитим темама из домена личних интересовања користећи познате језичке елементе (лексичке и морфосинтаксичке структуре); описује или репродукује, са приличном лакоћом, садржај мање компликованих прича и описа догађаја, ређајући хронолошки збивања и користећи одређене лексичке структуре; опише неки стварни или измишљени догађаји говори о надањима, сновима и циљевима; опише свакодневне радње и навике, говори о реализованим активностима као и о припремању и планирању неке будуће активности.

Аргументовање: аргументује личне ставове тако да га саговорник без потешкоћа разуме скоро током целог излагања; укратко образложи и објасни шта мисли, планира и ради.

Излагање пред публиком: описује и излаже о темама из области личног искуства и образовања или струке, са претходном припремом и уз помоћ визуелних средстава која му олакшавају презентацију; одговори на једноставна и непосредна питања која се односе на презентацију, под условом да му се пружи помоћ при формулисању одговора; интерпретира радњу неког филма или књиге.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: прати говор саговорника када му се обраћа разговетно, користећи уобичајене изразе, али понекад је потребно да му се искази понове ради појашњења одређених речи и изрза.

Неформални разговор (између пријатеља): износи лични став или затражи нечији став или мишљење о познатим темама из домена личних интересовања и образовања користећи познате језичке елементе; снаје се у решавању одређеног проблема, нпр. сналажења у свакодневним ситуацијама, постављајући практична питања типа: Куда ићи? Шта радити? Како се организовати? (планови за излазак и сл.); препозна тему неког разговора уколико се прича полако и разговетно; изрази слагање или неслагање са саговорником.

(распрострањеност, примена, корист и негативне стране)

Медији и комуникација

Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)

Потрошачко друштво

Спортови и спортске манифестације

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Европа и заједнички живот народа

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности

Формална комуникација: прати основни смисао формалне дискусије о познатим темама из домена личних интересовања, образовања или струке ако се говори стандардним језиком и користе познати језички елементи; изрази лични став, али се тешко сналази у покретању расправе; размени одређене информације и каже своје мишљење о неким практичним питањима, уколико се то од њега тражи на директан начин, под условом да му се помогне у формулисању исказа и да му се, ако затреба, понове најважнији делови; сналази се у већини ситуација које су у вези са неким путовањем или организацијом путовања (резервисање смештаја, куповина карата, тражење информација од других путника...).

Функционална сарадња: прати шта се говори и, ако затреба, понови речи саговорника, како би се уверио да су се добро разумели; пренесе једноставне и директне информације.

Интервјунсање: користи припремљени упитник за вођење организованог разговора, уз спонтано постављање неколико додатних питања.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише на разложан и јасан начин о разноврсним темама из свог подручја интересовања и окружења; у једноставном и везаном тексту може јасно да опише осећања и реакције; у стању је да опише и резимира видео и аудио поруке у вези са познатим ситуацијама и садржајима из свакодневног живота младих, као и садржаје информативног и документарног карактера.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише кратке формалне и неформалне текстове (до 100 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука); пише белешке у вези са свакодневним потребама и плановима; води белешке и пише лична писма да би тражио или пренео информације и да на разумљив начин пише о елементима које сматра битним; парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима, и својим доменом интересовања.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање елементарном лексиком, али долази до честих грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; опише ствари које су му блиске; употребљава једноставно и описно изражавање да би кратко причао о предметима и стварима које има и пореди их са другима; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје краћи опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и слично), описује активности из прошлости и лично искуство, као и планове за будућност; правилно користи превопис, интерпункцију и организацију текста

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА.

Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на формалност говорне ситуације.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај дужег адаптираног текста, аудио или видео записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај кратког адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику) додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи двојезичне речнике за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.

различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

<p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>Именице: род именица; именице у функцији придева; саксонски генитив.</p> <p>Члан: употреба и изостављање одређеног и неодређеног члана.</p> <p>Заменице и детерминатори: показне заменице; присвојне заменице; повратне заменице.</p> <p>Придеви и прилози: грађење, врсте, место у реченици; прилози учесталости; компаративи и суперлативи.</p> <p>Везници: повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so.</p> <p>Творба речи: суфикси за именице које означавају занимања: -er/or, -ist, -ician.</p> <p>Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена; Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous; Used to/would за уобичајене радње у прошлости; Will/going to за предвиђање; модални глаголи (may/might; must /have to; must/mustn't/needn't); пасивни глаголски облици и конструкције.</p> <p>Предлози: време, место и кретање; предлози после именица (нпр. reason for, difference between); предлози после глагола (нпр. talk to, look at).</p> <p>Фразални глаголи: са on, off, up, down... (нпр. go on, turn on/off, turn up/down).</p> <p>Реченица: ред речи у реченици; питања (WH-questions, Tag questions); погодбене реченице (потенцијалне, иреалне); неуправни говор (са и без слагања времена).</p>		
<p>Укупан број часова:</p>		<p>111</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма:</p>	<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p>	<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p>
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама, - Комуникација, - Компетенција за целоживотно учење, - Предузимљивост, - Решавање проблема. <p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - српски језик, - математика, - историја, - географија, - биологија, - екологија, - социологија, - физичко (и здравствено) васпитање, - грађанско васпитање.

<p>Образовни профил</p>	<p>Царински техничар</p>
<p>Разред</p>	<p>Трећи</p>
<p>Наставни предмет</p>	<p>Енглески језик</p>

Годишњи фонд часова	108
Недељни фонд часова	3

Циљ:

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ТЕМА	Начини и поступци остваривања програма:
<ul style="list-style-type: none"> ● Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (школа, посао, хоби) ● Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора ● разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке. ● разуме опис догађаја и осећања ● разуме основни садржај као и важније детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку. ● једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење ● опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике. ● Образложи краће своје намере, одлуке, поступке ● попуњава рачуне, признанице и хартије од вредности ● напише једноставно пословно писмо према одређеном моделу ● опише и појасни садржај схема и графикана везаних за струку. ● поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лицем у лице са саговорником ● буде схваћен у размени идеја и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама. ● сажима садржај текста, филма, разговора и сл. ● идентификује различита гледишта о истој теми. ● коректно употребљава једноставне структуре користећи зависне реченице (уз одређене системске елементарне грешке које глобални смисао не доводе у питање). 	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерацijske разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, грађирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма,</p>

	<p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
Укупан број часова:		108
Начини и поступци остваривања програма:	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:
Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др	Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама, - Комуникација, - Компетенција за целоживотно учење, - Предузимљивост, - Решавање проблема.

Међупредметно повезивање:

- српски језик,
- математика,
- историја,
- географија,
- екологија,
- социологија,
- физичко (и здравствено) васпитање,
- грађанско васпитање.

Образовни профил	Царински техничар	
Разред	Четврти	
Наставни предмет	Енглески језик	
Годишњи фонд часова	99	
Недељни фонд часова	3	
Циљ: - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини и поступци остваривања програма:

СЛУШАЊЕ:

Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да:

Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, укључујући и сложенија упутства у вези са задацима, пројектима, испитима и друго.

Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример вести (приближног трајања до 7 мин), постави хипотезе у вези са: темама и садржајем, усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања; експлицитно исказаним ставовима.

Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог слушања: провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и исказане ставове; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања.

Монолошка излагања: без припреме прати дужа излагања о разноврсним темама у којима се користи стандардни језик.

Медији: информативне емисије: разуме дуже информативне радијске и телевизијске емисије о разноврсним темама у којима се користи стандардни говор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије и дебате, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; под условом да је говор стандардан и артикулација јасна, разуме општи садржај и битне појединости дужих (до 20 минута) радио емисија и презентација на Интернету о темама из сфере својих интересовања, као и о актуелним темама из области културе, спорта, екологије и сл.

Медији: емисије забавног и уметничког садржаја: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; слуша књижевне и уметничке текстове и повезујући знања стечена у настави матерњег језика и књижевности открива универзално и посебно у сфери емоција и идеја; разуме тему и већину делова песама које слуша.

Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са разноврсним темама уз отежавајуће околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и да бука или шумови нису сувише јаки.

Упутства: разуме разноврсна и сложенија упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, уз мање присуство стручних елемената.

Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.

ЧИТАЊЕ:

Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: успоставља корелацију између текстуалне врсте и начина читања, прилагођеног читалачким намерама.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме шири спектар аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова с блиском и мање познатом, свакодневном тематиком; разуме текстове дужине до 300 речи о разноврсним конкретним и делимично апстрактним темама, примењујући технике и стратегије читања које му омогућују инферирање непознатих значења.

Глобално разумевање у оквиру специфичних врста текстова: разуме приватну кореспонденцију о најширем спектру тема, као и увежбане структуре пословне кореспонденције; разуме ток аргументације и њене основне закључке, уколико је прегледно изложена, уз повремено коришћење речника зарад разумевања специфичних детаља; разуме највећи део садржаја и уме да одреди значај информација пронађених у различитим комплексним информативним и другим изворима.

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.

Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)

Свет рада (перспективе и образовни системи)

Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност

Интересантне животне приче и догађаји

Живи свет и заштита човекове околине

Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)

Медији и комуникација

Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)

Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.

Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексичку и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у најразличитијим врстама текста пронађе готово све релевантне информације.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто сложенија упутства о одржавању и употреби апарата, под условом да му је омогућено поновно ишчитавање делова који му представљају потешкоћу; користи обавештења, идеје и размишљања из стручних текстова из домена свог интересовања и деловања.

Разумевање књижевног текста: разуме нешто сложеније савремене литерарне текстове писане претежно стилски неспецификованом лексиком, углавном самостално инферирајући непозната значења.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику.

Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: са ограниченом прецизношћу опише и објасни неку потешкоћу или донесе конкретну тражену информацију; говори о врстама и чланцима, излагањима, дискусијама, разговорима, документарним филмовима; описује како се нешто ради и даје детаљна упутства; говори исцрпно о својим искуствима уз опис сопствених осећања и реакција.

Аргументовање: износи мишљење о вестима и чланцима, излагањима, дискусијама, разговорима, документарним филмовима; износи логичну и повезану аргументацију; на методичан начин износи аргументе уз истицање значајних елемената и карактеристичних детаља.

Излагање пред публиком: преприча заплет неке књиге или филма и опише сопствене утиске у вези са тиме; на јасан начин излаже припремљено предавање, наводећи разлоге за или против неког посебног становишта, указујући на предности и мане.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: разуме довољно да би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.

Неформални разговор: да активно учествује у некој неформалној дискусији у познатом окружењу, коментаришући и јасно излажући своје ставове; у неформалном разговору процењује предлоге других и реагује на предложена решења; тражи и следи детаљна упутства.

Формална комуникација: са ограниченом прецизношћу изнесе конкретну тражену информацију у неком разговору или консултацији (нпр. описује симптоме болести); одговора на питања комплементарне садржине и прави резиме; води до краја припремљени разговор проверавајући и потврђујући саму информацију, иако понекад, при дужем или на брзину изговореном одговору или исказу, тражи од саговорника да понови шта је рекао; са извесном сигурношћу размењује већу количину информација уобичајеним темама из струке или из неке друге области интересовања. Функционална сарадња: без неког посебног напора разуме довољно о свакодневним и блиским темама ради остваривања комуникације; сналази се у свакодневним животним активностима у директном контакту, проналазећи и прослеђујући неку објективну информацију; поставља и одговара на питања о навикама и свакодневним активностима; даје и следи упутства и обавештења.

Интервјуисање: саопштава своје мишљење у информативном разговору о блиским темама, под условом да му се дају одређена појашњења и пружи помоћ у формулисању израза.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: напише краће и једноставне есеје о темама од општег интереса; пише јасно структурисане текстове из области личног интересовања и актуелних дешавања у вези са разноврсним темама (културни догађаји, спорт, екологија, савремене технологије и слично); у писаним излагањима јасно истиче своје ставове и образлаже мишљење у вези са темама и проблемима савременог друштва, као и у вези са прочитаном причом, новинским чланком, филмом и слично.

Потрошачко друштво

Спортови и спортске манифестације

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Европа и заједнички живот народа

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразирира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима из свог домена интересовања и проблемима савременог друштва; у стању је да напише краће и једноставне есеје о темама од општег интереса; у стању је да направи поуздан резиме на основу објективне базе података о блиским темама из свог подручја свакодневних или неких других активности, о томе да напише извештај и изнесе сопствено мишљење; води преписку о личним стварима, дешавањима, доноси суд о неким апстрактним садржајима или културним дешавањима.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком из различитих домена (приватно, јавно и образовно), те је тако у стању да изрази сложеније мисли и идеје; пише на теме у вези са одређеним школским предметима који су у вези са интересовањем ученика; служи се стручним терминима из одређене области која је предмет учениковог образовања (нпр. рговина, кономија, финансије, туризам и угоститељство и слично); описује своје утиске употребљавајући одговарајуће изразе, описује активности из прошлости и лично искуство; опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и деловање; опише снове и амбиције.

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава.

Комуникација по доменима, стилима и регистрима: разуме и на адекватан начин користи основне врсте дискурзивних пракси у четири базична домена употребе језика (породични, образовни, административни и делимично професионални) препознајући и вреднујући карактеристике међуљудских односа у тим доменима унутар културе језика који учи (интергенерацијски односи у породици, односи међу половима, базичне карактеристике међуљудских односа у образовању, према административним институцијама, и сл.); користи све досад наведене стратегије развоја комуникативних компетенција примењујући језик струке у складу са нивоом знања језика и потребама.

Решавање конфликтних ситуација и превазилажење стереотипа: успешно превазилази површне комуникативне односе са особама из другог културног миљеа базиране на културним и социјалним стереотипима.

Интеркултурна знања и активности: поседује основна знања о култури заједнице или заједница чији језик учи (књижевност, музика, филм, позориште, сликарство); гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај краћег аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег аутентичног писаног или усменог текста са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу перифраза, парафраза и слично; користи реченице, посебно једнојезичне, за писано преношење порука; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 аутентичних текстова и са Л1 на Л2 краћих адаптивних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационалних технологија.

<p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>Именице: множина сложеница, множина именица страног порекла.</p> <p>Члан: утврђивање и проширивање опсега употребе и изостављања одређеног и неодређеног члана.</p> <p>Инверзија после одричних прилога: Not only, No sooner, Seldom, Rarely, Never</p> <p>Везници: повезивање зависне реченице са главном (when, that, while, because, although, though, since, after, as, if, until, as if, as though, so that, in order that)</p> <p>Творба речи: суфикси за прављење придева (-able, -ary, -ful, -less, -ous, -ic, -ical...), сложенице: именице (breakdown, software, passer-by...) и придеви (blue-eyes, short-sleeved...)</p> <p>Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; simple and continuous forms (глаголи стања и акције: think, feel, look, see, smell, taste, appear); наративна глаголска времена (Past Simple, Past Continuous, Past Perfect, Past Perfect Continuous, used to/would за уобичајене радње у прошлости); Future Continuous/ Future Perfect/ Future Perfect Continuous; партицип перфекта; глаголи праћени герундом или инфинитивом; must have/ could have/ can't have (спекулисање о прошлости).</p> <p>Предлози у изразима за време: (нпр. on time/ in time, at the end/ in the end/ at last...)</p> <p>Фразални глаголи: од три дела, нпр. split up with, run out of, come up with...)</p> <p>Реченица: скраћивање реченица (временске, релативне, узрочне клаузе); неуправни говор (са слагањем времена, различити типови реченица); мешовите погодбене реченице; жеље које се односе на садашњост, прошлост, будућност (I wish/ If only/ It's time/ I'd rather))</p>		
<p>Укупан број часова:</p>		<p>99</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма:</p>	<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p>	<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p>
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама, - Комуникација, - Компетенција за целоживотно учење, - Предузимљивост, - Решавање проблема. <p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - српски језик, - математика, - историја, - географија, - екологија, - социологија, - физичко (и здравствено) васпитање, - грађанско васпитање.

Образовни профил	Царински техничар					
Разред	Први					
Наставни предмет	Историја					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; - Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - Развијање индивидуалног и националног идентитета; - Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); - Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога). 					
ИСХОДИ	По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			Укупан број часова
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам историје - разликује историју као науку и као наставни предмет - именује и разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); - лоцира одређени хронолошки податак у одговарајући миленијум, век и деценију; - препозна различите начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - наведе основне историјске периоде у развоју човечанства и одреди граничне датуме који их деле; - дефинише појам историјских извора и познаје њихову основну поделу; - објасни значај историјских извора у изучавању и разумевању прошлости; - разликује историјске изворе од историјске литературе; - именује институције и установе које изучавају и чувају историјске изворе и литературу (архив, музеј, библиотека); 	Увод	2			2	
<ul style="list-style-type: none"> - опише начин живота у праисторији; - идентификује главне проналаске и њихове последице на начин живота људи у праисторији; - наведе и лоцира најважније праисторијске локалитете у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Винча, Лепенски Вир...). 	Праисторија	3			3	
<ul style="list-style-type: none"> - утврди основне претпоставке за настанак цивилизација старог века; - именује најважније цивилизације епохе старог века; - наведе и лоцира најважније цивилизације из најранијег периода историје човечанства (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија, Крит, Индија, Кина); - одреди основне одлике и најважније тековине цивилизација Далеког истока (Индија, Кина); - опише друштвене структуре у најважнијим државама старог века; - објасни државно уређење цивилизација Старог истока, античке Грчке и Рима; - наведе религијске системе и њихове главне одлике у најважнијим државама старог века; - наведе врсте писама цивилизација старог века и препозна њихове особености; 	Стари век	12			12	

<ul style="list-style-type: none"> - идентификује основне одлике привреда најзначајнијих држава старог века; - опише начин живота припадника различитих друштвених слојева у државама старог века; - именује најзначајнија привредна, научна и културна достигнућа цивилизација старог века; - наведе главне тековине цивилизација старог века у савременом добу и препозна њихов значај; - уочи, наведе и упореди сличности и разлике између појава и процеса из историје старог века са појавама и процесима у савременом друштву. 					
<ul style="list-style-type: none"> - истакне одлике периода средњег века и уочи основне разлике у односу на античку епоху; - лоцира одређени историјски догађај или појаву на временској ленти средњег века; - објасни формирање феудалне друштвене структуре и вазалне односе; - опише, на примеру Византије, Франачке, Француске, Енглеске и Немачке, друштвену структуру и државно уређење у средњем веку; - наведе и образложи организациону структуру православне и католичке цркве; - сагледа значај Великог раскола и његове последице; - опише настанак и ширење ислама; - разуме узроке и последице крсташких ратова; - уочи значај религије у средњем веку и њен утицај на културно стваралаштво; - наведе и опише највећа културна и техничка достигнућа у средњем веку; - идентификује основне одлике привреде у средњем веку; - истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у средњем веку; - наведе главне тековине епохе средњег века у савременом добу; - препозна значај тековина епохе средњег века за савремени свет. 	<p>Друштво, држава и култура средњег века</p>	<p>12</p>			<p>12</p>
<ul style="list-style-type: none"> - лоцира одређени догађај или појаву из српске средњовековне историје на временској ленти; - опише друштвену структуру и државно уређење српских земаља у средњем веку; - наведе одлике српске државности у средњем веку; - уочи и објасни на историјској карти промене граница српских држава у средњем веку; - уочи значај религије код Срба у средњем веку и њен утицај на културно стваралаштво; - именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе у средњем веку; - наведе и опише највећа културна достигнућа код Срба у средњем веку; - идентификује основне одлике привреде у српским земљама у средњем веку; - истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у српским земљама у средњем веку; - наведе главне тековине српске средњовековне културе и уочи њихову присутност у савременом добу; - препозна значај средњовековне државности за настанак модерне српске државе. 	<p>Срби и њихово окружење у средњем веку</p>	<p>17</p>			<p>17</p>
<ul style="list-style-type: none"> - идентификује основне одлике периода од краја XV до краја XVIII века у историји Европе; - сагледа значај и последице великих географских открића; - опише, на примеру Француске, Енглеске, Пруске, Аустрије, Русије и Шпаније, друштвену структуру и државно уређење у апсолутистичким монархијама; - сагледа значај реформације и именује најзначајнија протестанска учења; - именује најважније ствараоце епохе хуманизма и ренесансе и наведе њихова дела; - наведе најзначајнија културна и техничка достигнућа у периоду од краја XV до краја XVIII века; - идентификује основне одлике привреде у периоду од краја XV до краја XVIII века; 	<p>Европа у периоду од XVI до XVIII века</p>	<p>10</p>			<p>10</p>

<ul style="list-style-type: none"> - истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у периоду од краја XV до краја XVIII века; - наведе главне тековине периода од краја XV до краја XVIII века и препозна њихов значај у савременом добу. 					
<ul style="list-style-type: none"> - идентификује основне одлике историјског периода од краја XVIII века до средине XIX века - сагледа значај и последице привредног напретка и Индустијске револуције на развој друштва - опише на примеру Француске, Велике Британије, САД, Русије, Хабзбуршке монархије, Немачке друштвену структуру и државно уређење у периоду од краја XVIII до средине XIX века - сагледа значај и последице појаве политичких идеја национализма, либерализма, радикализма и социјализма 	<p>Европа и свет од краја XVIII до средине XIX века</p>	<p>6</p>			<p>6</p>
<ul style="list-style-type: none"> - идентификује основне одлике периода од краја XVI до краја XIX века у националној историји; - опише друштвену структуру и државно уређење Османског царства и положај српског народа у њему; - лоцира на историјској карти најважније правце и области сеоба српског народа; - уочи последице сеоба српског народа; - објасни положај Срба у Хабзбуршкој монархији; - уочи последице процеса исламизације, покатоличавања и унијаћења Срба; - изведе закључак о улози српске цркве у очувању националног идентитета; - наведе најзначајнија културна достигнућа српског народа у периоду од XVI до средине XIX века; - идентификује основне одлике привреде у српским земљама од краја XVI до краја XIX века; - истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у српским земљама у периоду од краја XVI до краја XIX века. 	<p>Срби и њихово окружење од XVI до средине XIX века</p>	<p>12</p>			<p>12</p>
<p>Укупан број часова</p>	<p>74</p>			<p>74</p>	
<p>Начини и поступци остваривања програма</p>	<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења</p>		<p>Међупредметно повезивање и компетенције</p>		
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. - садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, - наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), - важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, 	<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестови знања - Домаћи задаци - Комуникација и обнављање 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност - Географија - Устав и права грађана - Грађанско васпитање - Верска настава <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација 		

- наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично,
- посебно место у настави *историје* имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја
- у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак),
- да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору,
- треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика,
- у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време,
- пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина,
- у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности,
- одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета.

- Рад са подацима и информацијама
- Сарадња
- Одговорно учешће у демократском друштву
- Одговоран однос према околини
- Естетичка компетенција

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; - Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности;

- Развијање индивидуалног и националног идентитета;
- Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру);
- Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога).

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - именује и разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); - лоцира одређени хронолошки податак у одговарајући миленијум, век и деценију; - препозна различите начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - наведе основне историјске периоде у развоју човечанства и одреди граничне датуме којих деле; - дефинише појам историјских извора и познаје њихову основну поделу; - објасни значај историјских извора у изучавању и разумевању прошлости; - разликује историјске изворе од историјске литературе; - именује институције и установе које изучавају и чувају историјске изворе и литературу (архив, музеј, библиотеке) 	Европа и свет у другој половини 19.и почетком 20.века	5				5
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици треба да упознају привредни, политички, друштвени и културни развитак српског народа од средине 19. века почетка Првог светског рата 	Србија и Црна Гора од средине 19.века до Првог светског рата	17				17
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о Првом светском рату и о учешћу Србије и Црне Горе у њему. На примеру српског народа популарисати хероизам, родољубље и љубав према слободи 	Први светски рат 1914-1918.	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних знања о друштвеним збивањима, међународним односима и политичким системима између два светска рата. Осудити расизам, фашизам и агресивну спољну политику. 	Свет између два светска рата	8				8
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици упознају привредни, друштвени, политички и културни развитак Краљевине СХС између два светска рата. Изграђивати свест о сарадњи и зближавању југословенских народа. Осудити шовинизам и сепаратизам. 	Краљевина СХС/Југославија у међуратном периоду	8				8
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о Другом светском рату и збивањима на подручју Југославије у току рата. Осудити фашизам, расизам и агресивну спољну политику .Указати на опасност од поделе и неслоге. 	Други светски рат	15				15
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици упознају основна обележја развитка света после Другог светског рата. Указати на прогресиван развој друштва у том периоду. Изграђивати свест о солидарности и сарадњи свих народа света 	Свет после другог светског рата	6				6
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о томе како је текао развој Југославије после другог светског рата. Указати на развој идеје социјалне једнакости у југославији. Истаћи значај борбе југославије за равноправност и једнакост свих држава. 	Југославија у савременом свету	5				5
Укупан број часова		74				74

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. - садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, - наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), - у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, - важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, - наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, - посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван њекористећи различите изворе информација, добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја - у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), - да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору, - треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, 	<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестови знања - Домаћи задаци - Комуникација и обнављање 	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност - Географија - Устав и права грађана - Грађанско васпитање - Верска настава - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Одговорно учење у демократском друштву - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција

<ul style="list-style-type: none"> - у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, - пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, - у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, - одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета. 		
---	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:
 – подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);
 – развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних самостални рад на њима;

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● Препозна везе између физичке активности и здравља; ● Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; ● Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> ● Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; ● Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	13				13

<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	21				21
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17				17
	Спортска игра (по избору)	23				23
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;
- Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
- Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.
- Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- **теоријска настава (4 часа)**
- **мерење и тестирање (8 часова)**
- **практична настава (58часова)**

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације;

Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

- Екологија
- Хемија
- Ликовна култура
- Музичка култура

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Одговоран однос према здрављу
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.

- Спортска игра: по избору школе(12 часова)
- Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; 	Развој моторичких и функционалних	15				15

<ul style="list-style-type: none"> ● Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> ● Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. ● Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) ● Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. ● Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. ● Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје ● Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. ● Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	19				19
<ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). ● Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. ● Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. ● Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. ● Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	15				15
	Спортска игра (по избору)	25				25
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					

Укупан број часова	74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;</p> <p>● Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;</p> <p>● Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>● Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (4 часа) ● мерење и тестирање (8 часова) ● практична настава (58часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; ● Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. 	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>	<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Екологија - Хемија - Ликовна култура - Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење 			

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.
- Спортска игра: по избору школе(12 часова)

- Физичка активност, односно спортска активност: у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.
- Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

--	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за	14				14

<ul style="list-style-type: none"> ● Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; 	реализовање постављених циљева и исхода				
<ul style="list-style-type: none"> ● Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. ● Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) ● Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода				
<ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. ● Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. ● Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје ● Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. ● Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	19			19
<ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). ● Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. ● Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. ● Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. ● Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17			17
	Спортска игра (по избору)	22			22
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				

Укупан број часова	72				72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних с тандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;</p> <p>● Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;</p> <p>● Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>● Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (4 часа) ● мерење и тестирање (8 часова) ● практична настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; ● Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. 	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>			<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Екологија - Хемија - Ликовна култура - Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење 	

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика :** трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.
- Спортска игра: по избору школе (12 часова)

- Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

--	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	66
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за	11				11

и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности;	реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	17				17
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	14				14
	Спортска игра (по избору)	24				24
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова		66				66

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за проверу нивоа знања на крају школске године – један; • за атлетику – један; • за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један 	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>	<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује првенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Екологија - Хемија - Ликовна култура - Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење

- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.
- Спортска игра: по избору школе(12 часова)
- Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о векторима - Проширивање знања о скуповима и функцијама - Стицање основних знања о комбинаторици - Проширивање знања о скупу реалних бројева - Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка - Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности - Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима - Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну - Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблеме - Проширивање знања о полиномима - Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији - Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену - Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама на реалне проблеме

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • одреди елементе скупа задатог на различите начине • изврши скуповне операције на задатим скуповима • наведе примере функција • дефинише линеарну функцију • одреди инверзну функцију линеарне функције • реши једноставне комбинаторне проблеме применом правила збира и производа 	Скупови и функције	9	-	-	-	9
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ 	Реални бројеви	5	-	-	-	5

<ul style="list-style-type: none"> • заокругли број на одређени број децимала • одреди апсолутну и релативну грешку 						
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређени део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине и примени је у решавању једноставних проблема • реши проблем који се односи на мешање две компоненте • одреди непознату главницу, проценат или процентни износ • Таблично и графичко приказивање стања, појава и процеса 	Пропорционалност	8	-	-	-	8
<ul style="list-style-type: none"> • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	Реални алгебарски изрази	14	-	-	-	14
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове • дефинише суседне, упоредне, унакрсне, комплементне и суплементне углове • наведе и примени везе између углова са паралелним или нормалним крацима • наведе и примени релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • дефинише појмове симетрала дужи, симетрала угла, тежишна дуж и средња линија троугла • наведе својство тежишта • наведе и примени основне релације у једнакокраком, односно једнакостраничном троуглу • разликује врсте четвороуглова, наведе и примени њихове особине на одређивање непознатих елемената четвороугла • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на p једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова • примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима 	Увод у геометрију	8	-	-	-	8
<ul style="list-style-type: none"> • Подударност фигура, подударност троуглова, • Зна ставове подударности • дефинише појам вектор • објасни појмове правац, смер и интензитет вектора • изврши операције са векторима (сабирање и одузимање вектора, производ скалара и вектора) • Транслација. • Ротација. • Симетрија (осна, централна, раванска). • Примене изометријских трансформација у доказним и конструктивним задацима о троуглу, четвороуглу, многоуглу и кругу. 	Изометријске трансформације	21				21

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема • реши једначину које се своди на линеарну једначину • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате • реши систем линеарних неједначина са једном непознатом и графички прикаже скуп решења 	Линеарне једначине и неједначине	18	-	-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на p једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова • примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима 	Хомотетија и сличност	10				10
	Писмени задаци и исправке писмених задатака	12	-	-	-	12
Укупан број часова		111		-	-	111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> • образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду • упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Скупови и функције : објаснити улогу зависне и независне променљиве и повезати их са примерима из физике, хемије, итд (зависност дужине пређеног пута од протеклог времена, брзине и слично). Појам инверзне функције објаснити на конкретним примерима и графике нацртати у истом координатном систему. Примери из комбинаторике треба да буду илистрација применеосновних принципа пребројавања коначних скупова (не користити формуле).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реални бројеви: нагласити затвореност операција у одређеним скуповима и потребу да се постојећи скуп ирошири новим. Садржаје о грешкама повезати са стручним предметима. израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења. • Тригонометрија правоуглог троугла: садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике и стручних предмета: нагиб стрме равни, разлагање сила (нормална компонента код силе трења или компонента силе у правцу кретања тела...), величина сенке... Оспособити ученике за употребу калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије. 	Праћење и вредновање остварености исхода вршити кроз: <ol style="list-style-type: none"> 1. активност ученика на часу; 2. усмену проверу знања; 3. писмену провера знања; 4. тестове знања. 	<p>Међупредметно повезивање :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хемија – пропорције - Информатика - Рачуноводство <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција 				

<ul style="list-style-type: none"> • Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке, нпр. планови и географске карте. • Рационални алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима. • Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији. При обради сличности користити примере из струке. • Линеарне једначине и неједначине: истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. Садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике и хемије 		
--	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	3
Недељни фонд часова	111

Циљ <ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о степеновању и кореновању • Упознавање основних својстава функција • Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података • Стицање основних знања о квадратној једначини и квадратној функцији • Упознавање основних особина експоненцијалне и логаритамске функције • Примена стечених знања на решавање једноставнијих експоненцијалних и логаритамских једначина • Стекне знања о тригонометријским функцијама

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - наведе својства операција са степенима и примени их у трансформацијама израза - наведе својства операција са коренима и примени их у трансформацијама израза - рационалише именилац разломка у једноставним случајевима - дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број - сабира, одузима, множи и дели два комплексна броја - одреди конјугован број датог комплексног броја - израчуна модуо комплексног броја 	Степеновање и кореновање	18	-	-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> - реши непотпуне квадратне једначине у скупу $\mathbb{R}$ - наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу $\mathbb{R}$ - примени образац за решавање квадратне једначине - примени Виетове формуле - одреди природу решења квадратне једначине - растави квадратни трином - скицира и анализира график квадратне функција (ирочита нуле функције, максимум или минимум, интервале монотоности) 	Квадратна једначина и квадратна функција	26	-	-	-	26

<ul style="list-style-type: none"> - реши једноставну квадратну неједначину - реши систем линеарне и квадратне једначине - графички реши систем линеарне и квадратне једначине - реши систем једноставних квадратних једначина 						
<ul style="list-style-type: none"> - прикаже аналитички, табеларно и графички експоненцијалну функцију и објасни њене особине - реши једноставне експоненцијалне једначине - прикаже аналитички, табеларно и графички логаритамску функцију као инверзну функцију експоненцијалне и наведе њене основне особине - објасни појам логаритма, наведе и примени правила логаритмовања - реши једноставне логаритамске једначине • користи калкулатор за одређивање вредности логаритама 	Експоненцијална функција, логаритамска функција	17	-	-	-	17
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла - израчуна основне тригонометријске функције - оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице - конструише оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција - примењује основне тригонометријске идентичности израчунавање вредности тригонометријских функција ако је позната вредност једне тригонометријске функције - одреди вредности тригонометријских функција произвољних углова коришћењем тригонометријског круга (нпр. угла $3\pi/4+7\pi$) - нацрта графике основних тригонометријских функција и наведе њихова својства - нацрта графике функција и наведе њихова својства - примени адиционе формуле - реши једноставну тригонометријску једначину и неједначину - примени синусну и косинусну и теорему на решавање троугла 	Елементи тригонометрије	32	-	-	-	32
	Писмени задаци и исправак	12	-	-	-	12
Укупан број часова		111	-	-	-	111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија 		Праћење и вредновање остварености исхода вршти кроз: <ol style="list-style-type: none"> 1. активност ученика на часу; 2. усмену проверу знања; 3. писмену проверу знања; 4. тестове знања. 			Међупредметно повезивање : <ul style="list-style-type: none"> - Хемија – пропорције - Информатика - Рачуноводство Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење 	

<ul style="list-style-type: none"> - Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога је изложилац, нагласити перманентност особина степеновања. Оспособити ученике да помоћу калкулатора одреде вредности корена и степена датог броја. - Квадратна једначина и квадратна функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције и детаљно их анализирати. - Знак квадратне функције одређивати са графика и примењивати на решавање неједначина. Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције - Експоненцијална и логаритамска функција: - важно је ис таћи да су експоненцијална и логаритамска функција инверзне. При решавању једначина указати на важност постављања одговарајућих услова. - Тригонометрија: поновити правила заокругљивања бројева на одређени број децимала. Тригонометрија има велику примену па је важно поред општих бирати и практичне примере. Оспособити ученике за употребу калкулатора као помоћног средства при решавању проблема из тригонометрије. 		<ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција
--	--	---

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	3
Недељни фонд часова	108

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Проширивање знања о полиедрима ● Проширивање знања о обртним телима ● Стицање основних знања о аналитичкој геометрији ● Упознавањеса појмовима низ и математичка индукција ● Разумевање и примена аритметичког и геометријског низа ● Упознавањеса појмовима гранична вредност низа и конвергентни низ ● Упознавањеса основним елементима финансијске математике
--

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - примени обрасце за израчунавање обима и површине равних фигура: троугла, паралелограма, четвороугла са узајамно нормалним дијагоналама, трапеза и правилног шестоугла - разликује пет правилних полиедара - примени обрасце за израчунавање површине и запремине призме - примени обрасце за израчунавање површине и запремине пирамиде - примени обрасце за израчунавање површине и запремине зарубљене пирамиде 	Полиедри	14	-	-	-	14

<ul style="list-style-type: none"> - уочи равне пресеке призме, пирамиде и зарубљене пирамиде и израчунава површину пресека - израчуна површину и запремину сложеног тела 						
<ul style="list-style-type: none"> - објасни како настају ваљак, купа, сфера и лопта - примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине обртних тела - реши једноставнији проблемски задатак са описаним и/или уписаним телом 	Обртна тела	10	-	-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> - примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина (3×3) - израчуна растојање између две тачке и координате средишта дужи - израчуна обим и површину троугла ако су дате координате његових темена - разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преводи из једног облика у други - одреди положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и p - одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца - одреди једначину праве одређену датим двема тачкама - примени услов нормалности и услов паралелности две праве - одреди угао који заклапају две праве - израчуна растојање тачке од праве - преведе општи облик једначине кружнице у канонски - одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице - испита међусобни положај праве и кружнице - одреди тангенту кружнице из задатих услова - одреди међусобни положај две кружнице - дефинише појам елипсе и наведе канонски облик једначине елипсе - препозна остале криве другог реда (хиперболу и параболу) 	Аналитичка геометрија у равни	27	-	-	-	27
<ul style="list-style-type: none"> - објасни принцип математичке индукције - примени математичку индукцију - у једноставним доказима - препозна низ и уме да га настави (једноставнији примери) - препозна аритметички низ, објасни шта су p и b и израчуна тражени члан низа - израчуна збир првих p чланова аритметичког низа - објасни шта су n и d и израчуна - тражени члан низа - израчуна збир првих p чланова геометријског низа - примени образац за суму првих p чланова низа на конкретним примерима из струке 	Низови	12	-	-	-	12
<ul style="list-style-type: none"> - Појам линеарног програмирања, примери (транспортни проблем и др). - Решавање проблема линеарног програмирања – екстремна вредност израза $Ax+By+C$ на конвексном полигону у равни - (геометријски приступ). 	Елементи линеарног програмирања	4	-	-	-	4
<ul style="list-style-type: none"> - примени основну пропорцију простог каматног рачуна за време - дато у годинама, месецима, данима - израчуна интерес на основу каматног броја и каматног кључа - израчуна камату на више сума - примени каматни рачун више стои ниже сто - примени термински рачун, есконтовање меница, рачун 	Елементи привредне и финансијске математике	23	-	-	-	23

<ul style="list-style-type: none"> - штедног улога - израчуна месечну отплату код потрошачких кредита - примени верижни рачун у проблемима продаје и куповине валута - препозна разлику између простог и сложеног каматног рачуна - објасни појам декурзивног обрачунавања интереса - израчуна увећану вредност главнице - израчуна време и каматну стопу - израчуна почетну вредност главнице - израчуна сложену камату - објасни појам конформне каматне стопе - одреди увећану вредност више периодичних улога при улагању почетком и крајем периода - израчуна број улагања - израчуна каматну стопу - објасни појам садашње (почетне) вредности више периодичних сума које се исплаћују почетком или крајем периода - израчуна збир дисконтованих вредности - одреди вредност исплате крајем и почетком периода - израчуна број исплата - израчуна вредност каматне стопе 					
	Пизмени задаци и исправак	12	-	-	12
Укупан број часова		108	-	-	108
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада. како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду • упућиваги ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Полиедри и Обртна тела: Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота.</p> <p>Системи линеарних једначина: у делу теме који се односи на системе линеарних једначина са параметрима, разматрати системе са једним, највише два параметра.</p> <p>Аналитичка геометрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија спој геометрије и алгебре и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака.</p> <p>Указати на везу између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем канонском облику.</p>	<p>Праћење и вредновање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. 		<p>Међупредметно повезивање :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пословна информатика, - Рачуноводство <p>Компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција 		

Низови: математичку индукцију илустровати на једноставнијим примерима. Обрадити појам реалног низа при чему посебну пажњу треба усмерити на аритметички и геометријски низ. Низове задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. неки изабрани проблем сложеног интересног рачуна, као уводу следећу наставну тему).
 Елементи финансијске математике: користити што више конкретних примера из живота.

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	3
Недељни фонд часова	99

- Циљ**
- Стицање основних знања о елементима зајма
  - Овладавање поступком амортизације поступком зајма
  - Стицање основних знања о конверзији зајма
  - Примена елемената привредне и финансијске математике у практичним задацима из области пословне администрације
  - Проширивање знања о особинама функцијама
  - Упознавање са појмом гранична вредност функције
  - Разумевање појма извода функције
  - Оспособљавање за примену извода на испитивање својстава функције
  - Стицање основних знања о комбинаторици, вероватноћи и статистици

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте зајмова • објасни смисао амортизације зајма • објасни појам анuitета, отплате, интереса, отплаћеног дела дуга и остатка дуга • повезује елементе зајма и да их израчуна • израчуна анuitет • израчуна каматну стопу • израчуна број периода отплаћивања • израчуна износ дуга на почетку обрачунског периода • израчуна интерес и отплату за било који период амортизације зајма • сачини амортизациони план • изврши контролу ваљаности амортизационог плана • сачини план амортизације зајма подељеног на обвезнице • објасни појам конверзије зајма • препозна промену услова отплаћивања зајма 	Елементи финансијске математике	18	-	-	-	18

<ul style="list-style-type: none"> • одреди нови ануитет након промене времена амортизације или промене каматне стопе • обрачуна плате за све раднике у предузећу на основу познатих података • обрачуна порезе и доприносе • припреми потребну пратећу документацију • обрачуна штедне улоге и изради табелу 						
<ul style="list-style-type: none"> • Одреди нуле полина трећег степена • Безуов став - примена • објасни монотоност функције, ограниченост, парност, периодичност и нулу функције и уме сваку да одреди (ако је датафункција има) • одреди инверзну функцију дате, једноставне функције • одреди сложену функцију од две задате функције • нацрта и анализира елементарне функције • одреди граничну вредност функције • наброји важне лимесе • одреди асимптоте дате функције 	Функције	20	-	-	-	20
<ul style="list-style-type: none"> • објасни проблем тангенте у датој тачки и проблем брзине • дефинише појам извода • примењује правила диференцирања • одреди извод сложене и извод инверзне функције • примени таблицу елементарних извода • одреди екстремне вредности применом извода • испита монотоност функције применом извода • испита и нацрта графике једноставних функција • чита и анализира, односно нацрта дијаграм из подручја рада • примени извод функције и примитивну функцију код економских функција 	Извод функције	26	-	-	-	26
<ul style="list-style-type: none"> • примени правило збира и производа • одреди број пермутација датог скупа • одреди број варијација датог скупа • одреди број комбинација датог скупа • напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише четири члана • примени биномни образац • одреди к-ти биномни коефицијент у развоју бинома на п-ти степен • примени знање из комбинаторике при израчунавању вероватноће догађаја <ul style="list-style-type: none"> • уочи случајне догађаје • препозна који су догађаји могући, повољни, сигурни, немогући • израчуна вероватноћу преко класичне дефиниције вероватноће (статистичке дефиниције вероватноће) • одреди условну вероватноћу догађаја А у односу на догађај В • наведе пример случајне променљиве • примени расподелу вероватноћа познату под називом биномна расподела 	Комбинаторика и вероватноћа	20	-	-	-	20

<ul style="list-style-type: none"> • израчуна нумеричке карактеристике случајних променљивих (математичко очекивање, дисперзију, медијану и мод) • препозна основне појмове статистике • формира статистичке табеле и на основу њих да графички прикаже податке • израчуна одређене карактеристике случајног узорка (аритмеричку средину узорка, медијану узорка, мод узорка и дисперзију узорка) 						
	Писмени задаци и исправке	12	-	-	-	12
Укупан број часова		99	-	-	-	99

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду • упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија • Функције: значајније особине истаћи у приказу елементарних функција. За приказивање графика елементарних функција користити рачунар. Појам граничне вредности усмерити на ближе одређење појма непрекидности и за испитавање функције на крајевима домена тј. налажење асимптота. • Извод функције: примењујући знање из аналитичке геометрије о правој, увести ученике у област диференцијалног рачуна. Указати на примену диференцијала код апроксимације функција. При обради примене извода функције на испитивање и цртање графика функције користити једноставније примере (рационалне). • Комбинаторика: при решавању задатака пребројавања разматрати варијације, пермутације и комбинације комбинаторним проблемима у којима нема понављања (без понављања). При обради новог градива користити што више конкретних примера из живота . • Вероватноћа и статистика: при обради новог градива користити што више конкретних примера из живота и струке. 	<p>Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. 	<p>Међупредметно повезивање :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пословна информатика, - Статистика, - Рачуноводство <p>Компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Рачунарство и информатика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о математичко - техничким основама информатике, значају и примени рачунара у информационом друштву, структури и принципу рада рачунара, функцији његових компоненти и утицају компоненти на перформансе рачунарауознавање ученика са основним поступцима обраде слика

- Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета Оспособљавање ученика да одаберу и примењују одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка
- Оспособљавање ученика за коришћење Интернет сервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Лабораторијске вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значење појмова податак, информација и информатика - разликује појмове бит и бајт - наведе јединице за мерење количине података - претвара меру количине података из једне мерне јединице у другу - објасни основне карактеристике информационог друштва - наведе опасности и мере заштите здравља од претеране и неправилне употребе рачунара - препозна компоненте из којих се састоји рачунар и објасни њихову функционалност - објасни намену оперативне и спољашње меморије у рачунарском систему - наброји врсте спољашњих меморија и објасни њихове карактеристике - објасни сврху софтвера у рачунарском систему - наброји врсте софтвера 	Основе рачунарске технике	-	10	-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> - објасни сврху (намену) оперативног система - наброји оперативне системе који се данас користе на различитим дигиталним уређајима - изврши основна подешавања радног окружења ОС - разликује типове датотека - хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и документима (копира, премешта и брише документе и фасцикле) - врши претрагу садржаја по различитим критеријумима - разуме потребу за инсталирањем новог софтвера - врши компресију и декомпресију фасцикли и докумената 	Основе рада у рачунарском систему	-	12	-	-	12
<ul style="list-style-type: none"> - одабере и примењује одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка - креира дигиталне продукте, поново их користи, ревидира и проналази нову намену - користи технологију за прикупљање, анализу, вредновање и представљање података и информација - припреми и изведе аутоматизовану аналитичку обраду података коришћењем табеларних и графичких приказа 	Примена ИКТ-а	-	38	-	-	38
<ul style="list-style-type: none"> - приступа садржајима на интернету, претражује интернет и преузима жељене садржаје - користи електронску пошту 	Интернет и електронска комуникација		14	-	-	14

<ul style="list-style-type: none"> - користи интернет мапе, виртуелни телефон и сличне веб-сервисе - објасни појмове електронска трговина и електронско банкарство - објасни како функционише учење на даљину - освести важност поштовања правних и етичких норми при коришћењу интернета објасни предности умрежавања - наведе могуће структуре локалне мреже и уређаје који се користе за умрежавање - користи ресурсе локалне мреже - објасни у чему је разлика између рачунара-сервера и рачунараклијената - објасни чему служи рутер и шта је рутирање - објасни који посао обављају интернет-провајдери 					
Укупан број часова			74		74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставове предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Тема: Основе рачунарске технике</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Потребно је објаснити градацију „податак-информација-знање” и утврдити значај информатике у прикупљању и чувању података, трансформацији у корисну информацију и интеграцији у знање ● Кодирање карактера и кодне схеме (ASCII, Unicode) могуће је обрадити и уз тему Текст процесор <p>За вежбање: превођења количине информација из једне мерне јединице у другу, или превођења из декадног бројевног система у бинарни и обратно, може се користити калкулатор (који се налази у саставу оперативног система)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Важно је да се на примерима (звука, температуре, слике) ученицима приближи процес дискретизације информација, која је неопходна ради обраде на рачунару ● Указати на основне профилактичке мере при коришћењу рачунара ● Ученици треба да упознају функционалне могућности компоненти и принцип рада рачунара без упуштања у детаље техничке реализације (електронске схеме, конструктивни детаљи итд.) ● развој компоненти рачунара треба приказати занимљивим видео исечцима и другим материјалима са интернета ● пожељно је да се ученицима покаже редослед расклапања и склапања рачунара, и омогући да то сами понове ● корисно је да се ученицима укаже на једноставне кварове које могу сами препознати и отклонити 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Праћење остварености исхода 2. Тестови знања 3. Тестови практичних вештина 			<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● сви предмети <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Компетенција за целоживотно учење ● Рад са подацима и информацијама ● Дигитална компетенција ● Решавање проблема 	

- уводећи опште појмове, на пример: капацитет меморије, брзина процесора, наставник треба да упозна ученике са вредностима ових параметара на школским рачунарима (користећи „контролну таблу” оперативног система)
- за домаћи, ученици могу да, за кућне рачунаре, направе листу компоненти и њихових карактеристика
- ради постизања важног педагошког циља: развоја код ученика навике за самостално коришћење помоћне литературе, у овој наставној области ученици за домаћи задатак могу да, коришћењем рачунарских часописа или интернета, опишу конфигурацију рачунарског система која у том моменту има најбоље перформансе

Тема: Основе рада у рачунарском систему

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу
- При реализацији овог модула инсистирати на вештинама
- При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања
- Објаснити ученицима значај хијерархијске организације фасцикли и докумената
- Код копирања, премештања, брисања, претраживања датотека и фасцикли користити већу добро организовану фасциклу са више подфасцикли и датотека

Тема: Примена ИКТ-а

- инсистирати да се ученици навикавају да поштују правила слепог куцања
- ученике треба упознати са постојањем два типа текст процесора – оних заснованих на језицима за обележавање текста (нпр. LaTeX, HTML) и WYSIWYG система какав ће се обрађивати у оквиру предмета
- ученике треба упознати са постојањем текст процесора који омогућавају дељење докумената и заједнички рад на њима преко интернета (рад у облацима) ученике треба упознати са логичком структуром типичних докумената (молби, обавештења, итд.), школских реферата, семинарских и матурских радова
- за вежбу од ученика се може тражити да неформатирани текст уреди по угледу на уређену верзију дату у формату који се не може конвертовати у документ текст процесора (на пример, pdf-формат или на папиру), користити текстове прилагођене образовном профилу
- указати на проблеме који могу да искрсну при покушају да се штампа документ када су инсталирани управљачки програми за више штампача
- пожељно је да израду једноставнијих докумената ученици провежбају кроз домаће задатке
- Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду презентација (слајд, WEB или презентације у „облацима”
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.

При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре

- Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде
  - Резултат рада треба да буде једна комплетна презентација (са текстом, сликама, филмом, линковима) везана за образовни профил
  - Подстицати креативност код ученика Ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације
  - Инсистирати на важности квалитетног презентовања
  - Последња два часа резервисати за презентацију ученичких радова и дискусију о њима
  - Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима
  - При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре
    - Избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила
  - Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде
  - При вршењу калкулација сам процес приказати кроз алгоритамске шеме (улаз – процес – излаз, код линијских проблема, а код коришћења условних наредби приказати и разгранату структуру)
- Тема: Интернет и електронска комуникација**
- вежбе крстарења (енгл. surf) и претраживања требало би да су у функцији овог, али и других предмета, како би се код ученика развијала навика коришћења интернета за прикупљање информација за потребе наставе
  - преузимање датотека са веба вежбати на датотекама разних типова (текст, слика, клип)
  - ученицима треба објаснити како раде претраживачки системи и о чему треба водити рачуна да би се остварила ефикаснија претрага
  - израда презентације се може илустровати на примеру неке од обрађених тема ради утврђивања и систематизовања изабране теме
  - одељење се може поделити на групе које ће креирати презентације свих наставних тема које су обрађене
  - ученике упутити да коришћењем интернета дођу до садржаја битних за израду презентације на задату тему
  - ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације

--	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Екологија

Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- усвоје наставне садржаје екологије са научног аспекта као основ за професионални развој и наставак школовања
- разумеју опште законитости које владају у природи и прихвате их као основ за формирање сопствених и општих норми понашања према средини у којој живе
- стекну способност интегративног-мултидисциплинарног приступа наставним садржајима
- развију способности посматрања, уочавања, упоређивања и анализирања
- развију способност логичког, критичког мишљења, закључивања и решавања проблема
- развију научну писменост, способност за писану и вербалну комуникацију на матерњем језику у школији као науци
- развијају функционална знања из екологије
- развију способност коришћења информационих технологија
- развију способност проналажења, прикупљања и анализе еколошких материјала и података:
- разумеју значај еколошке (органске) производње
- развију способност за рад у тиму, самовредновање, самостално презентовање резултата рада и вршњачко учење:
- прихвате да су очување природе и заштита животне средине, поштовање и чување националне и светске културне баштине, одговорно коришћење природних ресурса и заштита животиња њихови приоритетни задаци:
- развију свест о важности здравља и практикују здраве стилове живота: развију толерантно, хумано понашање без обзира на националне, религијске полне и друге разлике међу људима
- формирају радне навике и одговоран однос према раду
- да се ученици оспособе за самостално и целоживотно учење

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - препознаје различите групе живих бића на основу њихових основних карактеристика - објасни појам вируса, њихове грађе и начина живота - објасни појам бактерија, њихове грађе и начина живота 	РАЗНОВРСНОСТ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТА	6				6
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише хемијске, анатомске и морфолошке карактеристике ћелије - објасни структуру и улогу ћелијских органела и других структурних компоненти ћелије - анализира улогу и значај једра - утврди везу између ензима и процеса у ћелији - илуструје шему ћелијског циклуса и прави разлику између различитих фаза које се током циклуса јављају - упореди митозу и мејозу 	БИОЛОГИЈА ЋЕЛИЈЕ	8				8
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам гаметогенезе - објасни и разуме гаструлацију и формирање клициних листова - објасни растење и развиће човека до пубертета по фазама - објасни и разуме значај менталне хигијене адолесцената - објасни физиолошке, психолошке и културно – социјалне аспекте полних односа - дефинише процес старења 	БИОЛОГИЈА РАЗВИЋА ЧОВЕКА	13				13
<ul style="list-style-type: none"> - наведе методе изучавања у генетици човека 	ГЕНЕТИКА ЧОВЕКА	17				17

<ul style="list-style-type: none"> - објасни појмове: кариотип, кариограм и идиограм - опише хромозоме човека и наслеђивање пола код човека - наведе неколико особина човека које су детерминисане аутозомно доминантно и аутозомно рецесивно - наведе особине човека које се наслеђују полно везане - објасни генетичку контролу развића и старења човека - објасни наслеђивање крвних група - наведе неке од последица промена у структури и броју хромозома код човека (анеуплоидије, мозаицизам) 					
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај хигијене тела, хигијене уста и зуба - наведе микроорганизме који живе у усној дупљи - објасни инфекције које се преносе преко усне дупље и система органа за варење - дефинише појам болести СИДА, настанак, начин преношења и заштиту - објасни појам токсикоманије - наведе болести зависности, начин лечења истих и објасни превенцију болести зависности 	ЗАШТИТА ЗДРАВЉА	14			14
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и принципе екологије - разликује појам екологије и заштите животне средине - опише еколошке факторе и њихов међусобни утицај на обликовање живог света - објасни појам популације и наведе њене основне одлике - дефинише животну заједницу као систем популација - наведе облике загађења - објасни појам одрживог развоја 	ЕКОЛОГИЈА, ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	10			10
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај здравих стилова живота - бави проблематиком здраве исхране - практично се бави проблематиком односа међу половима - објасни проблематику репродуктивног здравља 	ЕКОЛОШКИ, ЗДРАВСТВЕНИ И СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ ИНТЕГРАЛНОГ БИОЛОШКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	6			6
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Садржаји програма наставног предмета екологије за образовне профиле у четворогодишњим стручним школама имају општеобразовни и стручни карактер и треба да допринесу формирању опште културе ученика и његовом професионалном развоју. Истовремено, структура програма даје основу за боље разумевање са држаја стручних предмета. Програм је структуриран тако да су поједине области подељене на наставне теме, које представљају логичке целине. Наставне теме су рашчлањене на наставне јединице у оквиру којих се ближе одређују конкретни наставни садржаји. Број часова потребних за реализацију наставне теме (обрада новог градива, понављање, вежбање, систематизација) одређује наставник. За реализацију програма веома је важно добро планирање и</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено испитивање, - петоминутне провере, - тестови, - праћење ученичког залагања на часовима 		<p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација - сарадња - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини <p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - географија, - хемија 		

припремање наставног процеса. Под тим се, између осталог, под разумева превасходно израда глобалног (годишњег) и оперативних (месечних) планова рада. Приликом реализације програма потребно је водити рачуна о циљевима и задацима наставе, узрасту ученика, њиховом претходно стеченом знању и корелацији биологије са другим наставним предметима.

Узимајући у обзир структуру програмских садржаја екологије за ове образовне профиле, наставник може да примени широки опсег различитих облика, дидактичких модела, метода и средстава наставног рада. Нови садржаји који нису пропраћени постојећим уџбеницима, могу се реализовати употребом адекватних текстуалних и видео материјала. Приликом реализације програма потребно је водити рачуна о циљевима и задацима наставе, узрасту ученика, њиховом претходно стеченом знању и корелацији биологије са другим наставним предметима.

Наставник треба да реализује дидактичке моделе који у себи интегришу различите облике, методе и средства наставног рада који су у складу са програмским садржајима, циљевима и задацима наставе биологије.

Посебно је погодно за реализацију зоолошких програмских садржаја (систематика и филогенија организама) применити егземпларни модел наставе. Уколико су у питању еколошки садржаји, онда је могуће применити проблемски, програмирани модел наставе и теренску наставу или наставну екскурзију и различите пројектне активности. Предвиђене пројектне активности је потребно реализовати тимском наставом у школи или ван ње. Уколико се настава реализује у школи, најадекватнији објекат за то је кабинет. За реализацију програма неопходно је да школа обезбеди минимум наставних средстава, што је предвиђено и регулисано Правилником о нормативу школског простора, опреме и наставних средстава.

Приликом посете објектима у области производње ученици треба да се што непосредније, потпуније и систематичније упознају са корелацијама које се остварују између људских делатности и природе. Под тим се подразумева упознавање ученика са сировинама добијеним из природе и технологијама њихове прераде. Такође, ученици треба на тај начин да употпуне процесе сазнавања и развоја сопствене радне културе. Учениково успешно савлађивање наставних садржаја зависи и од правилно одређених нивоа васпитно - образовних захтева. У том смислу, могу се дефинисати три широке категорије когнитивног домена (према Блумовој таксономији): ниво обавештености, ниво разумевања и ниво примене.

На нивоу обавештености ученици треба да познају: опште карактеристике живота, вирусе, бактерије као изазиваче болести грађу ћелије и процесе у њој, биологију развића, принципе генетике и еволуције и исказују одговоран однос према природи, њеној заштити и унапређивању.

На нивоу разумевања, ученици треба детаљније да познају грађу ћелије, процесе који су везани за живот ћелије и феномене који проистичу из тих процеса, да

- математика,
- информатика и рачунарство

искажују критички однос према проблемима загађивања, деградације и заштите животне средине, прихвате концепт одрживог развоја, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину. Такође је потребно да разумеју механизме наслеђивања и еволуционих промена и да схвате значај бактерија у индустрији, пољопривреди, медицини, шумарству и генетичком инжењерингу. На нивоу примене, потребно је да ученици умеју да повежу грађу ћелије са њеном функцијом, како би разумели суштину животних феномена и да стечена знања из екологије, заштите, унапређивања животне средине и одрживог развоја примене у решавању проблема из ове области. Савремени наставни процес биологије захтева од наставника пуну ангажованост и перманентан рад на личном стручном усавршавању. Под тим се подразумева похађање адекватних акредитованих семинара и праћење савремене научне и стручне биолошке и методичке литературе.

Образовни профил-	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАРИ
Разред	ПРВИ
Наставни предмет	Хемија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о врстама супстанци, физичким и хемијским променама, хемијским симболима и формулама релативној атомској и молекулској маси, молу и моларној маси
- Стицања знања о хемијским реакцијама, типовима хемијских реакција, основама стехиометријских израчунавања, енергетским променама при хемијским реакцијама, брзини хемијских реакција и хемијској равнотежи
- Стицање знања о растворима, концентрацији раствора, електролитима, растворима киселина, база, неутрализацији јачини киселина и база и рН- вредности раствора
- Стицање основних знања о оксидима метала, неметала, њиховим особинама и примени, важнијим киселинама и базама, њиховом добијању и примени, солима, добијању и особинама, хидролизи соли и повезаности оксида, киселина, база и соли.
- Стицање основних знања о својствима угљениковог атома, многобројности, општим својствима и класификацији оргнских једињења
- Стицање знања о угљоводонцима, њиховој класификацији, карактеристичним реакцијама, халогеним дериватима угљоводоника, нафти и петрохемијским производима, катрану каменог угља
- Стицање знања о класификацији органских једињења са кисеоником, алкохолима, фенолима, карбонилним једињењима, карбоксилним киселинама, етрима, и примени важнијих представника, мастима и уљима, сапунима и детерџентима, угљеним хидратима, целулози и биотехнолошкој преради угљених хидрата
- Стицање знања о аминима, нитро једињењима, азотним цикличним једињењима, њиховом значају и примени, аминокиселинама и протеинима, ензимима и нуклеинским киселинама
- Стицање знања онајважнијим витаминима, хормонима, алкалоидима, антибиотцима, физиолошкој и фармаколошкој улози ових једињења
- Стицање знања о природним и синтетичким полимерима, њиховој структури, пластичним масама, синтетичким влакнима и бојама и лаковима

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - знати да препозна различите врсте супстанци - знати разликује физичке и хемијске промене - зната да израчуна релативне молекулске масе једињења - зната да израчуна мол и моларну масе елемената и једињења 	Хемијски појмови	3				3

<ul style="list-style-type: none"> - знати да препозна различите врсте хемијских реакција и напише хемијске једначине реакција - знати да израчуна количине супстанци на основу хемијске једначине - знати да опишу енергетске промене при хемијским реакцијама - зна да наброји факторе брзине хемијске реакције и како утичу на њу - зна да објасни хемијску равнотежу повратних реакција 	Хемијске реакције	5				5
<ul style="list-style-type: none"> - знати да дефинише раствор, њихову поделу, суспензије и емулзије и коплоидне растворе - Знати да израчуна количинску и процентну концентрацију раствора - Знати растворе електролита и написати електролитичку дисоцијацију киселина, база и соли - Знати јачину киселина и база преместепену дисоцијације - Знати реакције неутрализације - Знати јачину киселина и база и рН- вредност раствора као и индикаторе који их одређују 	Раствори	6				6
<ul style="list-style-type: none"> - знати да разликују оксиде, киселине, базе и соли, њихове особине и примену - Знати најважниј представнике, и њихово добијање - Знати шта су киселине и базе према протолитичкој теорији - Знати писати хемијске једначине добијања соли и хидролизе соли 	Неорганска једињења	16				16
<ul style="list-style-type: none"> - Знају особине угљениковог атома у органским једињењима - Знају да објасне многобројност органских једињења - Знају општа својства органских једињења и разликују од неорганских - Знају класификацију органских једињења 	Органска једињења	3				3
<ul style="list-style-type: none"> - да пише структурне формуле угљоводоника на основу ЈУПАК-ове номенклатуре - Да даје називе угљоводоничким према ЈУПАК-е номенклатуре - Да зна општа физичке особине угљоводоника - Да зна да пише реакције супституције, адиције, сагоревања и полимеризације угљоводоника - Да зна формуле и реакције халогених деривата угљоводоника - Да зна нафту као хемијску сировину петрохемијске производе - Да зна катран каменог угља као извор ароматичних угљоводоника 	Угљоводоници	6				6
<ul style="list-style-type: none"> - Да пише структурне формуле алкохола, фенола, алдехида и кетона, карбоксилних киселина и етара на основу ЈУПАК-ове номенклатуре - Да даје називе алкохола, фенола, алдехида и кетона, карбоксилних киселина и етара на основу ЈУПАК-ове номенклатуре - Да зна примену најважнијих представника - Да зна појам „грађу и особине масти и уља, сапуна и детерџената - Да зна основне угљене хидрате - Да зна технички значај целулозе и производе биотехнолошке прераде угљених хидрата 	Органска једињења са кисеоником	16				16
<ul style="list-style-type: none"> - Да зна класификацију органских једињења са азотом - Да разликује аminer и нитро једињења, њихов значај и примену - Да зна формуле најважнијих азотних хетероцикличних једињења 	Органска једињења са азотом	8				8

- Да зна основне врсте аминокиселина и њихово повезивање у протеине - Да зна основне врсте протеина, њихову структуру и улогу - Да зна биолошку улогу ензима, састав и начин њиховог деловања - Да зна основне врсте нуклеинских киселина, њихов састав и улогу у наслеђивање и синтези протеина						
- Да зна основне витамине и њихова физиолошка и фармаколошка својства - Да зна основне хормоне и њихова физиолошка и фармаколошка својства - Да зна основне алкалоиде и њихова физиолошка и фармаколошка својства - Да зна основне антибиотике и њихова физиолошка и фармаколошка својства	Витамини, хормони, алкалоиди и антибиотици	4				4
- Да зна основне структурне карактеристике полимера - Да зна природне и синтетичке (адиционе и кондензационе) полимере - Да зна најважније пластичне масе и разликује их по понашању на повишеној температури - Да зна најважнија синтетичка влакна и њихов хемијски састав - Да зна хемијски састав и врсте боја и лепкова	Макромолекулски природни и синтетички полимери	7				7
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Google meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу	Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима		<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву <p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - физика, - географија, - математика, - информатика и рачунарство, техника и технологија, - екологија 			

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први

Наставни предмет	Географија					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
ЦИЉЕВИ:						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о предмету проучавања ,подели,значају и месту географије у систему наука - Уочавање и схватање корелативниходноса између географије и других природних и друштвених наука - Проширивање знања о пложају месту и улози Србије на Балканском полуострву и Југоисточној Европи- - Стицање нових и продубљених знања о природи Србије и њеном утицају на живот и привредне делатности људи - Сагледавање физичко географских компонената простора Србије и разумевање њиховог значаја за живот људи и могућност развоја привреде - Проширивање и продубљивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама - Сагледавање потенцијала и могућности Србије за њену конкурентност у светској привреди - Проширивање знања о демографском развоју и распореду становништва у Србији - Уочавање демографских проблема и могућности њиховог првазилажења за свеукупни друштвено-економски развитакнаше земље - Формирање свести о неговању националног и културног идентитета - Проширивање знања о насељима и факторима њиховог развоја - Разумевање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама - Развијање свести о вредности и значају антропогених културних добара - Уочавање трансформације насеља и њихових мрежа и система - Стицање и проширивање географских знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности - Ученик схвата и упознаје привредни развој и перспективе привредног и друштвеног развоја Србије - Ученици стичу знања о савременим политичко географским процесима у свету , процесу глобализације и основним карактеристикама економско географских региона у свету 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици знају да дефинишу предмет проучавања , значај ,развој и место географије у систему наука - Разликују природне и друштвене елементе географског простора - Одреди место географије у систему наука 	УВОД У ГЕОГРАФИЈУ	2				2
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици знају да дефинишу појам и функције државних граница ,разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја :грб , застава ,химна - Лоцирају на карти положај и величину територије Србије - Дефинишу појам Југоисточна Европа , лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове географске карактеристике - Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва Одреди укупан географски положај Србије - Дискутује, коришћењем карте ,о предностима и недостацима географског положаја Србије 	САВРЕМЕНЕ КОМПОНЕНТЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОЛОЖАЈА СРБИЈЕ	2				2
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици знају да лоцирају у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине - Идентификује основне макро –целине рељефа Србије (Панонски басен и Планинска Србија)- 	ПРИРОДНИ РЕСУРСИ СРБИЈЕ И ЊИХОВ ЕКОНОМСКО ГЕОГРАФСКИ ЗНАЧАЈ	4				4

<p>Објасне елементе и факторе климе , разликују климатске типове у Србији</p> <p>Направи преглед водног богатства Србије и закључује о економском значају вода</p> <p>Дискутује о загађивачима ,последицама и мерама заштите</p>						
<p>Ученици стичу знања о значај приоритетних грана привредног развоја Србије</p>	ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ И ПРИОРИТЕТИ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ	12				12
<p>Ученик схвата и упознаје привредни развој и перспективе привредног и друштвеног развоја Србије</p> <p>Ученици знају да анализирају утицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештај привреде Србије и групише гране привреде по секторима</p>	ПРИВРЕДА СРБИЈЕ	4				4
<p>Ученици знају да дефинишу појам регије и направе картографски преглед регионалних целина Србије</p> <p>Ученици знају да лоцирају на карти Србије границе Војводине и њених предеоних целина</p> <p>Ученици знају да потврди на карти Србије границе Шумадије и Поморавља и наведе њихове природне и друштвене одлике</p> <p>Ученици знају да препознају на карти Србије границе Западне Србије и опишу њене природне и друштвене одлике</p> <p>Ученици знају да идентификују на карти Србије Старовлашку-рашку висију уз анализу њених природних и друштвених одлика</p> <p>Ученици знају да препознају на карти Србије ганице источне Србије и наведе њене природне и друштвене одлике</p> <p>Ученици знају да лоцирају на карти Србије границе Јужног Поморавља и преозна његове природне и друштвене одлике</p> <p>Ученици знају да потврде на карти Србије границе Косова и Метохије и дискутује о његовим природним и друштвеним одликама</p>	ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ СРБИЈЕ	40				40
<p>Ученици стичу знања о факторима који утичу на број ,густину насељености и структуру становништва</p> <p>Ученици знају да дефинишу појмове : наталитет ,морталитет и природни прираштај</p> <p>Ученици знају да дефинишу појам миграције и разликује типове миграција</p>	СТАНОВНИШТВО СРБИЈЕ	3				3
<p>Ученици знају да дефинишу појам насеља</p> <p>Ученици знају да објасне постанак ,развој и размештај насеља</p> <p>Ученици знају да наведу факторе развоја и трансформације насеља и њихових мрежа и система</p> <p>Ученици знају да лоцирају градске центре Србије</p>	НАСЕЉА СРБИЈЕ	3				3
<p>Ученици знају да лоцирају подручја на којима живи српско становништво у непосредном и ширем окружењу</p> <p>Ученици знају да објасне основне карактеристике становништва Републике Српске</p>	СРБИ У БИВШИМ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РЕПУБЛИКАМА И ДИЈАСПОРИ	4				4

Ученици знају да објасне радне миграције у европске земље и иселјавање нашег становништва на ваневропске Континенте Ученици знају да именују државе и градове у којима живи наше становништво и објасне везе између дијаспоре и Србије						
Укупан број часова	74					74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалогском ,монологском методом ,затим методом показивања .радом на неким картама и коришћење презентација на задате теме	<ul style="list-style-type: none"> - Кроз разговор на задату тему са ученицима , самостално укључивање ученика , . - сналажење ученика на географској карти Србије - израда неме карте - Укључивање ученика у гугл учионицу - контролни задтак 			Међупредметно повезивање: <ul style="list-style-type: none"> - Историја - Биологија - Социологија 		

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Социологија
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Разумевање у чему је специфичност социолошког приступа друштву, - Уочавање сличности и разлика различитих становишта и ниво њихове примењивости. - Упознавање са основним облицима друштвеног живота (економија, култура, религија, политика, породица...) - Подстицање ученика да критички промишљају 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - разуме у чему је специфичност социолошког приступа друштву, - уочи сличности и разлика различитих становишта и ниво њихове примењивости 	Социолошки приступ друштву	11				11
<ul style="list-style-type: none"> - разуме повезаности и међудејства социолошких категорија друштвених структура,друштвене групе,институције,моћ,углед. - разуме властити положаја унутар постојеће друштвене структуре 	Друштвена структура и друштвене промене	21				21
<ul style="list-style-type: none"> - препозна основне облике друштвеног живота (економија,култура,религија,политика,породица...) - да критички промишља 	Основне области друштвеног живота	25				25

- повеже раније обрађене појмове и процесе и разуме положаја младих унутар локалног (српског) и ширег глобалног социјалног контекста	Појаве и проблеми савременог друштва	15			15
Укупан број часова		72			72
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Презентације, усмено излагање, документарни филмови, дебате</p> <p>Програм Социологије у гимназији подразумева да се његово пуно остварење реализује у корелацији са другим наставним предметима као што су грађанско васпитање, историја, филозофија, српски језик и књижевност, психологија, устав и права грађана, музичка култура, ликовна култура, као и укључивањем ученика у различите ваннаставне активности.</p> <p>Садржај програма и начин његове реализације треба да обезбеде остварење постављених циљева и задатака предмета, који се не односе само на стицање знања, већ и на формирање ставова и овладавање вештинама значајним за снажање у савременом друштву. Предвиђене садржаје треба презентовати кроз четири веће тематске области, које третирају различите теоријске и практичне аспекте социологије као научне дисциплине: социолошки приступ друштву; друштвена структура и друштвене промене; основни облици друштвеног живота (економски, културни, религијски и политички аспекти друштва); појаве и проблеми савременог друштва. Важно је да ученици разумеју специфичност социолошког приступа друштву, да уоче сличности и разлике социолошких оријентација и ниво њихове применљивости. Наставницима се препоручује да са ученицима дискутују о специфичностима ових приступа, као и да користе примере конкретних социолошких истраживања. Ученицима треба омогућити да у оквиру школе организују интерно социолошко истраживање на неку од тема за коју су заинтересовани (нпр. ставови младих о квалитету нашег образовног система; млади и слободно време; проблем алкохолизма или наркоманије код младих...).</p> <p>Појмове попут вредности, норми, идентитета и социјализације сматрамо посебно важним јер они представљају неопходни појмовни апарат за разумевање основних облика друштвеног живота, што ће допринети формирању аутономног вредносног система у складу са основним вредностима правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности и допринети развоју личног и националног идентитета уз развијање мултикултурализма. Препоручује се наставницима да ове појмове проширују и стално користе у објашњењу друштвених појава, јер је потребно да ученици увиде да је свет културе омеђен управо људским потребама, нормама и вредностима, да оне посредују између човека и друштва, и на посебан начин обликују друштвене институције и човека као индивидуално и социјално биће. Посебну пажњу треба посветити упоредној анализи различитих социолошких теорија класа, што је од кључног значаја за разумевање друштвене структуре и друштвених промена у савременом друштву. Наставнике упућујемо да ову тему допуне и подацима о раслојавању, односима и главним изворима моћи, елити и квази елити унутар српског друштва.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера, - контролни задаци, - учешће у дебати, - активност на часу 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - историја, - грађанско васпитање, - географија <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење - Одговорно учешће у демократском друштву 	

5.2.2.2. Стручни предмети

Образовни профил	Царински техничар					
Разред	Трећи					
Наставни предмет	Пословна информатика					
Годишњи фонд часова	72					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> • упознавање и оспособљавање ученика за коришћење програма за рад са табелама • упознавање ученика са основним поступцима обраде слика • упознавање основа за коришћење програма за израду презентација 						
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - подеси радно окружење - отвара радну свеску и подеси број радних листова - манипулише радним листовима: мења редослед радних листова у радној свесци, мења име радног листа, додаје радни лист, брише радни лист -манипулише ћелијама: уноси текст у ћелију, врши форматирање текста у ћелији, уноси бројчане податке у ћелију, врши форматирање нумеричких ознака, селктује ћелију, копира садржај ћелије, брише садржај ћелије, уноси податке у ћелије копирањем и премештањем - манипулише врстама и колонама: селекција, уметање, брисање... - употреби релативне, мешовите и апсолутне адресе ћелија у формулама - изведе формуле коришћењем различитих функција - користи елементарне формуле и функције за задата израчунавања (SUM, MIN, MAX, AVERAGE, COUNT). - користи математичке и статистичке функције - креира и модификује елементарне графиконе - објасни појам базе података у excel-у - изврши различите операције везане за базе података у excel-у - не излазећи из програма за рад са табелама направи документ у програму за обраду текста и смести га у радну свеску - изврши припрему и пусти документ на штампу 	Рад са табелама	-	56	-	-	56
<ul style="list-style-type: none"> - објасни принципе представљања слика у рачунару (растерски, векторски) - разликује формате слика и њихове особине - врши конверзију формата 	Обрада слика	-	6	-	-	6
<ul style="list-style-type: none"> - користи апликације за израду презентација - ради са текстом и сликама у презентацији - изради мултимедијалне презентације 	Израда презентације	-	10	-	-	10

Укупан број часова				72	72
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, код ученика развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији и реализацији активности, као и изради пројеката. Избор наставних метода у реализацији садржаја програма зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>		<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију. Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности. Постигнуће ученика из практичног рада и друге вежбе, оцењује се на основу примене учениковог знања, самосталности, показаних вештина у коришћењу програмских.</p>		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● савремена пословна кореспонденција, ● рачуноводство ● статистика <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Компетенција за целоживотно учење ● Рад са подацима и информацијама ● Дигитална компетенција ● Решавање проблема 	

Образовни профил	Економски техничар					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Пословна информатика					
Годишњи фонд часова	66					
Недељни фонд часова	2					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> ● упознавање и оспособљавање ученика за коришћење програма за рад са базама података ● упознавање ученика са основама електронског пословања 					
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - Разликује основне појмове о базама података - Креира и обавља промене над табелама - Увезе податке из других програма - Повезује табеле 	Рад са базама података	-	56	-	-	56

- Пронађе и управља подацима из базе података користећи упите и функције расположиве у апликацији						
- Филтрира податке						
- Направи и уреди извештај						
- Направи и подеси својства обрасца						
- Користи Visual Basic for Application за креирање образаца						
- Схвата предности електронског пословања у односу на традиционални модел	Електронско пословање	-	10	-	-	10
- Познаје различите врсте трансакција						
- Разликује моделе електронског пословања						
- Разуме појмове дигитални потпис и дигитални сертификат						
Укупан број часова				66		66
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Наставник, уз примену интерактивне наставе, код ученика развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији и реализацији активности, као и изради пројектата. Избор наставних метода у реализацији садржаја програма зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројектата и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.	Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију. Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности. Постигнуће ученика из практичног рада и друге вежбе, оцењује се на основу примене учениковог знања, самосталности, показаних вештина у коришћењу програмских.		Међупредметно повезивање: <ul style="list-style-type: none"> ● савремена пословна кореспонденција, ● рачуноводство ● статистика Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> ● Компетенција за целоживотно учење ● Рад са подацима и информацијама ● Дигитална компетенција ● Решавање проблема 			

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Економска географија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
ЦИЉЕВИ:	
- Усвајање основних знања о појму – економска географија. Стицање знања о положају величини и границама Србије	
- Стицање основних знања о распореду природних ресурса Света и Србије	
- Усвајање појма – друштвено - географски фактори и стицање знања о њиховом утицају на привређивање	

- Усвајање појмова –привреда , рејон и стицање основних знања о подели људских делатности .Усвајање знања о фазама привредног развоја Србије
- Стицање знања о настанку , развоју ,подели пољопривреде и факторима који утичу на пољопривредну производњу. Усвајање основних знања о биљној производњи по климатским појасевима и заступљености пољопривредне производње у Србији.
- Усвајање основних знања о равоју подели , значају индустрије о значају и распореду сировина у свету.Стицање знања о развијеним и неразвијеним економским регионима у свету, о заступљености индустријских грана у Србији-
- Усвајање знања о условима и факторима развоја саобраћаја ,трговине и туризма у Свету и Србије
- Стицање знања о основним одликама интеграционих процеса у свету и о месту и улози Србије у систему светске привреде

Позавршетку теме ученик ће бити устању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Ученици знају да дефинишу предмет проучавања , значај ,развој и место економске географије Разликују природне и друштвене елементе географског простора Стицање знања о положају величини и границама Србије		Увод у Економску географију Света и Србије	3				3
Усвајање знања о појму природна и друштвена богатства Стицање знања о помју и настанку рељефа Усвајање знања о климатским појасевима и заступљености климатских типова Усвајање знања о распрострањености воденог омотача на земљи Стицање знања о типовима земљишта и територијалном размештају биљног и животињског света на земљи Усвајање знања о слојевитости географског омотача на земљи Усвајање знања о појму рејонирање и физичко географским одликама рејона Србије		Економско-географска валоризација природних потенцијала Света и Србије	10				10
Усвајање знања о појму држава и елементима државе Стицање знања основним демографским карактеристикама становништва у Свету и у Србији Усвајање знања о основним структурама становништва света и Србије Стицање знања о појму насеља и урбанизација Усвајање знања о факторима привређивања		Друштвено географски-фактори привређивања	10				10
Усвајање знања о појму привреда и друштвене делатности Стицање знања о приступима у изучавању привреде са економско – географског аспекта Стицање знања о појму рејон и рејонизација и принципима за дефинисање економских рејон Усвајање знања о фазама развоја привреде Србије		Економско – географско дефинисање привреде и фазе у развоју привреде Србије	7				6
Усвајање знања о појму пољопривреде и подели пољопривреде Стицање знања о типовима пољопривреде и факторима пољопривредне производње Стицање знања о пољопривредној производњи по климатским појасевима Усвајање знања о пољопривредној производњи у Србији		Пољопривреда у Свету и Србији	10				9
Усвајање знања значају и подели индустрије		Индустрија у Свету и Србији	14				14

- Стицање знања о појму енергетике и распореду и заступљености сировина у свету - Стицање знања о економско –географским карактеристикама развијених и неразвијених региона у свету - Усвајање знања о заступљености тешке и лаке индустрије Србије						
- Усвајање знања о условима и факторима развоја саобраћаја - Стицање знања о подели саобраћаја на гране и размештају саобраћаја - Усвајање знања о савременој телекомуникацији и основним обележјима информатике у свету - Стицање знања о развоју и распореду саобраћаја у Србији - Усвајање знања о појму спољне и унутрашње трговине у свету и Србији - Стицање знања о економско географским одликама туризма у Свету и Србији	Промет у Свету и Србији	10				10
- Усвајање знања о процесима који су утицали на формирање политичке карте света - Стицање знања о одликама економског развоја у свету - Стицање знања о одликама интеграционих процеса у свету - Стицање знања о месту и улози Србије у систему светске привреде - Усвајање знања и основним економско географским одликама економског развоја Србије	Важне географске карактеристике савременог Света	7				7
	Систематизација градива и закључивање оцена	3				3
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалошким ,молошким методом ,затим методом показивања ,радом на неким картама и коришћење презентација на задате теме	-Кроз разговор на задату тему са ученицима , самостално укључивање ученика , . -сналажење ученика на географској карти Србије и Света - израда неме карте -Укључивање ученика у гугл учионицу -контролни задтак		Међупредметно повезивање: - Историја - Биологија - Социологија - Економија			

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први

Наставни предмет	Пословна економија					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о појму економије предузећа - Упознавање ученика са носиоцима привређивања - Стицање и проширивање знања о појму предузећа - Упознавање са појмом средстава и извора средстава - Разумевање и разликовање трошкова предузећа - Упознавање са токовима вредности у предузећу - Стицање основних знања о резултатима пословања предузећа - Разумевање принципа оцењивања пословања предузећа 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - развију функционалну економску писменост; - разумеју значај, функције и циљеве предузећа као основне институције тржишне привреде; 	Појам економије предузећа	1				1
<ul style="list-style-type: none"> - усвоје економске принципе и примењују их у свакодневном животу; - да користе методе и технике анализе релевантних економских проблема; - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад 	Носиоци привређивања	1				1
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад; - стекну навике и умешност у коришћењу разноврсних извора знања; - управљају сопственим ресурсима времена, знања и доносе исправне одлуке на основу аргумената; - примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота у новим и непознатим условима; 	Појам предузећа	20				20
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде способности за прикупљање података, њихову анализу и критичку процену, организацију, примену и даље преношење информација битних за живот и рад; - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота; - унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења; 	Средства и извори средстава предузећа	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - усвоје економске принципе и примењују их у свакодневном животу; 	Трошкови пословања предузећа	11				11

- да користе методе и технике анализе релевантних економских проблема;						
- унапреде способности за прикупљање података, њихову анализу и критичку процену, организацију, примену и даље преношење информација битних за живот и рад; - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота;	Токови вредности у предузећу	12				12
- унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења; - негују интелектуалну радозналост и стваралачко мишљење; - развију ставове и вредности значајне за живот у савременом друштву;	Резултати пословања предузећа	7				7
- разумеју значај, функције и циљеве предузећа као основне институције тржишне привреде; - усвоје економске принципе и примењују их у свакодневном животу; - да користе методе и технике анализе релевантних економских проблема;	Принципи и оцене пословања предузећа	12				12
Укупан број часова		74				74

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености бразовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике се оспособљава за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката .	Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији и групном раду.	Пословна економија је у корелацији са садржајима других предмета као што су: српски језик, историја, математика, основи економије. Ученицима треба указивати и на везу са предметима које ће тек изучавати као што су економска географија, монетарна економија и банкарство, статистика. Међупредметне компетенције: - Компетенције за целоживотно учење; - Комуникација; - Рад са подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Сарадња; - Естетичка компетенција; - Оријентација ка предузетништву

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Пословна економија
Годишњи фонд часова	74

Недељни фонд часова		2				
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о предузећу као организационом систему - Упознавање ученика са организацијом елемената предузећа - Стицање основних о организацији структуре предузећа - Упознавање са појмом менаџмента - Разумевање облика организовања предузећа - Упознавање са токовима вредности у предузећу - Стицање основних знања о повезивању предузећа 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> - развију функционалну економску писменост; - разумеју значај, функције и циљеве предузећа као основне институције тржишне привреде; 		Предузеће као организациони систем	5			5
<ul style="list-style-type: none"> - усвоје економске принципе и примењују их у свакодневном животу; - да користе методе и технике анализе релевантних економских проблема 		Организација елемената предузећа	12			12
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад; - стекну навике и умешност у коришћењу разноврсних извора знања; - управљају сопственим ресурсима времена, знања и доносе исправне одлуке на основу аргумената; 		Организација структуре предузећа	12			12
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде способности за прикупљање података, њихову анализу и критичку процену, организацију, примену и даље преношење информација битних за живот и рад; 		Менаџмент	20			20
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота; 		Облици организовања предузећа	15			15
<ul style="list-style-type: none"> - негују интелектуалну радозналост и стваралачко мишљење; - развију ставове и вредности значајне за живот у савременом друштву; - развију свест о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији 		Повезивање предузећа	10			10
Укупан број часова			74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - формирање ставова и вредности, као и овладавање вештинама представља континуирани процес и резултат је кумулативног дејства целокупних активности на часовима што захтева већу партиципацију ученика, различита методска решења и различите изворе 		Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању.		<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик - Историја - Математика - Основи економије - Економска географија 		

<p>информација, као и многобројне примере из праксе, којима се илуструје дата проблематика.</p> <ul style="list-style-type: none"> - организовати тематске часове, радионице.. - Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. - самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); - тимски рад; - презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију. 	<p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова.</p> <p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Монетарна економија и банкарство - Статистика <p>Компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникације - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини - Предузимљивост - Орјентација ка предузетништву - Компетенције за целоживотно учење
--	---	---

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАРИ
Разред	ДРУГИ
Наставни предмет	Основи економије
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Стицање знања о настанку и развоју економске мисли, школама и њиховим представницима
- Упознавање ученика са појмом производње и фактора производње
- Стицање основних знања о друштвеној производњи
- Разумевање појма и класификације људских потреба
- Упознавање са појмом и карактеристикама друштвене и техничке поделе рада
- Стицање основних знања о појмовима: друштвени бруто производ, друштвени производ и национални доходак као и њихово међусобно разликовање
- Упознавање са основним облицима организовања друштвене производње
- Разумевање и разликовање натуралне од робне производње
- Упознавање ученика са појмом и функцијама новца

ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> - наведе основне школе економске мисли и објасни њихов допринос, карактеристике и представнике - објасне настајање и развој политичке економије 	Настанак и развој економске мисли:	5				5

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам производње, разликује материјалну од друштвеног процеса производње - наведе и објасни основне факторе производње - дефинише и разликује техничку од друштвене стране производње - објасни и разликује производне снаге од производних односа - дефинише појам начина производње и друштвено-економску формацију - наведе основна обележја правилности и принципа привредног живота 	Процес друштвене производње као предмет изучавања политичке економије	11				11
<ul style="list-style-type: none"> - да дефинише појам и класификацију људских потреба - објасни карактеристике производње у савременим условима. - дефинише поделу рада, њене облике и значај за друштвено- економски развој - дефинише појам и основне карактеристике друштвене и техничке поделе рада - објасни основне карактеристике поделе рада у савременим условима - дефинише појам укупног друштвеног фонда рада и његов распоред - дефинише друштвени бруто производ, друштвени производ и национални доходак - наведе и објасни факторе који одређују обим друштвеног бруто производа - дефинише појам продуктивности рада и факторе који је одређују - дефинише појам интензивности рада и фактори који је одређују - објасни појам националног дохотка и његова расподела - објасни структуру друштвеног бруто производа – материјалну и вредносну - објасни наменску расподелу друштвеног бруто производа - дефинише потребан производ, потребан рад и потребно радно време - објасни вишак производа, вишак рада и вишак радног времена - објасни појам друштвене репродукције и њене облике 	Основни појмови о друштвеној производњи	22				22
<ul style="list-style-type: none"> - наведе основне облике организовања друштвене производње - дефинише појам и основне карактеристике натуралне и робне производње - дефинише појам робе и њена основна својства - дефинише и разуме појам и карактеристике употребне вредности робе и разликује од појма и карактеристика вредности робе - дефинише појам и карактеристике прометне вредности робе - објасни рад као суштину вредности робе и разуме двојаки карактер рада садржан у роби (индивидуални и друштвени рад; конкретан и апстрактан рад) - објасни одређивање величине вредности робе - објасни појам, значај и факторе друштвено потребног радног времена - дефинише појам, основне карактеристике и факторе који одређују прометну вредност робе - разликује прост, једноставан или случајан облик вредности од развијеног облика вредности - објасни настанак новца и његове основне функције, дефинише метални, папирни и кредитни новац - објасни појам и факторе количине новца потребног у робном промету - објасни појам и основне карактеристике инфлације и дефлације 	Робна производња и њене законитости	34				34

- разуме и објасни појам и начин утврђивања паритета и појам девизног курса						
- објасни појам и основне карактеристике девалвације и ревалвације						
- дефинише појам закона вредности, његове опште карактеристике						
- објасни појам тржишне вредности и фактори који је одређују						
- објасни и разуме појам тржишне цене и механизам њеног формирања						

Укупан број часова		74				74
---------------------------	--	-----------	--	--	--	-----------

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <p>Програм предмета основи економије својим садржајем обухвата основне економске категорије савремене робне привреде, основне економске законе и механизам робне производње, као и економску структуру савременог друштва.</p> <p>Програм предмета конципиран је према потреби сумирања и сагледавања квалитативно нових садржаја економске стварности наше земље.</p> <p>У току остваривања програмских садржаја треба обухватити и све важне промене у економској стварности наше земље да би настава добијала што више у актуелности и да се ученици заинтересују за истраживање економског амбијента у коме живе, али и за светску привреду проучавајући правила и облике, као и начин функционисања међународних економских односа.</p> <p>Питањима девизног курса и међународних финансија треба посветити једнако дужну пажњу, тим пре што су у данашње време међународна финансијска кретања вишеструко обимнија од размене робе.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Историја 2. Пословна економија 3. Финансијско пословање 4. Математика <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАРИ
Разред	ТРЕЋИ
Наставни предмет	Основи економије
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о робном и натуралном прозвођачу, њиховим карактеристикама и разликама • Упознавање ученика са органским, техничким и вредносним саставом капитала • Стицање основних знања о трошковима производње и цени коштања • Упознавање ученика са појмом најамнина и различитим облицима дохотка радна снаге • Разумевање и разликовање просечног, индустријског и екстра профита

- Упознавање учрника са зајмовним, трговачким и акцијским капиталом
- Стицање основних знања о дохоцима од различитих облика капитала
- Упознавање ученика са појмом и врстама хартија од вредности
- Упознавање ученика са основним карактеристикама процеса репродукције у савременом друштву (настанак нове поделе рада, карактеристике производне и тржишне структуре савремене робне тржишне привреде)

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - објасни и разликује појам робног од појма природног произвођача - објасни настајање радне снаге као робе - дефинише појам акумулације капитала - објасни и разуме органски, технички и вредносни састав капитала - објасни и разуме појам обрта и кружног кретања фактора производње - дефинише појам трошкова производње и цене коштања - објасни различите мотиве пословања робног произвођача - дефинише појам профита и профитне стопе 	Робни произвођач и његова репродукција	22				22
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам најамнине као облика дохотка радничке класе - објасни индустријски капитал и индустријски профит - објасни појам просечног профита - дефинише у којим условима се јавља екстра профит - објасни појам, значај и функцију трговачког капитала - објасни и разуме зајмовни капитал и камату - дефинише акцијски капитал и дивиденду као доходак од акцијског капитала - наведе врсте и објасни значај хартија од вредности - објасни земљишни капитал и ренту као доходак од земљишног капитала - наведе и објасни облике ренте у савременом друштву 	Национални доходак као материјална основа расподеле у савременој привреди	30				30
<ul style="list-style-type: none"> - објасни настајање нове поделе рада - наведе и објасни основне карактеристике производне и тржишне структуре савремене робне тржишне привреде - објасни појам и карактеристике државног монополистичког капитализма - објасни и разуме концентracију и централизацију капитала и производње - разуме и објасни појам и основне специфичности прелазног транзиционог периода 	Основне карактеристике процеса репродукције у савременом друштву	20				20
Укупан број часова		72				72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Настава се реализује као активно оријентисана. На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.	Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања		Корелација са другим предметима 1. Историја 2. Пословна економија			

<p>Програм предмета конципиран је према потреби сумирања и сагледавања квалитативно нових садржаја економске стварности наше земље. У току остваривања програмских садржаја треба обухватити и све важне промене у економској стварности наше земље да би настава добијала што више у актуелности и да се ученици заинтересују за истраживање економског амбијента у коме живе, али и за светску привреду проучавајући правила и облике, као и начин функционисања међународних економских односа. Питањима девизног курса и међународних финансија треба посветити једнако дужну пажњу, тим пре што су у данашње време међународна финансијска кретања вишеструко обимнија од размене робе.</p> <p>Наставник, при изради оперативних планова, дефинише степен прораде садржаја и динамику рада, водећи рачуна да се не наруши целина наставног програма, односно да свака тема добије адекватан простор и да се планирани циљеви и задаци предмета остваре. При томе, треба имати у виду да формирање ставова и вредности, као и овладавање вештинама представља континуирани процес и резултат је кумулативног дејства целокупних активности на часовима што захтева већу партиципацију ученика, различита методска решења и различите изворе информација, као и многобројне примере из праксе, којима се илуструје дата проблематика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова.</p> <p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>3. Финансијско пословање 4. Математика</p> <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење
--	--	--

Образовни профил	Царински техничар					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Основи економије					
Годишњи фонд часова	66					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<p>Циљ наставе предмета основи економије је</p> <ul style="list-style-type: none"> - стицање знања о основним економским принципима и законима, - формирање ставова и овладавање вештинама које допринесе развоју економског начина размишљања као и подршка стицању компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој уз примену концепта одрживог развоја. 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота	Предмет изучавања националне економије	2				2
- унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација релеватних за живот човека	Привредни развој	4				4
- негују интелектуалну радозналост и стваралачко мишљење	Привредни развој СФРЈ	3				3
- примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота;	Развојна политика и инвестиције	5				5
- унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација релеватних за живот човека	Привредни систем	4				4

- унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења	Претпоставке развоја Србије	9			9
- унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација релевантних за живот човека	Економска политика	10			2
- унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота	Социјалистички развој и политика	4			4
- примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота	Актуелни проблеми приоритети привредног развоја	6			6
- разумеју концепт одрживог развоја и значај привредних ресурса, усвоје економске принципе и примењују их у свакодневном животу	Трговинска политика	6			6
- развију ставове и вредности значајне за живот у савременом мултикултуралном и демократски уређеном друштву засноване на поштовању људских права, толеранцији, солидарности, уважавању различитости и родне равноправности	Међународно кретање капитала	4			4
- разумеју концепт одрживог развоја и значај привредних ресурса, усвоје економске принципе и примењују их у свакодневном животу;	Институционализација светске привреде	3			3
Укупан број часова		66			66
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
Програм предмета конципиран је према потреби сумирања и сагледавања квалитативно нових садржаја економске стварности наше земље. У току остваривања програмских садржаја треба обухватити и све важне промене у економској стварности наше земље да би настава добијала што више у актуелности и да се ученици заинтересују за истраживање економског амбијента у коме живе, али и за светску привреду проучавајући правила и облике, као и начин функционисања међународних економских односа. Питањима девизног курса и међународних финансија треба посветити једнако дужну пажњу, тим пре што су у данашње време међународна финансијска кретања вишеструко обимнија од размене робе.	<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова.</p> <p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>Садржај предмета Основи економије има природну везу са садржајима других предметима као што су српски језик, историја, математика, пословна економија. Ученицима треба стално указивати на ту везу, и по могућности, са другим наставницима организовати тематске часове. Осим тога, ученицима треба указивати и на везу са предметима које ће тек изучавати као што су економска географија, монетарна економија и банкарство, статистика.</p> <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење 			

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР
Разред	ПРВИ
Наставни предмет	Рачуноводство теорија
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1

Циљ

- Стицање знања о привредним друштвима (појам, разлике, критеријуми за разврставање)
- Упознавање ученика са појмом средствима и изворима средстава и њихово разликовање
- Стицање основних знања о књиговодственим исправама
- Стицање основних знања о пословним књигама (дневник, главна књига и помоћне књиге)
- Упознавање ученика са појмом, врстама благајне и документма који се користе у евиденцији благајничког пословања
- Упознавање ученика са евиденцијом пословања преко жиро рачуна
- Стицање основних знања о појму, врстама добављача, аналитичкој и синтетичкој евиденцији
- Упознавање ученика са појмом, врстама и евиденцијом робе
- Стицање основних знања о основним средствима и евиденцији основних средстава
- Разумевање појма и врста инвентарисања
- Стицање основних знања о простом књиговодству

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам привредног друштва, критеријуме за разврставање привредних друштава - разликују облике привредних друштава - дефинише појам књиговодства 	Увод у привредно друштво	3				3
<ul style="list-style-type: none"> - класификује средства и изворе средстава - објасни карактеристике средстава и извора средстава - састави биланс на основу стања средстава и извора средстава 	Средства и извори средстава	3				3
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам пословног догађаја - наведе појам, поделу и елементе књиговодствених исправа - објасни начела уредности књиговодствених исправа - објасни контролу и чување књиговодствених исправа 	Књиговодствене исправе	2				2
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам, врсте, облике конта - објасни правила књижења на контима - дефинише појам дневника и главне књиге 	Пословне књиге	2				2
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам благајне - објасни начела благајничког пословања - дефинише благајничка документа и налоге - објасни правила попуњавања благајничких докумената и налога 	Евиденција благајничког пословања	5				5
<ul style="list-style-type: none"> - разликује инструменте платног промета - дефинише појам и поступак отварања жиро рачуна код пословне банке - сагледа ефекте промена новчаних средстава на жиро рачуну 	Евиденција пословања преко жиро рачуна	5				5

- дефинише појам купца и дужника - разликује документацију која се користи за евиденцију - разликује аналитичку од синтетичке евиденције	Евиденција потраживања од купаца	3			3
- објасни појам и врсте добављача, - води евиденцију добављача на аналитичком и синтетичком конту	Евиденција обавеза према добављачима	3			3
- дефинише појам робе и цене робе - објасни појам царинске робе - наведе документацију која се користи у вези са робом - разликује аналитичку од синтетичке евиденције	Евиденција робе	3			3
- објасни појам основних средстава - објасни поделу основних средстава - зна како се врши евиденција основних средстава у књизи основних средстава	Евиденција основних средстава	2			2
- објасни појам, циљ и врсте инвентарисања - дефинише организацију инвентарисања - објасни начин састављања почетног инвентара	Инвентарисање	3			3
- дефинише појам и карактеристике простог књиговодства - објасни основне евиденције простог књиговодства - објасни начин како се утврђује имовина и резултат пословања	Просто књиговодство	3			3
Укупан број часова		37			37
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији активности и изради пројеката. Реализација садржаја програма пружа могућност за примену бројних савремених наставних метода и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p> <p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>		<p>Корелација са другим предметима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предузетништво 2. Пословна економија 3. Основи економије 4. Математика <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење 	

оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.		
---	--	--

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР
Разред	ПРВИ
Наставни предмет	Рачуноводство вежбе
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање ученика са појмом средствима и изворима средстава, њихово разликовање и класификовање - Стицање основних знања о књиговодственим исправама и правилном попуњавању истих - Упознавање ученика са појмом, врстама благајне и документма који се користе у евиденцији благајничког пословања, попуњавање благајничког дневника, благајничког налога за наплату и исплату - Упознавање ученика са евиденцијом пословања преко жиро рачуна и попуњавањем докумената везаних за исти - Стицање основних знања о евиденцији потраживања од купаца, попуњавање продајне фактуре, праћење наплате потраживања од купаца - Стицање основних знања о аналитичкој и синтетичкој евиденцији обавеза према добављачима - Упознавање ученика са појмом, врстама и евиденцијом робе, формирање продајне цене робе, евидентирање стања и промена стања робе у магацину - Вођење евиденције основних средстава кроз књигу инвентара и на аналитичком рачуну основних средстава - Разумевање појма и врста инвентарисања, организовање и вршење пописа имовине, приказивање извршеног пописа кроз инвентар 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - класификује средства и изворе средстава - објасни карактеристике средстава и извора средстава - састави биланс на основу стања средстава и извора средстава 	Средства и извори средстава		4			4
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај пословних догађаја на промене стања имовине - провери исправност књиговодствених докумената - правилно изврши исправку погрешно попуњених књиговодствених докумената 	Књиговодствене исправе		2			2
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај и функцију благајне и текућег рачуна - обавља благајничке послове - попуни благајнички дневник и друга благајничка документа 	Евиденција благајничког пословања		8			8
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај и функцију жиро рачуна - обавља упоредну евиденцију новчаних средстава у благајни и на жиро рачуну - обавља послове платног промета, - попуни одговарајућу документацију и води њихову евиденцију 	Евиденција пословања преко жиро рачуна		6			6
<ul style="list-style-type: none"> - попуни продајну фактуру - изврши аналитичку и синтетичку евиденцију потраживања од купаца 	Евиденција потраживања од купаца		4			4

- прати наплату потраживања од купаца					
- изврши аналитичку и синтетичку евиденцију обавеза према добављачима - изврши упоредну евиденцију новчаних средстава, материјала и добављача - прати измирење обавеза према добављачима	Евиденција обавеза према добављачима		4		4
- формира продајну цену робе - евидентира стање и промене стања робе у магацину - прати улаз и излаз рове у продавници кроз трговачку књигу	Евиденција робе		4		4
- води евиденцију основних средстава кроз књигу инвентара и на аналитичком рачуну основних средстава	Евиденција основних средстава		1		1
- објасни значај инвентарисања - организује и изврши попис средстава и извора средстава - кроз инвентар прикаже извршен попис имовине и порекла имовине	Инвентарисање		4		4

Укупан број часова			37		37
---------------------------	--	--	-----------	--	-----------

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
---	---	--

<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији активности и изради пројеката. Реализација садржаја програма пружа могућност за примену бројних савремених наставних метода и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p> <p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - праћење остварености исхода - усмено излагање - тестове знања - активност на часу - домаћи задатак - писмена вежба <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>Корелација са другим предметима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предузетништво 2. Пословна економија 3. Основи економије 4. Математика <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење
---	--	---

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАРИ
Разред	ДРУГИ
Наставни предмет	Рачуноводство теорија
Годишњи фонд часова	37

Недељни фонд часова	1
----------------------------	----------

Циљ:

- Стицање знања о појму, врстама и начину састављања биланса стања
- Упознавање ученика са појмом пословне промене и утицајем пословних промена на биланс
- Разликовање активних од пасивних рачуна
- Стицање основних знања о разлозима за рашчлањавње биланса на конта
- Стицање основних знања о двојном књиговодству као и пословним књигама двојног књиговодства (дневник, главна књига и помоћне књиге)
- Упознавање ученика са појмом прихода и расхода као и са билансом успеха
- Стицање основних знања о појму и врстама временских разграничења
- Упознавање ученика са појмом финансијског резултата и начинима за његово утврђивање

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- дефинише појам биланса - објасни начело билансне равнотеже - наведе и објасни врсте биланса - објасни начин састављања биланса	Биланс стања	4				4
- објасни појам билансне промене - објасни утицај пословних промена на биланс - наведе и објасни четири групе билансних промена	Пословне промене и њихов утицај на биланс стања	4				4
- наведе и објасни разлоге рашчлањивања биланса на рачуне - објасни појам активних и пасивних рачуна - разликује активне од пасивних рачуна - објасни правила бележења на активним и пасивним рачунима	Рашчлањивање биланса на књиговодствене рачуне	4				4
- објасни начин састављања биланса на основу стања на рачунима - објасни састављање пробног биланс - објасни састављање крајњег биланса - објасни закључак рачуна	Састављање биланса на основу стања на рачунима	6				6
- објасни појам и карактеристике двојног књиговодства - дефинише принцип двојности - наведе и објасни пословне књиге двојног књиговодства (дневник, главна књига, помоћне књиге)	Двојно књиговодство	5				5
- објасни појам расхода и прихода - наведе и објасни врсте расхода и прихода - објасни дејство расхода и прихода на биланс стања - објасни начин књижења расхода и прихода - дефинише биланс успеха - објасни појам закључног листа	Расходи и приходи	6				6
- дефинише појам временских разграничења - објасни активна временска разграничења расхода и прихода - објасни пасивна временска разграничења расхода и прихода	Временско разграничење прихода и расхода	4				4
- објасни појам и утврђивање финансијског резултата - објасни пословне књиге везане за утврђивање финансијског резултата	Утврђивање резултата пословања	6				6

		Укупан број часова	37		37
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији активности и изради пројеката. Реализација садржаја програма пружа могућност за примену бројних савремених наставних метода и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p> <p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предузетништво 2. Пословна економија 3. Основи економије 4. Математика <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење 	

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАРИ	
Разред	ДРУГИ	
Наставни предмет	Рачуноводство вежбе	
Годишњи фонд часова	37	
Недељни фонд часова	1	
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостално израђивање почетног биланса на основу инвентара • Састављање сукцесивних биланса • Анализа утицаја пословних промена на биланс стања • Рашчлањивање биланса на књиговодствене рачуне • Састављање пробног и крајњег биланса • Закључивање књиговодствених рачуна • Препознавање и евидентирање прихода и расхода • Састављање биланса успеха • Евидентирање активних и пасивних временска разграничења расхода и прихода • Израчунавање финансијског резултата предузећа 		
ИСХОДИ	Садржај програма/	Број часова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Тема/Област	Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
		- самостално изради почетни биланс стања на основу инвентара	Биланс стања		4	
- анализира билансне промене и њихов утицај на биланс стања - саставља сукцесивне билансе	Пословне промене и њихов утицај на биланс стања		4			4
- рашчлани биланс на књиговодствене рачуне - разликује активне од пасивних рачуна - књиговодствено евидентира све пословне промене на књиговодственим рачунима	Рашчлањивање биланса на књиговодствене рачуне		4			4
- прокњижи пословне промене на књиговодственим рачунима - састави пробни биланс - састави крајњи биланс - закључи књиговодствене рачуне	Састављање биланса на основу стања на рачунима		6			6
- уради почетни и крајњи биланс стања - отвори пословне књиге, да евидентира пословне промене и да закључи пословне књиге	Пословне књиге двојног књиговодства		3			3
- препозна и евидентира приходе - препозна и евидентира расходе - израчуна финансијски резултат - састави биланс стања, биланс успеха и закључни лист	Расходи и приходи		6			6
- евидентира активна временска разграничења расхода и прихода - евидентира пасивна временска разграничења расхода и прихода - изравна конта временских разграничења	Временско разграничење прихода и расхода		4			4
- израчуна финансијски резултат - састави закључни лист - састави крајњи биланс стања, биланс успеха и да закључи пословне књиге	Утврђивање резултата пословања		6			6
Укупан број часова			37			37
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Настава се реализује као активно оријентисана. На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији активности и изради пројеката. Реализација садржаја програма пружа могућност за примену бројних савремених наставних метода и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - праћење остварености исхода - усмено излагање - тестове знања - активност на часу - домаћи задатак - писмена вежба <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене</p>			<p>Корелација са другим предметима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предузетништво 2. Пословна економија 3. Основи економије 4. Математика <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема 	

<p>проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p> <p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p>	<p>провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Компетенција за целоживотно учење
--	--	---

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Рачуноводство
Годишњи фонд часова	36
Недељни фонд часова	1

<p>Циљ</p> <p>Циљ наставе предмета рачуноводство је:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање функционалне рачуноводствене писмености, стицање знања, овладавање вештинама, - изградња вредносних ставова који оспособљавају ученике да користе рачуноводствена знања и умења у свакодневном животу, - да заинтересује ученике за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама и интересима, - да развијају своју личност и потенцијале у одговорну, аналитичну, систематичну, прецизну, комуникативну, професионално активну личност

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- развију функционалну рачуноводствену писменост и комуницирају коришћењем рачуноводствених термина	Једнообразно књиговодство	2				2
- развију способности и умења тачности, уредности, правремености, прецизности, јасности, систематичности, упорности, поступности	Контни оквир	2				2
- примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу	Специфичност књиговодства за друга правна лица	2				2
- развију способности и умења тачности, уредности, правремености, прецизности, јасности, систематичности, упорности, поступности; - примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу;	Евиденција сталних средстава	9				9
- развију функционалну рачуноводствену писменост и комуницирају коришћењем рачуноводствених термина; - развију способности и умења тачности, уредности, правремености, прецизности, јасности, систематичности, упорности, поступности;	Евиденција новчаних средстава и потраживања	4				4

<ul style="list-style-type: none"> - примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу; - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад; - стекну навике и умешност прикупљања и коришћења релевантних информација у различитим изворима знања (стручна литература, Интернет, уџбеник) 	Евиденција краткорочних обавеза	2			2
<ul style="list-style-type: none"> - управљају сопственим ресурсима времена, знања и доносе исправне одлуке на основу аргумената; - примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота у новим и непознатим условима. 	Евиденција залиха	6			6
<ul style="list-style-type: none"> - примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу; - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад 	Евиденција расхода и прихода	4			4
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде способности за обраду података, њихову анализу, критичку процену и примену и даље преношење и пружање информација корисницима; 	Обрачун и евиденција резултата	4			4
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде способност аргументације сопствених ставова, логичког, апстрактног и критичког мишљења и закључивања; 	Периодични и годишњи рачун	1			1
Укупан број часова		36			36
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији активности и изради пројеката. Реализација садржаја програма пружа могућност за примену бројних савремених наставних метода и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>	<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова.</p> <p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>		<p>Садржај предмета рачуноводство је у корелацији са садржајима других предмета као што су српски језик, историја, математика, нарочито пословна економија. Осим тога, ученицима треба указивати и на везу са предметима које ће тек изучавати као што су монетарна економија и банкарство, статистика. На тај начин знања, ставови, вредности и вештине стечене у оквиру наставе рачуноводства добијају шири смисао и доприносе остваривању општих образовних и васпитних циљева, посебно оних који се односе на унапређивање когнитивног, емоционалног и социјалног развоја ученика.</p> <p>Међупредметне компетенције:</p>		

- Комуникација
- Решавање проблема
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Рачуноводство
Годишњи фонд часова	36
Недељни фонд часова	1

Циљ
 Циљ наставе предмета рачуноводство је

- развијање функционалне рачуноводствене писмености, стицање знања, овладавање вештинама, изградња вредносних ставова који оспособљавају ученике да користе рачуноводствена знања и умења у свакодневном животу,
- да заинтересује ученике за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама и интересима,
- да развијају своју личност и потенцијале у одговорну, аналитичну, систематичну, прецизну, комуникативну, професионално активну личност

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- развију функционалну рачуноводствену писменост и комуницирају коришћењем рачуноводствених термина	Евиденција сталних средстава		10			10
- развију способности и умења тачности, уредности, правовремености, прецизности, јасности, систематичности, упорности, поступности	Евиденција новчаних средстава и потраживања		6			6
- примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу	Евиденција краткорочних обавеза		4			4
- развију способности и умења тачности, уредности, правовремености, прецизности, јасности, систематичности, упорности, поступности; - примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу;	Евиденција залиха		6			6
- развију функционалну рачуноводствену писменост и комуницирају коришћењем рачуноводствених термина; - развију способности и умења тачности, уредности, правовремености, прецизности, јасности, систематичности, упорности, поступности;	Евиденција расхода и прихода		4			4
- примењују стечена знања и вештине тумачења економских промена у предузећу; - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад; - стекну навике и умешност прикупљања и коришћења релевантних информација у различитим изворима знања (стручна литература, Интернет, уџбеник)	Обрачун и евиденција резултата		4			4

<ul style="list-style-type: none"> - управљају сопственим ресурсима времена, знања и доносе исправне одлуке на основу аргумената; - примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота у новим и непознатим условима; 	Периодични и годишњи рачун		2			2
Укупан број часова			36			36
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<p>Наставник, уз примену интерактивне наставе, развија заинтересованост за предметне садржаје и усмерава ученике на самосталност у организацији активности и изради пројеката. Реализација садржаја програма пружа могућност за примену бројних савремених наставних метода и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, способности ученика, расположивих наставних средстава и учила. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>	<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова.</p> <p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>Садржај предмета рачуноводство је у корелацији са садржајима других предмета као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - српски језик, - историја, - математика, - пословна економија. <p>Осим тога, ученицима треба указивати и на везу са предметима које ће тек изучавати као што су монетарна економија и банкарство, статистика. На тај начин знања, ставови, вредности и вештине стечене у оквиру наставе рачуноводства добијају шири смисао и доприносе остваривању општих образовних и васпитних циљева, посебно оних који се односе на унапређивање когнитивног, емоционалног и социјалног развоја ученика</p> <p>Међупредметно компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња 				

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Савремена пословна кореспонденција
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1
<p>Циљ</p> <p>Циљ наставе предмета савремена пословна кореспонденција је да ученици:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развију општу језичку и функционалну писменост, стицањем образовања и васпитања као слободне, креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног језика и укуса, способности, вештина и ставова корисних у свакодневном животу; - да развију мотивацију за учење и интересовања за основне облике комуницирања са људима, колегама, руководиоцима, странкама, уз примену концепта одрживог развоја, етичности и равноправности; - овладају вештинама и формирају вредносне ставове који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву; 	

- као и оспособљавање ученика да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - разумеју психолошке основе међуљудских односа, унапреде све облике комуникацијске вештине са странкама, запосленима; - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад и неговање социјалних и емоционалних односа; - примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота 	Увод у савремену пословну кореспонденцију	5				5
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота; - унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења; - негују интелектуалну радозналост, морално расуђивање и стваралачко мишљење; - разумеју концепт менталног здравља и значај превенције, унапреде здраве животне стилове и примењују их свакодневном животу; 	Техника слепог куцања	9				9
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад и неговање социјалних и емоционалних односа; - примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота; - унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација; - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота; 	Самостално обликовање текстова	8				8
<ul style="list-style-type: none"> - примењују стечена знања и вештине при доношењу одлука и решавању проблема из свакодневног живота; - унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација; - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота; - унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења; - негују интелектуалну радозналост, морално расуђивање и стваралачко мишљење; 	Кореспонденција	7				7
<ul style="list-style-type: none"> - унапреде способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација; - унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота; - унапреде способност аргументације сопствених ставова и критичког мишљења; 	Начела пословне кореспонденције	8				8

<ul style="list-style-type: none"> - негују интелектуалну радозналост, морално расуђивање и стваралачко мишљење; - разумеју концепт менталног здравља и значај превенције, унапреде здраве животне стилове и примењују их свакодневном животу; - развију ставове и вредности значајне за живот у савременом мултикултуралном и демократски уређеном друштву засноване на поштовању људских права, толеранцији, солидарности, равноправности и уважавању различитости 					
Укупан број часова		37			37
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Настава из предмета Савремена пословна кореспонденција треба да допринесе даљем развоју комуникацијских способности и зато је посебно погодна метода демонстрације и симулирања радних ситуација.</p> <p>Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката кроз ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>	<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа и практичног рада, а у складу са програмом наставног предмета Савремена пословна кореспонденција.</p>		<p>Савремен пословна кореспонденција је повезана са Рачуноводством и пословном информатиком.</p> <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенције за целоживотно учење; - Комуникација; - Рад са подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Сарадња; - Естетичка компетенција; 		

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР				
Разред	ПРВИ				
Наставни предмет	Савремена пословна кореспонденција				
Годишњи фонд часова	74				
Недељни фонд часова	2				
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> • развијање опште језичке и функционалне писмености ученика • развијање мотивације за учење и интересовање за основне облике комуницирања са људима, колегама, руководиоцима, странкама, уз примену концепта одрживог развоја, етичности и равноправности; • овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву; • оспособљавање ученика да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље. 					
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова			

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- развија особину тачности, уредности, прецизности и осећај одговорности. - примењује правила за технику слепог куцања - зна распоред слова и бројева на тастатури	Техника слепог куцања		31			31
- зна да самостално обликује текст у блок и француској форми - зна да изврши корекцију радова, - уме да обликује текст из рукописа и на страном језику	Самостално обликовање текстова		14			14
- зна да самостално сачини и обликује пословно писмо са свим обавезним и необавезним елементима у блок и зупчастој форми - уме да користи начела кореспонденције при састављању пословних писама	Кореспонденција		18			18
- примењује начела кореспонденције при писању пословних писама - уме да усклади форму и садржај пословног писма - зна да чува пословну преписку, да ради са табелама - користи пословни бонтон у кореспонденцији и животу - уме да направи и попуни табелу	Начела пословне кореспонденције		11			11
Укупан број часова			74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Настава се реализује као активно оријентисана. На почетку теме ученике упознати са:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● циљевима и исходима наставе / учења, ● планом рада и ● начинима оцењивања. <p>Настава из предмета Савремена пословна кореспонденција треба да допринесе даљем развоју комуникацијских способности и зато је посебно погодна метода демонстрације и симулирања радних ситуација. Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката кроз ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • практични рад на рачунару • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>		<p>Корелација са другим предметима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - историја - српски језик и књижевност - рачунарство и информатика - пословна економија <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење 		

Образовни профил	Царински техничар
-------------------------	--------------------------

Разред	Други
Наставни предмет	Савремена пословна кореспонденција - теорија
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1

Циљ је

- оспособљавање ученика за самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници)
- визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др);
- подстицање на тимски рад;
- презентација својих радова и групних пројеката кроз вербалну, визуелну и писану комуникацију.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - развије стручно знање и савлада технику брзе, тачне и савремене преписке. - умеће да обликује текстове у задатим формама и да користи савремена техничка средства 	1.Усавршавање технике рада са текстовима	4				4
<ul style="list-style-type: none"> - упознаће и користиће пословни бонтон у свакодневном животу - знаће како се треба понашати и обући за пословни састанак - умеће да препозна ко је странка у предузећу и како се треба према њој понашати 	2.Рад са странкама	1				1
<ul style="list-style-type: none"> - знаће како треба да се води радна евиденција - схватиће значај уредног вођења евиденције радних обавеза - умеће рационално да користе радно време - знаће да користе календаре - умеће правилно да уносе податке - умеће да саставе именик са адресама 	3.Евиденција радних обавеза	1				1
<ul style="list-style-type: none"> - знаће шта је састанак и да разликују врсте састанка према критеријумима - да успешно припреме и организују састанке (скупове са већим бројем учесника) - умеће да тимски решавају проблеме - знаће да правилно воде записник са састанка да их евидентирају 	4. Састанци и записници	2				2
<ul style="list-style-type: none"> - развијају стручна знања везана за форме службених дописа - савладаће писање пословних писама у различитим формама - знаће да напишу пословна документа коришћењем савремених техничких средстава - умеће да воде брзу и тачну савремену преписку 	5.Кореспонденција	25				25
<ul style="list-style-type: none"> - знаће појам и врсте службених путовања - умеће да самостално израде и попуне путни налог, рачун и извештај са службеног путовања 	6. Кореспонденција и организација везана за службена путовања	1				1
<ul style="list-style-type: none"> - умеће да правилно приме пошту, разврстају и да евидентирају - схватиће значај благовременог одговора на примљену пошту - разумеће значај доброг адресирања поште (да стигне у право време и на право место) 	7. Поступак с поштом	1				1

<ul style="list-style-type: none"> - умеће да напишу припрему за обављање телефонског разговора и да забележе важне податке; - знаће да користе телефакс; - знаће да пошаљу електронску пошту ; - схватиће значај савремених средстава везе -Интернет колико је неопходан за одржавање брзе и добре пословне сарадње са пословним партнерима. 	8. Коришћење средстава везе	1			1
<ul style="list-style-type: none"> - умеће да препознају систем класификације и како да на најприкладнији начин среде документацију - знаће брзо и лако да пронађу потребна документа и да је након коришћења правилно одложе. 	9. Класификација и архивирање докумената	1			1
Укупан број часова		37			37
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Формирање ставова и вредности, као и овладавање вештинама представља континуирани процес и резултат је кумулативног дејства целокупних активности на часовима што захтева већу партиципацију ученика, различита методска решења, велики број примера из праксе и живота, коришћење информација из различитих извора, симулације радних процеса и радних ситуација што доприноси развоју комуникацијских способности.</p> <p>Користе се савремене методе и наставна средства (рачунари, презентације...)</p> <p>Тимски рад, презентација појединачних радова ученика и групних пројеката кроз ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>	<p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа, учешћа у дебати и дискусији; на основу учешћа у различитим облицима групног рада.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Компетенције за целоживотно учење; - Комуникација; - Рад са подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Сарадња; - Естетичка компетенција; - Оријентација ка предузетништву; <p>Повезаност са другим предметима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Информатика - Српски језик и књижевност - Пословна економија - Пословна комуникација - Рачуноводство 		

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Савремена пословна кореспонденција -вежбе
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ наставе предмета савремена пословна кореспонденција је да ученици:	
<ul style="list-style-type: none"> - развију општу језичку и функционалну писменост, стицањем образовања и васпитања као слободне, креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног језика и укуса, способности, вештина и ставова корисних у свакодневном животу; 	
<ul style="list-style-type: none"> - да развију мотивацију за учење и интересовања за основне облике комуницирања са људима, колегама, руководиоцима, странкама, уз примену концепта одрживог развоја, етичности и равноправности; 	
<ul style="list-style-type: none"> - овладају вештинама и формирају вредносне ставове који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву; 	
<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање ученика да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље.. 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- развију општу језичку и функционалну писменост, стицањем образовања и васпитања као слободне, креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног језика и укуса, способности, вештина и ставова корисних у свакодневном животу;	1.Усавршавање технике рада са текстовима		8			8
- развију мотивацију за учење и интересовања за основне облике комуницирања са људима, колегама, руководиоцима, странкама, уз примену концепта одрживог развоја, етичности и равноправности;	2.Рад са странкама		2			2
- знаће да унапреде сарадњу са другима, као и способности за тимски рад и неговање социјалних и емоционалних односа;	3.Састанци и записници		4			4
- развиће способности за прикупљање, анализу, организацију, критичку процену, примену и преношење информација	4.Евиденција радних обавеза		2			2
- овладаће вештинама и формирати вредносне ставове који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву;	5.Кореспонденција		50			50
- развиће ставове и вредности значајне за живот у савременом мултикултуралном и демократски уређеном друштву засноване на поштовању људских права, толеранцији, солидарности, равноправности	6.Кореспонденција и организација везана за слижбена путовања		2			2
- унапреде стратегије и технике успешног учења и развију самоефикасност и позитивне ставове према учењу и образовању током целог живота;	7.Поступак с поштом		2			2
- оспособиће се да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље..	8.Коришћење средстава везе		2			4
- Развиће способност за самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници);	9.Класификација и архивирање докумената		2			2
Укупан број часова			74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Одељење се дели н две групе. Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима		Постигнуће ученика из практичног рада и вежби, оцењује се на основу примене учениковог знања , самосталности, показних			<ul style="list-style-type: none"> - Компетенције за целоживотно учење; - Комуникација; - Рад са подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Сарадња; 	

<p>У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; презентацију својих радова и групних пројеката кроз ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>	<p>вештина у коришћењу материјала, алата. Инструмената и других помагала у извођењу задатака.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Естетичка компетенција; - Оријентација ка предузетништву; <p>Повезаност са другим предметима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Информатика - Српски језик и књижевност - Пословна економија - Пословна комуникација - Рачуноводство
---	---	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Познавање робе
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о систематизацији и класификацији робе - Упознавање ученика са појмом квалитета робе - Упознавање ученика са различитим врстама амбалаже и паковањем робе - Стицање основних знања о складиштењу и транспорту робе - Упознавање ученика са производима различитих индустрија

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Усвајање знања о роби	Систематизација и класификација робе	3				3
Усвајање појмова о квалитету	Квалитет робе	7				7
Усвајање појмова о различитости и сличности амбалаже и њена функција	Амбалажа и паковање робе	8				8
Стицање основних знања о манипулацији робом и складиштењу	Складиштење и транспорт робе	3				3
Стицање знања о техничком и економском значају енергије	Енергија	10				10
Стицање знања о значају металургије, поделе и примени	Производи металургије	18				18
Усвајање појмова поделе и прераде неметала	Производи индустрије неметала	12				12
Усвајање знања о значају прераде дрвета	Производи прераде дрвета	5				5
Усвајање знања о производњи текстила	Производи текстилне индустрије	8				8
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>Увођење нових појмова,осмишљавање погодних примера за илустрацију градива,примена допунских материјала,дијаграма,слика,фотографија,постројења и приказивање презентација.</p>	<p>Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.</p>	<p>Међупредметно повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> - физика, - хемија, - екологија <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - решавање проблема; - решавање проблема - сарадња - одговоран однос према околини
--	---	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Познавање робе
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о производима животињског порекла - Упознавање ученика са производима биљног порека - Упознавање ученика са појмом и значајем масти, уља и воска - Стицање основних знања о производима прехранбене, хемијске (органске и неорганске индустрије) 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Поседује знања о различитим животињама и производма животињског порекла	Живе животиње и производи животињског порекла	6				6
Поседује знања о производима биљног порекла	Производи биљног порекла	8				8
Дефинише масти уља и воскове	Масти,уља и воскови	4				4
Препознаје производи прехранбене индустрије,алкохоле,...	Производи прехранбене индустрије-алкохол,сирће	14				14
Да наведе минералне производе	Минерални производи	3				3
Да дефинише и објасни производе хемијске индустрије и сродних индустрија	Производи хемијске индустрије и сродних индустрија	2				2
Да формулише и објасни начин производње киселина,база и соли	Производи неорганске хемијске индустрије	9				9
Да формулише и објасни производе органске хемијске индустрије	Производи органске хемијске индустрије	15				15

Да наведе разне производе хемијске индустрије и класификује опасне материје	Разни производи хемијске индустрије	11			11
Укупан број часова		72			72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Начини и поступци остваривања програма			
<p>Увођење нових појмова, осмишљавање погодних примера за илустрацију градива, примена допунских материјала, дијаграма, слика, фотографија, постројења и приказивање презентација.</p> <p>При реализацији садржаја овог програма треба полазити од чињенице да је познавање робе предмет у коме се сједињују знања из више природних наука. С друге стране, при конципирању програма водило се рачуна да се садржаји програма растерете садржаја који се изучавају у другим предметима.</p> <p>У оквиру првог поглавља ученике треба упознати са основним врстама животиња и производима животињског порекла. У другом поглављу ученицима треба указати на врсте и основне карактеристике производа биљног порекла.</p> <p>Код масти, уља и воскова треба обратити пажњу на порекло, карактеристике и примену. Приликом обраде производа прехранбене индустрије посебно се треба осврнути на прерађивање сваке робне групе. При обради ове теме обновити основна органска једињења (алкохоле, карбоксилне киселине, угљене хидрате).</p> <p>Минерални производи обухватају само неке важније минерале и при обради треба инсистирати на својствима и разликовању наведених производа.</p> <p>Поглавље о производима неорганске индустрије може се започети обнављањем основних појмова из неорганске хемије. Ученике треба упознати са својствима наведених неорганских једињења. Посебно обратити пажњу на својства радиоактивних елемената и указати на еколошке аспекте приликом њихове примене.</p> <p>У оквиру производа органске хемијске индустрије обрадити најважније представнике наведених класа једињења. Према могућностима ученици би могли да посете неку радну организацију где би упознали нпр. козметичко-парфимеријске производе, фармацеутске производе. Ученицима посебно истаћи класификацију опојних дрога по царинској тарифи и навести својства најчешће примењивих опојних дрога.</p> <p>Последње поглавље реализовати тако што се ученици упознају са основним особинама наведених производа. Посебно истаћи класификацију опасних материја по класама користећи стечена знања о производима неорганске и органске хемијске индустрије. Неопходно је нагласити ученицима да пластичне масе представљају један од</p>	<p>Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.</p>	<p>Међупредметно повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> - физика, - хемија, - екологија <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - решавање проблема; - решавање проблема - сарадња - одговоран однос према околини 			

најважнијих производа хемијске индустрије, с обзиром на могућности њихове примене.		
--	--	--

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Познавање робе
Годишњи фонд часова	66
Недељни фонд часова	2

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о пластичним масама - Упознавање ученика са сировим производима од коже и крзна - Упознавање ученика са значајем дрвета и производа од дрвета - Стицање основних знања о производима од хартије и текстила - Упознавање ученика са врстама драгог камења и племенитих метала

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Да дефинише основне појмове о пластичним масама, гуми и њиховим производима	Пластичне масе, каучук, гума и њихови производи	3				3
Да наброји производе од коже и крзна	Сирови производи од коже и крзна	4				4
Да објасни значај дрвета и производа од дрвета	Дрво и производи од дрвета, дрвени угаљ и други производи	2				2
Да наведе производе издавачке графичке делатности	Хартија и производи издавачке графичке индустрије	4				4
Да наброји и препозна текстилне производе	Производи од текстила	5				5
Да препозна и наведе врсте бисера, драгог камења и племенитих метала	Бисери, драго камење и племенити метали	3				3
Да наброји просте метале и производе од простих метала	Прости метали и њихова примена	5				5
Да наброји електротехничке машине, апарате и уређаје	Електротехничке машине, апарати и уређаји	15				15
Да наброји транспортна средства и транспортну опрему	Транспортна средства и транспортна опрема	3				3
Да формулише и објасни инструменте и апарате	Инструменти и апарати	8				8
Да препозна и објасни различите врсте оружја и муниције	Оружје и муниција	3				3
Да наброји производе и предмете за друштвене игре	Разни производи	3				3

Да препозна и наброји различите декоративне производе производе	Обућа, шешири капе, производи од људске косе	2			2
Да поседује знања о предметима уметности и колекцији старина	Предмети уметности и колекција старина	6			6
Укупан број часова		66			66
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Увођење нових појмова, осмишљавање погодних примера за илустрацију градива, примена допунских материјала, дијаграма, слика, фотографија, постројења и приказивање презентација.</p> <p>При реализацији садржаја овог програма треба полазити од чињенице да је познавање робе предмет у коме се сједињују знања из више природних наука. С друге стране, при конципирању програма водило се рачуна да се садржаји програма растерете садржаја који се изучавају у другим предметима.</p> <p>У оквиру друге теме упознати ученике са различитим класификацијама папира, као и њиховим својствима. Треба уочити разлике појединих врста папира и њихове примене.</p> <p>Приликом обраде производа од текстила обновити текстилне сировине и њихова својства. Обрадити особине и класификацију наведене текстилне робе.</p> <p>Поглавље о металима може се започети обнављањем њихових механичких, физичких и технолошких особина и навести својства метала који нису претходно обрађени. Посебно истаћи примену метала.</p> <p>У оквиру шесте теме упознати ученике са квалитетом, вредношћу и обележавањем производа од бисера, драгог камења и плементних метала.</p> <p>У оквиру поглавља о електротехничкој роби неопходно је обновити опште појмове о електрицитету, проводницима, изолаторима и изворима електричне енергије. Посебно треба обрадити рачунаре, најважније електричне апарате, машине и њихове основне елементе квалитета.</p> <p>У складу са могућностима организовати посету радним организацијама где би ученици упознали разне врсте производа.</p>	<p>Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упуштвима за остваривање садржаја програма.</p>		<p>Међупредметно повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> - физика, - хемија, - екологија <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - решавање проблема; - решавање проблема - сарадња - одговоран однос према околина 		

Разред	ДРУГИ
Наставни предмет	Јавне финансије
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Стицање знања о значају улоге државе у алокацији дохотка
- Стицање потребних знања о предмету и значају јавних финансија
- Стицање потребних знања о природи и карактеру јавних расхода
- Стицање потребних знања о природи и карактеру јавних прихода
- Стицање потребних знања о буџету
- Формирање ставова и система вредности које допринесе развоју реалног односа према новцу и формирању буџета
- Стицање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој
- Развијање самосталности у раду стварањем услова за практичну активност ученика

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам јавних финансија - објасни појам јавног сектора и наведе основне функције државе - дефинише појам фискалне политике - разликује рестриктивну од експанзивне фискалне политике - наведе и објасни функције јавних финансија - дефинишу јавне потребе и јавне услуге 	Увод у јавне финансије	11				11
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и објасни класификацију јавних расхода - наведе и објасни начела јавних финансија - наведе поделе и објасни сваку врсту јавних расхода - објасни економску функцију јавних расхода - објасни функцију дистрибуције националног дохотка - објасни функцију алокације - објасни функцију стабилизације привредног раста - наведе и објасни основне облике државне интервенције преко јавних расхода 	Јавни расходи	14				14
<ul style="list-style-type: none"> - да дефинише појам прихода и објасни класификацију прихода - да објасни појам и елементе пореза - да наведе и објасни циљеве опорезивања - да дефинише појам превањивања пореза - да објасни трансформацију пореза - да објасни макроекономска дејства опорезивања - да наведе и објасни пореска начела - да објасни порески систем Србије 	Јавни приходи	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - да објасни порез на доходак корпорација - да објасни порезе на доходак грађана 	Врсте пореза	12				12

<ul style="list-style-type: none"> - да разуме и објасни порез од пољопривреде и шумарства и самосталног вршења делатности - да објасни и разуме порез на доходак од ауторских права и порез на добитке од игара на срећу - да објасни поред на приход од имовине - да дефинише порез на наслеђе и поклоне - да разуме и објасни порез на додатну вредност - да дефинише појам акциза - да објасни порез на промет услуга 					
<ul style="list-style-type: none"> - да дефинише појам и поделу такси - да наведе и објасни принципе и утврђивање висине таксе - објасни и разуме систем такса у Србији - дефинише накнаде за коришћење комуналних добара општег интереса 	Таксе и накнаде	6			6
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и функцију доприноса - објасни доприносе за обавезно социјално осигурање - објасни доприноси за пензијско и инвалидско осигурање - објасни допринос за здравствено осигурање - дефинише појам и карактеристике јавних зајмова - објасни емисију и амортизацију јавних зајмова - објасни нову емисију новца као извор јавних прихода 	Доприноси и јавни зајмови	8			8
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и суштину буџета - наведе и објасни буџетска начела - објасни буџетски поступак - објасни буџетски систем - дефинише појам структуре буџета - објасни појам завршног рачун буџета - објасни контролу извршења буџета - објасни појам и врсте фондова - наведе и разуме које се потребе финансирају из фондова - објасни приходе фондова 	Буџет и фондови	13			13
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>Увод у јавне финансије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ученике упознати са основним појмовима везаним за јавне финансије. - Наводити емпиријске примери стања и тенденција у јавним финансијама Републике Србије и других земаља, коришћењем публикација министарстава финансија и националних статистичких завода. <p>Јавни расходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ученике упознати са основним појмовима везаним за јавне расходе. 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак 		<p>Корелација са другим предметима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рачуноводство - Пословна економија - Финансијско пословање - Принципи економије - Право <p>Међупредметне компетенције</p>	

<p>- Наводити емпиријске примере стања и тенденција у области јавних расхода Републике Србије и других земаља, коришћењем публикација министарстава финансија и националних статистичких завода.</p> <p>- Симулација радних ситуација где се појављују ефекти јавних расхода у различитим областима.</p> <p>Јавни приходи:</p> <p>- Ученике упознати са основним појмовима везаним за јавне приходе.</p> <p>- Наводити емпиријске примере стања и тенденција у области јавних прихода Републике Србије и других земаља, коришћењем публикација министарстава финансија и националних статистичких завода.</p> <p>- Практични примери опорезивања правних и физичких лица уз употребу образаца.</p> <p>Буџет:</p> <p>- Ученике упознати са основним појмовима везаним за буџет.</p> <p>- Наводити емпиријске примере стања и тенденција у области јавних расхода и јавних прихода Републике Србије, коришћењем публикација Министарства финансија, Народне банке Србије и Републичког завода за статистику.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење
--	--	---

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР					
Разред	ТРЕЋИ					
Наставни предмет	ПРАВО					
Годишњи фонд часова	72					
Недељни фонд часова	2					
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање функционалне правне писмености, - стицање знања, овладавање вештинама, изградња вредносних ставова који оспособљавају ученике да поштују правну регулативу у свакодневном животу, заинтересује ученике за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама и интересима, - да развијају своју личност и потенцијале у одговорну, слободну, креативну, комуникативну, демократичну, политички културну и професионално активну личност у амбијенту правне државе. 						
<p>ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Садржај програма/ Тема/Област</p>	<p>Број часова</p>				
		<p>Теоријска настава</p>	<p>Вежбе</p>	<p>Настава у блоку</p>	<p>Практична настава</p>	<p>Укупан број часова</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Разумевање и овладавање појмом и врстама друштвених норми, схватање значаја морала и обичаја за настанак права 	<p>Друштвене норме</p>	<p>5</p>				<p>5</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Овладавање одабраним основним правним терминима и развијање способности аналитичког и критичког мишљења о држави и развијање свести о правној држави 	<p>Основни појмови о држави</p>	<p>13</p>				<p>13</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици ће знати појам правне норме и оспособиће се за логичко размишљање и примему стручних знања 	<p>Правна норма</p>	<p>3</p>				<p>3</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици ће знати појам правних аката и препознати врсте правних аката 	<p>Правни акти</p>	<p>5</p>				<p>5</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученици ће знати да рангирају правне акте по хијерархији и значају 	<p>Правна снага нормативног акта</p>	<p>4</p>				<p>4</p>

- Ученици ће знати разликовати елементе правног система и разликовати правне субјекте.Оспособљени су за логичко размишљање и стичу вештину аргуменовања и убеђивања, развијају личну аутономију без повреде интегритета других личности	Субјекти права, објекти права, правне чињенице	7			7
- Развијање способности аналитичког и критичког мишљења о праву	Примена права	5			5
- Разликовање правних средстава; умеју да саставе тужбу и жалбу	Правна средства	3			3
- Ученици ће знати како функционише правни систем државе у којој живе	Правни систем	2			2
- Развијање поштовања институција и подржавање процеса међународне интеграције наше земље	Демократија и механизми власти у Србији	5			5
- Стицање опште представе о уређењу и функционисању Републике Србије	Србија као држава, аутономија и локална самоуправа	11			11
- Ученици ће знати основна права и слободе грађана, знаће да развију правилан однос према колегама на послу, радној средини	Грађанин и његова права у Србији	7			7
Укупан број часова		70 (+2)			72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Оспособљавање ученика за поштовање правне регулативе и указивање на значај правне државе; могућност учешћа грађана у политичком процесу и остваривању заштите њихових права и слобода.</p> <p>Анализа облика демократије и избора указивањем на улогу грађанина у вршењу државне власти; указивање на значај уставности као историјског и цивилизацијског достигнућа у развоју демократије и уставног уређења Србије.</p> <p>У оквиру сваке програмске целине /теме, ученици се оспособљавају за самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја као што је повезивање са свакодневним искуством, садржајима других предмета; тимски рад, презентација својих радова и групних пројеката и ефикасну вербалну и писмену комуникацију.</p>	<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације. Ученици се оцењују у складу са Правилником о оцењивању, а приликом оцењивања се процењују вештине изражавања и саопштавања, разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са наставним програмом предмета Право.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада а нарочито излагања и представљања, учешћа у дебатама и дискусијама, писање есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност, - Историја, - Јавне финансије, - Основи економије <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву 			

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР
Разред	ЧЕТВРТИ
Наставни предмет	ПРАВО
Годишњи фонд часова	66
Недељни фонд часова	2

Циљ:						
<ul style="list-style-type: none"> - развијање функционалне правне писмености, стицање знања, овладавање вештинама, изградња вредносних ставова који оспособљавају ученике да поштују правну регулативу у свакодневном животу, - заинтересује ученике за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама и интересима, - да развијају своју личност и потенцијале у одговорну, слободну, креативну, комуникативну, демократичну, политички културну и професионално активну личност у амбијенту правне државе. 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- Упознавање основних привредних субјеката. Стицање знања о пословима предузећа, берзи, банака и организација за осигурање.Разумевање правног положаја привредних субјеката	Правни субјекти	5				5
- Разумевање суштине правног промета. Упознавање са преузетим обавезама и одговорностима за обавезе у правном промету	Правни промет	4				4
- Упознавање са суштином облигационог права	Облигационо право	2				2
- Ученици ће знати појам правних аката и препознати врсте правних аката	Уговор	5				5
- Ученици ће знати да рангирају правне акте по хијерархији и значају	Управно право	10				10
- Ученици ће знати појам и садржину аката управе	Акти управе (правни и материјални)	3				3
- Ученици ће знати појам, начела и надлежности управног поступка; разумевање тока управног поступка	Управни поступак	5				5
- Схватање значаја наплаћивања јавних прихода; стицање знања о овлашћењима у поступку; разумевање начина наплате јавних прихода; стицање знања о последицама за неблагоприятно и нетачно утврђивање јавних прихода	Утврђивање и наплата јавних прихода	24				24
Укупан број часова		66				66
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Оспособљавање ученика за поштовање правне регулативе и указивање на значај правне државе; могућност учешћа грађана у политичком процесу и остваривању заштите њихових права и слобода.</p> <p>Анализа облика демократије и избора указивањем на улогу грађанина у вршењу државне власти; указивање на значај уставности као историјског и цивилизацијског достигнућа у развоју демократије и уставног уређења Србије.</p> <p>У оквиру сваке програмске целине /теме, ученици се оспособљавају за самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници), визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја као што је повезивање са свакодневним искуством, садржајима других предмета; тимски рад, презентација својих радова и групних пројеката и ефикасну вербалну и писмену комуникацију.</p>		<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације. Ученици се оцењују у складу са Правилником о оцењивању, а приликом оцењивања се процењују вештине изражавања и саопштавања, разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са наставним програмом предмета Право. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада а нарочито излагања и представљања, учешћа у дебатама и дискусијама,</p>		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност, Историја, - Јавне финансије, - Основи економије <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња 		

писање есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.

- Одговорно учешће у демократском друштву

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАРИ
Разред	ТРЕЋИ
Наставни предмет	ЦАРИНСКИ СИСТЕМ И ПОСТУПАК
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Стицање основних знања о појму и врстама царина
- Упознавање ученика са појмом и инструментима царинске политике
- Стицање основних знања о институтима царинског система (Царинско подручје, Царинска линија, Слободне царинске зоне, Царинска унија)
- Стицање основних знања о царинског вредности робе
- Упознавање са појмом и значајем Царинске тарифе

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам царина - објасни и дефинише различите врсте царина у зависности од критеријума поделе (правац кретања, начин наплате, сврси коју постижу, економско политичко дејство, начин прописивања) - објасни и разуме ефекте царина - дефинише појам преваљивања царина - објасни појам и разлику мултилатералних и билатералних споразума 	Царине и царински систем	15				15
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам царинске политике - објасни и разликује врсте царинске политике - дефинише и разликује дугорочне од флексибилних инструмената царинске политике - објасни инструменте ванцаринске заштитне политике 	Царинска политика	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и врсте царинског система - објасни појам царинског подручја и царинске линије - дефинише и разуме појам Слободне царинске зоне - објасни Царинску унију - дефинише појам царинског прелаза - објасни и разуме појам царинске робе и разликује врсте царинске робе - дефинише појам царинског обвезника и царинске обавезе 	Основни институти царинског система	22				22
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и врсте царинске вредности - објасни појам царинске основице - дефинише царинску основицу за орбу која се увози 	Царинске вредности	9				9

- разликује царинску основицу за робу коју увозе правна лица од основице за робу коју увозе физичка лица					
- дефинише и објасни појам Царинске тарифе и регулативу у овој области - објасни и разликује поделу Царинске тарифе - дефинише Царинску тарифу Србије - објасни Закон о царинској тарифи и саставне делове царинске тарифе - дефинише појам стопе царина у царинској тарифи - објасни начин сврставања робе у царинској тарифи	Царинска тарифа	16			16
Укупан број часова		72			72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Садржаји програма предмета имају за циљ да оспособе ученика за примену царинских прописа и царинске тарифе као и за поступак царинења робе.</p> <p>Програм овог предмета нема само теоријски веће и практични карактер што значи да ученике треба оспособити не само за стицање знања већ и за примену техника, навика и вештина за царинење роба.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - праћење остварености исхода - усмено излагање - тестове знања - активност на часу - домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>			<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право 2. Међународна шпедиција 3. Спољнотрговинско и девизно пословање 4. Познавање робе <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење 	

Образовни профил	Царински техничар		
Разред	Трећи		
Наставни предмет	Царински систем и царински поступак		
Годишњи фонд часова	30		
Недељни фонд часова			
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о појму и врстама царина - Упознавање ученика са појмом и инструментима царинске политике - Стицање основних знања о институтима царинског система (Царинско подручје, Царинска линија, Слободне царинске зоне, Царинска унија) - Стицање основних знања о царинског вредности робе - Упознавање са појмом и значајем Царинске тарифе 		
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова	
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам царина - објасни и дефинише различите врсте царина у завиности од критеријума поделе (правац кретања, начин наплате, сврси коју постижу, економско политичко дејство, начин прописивања) - објасни и разуме ефекте царина - дефинише појам преваљивања царина - објасни појам и разлику мултилатералних и билатералних споразума 	Појам царине,врста царине и царински систем			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам царинске политике - објасни и разликује врсте царинске политике - дефинише и разликује дугорочне од флексибилних инструмената царинске политике - објасни инструменте ванцаринске заштитне политике 	Инструменти царинске политике,царинска и ванцаринска заштита			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и врсте царинског система - објасни појам царинског подручја и царинске линије - дефинише и разуме појам Слободне царинске зоне - објасни Царинску унију - дефинише појам царинског прелаза - објасни и разуме појам царинске робе и разликује врсте царинске робе - дефинише појам царинског обвезника и царинске обавезе 	Основни институти царинског система			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и врсте царинске вредности - објасни појам царинске основице - дефинише царинску основицу за орбу која се увози - разликује царинску основицу за робу коју увозе правна лица од основице за робу коју увозе физичка лица 	Израчунавања царинске основице за робу коју увозе правна и физичка лица			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише и објасни појам Царинске тарифе и регулативу у овој области - објасни и разликује поделу Царинске тарифе - дефинише Царинску тарифу Србије - објасни Закон о царинској тарифи и саставне делове царинске тарифе - дефинише појам стопе царина у царинској тарифи - објасни начин сврставања робе у царинској тарифи 	Основне карактеристике наше царинске тарифе			6		6
Укупан број часова				30		30
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљеваучења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Садржаји програма предмета имају за циљ да оспособе ученика за примену царинских прописа и царинске тарифе као и за поступак царинења робе.</p> <p>Програм овог предмета има и практични карактер што значи да ученике треба оспособити не само за стицање знања већ и за примену техника, навика и вештина за царинења роба. Програм</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања 			<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право 2. Међународна шпедиција 3. Спољнотрговинско и девизно пословање 4. Познавање робе 	

овог предмета се не може у целости остварити без вежби односно коришћења окумената, образаца и поступака из праксе.

- активност на часу
  - домаћи задатак
- Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа.

Међупредметне компетенције

- Комуникација
- Решавање проблема
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР
Разред	ЧЕТВРТИ
Наставни предмет	Царински систем и поступак
Годишњи фонд часова	66
Недељни фонд часова	2

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о појму, значају и учесницима царинског управног поступка - Упознавање ученика са појмом царинског поступка - Стицање основних знања о царинењу робе и различитим фазама царинења - Упознавање ученика са појмом царинских деликата, начинима и мерама за њихово сузбијање - Стицање основних знања о царинском надзору у различитим видовима саобраћаја

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише појам и врсте царинског поступка - Наведете и објасни изворе царинског права - Наведете и објасни начела царинског управног поступка - Наведете учеснике царинског управног поступка - Објасни доказе и доказна средства као и доношење првостепених одлука у царинском управном поступку 		Царински управни поступак	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - Објасни у којим ситуацијама су физичка и правна лица ослобођена од плаћања царина - Објасни права и обавезе путника и цариника на граничном прелазу - Објасни у којим условима грађани Републике Србије могу управљати моторним возилом страних регистарских таблица - Објасни смештај робе у зависности од простора - Објасни рокове лежања робе и појам лежарине 		Царински поступак	22				22
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише скраћени поступак царинења - Објасни редовни поступак царинења - Разликује редовни од скраћеног поступка - Наведете и објасни фазе царинења робе: <ul style="list-style-type: none"> • подношење јединствене царинске исправе прописаних исправа, • пријем јединствене царинске исправе, • преглед робе, • сврставање робе по царинској тарифи и другим тарифама, 		Царинење робе	14				14

<ul style="list-style-type: none"> • утврђивање царинске основице, • обрачунавање и наплата царине. 						
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише појам царинских деликата - Објасни кривично дело кријумчарења и начин његовог сузбијања - Објасни казне за теже и лакше прекршаје - Наведе органе за вођење прекршајног поступка - Објасни заштитне и друге мере 	Повреда царинских прописа (Царински деликти)	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише појам, сврху и значај царинског надзора. - Наведе и објасни врсте царинског надзора. - Објасни царински надзор у појединим видовима саобраћаја: <ul style="list-style-type: none"> • железничком саобраћају • друмском саобраћају • воденом саобраћају • ваздушном саобраћају • поштанском саобраћају 	Царински надзор	9				9
Укупан број часова		66				66

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Настава се реализује као активно оријентисана. На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Садржаји програма предмета имају за циљ да оспособе ученика за примену царинских прописа и царинске тарифе као и за поступак царинења робе.</p> <p>Програм овог предмета нема само теоријски веће и практични карактер што значи да ученике треба оспособити не само за стицање знања већ и за примену техника, навика и вештина за царинење роба.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>	<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право 2. Међународна шпедиција 3. Спољнотрговинско и девизно пословање 4. Познавање робе <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Царински систем и царински поступак
Годишњи фонд часова	30

Недељни фонд часова						
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о појму, значају и учесницима царинског управног поступка - Упознавање ученика са појмом царинског поступка - Стицање основних знања о царинењу робе и различитим фазама царинења - Упознавање ученика са појмом царинских деликата, начинима и мерама за њихово сузбијање - Стицање основних знања о царинском надзору у различитим видовима саобраћаја 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише појам и врсте царинског поступка - Наведите и објасните изворе царинског права - Наведите и објасните начела царинског управног поступка - Наведите учеснике царинског управног поступка - Објасните доказе и доказна средства као и доношење првостепених одлука у царинском управном поступку 	Царински управни поступак (учесници, докази и доказна средства, доношење првостепених одлука-решење и закључци)			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - Објасните у којим ситуацијама су физичка и правна лица ослобођена од плаћања царина - Објасните права и обавезе путника и цариника на граничном прелазу - Објасните у којим условима грађани Републике Србије могу управљати моторним возилом страних регистарских таблица - Објасните смештај робе у зависности од простора - Објасните рокове лежања робе и појам лежарине 	Царински поступак (ослобађање од плаћања царине, права и обавезе путника и цариника на граничном прелазу, смештај царинске робе и рокови лежања робе и лежарина за робу)			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише скраћени поступак царинења - Објасните редовни поступак царинења - Разликује редовни од скраћеног поступка - Наведите и објасните фазе царинења робе: <ul style="list-style-type: none"> • подношење јединствене царинске исправе прописаних исправа, • пријем јединствене царинске исправе, • преглед робе, • сврставање робе по царинској тарифи и другим тарифама, • утврђивање царинске основице, • обрачунавање и наплата царине. 	Царинење робе			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише појам царинских деликата - Објасните кривично дело кријумчарења и начин његовог сузбијања - Објасните казне за теже и лакше прекршаје - Наведите органе за вођење прекршајног поступка - Објасните заштитне и друге мере 	Повреда царинских прописа (царински деликти)			6		6
<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише појам, сврху и значај царинског надзора. - Наведите и објасните врсте царинског надзора. - Објасните царински надзор у појединим видовима саобраћаја: 	Царински надзор			6		6

<ul style="list-style-type: none"> ● железничком саобраћају ● друмском саобраћају ● воденом саобраћају ● ваздушном саобраћају ● поштанском саобраћају 						
Укупан број часова					30	30
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
Садржаји програма предмета имају за циљ да оспособе ученика за примену царинских прописа и царинске тарифе као и за поступак царинења робе. Програм овог предмета има и практични карактер што значи да ученике треба оспособити не само за стицање знања већ и за примену техника, навика и вештина за царинење роба. Програм овог предмета се не може у целости остварити без вежби односно коришћења окумената, образаца и поступака из праксе.	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.			Корелација са другим предметима <ol style="list-style-type: none"> 1. Право 2. Међународна шпедиција 3. Спољнотрговинско и девизно пословање 4. Познавање робе Међупредметне компетенције <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 		

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Међународна шпедиција
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ
- Стицање основних знања о појму, значају међународног транспорта
- Упознавање ученика са железничким транспортом, његовим предностима и документацијом која се користи
- Стицање основних знања о друмском транспорту, његовим карактеристима и значају
- Упознавање ученика са поморским транспорту
- Стицање основних знања о речном транспорту

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и значај међународног транспорта - објасни развој и врсте међународног транспорта - наведе карактеристике међународног транспорта - објасни принципе (економичност,брзина, сигурност међународног транспорта) - објасни улогу возара у међународном транспорту - наведе правне прописе у транспорту - објасни савремене облике убрзања манипулисања робом 	МЕЂУНАРОДНИ ТРАНСПОРТ	12				12

<ul style="list-style-type: none"> - објасни улогу и значај железничког транспорта - наведе Међународне прописе о превозу робе железницом - наведе и објасни облике превоза у железничком транспорту - објасни документа о превозу робе железницом - наведе права и обавезе пошиљаоца и железнице као возара - објасни тарифе у железничком саобраћају - објасни поступак реализације међународног железничког транспорта 	ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТРАНСПОРТ	15			15
<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај друмског транспорта - наведе и објасни облике превоза у друмском саобраћају - објасни прописе у међународном друмском саобраћају - дефинише Царинска конвенција о међународном превозу робе на основу карнета ТИР - наведе и објасни одговорности возара - наведе документа у међународном друмском транспорту 	ДРУМСКИ ТРАНСПОРТ	15			15
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и значај поморског транспорта - наведе посреднике у поморском транспорту - наведе врсте поморске пловидбе - формулише поморске превозне уговоре - објасни поморски превоз у слободној пловидби - наведе и објасни документа у поморском транспорту - објасни тарифе у поморском транспорту 	ПОМОРСКИ ТРАНСПОРТ	15			15
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам и значај речног транспорта - објасни начин закључења уговора о превозу - наведе и објасни документа у речном транспорту - објасни тарифе у речном транспорту - разуме и објасни поступак реализовања међународном речног транспорта 	РЕЧНИ ТРАНСПОРТ	15			72
Укупан број часова		72			72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Ученици стичу знања за обављање царинских послова у области међународне шпедиције. Наставни програм овог предмета конципиран је тако да обезбеди стицање знања у свим врстама међународног транспорта робе (копнени транспорт, водни транспорт, ваздушни транспорт и поштански транспорт цевима и цевоводима).</p> <p>У трећем разреду ученици стичу знања о транспорту и врстама међународног транспорта.</p> <p>У реализацији програма овог предмета неопходно је користити инструменте, обрасце и документа из праксе како би ученици стекли одговарајућа знања за укључивање на послове и задатке у области шпедиције.</p>	<p>Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији и групном раду.</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право 2. Царински систем и поступак 3. Спољнотрговинско и девизно пословање 4. Познавање робе <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за цело животно учење 		

Образовни профил	ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР
Разред	ЧЕТВРТИ
Наставни предмет	Међународна шпедиција
Годишњи фонд часова	66
Недељни фонд часова	2

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о појму, значају ваздушног транспорта - Упознавање ученика са поштанским транспортом, његовим предностима и документацијом која се користи - Стицање основних знања о транспорту цевима и цевоводима - Упознавање ученика са транспортним клаузулама (ИНКОТЕРМС, РАФТД 1941) - Стицање основних знања о појму, улози и значају међународне шпедиције - Упознавање ученика са појмом транспортног осигурања, елементима, документима и субјектима у осигурању

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - Објасни појам и карактеристике ваздушног саобраћаја, његове предности и недостатке - Наведите најзначајније организације и удружења у области ваздушног саобраћаја и - Наведите и објасните најзначајније конвенције у међународном ваздушном саобраћају - Објасните и разликујте врсте превоза у међународном ваздушном саобраћају и поступак пријема робе на превоз - Објасните појам уговора у међународном ваздушном транспорту, права и обавезе пошиљаца и превозника - Објасните документа ваздушног транспорта, појам и елементе ваздухопловног товарног листа као основног документа у области ваздушног саобраћаја 	Ваздушни транспорт	12				12
<ul style="list-style-type: none"> - Да дефинишете појам и значај поштанског транспорта - Да објасните Међународну правну регулисаност поштанског транспорта и објасните Светску поштанску конвенцију - Да разликујете и објасните документа која се користе у поштанском транспорту - Да објасните тарифе у поштанском транспорту - Да дефинишете појам и значај транспорта цевима и цевоводима - Да објасните Међународну правну регулисаност транспорта цевима и цевоводима - Да разликујете и објасните документа која се користе у транспорту цевима и цевоводима 	Поштански транспорт и транспорт цевима и цевоводима	12				12
<ul style="list-style-type: none"> - Да објасните појам и значај и елементе транспортних клаузула - Да разликујете и објасните клаузуле ИНКОТЕРМС-а: <ul style="list-style-type: none"> o EXW (франко фабрика) o FCA (франко превозник) o FAS (франко уз бок брода) o FOB (франко брод) o CFR (цена са возарином) o CIF (цена са осигурањем и возарином) o CRT (возарина плаћена до) o CIP (возарина и осигурање плаћени до) o DAF (испоручено на царини) 	Међународне транспортне клаузуле	13				13

<ul style="list-style-type: none"> ○ DES (испоручено франко брод) ○ DEQ (испоручено франко обала) ○ DDU (испоручено, неоцарињено) ○ DDP (испоручено и оцарињено) <p>- Да објасне и разумеју ревидиране спољнотрговинске дефиниције RAFTD 1941</p> <p>- Да објасне ЕЦ и регулисаност транспорта</p>						
<p>- Дефинишу појам и улогу међународне шпедиције и њену правну регулисаност</p> <p>- Да наведу и објасне основне шпедитерске послове и предрадње шпедитерског посла</p> <p>- Да дефинишу уговор о шпедицији</p> <p>- Да објасне обавезе, права и одговорности шпедитера из уговора о шпедицији</p> <p>- Да објасне извршење шпедитерског посла увоза и извоза</p> <p>- Објасне специјалне шпедитерске послове</p>	Међународна шпедиција	14				14
<p>- Дефинишу појам и елементе осигурања, документа и субјекте у осигурању</p> <p>- Да објасне осигурање робе у различитим видовима транспорта</p> <p>- Да објасне закључење уговора о осигурању у међународном транспорту</p> <p>- Да објасне појам реосигурања и врсте уговора о реосигурању</p> <p>- Да наведу и објасне најзначајније осигуравајуће организације у свету и код нас</p>	Транспортно осигурање	15				15
Укупан број часова		66				66
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Настава се реализује као активно оријентисана.</p> <p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Остваривањем наставног плана и програма образовног профила царински техничар ученици стичу знања за обављање царинских послова у области међународне шпедиције. Наставни програм овог предмета конципиран је тако да обезбеди стицање знања у свим врстама међународног транспорта робе (копнени транспорт, водни транспорт, ваздушни транспорт и поштански транспорт цевима и цевоводима).</p> <p>У трећем разреду ученици стичу знања о транспорту и врстама међународног транспорта, а у четвртном разреду о пословању међународне шпедиције и транспортном осигурању. У реализацији програма овог предмета неопходно је користити инструменте, обрасце и документа из праксе како би ученици стекли одговарајућа знања за укључивање на послове и задатке у области шпедиције.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак <p>Приликом оцењивања процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета.</p> <p>Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима.</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право 2. Царински систем и поступак 3. Спољнотрговинско и девизно пословање 4. Познавање робе <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 			

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Спољнотрговинско и девизно пословање
Годишњи фонд часова	99
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање основних знања о спољној трговини
- Упознавање ученика са основним принципима и субјектима спољнотрговинског пословања
- Стицање основних знања о спољнотрговинским пословима
- Упознавање ученика са облицима регулисања увоза и извоза
- Упознавање ученика са исправама у спољнотрговинском пословању
- Стицање основних знања о врстама и технологијама спољнотрговинских послова
- Упознавање ученика са евиденцијом и контролом спољнотрговинског и девизног пословања

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам спољне трговине - објасни задатке спољнотрговинском предузећа - дефинише појам трговинских обичаја и узанси 	УВОД У СПОЉНУ ТРГОВИНУ	3				3
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише принципе спољнотрговинског пословања: - објасни пословне и производне стандарде. - дефинише појам економског интереса - објасни сигурност посла - разуме и објасни чување угледа и и заштиту пословне тајне - објасни монополско понашање - наведе и објасни спољнотрговинског пословања (у земљи и у иностранству) 	ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И СУБЈЕКТИ СПОЉНОТРГОВИНСКОГ ПОСЛОВАЊА	13				13
<ul style="list-style-type: none"> - објасни извоз и увоз робе и услуга - дефинише посебне облике спољнотрговинских послова - објасни привремени увоз и извоз робе и послове оплемењивања - дефинише и разликује реекспортне послове, транзитне послове и лизинг послове објасни послови дугорочне производне кооперације - наведе и објасни облике трансфера технологије и уговоре о трансферу технологије - дефинише појам патента и лиценци - објасни пословање слободних зона 	СПОЉНОТРГОВИНСКИ ПОСЛОВИ	20				20
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам тежинских ограничења увоза и извоза робе - наведе конкретне облике регулисања извоза и увоза - објасни слободан извоз и увоз - објасни звоз и увоз на основу контигената - објасни извоз и увоз на основу дозвола и одобрења 	ОБЛИЦИ РЕГУЛИСАЊА ИЗВОЗА И УВОЗА	8				8

<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и врсте исправа у спољнотрговинском промету: <ul style="list-style-type: none"> - пријава о закљученом уговору спољнотрговинског посла увоза и извоза, - трговачка фактура, - спецификација робе, - пакинг-листа, - уверење о пореклу робе, - уверење о крајњој намени робе, - сертификат о контроли робе и остала уверења у спољнотрговинском послу (фитопатолошке, ветеринарске и др.), - објасни исправе у транспорту и осигурању при царинењу: <ul style="list-style-type: none"> - транспортна документа, - диспозиција (налог) за отпрему, - коносман, товарни лист, - авизо о отпреми, - потврда шпедитера, - складишница, - исправе о осигурању робе, - царинске исправе. 	ИСПРАВЕ У СПОЉНОТРГОВИНСКОМ ПОСЛОВАЊУ	10				10
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и значај међународних плаћања - наведе и објасни средства међународних плаћања - дефинише појам девизног тржишта - наведе и објасни инструменте платног промета 	ДЕВИЗНО ПОСЛОВАЊЕ	15				15
<ul style="list-style-type: none"> - наведе и објасни врсте спољнотрговинских послова – уговора. - објасни технологију извоза посла (послови који претходе чину закључења посла). извозних послова. - објасни извршавање уговора, анализа посла и одлагање предмета - објасни технологију увозног посла (истраживање тржишта и избора снабдевања, закључивање уговора, реализација увозног посла). - објасни технологију реализације осталих спољнотрговинских послова 	ВРСТЕ И ТЕХНОЛОГИЈА СПОЉНОТРГОВИНСКИХ ПОСЛОВА	22				22
<ul style="list-style-type: none"> - објасни званичну евиденцију - објасни пословну евиденцију - објасни појам контроле - наведе и објасни органе девизне контроле и инспекције 	ЕВИДЕНЦИЈА И КОНТРОЛА СПОЉНОТРГОВИНСКОГ И ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА	8				8
Укупан број часова		99				99
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Циљ програма спољнотрговинског и девизног пословања је стицање теоријских знања и овладавање техникама у спољнотрговинском и девизном пословању. Програм је конципиран тако да омогућава потпуност односно редослед тема, даје могућност да се најпре упознају основни појмови из области спољнотрговинског и девизног пословања и стекну основна теоријска	Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа и писмене провере постигнућа у складу са програмом наставног предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и ученикових продуката рада, а нарочито: излагања и представљања, учешћа у дебати и дискусији и групном раду.		Међупредметно повезивање: <ul style="list-style-type: none"> - Банкарско пословање - Комерцијално пословање Међупредметне компетенције <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација 			

<p>знања у том пословању, а затим овлада техником пословања у спољнотрговинским предузећима.</p> <p>Ради овладавања техником пословања неопходно је при остваривању одређених тржишних цена израдити следеће практичне вежбе: калкулација у спољнотрговинском пословању, робна документа у спољнотрговинском пословању са конкретним подацима, листа курсева и конверзија обрађених инструмената платног промета. Затим пријаве о закљученом уговору извоза и увоза. Наставник у свом оперативном плану треба да предвиди када и које вежбе тре</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење
---	--	---

Образовни профил	Царински техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Статистика
Годишњи фонд часова	66
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о економским појавама, њиховим правилностима и законитостима, - Стицање основних знања о техникама посматрања, груписања и анализирања података - Упознавање учрника са сређивањем и груписањем података - Приказивање статистичких података - Упознавање са средњим вредностима (аритметичка, хармонијска и геометријска средина, модус и медијана) - Стицање оснпвних знања о коефицијенту просте корелације - Упознавање ученика са појмом релативних бројева - Стицање основних знања о показатељима динамике производње и промета

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и задатке статистике - наведе карактеристике статистичког метода - објасни квантитативно испитивање покава - објасни појам Закона великих бројева - наведе значај статистике и организације статистичких истраживања 	Увод у статистику	5				5
<ul style="list-style-type: none"> - дефинише циљ статистичког посматрања - објасни појам предмета и јединице посматрања - наведе обележја статистичких јединица - објасни изворе и начине прикупљања података - планира начин оганизације истраживања - контролише прикупљене податке 	Статитичко посматрање	9				9
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам, врсте, сврху и фазе сфређивања и груписања података - дефинише појам и врсте статистичких серија - објасни и разуме технике сређивања обраде података 	Сређивање и груписање података	6				6

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам статистичке табеле - савлада графичко приказивање података - објасни и разуме линијеске и површинске дијаграме - објасни катрограме 	Приказивање статистичких података	8			8
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам, значај и врсте средњих вредности - објасни аритметичку средину и њенеособине - савлада модус, медијану, геометријску и хармонијску средину 	Средње вредности	12			12
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам дисперзије - наведе мере дисперзије – интервал варијације, стандардну девијацију и коефицијент варијације 	Дисперзија серија	6			6
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и могућности мерења корелације - израчуна самостално коефицијент корелације 	Коефицијент прсте корелације	4			4
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам, врсте и значај статистичких релативних бројева - наведе показатеље структуре - дефинише појам и врсте индекса - објасни базне и ланчане индексе - објасни појам статистичких коефицијената 	Релативни бројеви	5			5
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам тренда и његово одређивање по методу најмањих квадрата - објасни индивидуални и групни индекс физичког обима производње - објасни индивидуални и групни индекс цена - дефинише индекс трошкова живота - објасни индекс вредности - дефинише индивидуални и групни индекс испуњења плана 	Основни показатељи динамике производње и промета	11			11
Укупан број часова		66			66
Начини и поступци стваривања програма	Начини провере остварености образовних тандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; самопроцену; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.	Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.	Међупредметно повезивње: <ul style="list-style-type: none"> - Рачуноводство - Основи економије - Математика Међупредметне компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за целоживотно учење 			

5.3. Економски техничар

5.3.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручје рада		Економија, право и администрација			
Образовни профил		Економски техничар			
Број и година издања службеног глансика смера		25.7.2019. Година LXVIII БРОЈ 9			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Српски језик и књижевност	3	111	Теорија	обавезни
I	Енглески језик	2	74	Теорија	обавезни
I	Физичко васпитање	2	74	Теорија	обавезни
I	Математика	3	111	Теорија	обавезни
I	Рачунарство и информатика	2+2	74+74	Вежбе	обавезни
I	Историја	2	74	Теорија	обавезни
I	Хемија	2	74	Теорија	обавезни
I	Биологија	2	74	Теорија	обавезни
I	Принципи економије	3	111	Теорија	обавезни
I	Пословна економија	2	74	Теорија	обавезни
I	Рачуноводство	2+2	74+74	Теорија + вежбе	обавезни
I	Пословна кореспонденција и комуникација	2	74	Вежбе	обавезни
I	Економска географија	2	74	Теорија	обавезни
I	Верска настава/Грађанско васпитање	1	37	Теорија	изборни
II	Српски језик и књижевност	3	108	Теорија	обавезни
II	Енглески језик	2	72	Теорија	обавезни
II	Физичко васпитање	2	72	Теорија	обавезни
II	Математика	3	108	Теорија	обавезни
II	Историја	2	72	Теорија	обавезни
II	Ликовна култура	1	36	Теорија	обавезни
II	Принципи економије	3	108	Теорија	обавезни
II	Пословна економија	2	72	Теорија	обавезни
II	Рачуноводство	2+2	72+72	Теорија + вежбе	обавезни
II	Пословна кореспонденција и комуникација	2	72	Вежбе	обавезни
II	Пословни енглески језик	1	36	Теорија	обавезни
II	Пословна информатика	2	72	Вежбе	обавезни
II	Јавне финансије	2	72	Теорија	обавезни
II	Економско пословање	2	72	Теорија	обавезни
II	Економско пословање		72	Блок	обавезни
II	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	Теорија	изборни
III	Српски језик и књижевност	3	105	Теорија	обавезни
III	Енглески језик	2	70	Теорија	обавезни
III	Физичко васпитање	2	70	Теорија	обавезни
III	Математика	3	105	Теорија	обавезни

III	Социологија са правима грађана	2	70	Теорија	обавезни
III	Пословна економија	2	70	Теорија	обавезни
III	Рачуноводство	2+2	70+70	Теорија + вежбе	обавезни
III	Пословни енглески језик	1	35	Теорија	обавезни
III	Пословна информатика	2	70	Теорија	обавезни
III	Банкарство	2	70	Теорија	обавезни
III	Статистика	2	70	Вежбе	обавезни
III	Право	2	70	Теорија	обавезни
III	Економско пословање	2	70	Теорија	обавезни
III	Економско пословање		60	Блок	обавезни
III	Изборни програм образовног профила	2	70	Теорија	изборни
III	Верска настава/Грађанско васпитање	1	35	Теорија	изборни
IV	Српски језик и књижевност	3	93	Теорија	обавезни
IV	Енглески језик	2	62	Теорија	обавезни
IV	Физичко васпитање	2	62	Теорија	обавезни
IV	Математика	3	93	Теорија	обавезни
IV	Пословна економија	2	62	Теорија	обавезни
IV	Рачуноводство	4	124	Вежбе	обавезни
IV	Пословни енглески језик	1	31	Теорија	обавезни
IV	Банкарство	2	62	Теорија	обавезни
IV	Статистика	2	62	Вежбе	обавезни
IV	Право	2	62	Теорија	обавезни
IV	Маркетинг	2	62	Теорија	обавезни
IV	Економско пословање	2	62	Теорија	обавезни
IV	Економско пословање		90	Блок	обавезни
IV	Предузетништво	2	62	Вежбе	обавезни
IV	Изборни програм образовног профила	2	62	Теорија	изборни
IV	Верска настава/Грађанско васпитање	1	31	Теорија	изборни

5.3.2. Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима

5.3.2.1. Општеобразовни предмети

Образовни профил	Економски техничар					
Разред	први					
Наставни предмет	Српски језик и књижевности					
Годишњи фонд часова	111					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> • Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност • Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе • Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности • Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, кодекс етичких норми • Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима • Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем • Стицање знања из области фонетике (фонологије) и морфофонологије књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању. • Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом • Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте уметности и њихова изражајна средства • објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности • наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности • познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике • одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу • износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевног дела	14			14
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе • наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама • тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима • објасни универзалне поруке књижевности старог века 		Књижевност старог века	12			12
<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали • именује ауторе и дела 		Средњовековна књижевност	12			12

<ul style="list-style-type: none"> ● разуме поезику жанрова средњовековне књижевности ● лоцира обрађене текстове у историјски контекст ● објасни значај средњовековне књижевности за српску културу ● анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака 					
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује лирске, епске и лирско-епске песме ● уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) ● процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности ● тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима ● упоређи уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	13			13
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе најзначајније представнике и њихова дела ● објасни значење појмова хуманизам и ренесанса ● наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе ● упоређи вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе ● објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације 	Хуманизам и ренесанса	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функцију језика и појам језичког знака ● разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика ● наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века ● наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	Општи појмови о језику	5			5
<ul style="list-style-type: none"> ● уме да се служи правописом ● разликује гласовне алтернације ● влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору 	Фонетика	11			11
<ul style="list-style-type: none"> ● примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом ● примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом ● подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању ● разликује функционалне стилове ● препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила ● попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	20			20
Укупан број часова		111			111

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>

Образовни профил	Економски техничар
Разред	други
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	108
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност
- Упознавање са поетиком романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности
- Упознавање са поетиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности
- Систематизовање знања о врстама речи и њиховим облицима
- Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом, користе различите облике казивања и функционалне стилове

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности ● објасне значај Венцловића и Орфелина за развој језика и књижевности код Срба ● препозна одлике просветитељства на обрађеним делима ● објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност ● направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности 	Барок, класицизам, просветитељство	15				15

<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима 					
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике романтизма и њихова дела • уочава и образлаже одлике романтизма • изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања • препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Романтизам	25			25
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике правца и њихова дела • дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела • процењује друштвене појаве и проблеме које покреће књижевно дело • развије критички став и мишљење при процени поступака и понашања јунака у обрађеним делима 	Реализам	27			27
<ul style="list-style-type: none"> • одреди врсту речи и граматичке категорије • употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом 	Морфологија	11			11
<ul style="list-style-type: none"> • примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	7			7
<ul style="list-style-type: none"> • изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама у књижевним текстовима и свакодневном животу • препозна одлике стручно-научног стила • примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	24			24
Укупан број часова		108			108
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

-Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама.		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Упознавање са основним одликама правца, представницима и њиховим делима
- Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима
- Систематизовање знања о основним правилима грађења речи
- Упознавање ученика са основама лексикологије
- Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике правца, представнике и њихова дела ● уочи и тумачи модерне елементе у изразу и форми књижевног дела ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Модерна	29				29
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике праваца, представнике и њихова дела ● наведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два светска рата ● успостави узајамни однос књижевних дела и времена у коме су настала ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Књижевност између два рата	33				33
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна просте, изведене и сложене речи ● примени основне принципе творбе речи 	Творба речи	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна и одреди вредност лексеме ● уме да се служи речницима ● наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 	Лексикологија	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми ● скраћује речи у складу са прописаним правилима 	Правопис	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању 	Култура изражавања	24				24
Укупан број часова		105				105

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	93
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Упознавање са одликама савремене поезије, њеним представницима и делима
- Упознавање са књижевнотеоријским појмовима, специфичностима савремене прозе, њеним представницима и делима
- Упознавање са основним одликама савремене драме, представницима и делима
- Упознавање са писцима и делима светске књижевне баштине
- Систематизовање знања из синтаксе
- Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом
- Усавршавање културе изражавања и неговање интересовања за праћење културних садржаја и критички однос према њима, као и оспособљавање за операционализацију функционалних стилова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе обележја савремене поезије ● тумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њима ● изведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама 	Савремена поезија	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● именује различите прозне врсте и приповедне поступке ● тумачи дело у складу са његовим жанровским особеностима ● интегрише лично искуство током читања и тумачења дела ● вреднује дело износећи аргументе 	Савремена проза	21				21

<ul style="list-style-type: none"> • увиди разлику између традиционалне и савремене драме • упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације • формулише личне утиске и запажања о драмском делу 	Савремена драма	9				9
<ul style="list-style-type: none"> • препозна свевременост обрађених тема • тумачи дела износећи своја запажања и утиске и образложења о њима 	Класици светске књижевности	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • одреди синтаксичке јединице и њихову функцију • одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција • разуме појам конгруенције • познаје систем глаголских облика 	Синтакса	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • примени правописне знаке у складу са језичком нормом • употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом 	Правопис	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте • састави биографију, молбу, жалбу, приговор... • процењује вредност понуђених културних садржаја 	Култура изражавања	21				21
Укупан број часова		93				93

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 	Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња

Образовни профил	Економски техничар
Разред	први
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	74- теорија
Недељни фонд часова	2
Циљ: Оспособљавање ученика за: - разумевање усменог говора	

<p>-разумевање прочитаних текстове -кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику -писање краћих текстова различитог садржаја -учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука -коришћење медија као изворе информација и развој критичког мишљења у вези са њима</p>		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начин остваривања исхода
<p>СЛУШАЊЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора • Разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова, рачунајући и стручене, после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, ознакама, етикетама) • Разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време) <p>ЧИТАЊЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје познате речи, изразе и реченице у непознатом тексту • Разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и коришћење) <p>ГОВОР:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје <p>ПИСАЊЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Саставља кратак текст о одговарајућој теми • Пише кратке поруке релевантне за посао (место, термини састанка) • Пише краћи текст о себи и свом окружењу • Попуњава формулар где се траже лични подаци <p>ИНТЕРАКЦИЈА;</p> <ul style="list-style-type: none"> • На једноставан начин се споразуева са саговорником који говори споро и разговетно • Поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум) • Напише кратко лично писмо, поруку, разгледницз, честитку 	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне</p>

<p>МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи) • Користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.) <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>1)РЕЧЕНИЦА</p> <p>Обновити реченичне моделе обухваћене програмом за основну школу.</p> <p>-Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби.</p> <p>-Tag questions</p> <p>- Индиректни говор</p> <p>А)изјаве – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једом од садашњих времена)</p> <p>Б)молбе, захтеви, наредбе</p> <p>В)питања са променом реда речи – без промене глаголског времена</p> <p>- Yes/No питања</p> <p>-WH-питања</p> <p>-директна и индиректна питања</p> <p>2)ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1) Члан</p> <p>- Обновити употребу одређеног и неодређеног члана</p> <p>-Нулти члан уз градивне и апстрактне именице</p> <p>2) Именице</p> <p>-множина именица – обновити</p> <p>-изражавање припадања и својине – саксонски генитив</p> <p>-бројиве и небројиве именице</p> <p>3) Заменички облици</p> <p>А)Заменице</p> <p>-личне заменице у функцији субјекта и објекта</p> <p>-показне заменице</p> <p>-односне заменице</p> <p>Б)детерминатори</p> <p>-показни детерминатори</p> <p>-неодређени детерминатори</p> <p>-присвојни детерминатори</p> <p>4)Придеви</p> <p>-обновити комарацију придеве</p>	<p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник</p>
--	--	--

<p>-too, not...enough, not as... (as), ... than</p> <p>5) Бројеви -обновити просте и редне бројеве</p> <p>6) Квантификатори 3) ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <p>1. Глаголи -Обновити глаголске облике придвиђене програмом за основну школу - Модални глаголи: may, can, must -Пасивне конструкције – садашње време/прошло the Simple present/past - going to и трајни презент за планове и намере, (за будућа предвиђања) - used to</p> <p>2. Прилози, извођење прилога и употреба, прилози вероватноће са may, might, will</p> <p>3. Предлози, најчешћи предлози за оријентацију у времену и простору</p> <p>4. Кондиционал први.</p>		<p>између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
<p>Укупан број часова 64 теоријска настава</p>		
<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p>		<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p>
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>		<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>

<p>Образовни профил</p>	<p>Економски техничар</p>
<p>Разред</p>	<p>Други</p>
<p>Наставни предмет</p>	<p>Енглески језик</p>
<p>Годишњи фонд часова</p>	<p>72 – теоријска настава</p>
<p>Недељни фонд часова</p>	<p>2</p>
<p>Циљ: Слушање: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора Читање: Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова Говор: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику.</p>	

Писање: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја.

Интеракција: Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука.

Медијација: Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова.

Медијска писменост: Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
<ul style="list-style-type: none"> • Разуме краће исказе који садрже фреквентне речи и структуре (информације о личностима, послу, породици, куповини, школи, ближем окружењу) • Разуме најбитније информације у кратким и једноставним обавештењима (преко разгласа, на улици, на шалтеру) и правилно их користи • Чита и разуме различите врсте кратких и прилагођених текстова (једноставнија лична / пословна писма, позивнице, термини, проспекти, упутства, огласи) препознајући основна значења и релевантне детаље • Открива значење непознатих речи на основу контекста и/или помоћу речника • Уочи предвидљиве информације (кад, где, ко, колико) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, јеловници, проспекти) као и једноставнијим стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји) • Описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове користећи једноставне изразе и реченице. • Води једноставне разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине	ОПШТЕ ТЕМЕ <ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот (комуникација међу младима, генерацијски конфликти и начини превазилажења, међувршњачка подршка) • Образовање (образовање у земљама чији се језик учи, школовање које припрема за студије или свет рада, образовање за све) • Познати региони у земљама чији се језик учи, њихова обележја • Културни живот (манифестације које млади радо посећују у земљи и земљама чији се језик учи, међународни пројекти и учешће на њима) • Заштита човекове околине (акције на нивоу града, школе, волонтерски рад) • Медији (штампа, телевизија, електронски медији) • Интересантне животне приче и догађаји • Свет компјутера (млади и друштвене мреже)	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника • Попуњава рачуне, признанице и хартије од вредности • Напише једноставно пословно писмо и према одређеном моделу • Опише и појасни садржај симболичких модалитета везаних за струку • Комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације блиске његовим интересовањима (писмено и усмено) • преводи усмено или писмено кратке поруке у складу са потребама комуникације • аргументује свој став о медијском тексту 	<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна стручна терминологија • Примена информационих технологија у домену струке • Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) • Мере заштите и очувања радне и животне средине. <p>Напомена: Стручне теме треба распоредити по разредима тако да буду у корелацији са садржајима који се обрађују из стручних предмета.</p>	<p>конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
<p>Укупан број часова:</p>	<p>72</p>	
<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p>	<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p>	
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>	

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Енглески језик

Годишњи фонд часова	70- теориска настава	
Недељни фонд часова	2	
Циљ:		
<p>Слушање: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора</p> <p>Читање: Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова</p> <p>Говор: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику.</p> <p>Писање: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја.</p> <p>Интеракција: Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука.</p> <p>Медијација: Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова.</p> <p>Медијска писменост: Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима.</p>		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
<ul style="list-style-type: none"> Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (кола, посао, хоби) Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разветно стандардним језиком; поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора Разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке Разуме опис догађаја и осећања Разуме основни садржај као и важније детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку 	<p>ОПШТЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> Свакодневни живот (генерацијски конфликти и начини превазилажења) Образовање (образовање за све, пракса и припреме за будуће занимање, размена ученика) Познате фирме, предузећа, установе, институције у земљама чији се језик учи) Културни живот (међународни пројекти и учешће на њима) Заштита човекове околине (волонтерски рад) Медији (штампа, телевизија, електронски медији) Историјски догађаји/личности из земаља чији се језик учи 	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење • Опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике • Образложи краће своје намере, одлуке, поступке • Попуњава рачуне, признанице и хартије од вредности • Напише једноставно пословно писмо према одређеном моделу • Опише и појасни садржај симболичких модалитета везаних за струку • Поведе, настави и заврши неки једноставан разговор под условом да је лицем у лице са саговорником • Размени идеје и информације о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама • Сажима садржај текста, филма, разговора и сл. • Идентификује различита гледишта о истој теми • Коректно употребљава једноставне структуре користећи зависне реченице (уз одређене системске елементарне грешке које глобални смисао не доводе у питање) 	<ul style="list-style-type: none"> • Свет компјутера (предности и мане употребе компјутера) <p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна стручна терминологија • Примена информационих технологија у домену струке • Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) • Мере заштите и очувања радне и животне средине. <p>Напомена: Стручне теме треба распоредити по разредима тако да буду у корелацији са садржајима који се обрађују из стручних предмета.</p>	<p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
Укупан број часова:	70	
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:	
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.	

Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	62 – теоријска настава
Недељни фонд часова	2

Циљ:

Слушање: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора

Читање: Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова

Говор: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику.

Писање: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја.

Интеракција: Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука.

Медијација: Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова.

Медијска писменост: Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима.

ИСХОДИ	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.	Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.
<ul style="list-style-type: none"> Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком. Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора. Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку. Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку. Говори о утисцима, употребљавајући и комплексније изразе. Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања. 	ОПШТЕ ТЕМЕ	Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.
	<ul style="list-style-type: none"> Свакодневни живот (планови за будућност, посао и каријера) Образовање (могућност образовања у иностранству, размена ученика, усавршавање у струци) Друштвено уређење и политички систем у земљама чији се језик учи. Културни живот (манifestације, сајмови и изложбе општег карактера и везане за струку) 	

<ul style="list-style-type: none"> • Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку. • Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења. • Напише извештај или протокол о догађају или са састанка. • Писмено конкурише за неки посао. • Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника. • Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме. • Препричава садржај текста, разговора, договора. • Пореди различите приказе истог догађаја у различитим медијима. <ul style="list-style-type: none"> • Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градиције, трансформације). • Контролише граматичка знања и исправља своје грешке. 	<ul style="list-style-type: none"> • Медији (утицај медија) • Историјске везе Србије и земаља чији се језик учи • Свет компјутера (оглашавање на различитим глобалним мрежама, виртуелни свет комуникације) <p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна стручна терминологија • Примена информационих технологија у домену струке • Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) • Мере заштите и очувања радне и животне средине. <p>Напомена: Стручне теме треба распоредити по разредима тако да буду у корелацији са садржајима који се обрађују из стручних предмета.</p>	<p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање</p>
--	--	---

		<p>интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.</p> <p>Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре</p>				
Укупан број часова:		62	/	/	/	62
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:		Међупредметно повезивање и компетенције:				
Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.		<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>				

Образовни профил	Економски техничар				
Разред	Први				
Наставни предмет	Физичко и здравствено васпитање				
Годишњи фонд часова	74				
Недељни фонд часова	2				
Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.					
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава

<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода						
	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	13					13
	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода						
	Атлетика;	21					21
Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17					17	

<ul style="list-style-type: none"> Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 					
	Спортска игра (по избору)	23			23
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (8 часова) практична настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се не дели приликом реализације;</p> <p>Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p>		<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ol style="list-style-type: none"> Биологија Хемија Ликовна култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> Одговоран однос према здрављу Сарадња Компетенција за целоживотно учење 	

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика:** трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

<p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Из фонда радних дана и за извођење редопвне наставе школа у току школске године организује: • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Физичко и здравствено васпитање
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; 	<p>Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за</p>					
		15				15

<ul style="list-style-type: none"> • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. 	<p>Атлетика;</p>	<p>19</p>				<p>19</p>

<ul style="list-style-type: none"> Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Преознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	13				13
	Спортска игра (по избору)	25				25
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова		72				72
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном 	Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма		КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција. 1. Биологија			

<p>образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58часова) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за проверу нивоа знања на крају школске године – један; • за атлетику – један; • за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један 		<p>2. Хемија 3. Ликовна култура</p> <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <p>1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење</p>
--	--	--

- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорским играма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

<p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује: • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Физичко и здравствено васпитање
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					

<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим 	Атлетика;	19				19

<p>друговима и уживати у дружењу и контактима.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17				17
	Спортска игра (по избору)	22				22
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; 	Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.		

<ul style="list-style-type: none"> Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (8 часова) практична настава (58часова) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> за проверу нивоа знања на крају школске године – један; 		<ol style="list-style-type: none"> Биологија Хемија Ликовна култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> Одговоран однос према здрављу Сарадња Компетенција за целоживотно учење
--	--	---

- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**

<p>За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;</p> <p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује: • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Физичко и здравствено васпитање					
Годишњи фонд часова	62					
Недељни фонд часова	2					
<p>Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>						
<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Садржај програма/Тема/Област</p>	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће 	<p>Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					

<ul style="list-style-type: none"> • превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	13				13
	<p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим 	<p>Атлетика;</p>	15				15

<p>друговима и уживати у дружењу и контактима.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	10				10
	Спортска игра (по избору)	24				24
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова	62				62	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних с тандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитиво утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; 	Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичкимом васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.		

<ul style="list-style-type: none"> • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p><u>Облици наставе</u> Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58часова) <p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Биологија 2. Хемија 3. Ликовна култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење
---	--	---

васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичкимом васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује:
- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Економски техничар						
Разред	Први						
Наставни предмет	Математика						
Годишњи фонд часова	111						
Недељни фонд часова	3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са основним појмовима математичке логике • Проширивање знања о скуповима • Упознавање са појмовима домен, кодомен, инверзна функција и различитим начинима представљања функција • Оспособљавање за примену правила збира и производа на решавање комбинаторних проблема • Проширивање знања о скупу реалних бројева • Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка • Проширивање знања о полиномима • Разумевање поступка растављања полинома на чиниоце и одређивања НЗС и НЗД полинома • Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну • Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблеме • Обнављање основних појмова у геометрији • Проширивање знања о троугловима и четвороугловима • Усвајање и примена ставова сличности и Талесове теореме • Проширивање знања о изометријским транс формацијама • Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији • Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену • Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама на реалне проблеме 							
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			Укупан број часова	
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку		Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • разликује појмове исказ и израз • препозна исказ и утврди његову истинитост • испита тачност једноставније исказне формуле • одреди елементе скупа задатог на различите начине • одреди пресек, унију, разлику и Декартов производ скупова • препознаје примере функција и <p>уочава аналитички израз линеарне функције</p> <ul style="list-style-type: none"> • одреди композицију две функције - наводи услове да нека функција буде бијекција • одреди инверзну функцију • реши једноставне комбинаторне проблеме применом правила збира и производа 		Логика, скупови и функције	12	-	-	-	12

<ul style="list-style-type: none"> • разликује различите записе бројева из скупова и те бројеве приказује на бројној правој и пореди их. • разликује основне подскупове скупа реалних бројева • израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда, зна да делилац мора бити различит од нуле • одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси • заокружи број на одређени број децимала • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	Рационални бројеви и рационални алгебарски изрази	30	-	-	-	30
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређени део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • објасни појам размере • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе, • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине и примени је у решавању једноставних проблема и то прикаже графички • реши проблем који се односи на смешу две или више компоненти • реши проблеме процентног и промилног рачуна 	Пропорције и процентни рачун	18	-	-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове • разликује међусобни однос углова (суседни, упоредни, унакрсни, комплементни, суплементни) • наведе и примени везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) • наведе и примени релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • дефинише појмове симетрала дужи, симетрала угла, тежишна дуж и средња линија троугла • конструише симетралу дужи, симетралу угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • наведе својство тежишта • наведе основне релације у једнакокраком, односно једнакостраничном троуглу • разликује врсте четвороуглова и њихове особине • наведе ставове о паралелограму и уме да их примени • наведе особине специјалних паралелограма • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на p једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова 	Геометрија	24	-	-	-	24

<ul style="list-style-type: none"> примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима наведе својства осне и централне симетрије и примени их на основне конструкције преслика геометријски објекат транслацијом, ротацијом и осном и централном симетријом примени изометријске трансформације на основне конструкције 						
<ul style="list-style-type: none"> дефинише појам линеарне једначине решава линеарну једначину примени линеарну једначину на решавање проблема решава једначине које се свде на линеарне једначине дефинише појам линеарне функције прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију решава линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења решава систем линеарних једначина са две непознате 	Линеарне једначине и неједначине	15	-	-	-	15
	Писмени задаци и исправке	12	-	-	-	12
		111		-	-	111
	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<ul style="list-style-type: none"> Логика, скупови и функције: посебну пажњу обратити на разумевање и правилно коришћење математичких симбола, јасно и прецизно изражавање, а садржаје повезивати са примерима из говорног језика. Наглашавати везе одговарајућих логичких и скуповних операција. Повезивати ове садржаје са садржајима блиским искуству ученика од раније, посебно на примерима из скупа реалних бројева (нпр. обрадити скуповне операције и над интервалима реалне праве). Реални бројеви и рационални алгебарски изрази: истаћи принцип перманенције својстава рачунских операција. Приликом обраде садржаја о грешкама израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења. Код рационалних алгебарских израза тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима. Пропорције и процентни рачун: приликом обраде теме бирати задатке у којима се види примена знања из ове области на реалне примере: нпр. планови и географске карте, повећање или смањење цене производа, итд. Геометрија: инсистирати на извођењу прецизне и уредне конструкције једноставних фигура. Бирати једноставније конструктивне задатке у којима се примењују изометријске трансформације. Линеарне једначине и неједначине: истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> усмену проверу знања; писмену проверу знања; тестове знања; активност на часу. 	<p>Међупредметно повезивање : Хемија – пропорције Рачуноводство, Информатика</p> <p>Компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Предузимљивост и предузетничка компетенција 				

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	108
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Проширивање знања о степеновању и кореновању
- Уочавање везе између степеновања и кореновања
- Овладавање поступком рационалисања имениоца
- Разумевање појмова комплексан број, конјуговано комплексни бројеви и модуо комплексног броја
- Упознавање основних својстава функција
- Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података
- Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина
- Оспособљавање за скицирање и анализу графика квадратне функције
- Овладавање поступком решавања квадратних једначина и неједначина
- Упознавање основних особина експоненцијалне и логаритамске функције
- Уочавање везе између експоненцијалне и логаритамске функције
- Разумевање појма логаритма
- Примена стечених знања на решавање једноставнијих експоненцијалних и логаритамских једначина
- Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности
- Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима
- Оспособљавање ученика за коришћење тригонометријског круга
- Оспособљавање ученика за цртање графика произвољне тригонометријске функције
- Разумевање и примена адиционих формула и њихових последица
- Разумевање и примена синусне и косинусне теореме
- Проширивање знања о полиедрима и обртним телима
- Уочавање односа упростору
- Разумевање површине и запремине полиедара и обртних тела и примена на конкретне примере

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине операција степеновања са целим експонентом и примењује их у трансформацијама једноставнијих израза • наведе особине операција кореновања и примењује их у трансформацијама једноставних израза • наведе особине операција степеновања са рационалним изложоцем и примењује их у трансформацијама једноставнијих израза • рационалише именилац разломка у једноставним случајевима 		Степеновање и кореновање	15	-	-	-	

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број • сабира, одузима, множи и дели <p>два комплексна броја</p> <ul style="list-style-type: none"> • одреди конјугован број датог комплексног броја 						
<ul style="list-style-type: none"> • наведе примере функција • одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум на датом графику • прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине; • податке представљене у једном графичком облику представи у другом; 	Функција и график функције	6	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • реши непотпуне квадратне једначине у скупу C. • примени формулу за решавање квадратне једначине • одреди природу решења квадратне једначине • растави квадратни трином • приказује аналитички, табеларно и графички квадратну функцију • анализира график квадратне функције • примени знање о графику квадратне функције на решавање квадратне неједначине • реши систем линеарне и квадратне једначине 	Квадратна једначина, неједначина и функција	20	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • прикаже аналитички, табеларно и графички експоненцијалну функцију • реши једноставну експоненцијалну једначину • примени знање о графику експоненцијалне функције на решавање једноставне експоненцијалне неједначине • дефинише појам логаритма • прикаже аналитички, табеларно и графички логаритамску функцију • реши једноставну логаритамску једначину • примени знање о графику логаритамске функције на решавање једноставне логаритамске неједначине • примени правила логаритмовања при трансформацији једноставних израза 	Експоненцијална и логаритамска једначина, неједначина и функција	17	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла • израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице • конструише оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција • примењује основне тригонометријске идентичности на израчунавање вредности тригонометријских функција ако је позната вредност једне тригонометријске функције • одреди вредности тригонометријских функција произвољних углова коришћењем тригонометријског круга (нпр. угла $3\pi/4 + 7\pi$) 	Тригонометрија	22	-	-	-	

<ul style="list-style-type: none"> • нацрта графике основних тригонометријских функција и наведе њихова својства • нацрта графике функција и наведе њихова својства • примени адиционе формуле • реши једноставну тригонометријску једначину и неједначину • примени синусну и косинусну и теорему на решавање троугла 						
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна обим и површину фигура у равни (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) • објасни како настају призма и пирамида • примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине полиедара • објасни како настају ваљак, купа, сфера и лопта • примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине обртних тела • реши једноставније проблемске задатке у којима су описана и/или уписана тела 	Полиедри и обртна тела	16	-	-	-	
	Писмени задаци и исправке	12	-	-	-	
Укупан број часова		108	-	-	-	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> • Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога ће изложилац нагласити да и даље важе основне особине степеновања и кореновања. Посветити потребну пажњу децималном запису броја у стандардном облику. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја. • Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке. • Квадратна једначина, неједначина и функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције и детаљно их анализирати. Знак квадратне функције читати са графика и примењивати на решавање неједначина. Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције • Експоненцијална и логаритамска једначина, неједначина и функција: важно је истаћи да су експоненцијална и логаритамска функција инверзне. При решавању једначина инсистирати на постављању одговарајућих услова. • Тригонометрија: поновити правила заокругљивања бројева на одређени број децимала. Тригонометрија има велику примену па је важно поред општих бирати и практичне примере. Оспособити ученике за употребу калкулатора као помоћног средства при решавању проблема из тригонометрије. 	Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу.		Међупредметно повезивање : Пословна информатика, Рачуноводство Компетенције - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција			

• Тела: користити моделе и симулације на рачунару. Површина полиедара је наставак површине многоугла, па је потребно уз примере обновити градиво. Објаснити појам запремине. Навести Кавалеријев принцип. Обрадити и задатке у којима се примењује сличност и тригонометрија.		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> • Разликовање врста распоређивања елемената скупа • Разумевање и примена биномног обрасца • Упознавање са појмом низ ио математичком индукцијом • Разумевање појмова аритметички и геометријски низ и примена на конкретне проблеме • Упознавање са појмовима гранична вредност низа и конвергентни низ • Упознавање са координатном методом • Разумевање зависности положаја праве и међусобног положаја две праве од коефицијената k и p • Разумевање зависности положаја кружнице (елипсе) и међусобног положаја праве и кружнице (елипсе) од коефицијената у њиховим једначинама • Упознавање са једначинама хиперболе и параболе • Проширивање знања о особинама функцијама • Разумевање појмова инверзна и сложена функција • Упознавање са појмом гранична вредност функције • Разумевање појма извода функције • Оспособљавање за примену извода на испитивање својстава функције • Примена знања о функцијама на решавање проблема из области економских функција 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • примени правило збира и производа • одреди број пермутација датог скупа • одреди број варијација датог скупа • одреди број комбинација датог скупа • напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише четири члана • примени биномни образац • одреди k-ти биномни коефицијент у развоју бинома на p-ти степен • примени знање из комбинаторике при израчунавању вероватноће догађаја 	Кобинаторика	12	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • објасни принцип математичке индукције • примени математичку индукцију 	Низови	10	-	-	-	

<p>у једноставним доказима</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна низ и уме да га настави (једноставнији примери) • препозна аритметички низ, објасни шта су p и b и израчуна тражени члан низа • израчуна збир првих p чланова аритметичког низа • објасни шта су n и d и израчуна тражени члан низа • израчуна збир првих p чланова геометријског низа • примени образац за суму првих p чланова низа на конкретним примерима из струке 						
<ul style="list-style-type: none"> • примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина (3*3) • израчуна растојање између две тачке и координате средишта дужи • израчуна обим и површину троугла ако су дате координате његових темена • разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преводи из једног облика у други • одреди положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и p • одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца • одреди једначину праве одређену датим двема тачкама • примени услов нормалности и услов паралелности две праве • одреди угао који заклапају две праве • израчуна растојање тачке од праве • преведе општи облик једначине кружнице у канонски • одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице • испита међусобни положај праве и кружнице • одреди тангенту кружнице из задатих услова • одреди међусобни положај две кружнице • дефинише појам елипсе и наведе канонски облик једначине елипсе • препозна остале криве другог реда (хиперболу и параболу 	<p>Аналитичка геометрија у равни</p>	<p>26</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише функцију и врсте функција (1-1, HA и бијекција) • користи експлицитни и имплицитни облик функције • објасни монотоност функције, ограниченост, парност, периодичност и нулу функције и уме сваку да одреди (ако је дата функција има) • одреди инверзну функцију дате, једноставне функције • одреди сложену функцију од две задате функције • нацрта и анализира елементарне функције • одреди граничну вредност функције • наброји важне лимесе • одреди асимптоте дате функције 	<p>Функције</p>	<p>45</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • објасни проблем тангенте у датој тачки и проблем брзине • дефинише појам извода • примењује правила диференцирања • одреди извод сложене и извод инверзне функције • примени таблицу елементарних извода • одреди екстремне вредности применом извода • испита монотоност функције применом извода • испита и нацрта графике једноставних функција • чита и анализира, односно нацрта дијаграм из подручја рада • примени извод функције и примитивну функцију код економских функција 						
	Писмени задаци и исправке	12	-	-	-	
Укупан број часова		105	-	-	-	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> • Комбинаторика: при решавању задатака пребројавања разматрати варијације, пермутације и комбинације комбинаторним проблемима у којима нема понављања. Задатке повезивати са свакодневним животом. • Низови: збир првих n природних бројева и Бернулијеву неједнакост доказати математичком индукцијом. Обрадити појам реалног низа при чему посебну пажњу треба усмерити на аритметички и геометријски низ. Низове задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. неки изабрани проблем сложеног интересног рачуна, као увод у следећу наставну тему). • Аналитичка геометрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија на одређени начин спој алгебре и геометрије и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака из геометрије. Указати на везе између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем и канонском облику. • Функције: област обухвата општи појам извода као граничне вредности (брзина покретног тела, коефицијент правца тангенте) и практично рачунање уз коришћење формула. Појам прираштаја представити и графички. Потребно је јасно истаћи да је код диференцирања дата функција и треба наћи њен извод, а у случају интеграције дат је извод и треба наћи 	Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. 		Међупредметно повезивање : Пословна информатика, Статистика, Рачуноводство Компетенције <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција 			

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	93
Недељни фонд часова	3
Циљ	

- Стицање основних знања и примена простог каматног рачуна
- Стицање основних знања из сложеног каматног рачуна
- Примена сложеног каматног рачуна у рачуну улога
- Примена сложеног каматног рачуна у рачуну ренте
- Стицање основних знања о елементима зајма
- Овладавање поступком амортизације поступком зајма
- Стицање основних знања о конверзији зајма
- Примена елемената привредне и финансијске математике у практичним задацима из области пословне администрације

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • примени основну пропорцију простог каматног рачуна за време дато у годинама, месецима, данима • израчуна интерес на основу каматног броја и каматног кључа • израчуна камату на више сума • примени каматни рачун више стои ниже сто • примени термински рачун, есконтовање меница, рачун штедног улога • израчуна месечну отплату код потрошачких кредита • примени верижни рачун у проблемима продаје и куповине валута • препозна разлику између простог и сложеног каматног рачуна • објасни појам декурзивног обрачунавања интереса • израчуна увећану вредност главнице • израчуна време и каматну стопу • израчуна почетну вредност главнице <ul style="list-style-type: none"> • израчуна сложену камату • објасни појам конформне каматне стопе • одреди увећану вредност више периодичних улога при улагању почетком и крајем периода • израчуна број улагања • израчуна каматну стопу • објасни појам садашње (почетне) вредности више периодичних сума које се исплаћују почетком или крајем периода • израчуна збир дисконтованих вредности • одреди вредност исплате крајем и почетком периода • израчуна број исплата • израчуна вредност каматне стопе 	Елементи привредне математике	40	-	-	-		
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте зајмова • објасни смисао амортизације зајма • објасни појам анuitета, отплате, интереса, отплаћеног дела дуга и остатка дуга 	Зајам	26	-	-	-		

<ul style="list-style-type: none"> повезује елементе зајма и да их израчуна израчуна ануитет израчуна каматну стопу израчуна број периода отплаћивања израчуна износ дуга на почетку обрачунског периода израчуна интерес и отплату за било који период амортизације зајма сачини амортизациони план изврши контролу ваљаности амортизационог плана сачини план амортизације зајма подељеног на обвезнице објасни појам конверзије зајма препозна промену услова отплаћивања зајма одреди нови ануитет након промене времена амортизације или промене каматне стопе 						
<ul style="list-style-type: none"> обрачуна плате за све раднике у предузећу на основу познатих података обрачуна порезе и доприносе припреми потребну пратећу документацију обрачуна штедне улоге и изради табелу књижи све уплате и исплате и обрачунавати салдо камате направи комплетан план амортизације зајма направи план амортизације зајма подељеног на обвезнице 	Примери практичне примене динасијске математике	15	-	-	-	
	Писмени задаци и исправке	12	-	-	-	
Укупан број часова		93	-	-	-	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> Елементи привредне математике: нагласити разлику између рачуна улога и рачуна ренте. Елементе кредита подробно обрадити кроз израду примера амортизационих планова са малим бројем периода. Нагласити разлику између кредита са релативном и конформном каматном стопом. Користити рачунаре и софтвер у настави. Наводити разноврсне примере из праксе. Зајам: предлози за израду семинарских радова на теме: <ul style="list-style-type: none"> прикупљање понуда кредитирања у различитим банкама и анализа повољности понуда уз употребу софтвера израда амортизационог плана зајма на рачунару за случајеве да су познати различити елементи зајма израда плана амортизације зајма после конверзије уз промену различитих услова кредитирања. Примери практичне примене привредне и финансијске математике: користити софтверске пакете у бироу за учење 		Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ol style="list-style-type: none"> усмену проверу знања; писмену провера знања; тестове знања; активност на часу. 			Међупредметно повезивање : Пословна информатика, Статистика, Рачуноводство Компетенције <ul style="list-style-type: none"> Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Предузимљивост и предузетничка компетенција 	

Образовни профил	Економски техничар					
Разред	Први					
Наставни предмет	Рачунарство и информатика					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о математичкотехничким основама информатике, значају и примени рачунара у информационом друштву, структури и принципу рада рачунара, функцији његових компоненти и утицају компоненти на перформансе рачунарауознавање ученика са основним поступцима обраде слика • Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета Оспособљавање ученика да одаберу и примењују одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • Оспособљавање ученика за коришћење Интернетсервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа 					
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Лабораторијске вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значење појмова податак, информација и информатика • разликује појмове бит и бајт • наведе јединице за мерење количине података • претвара меру количине података из једне мерне јединице у другу • објасни основне карактеристике информационог друштва • наведе опасности и мере заштите здравља од претеране и неправилне употребе рачунара • препозна компоненте из којих се састоји рачунар и објасни њихову функционалност • објасни намену оперативне и спољашње меморије у рачунарском систему • наброји врсте спољашњих меморија и објасни њихове карактеристике • објасни сврху софтвера у рачунарском систему • наброји врсте софтвера 	Основе рачунарске технике	-	10	-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни сврху (намену) оперативног система • наброји оперативне системе који се данас користе на различитим дигиталним уређајима • изврши основна подешавања радног окружења ОС • разликује типове датотека 	Основе рада у рачунарском систему	-	12	-	-	12

<ul style="list-style-type: none"> • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и документима (копира, премешта и брише документе и фасцикле) • врши претрагу садржаја по различитим критеријумима • разуме потребу за инсталирањем новог софтвера • врши компресију и декомпресију фасцикли и докумената 						
<ul style="list-style-type: none"> • одабере и примењује одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • креира дигиталне продукте, поново их користи, ревидира и проналази нову намену • користи технологију за прикупљање, анализу, вредновање и представљање података и информација • припреми и изведе аутоматизовану аналитичку обраду података коришћењем табеларних и графичких приказа 	Примена ИКТ-а	-	38	-	-	38
<ul style="list-style-type: none"> • приступа садржајима на интернету, претражује интернет и преузима жељене садржаје • користи електронску пошту • користи интернет мапе, виртуелни телефон и сличне веб-сервисе • објасни појмове електронска трговина и електронско банкарство • објасни како функционише учење на даљину • освести важност поштовања правних и етичких норми при коришћењу интернета објасни предности умрежавања • наведе могуће структуре локалне мреже и уређаје који се користе за умрежавање • користи ресурсе локалне мреже • објасни у чему је разлика између рачунара-сервера и рачунараклијената • објасни чему служи рутер и шта је рутирање • објасни који посао обављају интернет-провајдери 	Интернет и електронска комуникација		14	-	-	14
Укупан број часова				74		74
Начини и поступци остваривања програма			Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Тема: Основе рачунарске технике</p>			<ol style="list-style-type: none"> 1. Праћење остварености исхода 2. Тестови знања 3. Тестови практичних вештина 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сви предмети <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење 	

<ul style="list-style-type: none"> ● Потребно је објаснити градицију „податак-информација-знање” и утврдити значај информатике у прикупљању и чувању података, трансформацији у корисну информацију и интеграцији у знање ● Кодирање карактера и кодне схеме (ASCII, Unicode) могуће је обрадити и уз тему Текст процесор <p>За вежбање: превођења количине информација из једне мерне јединице у другу, или превођења из декадног бројевног система у бинарни и обратно, може се користити калкулатор (који се налази у саставу оперативног система)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Важно је да се на примерима (звука, температуре, слике) ученицима приближи процес дискретизације информација, која је неопходна ради обраде на рачунару ● Указати на основне профилактичке мере при коришћењу рачунара ● Ученици треба да упознају функционалне могућности компоненти и принцип рада рачунара без упуштања у детаље техничке реализације (електронске схеме, конструктивни детаљи итд.) ● развој компоненти рачунара треба приказати занимљивим видео исечцима и другим материјалима са интернета ● пожељно је да се ученицима покаже редослед расклапања и склапања рачунара, и омогући да то сами понове ● корисно је да се ученицима укаже на једноставне кварове које могу сами препознати и отклонити ● уводећи опште појмове, на пример: капацитет меморије, брзина процесора, наставник треба да упозна ученике са вредностима ових параметара на школским рачунарима (користећи „контролну таблу” оперативног система) ● за домаћи, ученици могу да, за кућне рачунаре, направе листу компоненти и њихових карактеристика ● ради постизања важног педагошког циља: развоја код ученика навике за самостално коришћење помоћне литературе, у овој наставној области ученици за домаћи задатак могу да, коришћењем рачунарских часописа или интернета, опишу конфигурацију рачунарског система која у том моменту има најбоље перформансе <p>Тема: Основе рада у рачунарском систему</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу ● При реализацији овог модула инсистирати на вештинама ● При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања ● Објаснити ученицима значај хијерархијске организације фасцикли и докумената ● Код копирања, премештања, брисања, претраживања датотека и фасцикли користити већу добро организовану фасциклу са више подфасцикли и датотека <p>Тема: Примена ИКТ-а</p> <ul style="list-style-type: none"> ● инсистирати да се ученици навикавају да поштују правила слепог куцања ● ученике треба упознати са постојањем два типа текст процесора – оних заснованих на језицима за обележавање текста (нпр. LaTeX, HTML) и WYSIWYG система какав ће се обрађивати у оквиру предмета ● ученике треба упознати са постојањем текст процесора који омогућавају дељење докумената и заједнички рад на њима преко интернета (рад у облацима) ученике треба 		<ul style="list-style-type: none"> ● Рад са подацима и информацијама ● Дигитална компетенција ● Решавање проблема
---	--	--

узнати са логичком структуром типичних докумената (молби, обавештења, итд.), школских реферата, семинарских и матурских радова

- за вежбу од ученика се може тражити да неформатирани текст уреде по угледу на уређену верзију дату у формату који се не може конвертовати у документ текст процесора (на пример, pdf-формат или на папиру), користити текстове прилагођене образовном профилу
- указати на проблеме који могу да искрсну при покушају да се штампа документ када су инсталирани управљачки програми за више штампача
- пожељно је да израду једноставнијих докумената ученици провежбају кроз домаће задатке
- Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду презентација (слајд, WEB или презентације у „облацима“)
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.

При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре

- Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде
- Резултат рада треба да буде једна комплетна презентација (са текстом, сликама, филмом, линковима) везана за образовни профил
- Подстицати креативност код ученика Ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације
- Инсистирати на важности квалитетног презентовања
- Последња два часа резервисати за презентацију ученичких радова и дискусију о њима
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре
- Избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила
- Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде
- При вршењу калкулација сам процес приказати кроз алгоритамске шеме (улаз – процес – излаз, код линијских проблема, а код коришћења условних наредби приказати и разгранату структуру)

Тема: Интернет и електронска комуникација

- вежбе крстарења (енгл. surf) и претраживања требало би да су у функцији овог, али и других предмета, како би се код ученика развијала навика коришћења интернета за прикупљање информација за потребе наставе
- преузимање датотека са веб-вежбати на датотекама разних типова (текст, слика, клип)
- ученицима треба објаснити како раде претраживачки системи и о чему треба водити рачуна да би се остварила ефикаснија претрага
- израда презентације се може илустровати на примеру неке од обрађених тема ради утврђивања и систематизовања изабране теме

<ul style="list-style-type: none"> одељење се може поделити на групе које ће креирати презентације свих наставних тема које су обрађене ученике упутити да коришћењем интернета дођу до садржаја битних за израду презентације на задату тему ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације 		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Социологија са правима грађана
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва Развијање способности код ученика за улогу одговорног грађанина за живот у демократски уређеном и хуманом друштву Унапређивање ученичке способности за све облике комуникације, дијалога и исказивања аргументованог става

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> схвати структуру и организацију друштва објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу схвати друштвену поделу рада објасни узроке друштвеног раслојавања наведе друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих разликује особености сеоског и градског становништва 	Структура и организација друштва	15				15
<ul style="list-style-type: none"> описује улогу политике у друштву објасни појам, развој и облике суверености и демократије разликује законодавну, извршну и судску власт разликује удружења грађана и политичке партије препозна идеолошке разлике партија и поделу на левицу, десницу и центар схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе разликује државне органе власти разликује аутономију и локалну самоуправу разуме функционисање локалне самоуправе 	Држава и политика	16				16
<ul style="list-style-type: none"> схвати значај устава као највишег правног акта разликује устав од закона 	Устав и правна држава	8				8

<ul style="list-style-type: none"> ● направи преглед развоја уставности у Србији ● уочи значај владавине права и правне државе ● зна основне одредбе Устава Републике Србије ● схвати функционисање правосудног система Републике Србије 						
<ul style="list-style-type: none"> ● схвати људска права и слободе и свој положај у друштву ● зна на који начин се штите права и слободе грађана 	Људска права и слободе	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● уочи разлику и сличности између културе и цивилизације ● схвати настанак религије и религијског мишљења ● идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства ● разликује обичај и морал ● схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, шунда и кича 	Култура и друштво	16				16
<ul style="list-style-type: none"> ● идентификује друштвене промене ● зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости ● препозна друштвени развој ● формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва 	Друштвене промене и развој друштва	7				7
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет.</p> <p>Користити Устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује.</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина 			<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутрапредметно повезивање <p>Компетенције:</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p>	

5.3.2.2. Стручни предмети

Образовни профил	Економски техничар						
Разред	први						
Наставни предмет	Принципи економије						
Годишњи фонд часова	111						
Недељни фонд часова	3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о развоју економије, принципима, методима и моделима који се користе у економској науци; – Стицање знања о функционисању тржишта; – Стицање основних знања о трошковима предузећа; – Стицање основних знања о понашању предузећа у различитим тржишним структурама; – Стицање знања о тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка; – Стицање знања о важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине; – Стицање основних знања о могућностима и начинима мерења резултата друштвене производње; – Стицање основних знања о улози финансијског система у усклађивању штедње и инвестиција; – Стицање основних знања о новцу, креирању новца и регулисању количине новца у оптицају; – Стицање знања о промени вредности новца и промени нивоа цена; – Стицање основних знања о незапослености као макроекономској варијабли; – Стицање основних знања о платном билансу и девизном курсу; – Стицање основних знања о појму и значају међународне трговине; – Развијање личних и професионалних ставова. 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
дефинише предмет изучавања економије као науке <ul style="list-style-type: none"> ● наведе основне идеје репрезентативних школа економске мисли ● идентификује значај одређених школа економске мисли за развој економске науке ● дефинише потребе ● наводи различите врсте потреба ● доведе у везу неопходност размене добара ради задовољења потреба ● дефинише реткост и избор ● наведе принципе индивидуалног одлучивања ● дефинише опортунитетни трошак ● дефинише граничне (маргиналне) промене ● препозна утицај подстицаја на понашање људи и друштва ● наведе принципе међусобног деловања људи ● препозна користи од учешћа у трговини 		Економска наука – развој, принципи и методи анализе	21				21

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише тржишну привреду и тржиште ● препозна значај тржишта заорганизовање економских активности ● дефинише појамове, „тржишни неуспех”, „екстерналије”, „тржишна моћ” ● наведе принципе функционисања привреде ● опише утицај продуктивности на ниво животног стандарда ● препозна негативне последице инфлације ● дефинише научни метод ● доведе у везу посматрање и претпоставке у примени метода економске науке ● препознаје значај графичких приказа у економији ● прикаже шематски дијаграм кружног тока ● објасни дијаграм кружног тока ● прикаже графички границу производних могућности ● идентификује принципе економског резоновања на примеру границе производних могућности ● разликује микроекономију и макроекономију 					
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише понуду и тражњу ● дефинише тражену количину добара ● прикаже графички криву тражње и тржишне тражње (збир тражње појединаца) ● разликује променљиве које утичу на тражњу ● дефинише понуђену количину добара ● прикаже графички криву понуде и криву тржишне понуде (збир понуда свих продаваца) ● разликује променљиве које утичу на понуду ● дефинише појмове: „тржишна равнотежа”, „равнотежна цена”, „равнотежна количина” ● прикаже графички тржишну равнотежу ● објасни закон понуде и тражње ● анализира промену тржишне равнотеже ● дефинише ценовну еластичност тражње ● наведе факторе који утичу на ценовну еластичност тражње ● израчуна ценовну еластичност тражње ● разликује криве тражње на основу њихових еластичности ● прикаже графички криве тражње са различитим коефицијентима еластичности ● дефинише укупан приход ● објасни промену укупног прихода услед промене цена у зависности од еластичности тражње ● разликује доходну и унакрсну еластичност тражње 	<p>Понуда, тражња и функционисање тржишта</p>	33			33

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише ценовну еластичност понуде и факторе који утичу на ценовну еластичност понуде ● израчуна ценовну еластичност понуде ● прикаже графички криве понуде са различитим коефицијентима еластичности 						
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам трошкова ● разликује експлицитне и имплицитне трошкове ● разликује економски профит и рачуноводствени профит ● дефинише производну функцију ● дефинише маргинални производ ● дефинише опадајући маргинални производ ● разликује фиксне и варијабилне трошкове ● разликује укупне и просечне трошкове ● дефинише маргинални трошак ● прикаже графички криве просечних трошкова и маргиналног трошка ● разликује трошкове на кратки и дуги рок 	Трошкови производње	18				18
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише различита тржишна стања ● наведе карактеристике конкурентног тржишта ● идентификује приход конкурентног предузећа ● објасни максимирање профита конкурентног предузећа ● представи графички криву понуде конкурентног предузећа ● објасни када предузеће одлучује да обустави производњу ● објасни када предузеће одлучује да излази са тржишта ● објасни када ће предузеће ући на тржиште ● прикаже графички профит конкурентног предузећа ● представи графички криву тржишне понуде ● препозна како тржиште реагује на промену тражње ● опише дугорочну равнотежу на конкурентном тржишту ● наведе карактеристике монополског тржишта ● препозна основне узроке баријера уласку на тржиште ● препозна како монополиста доноси одлуке о производњи и ценама (како максимира профит) ● наведе особености олигополске тржишне структуре ● препозна како олигополиста доноси одлуке о производњи и ценама ● наведе карактеристике монополистичке конкуренције ● препозна како предузеће у условима монополистичке конкуренције максимизира профит 	Тржишне структуре и понашање предузећа	24				24
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише факторе производње ● препозна карактер тражње за факторима производње ● препозна специфичности тражње и понуде рада ● дефинише маргинални производ рада 	Тржишта фактора производње и функционална расподела доходака	15				15

<ul style="list-style-type: none"> • израчуна вредност маргиналног производа рада • опише како се успоставља равнотежа на тржишту рада • дефинише појам капитал • препозна како се успоставља равнотежа на осталим тржиштима • објасни функционалну расподелу дохотка 						
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:) <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици • Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак 		Пословна економија, рачуноводство. <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење 		

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Принципи економије
Годишњи фонд часова	108
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање основних знања о развоју економије, принципима, методама и моделима који се користе у економској науци;
- Стицање знања о функционисању тржишта;
- Стицање основних знања о трошковима предузећа;
- Стицање основних знања о понашању предузећа у различитим тржишним структурама;
- Стицање знања о тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка;
- Стицање знања о важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине;
- Стицање основних знања о могућностима и начинима мерења резултата друштвене производње;
- Стицање основних знања о улози финансијског система у усклађивању штедне и инвестиција;
- Стицање основних знања о новцу, креирању новца и регулисању количине новца у оптицају;
- Стицање знања о промени вредности новца и промени нивоа цена;
- Стицање основних знања о незапослености као макроекономској варијабли;
- Стицање основних знања о платном билансу и девизном курсу;
- Стицање основних знања о појму и значају међународне трговине;
- Развијање личних и професионалних ставова

ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> ● доводи у везу микроекономију и макроекономију ● објасни појам „макроекономија” ● препозна макроекономске варијабле и значај њиховог проучавања ● разликује активности учесника у економским трансакцијама ● објасни ток добара и новца на примеру кружног тока економских активности ● дефинише економску политику ● наведе циљеве и инструменте економске политике 	Макроекономија – теорија, анализа и политика	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише БДП ● наведе компоненте БДП ● објасни компоненте БДП ● доводи у везу потрошњу и инвестиције у рачунима националног дохотка ● дефинише реални БДП ● разликује појмове штедња и инвестиције ● разликује појмове „национална штедња”, „лична штедња” и „јавна штедња” ● дефинише „буџетски дефицит” ● дефинише „буџетски суфицит” ● доводи у везу штедњу и инвестиције у рачунима националног дохотка ● дефинише номинални БДП ● дефинише реални БДП ● дефинише БДП дефлатор ● објасни употребу БДП дефлатора ● наведе недостатке БДП као мерила друштвеног благостања ● дефинише национални доходак 	Систем националних рачуна	18				18
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише финансијски систем ● дефинише финансијске институције ● дефинише финансијска тржишта ● наведе особине обвезница ● опише у кратким цртама функционисање тржишта обвезница ● наведе особине акција ● опише функционисање тржишта акција ● дефинише појам „финансијски посредник” ● разликује банке као финансијске институције ● разликује инвестиционе фондове као финансијске институције ● дефинише тржиште зајмовних средстава ● разликује изворе зајмовних средстава ● дефинише каматну стопу ● доводи у везу утицај нивоа каматне стопе на понуду и тражњу зајмовних средстава 	Финансијски систем	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише номиналну каматну стопу ● дефинише реалну каматну стопу ● препозна утицај суфицита и дефицита државног буџета на понуду и тражњу зајмовних средстава 					
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише новац ● наводи функције новца ● објасни функцију новца као средства размене ● објасни функцију новца као обрачунске јединице ● објасни функцију новца као чувара вредности ● разликује појмове „готов новац” и „депозит по виђењу” ● дефинише новчану масу ● разликује монетарне агрегате M1 и M2 као мере за количину новца у оптицају ● дефинише централну банку ● наведе функције централне банке ● опише улогу централне банке у регулисању понуде новца ● дефинише пословну банку ● опише укратко утицај пословних банака на понуду новца ● дефинише појам „обавезне резерве” ● дефинише новчани мултипликатор ● израчуна величину новчаног мултипликатора ● наводи инструменте монетарне политике ● препозна значај операција на отвореном тржишту као инструмента монетарне политике ● препозна значај обавезне резерве као инструмента монетарне политике ● препозна важност есконтне стопе као инструмента монетарне политике 	Новац у макроекономији	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише инфлацију ● увиђа везу између промене цена и промене вредности новца ● наведе различите типове инфлације ● објасни различите типове инфлације ● наведе факторе који утичу на тражњу за новцем ● објасни факторе који утичу на тражњу за новцем ● доведе у везу понуду и тражњу новца ● прикаже графички равнотежни ниво цена ● прикаже графички утицај промене понуде новца на ниво цена и вредност новца ● анализира утицај промене понуде новца на ниво цена и вредност новца ● дефинише брзину оптицаја новца ● наведе једначину „квантитативне теорије новца” ● објасни једначину „квантитативне теорије новца” 	Инфлација	12			12

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише незапосленост ● разликује појмове „запослено лице” и „незапослено лице” ● дефинише радну снагу ● дефинише стопу незапослености ● израчуна стопу незапослености ● дефинише природну стопу незапослености ● објасни природну стопу незапослености ● дефинише цикличну стопу незапослености ● објасни цикличну стопу незапослености ● дефинише фрикциону незапосленост ● објасни постојање фрикционе незапослености ● дефинише структурну незапосленост ● објасни структурну незапосленост као разлог дугорочне незапослености ● препозна како политика државе утиче на незапосленост (пример: Закон о минималној надници) ● дефинише синдикат ● дефинише колективно преговарање ● објасни утицај синдиката и колективног преговарања на ниво надница и незапосленост 	Незапосленост	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише платни биланс ● објасни структуру платног биланса ● објасни суфицит и дефицит платног биланса ● кратко опише категорије девизног и обрачунског биланса ● дефинише платнобилансне трансакције ● наведе платнобилансне трансакције ● наведе специфичности платног биланса Републике Србије ● дефинише девизни курс ● наведе функције девизног курса ● наведе врсте девизног курса ● објасни фиксни и флексибилни девизни курс ● доводи у везу платни биланс и девизни курс ● дефинише девизно тржиште ● наведе функције девизног тржишта ● наведе врсте девизног тржишта 	Платни биланс и девизни курс	14				14
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише међународну трговину ● објасни историјски развој међународне трговине ● разликује моделе/теорије међународне трговине ● доводи у везу међународну трговину и животни стандард нација (држава) ● наведе тенденције у међународној трговини ● наведе структуру међународне трговине 	Међународна трговина	12				12

<ul style="list-style-type: none"> • доводи у везу међународни трговину и транснационалне компаније • идентификује главне изазове у међународној трговини с којима се суочава Република Србија 					
Укупан број часова		108			108
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
Модул се реализује кроз следеће облике наставе: <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (14 часова) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе <ul style="list-style-type: none"> • Модул се реализује кроз методе активно оријентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак 		Пословна економија, рачуноводство. <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење 	

Образовни профил	Економски техничар
Разред	први
Наставни предмет	Пословна економије
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о појму, предмету и циљевима изучавања пословне економије – Стицање основних знања о предузећу, његовим циљевима, врстама и организационим облицима – Стицање знања о врстама и облицима средстава и извора средстава предузећа – Стицање знања о активностима и пословима предузећа – Стицање основних знања о пословним функцијама предузећа – Оспособљавање ученика за анализу показатеља остваривања циљева и задатака пословних функција предузећа – Стицање основних знања о појму и подели трошкова пословања предузећа – Стицање знања о начинима исказивања резултата пословања предузећа – Развијање знања и вештине доношења закључака о оствареним резултатима пословања предузећа – Стицање основних знања о економским принципима пословања предузећа – Оспособљавање ученика за оцену успешности предузећа на основу остваривања принципа пословања – Стицање основних знања о менаџменту предузећа – Развијање вештина планирања, организовања и контроле пословних активности – Оспособљавање ученика за самостално и аргументовано доношење одлука у пословању и свакодневном животу – Стицање основних знања о управљању пословним функцијама предузећа – Развијање свести о мотивацији као покретачкој снази остваривања циљева предузећа – Развијање способности оцењивања туђег и сопственог рада – Стицање основних знања о организационом понашању и организационој култури 	

- Стицање основних знања о мултикултурализму
- Развијање способности за рад у групи и тимски рад
- Развијање способности за решавање конфликтних ситуација
- Стицање основних знања о финансијском менаџменту
- Развијање вештине управљања финансијама предузећа
- Оспособљавање ученика за самостално истраживање стручне литературе, архиве, интернета
- Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима
- Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу
- Развијање конвергентног и дивергентног мишљења кроз решавање проблемских и пројектних задатака

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам пословне економије ● разликује предмет изучавања пословне економије и економике предузећа ● наведе циљеве изучавања пословне економије ● дефинише теоријски циљ пословне економије ● дефинише практични циљ пословне економије ● разликује дисциплине пословне економије ● дефинише појам и услове за настанак предузећа ● наведе карактеристике предузећа ● препозна теорије предузећа ● наведе појавне облике улагања у процес стварања вредности (input) ● наведе начине употребе ресурса у њиховој трансформацији у резултате ● наведе резултат (output) процеса улагања ресурса ● дефинише предузеће као систем ● наведе разлоге постојања предузећа ● дефинише поделу рада и специјализацију ● класификује предузећа на основу различитих критеријума ● наведе карактеристике друштва лица ● наведе карактеристике друштва капитала ● објасни јавно предузеће ● дефинише ефикасност и ефективност предузећа ● наведе врсте окружења предузећа ● дефинише средства предузећа ● наведе врсте средстава предузећа ● наведе врсте и карактеристике основних и обртних средстава ● упореди основна и обртна средства према њиховим карактеристикама ● разликује изворе средстава предузећа према власништву и према рочности 	Предузеће	36				36

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни контролу коришћења средстава 						
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам функције предузећа ● објасни поделу функција у предузећу ● дефинише радно место ● објасни формирање организационе јединице ● објасни функцију производње ● утврди вид, систем, ритам и припрему производње на основу задатих услова ● објасни функцију набавке ● одреди задатке, политику, залихе, планирање набавке, организацију и сарадњу са другим функцијама на основу задатих услова ● објасни функцију продаје ● одреди задатке, политику, асортиман, план продаје, организацију и сарадњу са другим функцијама на основу задатих услова ● објасни складишну функцију ● одреди задатке, организацију, ефикасност и сарадњу складишне функције са другим функцијама на основу задатих услова ● објасни транспортну функцију 	Пословне функције предузећа	38				38
<ul style="list-style-type: none"> ● одреди задатке, вид транспорта и осигурања, ефикасност и сарадњу транспортне функције са другим функцијама на основу задатих услова ● објасни истраживачко развојну функцију ● објасни финансијско рачуноводствену функцију и њену сарадњу са осталим функцијама предузећа ● објасни појам и значај општих послова ● објасни опште послове ● објасни посебне услове пословања предузећа 						
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
Модул се реализује кроз следеће облике наставе: <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (36 часова) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици ● Настава се реализује као активно оријентисана настава ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за пословну економију. ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за предузеће и врсте предузећа. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу 		Принципи економије, рачуноводств о. <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња 		

<ul style="list-style-type: none"> ● Теоријску анализу одабраних врста предузећа поткрепити адекватним емпиријским примерима како би ученици успоставили односе између теорије и праксе. ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за средства и изворе средстава предузећа ● Теоријску анализу поткрепити адекватним емпиријским примерима како би ученици успоставили односе између теорије и праксе <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (38 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује као активно оријентисана настава. ● Направити са ученицима шему вертикалне ● и хоризонталне поделе функција предузећа ● Сагледати значај и допринос сваке ● функције за укупно пословање предузећа. ● Користити примере из праксе да ученици створе јасну слику места и значаја сваке пословне функције за предузеће као целину ● Визуелно приказати сарадњу између функција 	<ul style="list-style-type: none"> ● домаћи задатак 	<ul style="list-style-type: none"> ● Компетенција за целоживотно учење
--	---	---

Образовни профил	Економски техничар
Разред	други
Наставни предмет	Пословна економије
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о појму, предмету и циљевима изучавања пословне економије – Стицање основних знања о предузећу, његовим циљевима, врстама и организационим облицима – Стицање знања о врстама и облицима средстава и извора средстава предузећа – Стицање знања о активностима и пословима предузећа – Стицање основних знања о пословним функцијама предузећа – Оспособљавање ученика за анализу показатеља остваривања циљева и задатака пословних функција предузећа – Стицање основних знања о појму и подели трошкова пословања предузећа – Стицање знања о начинима исказивања резултата пословања предузећа – Развијање знања и вештине доношења закључака о оствареним резултатима пословања предузећа – Стицање основних знања о економским принципима пословања предузећа – Оспособљавање ученика за оцену успешности предузећа на основу остваривања принципа пословања – Стицање основних знања о менаџменту предузећа – Развијање вештина планирања, организовања и контроле пословних активности – Оспособљавање ученика за самостално и аргументовано доношење одлука у пословању и свакодневном животу – Стицање основних знања о управљању пословним функцијама предузећа 	

- Развијање свести о мотивацији као покретачкој снази остваривања циљева предузећа
- Развијање способности оцењивања туђег и сопственог рада
- Стицање основних знања о организационом понашању и организационој култури
- Стицање основних знања о мултикултурализму
- Развијање способности за рад у групи и тимски рад
- Развијање способности за решавање конфликтних ситуација
- Стицање основних знања о финансијском менаџменту
- Развијање вештине управљања финансијама предузећа
- Оспособљавање ученика за самостално истраживање стручне литературе, архиве, интернета
- Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима
- Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу
- Развијање конвергентног и дивергентног мишљења кроз решавање проблемских и пројектних задатака

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни процес трансформације уложених ресурса у резултате ● дефинише трошење фактора производње ● разликује појмове – трошкови и утрошци ● наведе поделе трошкова према различитим критеријумима ● разликује трошкове у кратком року ● објасни фиксне и варијабилне трошкове ● дефинише граничне трошкове ● утврди динамику укупних трошкова у зависности од промене обима производње ● графички илуструје укупне и просечне, фиксне и варијабилне трошкове ● анализира резултате израчунатих појединих категорије трошкова ● анализира динамику трошкова ● разликује трошкове у дугом року ● разликује калкулације трошкова према времену и начину израде ● израчуна цену коштања бирајући адекватну калкулацију 	Трошкови пословања предузећа	32				32
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише приход предузећа ● разликује врсте прихода предузећа ● дефинише просечан и маргиналан приход ● наведе факторе који утичу на приход предузећа ● анализира везу укупног прихода и тражње за производима предузећа ● објасни утицај обима производње и тржишних цена на величину укупног прихода предузећа ● дефинише профит предузећа ● објасни изворе профита предузећа 	Резултати пословања предузећа	20				20

<ul style="list-style-type: none"> • наведе врсте профита предузећа • израчуна укупан приход и профит предузећа • успостави везу између укупног прихода и профита предузећа 						
<ul style="list-style-type: none"> • утврди укупан, просечан и маргинални приход предузећа на основу задатих параметара • доноси закључке на основу добијених резултата о укупном, просечном и маргиналном приходу 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује парцијалне економске принципе пословања • дефинише продуктивност • објасни утицај производње, технологије и људских ресурса на продуктивност • опише значај пораста продуктивности • дефинише економичност и изворе економичности • успоставља односе између трошкова и унапређења економичности • дефинише рентабилност • објасни важност (значај) рентабилности за пословање предузећа • идентификује факторе унапређења рентабилности • наведе циљеве и показатеље мерења продуктивности, економичности и рентабилности предузећа • израчуна показатеље продуктивности, економичности и рентабилности на конкретним примерима • анализира успешност пословања предузећа на основу израчунатих показатеља 	Економски принципи пословања предузећа	20				20
Укупан број часова		72				72
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (20 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује као активно оријентисана настава. 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак • тест практичних вештина 			<p>Принципи економија, рачуноводство.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење 	

<ul style="list-style-type: none"> • На конкретним примерима ученици утврђују укупан, просечан и маргинални приход и профит(добитак) предузећа. Ученици добијене резултате повезују и утврђују њихову међузависност. • На примеру конкретног предузећа, на основу задатих параметара, упоредити остварени добитак(профит) са планираним добитком (профитом) <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (20 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учioniци <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује као активно оријентисана настава. • На основу задатих података, на примеру конкретног предузећа, утврдити продуктивност, економичност и рентабилност и донети одређене закључке о успешности пословања предузећа 		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	трећи
Наставни предмет	Пословна економија
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о појму, предмету и циљевима изучавања пословне економије – Стицање основних знања о предузећу, његовим циљевима, врстама и организационим облицима – Стицање знања о врстама и облицима средстава и извора средстава предузећа – Стицање знања о активностима и пословима предузећа – Стицање основних знања о пословним функцијама предузећа – Оспособљавање ученика за анализу показатеља остваривања циљева и задатака пословних функција предузећа – Стицање основних знања о појму и подели трошкова пословања предузећа – Стицање знања о начинима исказивања резултата пословања предузећа – Развијање знања и вештине доношења закључака о оствареним резултатима пословања предузећа – Стицање основних знања о економским принципима пословања предузећа – Оспособљавање ученика за оцену успешности предузећа на основу остваривања принципа пословања – Стицање основних знања о менаџменту предузећа – Развијање вештина планирања, организовања и контроле пословних активности – Оспособљавање ученика за самостално и аргументовано доношење одлука у пословању и свакодневном животу – Стицање основних знања о управљању пословним функцијама предузећа – Развијање свести о мотивацији као покретачкој снази остваривања циљева предузећа – Развијање способности оцењивања туђег и сопственог рада – Стицање основних знања о организационом понашању и организационој култури – Стицање основних знања о мултикултурализму – Развијање способности за рад у групи и тимски рад – Развијање способности за решавање конфликтних ситуација

<ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о финансијском менаџменту – Развијање вештине управљања финансијама предузећа – Оспособљавање ученика за самостално истраживање стручне литературе, архиве, интернета – Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима – Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу <ul style="list-style-type: none"> – Развијање конвергентног и дивергентног мишљења кроз решавање проблемских и пројектних задатака 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише менаџмент ● наведе фазе менаџмента ● разликује теорије (школе) о менаџменту ● дефинише планирање као примарну фазу процеса менаџмента ● дефинише мисију, визију и циљеве предузећа као примарне планске одлуке ● објасни секундарне планске одлуке ● објасни стратегијско, тактичко и оперативно планирање ● објасни организовање као фазу процеса менаџмента ● дефинише лидерство или вођење ● наведе особена својства лидера ● разликује стилове вођења ● дефинише контролу као фазу процеса менаџмента 	Основи менаџмента	30				30
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе врсте контроле према времену извођења и према врсти стила ● наведе фазе процеса контроле ● наведе принципе контроле ● повеже фазе процеса менаџмента на основу задатих параметара на конкретном примеру ● наведе улоге, знање и вештине менаџера ● разликује нивое менаџмента ● наведе хијерархију менаџера кроз емпиријске примере ● разликује менаџера од лидера ● наведе фазе процеса одлучивања ● дефинише стратегијски менаџмент ● разликује нивое стратегије ● објасни суштину оперативног менаџмента ● повеже стратегијски и оперативни менаџмент ● одреди стратегију на нивоу предузећа, на нивоу посла и на нивоу пословне функције предузећа на основу задатих услова 						

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам задатке и садржину производног менаџмента ● дефинише управљање маркетингом ● објасни задатке и садржину управљања маркетингом ● дефинише трговински менаџмент ● објасни задатке, садржину, инструменте и контролу трговинског менаџмента ● појмовно разликује пројекат и пројектни менаџмент ● наведе карактеристике и врсте пројеката ● наведе фазе пројектног менаџмента ● дефинише управљачки информациони систем ● наведе задатке и активности управљања информационим системом ● дефинише менаџмент људских ресурса ● објасни значај и активности менаџмента људских ресурса ● објасни модел мотивације ● објасни улогу формалног и неформалног вође ● објасни појам, нивое, типове и изворе организационе културе ● појмовно разликује организациону климу и организациону културу ● објасни мултикултурализам ● дефинише пословну етику ● објасни појам друштвене одговорности ● објасни појам и врсте групе ● дефинише норме понашања ● објасни појам и врсте тимова ● објасни појам и изворе (узроке) конфликта у организацији ● изабере одговарајућу методу решавања конфликта у задатим (конфликтним) ситуацијама 	Менаџмент пословних функција предузећа	40				40
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (30 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује као активно оријентисана настава. ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за менаџмент. ● Ученике стављати у улоге менаџера да у задатим ситуацијама доносе одређене одлуке <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (40 часова) 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак ● тест практичних вештина 		<p>Економско пословање, рачуноводство, статистика.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 		

<p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује као активно оријентисана настава. ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за управљање пословним функцијама. ● На основу задатих података, на примеру конкретног предузећа, ученици да одреде конкретне задатке и фазе менаџмента одређеног пословног подручја. ● Користити ситуацијске задатке за препознавање и решавање конфликта у организацији 		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Пословна економије
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о појму, предмету и циљевима изучавања пословне економије – Стицање основних знања о предузећу, његовим циљевима, врстама и организационим облицима – Стицање знања о врстама и облицима средстава и извора средстава предузећа – Стицање знања о активностима и пословима предузећа – Стицање основних знања о пословним функцијама предузећа – Оспособљавање ученика за анализу показатеља остваривања циљева и задатака пословних функција предузећа – Стицање основних знања о појму и подели трошкова пословања предузећа – Стицање знања о начинима исказивања резултата пословања предузећа – Развијање знања и вештине доношења закључака о оствареним резултатима пословања предузећа – Стицање основних знања о економским принципима пословања предузећа – Оспособљавање ученика за оцену успешности предузећа на основу остваривања принципа пословања – Стицање основних знања о менаџменту предузећа – Развијање вештина планирања, организовања и контроле пословних активности – Оспособљавање ученика за самостално и аргументовано доношење одлука у пословању и свакодневном животу – Стицање основних знања о управљању пословним функцијама предузећа – Развијање свести о мотивацији као покретачкој снази остваривања циљева предузећа – Развијање способности оцењивања туђег и сопственог рада – Стицање основних знања о организационом понашању и организационој култури – Стицање основних знања о мултикултурализму – Развијање способности за рад у групи и тимски рад – Развијање способности за решавање конфликтних ситуација – Стицање основних знања о финансијском менаџменту – Развијање вештине управљања финансијама предузећа – Оспособљавање ученика за самостално истраживање стручне литературе, архиве, интернета – Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима
--

– Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу
 – Развијање конвергентног и дивергентног мишљења кроз решавање проблемских и пројектних задатака

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам, значај и предмет финансијски менаџмент ● наведе циљеве финансијског менаџмента ● разликује задатке финансијског менаџмента ● наведе активности и послове финансијског менаџмента ● објасни начине прикупљања потребног капитала(прибављање средстава) ● наведе изворе финансирања предузећа и њихове карактеристике ● објасни активности пласирања капитала ● објасни инструменте финансијског менаџмента ● дефинише појам, врсте и инструменте финансијске контроле ● објасни значај финансијских извештаја у процесу финансијске контроле ● објасни улогу буџета у процесу финансијске контроле ● одреди циљеве, задатке и одлуке о прикупљању потребног капитала и његовог инвестирања на основу задатих података 	Финансијски менаџмент	24				24
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише финансијску анализу ● наведе кориснике финансијских извештаја ● наведе предмет контроле и повеже га са основом контроле и корисником ● наведе циљеве финансијске анализе ● повеже циљеве финансијске анализе са корисницима ● наведе врсте анализе финансијских извештаја ● дефинише хоризонталну анализу ● објасни резултате извршене хоризонталне анализе поређењем билансних позиција биланса стања текуће и претходне године у апсолутном и релативном износу ● дефинише вертикалну анализу ● донесе закључке на основу резултата спроведене вертикалне анализе биланса стања и биланса успеха ● дефинише рацио број ● наведе основне групе рацио бројева ● анализира израчунате показатеље ликвидности ● анализира израчунате показатеље пословне активности ● анализира израчунате показатеље финансијске структуре ● анализира израчунате показатеље рентабилности 	Економско финансијска анализа пословања предузећа	38				38

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни финансијски положај и активност конкретног предузећа хоризонталним и вертикалним сагледавањем добијених показатеља на основу датих финансијских извештаја ● објасни финансијску ситуацију конкретног предузећа на основу рачуна анализе 					
Укупан број часова	62				62
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (24 часа) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици ● Настава се реализује као активно оријентисана настава. ● Користити ситуацијске задатке ● Употребити шематске и табеларне приказе ● На основу задатих података ученици би требало да дефинишу циљеве и задатке финансијског менаџмента на конкретном емпиријском примеру <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (38 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује као активно оријентисана настава. ● Користити ситуацијске задатке и студије случаја ● Употребити шематске и табеларне приказе ● Поставити ученике у позицију да поређењем израчунатих показатеља са планским и показатељима из низа претходних периода, процене финансијски положај предузећа. ● Ученици презентују резултате својих анализа и кратко описују израчунате показатеље 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак ● тест практичних вештина 			<p>Економија пословања, рачуноводство, предузетништво.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 	

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Рачуноводство - теорија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> – Поштовање законске, професионалне и интерне регулативе у области рачуноводства – Стицање знања о основним рачуноводственим категоријама – Развијање способности за правилно коришћење, чување и одговорност за средства којим се послује – Развијање функционалне рачуноводствене писмености

- Стицање знања и вештина за самостално прикупљање података о насталим економским променама, њихово тумачење и рачуноводствено обухватање
- Развијање вештина и компетенција евиденције пословања привредних субјеката по систему двојног књиговодства
- Оспособљавање ученика за одговорно, ажурно, прецизно и уредно вођење пословних књига
- Стицање вештине рачуноводственог приказивања пословних процеса.
- Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању и контроли пословања
- Стицање знања и вештина обрачуна и евиденције резултата пословања предузећа
- Развијање вештина израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ)
- Оспособљавање ученика за самостално обављање књиговодствених послова
- Развијање способности комуникације са окружењем
- Развијање способности тимског рада
- Изградња вредносних ставова за доношење аргументованих, исправних и благовремених професионалних и личних одлука
- Развијање способности управљања сопственим ресурсима времена и знања
- Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама
- Развијање личних и професионалних ставова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам и предмет рачуноводства ● разликује делове рачуноводства ● наведе кориснике рачуноводствених информација ● појмовно разликује рачуноводство и књиговодство ● наведе циљ, задатке и методе књиговодства ● наведе системе књиговодства ● наведе правни основ рачуноводства ● идентификује (препозна) пословни догађај ● објасни утицај пословних догађаја на промене стања имовине ● објасни појам, елементе и врсте књиговодствене документације ● наведе врсте и циљеве контроле књиговодствених докумената ● наведе начине, разлоге и време чувања књиговодствених докумената ● објасни принципе уредног књиговодства ● дефинише средства и изворе средстава ● прави разлику између средстава и изворе средстава ● објасни термине актива и пасива ● шематски прикаже средства и изворе средстава ● примени основну рачуноводствену једначину ● објасни појам и значај инвентарисања ● наведе циљ и врсте инвентарисања ● састави почетни инвентар ● утврди разлику између стварног и књиговодственог стања ● дефинише биланс стања 	<ul style="list-style-type: none"> ● Рачуноводство – појам, предмет обухватања ● Делови система рачуноводства ● Рачуноводствене информације – појам и корисници ● Књиговодство – појам, циљ, задаци и методе, системи ● Правни основ рачуноводства ● Појам пословног догађаја ● Појам, елементи, врсте и карактеристике књиговодствене документације ● Контрола формалне, суштинске и рачунске исправности књиговодствене документације 	24				24

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни начело билансне равнотеже ● састави биланс стања на основу почетног инвентара ● објасни утицај пословних догађаја на промене стања имовине ● састави низ sukcesивних биланса ● рашчлани биланс на конта ● дефинише конта-књиговодствене рачуне ● разликује облике и врсте конта ● објасни правила евидентирања на активним и пасивним контима ● састави биланс на основу стања на контима ● примењује правила евидентирања на контима стања 	<ul style="list-style-type: none"> ● Чување књиговодствене документације ● Принципи уредног књиговодства: материјалне исправности, документованости, ажурности, хронолошког реда, потпуности, јасности ● Средства и извори средстава: појам и врсте ● Основна рачуноводствена једначина ● Инвентарисање – појам, циљ, врсте, организација ● Састављање почетног инвентара ● Биланс стања – појам и структура ● Састављање биланса стања на основу инвентара ● Утицај пословних промена на биланс стања ● Састављање sukcesивних биланса ● Књиговодствени рачуни – конта: појам, облици, врсте, функције ● Активна и пасивна конта – правила евидентирања ● Аналитичка и синтетичка конта 					
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам двојног књиговодства ● дефинише начело двојности (дуалности, двострукости) ● наведе пословне књиге двојног књиговодства ● објасни улогу и значај дневника ● наведе поступак књижења кроз дневник ● објасни улогу и значај главне књиге ● објасни улогу и значај помоћних књига ● отвара пословне књиге двојног књиговодства на основу биланса ● евидентира пословне промене кроз дневник и главну књигу ● састави пробни и крајњи биланс ● закључи дневник и главну књигу ● наведе узроке и врсте књиговодствених грешака 	<p>Систем двојног књиговодства</p>	24				24

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује фазе у отклањању књиговодствених грешака ● примени одговарајућу методу и отклони насталу књиговодствену грешку ● објасни значај једнообразности у књиговодству ● дефинише контни оквир ● наведе принципе састављања контног оквира ● користи контни оквир у евиденцији 					
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише благајну и благајничко пословање ● наведе разлоге организовања помоћних благајни ● ажурно попуњава благајнички извештај и пратећу документацију ● упореди стварно и књиговодствено стање новца у благајни ● попуни инструменте платног промета ● исплати аконтацију за службени пут ● ликвидира путни рачун ● изврши плаћање готовинских рачуна ● евидентира благајничко пословање у финансијском књиговодству ● објасни потребу и процедуру отварања Текућег рачуна предузећа ● евидентира промене на Текућем рачуну на основу извода ● објасни функцију Прелазног рачуна у евиденцији новчаних средстава ● упореди стање на Текућем и Прелазном рачуну ● води упоредну евиденцију у благајни и на Текућем рачуну 	Евиденција новчаних средстава	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише расходе и приходе ● класификује расходе и приходе ● наведе четири групе промена у вези са расходима и приходима које утичу на биланс стања ● објасни утицај расхода и прихода на биланс стања ● разликује утицај расхода и прихода на капитал ● објасни настанак успешних конта ● објасни значај успешних конта ● примени правила евидентирања на контима расхода и прихода ● евидентира пословне промене у вези са расходима и приходима кроз дневник и на контима главне књиге ● дефинише обрачунски период ● дефинише биланс успеха ● објасни структуру биланса успеха и његов значај 	Евиденција расхода и прихода	14			14
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	

<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (24 часа) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици ● Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачуноводство ● Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота. ● Објаснити значај рачуноводства са посебним освртом на информације као основни продукт рачуноводства ● Ученици воде свеску из Рачуноводства примењујући принципе уредности ● У настави користити оригиналну документацију и на конкретним примерима извршити контролу докумената-формалну, рачунску, суштинску ● Израдити са ученицима шеме средстава и извора средстава ● Попунити пописне листе користећи примере процедуре инвентарисања ● Саставити инвентар на основу пописних листа ● Обликовати и саставити биланс стања ● Израдити са ученицима шеме конта и приказати правила евидентирања ● Применити правила евидентирања на књиговодственим рачунима стања 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● тестове практичних вештина ● активност на часу ● домаћи задатак ● писмени задатак 	<p>Принципи економије Пословна економија Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење
--	---	---

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Рачуноводство - вежбе
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поштовање законске, професионалне и интерне регулативе у области рачуноводства – Стицање знања о основним рачуноводственим категоријама – Развијање способности за правилно коришћење, чување и одговорност за средства којим се послује – Развијање функционалне рачуноводствене писмености – Стицање знања и вештина за самостално прикупљање података о насталим економским променама, њихово тумачење и рачуноводствено обухватање – Развијање вештина и компетенција евиденције пословања привредних субјеката по систему двојног књиговодства – Оспособљавање ученика за одговорно, ажурно, прецизно и уредно вођење пословних књига – Стицање вештине рачуноводственог приказивања пословних процеса. – Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању и контроли пословања – Стицање знања и вештина обрачуна и евиденције резултата пословања предузећа – Развијање вештина израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) – Оспособљавање ученика за самостално обављање књиговодствених послова – Развијање способности комуникације са окружењем – Развијање способности тимског рада – Изградња вредносних ставова за доношење аргументованих, исправних и благовремених професионалних и личних одлука – Развијање способности управљања сопственим ресурсима времена и знања 	

- Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама
- Развијање личних и професионалних ставова

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам и предмет рачуноводства ● разликује делове рачуноводства ● наведе кориснике рачуноводствених информација ● појмовно разликује рачуноводство и књиговодство ● наведе циљ, задатке и методе књиговодства ● наведе системе књиговодства ● наведе правни основ рачуноводства ● идентификује (препозна) пословни догађај ● објасни утицај пословних догађаја на промене стања имовине ● објасни појам, елементе и врсте књиговодствене документације ● наведе врсте и циљеве контроле књиговодствених документа ● наведе начине, разлоге и време чувања књиговодствених докумената ● објасни принципе уредног књиговодства ● дефинише средства и изворе средстава ● прави разлику између средства и изворе средстава ● објасни термине актива и пасива ● шематски прикаже средства и изворе средстава ● примени основну рачуноводствену једначину ● објасни појам и значај инвентарисања ● наведе циљ и врсте инвентарисања ● састави почетни инвентар ● утврди разлику између стварног и књиговодственог стања ● дефинише биланс стања ● објасни начело билансне равнотеже ● састави биланс стања на основу почетног инвентара ● објасни утицај пословних догађаја на промене стања имовине ● састави низ сукцесивних биланса ● рашчлани биланс на конта ● дефинише конта-књиговодствене рачуне ● разликује облике и врсте конта ● објасни правила евидентирања на активним и пасивним контима ● састави биланс на основу стања на контима ● примењује правила евидентирања на контима стања 	<ul style="list-style-type: none"> ● Рачуноводство – појам, предмет обухватања ● Делови система рачуноводства ● Рачуноводствене информације – појам и корисници ● Књиговодство – појам, циљ, задаци и методе, системи ● Правни основ рачуноводства ● Појам пословног догађаја ● Појам, елементи, врсте и карактеристике књиговодствене документације ● Контрола формалне, суштинске и рачунске исправности књиговодствене документације ● Чување књиговодствене документације ● Принципи уредног књиговодства: материјалне исправности, документованости, ажурности, хронолошког реда, потпуности, јасности ● Средства и извори средстава: појам и врсте ● Основна рачуноводствена једначина ● Инвентарисање – појам, циљ, врсте, организација 		24			24

	<ul style="list-style-type: none"> ● Састављање почетног инвентара ● Биланс стања – појам и структура ● Састављање биланса стања на основу инвентара ● Утицај пословних промена на биланс стања ● Састављање sukcesивних биланса ● Књиговодствени рачуни – конта: појам, облици, врсте, функције ● Активна и пасивна конта – правила евидентирања ● Аналитичка и синтетичка конта 					
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам двојног књиговодства ● дефинише начело двојности (дуалности, двострукости) ● наведе пословне књиге двојног књиговодства ● објасни улогу и значај дневника ● наведе поступак књижења кроз дневник ● објасни улогу и значај главне књиге ● објасни улогу и значај помоћних књига ● отвара пословне књиге двојног књиговодства на основу биланса ● евидентира пословне промене кроз дневник и главну књигу ● састави пробни и крајњи биланс ● закључи дневник и главну књигу ● наведе узроке и врсте књиговодствених грешака ● разликује фазе у отклањању књиговодствених грешака ● примени одговарајућу методу и отклони насталу књиговодствену грешку ● објасни значај једнообразности у књиговодству ● дефинише контни оквир ● наведе принципе састављања контног оквира ● користи контни оквир у евиденцији 	Систем двојног књиговодства		24			24
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише благајну и благајничко пословање ● наведе разлоге организовања помоћних благајни ● ажурно попуњава благајнички извештај и пратећу документацију ● упореди стварно и књиговодствено стање новца у благајни ● попуни инструменте платног промета ● исплати аконтацију за службени пут ● ликвидира путни рачун 	Евиденција новчаних средстава		12			12

<ul style="list-style-type: none"> ● изврши плаћање готовинских рачуна ● евидентира благајничко пословање у финансијском књиговодству ● објасни потребу и процедуру отварања Текућег рачуна предузећа ● евидентира промене на Текућем рачуну на основу извода ● објасни функцију Прелазног рачуна у евиденцији новчаних средстава ● упореди стање на Текућем и Прелазном рачуну ● води упоредну евиденцију у благајни и на Текућем рачуну 					
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише расходе и приходе ● класификује расходе и приходе ● наведе четири групе промена у вези са расходима и приходима које утичу на биланс стања ● објасни утицај расхода и прихода на биланс стања ● разликује утицај расхода и прихода на капитал ● објасни настанак успешних конта ● објасни значај успешних конта ● примени правила евидентирања на контима расхода и прихода ● евидентира пословне промене у вези са расходима и приходима кроз дневник и на контима главне књиге ● дефинише обрачунски период ● дефинише биланс успеха ● објасни структуру биланса успеха и његов значај 	Евиденција расхода и прихода		14		14
Укупан број часова			74		74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (24 часа) ● вежбе (24 часа) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици ● Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачуноводство ● Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота. ● Објаснити значај рачуноводства са посебним освртом на информације као основни продукт рачуноводства ● Ученици воде свеску из Рачуноводства примењујући принципе уредности 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● тестове практичних вештина ● активност на часу ● домаћи задатак ● писмени задатак 		<p>Принципи економије Пословна економија Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 	

<ul style="list-style-type: none"> • У настави користити оригиналну документацију и на конкретним примерима извршити контролу докумената-формалну, рачунску, суштинску • Израдити са ученицима шеме средстава и извора средстава • Попунити пописне листе користећи примере процедуре инвентарисања • Саставити инвентар на основу пописних листа • Обликовати и саставити биланс стања • Израдити са ученицима шеме конта и приказати правила евидентирања • Применити правила евидентирања на књиговодственим рачунима стања 		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Рачуноводство - теорија
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поштовање законске, професионалне и интерне регулативе у области рачуноводства – Стицање знања о основним рачуноводственим категоријама – Развијање способности за правилно коришћење, чување и одговорност за средства којим се послује – Развијање функционалне рачуноводствене писмености – Стицање знања и вештина за самостално прикупљање података о насталим економским променама, њихово тумачење и рачуноводствено обухватање – Развијање вештина и компетенција евиденције пословања привредних субјеката по систему двојног књиговодства – Оспособљавање ученика за одговорно, ажурно, прецизно и уредно вођење пословних књига – Стицање вештине рачуноводственог приказивања пословних процеса. – Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању и контроли пословања – Стицање знања и вештина обрачуна и евиденције резултата пословања предузећа – Развијање вештина израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) – Оспособљавање ученика за самостално обављање књиговодствених послова – Развијање способности комуникације са окружењем – Развијање способности тимског рада – Изградња вредносних ставова за доношење аргументованих, исправних и благовремених професионалних и личних одлука – Развијање способности управљања сопственим ресурсима времена и знања – Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања – Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама – Развијање личних и професионалних ставова
--

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам поверилаца-добављача • наведе документацију везану за добављаче 	Евиденција обавеза из пословања	20				20

<ul style="list-style-type: none"> ● аналитички и синтетички евидентира настанак обавеза према добављачима ● евидентира порез на додату вредност на основу примљених рачуна ● евидентира трошкове пословања услужног предузећа основу примљених рачуна ● прати доспелост обавеза ● разликује врсте попушта одобрених од добављача ● евидентира одобрене попусте ● евидентира временска разграничења трошкова ● обрачуна порез на додату вредност у примљеним рачунима ● усаглашава аналитичку и синтетичку евиденцију добављача ● разликује бруто зараде, нето зараде, порезе и доприносе на зараде ● наведе кораке за обрачун и исплату зарада ● изврши обрачун и евиденцију обрачуна зарада ● евидентира исплату зарада, пореза и доприноса на зараде ● разликује накнаде зарада од зараде ● евидентира обавезе по кредитима и измирење меничне обавезе 						
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује законску, професионалну и интерну регулативу ● дефинише потраживања ● наведе документацију која прати настанак и престанак потраживања од купаца ● заведе рачуне у књигу издатих рачуна ● аналитички и синтетички евидентира настанак потраживања ● евидентира наплату потраживања ● обрачуна ПДВ ● евидентира ПДВ на основу издатих рачуна ● евидентира приходе услужног предузећа ● евидентира временска разграничења прихода ● прати доспелост потраживања ● евидентира наплату потраживања уз одобрене попусте и меницом ● евидентира потраживања од запослених и друга потраживања ● евидентира обезвређење потраживања 	Евиденција потраживања из пословања	20				20
<ul style="list-style-type: none"> ● евидентира директно и индиректно отписивање потраживања и наплату отписаних потраживања ● разликује компензацију, цесију и асигнацију ● евидентира компензацију ● обрачуна ПДВ на крају обрачуноског периода ● евидентира плаћање обавезе ПДВ-а на крају обрачуноског периода 						
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте сталних средстава ● опише карактеристике основних средстава ● разликује вредности и евиденције основних средстава ● доведе у везу прибављање, отуђивање основних средстава са одговарајућом књиговодственом документацијом 	Евиденција сталних средстава	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функцију конта исправка вредности основних средстава ● опише начине и процедуру прибављања основних средстава ● евидентира пријем без накнаде, куповину и изградњу основних средстава у аналитичком и финансијском књиговодству ● обрачуна амортизацију линеарном методом ● састави годишњи предрачун амортизације ● књижи амортизацију у аналитичком и финансијском књиговодству ● разликује начине отуђивања основних средстава ● прикаже поступак отуђивања основних средстава ● евидентира отуђивање основних средстава у аналитичком и финансијском књиговодству ● процени вредност основних средстава у билансу стања ● евидентира набавку и трошење алата и инвентара са калкулативним отписом 					
<p>евидентира настале расходе и приходе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● евидентира временска разграничења расхода и прихода ● објасни поступак утврђивања резултата пословања привредног друштва ● утврди резултат пословања на основу задатих података о расходима и приходима ● дефинише позитиван и негативан финансијски резултат ● књижи финансијски резултат ● одреди време закључка конта расхода и прихода ● одреди место добитка и губитка у билансу стања и билансу успеха ● састави закључни лист ● састави крајњи биланс и биланс успеха на основу закључног листа ● анализира утицај временских разграничења на биланс стања и биланс успеха 	<p>Утврђивање резултата пословања услужног предузећа</p>	16			16
Укупан број часова	72			72	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (20 часова) <p>Теоријска настава се реализује у учионици</p> <p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Евидентирати аналитички и синтетички обавезе према добављачима услужног привредног друштва ● Саставити извод из аналитичке евиденције добављача ● На основу датих података евидентирати кроз пословне књиге обавезе из пословања предузећа и расходе настале на основу обавеза, плаћања обавеза услужног предузећа 	<p>Оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● тестове практичних вештина ● тестове практичних вештина ● активност на часу ● домаћи задатак 	<p>Пословна економија Принципи економије Пословна информатика</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 			

<ul style="list-style-type: none"> • Обрачунати и књижити ПДВ у примљеним рачунима • Евидентирати попусте одобрене од добављача • Евидентирати временска разграничења расхода • Обрачунати зараде и накнаде зарада, примењујући важеће законске прописе из те области. • На основу извода банке књижити исплату зарада и накнада зарада. 		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Други
Наставни предмет	Рачуноводство - вежбе
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Поштовање законске, професионалне и интерне регулативе у области рачуноводства
- Стицање знања о основним рачуноводственим категоријама
- Развијање способности за правилно коришћење, чување и одговорност за средства којим се послује
- Развијање функционалне рачуноводствене писмености
- Стицање знања и вештина за самостално прикупљање података о насталим економским променама, њихово тумачење и рачуноводствено обухватање
- Развијање вештина и компетенција евиденције пословања привредних субјеката по систему двојног књиговодства
- Оспособљавање ученика за одговорно, ажурно, прецизно и уредно вођење пословних књига
- Стицање вештине рачуноводственог приказивања пословних процеса.
- Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању и контроли пословања
- Стицање знања и вештина обрачуна и евиденције резултата пословања предузећа
- Развијање вештина израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ)
- Оспособљавање ученика за самостално обављање књиговодствених послова
- Развијање способности комуникације са окружењем
- Развијање способности тимског рада
- Изградња вредносних ставова за доношење аргументованих, исправних и благовремених професионалних и личних одлука
- Развијање способности управљања сопственим ресурсима времена и знања
- Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама
- Развијање личних и професионалних ставова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам поверилаца-добављача • наведе документацију везану за добављаче • аналитички и синтетички евидентира настанак обавеза према добављачима 		Евиденција обавеза из пословања	20				20

<ul style="list-style-type: none"> ● евидентира порез на додату вредност на основу примљених рачуна ● евидентира трошкове пословања услужног предузећа основу примљених рачуна ● прати доспелост обавеза ● разликује врсте попушта одобрених од добављача ● евидентира одобрене попусте ● евидентира временска разграничења трошкова ● обрачуна порез на додату вредност у примљеним рачунима ● усаглашава аналитичку и синтетичку евиденцију добављача ● разликује бруто зараде, нето зараде, порезе и доприносе на зараде ● наведе кораке за обрачун и исплату зарада ● изврши обрачун и евиденцију обрачуна зарада ● евидентира исплату зарада, пореза и доприноса на зараде ● разликује накнаде зарада од зараде ● евидентира обавезе по кредитима и измирење меничне обавезе 						
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује законску, професионалну и интерну регулативу ● дефинише потраживања ● наведе документацију која прати настанак и престанак потраживања од купаца ● заведе рачуне у књигу издатих рачуна ● аналитички и синтетички евидентира настанак потраживања ● евидентира наплату потраживања ● обрачуна ПДВ ● евидентира ПДВ на основу издатих рачуна ● евидентира приходе услужног предузећа ● евидентира временска разграничења прихода ● прати доспелост потраживања ● евидентира наплату потраживања уз одобрене попусте и меницом ● евидентира потраживања од запослених и друга потраживања ● евидентира обезвређење потраживања 	Евиденција потраживања из пословања	20				20
<ul style="list-style-type: none"> ● евидентира директно и индиректно отписивање потраживања и наплату отписаних потраживања ● разликује компензацију, цесију и асигнацију ● евидентира компензацију ● обрачуна ПДВ на крају обрачуноског периода ● евидентира плаћање обавезе ПДВ-а на крају обрачуноског периода 						
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте сталних средстава ● опише карактеристике основних средстава ● разликује вредности и евиденције основних средстава ● доведе у везу прибављање, отуђивање основних средстава са одговарајућом књиговодственом документацијом ● објасни функцију конта исправка вредности основних средстава ● опише начине и процедуру прибављања основних средстава 	Евиденција сталних средстава	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● евидентира пријем без накнаде, куповину и изградњу основних средстава у аналитичком и финансијском књиговодству ● обрачуна амортизацију линеарном методом ● састави годишњи предрачун амортизације ● књижи амортизацију у аналитичком и финансијском књиговодству ● разликује начине отуђивања основних средстава ● прикаже поступак отуђивања основних средстава ● евидентира отуђивање основних средстава у аналитичком и финансијском књиговодству ● процени вредност основних средстава у билансу стања ● евидентира набавку и трошење алата и инвентара са калкулативним отписом 					
<p>евидентира настале расходе и приходе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● евидентира временска разграничења расхода и прихода ● објасни поступак утврђивања резултата пословања привредног друштва ● утврди резултат пословања на основу задатих података о расходима и приходима ● дефинише позитиван и негативан финансијски резултат ● књижи финансијски резултат ● одреди време закључка конта расхода и прихода ● одреди место добитка и губитка у билансу стања и билансу успеха ● састави закључни лист ● састави крајњи биланс и биланс успеха на основу закључног листа ● анализира утицај временских разграничења на биланс стања и биланс успеха 	Утврђивање резултата пословања услужног предузећа	16			16
Укупан број часова		72			72
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежбе (20 часова) <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације вежби</p> <p>Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачуноводство</p> <p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Евидентирати аналитички и синтетички обавезе према добављачима услужног привредног друштва ● Саставити извод из аналитичке евиденције добављача ● На основу датих података евидентирати кроз пословне књиге обавезе из пословања предузећа и расходе настале на основу обавеза, плаћања обавеза услужног предузећа ● Обрачунати и књижити ПДВ у примљеним рачунима ● Евидентирати попусте одобрене од добављача 		<p>Оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● тестове практичних вештина ● тестове практичних вештина ● активност на часу ● домаћи задатак 		<p>Пословна економија Принципи економије Пословна информатика</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 	

<ul style="list-style-type: none"> ● Евидентирати временска разграничења расхода ● Обрачунати зараде и накнаде зарада, примењујући важеће законске прописе из те области. ● На основу извода банке књижити исплату зарада и накнада зарада. 		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Рачуноводство - теорија
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању
- Упознавање са појмом рачуноводства и књиговодства
- Упознавање са правним основом рачуноводства
- Стицање знања о утицају пословних догађаја на имовину и њено порекло
- Упознавање ученика са значајем књиговодствене документације у евидентирању пословних догађаја
- Оспособљавање за поштовање и примену основних књиговодствених принципа уредности
- Развијање способности за рачуноводствено утврђивање и приказивање имовине
- Развијање рачуноводствене логике

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● повеже набавку и трошење материјала са одговарајућом документацијом ● објасни елементе набавне цене ● разликује стварну и планску набавну цену материјала ● састави калкулацију набавке материјала ● евидентира залихе материјала аналитички и синтетички у финансијском књиговодству по стварним набавним ценама ● обрачуна трошкове материјала применом различитих метода ● мери ефекте примене различитих метода трошења на висину укупних трошкова ● евидентира залихе материјала у материјалном и финансијском књиговодству по планским набавним ценама ● обрачуна сразмерни део одступања од планске набавне цене за утрошени материјал ● евидентира сразмерни део одступања од планске набавне цене за утрошени материјал ● објасни функцију конта одступање од планских набавних цена материјала 	Евиденција материјала	20				20
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује облике дугорочних финансијских пласмана ● евидентира учешћа у капиталу 	Евиденција дугорочних	10				10

<ul style="list-style-type: none"> ● евидентира дугорочна потраживања по кредитима ● евидентира продају емитованих обичних и приоритетних акција ● објасни разлику у правима власника обичних и приоритетних акција ● објасни ажио и дисажио ● разликује облике капитала у зависности од правне форме предузећа ● евидентира прибављање капитала приликом оснивања предузећа ● евидентира прибављање капитала у току пословања предузећа ● евидентира смањење капитала одливом, повлачењем основног капитала 	финансијских пласмана и капитала					
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује финансијско и погонско књиговодство ● преузме почетне залихе ● идентификује расходе производног предузећа ● евидентира трошкове по врстама ● обрачуна амортизацију (аритметичко дегресивна, геометријско дегресивна, функционална метода) ● преузме пословне расходе са класе 5 на класу 9 ● изврши обрачун трошкова по местима трошења ● састави погонски обрачунски лист ● распореди трошкове са места настанка на носиоце трошкова ● изврши обрачун трошкова и њихово повезивање са одговарајућим приходима ● састави калкулацију цене коштања ● евидентира залихе готових производа по планским или стварним ценама коштања ● евидентира продају готових производа кроз финансијско и погонско књиговодство (по планској или стварној цени коштања) 	Евиденција производног процеса	20				20
<ul style="list-style-type: none"> ● обавља предзакључна књижења ● вреднује залихе готових производа на крају обрачунског периода у погонском књиговодству ● евидентира промену залиха готових производа у финансијском књиговодству на крају обрачунског периода ● процени ефекте утицаја промене вредности залиха на финансијски резултат ● утврђује добит, расподелу добити, губитак и покриће губитка на основу насталих расхода и прихода у ● евидентира добитак, расподелу добитка, губитак и покриће губитка. ● закључује пословне књиге ● објасни значај финансијског извештавања ● објасни начин попуњавања оригиналних образаца биланса стања и успеха производног предузећа у складу са МСФИ ● састави Биланс стања, Биланс успеха и Извештај о токовима готовине на оригиналним важећим обрасцима на основу датих података 	Утврђивање резултата пословања производног предузећа и рачуноводствено извештавање	20				20

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни садржај Извештаја о променама на капиталу ● објасни садржај Статистичког извештаја 					
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма		Начин и провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (20 часова) <p>Теоријска настава се реализује у учионици</p> <p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ученици књиже набавку и трошење материјала на аналитичким и синтетичким контима материјала. ● За књижење трошења по стварној набавној цени користе FIFO, LIFO и метод просечне цене. ● За књижење по планској набавној цени, обрачунавају и књиже одступање од планске набавне цене за утрошени материјал. ● На часовима вежби саставити биланс стања да би ученици разумели утицај одступања на вредновање залиха. 		<p>Оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● тестове практичних вештина ● тестове практичних вештина ● активност на часу ● домаћи задатак 		<p>Пословна економија Принципи економије Пословна информатика .</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за цело животно учење 	

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Рачуноводство - вежбе
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> ● Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању ● Упознавање са појмом рачуноводства и књиговодства ● Упознавање са правним основом рачуноводства ● Стицање знања о утицају пословних догађаја на имовину и њено порекло ● Упознавање ученика са значајем књиговодствене документације у евидентирању пословних догађаја ● Оспособљавање за поштовање и примену основних књиговодствених принципа уредности ● Развијање способности за рачуноводствено утврђивање и приказивање имовине ● Развијање рачуноводствене логике 	

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● повеже набавку и трошење материјала са одговарајућом документацијом ● објасни елементе набавне цене ● разликује стварну и планску набавну цену материјала ● састави калкулацију набавке материјала 	Евиденција материјала		20			20

<ul style="list-style-type: none"> ● евидентира залихе материјала аналитички и синтетички у финансијском књиговодству по стварним набавним ценама ● обрачуна трошкове материјала применом различитих метода ● мери ефекте примене различитих метода трошења на висину укупних трошкова ● евидентира залихе материјала у материјалном и финансијском књиговодству по планским набавним ценама ● обрачуна сразмерни део одступања од планске набавне цене за утрошени материјал ● евидентира сразмерни део одступања од планске набавне цене за утрошени материјал ● објасни функцију конта одступање од планских набавних цена материјала 					
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује облике дугорочних финансијских пласмана ● евидентира учешћа у капиталу ● евидентира дугорочна потраживања по кредитима ● евидентира продају емитованих обичних и приоритетних акција ● објасни разлику у правима власника обичних и приоритетних акција ● објасни ажио и дисажио ● разликује облике капитала у зависности од правне форме предузећа ● евидентира прибављање капитала приликом оснивања предузећа ● евидентира прибављање капитала у току пословања предузећа ● евидентира смањење капитала одливом, повлачењем основног капитала 	Евиденција дугорочних финансијских пласмана и капитала		10		10
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује финансијско и погонско књиговодство ● преузме почетне залихе ● идентификује расходе производног предузећа ● евидентира трошкове по врстама ● обрачуна амортизацију (аритметичко дегресивна, геометријско дегресивна, функционална метода) ● преузме пословне расходе са класе 5 на класу 9 ● изврши обрачун трошкова по местима трошења ● састави погонски обрачунски лист ● распореди трошкове са места настанка на носиоце трошкова ● изврши обрачун трошкова и њихово повезивање са одговарајућим приходима ● састави калкулацију цене коштања ● евидентира залихе готових производа по планским или стварним ценама коштања ● евидентира продају готових производа кроз финансијско и погонско књиговодство (по планској или стварној цени коштања) 	Евиденција производног процеса		20		20

<ul style="list-style-type: none"> ● обавља предзакључна књижења ● вреднује залихе готових производа на крају обрачунског периода у погонском књиговодству ● евидентира промену залиха готових производа у финансијском књиговодству на крају обрачунског периода ● процени ефекте утицаја промене вредности залиха на финансијски резултат ● утврђује добит, расподелу добити, губитак и покриће губитка на основу насталих расхода и прихода у ● евидентира добитак, расподелу добитка, губитак и покриће губитка. ● закључује пословне књиге ● објасни значај финансијског извештавања ● објасни начин попуњавања оригиналних образаца биланса стања и успеха производног предузећа у складу са МСФИ ● састави Биланс стања, Биланс успеха и Извештај о токовима готовине на оригиналним важећим обрасцима на основу датих података 	Утврђивање резултата пословања производног предузећа и рачуноводствено извештавање		20			20
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни садржај Извештаја о променама на капиталу ● објасни садржај Статистичког извештаја 						
Укупан број часова			70			70
Начини и поступци остваривања програма		Начин и провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежбе (20 часова) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежби <p>Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачуноводство</p> <p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ученици књиже набавку и трошење материјала на аналитичким и синтетичким контима материјала. ● За књижење трошења по стварној набавној цени користе FIFO, LIFO и метод просечне цене. ● За књижење по планској набавној цени, обрачунавају и књиже одступање од планске набавне цене за утрошени материјал. ● На часовима вежби саставити биланс стања да би ученици разумели утицај одступања на вредновање залиха. 		<p>Оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● тестове практичних вештина ● тестове практичних вештина ● активност на часу ● домаћи задатак 		<p>Пословна економија Принципи економије Пословна информатика Математика.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција целожи вотно учење 		

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Четврти

Наставни предмет	Рачуноводство - вежбе					
Годишњи фонд часова	124					
Недељни фонд часова	4					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> – Поштовање законске, професионалне и интерне регулативе у области рачуноводства – Стицање знања о основним рачуноводственим категоријама – Развијање способности за правилно коришћење, чување и одговорност за средства којим се послује – Развијање функционалне рачуноводствене писмености – Стицање знања и вештина за самостално прикупљање података о насталим економским променама, њихово тумачење и рачуноводствено обухватање – Развијање вештина и компетенција евиденције пословања привредних субјеката по систему двојног књиговодства – Оспособљавање ученика за одговорно, ажурно, прецизно и уредно вођење пословних књига – Стицање вештине рачуноводственог приказивања пословних процеса. – Схватање улоге и значаја рачуноводства и рачуноводствених информација у пословном одлучивању и контроли пословања – Стицање знања и вештина обрачуна и евиденције резултата пословања предузећа – Развијање вештина израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) – Оспособљавање ученика за самостално обављање књиговодствених послова – Развијање способности комуникације са окружењем – Развијање способности тимског рада – Изградња вредносних ставова за доношење аргументованих, исправних и благовремених професионалних и личних одлука – Развијање способности управљања сопственим ресурсима времена и знања – Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања – Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама – Развијање личних и професионалних ставова 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам и фазе робног промета ● наведе документима у вези набавке робе ● разликује облике разлике у цени ● састави калкулације цена робе ● евидентира набавку робе у робном и финансијском књиговодству на основу одговарајуће документације ● евидентира интерно кретање у финансијском и робном књиговодству на основу одговарајуће документације ● евидентира обрачунати рабат као трговински попуст ● евидентира продају робе у финансијском и робном књиговодству на основу одговарајуће документације ● евидентира обрачунату остварену разлику у цени ● објасни разлог корекције конта Набавна вредност продате робе ● утврди набавну вредност продате робе 		Евиденција робног промета		72		72

<ul style="list-style-type: none"> ● састави нивелацију цена ● евидентира промене цена у робном и финансијском књиговодству ● процени утицај промене цене на укалкулисану разлику у цени ● евидентира вишкове и мањкове робе у робном и финансијском књиговодству ● евидентира утврђени кало и квар робе ● усаглашава аналитичку и синтетичку евиденцију робе 						
<p>дефинише увоз робе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● састави калкулацију увоза робе ● састави увозни закључак ● евидентира увоз у финансијском и књиговодству ● састави обрачун извозног посла ● састави извозни закључак ● доведе у везу закључак са одговарајућом документацијом ● евидентира извоз у финансијском књиговодству ● евидентира плаћања и наплате са иностранством на основу девизног извода ● евидентира плаћања путем девизног акредитива ● обрачуна и евидентира курсне разлике 	Евиденција увоза и извоза		16			16
<p>Наведе врсте услуга у робном промету</p> <ul style="list-style-type: none"> ● објасни специфичности транзитног робног промета ● објасни ефекте посредовања у транзитном промету ● евидентира набавку и продају транзитне робе ● евидентира плаћања у транзитној трговини ● објасни специфичности комисионих послова ● идентификује учеснике у комисионим пословима ● разликује ванбилансну и билансну евиденцију залиха робе ● евидентира комисиону набавку код комисионара и код комитента ● евидентира комисиону продају у књиговодству комитента и књиговодству комисионара ● евидентира плаћања на основу комисионих уговора 	Евиденција услуга у робном промету		16			16
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни поступак ажурирања књиговодства ● изврши предзакључна књижења ● евидентира расходе и приходе трговинског привредног друштва ● евидентира добит и расподелу добити ● евидентира губитак и покриће губитка ● разликује пословни и укупан резултат ● утврди успешност пословања на конкретном примеру ● планира будуће резултате пословања на основу утврђеног резултата ● објасни процедуру израде финансијских извештаја према МСФИ ● објасни начин попуњавања оригиналних образаца према МСФИ ● наведе значај финансијских извештаја за стејкхолдере 	Утврђивање и расподела резултата пословања трговинских предузећа		20			20

Укупан број часова	124	124
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе (72 часа) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици • Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачуноводство • Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота. • На основу документације састављати калкулацију цене робе и књижити набавку и продају робе у робном и финансијском књиговодству. • На примерима из праксе обрачунавати набавну вредност продате робе када се залихе воде по набавн набавној цени применом ФИФО методе и методе просечне цене. • На часовима вежби састављати биланс стања са залихама робе да би ученици разумели утицај разлике у цени на биланс стања (вредновање залиха) • На основу књиговодствене документације ученици састављају калкулацију и књиже увоз и извоз робе на синтетичким контима, • Обрачунати и књижити курсне разлике • Књижити плаћања на основу девизног извода. <p>Ученици књиже специјалне послове кроз кратке примере везане за поједине врсте специјалних послова</p>	<p>праћење остварености исхода</p> <ul style="list-style-type: none"> • тестове знања • активност на часу • домаћи задатак • тест практичних вештина 	<p>Пословна економија Принципи економије Пословна информатика Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење

Образовни профил	Економски техничар
Разред	први
Наставни предмет	Пословна кореспонденција и комуникација
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> – Упознавање ученика са условима рада, потрошним материјалом, опремом, алатима и прибором – Оспособљавање ученика за примену технике куцања – Оспособљавање ученика за обликовање текстова на матерњем и страним језицима – Оспособљавање ученика за састављање пословних писама и попуњавање пратећих докумената – Стицање знања и вештина потребних за успешну примену службене пословне кореспонденције на практичним примерима – Оспособљавање ученика за рад са текућом поштом и актима – Оспособљавање ученика за вођење евиденција и класификацију документације – Усвајање пословног понашања као предуслова за успешну пословну комуникацију – Оспособљавање за планирање, организовање и систематичност у пословној и службеној кореспонденцији 	

- Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима
- Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу
- Развијање личних и професионалних ставова

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● Дефинише савремену канцеларију ● објасни значај услова за рад у канцеларији ● опише изглед канцеларијског простора ● користи канцеларијску опрему, алате и прибор у складу са наменом ● разликује врсте потрошног материјала ● користи потрошни материјал у складу са наменом ● користи обрасце ● оверава акте и документацију ● користи технику куцања у алфанумеричком и нумеричком делу тастатуре 	Организација канцеларије и техника куцања		34			34
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује обавезне и необавезне елементе пословних писама ● разликује форме обликовања пословних писама ● обликује пословна писма према задатим елементима ● напише пословну биографију ● састави на основу датих елемената: <ul style="list-style-type: none"> – допис, – упит, – понуду, – ценовник, – поруцбину, – предрачун, – отпремницу, – рачун, – извештај о књижењу, 	Пословна кореспонденција		24			24
<ul style="list-style-type: none"> – комисијски записник, – рекламацију, – одговор на рекламацију, – ургенцију 						
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам, врсте и значај евиденција ● евидентира дневне и недељне обавезе ● дефинише појам, врсте и значај класификација ● класификује документацију према задатим параметрима ● објасни рад у појединим фазама рада са текућом поштом 	Евиденција и класификација докумената и рад са поштом		16			16

<ul style="list-style-type: none"> ● спроведе процедуру рада по појединим фазама на конкретном примеру ● примени правила за писање електронских писама (e-mail) 					
Укупан број часова			74		74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежбе (24 часа) <p>Подела одељења на групе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задата ● тест практичних вештина 		<p>Повезано са Принципима економије, Рачуноводством и Пословном информатиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 	
<ul style="list-style-type: none"> ● Модул се реализују кроз методе активно оријентисане наставе ● Користити рачунар за планирање и евиденцију података ● Давати примере и ситуације из праксе ● Модул се реализује путем метода активно оријентисане наставе ● Користити примере из праксе и игру улога (кроз симулацију процеса рада са текућом поштом и актима) 					

Образовни профил	Економски техничар
Разред	други
Наставни предмет	Пословна кореспонденција и комуникација
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> – Упознавање ученика са условима рада, потрошним материјалом, опремом, алатима и прибором – Оспособљавање ученика за примену технике куцања – Оспособљавање ученика за обликовање текстова на матерњем и страним језицима – Оспособљавање ученика за састављање пословних писама и попуњавање пратећих докумената – Стицање знања и вештина потребних за успешну примену службене пословне кореспонденције на практичним примерима – Оспособљавање ученика за рад са текућом поштом и актима – Оспособљавање ученика за вођење евиденцију и класификацију документације – Усвајање пословног понашања као предуслова за успешну пословну комуникацију – Оспособљавање за планирање, организовање и систематичност у пословној и службеној кореспонденцији – Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима – Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу 	

– Развијање личних и професионалних ставова						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам службеног акта ● опише структуру службеног акта ● изради на основу задатих елемената: <ul style="list-style-type: none"> – допис – решење – одлуку 	Службена кореспонденција		12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● планира активности користећи софтвере и друга средства ● одреди приоритете у реализацији канцеларијских активности на основу датих упутстава ● прати реализацију планираних активности на основу датих упутстава ● користи интернет и друге изворе за прикупљање информација ● састави извештаје о раду ● систематизује примљену и послату пошту у рачунару ● изврши електронску заштиту личних и пословних података ● креира и попуни обрасце за послове који се често понављају на основу датих елемената ● изради различите видове презентација ● презентује у складу са правилима презентовања ● дефинише појам и значај састанка ● изради план активности за организовање састанка ● спроведе активности за реализацију састанка ● састави и пошаље позив учесницима састанка ● води састанак ● наведе појам, врсте и начине вођења записника ● састави записник са састанка на основу датих елемената 	Планирање, организовање и реализација активности пословне и службене кореспонденције		34			34
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам и елементе комуникације ● разликује врсте комуникација и њихове предности и недостатке ● примењује формални и неформални облик комуницирања ● разликује намену средстава комуникације (телефон, компјутер) ● понаша се у складу са правилима пословног бон-тона ● примени правила хоризонталне и вертикалне комуникације у предузећу и конкретној служби 	Вештине комуницирања и правила пословног понашања		26			26

<ul style="list-style-type: none"> • примени правила екстерне комуникације • негује и одржава односе са већ стеченим пословним партнерима • примењује општа правила понашања у телефонској комуникацији • користи електронске облике комуницирања • примењује правила online бонтона • препозна могуће баријере у комуникацији • примењује правила активног слушања и различите методе решавања конфликтних ситуација 					
Укупан број часова		72			72
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе <p>Подела одељења на групе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију • Модул се реализују кроз методе активно оријентисане наставе • Користити рачунар за планирање и евиденцију података • Давати примере и ситуације из праксе <p>Препоручене методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – игра улога – студија случаја – пројекат – симулација <p>Решавањем ситуацијских задатака ученици планирају дневне, недељне и месечне активности користећи средства и медије намењене за те сврхе. У планирању воде рачуна о приоритету реализације активности. Користећи чек листе прате спровођење планираних активности.</p> <p>Ученици користе интернет за пријем и слање поште водећи рачуна о правилима писања електронских писама и комуницирања путем електронске поште. Систематизују примљену и послату пошту у одговарајуће фолдере.</p> <p>Документа (фајлове) настала у спровођењу канцеларијских активности систематизују у одговарајуће фолдере ради лакшег проналажења потребних података и повремено врше електронску заштиту података (back-up).</p> <p>За послове који се често понављају користе или креирају одговарајуће обрасце.</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • активност на часу • тестове знања • тест практичних вештина • усмено излагање 		<p>Повезаност са Принципима економије, Рачуноводством и Пословном информатиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење 	

<p>Користећи одговарајуће медије за израду презентације ученици, подељени у групе, припремају различите видове презентација на задату тему и презентују их. По завршеним презентацијама ученици дају критички осврт на презентацију, најпре аутори, а затим и публика.</p> <p>Ученици спроводе активности потребне за планирање и организовање састанка на задату тему. Подељени на улоге реализују састанак, након чега у пленуму дискутују о добрим и лошим странама састанка и доносе закључке.</p> <p>Ученици састављају извештаје о раду, примењујући правила за састављање извештаја</p>		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Први
Наставни предмет	Економска географија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Разумевање корелативних односа између економске географије и других природних и друштвених наука; – Стицање нових знања о савременим економско-географским процесима у свету и у Србији; – Разумевање физичко и друштвено – географских фактора развоја привреде и друштва; – Стицање знања о светској привреди и привреди Србије; – Стицање нових актуелних знања о положају, месту и улози Србије на Балкану, у Европи и у свету; – Оспособљавање ученика да примењују географска знања и вештине у даљем образовном и професионалном развоју; – Оспособљавање ученика за одговорно опхођење према себи и окружењу и за активно учествовање у заштити, обнови и унапређивању животне средине; – Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света; – Изградња и неговање националног и културног идентитета у мултиетничком, мултикултуралном и мултијезичком свету.

ИСХОДИ По завршетку теме ученици могу да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише предмет изучавања економске географије; ● објасни значај, место економске географије у систему наука; ● објасни природне и друштвене елементе географског простора и њихову условљеност ● наведе глобални размештај најзначајнијих природних ресурса користећи географске карте ● направи преглед природног богатства Србије помоћу картографског метода ● креира тематске карте Србије различитог садржаја и размера ● доводи у везу привредни развој и природне услове ● анализира значај рељефа и климатских одлика за економски развој ● објасни улогу воде као ресурса у савременом друштву и привреди ● објасни улогу и значај пољопривредног земљишта и шума за привредни развој 	Земља као животни и економски простор човека	28				28

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам деградације пољопривредног земљишта и шума ● објасни појмове: експлоатација природних ресурса (загађивачи), алтернативни извори енергије и рециклажа ● наведе мере за заштиту и унапређивање природног окружења ● образложи везу између одрживог развоја и заштите природног и културног окружења ● објасни утицај становништва на привредни развој користећи познате демографске појмове ● анализира основне демографске одлике и њихову међусобну условљеност користећи различите графичке методе ● објасни демографске проблеме у Србији ● анализира факторе који у урбаним и руралним просторима утичу на економски развој ● објасни улогу различитих типова насеља у економском развоју ● наведе промене на савременој политичкој карти света ● разликује појмове националног, етничког и културног идентитета ● изгради став о једнаким правима људи ● доводи у везу односе држава и светску економију ● препознаје историјски оквир развоја економских система 						
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни основну класификацију економских делатности ● разуме узрочно-последични однос развоја привредних сектора и фактора који обликују привреду ● користи различите методе за мерење економског и друштвеног развоја ● опише фазе развоја привреде у свету и у Србији ● објасни утицај економских фактора на привредни развој ● разликује типове пољопривреде у савременим условима ● наведе најзначајније области биљне и сточарске производње у свету и у Србији, као и главна светска риболовна подручја ● објасни утицај доминантних фактора на размештај и развој пољопривреде ● објасни савремене проблеме исхране човечанства ● објасни размештај старих и нових индустријских региона у свету ● разуме процес транзиције старих и нових индустријских региона у свету током времена ● анализира структуру и размештај индустрије у Србији ● процени утицај појединих фактора на даљи развој индустрије у Србији ● идентификује делатности услужног сектора ● анализира утицај природних и друштвених фактора на развој саобраћаја ● разуме значај појединих саобраћајних грана на привредни развој ● картографски прикаже главне саобраћајне правце и центре у Србији ● анализира улогу главних саобраћајних праваца и центара у привредном развоју наше државе ● разуме значај међународне трговине у привредном развоју ● препознаје положај Србије у међународним трговинским односима 	Географија светске привреде и положај Србије у њој	28				28

<ul style="list-style-type: none"> • наведе трендове у области туризма, глобалне и трендове у Србији • дефинише појам глобализације • разликује одлике политичке, територијалне, економске и културне глобализације • наведе промене у светској економији које су настале под утицајем савремених процеса глобализације • разликује улогу, значај и видове деловања међународних организација (Уједињене нације, Светска банка, Међународни монетарни фонд, Светска трговинска организација, OECD, CEFTA, EFTA, NAFTA) • наведе факторе неравномерног економског и друштвеног развоја у свету • наброји могуће последице неравномерног економског и друштвеног развоја • опише развој и ширење Европске уније и њене основне институције • објасни регионалне разлике унутар Европске уније • уочава предности и недостатке географског положаја Србије у савременим економским и политичким променама у свету и у Европи • разликује економске интеграције на Балкану и у Југоисточној Европи • дефинише појмове регионални развој, девастирана подручја, регионална политика • наведе примере регионалних разлика у Србији 	<p>Свет, Европска унија и Србија – савремени економско и политичко-географски процеси</p>	<p>18</p>				<p>18</p>
<p>Укупан број часова</p>		<p>74</p>				<p>74</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма</p>		<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења</p>		<p>Међупредметно повезивање и компетенције</p>		
<p>Примена различитих наставних облика и метода, са акцентом на доминацију интерактивне наставе (проблемска и пројектна настава)</p> <ul style="list-style-type: none"> • коришћење основне литературе уз употребу савремених технологија за презентовање • коришћење аналогних и дигиталних географских карата различитог размера и садржаја • коришћење савремених електронских помагала • коришћење разноврсних података и информација из различитих извора • коришћење различитих метода у обради, анализи и презентовању резултата 		<p>Вредновање остварености исхода треба вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • усмено излагање • тестове знања • активности на часу • домаћи задатак 		<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>		

Образовни профил

Економски техничар

Разред	Други					
Наставни предмет	Пословни страни језик					
Годишњи фонд часова	36					
Недељни фонд часова	1					
Циљ: -Усвајање знања из страног језика и јачање самопоуздања код ученика да у усменој и писаној комуникацији користи језик и да се компетентно и самосвесно спораумева са људима из других земаља. - Оспособљавање ученика да упозна језик струке ради вођења пословне комуникације, праћења новина у струци и ширења пословних веза. - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Разуме најбитније информације у кратим и једноставним обавештењима и правилно их користи Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, постављају питања и траже објашњења у вези са темом дискусије или разговора ЧИТАЊЕ: Чита и разуме различите врсте прилагођених текстова (једноставнија лична / пословна писма, позивнице, термини, проспекти, упутства, обрасци, решења, огласи, уговори, записници) препознајући основна значења и релевантне детаље	ТЕМЕ Основна терминологија која се односи на послове из домена општих, правних и кадровских послова и послова набавке и продаје, трговине, малопродаје и велепродаје Основни појмови из домена банкарских трансакција (уплате, исплате, врсте рачуна) Вођење евиденције и документације у администрацији Праћење новина у области међународних правно-административних послова Основне пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и					

<p>Открива значење непознатих речи на основу контекста и/или помоћу речника Уочава предвидљиве информације (кад, где, ко, колико, зашто) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, проспекти) као и једноставнијим стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји, решења)</p> <p>ГОВОР: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да: Описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове користећи једноставне изразе и реченице Води једноставне разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине, користи основни ниво пословне комуникације Реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника</p> <p>ПИСАЊЕ: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да: Саставља краћи текст (мејл, писмо) у одређене пословне сврхе (обавештење, уговарање, померање термина, дневни ред) Пише краћи текст о фирми, пословању и персоналу, саставља и препознаје основна пословна документа</p> <p>ИНТЕРАКЦИЈА Комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено) Пореди различите културолошке аспекте других народа и користи то знање да би боље схватио саговорника</p> <p>МЕДИЈАЦИЈА Преводи усмено или писмено кратке поруке у складу са потребама комуникације</p> <p>МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Аргументује свој став о медијском тексту</p>	<p>комуникација у писаној и усменој форми) Опис послова у фирмама (приватним / државним) и организација послова Пословна докуменација Међукултурално разумевање (разлике у културама други народа и говор тела) Организација и структура компанија (врсте компанија, њихова структура, сналажење у оквиру компаније – где се шта налази)</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ РЕЧЕНИЦА Изјаве – са променом глаголског времена Молбе, захтеви, наредбе Питања са променом реда речи – директна и индиректна питања – defining relative clauses – non-defining relative clauses Reported speech – statements, questions, commands</p> <p>ИМЕНИЧКА ГРУПА Члан – нулти члан уз градивне и апстрактне именце Именице – бројиве и небројиве Заменички облици: Заменице – relative pronouns; детерминатори – показни, неодређени, присвојни Придеви – too/not...enough/not bas...(as)/less...than Бројеви Кантификатори</p> <p>ГЛАГОЛСКА ГРУПА Глаголи: Past perfect; модални глаголи: obligation, prohibition and advice; пасивне конструкције; Have something done; Subject + have or get +</p>					
--	---	--	--	--	--	--

<p>Смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку, обављање послова и лично ангажовање на послу</p> <p>ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>Препознаје и правилно користи основне фонолошке категорије (интонација, прозодија, ритам)</p> <p>Препознаје и правилно користи морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи)</p>	<p>object + past participle (by + agent); Gerunds and infinitives</p> <p>Прилози Предлози Кондиционал други</p>					
Укупан број часова:		36	/	/	/	36
Начини и поступци остваривања програма:		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:		Међупредметно повезивање и компетенције:		
<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и</p>		<p>Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>		<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>		

комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорене и

писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Пословни енглески језик
Годишњи фонд часова	35
Недељни фонд часова	1

Циљ:
Слушање: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора
Читање: Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова
Говор: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање на страном језику.
Писање: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја.
Интеракција: Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука.
Медијација: Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова.
Медијска писменост: Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> Разуме појединости значајне за разговор у коме се износе лични ставови једног или више саговорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту (информације о личностима, послу, клијентима, куповини, ближем окружењу) Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, постављају питања и траже објашњења у вези са темом дискусије или разговора. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова (лична/пословна писма, проспекти, упутства, обрасци, решења, рекламе, огласи, уговори, записници, формулари, извештаји) примењујући одговарајуће технике/врсте читања 	<p>ТЕМЕ</p> <p>Напомена: Ове теме произилазе из описа стандарда занимања и оне се обрађују током четворогодишњег образовања узимајући у обзир програм стручних предмета ради корелације са тематиком из страног језика</p> <ul style="list-style-type: none"> Терминологија која се односи на вештине руковођења предузећима 					

<ul style="list-style-type: none"> • Открива значење непознатих речи на основу контекста и/или помоћу речника • разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима • Описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове • води разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине, користи виши ниво пословне комуникације • реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника • држи презентацију на дату тему уз употребу разних техника помоћу којих наглашава или минимализује одређене идеје • напише пословно писмо (упит и одговор) према одређеном моделу различите садржине • опише и појасни садржај шема и графикана везаних за струку • спроводи пословну комуникацију у свакодневним ситуацијама са пословним партнерима и клијентима (усмено и писмено) • преводи усмено или писмено поруке у складу са потребама комуникације • аргументује свој став о медијском тексту • смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку, обављање посла и лично ангажовање на послу • коректно употребљава реченичне конструкције 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови везани за улагања, увоз и извоз добара • Овладавање стручним изразима везаним за новац (функције новца, улога новца у монетарном систему, електронски новац и сл.) • Вештине неопходне за истраживање тржишта • Овладавање вештином вођења презентација (структура презентације, технике и правила при изради презентација) • Пословна преписка (овладавање вештином писања упита и одговора на упите) • Вођење банковне и канцеларијске документације • Вештине неопходне за успешно предузетништво <p>УЖЕСТРУЧНА ТЕМАТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Статистика • Предузетништво • Правна документација (изводи, уверења) <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>I ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1. Чланови</p>					
---	---	--	--	--	--	--

	<p>Одређени, неодређени, нулти члан</p> <p>2. Именице Бројиве и небројиве</p> <p>3. Заменице - Relative pronouns (who, which, whose, when, that, where) - детерминатори - показни детерминатори - неодређени детерминатори - присвојни детерминатори</p> <p>4. Придеви -too/not ...enough/not as...(as)/less ...than</p> <p>5. Бројеви 6. Квантификатори</p> <p>II ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Времена • Модални глаголи: obligation, prohibition and advice • Модални глаголи за изражавање вероватноће • Пасивне конструкције • Causative Have • Verb patterns • Reported Speech – Statements, Questions and Commands • Прилози • Предлози • Трећи кондиционал 					
Укупан број часова:	35	/	/	/	35	

Начини и поступци остваривања програма:	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:
<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежее, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, грађирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p>	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>

<p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	Четврти
Наставни предмет	Пословни енглески језик
Годишњи фонд часова	31
Недељни фонд часова	1

<p>Циљ:</p> <p>Слушање: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора</p> <p>Читање: Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова</p> <p>Говор: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику.</p> <p>Писање: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја.</p> <p>Интеракција: Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука.</p> <p>Медијација: Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова.</p> <p>Медијска писменост: Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима.</p>

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> • Разуме сложеније исказе који садрже фреквентне речи и структуре (информације о личностима, послу, клијентима, куповини, ближем окружењу) • разуме најбитније информације у сложенијем контексту и обавештењима (у комуникацији, преко разгласа, у бироу, на шалтеру, на тел. секретарици) и правилно их користи • Чита и разуме различите врсте прилагођених текстова (посовна писма, позивнице, проспекти, упутства, обрасци, решења, огласи, уговори, записници) препознајући значења и релевантне детаље • открива значење непознатих речи на основу контекста и/или помоћу речника • уочи предвидљиве информације (кад, где, ко, колико, зашто) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, проспекти) као и у стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји, решења) • описује ситуације и прича о догађајима и аргуентује ставове користећи сложеније изразе и реченице • води разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине, користи виши ниво пословне комуникације • преговара, предлаже, реагује на предлоге и затвара преговоре • води састанке, припрема дневни ред, сумира и даје закључке • реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника • саставља текст (мејл, писмо) у одређене пословне сврхе (обавештења, уговарање, померање термина, дневни ред, конкурисање за посао) • пише текст о фирми, пословању и персоналу, саставља и препознаје основна пословна документа • пише извештај на основу белешки • комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено) • преводи усмено или писмено поруке, уговоре, записнике у складу са потребама комуникације • аргуентује свој став о медијском тексту • смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку. обављање посла и лично ангажовање на послу • препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи) 	<p>ТЕМЕ</p> <p>Напомена: Ове теме произилазе из описа стандарда занимања и оне се обрађују током четворогодишњег образовања узимајући у обзир програм стручних предмета ради корелације са тематиком из страног језика</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна терминологија из домена маркетинга (4П) • Примена анкета и упитника у истраживању тржишта • Примена информационих технологија у домену струке • Вођење евиденције и документације у администрацији • Праћење новина у области међународних правно-административних послова • Примена курсне листе и стране валуте • Примена реклама и рекламирања у продаји • Пословна кореспонденција 					
---	--	--	--	--	--	--

	<p>(писање поруџбина, жалби и одговора на жалбе и извештаја)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Конкурисање за посао (огласи, CV, пропратна писма, заснивање радног односа) <p>УЖЕСТРУЧНА ТЕМАТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Људски ресурси • Капитал • Финансије • Преговарачке вештине • Вођење састанка <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>I РЕЧЕНИЦА</p> <p>а) изјаве – са променом глаголског времена б) молбе, захтеви, наредбе в) питања са променом реда речи</p> <p>- директна и индиректна питања - Defining relative clauses <i>He was a great player who came from Šabac.</i> - Non-Defining relative clauses <i>John, whose team is top of the league, is a very good player.</i> Reported speech – statements Reported speech – Questions Reported speech – Commands</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>II ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1. Члан - Нулти члан уз градивне и апстрактне именице</p> <p>2. Именице</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бројиве и небројиве именице <p>3. Заменички облици</p> <p>a) Заменице -Relative pronouns (who, which, whose, when, that, where)</p> <p>b) детерминатори - показни детерминатори - неодређени детерминатори - присвојни детерминатори</p> <p>4. Придеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • too/not... enough/not as...(as)/ less...than <p>5. Бројеви</p> <p>6. Квантификатори</p> <p>III ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <p>1. Глаголи - Past Perfect - Модални глаголи: <i>obligation, prohibition and advice</i> - Пасивне конструкције – - Future forms - Have something done</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>Subject + have or get + object + past participle (by + agent) <i>I get my eyes tested once a year.</i></p> <p>- Gerunds and infinitives</p> <p>2. Прилози 3. Предлози 4. Кондиционал други 5. Кондиционал трећи 6. Hypothesising</p>				
Укупан број часова:	31	/	/	/	31
Начини и поступци остваривања програма:	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:			
<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у</p>	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>			

вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

Образовни профил	Економски техничар					
Разред	други					
Наставни предмет	Јавне финансије					
Годишњи фонд часова	72					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање знања о значају улоге државе у алокацији дохотка; – Стицање потребних знања о предмету и значају јавних финансија; – Стицање потребних знања о природи и карактеру јавних расхода; – Стицање потребних знања о природи и карактеру јавних прихода; – Стицање потребних знања о буџету; – Формирање ставова и система вредности које допринесе развоју реалног односа према новцу и формирању буџета; – Стицање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој; – Развијање самосталности у раду стварањем услова за практичну активност ученика 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку тем еученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам јавних финансија ● објасни настанак јавних финансија као самосталне научне дисциплине ● направи преглед научних дисциплина са којима су повезане јавне финансије ● наведе предмет анализе јавних финансија у савременој држави ● разликује специфичне институције јавних финансија 		Појам и предмет јавних финансија	12			
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише јавне расходе ● наведе разлоге државне интервенције и присуства јавног сектора ● дефинише јавна добра ● наведе карактеристике јавних добра ● наведе структуру јавних расхода ● наведе учинке јавних расхода ● класификује јавне расходе ● разликује облике државне интервенције преко јавних расхода ● објасни разлоге и учинке јавних расхода у области: <ul style="list-style-type: none"> – образовања – здравства – пензијског осигурања – социјалне заштите 		Јавни расходи	18			
<ul style="list-style-type: none"> ● опише суштину јавних прихода ● класификује јавне приходе ● дефинише појам и карактеристике пореза ● објасни расподелу пореског терета 		Јавни приходи	30			

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе критеријуме за оцењивање пореских система ● разликује елементе пореза ● наведе циљеве опорезивања и врсте пореза ● наведе карактеристике пореза на доходак грађана у Републици Србији ● наведе предмете опорезивања ● обрачуна порез на доходак грађана – порез на зараде ● попуни пореску пријаву о обрачунатим и плаћеним порезима и доприносима на зараде ● наведе разлоге за опорезивање добити предузећа ● наведе карактеристике пореза на добит у Републици Србији ● разликује елементе пореза на добит ● објасни значај пореског биланса ● састави порески биланс ● обрачуна висину пореске обавезе на основу пореског биланса ● попуни пореску пријаву на основу пореског биланса ● разликује порез на потрошњу и порез на доходак ● разликује врсте пореза на додату вредност 						
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значај пореза на додату вредност као најиздашнијег пореског прихода у Републици Србији ● класификује пореске обвезнике према роковима плаћања пореза на додату вредност ● објасни теоријске аспекте пореза на имовину ● наведе карактеристике пореза на имовину у Републици Србији ● разликује различите врсте пореза на имовину и њихове елементе ● обрачуна порез на имовину за различите пореске обвезнике ● попуни пријаву за порез на имовину различитих пореских обвезника ● наведе остале облике јавних прихода 						
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише буџет као институцију јавних финансија ● наброји функције и начела буџета ● наведе законски оквир за буџетски систем у Републици Србији ● разликује функције трезора ● опише поступак доношења и извршења буџета у Републици Србији ● наведе структуру државног буџета Републике Србије ● дефинише буџетски дефицит ● дефинише фискални федерализам ● разликује различите нивое државе ● повеже буџет централног нивоа власти и буџете нижих нивоа власти 	Буџет	12				
Укупан број часова		72				
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (12 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици ● Настава се реализује као активно оријентисана настава ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за јавне финансије. ● Наводити емпиријске примери стања и тенденција у јавним финансијама Републике Србије и других земаља, коришћењем публикација министарстава финансија и националних статистичких завода ● Ученике упознати са основним појмовима везаним за јавне расходе. ● Наводити емпиријске примере стања и тенденција у области јавних расхода Републике Србије и других земаља, коришћењем публикација министарстава финансија и националних статистичких завода. ● Симулација радних ситуација где се појављују ефекти јавних расхода у различитим областима <p>Ученике упознати са основним појмовима везаним за јавне приходе.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Наводити емпиријске примере стања и тенденција у области јавних прихода Републике Србије и других земаља, коришћењем публикација министарстава финансија и националних статистичких завода; ● Практични примери опорезивања правних и физичких лица уз употребу образаца <p>Ученике упознати са основним појмовима везаним за буџет.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Наводити емпиријске примере стања и тенденција у области јавних расхода и јавних прихода Републике Србије, коришћењем публикација Министарства финансија, Народне банке Србије и Републичког завода за статистику. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задата ● тест практичних вештина 	<p>Повезаност са Принципима економије, Рачуноводством и Пословном економијом.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење
---	---	---

Образовни профил	Економски техничар
Разред	други
Наставни предмет	Економско пословање
Годишњи фонд часова	72
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних радних навика – Развијање способности обављања стручних пословних задатака – Развијање способности праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања – Оспособљавање ученика за састављање оснивачког биланса – Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и књиговодствене евиденције – Оспособљавање ученика за обављање платног промета
--

- Оспособљавање ученика за обављање благајничког пословања
- Развијање вештина за обављање општих административних послова
- Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације
- Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова
- Развијање вештина истраживања тржишта
- Развијање вештина планирања пословних активности и доношења пословних одлука
- Оспособљавање ученика за обављање промотивних активности
- Оспособљавање ученика за израду презентација
- Стицање вештина у обављању послова припреме и израде финансијских извештаја привредног друштва
- Развијање вештина организовања, обрачуна, праћења, контроле и анализе пословања
- Развијање вештина припреме и израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ)
- Оспособљавање ученика за коришћење књиговодственог софтвера
- Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у реалном привредном друштву
- Неговање вештине комуникације у тиму и са окружењем
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● изради кодекс пословног понашања ● спроведе поступак оснивања привредног друштва ● састави пријаву за посао ● спроведе поступак отварања текућег рачуна на основу припремљене прописане документације ● спроведе поступак инвентарисања ● састави инвентар ● састави оснивачки биланс стања ● отвори пословне књиге 	Оснивање и почетак пословања привредног друштва		32			
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правила, процедуре и технике у пословима са готовином ● организује рад у служби платног промета ● спроведе поступак пријема, сортирања, класификовања и контроле књиговодствених докумената ● попуни инструменте платног промета ● изврши плаћања (готовинска, безготовинска) ● књижи изводе банке ● извештава послодавца о стању новчаних средстава ● организује рад у благајни ● обави благајничке послове ● састави благајничку документацију и благајнички дневник ● изврши исплату, обрачун и ликвидацију аконтација за службени пут ● спроведе благајничку евиденцију аконтација за службени пут ● књижи дневне промене благајне 	Послови платног промета и благајничко пословање		20			

<ul style="list-style-type: none"> ● изврши контролу докумената и архивирање документа ● планира редослед обављања активности ● прати реализацију планираних активности ● систематизује податке у рачунару ● обавља послове у складу са кодексом пословног понашања ● састави извештаје о раду ● користи информатичку технологију и савремена средства комуникације за обављање послова платног промета 					
<ul style="list-style-type: none"> ● организује рад у служби општих послова ● организује функционално своје радно место ● планира редослед обављања активности ● прати реализацију планираних активности ● обради примљену пошту, акте, документацију ● заведе документа у деловодник ● проследи документа одговарајућој служби ● води записнике ● састави извештај са састанка ● води матичну евиденцију запослених ● врши усмену и писану комуникацију и кореспонденцију са странкама ● организује различите врсте догађаја према упутствима надређеног ● организује службена путовања према упутствима надређеног ● организује састанке према упутствима надређеног ● врши техничке припреме за промоцију и презентацију према упутствима надређеног ● врши службену комуникацију и кореспонденцију са државним и другим органима који имају јавна овлашћења по налогу претпостављеног ● води евиденцију о присутности запослених ● припреми документацију за пријем нових радника ● врши пријављивање и одјављивање запослених ● израђује потврде, уверења и решења по основу радног односа 	<p>Општи административни послови</p>		20		
<p align="center">Укупан број часова</p>			72		
<p align="center">Начини и поступци остваривања програма</p>		<p align="center">Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења</p>		<p align="center">Међупредметно повезивање и компетенције</p>	
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Приликом реализације модула користити Концепт модела виртуелне компаније. <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежбе (32 часа) кроз симулацију рада у виртуелном привредном друштву (двочас) <p>Подела одељења на групе</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● прегледање документације ● писани извештај ● самостални практични рад 		<p>Повезаност са Рачуноводством, Пословном економијом и Банкарством.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема 	

<p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кабинетске вежбе се реализују у бироима за економско пословање <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Симулација пословања се одвија као фаза јединственог рада ученика, 2 часа у континуитету • Наставник покреће део послова тако што креира импулсе помоћу којих симулира окружење привредног друштва. На тај начин иницира активности ученика којима се остварују наведени исходи. • У поступку оснивања виртуелног предузећа и отварања текућег рачуна наставник може користити услуге Сервисног центра Србије (СЦС) и Централне виртуелне банке (ЦВБ) • При креирању импулса наставник користи знања и вештине које су ученици савладали из других предмета, а процесе симулира на начин да се обезбеди индивидуални и тимски рад ученика • Ученици оснивају привредно друштво. Обављају све активности неопходне за отпочињање посла. Спровode процедуру отварања текућег рачуна. • Ученици путем интернета прикупљају потребне податке. Састављају план активности и организују пословање. • Ученици оснивају привредно друштво. Обављају све активности неопходне за отпочињање посла. Спровode процедуру отварања текућег рачуна. Спровode инвентарисање, састављају Инвентар и Оснивачки биланс. На основу Биланса отварају пословне књиге. • На систематичан начин одлажу и чувају документацију и распоређују податке у одговарајуће фолдере у рачунару. • Ученици документују и презентују резултате свог рада путем извештаја и употребом одговарајућих медија за презентацију. • Задатке обављају одговорно и ефикасно 	<ul style="list-style-type: none"> • праћење индивидуалног и тимског рада • презентације 	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење
---	--	--

Образовни профил	Економски техничар						
Разред	други						
Наставни предмет	Економско пословање-блок настава						
Годишњи фонд часова	30						
Недељни фонд часова							
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> • Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у привредном субјекту 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • представи основне податке о реалном привредном субјекту • објасни начин организације рада у службама • спроведе послове платног промета 		Пословање привредног друштва			30		

<ul style="list-style-type: none"> ● обави благајничке послове ● обави оперативне послове ● врши писану кореспонденцију са странкама ● састави пословно писмо ● обави административне послове у вези са запосленима ● објасни токове кретања документације у привредном субјекту ● изврши контролу докумената и архивирање документа ● кратко опише пословне активности и сарадњу привредног субјекта са окружењем ● упореди рад виртуелног привредног друштва и привредног субјекта 						
Укупан број часова				30		
Начини и поступци остваривања програма				Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Практична настава у блоку (30 школских часова, односно 5 радних дана по 6 школских часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Блок настава се организује у привредном субјекту у којем је могуће реализовати наведене исходе или у бироу за економско пословање (виртуелно предузеће). ● Блок наставу реализовати у другом полугодишту у недељи пре или након пролећног распуста, пет дана у континуитету ● Наставник ученицима даје задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. ● Прегледањем извештаја (или дневника) наставник проверава и оцењује оствареност дефинисаних исхода ● Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације блок наставе. <p>По повратку са блок наставе, предају наставнику извештаје (или дневник) у писаној форми. Које ће активности ученици реализовати зависи од места реализације блок наставе. Сазнања и искуства стечена на блок настави ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију</p>				<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● активност на блок настави ● праћење практичног рада ● самостални практични рад – пројекат 	<p>Повезаност са Рачуноводством, Пословном кореспонденцијом и комуникацијом и Пословном информатиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 	

Образовни профил	Економски техничар
Разред	трећи
Наставни предмет	Економско пословање
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2
Циљ	
– Стицање основних радних навика	

- Развијање способности обављања стручних пословних задатака
- Развијање способности праћења позитивних законских прописа
- Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе
- Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања
- Оспособљавање ученика за састављање оснивачког биланса
- Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и књиговодствене евиденције
- Оспособљавање ученика за обављање платног промета
- Оспособљавање ученика за обављање благајничког пословања
- Развијање вештина за обављање општих административних послова
- Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације
- Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова
- Развијање вештина истраживања тржишта
- Развијање вештина планирања пословних активности и доношења пословних одлука
- Оспособљавање ученика за обављање промотивних активности
- Оспособљавање ученика за израду презентација
- Стицање вештина у обављању послова припреме и израде финансијских извештаја привредног друштва
- Развијање вештина организовања, обрачуна, праћења, контроле и анализе пословања
- Развијање вештина припреме и израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ)
- Оспособљавање ученика за коришћење књиговодственог софтвера
- Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у реалном привредном друштву
- Неговање вештине комуникације у тиму и са окружењем
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● организује рад у опште-комерцијалној служби производно-трговинског предузећа ● изради месечну евиденцију присутности производних и осталих радника-карнет ● истражи тржиште набавке и тржиште продаје ● састави план набавке и план продаје ● пошаље упит добављачу ● предложи најповољнију понуду ● изради поруцбину на основу налога послодавца ● изврши набавку основних средстава и материјала ● организује складиштење материјала ● ажурира залихе ● евидентира приспеле рачуне у књигу примљених рачуна ● састави калкулацију набавне цене (основних средстава и материјала) ● требају материјал и ситан инвентар на основу радног налога 		Опште-комерцијални послови производно-трговинског привредног друштва		28			

<ul style="list-style-type: none"> ● састави потребну документацију за производно-трговинске послове ● састави калкулацију цене коштања и продајне цене производа 					
<ul style="list-style-type: none"> ● пошаље понуду купцима ● изврши продају производа и услуга ● пошаље купцу рачун – отпремницу ● евидентира послате рачуне у књигу излазних рачуна ● проследи документацију књиговодству на књижење ● учествује у пословима рекламе и пропаганде производно-трговинског предузећа ● распореди планиране активности опште-комерцијалне службе према приоритету реализације ● прати реализацију активности опште-комерцијалне службе ● примени важеће прописе потребне за послове опште-комерцијалне службе ● састави дневне и периодичне извештаје о раду опште-комерцијалне службе ● презентује рад опште-комерцијалне службе 					
<ul style="list-style-type: none"> ● планира активности рачуноводствене службе ● спроводи поступак контроле, сортирања и архивирања књиговодствених докумената везаних за производњу ● примени важеће законске прописе и контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике ● контира пословне промене у налогу за књижење на основу примљене и контролисане документације од опште-комерцијалне службе ● књижи пословне промене у пословним књигама ● књижи у аналитичкој и синтетичкој евиденцији ● усагласи аналитичке и синтетичке евиденције ● књижи приходе и расходе производно-трговинског привредног друштва ● књижи пописом утврђене вишкове и мањкове ● књижи продају готових производа ● књижи промену вредности залиха ● провери исправност књижења ● састави Пробни биланс производно-трговинског привредног друштва ● обрачуна порез на додату вредност ● попуни пореску пријаву ● књижи обрачун пореза на додату вредност ● обрачуна зараде запослених ● књижи зараде и исплате зарада ● обрачуна рачуноводствену амортизацију за претходни период 	<p>Рачуноводствени послови производно – трговинског привредног друштва</p>		28		

<ul style="list-style-type: none"> ● састави дневне и периодичне извештаје о раду рачуноводствене службе ● презентује рад рачуноводствене службе запосленима у привредном друштву 						
<ul style="list-style-type: none"> ● припрема податке за израду финансијских извештаја у складу са МСФИ ● састави извод из аналитичке евиденције (купаца, добављача, готових производа, материјала) ● пошаље изводе отворених ставки ● обрачун ПДВ-а на крају обрачунског периода ● упореди стварно и књиговођствено стање ● сведе књиговођствено на стварно стање ● састави коначан обрачун амортизације ● састави извештај погонског књиговођства о стању залиха ● прокњижи промену залиха готових производа ● састави Закључни лист производно-трговинског предузећа ● састави Биланс стања производно-трговинског предузећа ● састави Биланс успеха производно-трговинског предузећа ● наведе друге извештаје обухваћене редовним годишњим извештавањем у складу са МСФИ ● објасни садржај и значај редовног годишњег финансијског извештаја 	Годишњи финансијски извештај производно – трговинског привредног друштва		14			
Укупан број часова			70			
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Приликом реализације модула користити Концепт модела виртуелне компаније. <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежбе (32 часа) кроз симулацију рада у виртуелном привредном друштву (двочас) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Кабинетске вежбе се реализују у бироима за економско пословање <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Симулација пословања се одвија као фаза јединственог рада ученика, 2 часа у континуитету 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● прегледање документације ● писани извештај ● самостални практични рад ● праћење индивидуалног и тимског рада ● презентације 		<p>Повезаност са Рачуноводством, Пословном кореспонденцијом и комуникацијом и Пословном економијом.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 		

<ul style="list-style-type: none"> ● Наставник покреће део послова тако што креира импулсе помоћу којих симулира окружење привредног друштва. На тај начин иницира активности ученика којима се остварују наведени исходи. ● У поступку оснивања виртуелног предузећа и отварања текућег рачуна наставник може користити услуге Сервисног центра Србије (СЦС) и Централне виртуелне банке (ЦВБ) ● При креирању импулса наставник користи знања и вештине које су ученици савладали из других предмета, а процесе симулира на начин да се обезбеди индивидуални и тимски рад ученика ● Ученици оснивају привредно друштво. Обављају све активности неопходне за отпочињање посла. Спровode процедуру отварања текућег рачуна. ● Ученици путем интернета прикупљају потребне податке. Састављају план активности и организују пословање. ● Ученици оснивају привредно друштво. Обављају све активности неопходне за отпочињање посла. Спровode процедуру отварања текућег рачуна. Спровode инвентарисање, састављају Инвентар и Оснивачки биланс. На основу Биланса отварају пословне књиге. ● На систематичан начин одлажу и чувају документацију и распоређују податке у одговарајуће фолдере у рачунару. ● Ученици документују и презентују резултате свог рада путем извештаја и употребом одговарајућих медија за презентацију. ● Задатке обављају одговорно и ефикасно. 		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар							
Разред	трећи							
Наставни предмет	Економско пословање-блок настава							
Годишњи фонд часова	60							
Недељни фонд часова								
Циљ								
Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у привредном субјекту								
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● представи организациону структуру реалног привредног друштва ● објасни начин организације рада у службама реалног привредног друштва ● састави потребну документацију везану за послове са комитентима ● спроведе послове набавке ● спроведе послове продаје ● представи послове рекламе и пропаганде производно – трговинског предузећа ● спроведе књиговодствену евиденцију набавке и продаје 		Пословање производно-трговинског привредног друштва				60		

<ul style="list-style-type: none"> ● спроведе књиговодствену евиденцију прихода и расхода реалног производно-трговинског привредног друштва ● прикаже поступак израде завршног рачуна у складу са МСФИ ● објасни поступак контроле и архивирања документације у реалном привредном субјекту ● састави извештај о пословању привредног друштва 						
Укупан број часова				60		
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Практична настава у блоку (60 школских часова, односно 10 радних дана по 6 школских часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Блок настава се реализује у предузећу у коме је могуће реализовати наведене исходе или у бироу за економско послова ● Препоручена динамика реализације блок наставе у предузећу: при крају првог полугодишта и средином другог полугодишта пре пролећног распуста. (2 пута по 5 дана у континуитету). ● Блок настава се организује у привредном субјекту у којем је могуће реализовати наведене исходе или у бироу за економско пословање (виртуелно предузеће). ● Наставник ученицима даје задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. Прегледањем извештаја (или дневника) наставник проверава и оцењује оствареност дефинисаних исхода ● Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације блок наставе. По завршетку блок наставе, предају наставнику извештаје (или дневник) у писаној форми. Које ће активности ученици реализовати зависи од места реализације блок наставе. Сазнања и искуства стечена на блок настави ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију. 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● активност на блок настави ● праћење практичног рада ● самостални практични рад – пројекат 		<p>Повезаност са Рачуноводством, Пословном кореспонденцијом и комуникацијом и Пословном информатиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 		

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Економско пословање
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних радних навика – Развијање способности обављања стручних пословних задатака – Развијање способности праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања 	

- Оспособљавање ученика за састављање оснивачког биланса
- Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и књиговодствене евиденције
- Оспособљавање ученика за обављање платног промета
- Оспособљавање ученика за обављање благајничког пословања
- Развијање вештина за обављање општих административних послова
- Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације
- Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова
- Развијање вештина истраживања тржишта
- Развијање вештина планирања пословних активности и доношења пословних одлука
- Оспособљавање ученика за обављање промотивних активности
- Оспособљавање ученика за израду презентација
- Стицање вештина у обављању послова припреме и израде финансијских извештаја привредног друштва
- Развијање вештина организовања, обрачуна, праћења, контроле и анализе пословања
- Развијање вештина припреме и израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ)
- Оспособљавање ученика за коришћење књиговодственог софтвера
- Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у реалном привредном друштву
- Неговање вештине комуникације у тиму и са окружењем
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● организује рад опште-комерцијалне службе ● води кореспонденцију са комитентима на домаћем тржишту ● израђује делове плана маркетинга према упутствима надређеног ● састави рекламни оглас за промоцију у новинама и часописима ● састави промотивне флајере ● дистрибуира промотивни материјал предузећа различитим каналима ● састави потребну документацију за набавку и продају робе ● изврши набавку робе на домаћем тржишту ● организује пријем, отпрему и складиштење робе ● креира лагер листу ● састави калкулације цена робе ● утврди потенцијалну разлику у цени ● састави ценовник робе 	Опште – комерцијални послови трговинског привредног друштва		26			
<ul style="list-style-type: none"> ● састави рекламацију ● изврши продају робе на домаћем тржишту ● ажурира лагер листу 						

<ul style="list-style-type: none"> • нивелише продајне цене робе • проследи сортирану документацију рачуноводственој служби на књижење • распореди планиране активности опште-комерцијалне службе према приоритету реализације • прати реализацију активности опште- комерцијалне службе 					
<ul style="list-style-type: none"> • планира активности рачуноводствене службе • изврши контролу примљене документације од опште-комерцијалне службе • састави налоге за књижење • води аналитичку и синтетичку евиденцију купаца и добављача • евидентира набавку и продају робе у робном и финансијском књиговодству • усагласи аналитичку и синтетичку евиденцију робе, купаца и добављача • књижи вишкове и мањкове робе по попису (у veleпродаји) • књижи нивелације цена • изврши плаћања доспелих обавеза • састави и пошаље опомене купцима за кашњења у плаћањима • заведе рачуне у Књигу примљених рачуна и Књигу издатих рачуна • води Књигу евиденције промета за veleпродају (КЕПУ) • књижи остварену разлику у цени • књижи расходе и приходе трговинског привредног друштва • изврши предзакључна књижења • провери исправност књижења • састави Пробни биланс трговинског привредног друштва • одложи документацију рачуноводствене службе • састави извештај о раду рачуноводствене службе 	Рачуноводствени послови трговинског привредног друштва		26		
<ul style="list-style-type: none"> • користи одговарајући књиговодствени софтвер • припреми финансијске извештаје помоћу програма за књиговодство • процени предности електронске обраде података 	Коришћење програма за књиговодствене послове		10		
Укупан број часова			62		
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	

<ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота. ● Симулација пословања се одвија 2 часа у континуитету, као фаза подељеног рада. Једна ротација траје 13 недеља, што чини 26 часова рада у једној служби. ● Наставник покреће део послова тако што креира импулсе помоћу којих симулира окружење привредног друштва. На тај начин иницира активности ученика којима се остварују наведени исходи. Остале активности службе потичу од импулса друге службе ● При креирању импулса наставник користи знања и вештине које су ученици савладали из других предмета, а процесе симулира на начин да се обезбеди индивидуални и тимски рад ученика ● Служба виртуелног предузећа може успостављати контакте са другим виртуелним предузећима и реализовати договорене послове ● Приликом истраживања тржишта потенцијалних добављача и купаца наставник и ученици могу користити базу регистрованих виртуелних предузећа у Србији на сајту Сервисног центра Србије. ● Приликом истраживања тржишта потенцијалних добављача и купаца из иностранства наставник и ученици могу користити међународну базу регистрованих виртуелних предузећа ЕУРОПЕН. ● Наставник врши ротације ученика по службама како би сваки ученик савладао послове сваке службе. Сваки ученик треба да проведе приближно једнак број часова у свакој служби ● После извршене ротације послови се понављају, с тим да се користе импулси који ће повећати сложеност послова ● Наставник подстиче сарадњу опште-комерцијалне службе са рачуноводственом службом. ● У реализацији наставе наставник треба да сарађује са колегама у оквиру школских тимова ● Ученици планирају и управљају целокупним процесом рада у служби. Врше набавку и продају робе у земљи и иностранству. Примају, контролишу заводе и архивирају документацију. Креирају и састављају потребну документацију. Обављају пословну кореспонденцију са комитентима. ● Ученици контролишу, сортирају и правилно одлажу увозно- извозну документацију у регистраторе и систематизују документа у одговарајуће фолдере у рачунару. Прате пословне процесе на основу документа. Врше пословну кореспонденцију са иностраним партнерима. Састављају документацију и обрачуне за увозно- извозне послове. ● Састављају и презентују извештаје о раду. Утврђују и распоређују одговорности унутар службе и сарађују са рачуноводственом службом. ● Задатке обављају одговорно и ефикасно <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежби <p>Место реализације наставе</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● прегледање документације ● писани извештај ● самостални практични рад ● праћење индивидуалног и тимског рада ● презентације 	<p>Повезаност са рачуноводством, Пословном кореспонденцијом и комуникацијом, Пословном информатиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење
---	---	--

● Кабинетске вежбе се реализују у бироима за економско пословање		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Економско пословање - блок настава
Годишњи фонд часова	90
Недељни фонд часова	

Циљ
 Стицање знања и вештина на пословима финансијског извештавања

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● представи привредно друштво кроз његове пословне активности ● спроведе пословну кореспонденцију са комитентима на домаћем тржишту ● сагледа обим сарадње привредног друштва са другим предузећима ● опише план маркетинга и његове делове ● учествује у изради рекламног и пропагандног материјала ● сагледа рад набавне и продајне службе ● објасни токове дистрибуције промотивног материјала ● састави обавештење – оглас о промоцији ● наведе асортиман робе реалног трговинског привредног друштва ● састави потребну документацију за набавку и продају робе ● спроведе набавку и продају робе ● састави калкулације цена робе ● заведе рачуне у Књигу примљених рачуна и Књигу издатих рачуна ● обрачуна остварену разлику у цени ● спроведе књиговодствену евиденцију пословања реалног трговинског привредног друштва 	Пословање трговинског привредног друштва			90		
Укупан број часова				90		
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

<p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Практична настава у блоку (90 школских часова, односно 15 радних дана по 6 школских часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Блок настава се реализује у предузећу у коме је могуће реализовати наведене исходе или у бироу за економско пословање <ul style="list-style-type: none"> ● Препоручена динамика реализације блок наставе у предузећу: при крају првог полугодишта, средином другог полугодишта пре пролећног распуста и у последњем месецу другог полугодишта (3 пута по 5 дана у континуитету). ● Блок настава се организује у привредном субјекту у којем је могуће реализовати наведене исходе или у бироу за економско пословање (виртуелно предузеће). ● Наставник ученицима даје задатке који се односи на послове дефинисане исходима учења. Прегледањем урађених задатка наставник проверава оствареност дефинисаних исхода <p>Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације блок наставе. По повратку са блок наставе, предају наставнику извештаје (или дневнике) у писаној форми о извршеним активностима. Које ће од активности бити реализоване зависи од места реализације блок наставе. Сазнања и искуства стечена на блок настави ученици презентују користећи одговарајуће медије за презентацију.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● активност на блок настави ● праћење практичног рада ● самостални практични рад – пројекат ● презентације 	<p>Повезаност са Рачуноводством, Пословном кореспонденцијом и комуникацијом, Пословном информатиком и Пословном економијом.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење
---	---	---

Образовни профил	Економски техничар						
Разред	трећи						
Наставни предмет	Банкарство						
Годишњи фонд часова	70						
Недељни фонд часова	2						
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање знања о банкарском систему – Стицање знања о организацији и функционисању централне и пословних банака – Стицање знања о банкарским пословима – Стицање знања о банкарском пословању – Стицање знања о финансијском информационом систему у банкарству – Стицање знања о функционисању финансијског тржишта и коришћењу хартија од вредности – Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима – Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу – Развијање личних и професионалних ставова 							
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише банкарство ● наведе фазе развоја банкарства ● дефинише банку 		Банкарски систем	40				

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте банака ● објасни место, улогу и значај банке у привредном систему ● објасни појам банкарског система ● наведе елементе банкарског система ● разликује банкарске системе развијених земаља ● објасни основне карактеристике банкарства Србије ● дефинише делатност централне банке – НБС ● наведе задатке и функције НБС ● објасни процес конституисања НБС ● објасни организацију и управљање НБС ● идентификује инструменте монетарне политике НБС ● објасни имовину, приходе и расходе НБС ● дефинише пословну банку ● објасни процедуру оснивања пословне банке ● наведе послове које банке могу обављати ● објасни изворе средстава пословне банке ● објасни организацију и различите пласмане банке ● идентификује најчешће ризике код пословања банака ● разликује овлашћења појединих органа управљања пословном банком ● објасни престанак рада банке и статусне промене ● уочи начине успостављања међубанкарских односа 					
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни поделу банкарских послова ● наведе пасивне банкарске послове ● дефинише депозитне послове ● објасни штедне улоге ● опише формирање финансијског потенцијала банке ● разуме процес мултипликације средстава ● наведе активне банкарске послове ● разликује основне врсте кредита ● наведе кредитне услове ● разликује врсте камате ● објасни начине обрачуна камате ● идентификује неутралне банкарске послове ● наведе сопствене банкарске послове ● дефинише платни промет ● разликује учеснике и носиоце платног промета ● разликује готовински и безготовински начин плаћања ● наведе инструменте платног промета у земљи и са иностранством 	<p>Банкарски послови</p>	<p>30</p>			
<p>Укупан број часова</p>		<p>70</p>			

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
Облици наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Модул се реализује као теоријска настава (40 часова) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Учионица ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Користити шематски приказ привредног и банкарског система ● Користити позитивне законске прописе ● Користити ситуацијске задатке ● Користи презентације 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак 	Повезаност са Принципи економије, Рачуноводством, Економијом пословања. <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Банкарство
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о банкарском систему
- Стицање знања о организацији и функционисању централне и пословних банака
- Стицање знања о банкарским пословима
- Стицање знања о банкарском пословању
- Стицање знања о финансијском информационом систему у банкарству
- Стицање знања о функционисању финансијског тржишта и коришћењу хартија од вредности
- Подстицање личног и професионалног развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима
- Оспособљавање за примену стечених знања у другим предметима и свакодневном животу
- Развијање личних и професионалних ставова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује кредите физичким и правним лицима ● наведе услове за одобравање кредита физичким и правним лицима ● идентификује улогу кредитног бироа код одобравања кредита ● опише процедуру одобравања кредита физичким и правним лицима ● разликује инструменте обезбеђења кредита ● разликује инструменте отплате кредита ● опише поступак отварања, блокаде и затварања текућих рачуна правних лица 	Банкарско пословање	25				

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни штедњу грађана ● опише поступак отварања, вођења и затварања штедних рачуна физичких лица 						
<ul style="list-style-type: none"> ● уочи значај примене информационих система у банкарству ● идентификује ризике којима се банка излаже коришћењем електронских система у пословању ● представи основне врсте платних и кредитних картица ● наведе које системе електронског плаћања користи становништво ● идентификује предности интернет и мобилног банкарства ● наведе предности повезивања информационих система банака и берзи 		Финансијски информациони систем	12			
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише финансијско тржиште ● наведе сегменте финансијског тржишта ● разликује учеснике и инструменте тржишта новца ● објасни функције девизног тржишта ● наведе разлоге трговања валутама ● разликује учеснике и инструменте тржишта капитала ● разликује хартије од вредности на новчаном тржишту и тржишту капитала ● објасни приносе и формирање цена хартија од вредности ● дефинише берзу ● опише настанак и развој берзе ● наведе врсте и функције берзи ● идентификује берзанске послове ● разликује берзанске посреднике ● наведе најважније светске берзе и опише њихову еволуцију од настанка до данас ● опише у кратким цртама историјат Београдске берзе ● разликује методе трговања и индексе на Београдској берзи 		Финансијска тржишта и хартије од вредности	25			
Укупан број часова			62			
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Облици наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Модул се реализује као теоријска настава Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Учионица ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација 	Вредновање остварености исхода вршити кроз <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак 		Повезаност са Рачуноводством, Пословном економијом и Економијом пословања. <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење 			

--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	трећи
Наставни предмет	Статистика
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о статистици и основним статистичким појмовима; – Оспособљавање ученика за рад са подацима; – Оспособљавање ученика да примењују и анализирају мере централне тенденције и мере дисперзије; – Стицање основних знања о простој линеарној регресији и корелацији; – Развијање вештина за употребу простог линеарног регресионог модела; – Оспособљавање ученика за коришћење индексних бројева и анализе временских серија на конкретним емпиријским примерима; – Стицање основних знања о пословној статистици као области примењене статистике; – Оспособљавање ученика за коришћење одговарајућих података за потребе предузећа на конкретним емпиријским примерима; – Повезивање добијених знања и вештина са осталим стручним предметима; – Развијање конвергентног и дивергентног мишљења кроз решавање проблемских и пројектних задатака
--

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам „статистика” ● разликује фазе статистичког истраживања ● наведе предмет статистичког истраживања ● наведе области статистике ● дефинише основни скуп ● дефинише узорак ● објасни значење јединице посматрања ● објасни значење појма „променљива” ● објасни значење појма „податак” ● разликује структурне и временске серије ● препознаје различите изворе података ● креира и користи податке из различитих извора 	Статистика – основни појмови		12			
<ul style="list-style-type: none"> ● доведе у везу прикупљање, сређивање и обраду података ● дефинише циљ истраживања ● наведе врсте мерних скала 	Дескриптивна статистика		34			

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни различите методе прикупљања података ● разликује серије структуре и временске серије ● направи одговарајуће статистичке табеле у функцији статистичког истраживања ● прикаже податке графички ● одреди адекватну врсту графичког приказа за презентацију различитих резултата статистичког истраживања ● наведе мере централне тенденције негруписаних података ● дефинише аритметичку средину негруписаних података ● дефинише медијану као меру централне тенденције ● дефинише модус као меру централне тенденције ● доведе у везу однос између аритметичке средине, медијане и модуса ● наведе мере дисперзије негруписаних података ● дефинише интервал варијације, варијансу и стандардну девијацију ● објасни аритметичку средину, варијансу и стандардну девијацију груписаних података ● дефинише геометријску и хармонијску средину ● средње вредности за опис посматраног скупа података ● израчуна мере централне тенденције коришћењем софтвера ● израчуна мере дисперзије коришћењем софтвера ● анализира на конкретним примерима израчунате мере централне тенденције и мере дисперзије 						
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише квантитативне везе ● наведе циљеве регресионе и корелационе анализе ● дефинише појам регресије, односно линеарног регресионог модела 	<p>Проста линеарна регресија и корелација</p>		<p>24</p>			

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише дијаграм распршености (растурања) • објасни метод најмањих квадрата • наведе могућности примене прости линеарне регресије • дефинише стандардну грешку регресије • дефинише коефицијент детерминације • дефинише коефицијент прости линеарне корелације • анализира на конкретном примеру употребу простог линеарног регресионог модела коришћењем софтвера 						
Укупан број часова			70			
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе вежбе (12 часова) Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кабинет са рачунарском опремом и прикључком на интернет • Сви исходи се реализују кроз двочас • Модул се реализује кроз методе активно оријентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме • Ученике упознати са основним појмовима основни скуп, узорак, попис, анкета... наводећи адекватне емпиријске примере • Указати на доступност тачних и одговарајућих података за добијање поузданих резултата • Наводити примере података из интерних и екстерних извора • Ученицима дати упутства за обављање статистичких анализа коришћењем софтвера (Excel-а и/или других одговарајућих софтвера који су на располагању) 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тест • домаћи задатак • активност на часу • праћење практичног рада • тест практичних вештина 		<p>-Математика -Пословна информатика -Принципи економије -Пословна економија.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација • Решавање проблема • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење 			

Образовни профил	Економски техничар							
Разред	четврти							
Наставни предмет	Статистика							
Годишњи фонд часова	62							
Недељни фонд часова	2							
Циљ								
<ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о статистици и основним статистичким појмовима; – Оспособљавање ученика за рад са подацима; – Оспособљавање ученика да примењују и анализирају мере централне тенденције и мере дисперзије; – Стицање основних знања о простој линеарној регресији и корелацији; – Развијање вештина за употребу простог линеарног регресионог модела; – Оспособљавање ученика за коришћење индексних бројева и анализе временских серија на конкретним емпиријским примерима; – Стицање основних знања о пословној статистици као области примењене статистике; – Оспособљавање ученика за коришћење одговарајућих података за потребе предузећа на конкретним емпиријским примерима; – Повезивање добијених знања и вештина са осталим стручним предметима; <ul style="list-style-type: none"> – Развијање конвергентног и дивергентног мишљења кроз решавање проблемских и пројектних задатака 								
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам „индексни бројеви” ● разликује врсте индексних бројева ● дефинише индивидуалне индексе ● израчуна индивидуалне индексе коришћењем софтвера ● анализира на конкретним примерима израчунате индивидуалне индексе ● дефинише групне индексе ● разликује методе конструкције групних индекса ● израчуна групне <i>индексе методом агрегата и методом средњих вредности</i> коришћењем софтвера ● објасни анализу временских серија ● дефинише појмове „тренд компонената”, „линеарни тренд” и „експоненцијални тренд” ● користи одговарајући софтвер на конкретним примерима за одређивање линеарног и експоненцијалног тренда ● анализира израчунате резултате за различите типове тренда ● дефинише појам „сезонска компонента” ● разликује методе мерења сезонских варијација 		Индексни бројеви и анализа временских серија			32			
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам и основне функције пословне статистике ● наведе изворе података пословне статистике; ● доводи у везу економску статистику и пословну статистику 		Пословна статистика			30			

<ul style="list-style-type: none"> ● идентификује одговарајуће изворе података из предузећа која се користе за потребе извора података економске статистике; ● наведе врсте података које предузећа у Србији достављају одговарајућим институцијама а за потребе званичне статистике ● изабере податке званичне статистике који се могу користити у различитим околностима за потребе предузећа ● покаже статистичко обухватање производње и промета у предузећу применом одговарајући индекса ● израчуна одговарајуће индексе статистичко обухватања производње и промета у предузећу коришћењем софтвера ● анализира израчунате резултате одговарајућих индекса статистичког обухватања производње и промета у предузећу ● употреби статистику запослености за потребе предузећа ● анализира израчунате резултате одговарајућих показатеља запослености ● израчуна индексе зарада на конкретним примерима коришћењем софтвера ● израчуна индексе продуктивности рада на конкретним примерима коришћењем софтвера ● анализира израчунате резултате ● индекса зарада и индекса продуктивности 				
Укупан број часова		62		
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе вежбе Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Кабинет са рачунарском опремом и прикључком на интернет ● Сви исходи се реализују кроз двочас ● Модул се реализује кроз методе активно оријентисане наставе ● Користити презентације ● Користити шеме ● Ученицима дати упутства за обављање статистичких анализа коришћењем софтвера (Excel-а и/или других одговарајућих софтвера који су на располагању) 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● тест ● домаћи задатак ● активност на часу ● праћење практичног рада ● тест практичних вештина 		<p>-Математика -Пословна информатика -Принципи економије -Пословна економија.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење
Образовни профил	ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР			
Разред	ТРЕЋИ			
Наставни предмет	ПРАВО			
Годишњи фонд часова	70			

Недељни фонд часова		2				
Циљ: Стицање основних знања о држави и праву; Стицање знања о врстама, положају, настанку и престанку привредних субјеката; Формирање става о важности сталног праћења промена правних прописа; Стицање знања о посебним врстама уговора у привреди; Стицање основних знања о управном поступку као базичном правном поступку; Оспособљавање ученика за комуникацију са државним органима						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам, елементе и функције државе - класификује државне органе - опише поделу власти на законодавну, извршну и судску - објасни надлежност најважнијих државних органа - објасни право и државу као друштвене појаве и њихову везу - објасни појам и елементе правног поретка - објасни појам и елементе правне норме - разликује врсте правних норми - дефинише појам правног акта - разликује изворе права - објасни правну снагу правног акта - дефинише појам и елементе правног односа - опише субјекте права, правну и пословну способност - састави пуномоћје на основу задатих елемената - разликује објекте права - објасни настанак, мењање и престанак правног односа - разликује правне чињенице - разликује добровољно и принудно понашање по правној норми - објасни значење принципа уставности и законитости - разликује својства појединачних правних аката - објасни значај жалбе 	Основи права и организација државе: <ul style="list-style-type: none"> - Појам, елементи и функције државе - Улога државе у друштву - Појам и обележја државне организације - Врсте државних органа - Појам поделе власти (законодавна, извршна и судска власт) - Надлежност Скупштине, Владе и органа правосуђа - Појам права - Правни поредак - Појам и елементи правне норме - Врсте правних норми - Појам и врсте правних акта - Извори права: Домаћи и међународни извори - Правна снага правног акта - Субјекти права, правно овлашћење и правна обавеза - Заступници – пуномоћје - Појам и врсте објеката права - Настанак, престанак и мењање правног односа - Правне чињенице - Примена права - Уставност и законитост 	35				35

	- Правноснажност и извршност - Појам, својства и дејства жалбе					
-наведе врсте привредних субјеката које предвиђа важећи закон - дефинише појам предузетника - објасни појам, обележја и врсте привредних друштава - упореди друштво с ограниченом одговорношћу и акционарско друштво - објасни промену правне форме привредног друштва - разликује врсте статусних промена - разликује финансијске институције - поброји врсте банкарских послова - наведе послове који чине делатност осигурања - објасни берзанске послове - објасни начин функционисања брокерско-дилерских друштава - објасни значај јавних предузећа - објасни надлежност Агенције за привредне регистре - објасни садржину оснивачког акта привредног друштва - разликује опште правне акте привредних субјеката - разликује стечај и ликвидацију као начине престанка привредног друштва	Привредни субјекти -Појам и врсте привредних субјеката - Предузетници -Атрибути привредног субјекта - Обележја и врсте привредних друштава (ортачко, командитно друштво, друштво са ограниченом одговорношћу и акционарско друштво) - Промена правне форме привредног друштва - Статусне промене привредног друштва – Припајање – Спајање – Подела – Издвајање - Банке, берзе и осигуравајућа друштва - Јавна предузећа - Органи, оснивачки акт и заступање привредног друштва - Правилници друштава (о раду, о систематизацији послова, о рачуноводству, ...), одлуке у привредном друштву - Престанак привредног друштва – Стечај и ликвидација	35				35
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Модули се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова)</p> <p>Место реализације наставе: учионица</p> <p>Модули се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе Препоручене методе: студија случаја и игра улога</p>	<p>Оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усмено излагање ● тест ● есеј ● домаћи задатак ● активности на часу 	<p>Међупредметно повезивање:</p> <p>Социологија са правима грађана, Пословна економија, Рачуноводство, Банкарство, Јавне финансије</p> <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Компетенција за целоживотно учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву
--	--	---

Образовни профил	ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР					
Разред	ЧЕТВРТИ					
Наставни предмет	ПРАВО					
Годишњи фонд часова	62					
Недељни фонд часова	2					
Циљ: Стицање основних знања о држави и праву; Стицање знања о врстама, положају, настанку и престанку привредних субјеката; Формирање става о важности сталног праћења промена правних прописа; Стицање знања о посебним врстама уговора у привреди; Стицање основних знања о управном поступку као базичном правном поступку; Оспособљавање ученика за комуникацију са државним органима						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам и особине облигација - објасни појам, дејства и врсте уговора - разликује облигационе уговоре и уговоре у привреди - објасни значај рокова и начин њиховог рачунања у уговорном односу - објасни правне последице доцње 	<p>Права и обавезе у вези са пословањем:</p> <p>-Појам облигација (особине, извори и подела облигација)</p>	31				31

<ul style="list-style-type: none"> - објасни значај средстава обезбеђења уговорних обавеза - објасни начине престанка уговора - објасни појам, својства и елементе уговора о продаји - објасни права и обавезе уговорних страна из уговора о продаји - разликује посебне врсте уговора о продаји - објасни транспортне клаузуле - састави уговор о продаји на основу задатих елемената - објасни појам, својства и елементе уговора о осигурању - дефинише осигурани случај - објасни ризик у осигурању - разликује полису осигурања од листе покрића - објасни права и обавезе осигураника и осигураваача - разликује врсте осигурања по различитим основама - наведе права и обавезе уговорних страна уговора у привреди 	<ul style="list-style-type: none"> - Уговор (појам, закључивање уговора, правна дејства, врсте уговора) - Уговори облигационог и уговори привредног права - Услов и рок у уговору - Појам и врсте доцње - Обезбеђење уговорних облигација - Престанак уговора (раскид, ништави и рушљиви уговори) - Уговор о продаји - Обавезе продавца и купца - Посебне врсте уговора о продаји - Транспортне клаузуле (Е, Ф, Ц и Д) - Уговор о осигурању - Уговори у привреди <ul style="list-style-type: none"> – уговор о заступању – уговор о комисиону – уговор о ускладиштењу – уговор о шпедицији – уговор о превозу – уговор о цесији – уговор о асигнацији - уговор о компензацији <ul style="list-style-type: none"> – уговор о закупу – уговор о лизингу – уговор о кредиту – уговор о изградњи – уговор о лиценци – уговор о факторингу – уговор о посл.техн.сарадњи 					
<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте управног поступка - наведе органе надлежне за вођење управног поступка - разликује врсте учесника у управном поступку - састави поднесак на основу задатих елемената - објасни фазе управног поступка - објасни елементе решења - састави жалбу на основу задатих елемената - објасни обавезу плаћања пореза 	<p>Комуникација са државним органима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Управни поступак: <ul style="list-style-type: none"> – појам и врсте – основна начела – надлежни орган '--Учесници у управном поступку - Општење државног органа и странака 	31				31

<ul style="list-style-type: none"> - разликује права и обавезе пореских обвезника - наведе начела пореског поступка - попуни пореску пријаву на основу задатих елемената - објасни начине утврђивања пореза - разликује врсте и елементе пореских аката - повеже неблаговремено и нетачно утврђивање пореза са одговарајућим санкцијама - разуме сврху и начине спровођења пореске контроле - састави жалбу на решење пореског органа - разликује пореска кривична дела и пореске прекршаје - објасни појам јавних набавки - разликује врсте јавних набавки - објасни процедуре јавних набавки - објасни значај заштите слободне конкуренције - објасни појам и циљ инспекцијског надзора 	<p>(поднесци, позивање и достављање)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фазе управног поступка <ul style="list-style-type: none"> – покретање поступка – доношење решења – поступак по жалби – административно извршење решења - Пореска обавеза - Права и обавезе пореских обвезника - Начела пореског поступка - Пореска пријава - Утврђивање пореза - Порески акти: решење о утврђивању пореске обавезе, решење о наплати пореза, закључак и записник - Санкције за неблаговремено и нетачно утврђивање пореза - Пореска контрола - Пореска кривична дела и порески прекршаји - Појам и врсте јавних набавки - Процедуре јавних набавки - Заштита слободне конкуренције - Инспекцијски надзор - Инспекцијски поступак - Надзирани субјект - Овлашћења инспектора - Врсте мера инспекцијског надзора 					
Укупан број часова	62				62	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Модули се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <p>теоријска настава (31 часа)</p>	<p>Оцењивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усмено излагање ● тест ● есеј ● домаћи задатак ● активности на часу 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <p>Социологија са правима грађана, Пословна економија, Рачуноводство, Банкарство, Јавне финансије</p> <p>Међупредметне компетенције:</p>			

<p>Модул се реализује кроз активно оријентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе</p> <p>Препоручене методе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студија случаја – игра улога <p>Кроз симулацију управног поступка ученици се упознају са надлежним органима и странкама у управном поступку.</p> <p>Кроз симулацију пореског поступка истаћи специфичност у односу на општи управни поступак</p>		<p>-Компетенција за целоживотно учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p>
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Маркетинг
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о маркетингу и маркетинг активностима
- Стицање знања о маркетиншким истраживањима
- Развијање способности и овладавање вештинама маркетиншких истраживања
- Стицање знања о основним инструментима маркетинга
- Развијање способности комуникације са окружењем
- Развијање способности тимског рада
- Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам и улогу маркетинга ● опише развој концепта маркетинга ● објасни интегралност и динамичност маркетинга ● уочи нужност примене маркетинга ● наведе врсте маркетинг активности ● објасни значај планирања и организовања маркетинг активности ● разуме значај контроле и ревизије маркетинг активности 	Основи маркетинга	12				
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функције тржишта ● разликује врсте тржишта ● разуме концепт сегментације тржишта ● разликује основне стратегије маркетинга ● уочи значај конкуренције на тржишту ● дефинише појам маркетинг истраживања ● разликује циљеве маркетинг истраживања 	Тржиште и маркетиншка истраживања	18				

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни изворе за маркетинг истраживања ● разуме значај и сврху истраживања тржишта у пословном одлучивању ● разликује методе и технике истраживања тржишта ● објасни методе прикупљања података ● примени различите методе и технике истраживања тржишта ● објасни начине обраде прикупљених података ● објасни улогу МИС-а ● уочи нужност примене SWOT анализе 					
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам маркетинг микса ● опише производ као инструмент маркетинга ● класификује производе према различитим критеријумима ● уочи важност дизајна и марке производа ● објасни асортиман и врсте асортимана производа ● дефинише појам и фазе животног циклуса производа ● објасни процес прихватања новог производа ● разликује начине позиционирања производа на тржишту ● дефинише појам и улогу цене као инструмента маркетинга ● објасни начине диференцирања цена ● уочи специфичности канала дистрибуције ● објасни маркетинг стратегије наступа на тржишту ● објасни улогу тржишне комуникације ● презентује облике промоције ● разуме мотиве тражње и куповине и понашање потрошача ● објасни врсте, циљеве и планирање економске пропаганде ● опише креирање пропагандне поруке ● објасни критеријуме за избор медија ● идентификује средства економске пропаганде ● доведе у везу трошкове економске пропаганде и обим продаје ● објасни како се мере ефекти економске пропаганде 	Инструменти маркетинга	32			
Укупан број часова		62			
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> ● Модул се реализује као теоријска настава (12 часова) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Учионица ● Модул се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе. ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Модул се реализује као теоријска настава (18 часова) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Учионица 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак 		-Пословна економија -Предузетништво <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња 	

<ul style="list-style-type: none"> ● Модул се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе. ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација Облици рада <ul style="list-style-type: none"> ● Модул се реализује као теоријска настава (32 часа) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ● Училишта ● Модул се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе. ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација. 		<ul style="list-style-type: none"> ● Компетенција за целоживотно учење
---	--	---

Образовни профил	Економски техничар
Разред	четврти
Наставни предмет	Предузетништво
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања;
- Развијање предузетничких вредности и способности да се препозна предузетничка могућност (шанса) у пословном окружењу;
- Развијање пословног и предузетничког начина размишљања;
- Оспособљавање за формулисање и процену пословних идеја;
- Оспособљавање за самозапошљавање;
- Оспособљавање за израду једноставног пословног плана мале фирме;
- Развијање способности комуникације са окружењем;
- Развијање способности тимског рада;
- Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања;
- Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама;
  - Развијање личних и професионалних ставова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам предузетништва ● објасни значај предузетништва ● наведе карактеристике предузетника; ● објасни значај мотивационих фактора у предузетништву; ● доведе у однос појмове иновативност, предузимљивост и предузетништво; ● наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења; ● разликује корпоративно и социјално предузетништво ● препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници. ● објасни правне форме за регистрацију пословних субјеката у Србији 	Основи предузетништва		30			

<ul style="list-style-type: none"> опише основне кораке у процесу регистрације привредних субјеката у Србији познаје институције за подршку предузетнишву разликује облике нефинансијске и финансијске подршке наведе могуће начине финансирања сопствене делатности; објасни суштину основних функција менаџмента наведе особине успешног менаџера; изабере најприкладнију организациону форму привредне активности; објасни значај ИКТ за савремено пословање; опише важност непрекидног иновирања производа или услуга; 					
<ul style="list-style-type: none"> примени креативне технике избора пословне идеје познаје механизме процене пословних идеја вреднује пословне идеје; разуме садржај и значај бизнис плана; објасни значај планирања и селекције људских ресурса за потребе организације; објасни основне елементе производног плана истражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште: анализира информације о тржишту састави маркетинг план састави биланс стања и биланс успеха објасни на примеру појам и врсте трошкова, цену коштања и инвестиције; израчуна преломну тачку рентабилности на једноставном примеру; разуме токове готовине; припреми бизнис план уз подршку наставника ментора изради коначан (једноставан) бизнис план за сопствену бизнис идеју; предентује бизнис план оцени сопствени бизнис план на основу задатих критеријума 	Пословни план		32		
Укупан број часова			62		
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе вежбе (30 часова) Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: <ul style="list-style-type: none"> вежби Место реализације наставе		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> активност ученика на часу домаће задатке тестове знања израду практичних радова (маркетинг, организационо-производни и финансијски план) 		-Принципи економије -Пословна економија -Рачуноводство -Маркетинг	

<ul style="list-style-type: none"> ● Кабинет / учионица 	<ul style="list-style-type: none"> ● израду коначне верзије бизнис плана ● презентацију бизнис плана 	
<ul style="list-style-type: none"> ● Сви исходи се реализују кроз двочас ● Модул се реализује кроз методе активно оријентисане наставе ● Користити презентације ● Предузетништво и предузетник: Дати пример успешног предузетника и/или позвати на час госта – предузетника који би говорио ученицима о својим искуствима или посета успешном предузетнику. 		<ul style="list-style-type: none"> ● Комуникација ● Решавање проблема ● Сарадња ● Компетенција за целоживотно учење

5.3.2.3. Изборни предмети

Образовни профил	Економски техничар						
Разред	трећи						
Наставни предмет	Национална економија						
Годишњи фонд часова	70						
Недељни фонд часова	2						
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стицање основних знања о привредном развоју; – Стицање знања о економским показатељима привредног развоја; – Стицање основних знања о привредном систему и економској политици; – Стицање знања о облицима, разлозима и ефектима интеграција светске привреде; – Стицање знања о одрживом развоју Републике Србије; – Повезивање добијених знања са осталим стручним предметима 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће	бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише националну економију ● објасни предмет изучавања националне економије ● дефинише националну економију као примењену макроекономску дисциплину ● објасни однос макро и микро економских дисциплина ● разликује привредни раст и развој ● дефинише концепт одрживог развоја ● објасни концепт одрживог развоја ● класификује факторе привредног развоја ● објашњава факторе привредног развоја ● наведе индикаторе привредног развоја ● разликује основне економске показатеље ● објасни појам „Бруто домаћи производ (БДП)“ ● дефинише бруто национални доходак ● дефинише бруто национални расположиви доходак ● наведе остале економске показатеље ● наведе структуру БДП-а у тросекторском моделу ● дефинише економски састав становништва као економски показатељ ● дефинише обим и структуру робне размене с иностранством као економски показатељ ● укаже на значај степена запослености као економског показатеља ● наведе остале индикаторе привредног развоја ● опише остале индикаторе привредног развоја 		Привредни развој	22				22

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни индекс људског развоја 						
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам привредног система ● наведе елементе привредног система ● објасни институције и организације као елементе привредног система ● доведе у везу привредни систем и економску политику ● наведе кључне макроекономске циљеве ● наведе врсте економске политике ● доведе у везу привредни систем и промене у привредном систему ● дефинише појам „транзиција” ● објасни реформу привредног система у транзиционом периоду 	Привредни систем и економска политика	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише економске интеграције ● наведе разлоге економских интеграција ● наведе потенцијалне (могуће) ефекте економских интеграција ● опише шансе глобализације ● идентификује ризике глобализације ● дефинише СТО-у ● наведе функције СТО ● наведе међународне финансијске организације ● објасни улогу међународних финансијских организација ● наведе регионална партнерства ● објасни најсложенији облик интеграције – Европску унију 	Интеграција светске привреде	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе карактеристике привредног развоја Републике Србије у XXI веку ● доведе у везу историјско наслеђе и привредни развој ● анализира индикаторе макроекономских кретања у периоду 2000–2018. ● наведе структуру извора БДП-а у периоду 2000–2018. ● анализира спољнотрговинске и финансијске токове у периоду 2000–2018. ● објасни предности, слабости, шансе и претње за одржив развој Републике Србије ● идентификује националне приоритете одрживог развоја ● наведе стубове одрживог развоја ● објасни одржив развој привреде ● објасни одржив развој друштва ● доведе у везу одржив развој и заштиту животне средине (рационално располагање природним ресурсима) ● доведе у везу избор економских политика и одрживог развоја економије ● објасни нужност (потребу) реструктурирања привреде Републике Србије ● објасни нужност (потребу) реиндустријализације ● наведе потенцијале за развој пољопривреде ● доведе у везу значај инфраструктурних приоритета (енергетика и саобраћај) и одрживог развоја економије ● објасни значај образовања за одржив економски развој. 	Одржив развој Републике Србије	24				24

<ul style="list-style-type: none"> • доведе у везу информационе технологије, економију знања и одрживи економски развој • доведе у везу научно-технолошке политике и одрживи развој економије • наведе друштвене услове одрживог развоја • анализира популациону политику као услов одрживог развоја • доведе у везу социјалну сигурност, смањење сиромаштва са друштвеним условима одрживог развоја • објасни спровођење стратегије одрживог развоја 					
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Привредни развој: На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (22 часа) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме • Користити сајтове Републичког завода за статистику, Народне банке Србије, Владе Републике Србије и Привредне коморе Србије <p>Привредни систем и економска политика:</p> <p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (12 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме • Користити сајтове Републичког завода за статистику, Народне банке Србије, Владе Републике Србије и Привредне коморе Србије <p>Интеграција светске привреде:</p>		<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено излагање • тестови знања • домаћи задатак • активност на часу 		<p>Указивати на повезаност са свим стручним предметима посебно са Пословном економијом, Принципима економије, Статистика, Економска географија.</p>	

<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (12 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме • Користити сајтове Републичког завода за статистику, Народне банке Србије, Владе Републике Србије и Привредне коморе Србије <p>Одржив развој Републике Србије: На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (24 часа) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе • Користити презентације • Користити шеме • Користити сајтове Републичког завода за статистику, Народне банке Србије, Владе Републике Србије и Привредне коморе Србије 		
--	--	--

Образовни профил	Економски техничар	
Разред	четврти	
Наставни предмет	Основе банкарског пословања са евиденцијом	
Годишњи фонд часова	62	
Недељни фонд часова	2	
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оспособљавање за примену правила процедура и правне регулативе у евиденцији пословних промена у банкама – Развијање способности рачуноводственог праћења банкарских послова – Оспособљавање за прецизност и поузданост у евиденцији пословања банка 		
ИСХОДИ Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/	Број часова

	Тема/Област	Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише биланс стања банке ● наведе врсте имовине банке ● дефинише готовинске еквиваленте ● објасни пласмане банке ● наведе врсте осталих средстава банке ● наведе изворе финансирања банке ● објасни појам и врсте депозита ● наведе остале изворе позајмљених средстава банке ● објасни структуру сопственог капитала банке ● објасни принцип опадајуће ликвидности позиционирања активе и опадајуће доспелости позиционирања пасиве ● наведе основне групе прихода и расхода банке ● разликује групе расхода и прихода о којима се извештава по бруто принципу и нето принципу ● дефинише каматну маржу ● наведе облике резултата банке 	Структура биланса стања и биланса успеха банке	22				22
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује контни оквир банака од контног оквира за предузећа ● наведе у чијој је надлежности доношење контног оквира банке ● наведе принцип обележавања конта и распореда књиговодствених рачуна у контном оквиру ● наведе структуру контног оквира за банке ● објасни билансни принцип контног оквира ● објасни значај једнообразности контног оквира 	Специфичности банкарског рачуноводства	40				40
Укупан број часова		62				62
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (22 часа)</p> <p>Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у учионици</p> <p>Препоруке за реализацију наставе</p>		<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усмено излагање ● тестови знања ● домаћи задатак ● активност на часу 		<p>Предмет је повезан са Рачуноводством, Банкарством, Принципи економије.</p>		

<p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Приказати структуру биланса стања и биланса успеха банке ● На основу задатих података ученици састављају биланс стања банке примењујући принцип опадајуће ликвидности за позиционирање активе и принцип опадајуће доспелости за позиционирање пасиве ● На основу задатих података ученици приказују структуру расхода и прихода банке поштујући бруто принцип за одређене групе прихода и расхода и нето принцип за курсне разлике и ХОВ. <p>Специфичности банкарског рачуноводства</p> <p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (40 часова)</p> <p>Место реализације наставе</p> <p>Теоријска настава се реализује у учионици</p> <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Обрадити примере, пословне догађаје у вези са прибављањем и снабдевањем привреде и становништва новчаним средствима, извршењем међусобних плаћања између учесника у платном промету тако да ученици схвате расходе и приходе који произилазе по основу пословања банака. <ul style="list-style-type: none"> ● евидентира пласмане у дате депозите и дате кредите ● евидентира пласмане у хартије од вредности у домаћој и иностраној валути ● евидентира примљене депозите, кредите и хартије од вредности ● наведе остала средства банке ● евидентира основна средства, залихе и потраживања банке ● наведе остале обавезе банке ● евидентира обавезе ● објасни структуру сопственог капитала банке ● објасни функцију резерви банке ● наведе умањујуће позиције сопственог капитала банке ● наведе вредност по којој се евидентира капитал банке ● евидентира приходе и расходе банке ● обрачуна и евидентира резултат пословања банке 		
--	--	--

5.4. Машински техничар моторних возила

5.4.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Машинство и обрада метала			
Образовни профил		Машински техничар моторних возила			
Број и година издања службеног гласника смера		17.6.2013. Година LXIII БРОЈ 9			
Верификациони број смера		022-05-00361/94-03			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Српски језик и књижевност	3	111	Теорија	обавезни
I	Енглески језик	2	74	Теорија	обавезни
I	Историја	2	74	Теорија	обавезни
I	Музичка уметност	1	37	Теорија	обавезни
I	Физичко васпитање	2	74	Теорија	обавезни
I	Математика	4	148	Теорија	обавезни
I	Рачунарство и информатика	2+2	74+74	Вежбе	обавезни
I	Географија	2	74	Теорија	обавезни
I	Физика	2	74	Теорија	обавезни
I	Хемија	2	74	Теорија	обавезни
I	Машински материјали	2	74	Теорија	обавезни
I	Тех.цртање са нацрт. геометр	3+3	111+111	Вежбе	обавезни
I	Механика	2	74	Теорија	обавезни
I	Практична настава	3+3	111+111	Практична настава	обавезни
I	Верска настава/Грађанско васпитање	1	37	Теорија	изборни
II	Српски језик и књижевност	3	111	Теорија	обавезни
II	Енглески језик	2	74	Теорија	обавезни
II	Ликовна култура	1	37	Теорија	обавезни
II	Физичко васпитање	2	74	Теорија	обавезни
II	Математика	4	148	Теорија	обавезни
II	Физика	2	74	Теорија	обавезни
II	Биологија	2	74	Теорија	обавезни
II	Историја	2	74	Теорија	обавезни
II	Механика	2	74	Теорија	обавезни
II	Машински елементи	2	74	Теорија	обавезни
II	Електротехника и електроника	2	74	Теорија	обавезни
II	Мотори СУС	2	74	Теорија	обавезни
II	Практична настава	6+6+6	222+222+222	Практична настава	обавезни
II	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	37	Теорија	изборни
III	Српски језик и књижевност	3	111	Теорија	обавезни
	Енглески језик	2	74	Теорија	обавезни
III	Социологија	2		Теорија	обавезни
III	Физичко васпитање	2	74	Теорија	обавезни

III	Математика	3	111	Теорија	обавезни
III	Машински елементи	2	74	Теорија	обавезни
III	Технологија обраде	2	74	Теорија	обавезни
III	Термодинамика	2	74	Теорија	обавезни
III	Хидраулика и пнеуматика	2	74	Теорија	обавезни
III	Моторна возила	3	111	Теорија	обавезни
III	Експлоатација и одржавање моторних возила	2	74	Теорија	обавезни
III	Практична настава	7+7+7	259+259+259	Практична настава	обавезни
III	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	37	Теорија	изборни
IV	Српски језик и књижевност	3	96	Теорија	обавезни
IV	Енглески језик	2	64	Теорија	обавезни
IV	Филозофија	2		Теорија	обавезни
IV	Физичко васпитање	2	64	Теорија	обавезни
IV	Математика	3	96	Теорија	обавезни
IV	Устав и права грађана	1	32	Теорија	обавезни
IV	Организација рада	2	64	Теорија	обавезни
IV	Моторна возила	3	96	Теорија	обавезни
IV	Експлоатација и одржавање моторних возила	1+2+2	32+64+64	Теорија + вежбе	обавезни
IV	Мерење и контролисање	2+2	64+64	Вежбе	обавезни
IV	Елементи аутоматизације моторних возила	2	64	Теорија	обавезни
IV	Практична настава	7+7+7	224+224+224+60	Практична настава + блок настава	обавезни
IV	Верска настава/Грађанско васпитање	1	32	Теорија	изборни

5.4.2. Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима

5.4.2.1. Општеобразовни предмети

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Први					
Наставни предмет	Српски језик и књижевност					
Годишњи фонд часова	111					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> • Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност • Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе • Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности • Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, кодекс етичких норми • Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима • Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем • Стицање знања из области фонетике (фонологије) и морфофонологије књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању. • Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом • Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове. 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте уметности и њихова изражајна средства • објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности • наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности • познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике • одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу • износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевног дела	15			15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе • наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама • тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима • објасни универзалне поруке књижевности старог века 		Књижевност старог века	12			12
<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали 		Средњовековна књижевност	12			12

<ul style="list-style-type: none"> ● именује ауторе и дела ● разуме поезику жанрова средњовековне књижевности ● лоцира обрађене текстове у историјски контекст ● објасни значај средњовековне књижевности за српску културу ● анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака 							
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује лирске, епске и лирско-епске песме ● уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) ● процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности ● тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима ● упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	13				13	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе најзначајније представнике и њихова дела ● објасни значење појмова хуманизам и ренесанса ● наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе ● упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе ● објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације 	Хуманизам и ренесанса	11				11	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функцију језика и појам језичког знака ● разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика ● наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века ● наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	Општи појмови о језику	7				7	
<ul style="list-style-type: none"> ● уме да се служи правописом ● разликује гласовне алтернације ● влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору 	Фонетика	10				10	
<ul style="list-style-type: none"> ● примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом ● примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом ● подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	10				10	
<ul style="list-style-type: none"> ● опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању ● разликује функционалне стилове ● препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила ● попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	21				21	
Укупан број часова		111				111	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Грађанско васпитање/Верска настава ● Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>
---	---	---

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	други
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност ● Упознавање са поетиком романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности ● Упознавање са поетиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности ● Систематизовање знања о врстама речи и њиховим облицима ● Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом ● Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом, користе различите облике казивања и функционалне стилове.

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">Садржај програма/ Тема/Област</p>	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности ● објасне значај Венцловића и Орфелина за развој језика и књижевности код Срба ● препозна одлике просветитељства на обрађеним делима ● објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност ● направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности 	<p>Барок, класицизам, просветитељство</p>	15				15

<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима 						
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике романтизма и њихова дела • уочава и образлаже одлике романтизма • изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања • препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Романтизам	25				25
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике правца и њихова дела • дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела • процењује друштвене појаве и проблеме које покреће књижевно дело • развије критички став и мишљење при процени поступака и понашања јунака у обрађеним делима 	Реализам	28				28
<ul style="list-style-type: none"> • одреди врсту речи и граматичке категорије • употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом 	Морфологија	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама у књижевним текстовима и свакодневном животу • препозна одлике стручно-научног стила • примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	24				24
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 			Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Грађанско васпитање/Верска настава • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

Образовни профил	Машински техничар моторни возила					
Разред	Трећи					
Наставни предмет	Српски језик и књижевност					
Годишњи фонд часова	111					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање са основним одликама правца, представницима и њиховим делима ● Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима ● Систематизовање знања о основним правилима грађења речи ● Упознавање ученика са основама лексикологије ● Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом ● Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању. 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике правца, представнике и њихова дела ● уочи и тумачи модерне елементе у изразу и форми књижевног дела ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 		Модерна	29			29
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике праваца, представнике и њихова дела ● наведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два светска рата ● успостави узајамни однос књижевних дела и времена у коме су настала ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 		Књижевност између два рата	34			34
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна просте, изведене и сложене речи ● примени основне принципе творбе речи 		Творба речи	5			5
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна и одреди вредност лексеме ● уме да се служи речницима ● наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 		Лексикологија	8			8
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми ● скраћује речи у складу са прописаним правилима 		Правопис	11			11
<ul style="list-style-type: none"> ● износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању 		Култура изражавања	24			24
Укупан број часова			111			111
Начини и поступци остваривања програма			Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	

<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Грађанско васпитање/Верска настава ● Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>
---	---	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	четврти
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Упознавање са одликама савремене поезије, њеним представницима и делима
- Упознавање са књижевнотеоријским појмовима, специфичностима савремене прозе, њеним представницима и делима
- Упознавање са основним одликама савремене драме, представницима и делима
- Упознавање са писцима и делима светске књижевне баштине
- Систематизовање знања из синтаксе
- Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом
- Усавршавање културе изражавања и неговање интересовања за праћење културних садржаја и критички однос према њима, као и оспособљавање за операционализацију функционалних стилова.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе обележја савремене поезије ● тумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њима ● изведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама 	Савремена поезија	13				13
<ul style="list-style-type: none"> ● именује различите прозне врсте и приповедне поступке ● тумачи дело у складу са његовим жанровским особеностима ● интегрише лично искуство током читања и тумачења дела ● вреднује дело износећи аргументе 	Савремена проза	21				21
<ul style="list-style-type: none"> ● увиди разлику између традиционалне и савремене драме 	Савремена драма	10				10

<ul style="list-style-type: none"> • упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације • формулише личне утиске и запажања о драмском делу 					
<ul style="list-style-type: none"> • препозна свевременост обрађених тема • тумачи дела износећи своја запажања и утиске и образложења о њима 	Класици светске књижевности	10			10
<ul style="list-style-type: none"> • одреди синтаксичке јединице и њихову функцију • одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција • разуме појам конгруенције • познаје систем глаголских облика 	Синтакса	8			8
<ul style="list-style-type: none"> • примени правописне знаке у складу са језичком нормом • употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом 	Правопис	7			7
<ul style="list-style-type: none"> • напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте • састави биографију, молбу, жалбу, приговор... • процењује вредност понуђених културних садржаја 	Култура изражавања	21			21
Укупан број часова		96			96
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Грађанско васпитање/Верска настава • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња		

Образовни профил	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА
Разред	Први
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	74 – теоријска настава
Недељни фонд часова	2
Циљ: <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; 	

- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);

- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;

- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
<p>Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком.</p> <p>Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора.</p> <p>Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку.</p> <p>Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку.</p> <p>Говори о утисцима, употребљавајући и комплексније изразе.</p> <p>Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања.</p> <p>Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку.</p> <p>Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, грађени су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p>

<p>Напише извештај или протокол о догађају или са састанка.</p> <p>Писмено конкурише за неки посао.</p> <p>Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника.</p> <p>Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме.</p> <p>Препричава садржај текста, разговора, договора.</p> <p>Пореди различите приказе истог догађаја у различитим медијима.</p> <p>Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градације, трансформације).</p> <p>Контролише граматичка знања и исправља своје грешке.</p>	<p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>			
<p>Укупан број часова:</p>	<p>74</p>	<p>/</p>	<p>/</p>	<p>/</p>	<p>74</p>

Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

ТЕМА

Начини и поступци остваривањ исхода

СЛУШАЊЕ:

Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да:
Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са уобичајеним и новим активностима на часу.
Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста (приближног трајања око 5 минута), у зависности од степена познавања теме и контекста, постави хипотезе у вези са: врстом усменог текста који слуша, нпр. обавештења, упутства и упозорења, анкетирање пролазника и друго; бројем саговорника, њиховим статусом и намерама; општим садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.).
Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби наредних слушања (у зависности од тежине текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту и садржај усменог текста, на статус, намере и међусобне односе саговорника; разуме најбитније елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања.

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.

Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)

Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме -

<p>Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор.</p> <p>Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о познатим темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују релативно познате теме; разуме општи садржај рекламних порука и радио емисија (до 12 мин), о темама из свакодневног живота и живота младих.</p> <p>Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују релативно познате теме; разуме тему и делове песама које слуша.</p> <p>Спонтана интеракција: разуме фразе и реченице настале у спонтаној интеракцији у вези са познатим ситуацијама, уз отежавајуће околности природне комуникације (бука на улици, телефонски разговори, интервју лицем у лице, телефонским путем, преко скајпа итд.).</p> <p>Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p> <p>ЧИТАЊЕ: Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Разликовање текстуалних врста: уочава и препознаје разлику у структури и садржају текстуалних врста којекористи у приватном и школском домену.</p> <p>Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације дужих аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 200 речи о конкретним темама из области непосредног интересовања (породични живот, свакодневница, школа, посао, слободно време, дневни догађаји), изводећи закључке о непознатим значењима на основу контекста, језичких знања и других предзнања.</p> <p>Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме целину и појединачне делове обавештења и упозорења на јавним местима; разуме описе догађаја, осећања, намера у мери која му омогућује редовну преписку са пријатељима и познаницима; разуме главну нит аргументације у представљању неког проблема, чак и ако не разуме сваки појединачни детаљ; разуме суштинске информације из неког информативног текста (нпр. вести, извештаја, биографије), написаног једноставним стилем, на релативно познате теме.</p> <p>Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у уобичајеним писаним документима (писмима, проспектима, обавештењима) пронађе и разуме већи број релевантних информација.</p> <p>Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства и саветодавне текстове уколико су писани јасним језиком и/или праћени визуелним елементима, без великог броја стручних израза; разуме краће текстове о савременој друштвеној проблематици, разазнајући ауторов генерални став или гледиште.</p> <p>Разумевање књижевног текста: разуме једноставне литерарне текстове различитих жанрова (поезију, прозу, драму), уколико у њима нема симболичких и интертекстуално специфичних елемената.</p> <p>ГОВОР: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p>	<p>могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексичку и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у</p>
---	---	--

Монолошко излагање:

Описивање: на једноставан начин описује и извештава о различитим темама из домена личних интересовања користећи познате језичке елементе (лексичке и морфосинтаксичке структуре); описује или репродукује, са приличном лакоћом, садржај мање компликованих прича и описа догађаја, ређајући хронолошки збивања и користећи одређене лексичке структуре; опише неки стварни или измишљени догађаји говори о надањима, сновима и циљевима; опише свакодневне радње и навике, говори о реализованим активностима као и о припремању и планирању неке будуће активности.

Аргументовање: аргументује личне ставове тако да га саговорник без потешкоћа разуме скоро током целог излагања; укратко образложи и објасни шта мисли, планира и ради.

Излагање пред публиком: описује и излаже о темама из области личног искуства и образовања или струке, са претходном припремом и уз помоћ визуелних средстава која му олакшавају презентацију; одговори на једноставна и непосредна питања која се односе на презентацију, под условом да му се пружи помоћ при формулисању одговора; интерпретира радњу неког филма или књиге.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: прати говор саговорника када му се обраћа разговетно, користећи уобичајене изразе, али понекад је потребно да му се искази понове ради појашњења одређених речи и изрза.

Неформални разговор (између пријатеља): износи лични став или затражи нечији став или мишљење о познатим темама из домена личних интересовања и образовања користећи познате језичке елементе; снађе се у решавању одређеног проблема, нпр. сналажења у свакодневним ситуацијама, постављајући практична питања типа: Куда ићи? Шта радити? Како се организовати? (планови за излазак и сл.); препозна тему неког разговора уколико се прича полако и разговетно; изрази слагање или неслагање са саговорником.

Формална комуникација: прати основни смисао формалне дискусије о познатим темама из домена личних интересовања, образовања или струке ако се говори стандардним језиком и користе познати језички елементи; изрази лични став, али се тешко сналази у покретању расправе; размени одређене информације и каже своје мишљење о неким практичним питањима, уколико се то од њега тражи на директан начин, под условом да му се помогне у формулисању исказа и да му се, ако затреба, понове најважнији делови; сналази се у већини ситуација које су у вези са неким путовањем или организацијом путовања (резервисање смештаја, куповина карата, тражење информација од других путника...).

Функционална сарадња: прати шта се говори и, ако затреба, понови речи саговорника, како би се уверио да су се добро разумели; пренесе једноставне и директне информације.

Интервјуисање: користи припремљени упитник за вођење организованог разговора, уз спонтано постављање неколико додатних питања.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише на разложан и јасан начин о разноврсним темама из свог подручја интересовања и окружења; у једноставном и везаном тексту може јасно да опише осећања и реакције; у стању је да опише и резимира видео и аудио поруке у вези са познатим ситуацијама и садржајима из свакодневног живота младих, као и садржаје информативног и документарног карактера.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише кратке формалне и неформалне текстове (до 100 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука); пише белешке у вези са свакодневним потребама и плановима; води белешке и пише лична писма да би тражио или пренео информације и да на разумљив начин пише о елементима које сматра битним;

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова

парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима, и својим доменом интересовања.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање елементарном лексиком, али долази до честих грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; опише ствари које су му блиске; употребљава једноставно и описно изражавање да би кратко причао о предметима и стварима које има и пореди их са другима; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје краћи опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и слично), описује активности из прошлости и лично искуство, као и планове за будућност; правилно користи превопис, интерпункцију и организацију текста

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на формалност говорне ситуације.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај дужег адаптираног текста, аудио или видео записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај кратког адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику) додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи двојезичне речнике за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Именице: род именица; именице у функцији придева; саксонски генитив.

Члан: употреба и изостављање одређеног и неодређеног члана.

Заменице и детерминатори: показне заменице; присвојне заменице; повратне заменице.

Придеви и прилози: грађење, врсте, место у реченици; прилози учесталости; компаративи и суперлативи.

Везници: повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so.

Творба речи: суфикси за именице које означавају занимања: -er/or, -ist, -ician.

Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена; Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous; Used to/would за уобичајене радње у прошлости; Will/going to за предвиђање; модални глаголи (may/might; must /have to; must/mustn't/needn't); пасивни глаголски облици и конструкције.

Предлози: време, место и кретање; предлози после именица (нпр. reason for, difference between); предлози после глагола (нпр. talk to, look at).

Фразални глаголи: са on, off, up, down... (нпр. go on, turn on/off, turn up/down).

Реченица: ред речи у реченици; питања (WH-questions, Tag questions); погодбене реченице (потенцијалне, иреалне); неуправни говор (са и без слагања времена).

и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

Укупан број часова:	7 4	/	/	/	74
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:				
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.				

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ: - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ТЕМА	Начини остваривања исхода
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, чак и ако час води непозната особа, под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример монолошког излагања о познатој теми (приближног трајања до 6 мин), у зависности од степена познавања теме и контекста постави хипотезе у вези са: општом темом и садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања. Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби трећег слушања (у зависности од сложености текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и структуру усменог текста; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати јасно структурирана излагања о актуелним друштвеним темама и онима из сфере сопственог интересовања у којима се користи стандардни језик. Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о актуелним темама, у којима се користи стандардни говор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему радио емисија (репортажа, интервјуа и сл., до 15 мин), као и њихов садржај, под условом да је говор стандардан и артикулација јасна. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему и делове песама које слуша. Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са темама из свакодневног живота уз отежавајуће околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Упутства: разуме упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, под условом да не садрже много стручних елемената. Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p> <p>ЧИТАЊЕ: Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да: Разликовање текстуалних врста: разликује фреквентне и мање фреквентне врсте текстова, познаје њихову макро и микро структуру и разуме њихову сврху и намену.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори удбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у tzv. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно</p>

<p>Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације сложених аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 250 речи о конкретним темама из различитих области интересовања, са значајним степеном исправног поимања и тумачења садржаја.</p> <p>Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме општи смисао и појединачне детаље приватне кореспонденције свакодневне тематике, као и општи смисао и најфреквентније фразе карактеристичне за пословну кореспонденцију; разуме главну нит и суштину образложења у представљању неког проблема у једноставнијим текстовима аргументационог типа (нпр. у новинским колумнама или писмима читалаца), али и у другим врстама текстова у којима се јавља аргументација; разуме битне елементе и општи садржај ограничено комплексних информативних текстова, уз повремено коришћење речника и приручника или наставникову помоћ.</p> <p>Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у познатим и мање познатим врстама текстова пронађе велики број релевантних информација.</p> <p>Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства о начину употребе техничких и другихaparата, писана јасним језиком, поткрепљена примерима конкретне употребе и/или илустрацијама; уме да прати специјализоване публикације и изван свог подручја активности, користећи повремено речник или неко друго помоћно средство.</p> <p>Разумевање књижевног текста: разуме једноставније савремене литерарне текстове писане уобичајеном и стилски неспецификованом лексиком, уз повремену помоћ наставника или консултовање речника/приручника.</p> <p>ГОВОР: Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Монолошко излагање: Описивање: описује и извештава о догађајима и искуствима, служећи се ширим фондом израза које вешто примењује; опише карактеристичне детаље неког догађаја; исприча причу или изнесе неки опис једноставним „листањем“ и ређањем елемената; једноставним речима опише и укратко упоређује ствари и догађаје.</p> <p>Аргументовање: аргументује ставове и мишљења тако добро да га саговорник, без потешкоћа и готово током целог излагања, разуме; у излагању нагласи битне чињенице неког догађаја из личног искуства, укратко их образложи и објасни своје мишљење.</p> <p>Излагање пред публиком: у презентацији, између осталог, изнесе свој вредносни став о темама везаним за лично искуство и интересовања; је у стању да одговори, на непосредна питања која се надовезују, под условом да се могу поновити; интерпретира радњу неког филма или књиге и опише свој доживљај о њима.</p> <p>Интеракција: Разумевање изворног говорника: довољно добро разуме саговорника како би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.</p> <p>Неформални разговор (између пријатеља): на учтив начин изражава своја уверења, ставове, слагања и неслагања; предлаже и реагује на предлоге; прати дискусије/разговоре одређеног трајања, под условом да се говори разговетно и стандардним језиком.</p> <p>Формална комуникација: активно учествује у једној уобичајеној формалној дискусији о познатим темама на стандардном језику и ако саговорник говори разговетно, где обично долази до размене информације, добијања упутства или разрешавања неких практичних проблема; прати промене тема у некој формалној дискусији о познатим темама из домена интересовања или</p>	<p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан</p>
---	--	---

<p>струке, уколико се разговор води полако и разговетно; се сналази у неуобичајеним ситуацијама на јавном месту, у продавници, пошти или банци (нпр. захтевати замену неке неисправне робе или производа); тражи и добије додатна обавештења.</p> <p>Интервјуисање: преузме извесну иницијативу током консултације или разговора (покретање нове теме), али у приличној мери остаје зависан од интерактивног деловања самог саговорника.</p> <p>ПИСАЊЕ: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Тема: да прецизно опише актуелна дешавања, неки стварни или измишљени догађај; пише јасно структурисане текстове из области личног интересовања; резимира прочитану причу, новински чланак, филм и слично и објасни свој став у вези са актуелним дешавањем, о апстрактним и културолошким појавама и догађајима, као што су музика и филм.</p> <p>Текстуалне врсте и дужине: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима и свог домена интересовања и образлаже своје ставове; напише прегледан, целовит и разумљив текст од почетка до краја при чему су правопис, кохерентност и кохезија текста прилично добри.</p> <p>Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком на вишем нивоу из приватног домена, као и у вези са специфичним темама за одређене школске предмете, али долази повремено до грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје дужи и прецизан опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и сл.), описује активности из прошлости и лично искуство; на разложен, једноставан и непосредан начин пише о великом броју блиских тема у оквиру свог подручја интересовања; је у стању да опише своје планове за будућност; опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и догађаје.</p> <p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА: СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА. Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава.</p> <p>Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ: У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, у неформалним ситуацијама, сажимајући и делом преводећи, ученик ће бити у стању да:</p> <p>Усмена медијација: препричава садржај кратког аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.</p> <p>Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи речнике, посебно једнојезичне, за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа</p>		<p>аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматицки садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изражавању и унапређивању културе говора. Граматицке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
---	--	--

<p>знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1, краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>Именице: множина именица (посебни случајеви); Pluralia tantum, Singularia tantum; збирне именице са глаголом у једнини и множини (нпр. people, police; family, team, orchestra...).</p> <p>Члан: проширивање опсега употреба и изостављања одређеног и неодређеног члана.</p> <p>Заменице: безлична употреба заменица (we, you, they, one); сложене заменице са some-, any-, no-; неодређене заменице и придеви (each, both, all).</p> <p>Придеви и прилози: придеви и прилози истог облика (fast, early, late, hard); промена значења (нпр. hard/hardly, near/nearly); поређење једнакости и неједнакости (as...as, not so..., not as...as).</p> <p>Везници: везници у пару (as...as, both...and, so...so, either...or, neither...nor, not...only, but...also, though...yet).</p> <p>Творба речи: најчешћи суфикси (-hood, -ness, -ment, -ion/-ation) и префикси (co-, dis-, in-, mis-) за творбу именица; одрични префикси (un-, in-, im-, ir-, dis).</p> <p>Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; Causative have/get; герунд (употреба после глагола enjoy, prefer, avoid... и после израза It's no use, I can't help...); модални глаголи са инфинитивом перфекта; партиципи (садашњи и прошли); пасивне конструкције.</p> <p>Предлози: предлози после придева и партиципа (нпр. angry, about, fond of, disappointed with); предлози после глагола (нпр. congratulate on, borrow from, divide into...).</p> <p>Фразални глаголи: са објектом (Take off your coat./ Take your coat off.).</p> <p>Бројеви (вишецифрени, децимални, разломци) и рачунске операције.</p> <p>Реченица: релативне реченице (рестриктивне и нерестриктивне); погодбене реченице (обнављање сва 3 типа); If only.../ I wish... (за изражавање жеља, кајања/жаљења).</p>					
Укупан број часова:	74	/	/	/	74
Начини и поступци остваривања програма: Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:				
Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.				

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Четврти
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	68
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; 	

- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);

- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;

- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, чак и ако час води непозната особа, под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример монолошког излагања о познатој теми (приближног трајања до 6 мин), у зависности од степена познавања теме и контекста постави хипотезе у вези са: општом темом и садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања. Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби трећег слушања (у зависности од сложености текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и структуру усменог текста; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати јасно структурисана излагања о актуелним друштвеним темама и онима из сфере сопственог интересовања у којима се користи стандардни језик. Медији: емисије информативног и научног садржаја: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о актуелним темама у којима се користи стандардни говор; разуме емисије научно-популарног садржаја и најважније елементе емисија научног садржаја; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему радио емисија (репортажа, интервјуа и сл., до 15 мин), као и њихов садржај, под условом да је говор стандардан и артикулација јасна. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему и делове песама које слуша.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерацijske разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера</p>	<p>Начини и поступци остваривања програма: Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијега ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго. Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у</p>

<p>Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са темама из свакодневног живота уз отежавајуће околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан.</p> <p>Упутства: разуме упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, под условом да не садрже много стручних елемената.</p> <p>Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе и поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p> <p>ЧИТАЊЕ: Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Разликовање текстуалних врста: разликује фреквентне и мање фреквентне врсте текстова, познаје њихову макро и микро структуру и разуме њихову сврху и намену.</p> <p>Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације сложених аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 250 речи о конкретним темама из различитих области интересовања, са значајним степеном исправног поимања и тумачења садржаја.</p> <p>Глобално разумевање у оквиру специфичних врста текстова: разуме општи смисао и појединачне детаље приватне кореспонденције свакодневне тематике, као и општи смисао и најфреквентније фразе карактеристичне за пословну кореспонденцију; разуме главну нит и суштину образложења у представљању неког проблема у једноставнијим текстовима аргументационог типа (нпр. у новинским колумнама или писмима читалаца), али и у другим врстама текстова у којима се јавља аргументација; разуме битне елементе и општи садржај ограничено комплексних информативних текстова, уз повремено коришћење речника и приручника или наставникову помоћ.</p> <p>Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у познатим и мање познатим врстама текстова пронађе велики број релевантних информација.</p> <p>Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства о начину употребе техничких и других апарата, писана јасним језиком, поткрепљена примерима конкретне употребе и/или илустрацијама; уме да прати специјализоване публикације и изван свог подручја активности, користећи повремено речник или неко друго помоћно средство; разуме различите врсте стручних текстова у којима се користе симболи, формуле и остали елементи научне апаратуре; разуме упутства за монтажу и коришћење различитих инструмената, апарата, справа, предмета; разуме најважније информације и главне појмове стручно специфичних текстова у којима се говори о техничким иновацијама, попут лабораторијских извештаја, описа компоненти материјала и/или производа, нових открића и достигнућа.</p> <p>Разумевање књижевног текста: разуме једноставније савремене литерарне текстове писане уобичајеном и стилски неспецификованом лексиком, уз повремену помоћ наставника или консултовање речника/приручника.</p>	<p>(распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)</p>	<p>оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова. Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције. Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену</p>
--	--	--

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: описује и извештава о догађајима и искуствима, служећи се ширим фондом израза које вешто примењује; опише карактеристичне детаље неког догађаја; исприча причу или изнесе неки опис једноставним „листањем“ и ређањем елемената; једноставним речима опише и укратко упоређује ствари и догађаје.

Аргументовање: аргументује ставове и мишљења тако добро да га саговорник, без потешкоћа и готово током целог излагања, разуме; нагласи током излагања битне чињенице неког догађаја из личног искуства, укратко их образложи и објасни своје мишљење.

Излагање пред публиком: у презентацији изнесе свој вредносни став о темама везаним за лично искуство и интересовања; је у стању да одговори на непосредна питања која се надовезују, под условом да се могу поновити; интерпретира радњу неког филма или књиге и опише свој доживљај о њима.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: разуме довољно како би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.

Неформални разговор (између пријатеља): на учтив начин изражава своја уверења, ставове, слагања и неслагања; предлаже и реагује на предлоге; прати дискусије/разговоре одређеног трајања, под условом да се говори разговетно и стандардним језиком.

Формална комуникација: активно учествује у уобичајеној формалној дискусији о познатим темама на стандардном језику уколико саговорник говори разговетно; размењује информације, добија упутства или разрешава неке практичне проблеме; прати промене тема у некој формалној дискусији о темама из домена интересовања или струке, уколико се разговор води полако и разговетно; се сналази у неуобичајеним ситуацијама на јавном месту, у продавници, пошти или банци (нпр. захтевати замену неке неисправне робе или производа); тражи и добије додатна обавештења.

Интервјусање: преузме извесну иницијативу током консултације или разговора (покретање нове теме), али у приличној мери остаје зависан од интерактивног деловања самог саговорника.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише јасно структурисане текстове из области личног интересовања, као и у вези са актуелним дешавањима истичући јасно своје ставове у вези са различитим проблемима савременог друштва (културни догађаји, спорт, екологија, савремене технологије и слично); може да резимира прочитану причу, новински чланак, филм и слично и објасни свој став у вези са неком темом која је предмет учениковог занимања, као и да прецизно парафразира одређене делове наративног текста, нечије ставове и слично.

Текстуалне врсте и дужине: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом,

информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјусање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања. Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области

<p>путовањима, актуелним дешавањима из свог домена интересовања и проблемима савременог друштва; је у стању да прецизно напише краће и једноставно излагање о темама од општег интереса; може прецизно да пренесе информације, истичући релевантне чињенице и своје мишљење.</p> <p>Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком на вишем нивоу из јавног и приватног домена, али долази повремено до грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; пише на теме у вези са одређеним школским предметима који су у вези са интересовањем ученика; служи се стручним терминима из одређене области која је предмет учениковог интересовања (нпр. историја, географија, ликовна култура и слично); прецизно и јасно опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и догађаје.</p> <p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика. Ученик ће бити у стању да: Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава. Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ: У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, у неформалним ситуацијама, сажимајући и делом преводећи, ученик ће бити у стању да: Усмена медијација: препричава садржај кратког аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику. Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи речнике, посебно једнојезичне, за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1, краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ Именице: множина сложеница, множина именица страног порекла. Члан: утврђивање и проширивање опсега употребе и изостављања одређеног и неодређеног члана. Везници: повезивање зависне реченице са главном (when, that, while, because, although, since, after, as, if, until, as if, as though, so that, in order that) Творба речи: суфикси за прављење придева (-able, -ary, -ful, -less, -ous, -ical...), сложенице: именице (breakdown, software, passer-by...) и придеви (blue-eyes, short-sleeved...)</p>		<p>граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
---	--	--

<p>Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; simple and continuous forms (глаголи стања и акције: think, feel, look, see, smell, taste, appear); наративна глаголска времена (Past Simple, Past Continuous, Past Perfect, Past Perfect Continuous, used to/would за уобичајене радње у прошлости); Future Continuous/ Future Perfect/ Future Perfect Continuous; глаголи праћени герундом или инфинитивом; must have/ could have/ can't have (спекулисање о прошлости). Предлози у изразима за време: (нпр. on time/ in time, at the end/ in the end/ at last...) Фразални глаголи: од три дела, нпр. split up with, run out of, come up with...) Реченица: неуправни говор (са слагањем времена, различити типови реченица); погодбене реченице (алтернативне за if, нпр. unless, provided (that), as long as); жеље које се односе на садашњост, прошлост, будућност (I wish/ If only/ It's time/ I'd rather)</p>		
Укупан број часова:	68	/ / / 68
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p> <p>Међупредметно повезивање и компетенције: Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>	

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Први					
Наставни предмет	Физичко васпитање					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
<p>Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>						
<p>По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:</p>	<p>ИСХОДИ</p>	<p>Садржај програма/Тема/Област</p>	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање					

<ul style="list-style-type: none"> Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	постављених циљева и исхода				
<ul style="list-style-type: none"> Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	13			13
<ul style="list-style-type: none"> Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода				
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика;	21			21
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17			17

<ul style="list-style-type: none"> • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 				
	Спортска игра (по избору)	23		23
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе			
Укупан број часова		74		74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитиво утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.</p> <p>Препоруке за реализацију наставе Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: 		<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Биологија • Физика • Хемија • Филозофија • ликовна култура • Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>	

<p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p> <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>	<p>За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;</p> <p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење
--	---	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила						
Разред	Други						
Наставни предмет	Физичко васпитање						
Годишњи фонд часова	74						
Недељни фонд часова	2						
<p>Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>							
По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; 		<p>Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					

<ul style="list-style-type: none"> Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 				
<ul style="list-style-type: none"> Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	15		15
<ul style="list-style-type: none"> Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>			
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	<p>Атлетика;</p>	19		19
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. 	<p>Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)</p>	15		15

<ul style="list-style-type: none"> ● Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. ● Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 				
	Спортска игра (по избору)	25		25
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе			
Укупан број часова		74		74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; ● Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; ● Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. ● Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (4 часа) ● мерење и тестирање (8 часова) ● практична настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације;</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <p>Биологија Физика Хемија Филозофија Ликовна култура Музичка култура</p>	

Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у фискултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1. Одговоран однос према здрављу
2. Сарадња
3. Компетенција за целоживотно учење

<p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорскимиграма</p> <p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. ● Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСИ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Два кроса : јесењи и пролећни ● Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила				
Разред	Трећи				
Наставни предмет	Физичко васпитање				
Годишњи фонд часова	74				
Недељни фонд часова	2				
Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.					
По завршетку темеу ченик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова		
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку

<ul style="list-style-type: none"> ● Препозна везе између физичке активности и здравља; ● Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; ● Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; ● Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; ● Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; ● Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. ● Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) ● Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. ● Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. ● Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. ● Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје ● Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. ● Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. ● Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода						
	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	14				14	
	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода						
	Атлетика;	21				21	
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17				17	

<ul style="list-style-type: none"> Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 					
	Спортска игра (по избору)	22			21
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <p>Биологија Физика</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за проверу нивоа знања на крају школске године – један; • за атлетику – један; • за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један • за спорт по избору ученика – два; • за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.</p> <p>Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.</p> <p>Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали.</p> <p>У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. 		<p>Хемија Филозофија Ликовна култура Музичка култура</p> <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење
---	--	--

<p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>	
---	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила						
Разред	Четврти						
Наставни предмет	Физичко васпитање						
Годишњи фонд часова	64						
Недељни фонд часова	2						
<p>Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>							
По завршетку темеу ченик ћ е бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 		Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; 		Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање	13				13

<ul style="list-style-type: none"> ● Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. ● Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) ● Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. <ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. ● Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. ● Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје ● Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. ● Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. <ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). ● Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. ● Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. ● Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. ● Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	<p>постављених циљева и исхода</p> <p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>						
	Атлетика;	18					18
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	15					15
	Спортска игра (по избору)	20					20
	Физичка, односно спортска активност: у						

	складу са могућностима школе				
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних с тандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p>		<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује првенција.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Медицина 2. Биологија 3. Физика 4. Исхрана људи 5. Екологија 6. Хемија 7. Филозофија 8. Ликовна култура 9. Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 	

<ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за проверу нивоа знања на крају школске године – један; • за атлетику – један; • за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један • за спорт по избору ученика – два; • за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.</p> <p>Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.</p> <p>Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали.</p> <p>У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова) 		<p>3. Компетенција за целоживотно учење</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту). • Атлетика (12 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова. • Спортска игра: по избору школе(12 часова) • Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова). • Провера знања и вештина (4 часа). <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	148
Недељни фонд часова	4
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Стицање основних знања о векторима ▪ Проширивање знања о скуповима и функцијама ▪ Стицање основних знања о комбинаторици ▪ Проширивање знања о скупу реалних бројева ▪ Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка ▪ Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности ▪ Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима ▪ Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну ▪ Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблема ▪ Проширивање знања о полиномима ▪ Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији ▪ Осспособљавање за анализу графика функције и његову примену ▪ Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама на реалне проблеме 	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Примена знања трансляције, ротације, централне и осне симетрије ▪ Примена знања Талесове теореме ▪ Примена знања подударности и сличности троуглова 							
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише основне логичке операције • Формуле таутологије • одреди елементе скупа задатог на различите начине • изврши скуповне операције на задатим скуповима • наведе примере функција • дефинише линеарну функцију • одреди инверзну функцију линеарне функције • реши једноставне комбинаторне проблеме применом правила збира и производа 		Логика и скупови	14	-	-	-	14
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ • одреди НЗС и НЗД природних бројева • обавља рачунске операције у скупу рационалних бројева • израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда • заокружи број на одређени број децимала • одреди апсолутну и релативну грешку 		Реални бројеви	9	-	-	-	9
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла • израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице • конструише оштар угао ако је позната вредност једне његове тригонометријске функције • наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција ако је позната једна од њих • наведе вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од $30^\circ, 45^\circ$ и 60°) и са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто • елементе тригонометрије правоуглог троугла користи при решавању практичних проблема 		Тригонометрија правоуглог троугла	11	-	-	-	11
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређени део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине и примени је у решавању једноставних проблема • реши проблем који се односи на мешање две компоненте 		Пропорционалност	10	-	-	-	10

<ul style="list-style-type: none"> • одреди непознату главницу, проценат или процентни износ 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове • дефинише суседне, упоредне, унакрсне, комплементне и суплементне углове • наведе и примени везе између углова са паралелним или нормалним крацима • наведе и примени релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • дефинише појмове симетрала дужи, симетрала угла, тежишна дуж и средња линија троугла • конструише симетралу дужи, симетралу угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • наведе својство тежишта • наведе и примени основне релације у једнакокраком, односно једнакостраничном троуглу • разликује врсте четвороуглова, наведе и примени њихове особине на одређивање непознатих елемената четвороугла • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на p једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова • примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима 	Увод у геометрију	12	-	-	-	12
<ul style="list-style-type: none"> • Подударност фигура, • Примени ставове подударност троуглова у задацима • дефинише појам вектор • објасни појмове правац, смер и интензитет вектора • изврши операције са векторима (сабирање и одузимање вектора, производ скалара и вектора) <ul style="list-style-type: none"> • дефинише транслацију и примени у задацима • дефинише ротацију и примени у задацима • дефинише централну и осну симетрију и примени у задацима • Примене изометријских трансформација у доказним и конструктивним задацима о троуглу, четвороуглу, многоуглу и кругу. 	Изометријске трансформације	28				28
<ul style="list-style-type: none"> • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише рационални алгебарски израз 	Рационални алгебарски изрази	16				16
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема • реши једначину које се своди на линеарну једначину 	Линеарне једначине и неједначине	18	-	-	-	18

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате • реши систем линеарних неједначина са једном непознатом и графички прикаже скуп решења <ul style="list-style-type: none"> • Линеарне неједначине са једном непознатом и њихово решавање. • Неједначине облика $(ax+b)(cx+d)<0$ (где је знак $<$ могуће заменити било којим од следећих знакова $>, \geq, \leq$). 						
<ul style="list-style-type: none"> • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на n једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова • примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима 	Хомотегија и сличност	14				14
	Писмени задаци припрема и исправке писмених задатака	16	-	-	-	16
Укупан број часова		148		-	-	148
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> • образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду • упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија • Скупови и функције : објаснити улогу зависне и независне променљиве и повезати их са примерима из физике, хемије, итд (зависност дужине пређеног пута од протеклог времена, брзине и слично). Појам инверзне функције објаснити на конкретним примерима и графике нацртати у истом координатном систему. Примери из комбинаторике треба да буду илистрација применеосновних принципа пребројавања коначних скупова (не користити формуле). • Реални бројеви: нагласити затвореност операција у одређеним скуповима и потребу да се постојећи скуп ирошири новим. Садржаје о грешкама повезати са 	Праћење и вредновање остварености исхода вршити кроз: <ol style="list-style-type: none"> 1. активност ученика на часу; 2. усмену проверу знања; 3. писмену провера знања; 4. тестове знања. 			Међупредметно повезивање : Физика, Хемија Механика Техничко цртање Компетенције - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција		

<p>стручним предметима. израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тригонометрија правоуглог троугла: садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике и стручних предмета: нагиб стрме равни, разлагање сила (нормална компонента код силе трења или компонента силе у правцу кретања тела...), величина сенке... Оспособити ученике за употребу калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије. • Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке, нпр. планови и географске карте. • Рационални алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима. • Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији. При обради сличности користити примере из струке. • Линеарне једначине и неједначине: истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. Садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике и хемије 		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Други					
Наставни предмет	Математика					
Годишњи фонд часова	4					
Недељни фонд часова	148					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о степеновању и кореновању • Упознавање основних својстава функција • Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података • Стицање основних знања о квадратној једначини и квадратној функцији • Упознавање основних особина експоненцијалне и логаритамске функције • Примена стечених знања на решавање једноставнијих експоненцијалних и логаритамских једначина • Проширивање знања о тригонометријским функцијама 					
<p align="center">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p align="center">Садржај програма/ Тема/Област</p>	<p align="center">Број часова</p>				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<p>наведе својства операција са степенима и примени их у трансформацијама израза</p> <ul style="list-style-type: none"> • наведе својства операција са коренима и примени их у трансформацијама израза • рационалише именилац разломка у једноставним случајевима 	Степеновање и кореновање	26	-	-	-	

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број • сабира, одузима, множи и дели два комплексна броја • одреди конјугован број датог комплексног броја • израчуна модуо комплексног броја 						
<ul style="list-style-type: none"> • реши непотпуне квадратне једначине у скупу $\mathbb{R}$ • наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу $\mathbb{R}$ • примени образац за решавање квадратне једначине • примени Виетове формуле • одреди природу решења квадратне једначине • растави квадратни трином • скицира и анализира график квадратне функција (ирочита нуле функције, максимум или минимум, интервале монотоности) • реши једноставну квадратну неједначину • реши систем линеарне и квадратне једначине • графички реши систем линеарне и квадратне једначине • реши систем једноставних квадратних једначина 	Квадратна једначина и квадратна функција	36	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • претвори угао изражен у степенима у радијане и обрнуто • користи тригонометријски круг (нпр. зна да прочита вредности тригонометријских функција произвољних углова типа $3\pi/4+7\pi$) • израчуна остале тригонометријске функције ако је позната вредност једне тригонометријске функције примењујући основне тригонометријске идентичности • нацрта графике тригонометријских функција и анализира их • примени адиционе формуле у решавању једноставних задатака • примени тригонометријске функције двоструког угла и половине угла при решавању једноставнијих задатака • објасни појам инверзне тригонометријске функције • реши једноставну тригонометријску једначину • примени синусну и косинусну теорему на решавање троугла 	Тригонометријске функције	42	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • прикаже аналитички, табеларно и графички експоненцијалну функцију и објасни њене особине • реши једноставне експоненцијалне једначине • прикаже аналитички, табеларно и графички логаритамску функцију као инверзну функцију експоненцијалне и наведе њене основне особине • објасни појам логаритма, наведе и примени правила логаритмовања • реши једноставне логаритамске једначине • користи калкулатор за одређивање вредности логаритама 	Експоненцијална функција, логаритамска функција	24	-	-	-	
	Писмени задаци и исправак	12	-	-	-	
			-	-	-	
			-	-	-	
Укупан број часова		148	-	-	-	

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду • упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија • Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога је изложилац, нагласити перманентност особина степеновања. Оспособити ученике да помоћу капкулатора одреде вредности корена и степена датог броја. • Квадратна једначина и квадратна функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције и детаљно их анализирати. Знак квадратне функције одређивати са графика и примењивати на решавање неједначина. Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције • Експоненцијална и логаритамска функција: важно је ис гаћи да су експоненцијална и логаритамска функција инверзне. При решавању једначина указати на важност постављања одговарајућих услова. • Тригонометријске функције: пажњу посветити адicioneм формулама из којих непосредно следи већина тригонометријских формула. Обрадити инверзне тригонометријске функције у обиму који је потребан за решавање једноставнијих тригонометријских једначина. 	<p>Праћење и вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. активност ученика на часу; 2. усмену проверу знања; 3. писмену провера знања; 4. тестове знања. 	<p>Међупредметно повезивање : Мотори СУС, Машински елементи Компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	3
Недељни фонд часова	111
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о полиедрима • Проширивање знања о обртним телима • Упознавање са појмом детерминанти и њиховим особинама • Примена Гаусовог алгоритма и Крамерове теореме на решавање система линеарних једначина • Проширивање знања о векторима • Стицање основних знања о аналитичкој геометрији • Упознавање са појмовима низ и математичка индукција • Разумевање и примена аритметичког и геометријског низа 	

● Упознавањеса појмовима гранична вредност низа и конвергентни низ						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> примени обрасце за израчунавање обима и површине равних фигура: троугла, паралелограма, четвороугла са узајамно нормалним дијагоналама, трапеза и правилног шестоугла разликује пет правилних полиедара примени обрасце за израчунавање површине и запремине призме примени обрасце за израчунавање површине и запремине пирамиде примени обрасце за израчунавање површине и запремине зарубљене пирамиде уочи равне пресеке призме, пирамиде и зарубљене пирамиде и израчунава површину пресека израчуна површину и запремину сложеног тела 	Полиедри	17	-	-	-	17
<ul style="list-style-type: none"> објасни како настају ваљак, купа, сфера и лопта примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине обртних тела реши једноставнији проблемски задатак са описаним и/или уписаним телом 	Обртна тела	11	-	-	-	11
<ul style="list-style-type: none"> представи вектор у Декартовом координатном правоуглом систему у простору дефинише скаларни, векторски и мешовити производ вектора израчуна интензитет вектора одреди скаларни, векторски и мешовити производ вектора који су задати координатама утврди да ли су два вектора узајамно ортогонална одреди угао између два вектора задата координатама израчуна површину троугла и запремину паралелопипеда 	Вектори	12	-	-	-	12
<ul style="list-style-type: none"> израчуна растојање између две тачке, обим и површину троугла ако су дате координате његових темена разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преведе један запис у други објасни положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и p одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца одреди једначину праве одређену датим двема тачкама примени услов нормалности и услов паралелности две праве одреди угао који заклапају две праве израчуна растојање тачке од праве преведе општи облик једначине кружнице у канонски одреди центар и полупречник кружнице одреди једначину кружнице из задатих услова – једноставнији примери испита међусобни положај праве и кружнице одреди једначину тангенте кружнице из задатих услова 	Аналитичка геометрија у равни	32	-	-	-	32

<ul style="list-style-type: none"> • одреди међусобни положај две кружнице • наведе дефиницију елипсе и њену једначину • одреди једначину елипсе из задатих услова - једноставнији примери • одреди тангенту елипсе из задатих услова-једноставнији примери • препозна остале криве другог реда (хиперболу и параболу) 						
<ul style="list-style-type: none"> • Појам линеарног програмирања, примери (транспортни проблем и др.). • Решавање проблема линеарног програмирања: екстремна вредност израза $Ax+By+C$ на конвексном полигону (геометријски приступ). 	Елементи линеарног програмирања	5	-	-	-	5
<ul style="list-style-type: none"> • изводи једноставније доказе математичком индукцијом • препозна општи члан низа када су дати почетни чланови низа (једноставнији примери) • препозна аритметички низ и одреди везу између општег члана, првог члана и диференције низа • израчуна збир првих p чланова аритметичког низа • препозна геометријски низ и одреди везу између општег члана и првог члана и количника низа • израчуна збир првих p чланова геометријског низа • дефинише појам граничне вредности низа и израчуна граничну вредност низа • наведе особине конвергентних низова 	Математичка индукција. Низови	16	-	-	-	16
	Писмени и исравак	12	-	-	-	12
Укупан број часова		111	-	-	-	111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада. како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду • упућиваги ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија Полиедри и Обртна тела: Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота. Системи линеарних једначина: у делу теме који се односи на системе линеарних једначина са параметрима, разматрати системе са једним, највише два параметра. Вектори: дефинисати колинеарне и компланарне векторе као и линеарну независност. Изразити векторе у координажном облику и пажњу усмерити на алгебарски		Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу.			Међупредметно повезивање : Машински елементи, Моторна возила Компетенције - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција	

<p>приступ. Бирати рачунске примере који истичу особине нормалности, колонеарности, компланарности и рачунање површине и запремине.</p> <p>Аналитичка геометрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија спој геометрије и алгебре и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака.</p> <p>Указати на везу између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем канонском облику.</p> <p>Низови: математичку индукцију илустровати на једноставнијим примсрима. Обрадити појам реалног низа при чему посебну пажњу треба усмерити на аритметички и геометријски низ. Низовс задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневпог живота (нпр. неки изабрани проблем сложеног иптерсног рачуна, као уводу следећу наставну тему).</p>		
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Четврти
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	3
Недељни фонд часова	99

Циљ	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о особинама функцијама • Упознавање са појмом гранична вредност функције • Разумевање појма извода функције • Оспособљавање за примену извода на испитивање својстава функције • Стицање основних знања о интегралима • Стицање основних знања о комбинаторици, вероватноћи и статистици
------------	---

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише функцију и врсте функција (1-1, НА и бијекција) • користи експлицитни и имплицитни облик функције • објасни и испита монотоност, ограниченост, парност и периодичност функције и одреди нуле функције • одреди инверзну функцију дате, једноставне функције • одреди сложену функцију дате задате функције • нацрта и анализира елементарне функције • одреди граничну вредност функције • наброји важне лимесе • одреди асимптоте дате функције 		Функције	18	-	-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> • објасни проблем тангентеу датој тачки и проблем брзине 		Извод функције	20	-	-	-	20

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише извод функције • примени правила диференцирања • одреди извод сложене и инверзне функције • примени таблицу елементарних извода • одреди екстремне вредности помоћу извода функције • испита монотоност функције помоћу извода • испита и нацрта графике једноставнијих функција <ul style="list-style-type: none"> • примени таблицу елементарних извода • одреди екстремне вредности помоћу извода функције • испита монотоност функције помоћу извода • испита и нацрта графике једноставнијих функција 						
<ul style="list-style-type: none"> • одреди примитивну функцију дате функције • примени особине неодређеног интеграла • примени метод замене • примени метод парцијалне интеграције • дефинише одређени интеграл • примени Њутн-Лајбницову формулу • примени метод замене и метод парцијалне интеграције код одређеног интеграла • реши једноставније диференцијалне једначине • израчуна површину равнoг лика • израчуна запремину обртног тела • израчуна дужину лука криве 	Интеграл	18	-	-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> • примени правило збира и производа • одреди број пермутација датог скупа • одреди број варијација датог скупа • одреди број комбинација датог скупа • напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише четири члана • примени биномни образац • одреди к-ти биномни коефицијент у развоју бинома на п-ти степен • примени знање из комбинаторике при израчунавању вероватноће догађаја 	Комбинаторика	8	-	-	-	8
<ul style="list-style-type: none"> • уочи случајне догађаје • препозна који су догађаји могући, повољни, сигурни, немогући • израчуна вероватноћу преко класичне дефиниције вероватноће (статистичке дефиниције вероватноће) • одреди условну вероватноћу догађаја А у односу на догађај В • наведе пример случајне променљиве • примени расподелу вероватноћа познату под називом биномна расподела • израчуна нумеричке карактеристике случајних променљивих (математичко очекивање, дисперзију, медијану и мод) • препозна основне појмове статистике 	Вероватноћа и статистика	20	-	-	-	20

<ul style="list-style-type: none"> • формира статистичке табеле и на основу њих да графички прикаже податке • израчуна одређене карактеристике случајног узорка (аритметичку средину узорка, медијану узорка, мод узорка и дисперзију узорка) 						
	Писмени задаци и исправке	12	-	-	-	12
			-	-	-	
Укупан број часова		99	-	-	-	99
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду о упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија • Функције: значајније особине истаћи у приказу елементарних функција. За приказивање графика елементарних функција користити рачунар. Појам граничне вредности усмерити на ближе одређење појма непрекидности и за испитавање функције на крајевима домена тј. налажење асимптота. • Извод функције: примењујући знање из аналитичке геометрије о правој, увести ученике у област диференцијалног рачуна. Указати на примену диференцијала код апроксимације функција. При обради примене извода функције на испитивање и цртање графика функције користити једноставније примере (рационалне). • Комбинаторика: при решавању задатака пребројавања разматрати варијације, пермутације и комбинације комбинаторним проблемима у којима нема понављања (без понављања). При обради новог градива користити што више конкретних примера из живота . • Вероватноћа и статистика: при обради новог градива користити што више конкретних примера из живота и струке. 		<p>Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. 			<p>Међупредметно повезивање : Моторна возила, Мерење и контролисање Елементи аутоматизације моторних возила Компетенције - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>	

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Рачунарство и информатика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	

<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о математичкотехничким основама информатике, значају и примени рачунара у информационом друштву, структури и принципу рада рачунара, функцији његових компоненти и утицају компоненти на перформансе рачунарауознавање ученика са основним поступцима обраде слика • Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета Оспособљавање ученика да одаберу и примењују одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • Оспособљавање ученика за коришћење Интернетсервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа 						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значење појмова податак, информација и информатика • разликује појмове бит и бајт • наведе јединице за мерење количине података • претвара меру количине података из једне мерне јединице у другу • објасни основне карактеристике информационог друштва • наведе опасности и мере заштите здравља од претеране и неправилне употребе рачунара • препозна компоненте из којих се састоји рачунар и објасни њихову функционалност • објасни намену оперативне и спољашње меморије у рачунарском систему • наброји врсте спољашњих меморија и објасни њихове карактеристике • објасни сврху софтвера у рачунарском систему • наброји врсте софтвера 	Основе рачунарске технике	-	10	-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни сврху (намену) оперативног система • наброји оперативне системе који се данас користе на различитим дигиталним уређајима • изврши основна подешавања радног окружења ОС • разликује типове датотека • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и документима (копира, премешта и брише документе и фасцикле) • врши претрагу садржаја по различитим критеријумима • разуме потребу за инсталирањем новог софтвера • врши компресију и декомпресију фасцикли и докумената 	Основе рада у рачунарском систему	-	12	-	-	12
<ul style="list-style-type: none"> • одабере и примењује одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • креира дигиталне продукте, поново их користи, ревидира и проналази нову намену • користи технологију за прикупљање, анализу, вредновање и представљање података и информација 	Примена ИКТ-а	-	38	-	-	38

<ul style="list-style-type: none"> припреми и изведе аутоматизовану аналитичку обраду података коришћењем табеларних и графичких приказа 						
<ul style="list-style-type: none"> приступа садржајима на интернету, претражује интернет и преузима жељене садржаје користи електронску пошту користи интернет мапе, виртуелни телефон и сличне веб-сервисе објасни појмове електронска трговина и електронско банкарство објасни како функционише учење на даљину освести важност поштовања правних и етичких норми при коришћењу интернета објасни предности умрежавања наведе могуће структуре локалне мреже и уређаје који се користе за умрежавање користи ресурсе локалне мреже објасни у чему је разлика између рачунара-сервера и рачунараклијената објасни чему служи рутер и шта је рутирање објасни који посао обављају интернет-провајдери 	Интернет и електронска комуникација		14	-	-	14
Укупан број часова			74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Тема: Основе рачунарске технике</p> <ul style="list-style-type: none"> Потребно је објаснити градицију „податак-информација-знање” и утврдити значај информатике у прикупљању и чувању података, трансформацији у корисну информацију и интеграцији у знање Кодирање карактера и кодне схеме (ASCII, Unicode) могуће је обрадити и уз тему Текст процесор <p>За вежбање: превођења количине информација из једне мерне јединице у другу, или превођења из декадног бројевног система у бинарни и обратно, може се користити калкулатор (који се налази у саставу оперативног система)</p> <ul style="list-style-type: none"> Важно је да се на примерима (звука, температуре, слике) ученицима приближи процес дискретизације информација, која је неопходна ради обраде на рачунару Указати на основне профилактичке мере при коришћењу рачунара Ученици треба да упознају функционалне могућности компоненти и принцип рада рачунара без упуштања у детаље техничке реализације (електронске схеме, конструктивни детаљи итд.) 		<ol style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Тестови знања Тестови практичних вештина 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> сви предмети <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема 		

<ul style="list-style-type: none"> ● развој компоненти рачунара треба приказати занимљивим видео исечцима и другим материјалима са интернета ● пожељно је да се ученицима покаже редослед расклапања и склапања рачунара, и омогући да то сами понове ● корисно је да се ученицима укаже на једноставне кварове које могу сами препознати и отклонити ● уводећи опште појмове, на пример: капацитет меморије, брзина процесора, наставник треба да упозна ученике са вредностима ових параметара на школским рачунарима (користећи „контролну таблу“ оперативног система) ● за домаћи, ученици могу да, за кућне рачунаре, направе листу компоненти и њихових карактеристика ● ради постизања важног педагошког циља: развоја код ученика навике за самостално коришћење помоћне литературе, у овој наставној области ученици за домаћи задатак могу да, коришћењем рачунарских часописа или интернета, опишу конфигурацију рачунарског система која у том моменту има најбоље перформансе <p>Тема: Основе рада у рачунарском систему</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу ● При реализацији овог модула инсистирати на вештинама ● При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања ● Објаснити ученицима значај хијерархијске организације фасцикли и докумената ● Код копирања, премештања, брисања, претраживања датотека и фасцикли користити већу добро организовану фасциклу са више подфасцикли и датотека <p>Тема: Примена ИКТ-а</p> <ul style="list-style-type: none"> ● инсистирати да се ученици навикавају да поштују правила слепог куцања ● ученике треба упознати са постојањем два типа текст процесора – оних заснованих на језицима за обележавање текста (нпр. LaTeX, HTML) и WYSIWYG система какав ће се обрађивати у оквиру предмета ● ученике треба упознати са постојањем текст процесора који омогућавају дељење докумената и заједнички рад на њима преко интернета (рад у облацима) ученике треба упознати са логичком структуром типичних докумената (молби, обавештења, итд.), школских реферата, семинарских и матурских радова ● за вежбу од ученика се може тражити да неформатирани текст уреди по угледу на уређену верзију дату у формату који се не може конвертовати у документ текст процесора (на пример, pdf-формат или на папиру), користити текстове прилагођене образовном профилу 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ● указати на проблеме који могу да искрсну при покушају да се штампа документ када су инсталирани управљачки програми за више штампача ● пожељно је да израду једноставнијих докумената ученици провежбају кроз домаће задатке ● Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду презентација (слајд, WEB или презентације у „облацима” ● Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима. <p>При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде ● Резултат рада треба да буде једна комплетна презентација (са текстом, сликама, филмом, линковима) везана за образовни профил ● Подстицати креативност код ученика Ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације ● Инсистирати на важности квалитетног презентовања ● Последња два часа резервисати за презентацију ученичких радова и дискусију о њима ● Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима ● При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре ● Избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила ● Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде ● При вршењу калкулација сам процес приказати кроз алгоритамске шеме (улаз – процес – излаз, код линијских проблема, а код коришћења условних наредби приказати и разгранату структуру) <p>Тема: Интернет и електронска комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> ● вежбе крстарења (енгл. surf) и претраживања требало би да су у функцији овог, али и других предмета, како би се код ученика развијала навика коришћења интернета за прикупљање информација за потребе наставе ● преузимање датотека са веба вежбати на датотекама разних типова (текст, слика, клип) ● ученицима треба објаснити како раде претраживачки системи и о чему треба водити рачуна да би се остварила ефикаснија претрага ● израда презентације се може илустровати на примеру неке од обрађених тема ради утврђивања и систематизовања изабране теме ● одељење се може поделити на групе које ће креирати презентације свих наставних тема које су обрађене 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • ученике упутити да коришћењем интернета дођу до садржаја битних за израду презентације на задату тему • ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације 		
---	--	--

Образовни профил	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА МОТОРНА ВОЗИЛА
Разред	Други
Наставни предмет	Биологија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усвоје наставне садржаје биологије са научног аспекта као основ за професионални развој и наставак школовања; – разумеју опште законитости које владају у природи и прихвате их као основ за форми рање сопствених и општинских норми понашања према средини у којој живе; – стекну способност интегративног мултидисциплинарног приступа наставним садржајима; – развију способности посматрања, уочавања, упоређивања и анализирања; – развију способност логичког, критичког мишљења, закључивања и решавања проблема; – развију научну писменост, способност за писану и вербалну комуникацију на матерњем језику у биологији као науци; – развијају функционална знања из биологије; – развију способност коришћења информационих технологија; – развију способност проналажења, прикупљања и анализе биолошких материјала и података; – разумеју значај биолошке (органске) производње; – развију способност за рад у тиму, самовредновање, самостално презентовање резултата рада и вршњачко учење; – прихвате да су очување природе и заштита животне средине, поштовање и чување националне и светске културне баштине, одговорно коришћење природних ресурса и заштита животиња њихови приоритетни задаци; – развију свест о важности здравља и практикују здраве стилове живота; – развију толерантно, хумано понашање безобзира на националне, религијске, полне и друге разлике међу људима; – формирају радне навике и одговоран однос према раду; – оспособе се за самостално и целоживотно учење.
--

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препознаје различите групе живих бића на основу њихових основних карактеристика 		КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВИХ БИЋА					1
<ul style="list-style-type: none"> • Објасни појам вируса, њихове грађе и начина живота 		ВИРУСИ					1
<ul style="list-style-type: none"> • Објасни појам бактерија, њихове грађе и начина живота 		БАКТЕРИЈЕ					2
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише хемијске, анатомске и морфолошке карактеристике ћелије 		БИОЛОГИЈА ЋЕЛИЈЕ					6

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни структуру и улогу ћелијских органела и других структурних компоненти ћелије ● анализира улогу и значај једра ● утврди везу између ензима и процеса у ћелији ● илуструје шему ћелијског циклуса и прави разлику између различитих фаза које се током циклуса јављају <p>упореди митозу и мејозу</p>						
<ul style="list-style-type: none"> ● разуме начине функционисања људског организма ● препознаје основне метаболичке процесе у човековом телу 	МЕТАБОЛИЗА М					4
<ul style="list-style-type: none"> ● разуме повезаност различитих метаболичких процеса у људском телу ● препознаје различите поремећаје узроковане метаболичким дисбалансом 	ЖИВОТНИ ФЕНОМЕНИ КОЈИ ПРОИСТИЧУ ИЗ МЕТАБОЛИЧК ИХ ПРОЦЕСА					20
☐ објасни појмове: генерација, наслеђивање, хромозом, ген, генотип и фенотип ☐ објасни Менделова правила наслеђивања на примерима трихибридног и полихибридног наслеђивања ☐ објасни: интермедиарно, везано, кододоминантно и полигено наслеђивање ☐ објасни облике интеракције међу генима (епистатични и хипостатични гени, комплементарни гени, инхибиторни гени, плејотропни ефекат гена) ☐ објасни наслеђивања пола и наслеђивање полно везаних својстава ☐ објасни факторе варијабилности организама у природи (комбинативно наслеђивање, модификације, мутације) ☐ објасни природу и значај генских мутација ☐ наведе врсте и последице хромозомских мутација (структурних и нумеричких) ☐ објасни Харди-Вајнбергово правило ☐ објасни утицај мутација, миграција, селекције и генетичког дрефта на генетичку структуру популација ☐ наведе начине вештачког оплемењивања биљака ☐ наведе начине вештачког оплемењивања животиња <p>објасни значај вештачке селекције и оплемењивања биљака и животиња</p>	ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НАУКЕ О НАСЛЕЂИВА ЊУ					20
☐ наведе методе изучавања у генетици човека ☐ објасни појмове: кариотип, кариограм и идиограм ☐ опише хромозоме човека и наслеђивање пола код човека ☐ наведе неколико особина човека које су детерминисане аутозомно доминантно и аутозомно рецесивно ☐ наведе особине човека које се наслеђују полно везане ☐ објасни генетичку контролу развића и старења човека ☐ објасни наслеђивање крвних група	ГЕНЕТИКА ЧОВЕКА					10

наведе неке од последица промена у структури и броју хромозома код човека (анеуплоидије, мозаицизам)						
Укупан број часова						74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Gugl meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу		Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима		компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву Физика, географија, хемија математика, информатика и рачунарство, техника и технологија, медицина, фармација		

Образовни профил	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАРИ МОТОРНИХ ВОЗИЛА	
Разред	ПРВИ	
Наставни предмет	ХЕМИЈА	
Годишњи фонд часова	74	
Недељни фонд часова	2	
Циљ	<p>- Стицање знања о грађи сруктуре атома, Периодном систему елемената, хемијским везама и кристалној структури хемијских супстанци</p> <p>- Стицање знања о дисперзним системима, врстама, растворљивости, примени и начину изражавања концентрација раствора и припреми раствора одређене концентрације</p> <p>- Способност за самостална стехиометријска израчунавања, стицање знања о топлотним ефектима при хемијским реакцијама, о брзини хемијских реакција и факторима који утичу на њих, о катализаторима, хемијској равнотежи и чиниоцима који утичу на хемијску равнотежу и количину производа</p> <p>- Стицање знања о стабилности атома племенитих гасова, својствима елемената Периодног система елемената, нарочито прелазних метала и њихове примене у струци.</p> <p>- Стицање знања о својствима угљениковог атома и органских једињења и њихових реакција. Стицање знања о биолошки важним једињењима</p> <p>- Упознавање са загађивањем атмосфере, воде и тла, изворима загађења преишћавањем и заштитом и одлагањем секундарних сировина.</p>	
ИСХОДИ		Број часова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област					
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Да знају грађу атома , -Да знају да користе хемијске симболе и формуле -Да знају хемијске везе и металну везу -Да знају решавати једноставније задатке из мола, моларне масе и запремине	Структура супстанци	13				13
- зна врсте дисперзних система и њихове особине -Зна растворљивост различитих супстанци и утицај температуре на растворљивост -Зна да израчуна и направи растворе одређене масене процентне и количинске концентрације	Дисперзни системи	5				5
-да знају да представе хемијску реакцију хемијском једначином - да препознају типове хемијских реакција, - да знају поделу хемијских реакција према топлотном ефекту - дефинишу брзну хемијске реакције и објасне утицај температуре, концентрације и катализатора на брзину хемијских реакција -разликују повратне од неповратних процеса -да знају примену Ле Шателјеов принципа и објасне утицај концентрације, притиска и температуре на равнотежно стање - да знају електролитичку дисоцијацију киселина, база и соли, електролизу - да знају поделу корозије , настајање корозије и заштиту од корозије	Хемијске реакције	16				16
:зна стабилност атома племенитих гасова -Зна организацију Периодног системе елемената -Зна својства елемената, нарочито метала и њихову примену у струци -Познаје својства угљениковог атома и начина повезивања у органским једињењима -Зна класификацију органских једињења -Познаје основне типове органских реакција Познаје општа својства основних биолошки важних једињења	Хемија елемената и једињења	35				35
-познавање загађивања атмосфере, воде и тла Познавање извора загађења и начина преишћавања Познавање заштите и одлагања секундарних сировина	Хемијски аспекти загађивања животне средине	5				5
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Google meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу</p>	<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима</p>	<p>компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Биологија, физика, географија, математика, информатика и рачунарство, техника и технологија, медицина, фармација, екологија</p>
--	--	---

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Музичка уметност
Годишњи фонд часова	35
Недељни фонд часова	1

Циљ
Циљ наставе предмета је развијање свести о значају и улози музичке уметности у развоју цивилизације и друштва; стицање знања о основним музичко-теоријским појмовима, формирање музичког укуса и развијање навике слушања вредних музичких остварења.

ИСХОДИ Позавршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<p>– повеже различите видове музичког изражавања са историјским амбијентом у коме су настали; - схвати шта све може бити музика – опише начин добијања тона код дувачких инструмената</p>	<p>Почети музике</p>	<p>5</p>				<p>5</p>
<p>– идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба; - познаје основне карактеристике жичаних инструмената из антике, именује их и разликује.</p>	<p>Музика старих источних народа. Музика Грчке и Рима</p>	<p>3</p>				<p>3</p>

– комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;					
– идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма; – идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;	Развој музике у XIV, XV и XVI веку	8			8
-разуме појам барока и како се он изразио у музици. -препознаје примере барокне музике – препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;	Барок у музици	10			10
-зна где и када настаје опера -уочава посебност опере као уметности -уме да наброји главне одлике опере у XVII веку -именује основне представнике и најважнија дела	Опера у XVII веку	6			6
-уме да наброји главне одлике опере у XVIII веку -именује основне представнике и најважнија дела	Опера у XVIII веку	1			1
– препознаје националне игре у делима уметничке музике; – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба;	Музичко стваралаштво преткласике	2			2
Укупан број часова		35			35
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
У средњем образовању овај предмет првенствено се базира на упознавању и проучавању најзначајнијих музичких дела из светске и наше литературе, везаних за поједину епоху и њене карактеристике. Као примери за слушање музике одабрана су дела композитора који овековечују време у коме су живели и своје музичко стваралаштво. Значајно место имају солисти и ансамбли који та дела репродукују. За реализацију садржаја програма неопходно је да постоји опремљен кабинет (или специјализована учионица), са клавиром	Усмена провера, контролни задаци, учешће у дебати, активност на часу			Историја, грађанско васпитање, географија, ликовна култура Естетичка компетенција Компетенција за целоживотно учење	

(или другим основним инструментом) и квалитетним аудиовизуелним средствима. Савремена школа условљава осетљиву и скупоцену опрему која не сме да се стално преноси из учионице у учионицу и тако уништава. Савремена настава захтева од наставника да

сва потребна средства припреми пре часа за употребу.
Сви садржаји који се остварују првенствено се базирају на

доживљају музичког дела, упознавању његовог ствараоца и карактеристикама епохе којој дело припада. То се реализује првенствено

преко слушања музике тј. директног доживљаја музичког дела.

Наставничко усмено излагање треба да послужи као информација и инспирација за слушање музике које је централни део часа (20 одсто излагања, 60 одсто слушања – у фрагментима или у

целини зависи од примера, али 20 одсто закључивања – разговор

са ученицима или понављање слушања одређених делова композиције или целине).

Програм је конципиран према историјско-стилским раздобљима, које у излагању треба ограничити на најбитније елементе,

а слушању музике дати примарно место. Директним, сугестивним

и интересантним излагањем наставник треба да ученике оспособљава да активно слушају музику, како би могли да на одабраним

примерима развијају музичку меморију, естетски укус, препознају

дела и инструменте, осећају музичку форму, значај и карактеристике стила и композиторовог стваралаштва.

Поједине наставне теме могу се обрадити ученичким рефератима, у којима такође имају примарно место музички примери.

Код слушања музике првенствено усмеравати ученике на доживљавање музичких садржаја (мелодије, хармоније, форме итд.).

Код слушања музике настојати да се одабере пример који може да се слуша у целини (један цео став, краћу увертуру, итд), да

<p>ученици доживе целину и схвате музичку форму. Одабирати музичке примере са великом пажњом и умешношћу. Дела, која је својом дужином немогуће на једном школском часу саслушати, изнети у одабраним, карактеристичним фрагментима, које можемо повезати усменим образложењем.</p> <p>У програму је наведено много више музичких дела него што је могуће саслушати и усвојити. Због тога из наведених примера наставник прави сопствени избор који ће ученици саслушати и усвојити као примере за одређени правац, епоху итд. Остала дела која ученици нису слушали, а налазе се у програму несврхисходно је меморисати, сем у врло изнимним случајевима.</p> <p>Епоха се повезује са предметима сродних садржаја у том разреду, на темељу корелације (књижевност, ликовна уметност, историја итд.) и тако даје глобални увид у време када је дело настало.</p> <p>Свако дело које се слуша требало би поновити неколико пута са новим задацима.</p> <p>Ученике треба усмеравати на одређене емисије на радију и телевизији, које ће пратити у слободно време ван школе. Организовање посете концертима, оперским и балетским представама је</p>		
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила				
Разред	Други				
Наставни предмет	Ликовна култура				
Годишњи фонд часова	37				
Недељни фонд часова	1				
Циљ	Циљ наставе је унапређивање ликовне писмености и естетских критеријума, оспособљавање за успешну визуелну и вербалну комуникацију.				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова		
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку

-Упознавање са улогом визуелне уметности у друштву -Унапређивање визуелног опажања, естетских критеријума и визуелне комуникације -Формирање толерантног става према разликама у индивидуалном опажању, тумачењу и доживљају опаженог	Теорија обликовања	6	2			8
-Упознавање са значајем визуелне уметности за савремено друштво и најзначајнијим националним и светским уметничким делима и споменицима културе -Развијање опажања, естетских критеријума, критичког мишљења и радозналости -Мотивисаност ученика да прате дешавања у култури и уметности	Уметничко наслеђе	3	4			7
-пореди амбијент простора различитих намена -разматра значај обликовања простора за будуће занимање -реша проблем комбинујући задате и одабране елементе, материјале и информације -изрази своју замисао у одабраном медију, материјалу и техници	Простор	3	6			9
-Разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике визуелне уметности -Познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности -Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт	Самостално ликовно изражавање	9	4			13
Укупан број часова		21	16			37

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Теорија обликовања се реализује кроз теоретски и практичан рад и у функцији је унапређивања ликовне писмености (ликовни елементи и принципи компоновања), овладавања традиционалним и савременим техникама и материјалима и оспособљавања ученика да стечена знања и умења примењују у настави, свакодневном животу, даљем школовању и будућем занимању. Обрада теоретских садржаја укључује и рад на ликовним задацима, посредно и непосредно проучавање репрезентативних уметничких дела и перцепцију природе и окружења, а увежбавање се реализује кроз проблемске задатке.</p> <p>Самостално ликовно изражавање подразумева стваралачко изражавање традиционалним и савременим медијима у складу са индивидуалним способностима и интересовањима ученика. Ученицима је потребно омогућити самостални избор медија, мотива, техника, материјала и формата. Ученике треба упознати са најзначајнијим уметничким делима светске уметности, а већу пажњу посветити националном културном и уметничком наслеђу.</p> <p>Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); самопроцену и процену ликовних и уметничких дела и ефикасну визуелну и вербалну комуникацију.</p>	<p>Вредновање остварености исхода врши се кроз: Праћење остварености исхода, процену и самопроцену радова, разговор, презентацију. Прати се и вреднује процес наставе и учења, постигнућа ученика и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Свака актиност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно оцењивање). Ученике треба оспособити да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p> <p>Сумативне оцене добијају се из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика, извештаја и есеја.</p>	<p>Корелација са другим предметима: - историја - српски језик и књижевност - биологија - математика</p> <p>Компетенције: - Естетичка компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Компетенција за целоживотно учење</p>

Креативност подразумева подршку ученицима да откривају, експериментишу, успостављају нове односе и долазе до нових решења у различитим активностима и оспособљавање ученика да стечено искуство примене у другим наставним предметима, свакодневном животу и будућим занимањима.		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> • Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; • Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; • Развијање индивидуалног и националног идентитета; • Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); • Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога).

Позавршетку теме ученик/е бити устањуда:	ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам историје • разликује историју као науку и као наставни предмет • именује и разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); • лоцира одређени хронолошки податак у одговарајући миленијум, век и деценију; • препозна различите начине рачунања времена у прошлости и садашњости; • наведе основне историјске периоде у развоју човечанства и одреди граничне датуме који их деле; • дефинише појам историјских извора и познаје њихову основну поделу; • објасни значај историјских извора у изучавању и разумевању прошлости; • разликује историјске изворе од историјске литературе; 		Увод	5			5

<ul style="list-style-type: none"> ● именује институције и установе које изучавају и чувају историјске изворе и литературу (архив, музеј, библиотека); ● опише начин живота у праисторији; ● идентификује главне проналаске и њихове последице на начин живота људи у праисторији; ● наведе и лоцира најважније праисторијске локалитете у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Винча, Лепенски Вир...). 					
<ul style="list-style-type: none"> ● утврди основне претпоставке за настанак цивилизација старог века; ● именује најважније цивилизације епохе старог века; ● наведе и лоцира најважније цивилизације из најранијег периода историје човечанства (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија, Крит, Индија, Кина); ● одреди основне одлике и најважније тековине цивилизација Далеког истока (Индија, Кина); ● опише друштвене структуре у најважнијим државама старог века; ● објасни државно уређење цивилизација Старог истока, античке Грчке и Рима; ● наведе религијске системе и њихове главне одлике у најважнијим државама старог века; ● наведе врсте писама цивилизација старог века и препозна њихове особености; ● идентификује основне одлике привреда најзначајнијих држава старог века; ● опише начин живота припадника различитих друштвених слојева у државама старог века; ● именује најзначајнија привредна, научна и културна достигнућа цивилизација старог века; ● наведе главне тековине цивилизација старог века у савременом добу и препозна њихов значај; ● уочи, наведе и упореди сличности и разлике између појава и процеса из историје старог века са појавама и процесима у савременом друштву. 	Стари век	12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● истакне одлике периода средњег века и уочи основне разлике у односу на античку епоху; ● лоцира одређени историјски догађај или појаву на временској ленти средњег века; ● објасни формирање феудалне друштвене структуре и вазалне односе; ● опише, на примеру Византије, Франачке, Француске, Енглеске и Немачке, друштвену структуру и државно уређење у средњем веку; ● наведе и образложи организациону структуру православне и католичке цркве; ● сагледа значај Великог раскола и његове последице; ● опише настанак и ширење ислама; ● разуме узроке и последице крсташких ратова; 	Друштво, држава и култура средњег века	12			12

<ul style="list-style-type: none"> ● уочи значај религије у средњем веку и њен утицај на културно стваралаштво; ● наведе и опише највећа културна и техничка достигнућа у средњем веку; ● идентификује основне одлике привреде у средњем веку; ● истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у средњем веку; ● наведе главне тековине епохе средњег века у савременом добу; ● препозна значај тековина епохе средњег века за савремени свет. 					
<ul style="list-style-type: none"> ● лоцира одређени догађај или појаву из српске средњовековне историје на временској ленти; ● опише друштвену структуру и државно уређење српских земаља у средњем веку; ● наведе одлике српске државности у средњем веку; ● уочи и објасни на историјској карти промене граница српских држава у средњем веку; ● уочи значај религије код Срба у средњем веку и њен утицај на културно стваралаштво; ● именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе у средњем веку; ● наведе и опише највећа културна достигнућа код Срба у средњем веку; ● идентификује основне одлике привреде у српским земљама у средњем веку; ● истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у српским земљама у средњем веку; ● наведе главне тековине српске средњовековне културе и уочи њихову присутност у савременом добу; ● препозна значај средњовековне државности за настанак модерне српске државе. 	<p>Срби и њихово окружење у средњем веку</p>	<p>17</p>			<p>17</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● идентификује основне одлике периода од краја XV до краја XVIII века у историји Европе; ● сагледа значај и последице великих географских открића; ● опише, на примеру Француске, Енглеске, Пруске, Аустрије, Русије и Шпаније, друштвену структуру и државно уређење у апсолутистичким монархијама; ● сагледа значај реформације и именује најзначајнија протестанска учења; ● именује најважније ствараоце епохе хуманизма и ренесансе и наведе њихова дела; ● наведе најзначајнија културна и техничка достигнућа у периоду од краја XV до краја XVIII века; ● идентификује основне одлике привреде у периоду од краја XV до краја XVIII века; ● истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у периоду од краја XV до краја XVIII века; 	<p>Европа у периоду од XVI до XVIII века</p>	<p>10</p>			<p>10</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе главне тековине периода од краја XV до краја XVIII века и препозна њихов значај у савременом добу. 					
<p>идентификује основне одлике историјског периода од краја XVIII века до средине XIX века сагледа значај и последице привредног напретка и Индустијске револуције на развој друштва опише на примеру Француске, Велике Британије, САД, Русије, Хабзбуршке монархије, Немачке друштвену структуру и државно уређење у периоду од краја XVIII до средине XIX века сагледа значај и последице појаве политичких идеја национализма, либерализма, радикализма и социјализма</p>	<p>Европа и свет од краја XVIII до средине XIX века</p>	<p>6</p>			<p>6</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● идентификује основне одлике периода од краја XVI до краја XIX века у националној историји; ● опише друштвену структуру и државно уређење Османског царства и положај српског народа у њему; ● лоцира на историјској карти најважније правце и области сеоба српског народа; ● уочи последице сеоба српског народа; ● објасни положај Срба у Хабзбуршкој монархији; ● уочи последице процеса исламизације, покатоличавања и унијаћења Срба; ● изведе закључак о улози српске цркве у очувању националног идентитета; ● наведе најзначајнија културна достигнућа српског народа у периоду од XVI до средине XIX века; ● идентификује основне одлике привреде у српским земљама од краја XVI до краја XIX века; ● истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у српским земљама у периоду од краја XVI до краја XIX века. 	<p>Срби и њихово окружење од XVI до средине XIX века</p>	<p>12</p>			<p>12</p>
<p>Укупан број часова</p>		<p>74</p>			<p>74</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма</p>		<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења</p>		<p>Међупредметно повезивање и компетенције</p>	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. ● садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, 		<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестови знања - Домаћи задаци - Комуникација и обнављање 		<ul style="list-style-type: none"> ● Српски језик и књижевност ● Географија ● Устав и права грађана ● Грађанско васпитање ● Верска настава - Компетенција за целоживотно учење 	

<ul style="list-style-type: none"> • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, <p>добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја</p> <ul style="list-style-type: none"> • у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), • да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, <p>коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору,</p> <ul style="list-style-type: none"> • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним 		<ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција
--	--	--

<p>предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време,</p> <ul style="list-style-type: none"> • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета. 		
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	ПЗ
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; • Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; • Развијање индивидуалног и националног идентитета; • Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставованеопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); • Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргуменатованог дијалога).
--

Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • именује и разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); • лоцира одређени хронолошки податак у одговарајућим миленијум, век и деценију; • препозна различите начине рачунања времена у прошлости и садашњости; • наведе основне историјске периоде у развоју човечанства и одреди граничне датуме који их деле; • дефинише појам историјских извора и познаје њихову основну поделу; 		<p>Европа и свет у другој половини 19. и почетком 20. века</p>	5				5

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значај историјских извора у изучавању и разумевању прошлости; ● разликује историјске изворе од историјске литературе; ● именује институције и установе које изучавају и чувају историјске изворе и литературу (архив, музеј, библиотеке) 						
Ученици треба да упознају привредни, политички, друштвени и културни развој српског народа од средине 19. века почетка Првог светског рата	Србија и Црна Гора од средине 19. века до Првог светског рата	17				17
Стицање основних знања о Првом светском рату и о учешћу Србије и Црне Горе њему. На примеру српског народа популарисати хероизам, родољубље и љубав према слободи	Први светски рат 1914-1918.	10				10
Усвајање основних знања о друштвеним збивањима, међународним односима и политичким системима између два светска рата. Осудити расизам, фашизам и агресивну спољну политику.	Свет између два светска рата	8				8
Ученици упознају привредни, друштвени, политички и културни развој Краљевине СХС између два светска рата. Израђивати свест о сарадњи и зближавању југословенских народа. Осудити шовинизам и сепаратизам.	Краљевина СХС/Југославија у међуратном периоду	8				8
Стицање основних знања о Другом светском рату и збивањима на подручју Југославије у току рата. Осудити фашизам, расизам и	Други светски рат					

агресивну спољну политику .Указати на опасност од поделе и неслоге.		15				15
Ученици упознају основна обележја развитка света после Другог светског рата.Указати на прогресиван развој друштва у том периоду.Изграђивати свест о солидарности и сарадњи свих народа света	Свет после другог светског рата	6				6
Стицање знања о томе како је текао развој Југославије после другог светског рата. Указати на развој идеје социјалне једнакости у југославији. Истаћи значај борбе југославије за равноправност и једнакост свих држава.	Југославија у савременом свету	5				5
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда , исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), 		<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестовизнања - Домаћизадаци - Комуникација и обнављање 			<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик и књижевност • Географија • Устав и права грађана • Грађанско васпитање • Верска настава - Компетенција целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговорно однос према околини - Естетичка компетенција 	

<ul style="list-style-type: none"> • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, • посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван њекористећи различите изворе информација, добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја • у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), • да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору, • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да 		
--	--	--

<p>постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време,</p> <ul style="list-style-type: none"> • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета. 		
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	1/3
Наставни предмет	Географија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

ЦИЉЕВИ:

- Стицање знања о предмету проучавања ,подели,значају и месту географије у систему наука
- Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука
- Упознавање ученика са начинима истраживања становништва његове бројности ,структуре ,размештају по територијалним целинама и насељима , регионалним особеностима производних делатности људи
- Ученици стичу знања о положају ,типовима и функционалној класификацији насеља и процесу урбанизације у Свету
- Ученици стичу знања о савременим политичко географским процесима у свету , процесу глобализације и основним карактеристикама економско географских региона у свету

Позавршетку теме ученик ће бити устају да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
: Ученици знају да дефинишу предмет проучавања , значај ,развој и место географије у систему наука -Разликују природне и друштвене елементе географског простора -Одреди место географије у систему наука		УВОД У ГЕОГРАФИЈУ	3				3
- Ученици знају појам демографије и њена улога у систему наука -Ученици стичу знање о преклу људске врсте и насељености Земље		СТАНОВНИШТВО, РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА	20				20

- Ученици знају природно кретање становништва и структуру становништва у свету и код нас - Стицање знања о најзначајнијим религијама у свету и језичким породицама света - Ученици стичу знање о економској структури становништва и просторној мобилности становништва света						
:-Ученици знају појам и класификацију насеља -Ученици знају појам урбанизације , конурбације и мегалополиса -Ученици стичу знање о заштити животне средине у насељима	НАСЕЉА	8				8
- Ученици стичу знање о процесима који су утицали на формирање политичке карте света -Ученици стичу знање о савременим политичко географским процесима у свету -Стицање знања о процесу глобализације -Ученици стичу знање о економским и политичким интеграцијама (ЕУ, УОН) -Ученици знају економско-географске карактеристике развијених и неразвијених региона у свету -Стицање знања о појму привреде и развијености привредних делатности у свету и Србији -Ученици стичу знање о месту Србије у савременим процесима у Европи и у свету	ПОЛИТИЧКЕ И ЕКОНОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ САВРЕМЕНОГ СВЕТА И СИСТЕМАТИЗАЦИЈА ГРАДИВА	43				43
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалошким ,монологским методом ,затим методом показивања ,радом на неким картама и коришћење презентација на задате теме	-Кроз разговор на задату тему са ученицима , самостално укључивање ученика ,усмено одговарање . -сналажење ученика на географској карти Света -Укључивање ученика у гугл учионицу -контролни задатак			Историја Биологија Социологија		

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	први					
Наставни предмет	Физика					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ:						
<ul style="list-style-type: none"> – развијање природно-научне и техничке писмености; – стицање знања о физичким појавама значајним за струку и разумевање основних физичких закона; – развијање свести о значају експеримента у сазнавању, разумевању и проверавању физичких закона; – стицање способности за уочавање, формулисање, и решавање једноставнијих проблема; – развијање логичко и апстрактног мишљење и критичког става у мишљењу; – схватање значаја физике за технику и природне науке; – развијање способности и вештине за примену знања из физике у струци; – стицање знања о природним ресурсима, њиховој ограничености и одрживом коришћењу; – развијање правилног однос према заштити, обнови и унапређењу животне средине; – развијање радних навика, одговорности, систематичности, прецизности и позитивног став према учењу 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Теоријска настава		Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове ● наведе основне физичке величине и јединице ● дефинише физичке законе и принципе и разликује их ● Наводи и зна да објасни методе проучавања 	Увод	4		-	-	4
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише скаларне и векторске величине и разликује их ● зна основне операције са векторским физичким величинама ● описује и објашњава физичке појаве: равномерно праволинијско кретање, равномерно променљиво праволинијско кретање ● познаје основне појмове и релације у кинематици ● описује и објашњава физичке појаве: равномерно кружно кретање, равномерно променљиво кружно кретање, ● примењује законе кинематике за решавање сложенијих задатака 	Кинематика	14		-	-	14
<ul style="list-style-type: none"> ● познаје основне појмове и релације у динамици. ● користи релације из Њутнових закона код објашњења простијих кретања тела; зна основне операције са векторским физичким величинама; ● разуме везу између енергије и рада и зна смисао закона одржања енергије; ● примењује Њутнове законе динамике и решава једноставне проблеме при кретању тела; ● описује и објашњава физичке појаве везане за ротационо кретање ● примењује законе динамике за решавање сложенијих задатака 	Динамика	19		-	-	19

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове и законе ● Користи Њутнов закон гравитације код објашњења простијих кретања тела ; зна разлику између масе и тежине тела. ● зна да гравитационо дејство Сунца и Месеца изазива плиму и осеку ● примењује законе за решавање сложенијих задатака 	Гравитационо и електрично поље	14		-	-	14
<ul style="list-style-type: none"> ● описује и објашњава законе одржања и сударе тела ● зна смисао закона одржања енергије ● Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене ● Наводи Други Кеплеров закон ● примењује законе одржања за решавање проблема. 	Закони одржања	10		-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> ● Описује и објашњава основне појмове и законе ● Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају. ● Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства ● Познаје дијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса. ● Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела ● Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо- процесима 	Молекулска физика	5				5
	Лабораторијске вежбе	8		-	-	8
Укупан број часова			74	-	-	74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Физику је нужно представити ученицима као живу, недовршену науку, која се непрекидно интензивно развија и мења, а не као скуп завршених података, непроменљивих закона, теорија и модела. Зато је нужно истаћи проблеме које физика решава у садашњем времену.</p> <p>Данас је физика експликативна, теоријска и фундаментална наука и њеним</p>		<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p>		<p>Математика, механика, машински материјали</p> <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема 		

изучавањем, заједно са осталим природним наукама, стичу се основе научног погледа на свет. Ширењу видика ученика допринеће објашњење појмова и категорија, као што су физичке величине, физички закони, однос експеримента и теорије, веза физике с осталим наукама, нарочито с примењеним наукама и техником.

Усвојени концепт наставе физике захтева стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада, применом савремених методичких и дидактичких поступака у наставном процесу (пројектна, проблемска, активна настава и кооперативно учење) циљеви и задаци образовања као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани.

Стицање техничке културе кроз наставу физике састоји се у развијању вештина техничких примена знања, у решавању техничких задатака и у приказивању одређених примена физике у свакодневном животу.

После изучавања одговарајућих тематских целина, нужно је указати на заштиту човекове средине, која је загађена и угрожена одређеним физичко-техничким процесима и променама.

При обради физичких основа енергетике потребно је усмерити ученике на штедњу свих врста енергије, а посебно електричне енергије.

Циљеви и задаци наставе физике остварују се кроз следеће основне облике рада са ученицима:

1. излагање садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;
2. решавање квалитативних и квантитативних задатака;
3. лабораторијске вежбе;
4. коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, семинарски радови, пројекти...);
5. систематско праћење рада сваког појединачног ученика.

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.

Како су уз сваку тематску целину планирани демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, или непосредно учествовати у реализацији огледа, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра или демонстрира. После тога наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се на презентовање закона у математичкој форми. Оваквим начином излагања садржаја теме наставник помаже ученику да потпуније разуме физичке појаве, трајније запамти усвојено градиво и у други план потисне формализовање усвојеног знања.

Када је могуће, треба користити проблемску наставу. Наставник поставља проблем ученицима и препушта да они самостално, у паровима или у тиму дођу

Вредновање остварености исхода вршити кроз:

1. усмену проверу знања
2. писмену проверу знања
3. тестове знања
4. активност на часу

до решења, по потреби усмерава ученике, подсећајући их питањима на нешто што су научили и сада треба да примене, упућује их на извођење експеримента који може довести до решења проблема и слично.		
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	други
Наставни предмет	Физика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развијање природно-научне и техничке писмености; – стицање знања о физичким појавама значајним за струку и разумевање основних физичких закона; – развијање свести о значају експеримента у сазнавању, разумевању и проверавању физичких закона; – стицање способности за уочавање, формулисање, и решавање једноставнијих проблема; – развијање логичко и апстрактног мишљење и критичког става у мишљењу; – схватање значаја физике за технику и природне науке; – развијање способности и вештине за примену знања из физике у струци; – стицање знања о природним ресурсима, њиховој ограничености и одрживом коришћењу; – развијање правилног однос према заштити, обновни и унапређењу животне средине; – развијање радних навика, одговорности, систематичности, прецизности и позитивног став према учењу

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне појмове • наведе основне физичке величине и јединице • познаје релације и физичке величине које описују деловање магнетног поља на наелектрисане честице и проводник са струјом (Лоренцова и Амперова сила) • Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност) • Уме да објасни појаву електромагнетне индукције и зна Фарадејев закон. • Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних кола и уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом. • Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; 		Магнетно поље	16		-	-	16
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне појмове 		Осцилације	10		-	-	10

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе врсте осцилација и њихове особине ● познаје релације и физичке величине које описују осцилаторно кретање ● описује и објашњава резонанцију, математичко клатно... ● примењује законе и решава задатке 						
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове и врсте таласа. ● Разуме природу светлости и њена основна својства (електромагнетна природа, видљиви део спектра, таласна дужина, фреквенција и брзина); уме да наброји и опише физичке појаве везане за таласну природу светлости ● зна шта чини електромагнетни спектар; ● описује и објашњава делове електромагнетног спектра, као и њихову примену; ● Описује и објашњава спектар електромагнетних таласа у видљивом делу и боје предмета ● Разуме и описује појаве таласне оптике (дифракцију и интерференцију, дисперзију, поларизацију, спектар). ● Користи једначине сочива и огледала за објашњење и примену оптичких система (лупа, микроскоп, телескоп, спектроскоп) 	Таласи	18		-	-	18
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове и законе ● Наводи својства фотона и микрочестица ● Описује основне појаве у микросвету, емисију и апсорпцију фотона ● Описује и објашњава фотоелектрични ефекат ● дефинише и објашњава ДеБрољеву формулу ● Описује и објашњава дифракцију електрона 	Основи квантне физике	8		-	-	8
<ul style="list-style-type: none"> ● Описује основне моделе у атомској физици, Радефордов и Боров модел атома, модел језгра, модел молекула ● Набраја својства рендгенског и ласерског зрачења, као и алфа, бета и гама зрачења ● Описује радиоактивност, фисију и фузију, рендгенско зрачење., ● Препознаје опасност од електромагнетног и радиоактивног зрачења; зна основе дозиметрије; познаје примену изотопа, рендгенског и ласерског зрачења у медицини и осталим областима. ● Објашњава основне моделе у атомској физици, Борове нивое енергије, изградњу периодног система, структуру језгра ● Разуме основна својства проводника, полупроводника и изолатора 	Основи атомске и нуклеарне физике	10		-	-	10
	Лабораторијске вежбе	8		-	-	8
Укупан број часова		-	74	-	-	74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

<ul style="list-style-type: none"> - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Физику је нужно представити ученицима као живу, недовршену науку, која се непрекидно интензивно развија и мења, а не као скуп завршених података, непроменљивих закона, теорија и модела. Зато је нужно истаћи проблеме које физика решава у садашњем времену.</p> <p>Данас је физика експликативна, теоријска и фундаментална наука и њеним изучавањем, заједно са осталим природним наукама, стичу се основе научног погледа на свет. Ширењу видика ученика допринеће објашњење појмова и категорија, као што су физичке величине, физички закони, однос експеримента и теорије, веза физике с осталим наукама, нарочито с примењеним наукама и техником.</p> <p>Усвојени концепт наставе физике захтева стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада, применом савремених методичких и дидактичких поступака у наставном процесу (пројектна, проблемска, активна настава и кооперативно учење) циљеви и задаци образовања као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани.</p> <p>Стицање техничке културе кроз наставу физике састоји се у развијању вештина техничких примена знања, у решавању техничких задатака и у приказивању одређених примена физике у свакодневном животу.</p> <p>После изучавања одговарајућих тематских целина, нужно је указати на заштиту човекове средине, која је загађена и угрожена одређеним физичко-техничким процесима и променама.</p> <p>При обради физичких основа енергетике потребно је усмерити ученике на штедњу свих врста енергије, а посебно електричне енергије.</p> <p>Циљеви и задаци наставе физике остварују се кроз следеће основне облике рада са ученицима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. излагање садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 7. решавање квалитативних и квантитативних задатака; 8. лабораторијске вежбе; 9. коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, семинарски радови, пројекти...); 10. систематско праћење рада сваког појединачног ученика. <p>Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.</p> <p>Како су уз сваку тематску целину планирани демонстрациони огледи,</p>	<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања 3. тестове знања 4. активност на часу 	<p>Математика, механика, машински материјали</p> <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема
--	---	---

<p>ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, или непосредно учествовати у реализацији огледа, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра или демонстрира. После тога наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се на презентовање закона у математичкој форми. Оваквим начином излагања садржаја теме наставник помаже ученику да потпуније разуме физичке појаве, трајније запамти усвојено градиво и у други план потисне формализовање усвојеног знања.</p> <p>Када је могуће, треба користити проблемску наставу. Наставник поставља проблем ученицима и препушта да они самостално, у паровима или у тиму дођу до решења, по потреби усмерава ученике, подсећајући их питањима на нешто што су научили и сада треба да примене, упућује их на извођење експеримента који може довести до решења проблема и слично.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Социологија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ Циљ предмета социологија јесте да ученици овладају основним социолошким појмовима, како би боље разумели савремено друштво и успешније остварили своју улогу и место у њему; да ученици стекну применљива и функционална знања о друштвеним појавама, структури, развоју и противуречностима савременог друштва, како би развили кључне компетенције потребне за живот и партиципацију у демократски уређеном мултикултуралном друштву.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Разуме у чему је специфичност социолошког приступа друштву, уочи сличности и разлика различитих становишта и ниво њихове примењивости Одреди појам, задатак, методе и предмет социологије		Социолошки приступ друштву	10				10
Разуме повезаности и међудејства социолошких категорија друштвена структура, друштвене групе, институције, моћ, углед. Разуме властита положаја унутар постојеће друштвене структуре. Препознаје врсте друштвених раслојавања. Препознаје појам и врсте друштвене стратификације као и узроке и последице друштвених неједнакости и сиромаштва. Процењује значај отворености друштва за друштвене промене		Друштвена структура и друштвене промене	23				23

<p>Препозна основне облике друштвеног живота (култура, религија, политика, породица...) и да критички промишља. Објасни појам рада и поделу рада као основног феномена људског постојања. Интерпретира и опише појмове политика, моћ и државе. Повеже појмове и функције идеологије са конкретним примерима изводећи закључке о могућим последицама манипулације. Разликује појмове етничка заједница, народ, нација, националне мањине. Објасни појам религије као важног облика друштвене свести</p>	<p>Основне области друштвеног живота</p>	<p>25</p>			<p>25</p>
<p>Повеже раније обрађене појмове и процесе и разуме положаја младих унутар локалног (српског) и ширег глобалног социјалног контекста. Издвоји главне узроке еколошких проблема. Идентификује узроке и последице урбанизације. Формулише социолошко одређење породице, њене историјске облике и функције. Препозна узроке, и наведе облике девијантног понашања. Аргументовано дискутује о узроцима и облицима ризичног понашања младих. Дискутује о положају и проблемима младих у Србији</p>	<p>Појаве и проблеми савременог друштва</p>	<p>16</p>			<p>16</p>
<p>Укупан број часова</p>		<p>74</p>			<p>74</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма</p>	<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења</p>		<p>Међупредметно повезивање и компетенције</p>		
<p>Програм Социологије у гимназији подразумева да се његово пуно остварење реализује у корелацији са другим наставним предметима као што су грађанско васпитање, историја, филозофија, српски језик и књижевност, психологија, устав и права грађана, музичка култура, ликовна култура, као и укључивањем ученика у различите ваннаставне активности. Садржај програма и начин његове реализације треба да обезбеде остварење постављених циљева и задатака предмета, који се не односе само на стицање знања, већ и на формирање ставова и овладавање вештинама значајним за снажање у савременом друштву. Предвиђене садржаје треба презентовати кроз четири веће тематске области, које третирају различите теоријске и практичне аспекте социологије као научне дисциплине: социолошки приступ друштву; друштвена структура и друштвене промене; основни облици друштвеног живота (економски, културни, религијски и политички аспекти друштва); појаве и проблеми савременог друштва. Важно је да ученици разумеју специфичност социолошког приступа друштву, да уоче сличности и разлике социолошких оријентација и ниво њихове применљивости. Наставницима се препоручује да са ученицима дискутују о специфичностима ових приступа, као и да користе примере конкретних социолошких истраживања. Ученицима треба омогућити да у оквиру школе организују интерно социолошко истраживање на неку од тема за коју су заинтересовани (нпр. ставови младих о квалитету нашег образовног система; млади и слободно време; проблем алкохолизма или наркоманије код младих...).</p> <p>Појмове попут вредности, норми, идентитета и социјализације сматрамо посебно важним јер они представљају неопходни појмовни апарат за разумевање основних облика друштвеног живота, што ће допринети формирању аутономног вредносног</p>	<p>Усмена провера, контролни задаци, учешће у дебати, активност на часу</p>		<p>Историја, грађанско васпитање, географија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини <p>Естетичка компетенција</p>		

система у складу са основним вредностима правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности и допринети развоју личног и националног идентитета уз развијање мултикултурализма. Препоручује се наставницима да ове појмове проширују и стално користе у објашњењу друштвених појава, јер је потребно да ученици увиде		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Четврти
Наставни предмет	Филозофија
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ
 Циљ наставе овог предмета је да код ученика развије свест о потреби да активно обликују свој и одговорно учествују у јавном животу хумано и демократски оријентисаног друштва, оспособљавајући их да независно критички мисле и просуђују, формирају сопствени поглед на свет који је осетљив на културни контекст, и да се у својим делима и поступцима руководе вредностима истине, добра, правде и лепоте чији смисао и значај откривају у процесу овладавања знањима и вештинама својственим филозофски култивисаној мисли.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Формулише филозофски релевантно питање и уочи филозофски проблем у неком тексту или феномену. Објасни због чега није могуће дати јединствен одговор шта је филозофија и чиме се бави. Препозна карактеристике филозофског начина мишљења и људске побуде за филозофским начином мишљења,разумеразликe и сличности између филозофије и науке,уметности, религије.		Одређење филозофије	6				6
Разуме почетке филозофије код старих Грка. Схвата појмова врлине, добра и среће. Процењује значај различитих метафизичких и епистемолошких схватања за формирање модерног научног приступа изучавању природе, човека и друштва.		Античка филозофска мисао	11				11
Разуме однос религије и филозофије, вере и разума. Схвата утканост религијских утицаја на све облике људског духа. Ситуира решења филозофских проблема, дебате и аргументе у историјски контекст и одређује њихов утицај на одређење средњовековне епохе.		Средњовековна филозофска мисао	5				5

<p>Разуме значај хуманизма и ренесансе за развој нових метода и настанак и развој нових идеја.</p> <p>Разуме историјске околности настанка новог доба и модерне филозофије.</p> <p>Схвата повезаност филозофије и политичке револуције.</p> <p>Интерпретира проблеме, ауторске опусе и теорије који су репрезентативни за историјски развој филозофије.</p>	<p>Филозофија новог доба</p>	<p>24</p>				<p>24</p>
<p>Уочи трајна филозофска питања и проблеме човека, разуме суштину ирационализма, позитивизма, прагматизма, егзистенцијализма...</p> <p>Уочи разлике између филозофских праваца.</p> <p>Аргументовано расправља о питањима културних и друштвених вредности и идеолошких оријентација у савременом друштву.</p>	<p>Савремена филозофска мисао</p>	<p>18</p>				<p>18</p>
<p>Укупан број часова</p>		<p>64</p>				<p>64</p>
<p>Начини и поступци остваривања програма</p>		<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења</p>		<p>Међупредметно повезивање и компетенције</p>		
<p>Развијање (повезаности) знања, вештина, ставова и вредности код ученика погодује тематско и проблемско конципирање наставних садржаја које успоставља смисаоне везе између појмова, чињеница, процедура, као и сродних садржаја из различитих пред-мета, и циља на њихову примену у новим образовним контекстима. Настава филозофије има задатак да допринесе развоју општих кључних способности (посебно у области тзв. критичког мишљења), али и да, повратно, посредством оних које су стечене у другим областима (а то су пре свега језичка, читалачка, научна, уметничка писменост) унапреди општу перформансу ученика, подигне ниво њихове интелектуалне и духовне радозналости, оспособи их да феномене анализирају из перспективе различитих научних и уметничких дисциплина и да знања и ставова синтетизују у кохерентан поглед на свет.</p> <p>Садржаји у оквиру наставних тема нису детаљно разрађени како би се наставницима оставила слобода да их конципирају на различите начине, при том консултујући и друге уџбенике и приручнике, као и материјал који је доступан преко интернета.</p> <p>Срж наставе филозофије у четвртој години треба да чини обезбеђивање креативног, индивидуалног и флексибилног приступа проблемима филозофије у живој размени између наставника и ученика. Увођење у филозофију преко историје филозофије не може тећи линеарно и једнозначно, јер би робовало хронологији на уштрб тражења смисаоних веза у излагању и разумевању филозофске проблематике. Отуда су садржаји предвиђени програмом</p>		<p>Усмена провера, учешће у дебати, активност на часу</p>		<p>Историја, грађанско васпитање, географија</p> <p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Решавање проблема, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу.</p>		

груписани у теме које одговарају проблемским целинама како би се концентрисано и свестрано истраживали.

Потребно је предвидети сразмерно већи број часова за савлађивање карактеристичних проблема античке филозофије, када се заправо одвија и постепено увођење ученика у филозофска питања, терминологију и начин мишљења. Однос филозофије према религији, науци и уметности умесније је обрађивати у конкретном епохалном контексту средњовековне односно нововековне филозофије, а не у уводним партијама.

Рачунајући са готово извесним тешкоћама које ученици могу имати у разумевању езотеричне проблематике и језика појединих праваца у савременој филозофији, препоручује се да њихово упознавање буде ствар избора и договора ученика и наставника, а да се као обавезни обраде само они концептуални склопови који су на дужи рок и карактеристично одредили мисаони оквир у коме филозофија кореспондира са изазовима наше епохе: 1) логички позитивизам и аналитичка филозофија преко релевантних представника, 2) волунтаризам (Ниче и Шопенхауер), 3) линија:

феноменологија (Хусерл) – филозофија егзистенције (Кјеркегор, Јасперс, Хајдегер, Сартр) – филозофска херменеутика.

Растерећење програма од сувишне фактографије треба да се огледа и у селекцији садржаја које нуде ученицима и оспособљавају ученика да их читају пратећи проблемске везе. Овде су на-ставници позвани да користе текст – анализу и различите активне, партиципативне и кооперативне методе обучавања у вештини ар-тикулисања филозофских проблема и начина њиховог решавања.

Наиме, остварењу циља и задатака образовања у филозофији може водити само настава у којој је нагласак на проблемском приступу, самосталним и тимским истраживачким задацима који оспособљавају ученике за изградњу властитих стратегија учења и критичко коришћење различитих извора и средстава информисања, у којој се лако и често покреће разговор или расправа, размењују увиди и интегришу свакодневна искуства, ученици подстичу да користе знања стечена и ван школе, уважавају индивидуалне разлике у начину учења и брзини напредовања, избором тема прате и развијају њихова интересовања и пружа помоћ у професионалној оријентацији.

Оцењују се нивои постигнућа у свим знањима, умењима, спо-собностима и вештинама наведеним у циљевима и задацима изучавања предмета, разноврсним методама и инструментима, током свих часова, а не само оних намењених утврђивању или систематизацији, како би оцена уистину имала информативну, мотивациону и оријентациону улогу када је у питању напредовање ученика.

Вреднују се целовити писмени и усмени одговори на постављена питања, али и активност коју ученици испољавају на часу, пре свега спремност на сарадњу и интелектуалну размену у дискусији са другима, кућна припрема за најављену тему часа (нпр. упознавање са текстуалним материјалом, обрада понуђених асимилационих табела, састављање

<p>листе кључних појмова и сл.), допринос властитом усавршавању кроз додатно читање препоручене литературе, лично истраживање и прикупљање релевантног материјала, самостална или тимска припрема и презентовање пројектних задатака. Оцени доприносе и испољена спремност да се савладају кључни задаци предмета, исказано интелектуално интересовање за проблеме филозофије (логике), као и способност да се знања, вештине и ставови усвајају и развијају у интеграцији са њиховим овладавањем у другим наставним предметима. Поред редовне усмене размене, препоручује се укључивање писаних радова есеја и тестова у систематизације градива са циљем да сви ученици (под једнаким околностима и у истом тренутку) демонстрирају познавање заокружених тематских целина, ниво способности да примене метазнања и научене технике филозофске/логичке анализе, евалуирају понуђени материјал, артикулишу одређену филозофску(или личну) позицију и самостално се (ефективно) изразе.</p> <p>Више нивое постигнућа (прикупљање и обраду материјала, креативну презентацију и флуентно излагање) ученици показују у пројектним радовима које као појединци или у тиму припремају на изабрану тему.</p> <p>Покретање расправа (или учешће у њима) важан је део усавршавања логичких способности и развијања (артикулације и одбране) личних или колективних вредносних ставова, али и учења како да се толеришу туђи. Иако те компетенције нису циљно и системски развијане током школовања, њихово укључивање у постигнућа која треба оцењивати свакако ће фокусирати пажњу наставника и ученика на овај кључни сегмент у трансферу филозофских знања на ваннаставне контексте. Сходно томе, треба подстицати учениково суделовање у пригодним дискусијама, дебатама, разјашњењима, анализама текстуалних предлогака, логичким обрадама кључних појмова и концепата, формулацији питања и проблема као задатака часа, или различитим формама презентације.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила	
Разред	4-3	
Наставни предмет	Устав и права грађана	
Годишњи фонд часова	32	
Недељни фонд часова	1	
Циљ		
Упознавање појмова сувереност и демократија.Разумевање суштине демократије и освешћивање за учешће у политичком животу		
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Разуме појмове устав и правна држава,разуме суштину уставности и законитости	Устав и правна држава	7				7
Препознаје појмове сувереност и демократија.Разуме суштину демократије и има свест за учешће у политичком животу	Демократија и механизми власти	9				9
Препозна уставна права и слободу и механизме заштите слобода и права. Самостално закључује о степену заштите људских слобода и права у нашој држави	Грађанин и његова права и слободу у Републици Србији	8				8
Разликује државност у Србији кроз историју и државност Србије сада Разуме појам и суштину аутономије и локалне самоуправе и има општу представу о уређењу Републике Србије	РЕПУБЛИКА СРБИЈА КАО ДРЖАВА, АУТОНОМИЈА И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	8				8
Укупан број часова		32				32
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
Презентације, усмено излагање,документарни филмови,дебате	Усмена провера, контролни задаци,учешће у дебати,активност на часу	<ul style="list-style-type: none"> ● Српски језик и књижевност ● Географија ● Устав и права грађана ● Социологија ● Грађанско васпитање <p>- Компетенција за целоживотно учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>- Одговоран однос према околини</p> <p>- Естетичка компетенција</p>				

5.4.2.2. Стручни предмети

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Први					
Наставни предмет	Машински материјали					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање за правилан и рационалан избор материјала - упознавање начина означавања машинских материјала по важећим стандардима - упознавање врста, особина и примене техничког гвожђа - упознавање врста, особина и примене обојених метала и легура - упознавање врста, особина и примене горива и мазива у аутомобилској индустрији - оспособљавање ученика за коришћење приручника, табела, стандарда и других врста стручних текстова - припрема за изучавање других техничких дисциплина 					
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
- разликује техничке материјале - опише својства техничких материјала - опише ток механичких испитивања - опише ток технолошких испитивања - опише физичко-хемијска својства техничких материјала	Особине материјала	9	0	0	0	9
- разуме везу и зависност структуре метала и особина - разуме дијаграм Fe-Fe ₃ C због схватања образовања кристалних структура и њиховог утицаја на понашање легура	Структура метала и легура	6	0	0	0	6
- опише својства ливеног гвожђа - објасни примену ливеног гвожђа - дефинише појам челика - разликује врсте челика према намени, хемијском саставу и начину добијања - објасни примену челика	Техничко гвожђе	16	0	0	0	16
- разликује врсте обојених метала - опише својства бакра и његових легура - објасни примену бакра и његових легура - опише својства алуминијума и његових легура - објасни примену алуминијума и његових легура	Обојени метали и легуре					

-описе својства цинка и његових легура -објасни примену цинка и његових легура		11	0	0	0	11
-разликује врсте горива -описе порекло различитих врста горива - опише примену различитих врста горива -објасни поступак при транспорту горива и мере заштите од упаљивости и експлозије	Погонски материјали	11	0	0	0	11
-објасни појам мазива -разликује врсте мазива -описе карактеристике масти и моторних уља -објасни поступак руковања при транспорту мазивих материја	Мазива	9	0	0	0	9
-разликује врсте пластичних маса -описе својства термопласта и дуропласта -објасни примену термопласта и дуропласта -описе својства каучука и синтетичких гума -објасни примену гуме и силикона у аутомобилској индустрији	Пластичне масе	4	0	0	0	4
-разликује индустријску керамику -разликује механичка и физичка својства индустријске керамике -објасни примену индустријске керамике -разликује врсте стакла - опише механичка, физичка, хемијска и технолошка својства стакла - објасни примену стакла	Композитни и остали материјали	5	0	0	0	5
-разликује врсте корозије -објасни процес корозије -разликује факторе који утичу на појаву корозије -описе мере заштите од корозије	Корозија и заштита од корозије	3	0	0	0	3
Укупан број часова		74	0	0	0	74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<p>-материју изложити једноставно са примерима из праксе -користити слике, презентације, видео снимке</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз -праћење остварености исхода -усмено излагање -активност на часу</p>	<p>1.Физика 2.Хемија 3.Технологија обраде</p> <p><u>Компетенције:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема
---	--	---

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Прво
Наставни предмет	Техничко цртање са нацртном геометријом
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Оспособљавање ученика да самостално израђује једноставне техничке цртеже помоћу прибора и рачунара
- Оспособљавање ученика да самостално чита техничке цртеже Развијање тачност, уредност и прецизности код ученика
- Оспособљавање за руковање прибором за техничко цртање
- Стицање знања о стандардима и примени техничког цртања
- Стицање знања о основним геометријским конструкцијама у равни
- Оспособљавање ученика да самостално израђује и чита једноставне техничке цртеже
- Упознавање са методама представљања тродимензионалних предмета на цртежу

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> - познаје прибор за техничко цртање - зна како да рукује са њим - и како да га одржава 	Увод		1			1
<ul style="list-style-type: none"> - изабере стандардну величину, типове линија и формат цртежа - одабере и попуни заглавље и означени технички цртеж - познаје стандарде и њихову примену - црта у величини 	Стандарди и њихова примена у машинству		9			9

- уради први графички рад	Графички рад број 1 - Врсте линија		2			2
- изведе основне геометријске конструкције у равни - конструише паралелне и нормалне праве - конструише симетрале дужи и углова - спаја геометријске елементе луком задатог полупречника	Геометријско цртање		10			10
- препозна и разликује врсте пројекција - нацрта ортогоналну пројекцију једне и више тачака на једну раван - нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на две равни - нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на три равни - пројцира тачку, дуж и раванске слике - пројцира тела и црта њихове мреже - прикаже предмете у ортогоналним пројекцијама	Пројцирање		16			16
- уради други графички рад	Графички рад број 2- Пројцирање геометријских тела		4			4
- котира елементе према стандардима техничког цртања - унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима - чита техничке цртеже, анализира их, дискутује, уочава грешке и исправља их - скицира и нацрта једноставније делове у пресеку	Основи техничког цртања		23			23
- уради трећи графички рад	Графички рад број 3 –		5			5

	Правоугло пројигирање модела				
-примени начине цртања дужи, правилних полигона и њихових трансформација -изради технички цртеж ситуације са задатом формом	Пројектовање		21		21
-уради четврти графички рад	Графички рад број 4 – Израда модела и цртежа		4		4
-наводи и разликује раздвојиве и нераздвојиве везе машинских елемената -црта, котира и означава навоје -црта пример вијчане везе -објасни значај подлошке -упрошћено прикаже заварене спојеве, опруге, зупчasti и ланчани преносни однос	Цртање машинских елемената		6		6
-нацрта скицу машинског дела придржавајући се поступности -на основу скице изради цртеж детаља склопа -чита, разуме и зна поступак израде цртежа склопа	Израда цртежа машинских делова и склопова		4		4
-уради пети графички рад	Графички рад број 5 – Израда цртежа детаља датог склопа		6		6
Укупан број часова			111		111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На часовима вежби одељење се дели у две групе. У току школске године програм предвиђа израду пет (5) графичких радова, од чега два у првом и три у другом полугодишту. Графичке радове конципирати тако да их ученици могу завршити на часовима у школи. Препоручује се следећи садржај графичких радова: Графички рад бр. 1 (2 часа) Врсте линија (употреба линија) (формат А4 - хамер хартија) Графички рад бр. 2 (4 часа) Пројигирање геометријских тела формат А3 хамер хартија. Графички рад бр. 3 (5 часова)</p>		<p>Вредновање остварених извршити кроз: 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања- графички рад 3. домаће задатке</p>		<p>Машински елементи – цртање машинских елемената (навојне везе, подлошке везе клином, заварени спојеви, опруге, зупчasti и ланчани пренос) Компетенције: - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема</p>	

<p>Цртање изометријског изгледа на основу правоуглих изгледа (2 формата А4 - хамер, хартија).</p> <p>Графички рад бр. 4 (4 часа)</p> <p>Израда модела и цртежа (машинских делова), са применом пресека, котирања, толеранција и означавања стања површи с обзиром на квалитет храпавости (4 формата А4, хамер хартија).</p> <p>Графички рад бр. 5 (6 часова)</p> <p>Израда цртежа детаља датог склопа</p> <p>а) Битне карактеристике програма</p> <p>Програм се заснива на претпоставци да су ученици у основној школи стекли основна знања из области правоуглог пројицирања и котирања, што се види из садржаја предмета техничко образовање. Такође се подразумева да су ученици упознати са елементарним геометријским конструкцијама као и геометријским телима из предмета математика.</p> <p>б) Организација наставе и реализација програма Због специфичности садржаја овог наставног предмета за његово остваривање потребна је учионица, са одговарајућим бројем радних места (за сваког ученика посебно радно место). Осим тога, учионицу је неопходно опремити одговарајућим наставним средствима као што су: модел правоугле троравни (ортогонални триједар), модели за техничко цртање, узорци различитих машинских делова и склопова из производње.</p> <p>ц) Објашњење програмских садржаја и структуре програма</p> <p>Програм је конципиран тако да се на почетку ученици оспособе да правилно и рационално користе и одржавају прибор за техничко цртање и упознају правила и стандарде који се користе у техничком цртању. Затим, да изучавају одабрана поглавља из области пројицирања у обиму који је потребан за успешно савладавање градива из техничког цртања.</p> <p>Техничко цртање као и други наставни предмети треба да формирају код ученика знање, вештине и навику како за практичну делатност у области материјалне производње, тако и за даље образовање и самообразовање. С обзиром да представља језик технике, техничко цртање има изузетан значај за схватање основних законитости савремене производње. Осим тога, техничко цртање са нацртном геометријом као наставни предмет доприноси развоју интересовања за конструисање, моделирање итд.</p> <p>Узајамна повезаност појединих предмета у настави је неопходан услов успешног предавања. Она је нарочито важна када је реч о техничком цртању, практичној настави, информатици, математике, механике, физике пошто се знања и вештине стечена у једном предмету користе и у другим предметима.</p> <p>Поред наведених графичких радова, препоручује се и израда домаћих задатака након обраде одговарајућих наставних тема. Домаће радове ученици раде у свесци. Наставник је дужан да контролише домаће радове.</p>		
---	--	--

<p>Наставник ради са ученицима фронтално, групно и индивидуално. При томе даје упутства општег и посебног значаја за одређену наставну јединицу, односно тему. У току израде графичких радова наставник саветима и упутствима прати процес израде, што му омогућује да провери и оцени достигнути ниво вештина и знања. Графичке радове треба оцењивати у присуству ученика и указати му на уочене грешке.</p> <p>Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; самопроцену; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p> <p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета, као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	први					
Наставни предмет	Механика					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
Стицање знања из природно-математичке дисциплине						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Схвати задатак, значај, подела и примена механике	УВОД	1				1
Формулише аксиоме статике	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И АКСИОМЕ СТАТИКЕ	3				3

Графичким и аналитичким начинима представи и разложи систем сучељних сила	СИСТЕМИ СУЧЕЉНИХ СИЛА У РАВНИ	7				7
Графички и аналитички начинима представи и разложи систем произвољних сила у равни	СИСТЕМИ ПРОИЗВОЉНИХ СИЛА У РАВНИ	15				15
Ореди реакције веза графички и аналитички код пуних раванских носача и да конструише статичке дијаграме графичком и аналитичком методом	РАВАНСКИ НОСАЧИ	20				20
Ореди тежиште геометријских слика и фигура	ЦЕНТАР МАСА	6				6
Разликује треће котрљања и треће на стрмој равни да их израчуна	ТРЕЊЕ	2				2
Наброји задатке отпорности материјала и врсте напрезања	УВОД У ОТПОРНОСТ МАТЕРИЈАЛА	2				2
Прорачуна аксијално напрегнуте носаче	ЗАТЕЗАЊЕ И ПРИТИСАК	4				4
Прорачуна елементе напрегнуте на смицање	СМИЦАЊЕ	2				2
Ореди моменте инерције	ГЕОМЕТРИЈСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ РАВНИХ ПОПРЕЧНИХ ПРЕСЕКА	2				2
Прорачуна елементе напрегнуте на увијање	УВИЈАЊЕ	2				2
Прорачуна елементе напрегнуте на савијање	САВИЈАЊЕ	6				6
Разликује четири основна случаја извијања	ИЗВИЈАЊЕ	2				2
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Увођење низа нових појмова (момент силе ,главни вектор,резултанта, моменти инерције ...) захтева брижљиво припремљено образлагање . Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију.		Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким			Физика Машински елементи Компетенција за целоживотно учење	

У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази , слике.	упутствима за остваривање садржаја програма. Испитивање : усмено и писмено	Решавање проблема Сарадња
--	---	------------------------------

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Механика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

Циљ наставе предмета механика је стицање нових и продубљивање знања механике, као и фундаменталне техничке науке, ради тумачења појава и механичких законитости у природи и њихове примене у пракси и свакодневном животу и као подлога за савладавање и разумевање других сродних дисциплина.

- стицање знања о методама и поступцима решавања проблема у техници;
- стицање знања о аксиомима статике, системима сила у равни и условима равнотеже, тежишту и раванским и решеткастим носачима;
- стицање знања о графичком решавању проблема статике;
- стицање знања о врстама и законитостима кретања материјалне тачке;
- стицање знања о кинематици крутог тела, транслаторном кретању, обртању и раванском кретању

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
-зна основне појмове и предмет проучавања кинематике. -разликује системе референције -одреди положаја тачке у равни и простору		Увод у кинематику	2				2
-дефинише појам крутог тела и материјалне тачке. -изрази једначине кретања тачке -објасни путању, линију путање, закон пута, врсте кретања тачке.		Кинематика тачке	11				11

-разликује једнолико и једнолико променљиво кретање тачке. -дефинише кружно кретање тачке.					
-одреди положај крутог тела у простору	Кинематика крутог тела	1			1
-одреди: једначине кретања, линије путања, брзине и убрзања	Транслаторно кретање крутог тела	2			2
-изрази коначне једначине обртања, линије путања тачака тела, угаону брзину и број обртаја тела, угаоно убрзање тела, брзине и убрзања тачака тела. -дефинише и објасни обртање спрегнутих крутих тела (каишника, фрикционих точкова, зупчаника) око непокретних оса. -израчуна преносни однос.	Обртање крутог тела око непокретне осе	7			7
-примени коначне једначине кретања тела -дефинише и израчунава брзине и убрзања тачака тела	Раванско кретање крутог тела	10			10
-разликује апсолутно, релативно и преносно кретање тачке -одређује брзине и убрзања тачака при сложеном кретању	Кинематика сложеног кретања тачке	4			4
-разуме основне појмове и предмет динамике -наведе и дефинише основне законе динамике	Увод у динамику	2			2
-објасни праволинијско кретање материјалне тачке. -разуме и објасни криволинијско кретање материјалне тачке и хитац	Динамика материјалне тачке	6			6
-дефинише и примењује у задатцима: закон количине кретања, закон одржања количине кретања материјалне тачке, закон момента количине кретања материјалне тачке. -објасни и примењује у задатцима појам рада и снаге. -наводи и примењује закон о промени кинетичке енергије и закон о одржању механичке енергије кроз задатке	Општи закони динамике тачке	7			7
-појам везеу механици -разликује кретање тачке по глаткој и храпавој равни -дефинише математичко клатно	Везана тачка	3			3

-разуме и разликује инерциони и неинерциони системе референције -објасни и наведе инерционе силе	Динамика сложеног кретања материјалне тачке	4			4
-објасни појам средиште маса. -наведе и примени Хајгенс-Штајнерову теорему у задатцима -израчунава моменте инерције маса за карактеристичне облике тела	Геометрија маса	5			5
-дефинише једначине динамике крутог тела. -примењује и разуме обртање крутог тела око непокретне осе. -објасни раванско кретање крутог тела	Динамика крутог тела	10			10
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
КИНЕМАТИКА (37) У току школске године урадити два двочасовна писмена задатка са једночасовним исправкама. У току школске године ученици треба да ураде четири домаћа. У уводном делу треба нагласити значај одређивања положаја тачке у равни и простору јер је то основа за изучавање кинематике и динамике. Свим ученицима морају бити потпуно јасни појмови крутог тела и материјалне тачке, као и то што су коначне једначине кретања тачке, путања, линија путање, закон пута. Раванско кретање крутог тела ученици треба поступно да упознају и увежбају, а тек на самом крају у целини да увежбају неколико погодних примера. С обзиром на значај овог дела кинематике потребно је чешће проверавати у којој мери су ученици савладали материју. ДИНАМИКА (37) У току школске године урадити два двочасовна писмена задатка са једночасовним исправкама. У току школске године ученици треба да ураде четири домаћа. Осцилаторно кретање, због своје сложености, треба обрадити на најједноставнијим примерима. Тежиште излагања у динамици треба да буде на садржајима: рад, снага, степен корисног дејства, кинетичка и потенцијална енергија, количина кретања и сл. а за које треба урадити већи број примера будући да је њихова примена у машинству многострука. Динамику система објаснити простим примерима.	Вредновање остварених извршити кроз: 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања- писмени задатак 3. домаће задатке		Физика – рад , снага, кинетичка и потенцијална енергија, количина кретања, Њутнови закони, математичко клатно.		

<p>Моменти инерције се користе код практичних проблема а мање се инсистира на њиховом извођењу.</p> <p>Ученицима давати за домаће задатке примере из техничке праксе .</p> <p>Познато је да ученици при решавању задатака из механике наилазе на знатне тешкоће, мада се задаци темеље на неколико једноставних основних закона и принципа. Због тога ученика треба уводити у методологију решавања задатка.</p> <p>После сваке наставне области урадити одређени број проблемских задатака.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	други
Наставни предмет	Машински елементи
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

Стицање знања из природно-математичке дисциплине.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Циљ наставе предмета машински елементи је стицање знања о врстама и примени машинских елемената као саставним деловима машинског система	УВОД	2				2
Схватање улоге и значаја прописивања толеранција ; система налегања ; толеранција облика и положаја површина	ТОЛЕРАНЦИЈЕ МЕРА И ОБЛИКА	8				8
Упознавање са могућим оптерећењима машинских елемената , напрезањима, деформацијама и дозвољеним напонима	ОСНОВЕ ПРОРАЧУНА МАШИНСКИХ ЕЛЕМЕНАТА	4				4
Схватање природе врсте нераздвојивих спојева, примене и начина израде	НЕРАЗДВОЈИВИ СПОЈЕВИ	8				8
Упознавање са врстама , својствима и применом раздвојивих спојева. Упознавање са врстама навојних спојева ; шта је завојница и навој ; врсте навоја и како се обележавају ; упознавање са стандардима и	РАЗДВОЈИВИ СПОЈЕВИ	12				12

њихово коришћење у пракси. Схватање значаја и улоге клинова и жлебних спојева у машинству. Упознавање са поделом и применом стезних спојева ; какве врсте постоје и чему служе					
Схватање значаја опруга у машинству ; подела и примена ; како изгледају деформацијски дијаграми и шта представљају ; примери уградње	ЕЛАСТИЧНЕ ВЕЗЕ	6			6
Упознавање са обртним елементима у машинству ; где се примењују ; како су оптерећени ; од чега се израђују	ЕЛЕМЕНТИ ОБРТНОГ КРЕТАЊА	10			10
Развијање смисла за : тачност , прецизност и битност естетског изгледа дела који се израђује. Самостално и организовано учествовање у раду и производњи	ВЕЖБЕ	16			16
Упознавање са цевним водовима	ЦЕВНИ ВОДОВИ, ЕЛЕМЕНТИ ЗА РЕГУЛИСЊЕ ПРОТОКА И СУДОВИ ПОД ПРИТИСКОМ	8			8
Укупан број часова					
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Увођење низа нових појмова (енталпија , ентропија, ...) захтева брижљиво припремљено образлагање . Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију.	Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.			ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ТЕХНИЧКО ЦРТАЊЕ Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема 	

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	трећи
Наставни предмет	Машински елементи

Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
Стицање знања из природно-математичке дисциплине.						
ИСХОДИ Позавршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Упознавање са наставним предметом машински елементи у трећем разреду	Увод	1				1
Упознавање ученика са елементима обртног кретања и њиховим карактеристикама	Елементи обртног кретања	10				10
Упознавање ученика са котрљјним и клизним клежајевима	Котрљјни и клизни лежаји	9				9
Стицање знања о спојницама	Спојнице	5				5
Стицање потребних знања да би се могла искористити и при моделирању елемената за пренос снаге	Елементи за пренос снаге - преносници	2				2
Стицање знања о фриксионим преносницима и примена при моделирању елемента за пренос снаге	Фриксиони парови	5				5
Стицање знања о зупчастим преносницима и примена при моделирању елемента за пренос снаге	Зупчасти парови	4				4
Стицање знања о зупчастим преносницима и примена при моделирању елемента за пренос снаге	Цилиндрични Зупчасти парови	8				8
Стицање знања о преносницима и примена при моделирању елемента за пренос снаге	Конични зупчасти парови	4				4
Стицање знања о преносу	Пужни парови	4				4
Примена стечених знања и стицање нових да би се искористила у конструисању	Чврстоћа зупчаних парова	7				7
Примена стечених знања и стицање нових да би се искористила у конструисању	Ланчани парови	5				5

Стицање знања о преносницима и примена при моделирању елемента за пренос снаге	Каишни и ремени парови	7				7
Стицање знања о преносу	Пренос ужетом	3				3
Укупан број часова		74				
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења				Међупредметно повезивање и компетенције	
Увођење низа нових појмова (енталпија, ентропија, ...) захтева брижљиво припремљено образлагање. Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију. У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази, слике и фотографије	Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.				Физика Мотори СУС Компетенције: - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема	

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	други					
Наставни предмет	Електротехника и електроника					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ:						
– упознавање ученика са основним појавама и законима у електротехници: Кулонов закон, потенцијал, наелектрисање						
– упознавање ученика са основним појавама и законима везаним за временски константну електричну струју						
– упознавање ученика са електромагнетним појавама и законима						
– упознавање ученика са основним појавама и законима везаним за временски променљиву електричну струју						
– упознавање ученика са начинима производње ел. енергије, системом за пренос и дистрибуцију ел. енергије тј ЕЕС-ом						
– упознавање ученика са врстама ел. машина, конструкцијом, принципом рада						
– упознавање ученика са врстама електромоторних погона						
– упознавање ученика са врстама ел. апарата и уређаја и њиховом применом						
– упознавање конструкције, начина рада и радних карактеристика мотора уређаја електронике који се примењују у машинству;						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове ● објасни појам наелектрисаног тела, електростатичке индукције и Кулонов закон ● дефинише јачину електричног поља, електрични потенцијал и напон ● објасни појам електростатичког поља ● дефинише проводнике и изолаторе ● објасни понашање проводника и изолатора у електростатичком пољу ● објасни капацитет кондензатора 	Електростатика	5		-	-	5
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове и законе ● објасни појам једносмерне струје ● дефинише јачину и смер једносмерне струје ● дефинише електричну отпорност ● зна формулу и објасни Омов закон ● наводи и разликује елементе електричног кола ● зна формуле и објасни Први и Други Кирхофов закон ● зна формулу и објасни Џулов закон ● зна формулу и објасни појам електричне снаге ● објасни појмове електромоторна сила и електрични генератор 	Једносмерне струје	10		-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише основне појмове и законе ● објасни магнетно поље и индукцију. ● објасни магнетни флукс ● објасни Фарадејев закон ● објасни самоиндукцију и међусобну индукцију; 	Електромагнетизам	6		-	-	6
<ul style="list-style-type: none"> ● познаје основне појмове везане за наизменичне величине ● познаје основне појмове везане за наизменичне струје ● објасни разлику између једносмерне и наизменичне струје ● зна да наведе и разликује понашање елемената кола наизменичне струје ● наведе саставне делове и објасни принцип рада трансформатора, 	Наизменичне струје	7		-	-	7
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе елементе ЕЕС-а и дефинише их ● зна улогу и врсте електрана ● објасни сваку врсту електрана ● објасни разводна постројења ● разликује и зна да објасни електричне мреже 	Производња и пренос електричне енергије	3		-	-	3
<ul style="list-style-type: none"> ● познаје основне појмове везане за електричне машине ● објасни обртно магнетно поље. ● објасни принцип рада и примену асинхроних машина ● објасни принцип рада и примену синхроних машина ● објасни рад генератора једносмерне струје ● објасни принцип рада и примену комутаторске машине ● објасни принцип рада и примену серво мотора ● објасни принцип рада и примену корачног мотора 	Електричне машине	9		-	-	9

<ul style="list-style-type: none"> наведе структуру електромоторних погона и дефинише их зна улогу елемената електромоторних погона објасни сваку врсту елемената електромоторних погона схвата опасност од удара струје разликује и зна да објасни дејства струје разликује и зна да објасни начине заштите човека од удара струје 	Електромоторни погони	7		-	-	7
<ul style="list-style-type: none"> објасни принцип рада и примену прекидача, растављача, осигурача, склопки, биметалних релеја, тахогенератора чита електричне схеме. 	Електрични апарати и помоћни уређаји	4				4
<ul style="list-style-type: none"> објасни кристалну структуру полупроводника и карактеристике полупроводника N и P типа; објасни начин формирања PN споја и понашање PN споја при директној и инверзној поларизацији; наброји основне полупроводничке компоненте наброји врсте диода зна карактеристике сваке врсте диода и њихову примену нацрта и објасни основна електронска кола са диодама и наведе њихову примену; опише конструкцију и принцип рада биполарног транзистора; наведе карактеристике и примену транзистора наведе карактеристике и примену интегрисаних кола наведе карактеристике и примену исправљача наведе карактеристике и примену стабилизатора напона наведе карактеристике и примену појачавача објасни улогу негативне повратне спреге у појачавачима наведе врсте и својства основних логичких кола наведе врсте и својства меморија објасни улогу микропроцесора 	Електроника	23				23
Укупан број часова		74		-	-	74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Садржај програма предмета електротехника и електроника ученици треба да упознају имајући у виду чињеницу да се највећи број машина и уређаја у машинству покреће електричном енергијом, командује системом електричног управљања. Због тога је потребно упознати системе напајања помоћних електронских инсталација, водова и трансформатора као и генератора. Ученици треба да упознају основне мерне инструменте и методе мерења. Указати на важност тачности мерења. Принципе рада електромагнетних и електродинамичких инструмената обрадити као пример дејства електромагнетне силе.</p>		<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета,</p>			<p>Математика, физика, механика Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема 	

<p>Указати на широко поље примене различитих електричних машина, како у процесу производње тако и на другим пољима људске делатности, значај њихове оптималне експлоатације и важност мере и средстава заштите. Истаћи све већу примену електронских склопова у индустрији и шире и важност електронике у аутоматизацији процеса производње. Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; самопроцену; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију.</p>	<p>као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања 3. тестове знања 4. активност на часу 	
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	други					
Наставни предмет	Мотори сус					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
<p>Циљ</p> <p>Стицање знања из природно-математичке дисциплине.</p>						
ИСХОДИ Позавршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Зна садржај предмета	УВОД	1				1
Стицање знања о појам мотора сус	ПОЈАМ МОТОРА СУС	4				4
Стицање знања о ото (бензински) четворотактни мотори	ОТО (БЕНЗИНСКИ) ЧЕТВОРОТАКТНИ МОТОРИ	12				12
Стицање знања о систем напајања ото мотора горивом	СИСТЕМ НАПАЈАЊА ОТО МОТОРА ГОРИВОМ	12				12
Стицање знања о паљење ото мотора	ПАЉЕЊЕ ОТО МОТОРА	8				8
Стицање знања о дизел мотори	ДИЗЕЛ МОТОРИ	6				6
Стицање знања о систем за убризгавање горива дизел мотора	СИСТЕМ ЗА УБРИЗГАВАЊЕ ГОРИВА ДИЗЕЛ МОТОРА	9				9

Стицање знања о систем за хлађење мотора	СИСТЕМ ЗА ХЛАЂЕЊЕ МОТОРА	4				4
Стицање знања о систем за подмазивање мотора	СИСТЕМ ЗА ПОДМАЗИВАЊЕ МОТОРА	6				6
Стицање знања о двотактни мотори сус	ДВОТАКТНИ МОТОРИ СУС	2				
Стицање знања о мотори са надпуњењем	МОТОРИ СА НАДПУЊЕЊЕМ	1				1
Стицање знања о ванкелов мотор са обртним клипом	ВАНКЕЛОВ МОТОР СА ОБРТНИМ КЛИПОМ	1				1
Стицање знања о техничко опслуживање мотора сус	ТЕХНИЧКО ОПСЛУЖИВАЊЕ МОТОРА СУС	8				8
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
Увођење низа нових појмова (енталпија, ентропија, ...) захтева брижљиво припремљено образлагање. Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију. У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази, слике и фотографије	Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.			МАШИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ, ТЕРМОДИНАМИКА, ФИЗИКА, МЕХАНИКА, ТЕХНОЛОГИЈА ОБРАДЕ Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема 		

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Технологија обрде

Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
Стицање знања из техничке дисциплине						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
Схвати који су наставни садржаји		Увод	1			1
Формулише које су обраде резањем.Наброји врсте кретања при обрадама .Искаже који су топлотни процеси при обради резањем и која су расхладна средства		Увод у теорију обраде резањем	15			15
Наброји које су обраде на стругу, алати и врсте стругова		Обрада стругањем	6			6
Разликује краткоходно од дугоходног рендисање. Зна принцип обраде провлачењем		Обрада рендисањем и провлачењем	3			3
Опише процес бушења, наброје алате за обраду и дефинишу режим обраде.		Обрада бушењем	4			4
Дефинише истосмерно и супротносмерно глодање		Обрада глодањем	5			5
Наброји врсте тоцила, дефинишу леповање и хоновање		Обрада брушењем и глачањем	6			6
Опише како се се израђују навоји и зупчаници		Поступци израде навоја и зупчаника	4			4
Дефинише шта су термичке обраде . Опише каљење,жарење, нормализацију		Термичка оорада	5			5
Наброји и опишу методе ливења.		Ливење	5			5
Схвати принцип рада НУМА		Обрада на нумерички управљаним машинама	6			6
Наброји врсте обрада деформацијом. Опише начин рада преса и чекића		Обликовање деформисањем	6			6
Опише обраде лемљењем, лепљењем и заваривањем		Обрада спајањем	5			5
Дефинише сврху заштите материјала и опише методе којима се то спроводи		Заштита материјала	2			2
Наведе и опише обраде неконвенционалним поступцима		Неконвенционални поступци обраде	2			2
Укупан број часова			74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

Увођење низа нових појмова захтева брижљиво припремљено образлагање . Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију. У усвајању материје могу допунски да помогну видео записи који приказују обраде	Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма Испитивање : усмено и писмено	Механика Машински елементи Компетенција за целоживотно учење Решавање проблема Сарадња
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	III
Наставни предмет	Термодинамика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

Стицање знања из природно-математичке дисциплине.

По завршетку теме ученик И С Х О Д И Е Б И Т И У С Т А Њ У Д А :	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Дефинише основне појмове : енергија и термодинамички систем Наброји основне величине стања	УВОД	4				4
Дефинише идеалан гас Напише једначину стања идеалног гаса Образложи законе идеалног гаса	ИДЕАЛНИ ГАС	4				4
Формулише први закон термодинамике Напише израз за енталпију	ПРВИ ЗАКОН ТЕРМОДИНАМИКЕ	4				4
Објасни изохорске, изобарске, изотермске и адијабатске промене стања Напише једначину политропе	ТЕРМОДИНАМИЧКИ ПРОЦЕСИ И СТАЊА	4				4
Формулише други закон термодинамике Напише израз за степен корисног дејства Објасни Карноов кружни процес Објасни статистички смисао ентропије Напише закон пораста ентропије	ДРУГИ ЗАКОН ТЕРМОДИНАМИКЕ	8				8
Објасни процес настајања водене паре Нацрта дијаграме p-V, T-s и h-s за водену пару	ВОДЕНА ПАРА	7				7

Наведе величине стања влажног ваздуха Користи Молијеров (h-x) дијаграм Образложи промене стања влажног ваздуха (загревање, хлађење, влажење и сушење)	МЕШАВИНА ПАРЕ И ИДЕАЛНОГ ГАСА	5				5
Наброји и дефинише начине преношења топлоте Објасни принцип рада измењивача топлоте Објасни кружни процес расхладних уређаја Нацрта шему и објасни принцип рада топлотне пумпе Наброји основне елементе расхладних постројења.	ПРОСТИРАЊЕ ТОПЛОТЕ	8				8
Наведе основне врсте и карактеристике горива Напише стехиометријску једначину сагоревања угљеника Напише израз за топлотни биланс	САГОРЕВАЊЕ	4				4
Дефинише топлотне губитке Наведе врсте грејања Наведе елементе постројења за грејање Наведе елементе постројења за хлађење Наведе елементе постројења за гасификацију	ОСНОВИ ТЕХНИКЕ ГРЕЈАЊА, ХЛАЂЕЊА И КЛИМАТИЗАЦ ИЈЕ	14				14
Објасни принцип рада топлотне турбомашине Нацрта шему турбопостројења Објасни трансформацију енергије у радном колу турбине	ТОПЛОТНЕ ТУРБО МАШИНЕ	6				6
Дефинише степен компресије и степен искоришћења Нацрта Отоов и Дизелов кружни процес у p-V координатном систему	МОТОРИ СУС	4				4
Опише рад млазних мотора и наведе подручја примене	МЛАЗНИ МОТОРИ	2				2
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Увођење низа нових појмова (енталпија, ентропија, ...) захтева брижљиво припремљено образлагање. Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију. У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази, слике и фотографије термодинамичких постројења у којима се одвијају термодинамички процеси		Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.			Физика Мотори СУС Компетенција за целоживотно учење Решавање проблема Сарадња	

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	трећи
Наставни предмет	Хидраулика и пнеуматика

Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> -Стицања ради тумачења појмова и законитости у природи и њихове примене у техничкој пракси, као и основ за разумевање садржаја других предмета машинске струке. -Упознавање физичких својстава савршених и реалних течности и гасова, закона и појава при њиховом мировању и кретању. -Упознавање хидрауличких и пнеуматских компоненти, њихове конструкције, функције и примене. -Изучавање хидрауличких и пнеуматских система за пренос енергије, њихове функције и примене. -Упознавање симбола хидрауличких и пнеуматских компоненти и њихова примена у функционалним системима. -Стицање знања о конструисању, испитивању, уградњи, и образовању хидрауличких и пнеуматских система. -Развијање способности и самосталности при раду, као и интересовања за даље образовање и самообразовање ради усвршавања у струци. 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Теоријска настава		Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
-дефинише хидраулички систем -наведе основне хидрауличне компоненте и чему служе -наброји мане и предности хидрауличног система -наведе поделу и примену хидраулике	Увод у хидраулику	1				1
-дефинише густину, стишљивост и вискозност флуида - објасни утицај температуре на физичка својства флуида	Физичка својства течности	2				2
-зна шта проучава хидростатике -објасни појам притиска, врсте притиска -дефинише хидростатички притисак -објасни: Паскалов закон и његову примену када се ради о хидрауличној преси , као и принцип спојених судова -зна јединице за мерење притиска -објасни принцип рада уређаја за мерење притиска -наведе од чега зависе силе притиска које делују на равне, криве површи и судова под притиском -дефинише силу потиска и објасни на примерима	Хидростатика	10				10
-зна шта проучава хидродинамика -објасни струјање течности, њену поделу и примену -дефинише струјницу, трајекторију, струјно влакно и струјну цев -објасни појам ламинарног и турбулентног струјања -изрази критичну брзину струјања течности преко Рејнолдсовог броја -наведе уређаје за мерење потока и принцип рада - напише и објасни једначину континуитета и Бернулијеву једначину	Хидродинамика	15				15

- дефинише проток и средњу брзину - објани хидраулички удар и кавитацију - дефинише: отпре при струјању, истицање течности кроз отворе и наглавке течности, -изрази закон о промени протицања количине кретања						
-наведе компоненте хидрауличког система -за сваку компоненту наведе поделу, функцију у хидрауличном систему, принцип рада, симболе и то за: пумпе, разводнике, вентиле, хидрауличке моторе, филтере, резервоаре акумулаторе, цевоводе, цревоводе и заптивке.	Компоненте хидрауличког система	16				16
-описе хидраулички систем -нацрта функционалну шему хидрауличког система и објасни на примерима -објасни прорачун, пројектовање, испитивање, кварове, дијагностику, отклањање кварова и одржавање хидрауличког система	Хидраулички систем	8				8
- дефинише пнеуматски систем -наброји мане и предности хидрауличног система -наведе поделу и примену хидраулике	Увод у пнеуматику	1				1
-дефинише стишљивост и величине стања -напише и објасни једначину стања идеалног гаса	Пнеумостатика	2				2
-дефинише проток -објасни једначину континуитета, Бернулијеву и отпоре при сртујању	Струјање гаса	1				1
-дефинише апсолутну и релативну влажност -објасни засићен ваздух, кондезацију и заштиту система	Влажност ваздуха	1				1
-наведе компоненте пнеуматског система -за сваку компоненту у пнеуматском систему наведе врсту, функцију, принцип рада, симболе и то за: *компресоре *резервоаре под притиском *припремна група за ваздух *разводници *вентили *пнеуматски мотори *везивни елементи -објасни оснине пнеуматике ниског притиска	Компоненте пнеуматског система	12				12
-описе пнеуматски систем	Пнеуматски системи	3				3

-нацрта функционалну шему пнеуматског система и објасни на примерима -објасни прорачун,пројектовање , испитивање,кварове, дијагностику, отклањање кварова и одржавање пнеуматског система					
-дефинише основе хидропнеуматике -наведе предности , недостатке и примену хидропнеуматике - нацрта пример хидропнеуматског ситета и да га објасни	Хидропнеуматика	2			2
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
Програм предмета омогућава упознавање хидрауличких и пнеуматских компонената и уређаја који се непосредно примењују у индустрији. Основне појмове физичких и својстава течности и гасова ученицу су стекли у предходним разредима у оквиру садржаја физике.Садржаји предмета обрађују својства и законитости понашања течности и гасова, као основ за проучавање индустријске хидраулике и пнеуматике. Већи број часова је дат проучавању хидрауличких и пнеуматских компонената који ће ученици непосредно сретати у професионалном раду, јер већина машина, уређаја и возила садржи ове компоненте. Хидрауличне и пнеуматске системе треба изучавати на једноставнијим примерима. При изучавању хидрауличких и пнеуматских компоненти посебну пажњу треба посветити њиховој конструкцији, својствима, функцији и примени, а код система, њиховом саставу, функцији, испитивању, уградњи и одржавању.	Вредновање остварених извршити кроз: 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања- контролни задатак 3. домаће задатке		Термодинамика- влажност ваздуха, једначине стања идеалног гаса Физика – физичка својства течности, јединице за мерење притиска Моторна возила-хидродинамика		

Образовни профил	Машински техничар моторних возила				
Разред	Четврти				
Наставни предмет	Организација рада				
Годишњи фонд часова	64				
Недељни фонд часова	2				
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања о савременој организацији производње и управљању пословно-производним системом 				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/	Број часова		

	Тема/Област	Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● упозна појмове организација, рад, производња ● објасни појам подела рада ● наведе и објасни шта спада у производне снаге ● објасни појам производни односи ● објасни појам менаџмента ● наведе ауторе класичне, неокласичне и модерне организације рада 	Теорије организације - увод	5	-	-	-	5
<ul style="list-style-type: none"> ● да упозна појам планирања ● да наведе основне врсте планова ● да уочи разлику између оперативног планирања и терминирања ● да уочи разлику између пројекта и активности ● да упозна технику мрежног планирања ● да упозна појам гантограма ● да наведе начине планирања, праћења и регулисања производње уз примену рачунара 	Планирање	4	-	-	-	4
<ul style="list-style-type: none"> ● да упозна појам пословног система ● да наведе спољашње и унутрашње услове ограничења понашања пословног система ● да упозна појам производног програма ● да уочи разлику између техничке и оперативне припреме производње ● да наведе послове обухваћене техничком припремом 	Услови и ограничења понашања пословног система	3	-	-	-	3
<ul style="list-style-type: none"> ● да упозна појам производног капацитета ● да наведе основне врсте производних капацитета ● да наведе методе и технике утврђивања производних капацитета ● да наведе врсте распореда машина ● да наведе основне типове производње 	Производни капацитети	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● да упозна појам залиха ● да упозна појам складишта ● да наведе врсте залиха и складишта ● да наведе основне размере, параметре и показатеље складишних простора 	Организација обезбеђења материјала за производњу	2				2
<ul style="list-style-type: none"> ● упозна појам саобраћаја и транспорта ● објасни појам транспортних токова ● наведе и објасни принципе организације унутрашњег транспорта ● објасни појам комбинованог транспорта ● наведе основне врсте транспортних средстава 	Унутрашњи транспорт	4				4

<ul style="list-style-type: none"> уозна појомове стандардних и специјалних алата наведе и објасни начин складиштења и одржавања алата објасни појам комбинованог транспорта наведе основне врсте транспортних средстава 	Организација обезбеђења производње алатима	2				2
<ul style="list-style-type: none"> да уозна појам организација одржавања да наведе основне системе одржавања да објасни планско-превентивни систем одржавања да објасни информациони систем за одржавање машина 	Организација одржавања машина	3				3
<ul style="list-style-type: none"> да уозна основне елементе студије рада да уозна систем човек-машина да уозна начине уређења радног места да наведе средства, инструменте и документацију за проучавање рада да објасни појам норме и наведе врсте норме да наведе методе за утврђивање норме 	Основни елементи студије рада	5				5
<ul style="list-style-type: none"> да уозна појмове утрошци и трошкови да наведе врсте утрошака и врсте трошкова да објасни разлику између фиксних и варијабилних трошкова да наведе врсте варијабилних трошкова да објасни појам јединичних и укупних трошкова 	Економски показатељи пословања	4				4
<ul style="list-style-type: none"> да уозна појам пословни ис да уозна појмове кадровски ис, финансијски ис, маркетиншки ис, производни ис да објасни појам информација и податак да наведе шта спада у носиоце информација да уозна појам тока информација да уозна начин имплементације пословно-производног ис 	Пословно - производни информациони систем	6				6
<ul style="list-style-type: none"> да уозна појомове менаџмент, менаџери и предузетништво да уозна нивое менаџера да наведе знања и способности менаџера да наведе кључне концепте уважавања менаџерског окружења да наведе шта спада у процес руковођења да наведе утицајне факторе у фази одлучивања и фази спровођења да објасни појам мотивације да наведе теорије понашања људи да наведе стилове менаџмента 	Индустријски менаџмент	8				8
<ul style="list-style-type: none"> да уозна појмове стратегија и стратегијски менаџмент да уозна појмове научно-технички прогрес, тржиште, пословна филозофиј предузећа 	Стратегијски менаџмент и маркетинг	4				4

<ul style="list-style-type: none"> • да зна шта је маркетинг и која су основна начела маркетинга • да наведе елементе маркетинг микса • да наведе шта спада у пеоцес руковођења • да наведе утицајне факторе у фази одлучивања и фази спровођења • да објасни појам мотивације • да наведе теорије понашања људи • да наведе стилове менаџмента 						
<ul style="list-style-type: none"> • да упозна појмове стратегија и стратегијски менаџмент • да упозна појмове научно-технички прогрес, тржиште, пословна филозофија предузећа • да зна шта је маркетинг и која су основна начела маркетинга • да наведе елементе маркетинг микса • да наведе шта спада у пеоцес руковођења • да наведе утицајне факторе у фази одлучивања и фази спровођења • да објасни појам мотивације • да наведе теорије понашања људи • да наведе стилове менаџмента 	Систем квалитета	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • да упозна појам ергономије • да открије који су фактори радних услова • да сазна начин пројектовања радног места и производа са становишта ергономије • да упозна ергономске стандарде • да наведе ергономски аспект тастатуре, екрана и пратеће опреме 	Ергономија	5				5
Укупан број часова			64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Наставни предмет организација рада је састављен тако да представља, са једне стране, надградњу стручних предмета, а са друге даје стручну основу за реализовање других предмета. Због тога је овај предмет при реализацији потребно повезивати с другим стручним предметима, а нарочито с предметима чија је реализација предвиђена са рачунарима и технолошким поступцима. При реализацији наставне материје потребно је градиво непрекидно везивати за економске специфичности рада и производњу у машинској струци. Било да се ради о техно-организационом сегменту, сегменту економије, или сегменту заштите на раду, садржаје програма треба излагати и тумачити уз што веће прилагођавање конкретним и практичним условима и могућностима школе и</p>		<p>Праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а оцењивање ученика се одвија у складу са Правилником о оцењивању. Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању задатака предмета,</p>			<p>Међупредметно повезивање: - сви стручни предмети Компетенције: - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема</p>	

<p>њеног окружења. На примеру конкретног предузећа радне средине показати утицај технологије производње на еколошки систем и оценити ниво заштите на раду. Садржаје програма је неопходно реализовати савременим наставним методама и средствима. У оквиру сваке програмске целине, ученике треба оспособљавати за: самостално проналажење, систематизовање и коришћење информација из различитих извора (стручна литература, интернет, часописи, уџбеници); визуелно опажање, поређење и успостављање веза између различитих садржаја (нпр. повезивање садржаја предмета са свакодневним искуством, садржајима других предмета и др.); тимски рад; самопроцену; презентацију својих радова и групних пројеката и ефикасну визуелну, вербалну и писану комуникацију</p>	<p>као и напредак других ученика уз одговарајућу аргументацију.</p>	
---	---	--

Образовни профил	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА
Разред	33
Наставни предмет	МОТОРНА ВОЗИЛА
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3

Циљ
Стицање знања из природно-математичке дисциплине.

Позавршетку теме ученик ће бити у стању да: ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Упознавање ученика са предметом, садржајима програма, уџбеником и литературом	УВОД	1				1
Стицање стручно теоријских знања из области возила	ВОЗИЛО	6				6
Стицање стручно теоријских знања из области спојница	СПОЈНИЦЕ	16				16
Стицање стручно теоријских знања из области мењачких преносника	МЕЊАЧКИ ПРЕНОСНИК	28				28
Стицање стручно теоријских знања из области зглобних преносника	ЗГЛОБНИ ПРЕНОСНИЦИ	8				8
Стицање стручно теоријских знања из области главних преносника	ГЛАВНИ ПРЕНОСНИК	8				8
Стицање стручно теоријских знања из области диференцијалних преносника	ДИФЕРЕНЦИЈАЛНИ ПРЕНОСНИК	8				8
Стицање стручно теоријских знања из области погонских полувазача	ПОГОНСКА ПОЛУВАЧА	6				6

Стицање стручно теоријских знања из области преноса снаге код возила са више погонских мостова	ПРЕНОС СНАГЕ КОД ВОЗИЛА СА ВИШЕ ПОГОНСКИХ МОСТОВА	12				12
Стицање стручно теоријских знања из области преноса снаге код возила са више погонских мостова	ДИЈАГНОСТИК А НЕИСПРАВНО СТИ	10				10
Стицање стручно теоријских знања из области кретача	КРЕТАЧИ	8				8
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних тандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Увођење низа нових појмова (енталпија, ентропија, ...) захтева брижљиво припремљено образлагање. Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију.		Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.			МАШИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ, МОТОРИ СУС, МЕХАНИКА Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учење у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	

		Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	IV3
Наставни предмет	Моторна возила
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о моторним возилима и прикључним возилима као и о начину градње специјалних возила и принципима функционисања система моторних возила.
- Стицање знања о методама, поступцима и принципима техничког одржавања моторних возила и постављање дијагнозе неисправности на возилу.
- Схватање значаја повезаности и међузависности елемената радног процеса који представљају технолошку целину на пословима провере техничке исправности.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Наведе садржај предмета, фонд часова и уџбеник		Упознавање ученика са предметом, садржајима програма, уџбеником и литературом	1				1
Наведе основне задатке предњег моста Зна шта мора да има греда предњег моста Наведе од чега се састоји рукавац Наброји системе и механизме за вођење точка Објасни чему служе еластични ослонци Објасни шта је задатак пригушивача Дефинише улогу стабилизатора		СИСТЕМ ОСЛАЊАЊА ВОЗИЛА	18				18
Наброји механизме система за управљање Наведе управљачке системе с обзиром на систем рада Објасни шематски приказ система управљања транспортним возилом Објасни чему служе и какви могу бити управљачки механизми Објасни како се изводе преносни механизми Објасни шематски приказ управљачког механизма са зупчастом летвом		СИСТЕМ ЗА УПРАВЉАЊЕ ВОЗИЛОМ	10				10

<p>Дефинише основни задатак система за кочење Наброји од којих се подсистема састоји систем за кочење Дефинише задатак радне кочнице Објасни чему служи помоћна кочница Објасни какав задатак има паркирна кочница Наброји основне компоненте и механизме система за кочење Објасни шематски приказ добош – кочнице Објасни шематски приказ диск - кочнице</p>	СИСТЕМ ЗА КОЧЕЊЕ МОТОРНИХ ВОЗИЛА	27				27
<p>Објасни шта је то носећа површина Објасни шта су пљоснате шкољке каросерије Наведе какве могу бити каросерије аутобуса Објасни шта је ходни део – шасија возила Објасни шта представља оквир возила</p>	НОСЕЋИ СИСТЕМИ	16				16
<p>Наведе активне и пасивне чиниоце безбедности Наведе опште законске одредбе о техничком прегледу возила Наведе неисправности због којих се возила упућују на ванредни технички преглед Наброји уређаје које мора да има овлашћена организација у објекту за вршење техничког прегледа Наведе шта се проверава приликом прегледа уређаја за управљање Наведе шта се проверава приликом прегледа уређаја за заустављање Наведе шта се проверава приликом прегледа уређаја за осветљавање и давање светлосних знакова</p>	ТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД ВОЗИЛА	6				6
<p>Објасни кретање вученог точка по тврдом тлу Објасни кретање погонског точка по тврдом тлу Дефинише коефицијент пријањања Објасни шематски приказ распореда маса и тежишта возила Дефинише отпоре који настају приликом кретања возила Дефинише шта је вучна сила и вучни биланс</p>	ТЕОРИЈА КРЕТАЊА МОТОРНИХ ВОЗИЛА	18				18
Укупан број часова		96				96
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Наставни програм треба остварити уз коришћење очигледних средстава. Посебну пажњу обратити на функцију појединих агрегата и њихову повезаност.		Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.			Експлоатација и одржавање моторних возила Практична настава	

<p>Потребно је добро обрадити уређаје од којих зависи активна и пасивна безбедност саобраћаја у складу са националним и међународним прописима.</p>		<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
---	--	---

Образовни профил	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА
Разред	33
Наставни предмет	ЕКСПЛОАТАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ МОТОРНИХ ВОЗИЛА
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ						
Позавршетку теме ученик/е биће устању да:	ИСХОДИ е	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
Зна садржај предмета		УВОД	1			1
Да могу успешно обављати послове при експлоатацији		ЕКСПЛОАТАЦИОНО-ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ВОЗИЛА	20			20
Стицање знања о техничком опслуживању возила		ТЕХНИЧКО ОПСЛУЖИВАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ ВОЗИЛА	10			10
Стицање знања о потребним алатима за извођење сервиса		АЛАТИ И ПРИБОР	12			12
Стицање знања о употреби сервисне службе		СЕРВИСНА СЛУЖБА	10			10
Стицање знања о начину коришћења алата и опреме у сервису		СЕРВИС	4			4

Стицање знања о уређајима за испитивање	ИСПИТИВАЊЕ ИСПРАВНОСТ И РАДА МОТОРА	12				12
Стицање знања о уређајима	УРЕЂАЈ ЗА ПРАЊЕ ВОЗИЛА	5				5
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Увођење низа нових појмова (енталпија, ентропија, ...) захтева брижљиво припремљено образлагање. Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и налажењу погодних примера за њихову илустрацију. У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази, слике и фотографије	Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.		Моторна возила, Мотори сус Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву			

Образовни профил	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА		
Разред	43		
Наставни предмет	ЕКСПЛОАТАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ МОТОРНИХ ВОЗИЛА		
Годишњи фонд часова	32		
Недељни фонд часова	1 +2+2		
Циљ	Стицање знања из природно-математичке дисциплине.		
ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова	

Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Зна садржај предмета	УВОД	1				1
Стицање знања о неопходним инструментима за утврђивање неисправности	ИНСТРУМЕНТИ	4	10			4+10+10
Стицање знања о могућим кваровима на системима возила	НЕИСПРАВНОСТИ НА СКЛОПОВИМА И АГРЕГАТИМА	17	44			17+44+44
Стицање знања о последицама хабања на системе на возилу	ТЕОРИЈА ИСТРОШЕЊА (ХАБАЊЕ)	10	10			10+44+44
Укупан број часова		32	64			32+64+64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
Садржај програма реализовати у учионици са мерним ланцем за испитивање возила, са рачунарским прикупљањем и обрадом података	Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.	МОТОРНА ВОЗИЛА, МОТОРИ СУС, Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву				

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Мерење и контролisaње					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
Стицање знања из техничке дисциплине.						
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			Укупан број часова
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	
Наведу садржаје програма		Уводни део		1		1

Наведу како се организује контрола квалитета, контролна места и одржавање	Основи индустријске метрологије		1			1
Мере са различитим мерним средставима за мерење дужина, површина, углова, снаге, притиска, протока и друго	Мерење и контролисање		12			12
Објасне како се мери компресија мотора, контролише састав и димност издувних гасова. Опишу како се испитује октански број Дефинишу испитивање ефективне снаге мотора	Мотор СУС		10			10
Испитају карбуратор Мере специфичну тежину електролита акумулатора Мере напон акумулатора Испитују углао затварања и отварања контакта прекидача паљења (платинастих дугмади) Објасне коришћење стробоскопске лампе	Паљење ОТО - мотора		8			8
Објасне како се подешава убризгавања горива у мотор	Дизел мотори		2			2
Објасне како се контролишу клип, клипњача, радилица и замајац	Погонски механизам мотора СУС		6			6
Мере карактеристична места на вентилу Објасне како се регулише зазор између вентила и подизача Опишу како се испитују вентилске опруге	Разводни механизам		4			4
Наведу карактеристике угла точка	Управљачки механизам		4			4
Објасне како се контролишу диск и спојница	Погонска трансмисија		4			4
Наведу уређаје за мерење температуре и притиска и протока Објасне како се мери обртног момента Наведу како се контролише сила кочења Објасне контролу светлосне сигнализације	Мерни уређаји		12			12
Укупан број часова			64			64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>Увођење низа нових појмова захтева брижљиво припремљено образлагање . Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију.</p> <p>У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази , слике и фотографије као и видео записи са интернета</p>	<p>Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма.</p> <p>Испитивање : усмено и писмено</p>	<p>Физика Мотори СУС Моторна возила Елементи аутоматизације моторних возила Експлоатација и одржавање моторних возила Електротехника и електроника Хидраулика и пнеуматика Термодинамика Компетенција за целоживотно учење Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Елементи аутоматизације моторних возила					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
Стицање знањатехничке дисциплине.						
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	ИСХОДИ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Разумеју који су елементи аутоматизације	Увод	1				1
Дефинишу улазне и излазне величине Опишу спреге система Нацртају функционалну шему система Нацртају дијаграм стања	Основне теорије система аутоматског управљања	8				8
Дефинишу динамичке карактеристике мерних система Објасне одзиве мерних система Наведу грешке мерних система	Мерни системи	6				6
Објасне електрична оптерећења мерних система	Оптерећење мерних система	2				2

Дефинишу поузданост мерних система Објуасне факторе који утичу на избор мерних система	Поузданост мерних система	2				2
Нацртају функционалну шему појачивача Наброје врсте појачивача	Појачивачи	3				3
Објасне функцију и нацртају функционалну шему управљачког система опште намене Објасне шта је негативна повратна спрега Разумеју концепте аутоматског управљања	Концепти система аутоматског управљања	12				12
Наброје где се врши аутоматизација укод моторног возила	Аутоматизација моторног возила	2				2
Објасне аутоматизацију пумпе за гориво, карбуратора, паљења и сагоревања вкод бензинских мотора.	Аутоматски системи бензинских мотора	14				14
Опишу принцип рада регулатора пумпи високог притиска	Аутоматски системи дизел мотора	10				10
Објасне принцип рада уређаја за климатизацију возила	Климатизација возила	2				2
Опишу систем за ношење оруђа Објасне систем за централну регулацију притиска у пнеуматској инсталацији на возилу	Аутоматизација специјалних система аутоматских возила	2				2
Укупан број часова		64				64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
Увођење низа нових појмова захтева брижљиво припремљено образлагање. Због тога посебна пажња треба да буде поклоњена физикалном осмишљавању поменутих појмова и и налажењу погодних примера за њихову илустрацију. У усвајању материје могу допунски да помогну дијаграми и шематски прикази, слике и фотографије као и видео садржаји са интернета		Праћење и вредновање ученика остварује се у складу са општим педагошким и дидактичким упутствима за остваривање садржаја програма. Испитивање: усмено и писмено			Физика Мотори СУС Моторна возила Експлоатација и одржавање моторних возила Електротехника и електроника Хидраулика и пнеуматика Мерење и контролисање	

		Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.
--	--	---

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	I					
Наставни предмет	Практична настава					
Годишњи фонд часова	111					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> Да ученици овладају елементарним вештинама и умењима за обављање технолошких операција и поступака и на тај начин да се оспособе да практично примењују знања и умења на руковању, одржавању, опслуживању, производњи и сервисирању моторних возила. 						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
Наведите садржај радионице Примењује правилник о заштити на раду, Поштује правила чувања и одржавања алата и прибора ИОП2 - Наведите садржај радионице ИОП2 - Поштује правила чувања и одржавања алата и прибора		УВОД			3	3
Познаје различите методе мерења, Препознаје мерила, Користи мерила за мерење дужинских мера, Објасни поступак мерења помичним мерилом, Наброји гранична мерила, Примењује мерила за контролу углова, Одређује зазор мерилима за зазоре. ИОП2 - Користи мерила за мерење дужинских мера ИОП2 - Примењује мерила за контролу углова,		МЕРЕЊЕ И КОНТРОЛИСАЊЕ			9	9

<p>Познаје технику оцртавања и обележавања, Користи одговарајуће алате и приборе, Наоштри иглу за оцртавање ИОП2 - Познаје технику оцртавања и обележавања,</p>	ОЦРТАВАЊЕ ОБЕЛЕЖАВАЊЕ				3	3
<p>Разликује турпије по облику и квалитету, Уме да насади турпију, Одабере одговарајућу турпију према захтевима обраде, Примењује одговарајућу технику турпијања, Примењује правила одржавања и одлагања алата. ИОП2 - Разликује турпије по облику и квалитету, ИОП2 - Примењује одговарајућу технику турпијања,</p>	ТУРПИЈАЊЕ				21	21
<p>Наброји и препозна алате за сечење и одсецање Користи технику одсецања пљоснатим секачем, Користи ручне маказе при сечењу лима, Објасни принцип рада машинских маказа ИОП2 - Наброји и препозна алате за сечење и одсецање ИОП2 - Користи ручне маказе при сечењу лима,</p>	СЕЧЕЊЕ И ОДСЕЦАЊЕ				6	6
<p>Правилно поставља лист тестере у оквир, Правилно користи технику рада и поступак ручног резања, ИОП2 - Правилно користи технику рада и поступак ручног резања,</p>	ОДСЕЦАЊЕ ТЕСТЕРАМА				3	3
<p>Познаје и примењује технику ручног исправљања лимова Објасни технику исправљања осовина, Објасни технику машинског исправљања, Примењује технику ручног савијања лимова, Објасни принцип машинског савијања, Користи технике правилног савијања цеви и профила ИОП2 - Познаје и примењује технику ручног исправљања лимова ИОП2 - Примењује технику ручног савијања лимова,</p>	ОБЛИКОВАЊЕ ЛИМОВА И ПРОФИЛА				8	8
<p>Препознаје различите облике заковица, Објасни процес ручног закивања, Правилно примењује алат у поступку ручног закивања у хладном стању ИОП2 - Препознаје различите облике заковица, ИОП2 - Правилно примењује алат у поступку ручног закивања у хладном стању</p>	ЗАКИВАЊЕ				3	3
<p>Препознаје различите врсте бургија, Наброји и препозна различите врсте бушилица, Правилно изврши припрему за бушење,</p>	БУШЕЊЕ И УПУШТАЊЕ				3	3

<p>Изврши бушење и упуштање ручном електричном бушилицом и стоном бушилицом ИОП2 - Препознаје различите врсте бургија, ИОП2 - Изврши бушење и упуштање ручном електричном бушилицом и стоном бушилицом</p>						
<p>Препознаје различите врсте урезника , нарезница и глава за резање навоја, Наброји алат и прибор за ручно резање навоја, Правилно изврши припрему за резање навоја, Правилно примењује технику резања навоја. ИОП2 - Препознаје различите врсте урезника , нарезница и глава за резање навоја, ИОП2 - Правилно примењује технику резања навоја.</p>	РЕЗАЊЕ НАВОЈА				6	6
<p>Објасни корозију као хемијски или електрохемијски процес, Наброји врсте корозије, Правилно припреми површину за заштиту, Познаје различите начине заштите превлачењем, Нанесе неметалне заштитне превлаке различитим средствима. Заштити метални део конзервацијом. ИОП2 - Правилно припреми површину за заштиту, ИОП2 - Нанесе неметалне заштитне превлаке различитим средствима. ИОП2 - Заштити метални део конзервацијом.</p>	ПОВРШИНСКА ЗАШТИТА				6	6
<p>Препознаје алат и прибор за меко и тврдо лемљење Објасни процес меког и тврдог лемљења Правилно примењује прибор у поступку меког лемљења ИОП2 - Препознаје алат и прибор за меко и тврдо лемљење ИОП2 - Правилно примењује прибор у поступку меког лемљења</p>	ЛЕМЉЕЊЕ				4	4
<p>Препознаје прибор и опрему за електролучно заваривање Објасни процес електролучног заваривања, Правилно примењује прибор у поступку ручног електролучног заваривања Препознаје прибор и опрему за гасно заваривање Објасни процес гасног заваривања, Правилно примењује прибор у поступку гасног заваривања ИОП2 – Препознаје прибор и опрему за електролучно заваривање ИОП2 - Препознаје прибор и опрему за гасно заваривање</p>	ЗАВАРИВАЊЕ				18	18
<p>Препознаје различите алате и приборе за растављање и састављање , њихову намену и начин употребе. Придржава се технолошког поступка растављања и састављања у процесу одржавања машина</p>	САСТАВЉАЊЕ И РАСТАВЉАЊЕ МАШИНА И				18	18

ИОП2 - Препознаје различите алате и приборе за растављање и састављање , њихову намену и начин употребе.	ЊИХОВИХ СКЛОПОВА					
Укупан број часова					111	111
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
Програм омогућава поступно савладавање почетних знања, умења и вештина ручне и машинске обраде, спајања , састављања и растављања машина. Највећи део времена треба треба утрошити на извођење операција и поступака. Практични рад треба непрекидно повезивати са градивом из стручних предмета. Значајно је у току наставе посветити посебну пажњу поштовању радне дисциплине и мерама заштите на раду	Испитивање : усмено и писмено Посматрање поступка извођења радних операција Ученички радови	Техничко цртање Машински материјали Компетенција за целоживотно учење Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини				

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	Други					
Наставни предмет	Практична настава					
Годишњи фонд часова	222					
Недељни фонд часова	6					
Циљ						
Да ученици овладају елементарним вештинама и умењима за обављање технолошких операција и поступака и на тај начин да се оспособе да практично примењују знања и умења на руковању , одржавању, опслуживању, производњи и сервисирању моторних возила.						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
Наведе садржај радионице Зна садржај радионице и радно место, Примењује правилник о заштити на раду, Поштује правила чувања и одржавања алата и прибора		УВОД			6	6
Познаје различите врсте мотора, Препознаје различите алате , уређаје и приборе за одржавање и поправку мотора Користи методе одржавања и поправки мотора		ОСНОВНИ ПОЈМОВИ О ТЕХНИЧКОМ ОДРЖАВАЊУ МОТОРА			12	12
Познаје основне делове и склопове мотора, њихове функције , материјал и израду		ОДРЖАВАЊЕ И ПОПРАВКА			48	48

Користи алате, уређаје и опрему за одржавање и поправку мотора Зна да изврши контролу основних елемената мотора	ГЛАВНИХ ДЕЛОВА МОТОРА						
Разликује делове , елемете, улогу и начин рада система за напајање ОТО мотора Уме да расклапи , дијагностикује , склапањи и провери рада пумпе. за гориво Зна састав и рад карбуратора, Уме да подеси ниво горива у лончету	СИСТЕМ ЗА НАПАЈАЊЕ ОТО МОТОРА					30	30
Зна да испита исправност и напајање индукционог калема и електронског модула. Уме да провери отпор између акумулатора и модула намотаја индукционог калема, магнетног импулса и разводника Објасни принцип рада система за паљење ото-мотора	СИСТЕМ ЗА ПАЉЕЊЕ ОТО МОТОРА					36	36
Зна да објасни принцип рада система за убризгавање горива дизел мотор Уме да изгради и угради пумпу и грубе и fine пречистаче, Уме да угради, изгради и подеси бризгалке	СИСТЕМ ЗА УБРИЗГАВАЊЕГ ОРИВА ДИЗЕЛ МОТОРА					36	36
Зна да објасни систем за хлађење мотора, Уме да изгради и угради пумпу и термостат	СИСТЕМ ЗА ХЛАЂЕЊЕ МОТОРА					18	18
Зна да објасни састав , делове и рад система за подмазивање Уме да изгради и угради пумпу за уље. Уме да замени уље и пречистач уља	СИСТЕМ ЗА ПОДМАЗИВАЊЕ МОТОРА					18	18
Зна да изврши контролу исправности рада мотора Уме да изврши испитивање радне способности мотора и да планира захват на мотору	ТЕХНИЧКО ОДРЖАВАЊЕ И ОПСЛУЖИВАЊЕ МОТОРА					18	18
Укупан број часова						222	222
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
Програм омогућава поступно савладавање почетних знања, умења и вештина ручне и машинске обраде, спајања , састављања и растављања машина. Највећи део времена треба треба утрошити на извођење операција и поступака. Практични рад треба непрекидно повезивати са градивом из стручних предмета.		Испитивање : усмено и писмено Посматрање поступка извођења радних операција Ученички радови			Моторна возила Експлоатација и одржавање моторних возила Елементи аутоматизације моторних возила Електротехника и електроника Хидраулика и пнеуматика		

Значајно је у току наставе посветити посебну пажњу поштовању радне дисциплине и мерама заштите на раду		Мерење и контролисање Компетенција за целоживотно учење Комуникација Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.
--	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила					
Разред	III					
Наставни предмет	Практична настава					
Годишњи фонд часова	259					
Недељни фонд часова	7					
Циљ <ul style="list-style-type: none"> Да ученици овладају елементарним вештинама и умењима за обављање технолошких операција и поступака и на тај начин да се оспособе да практично примењују знања и умења на руковању , одржавању, опслуживању, производњи и сервисирању моторних возила. 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ћ е бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Наведе садржај радионице Примењује правилник о заштити на раду, Поштује правила чувања и одржавања алата и прибора	УВОД				1	1
Препознаје различите врсте спојница Препознаје различите алате , уређаје и приборе за одржавање и поправку спојница Користи методе одржавања и поправки спојница Препознаје различите примере неисправности спојница, начин и поступак отклањања истих	СПОЈНИЦЕ				48	48
Препознаје основне делове и склопове мењачког преносника Користи алате, уређаје и опрему за одржавање и поправку мењачког преносника Изврши контролу основних елемената мењачког преносника	МЕЊАЧКИ ПРЕНОСНИЦИ				77	77

Замени дотрајале елементе мењачког преносника: зупчанике, вратила, синхронизаторе, лежајеве и заптиваче. Склопи и подеси елементе мењачког преносника, замени уље .							
Разликује делове , елементе, улогу и начин рада система зглобног преносника Расклапи , дијагностикује и склопи зглобни преносник Угради зглобни преносник и изврши уравнотежење. Провери рад Преознаје елементе хомокинетичког зглоба. Дијагностикује кварове хомокинетичког зглоба, Изврши изградњу и замену дотрајалих елемената. Изврши монтажу на возилу и провери рад.	ЗГЛОБНИ ПРЕНОСНИЦИ					28	28
Преозна елементе склопа главног преносника. Расклапи и изврши дефектажу главног преносника и замени оштећене делове Угради на возило главни преносник и да изврши подешавање уз употребу мерних инструмената.	ГЛАВНИ ПРЕНОСНИЦИ					28	28
Преозна елементе склопа диференцијалног преносника Изгради и изврши расклапање и дефектажу диференцијалног преносника. Замени оштећене делове диференцијалног преносника Изгради, угради и подеси диференцијални преносник	ДИФЕРЕНЦИЈАЛ НИ ПРЕНОСНИК					49	49
Преозна елементе склопа погонских полувратила, Изврши расклапање и дефектажу погонских полувратила. Замени оштећене делове. Угради на возило погонска полувратила и да их подеси уз употребу мерних инструмената. Провери рад погонских полувратила.	ПОГОНСКА ПОЛУВРАТИЛА					14	14
Изгради и изврши демонтажу точкова, Подеси и уравнотежи ротирајуће масе, статички и динамички. Угради точак на возило.	ТОЧКОВИ (КРЕТАЧИ)					14	14
Укупан број часова						259	259
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције			
Програм омогућава поступно савладавање почетних знања, умења и вештина ручне и машинске обраде, спајања , састављања и растављања машина.	Испитивање : усмено и писмено Посматрање поступка извођења радних операција Ученички радови			Машински елементи Моторна возила Експлоатација и одржавање моторних возила			

<p>Највећи део времена треба треба утрошити на извођење операција и поступака. Практични рад треба непрекидно повезивати са градивом из стручних предмета. Значајно је у току наставе посветити посебну пажњу поштовању радне дисциплине и мерама заштите на раду</p>		<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
---	--	--

Образовни профил	Машински техничар моторних возила
Разред	IV
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	224
Недељни фонд часова	7

Циљ

Да ученици овладају елементарним вештинама и умењима за обављање технолошких операција и поступака и на тај начин да се оспособе да практично примењују знања и умења на руковању , одржавању, опслуживању, производњи и сервисирању моторних возила.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Наведите садржај радионице Примењује правилник о заштити на раду, Поштује правила чувања и одржавања алата и прибора	УВОД				1	1
Препознаје различите врсте система за ослањање Препознаје различите алате , уређаје и приборе за одржавање и поправку система за ослањање Користи методе одржавања и поправки система за ослањање Препознаје различите примере неисправности система за ослањање, начин и поступак отклањања истих	СИСТЕМ ЗА ОСЛАЊАЊЕ ВОЗИЛА				48	48
Препознаје основне делове и склопове система за управљање Користи алате, уређаје и опрему за одржавање и поправку система за управљање Изврши контролу основних елемената система за управљање Замени дотрајале елеменате система за управљање Склопи и подеси елеменате система за управљање	СИСТЕМ ЗА УПРАВЉАЊЕ				49	49

Разликује делове , елемете, улогу и начин рада система за кочење Препознаје елементе система за кочење. Дијагностикује кварове система за кочење, Изврши изградњу и замену дотрајалих елемената. Изврши монтажу на возилу и провери рад.	СИСТЕМ ЗА КОЧЕЊЕ				91	91
Препозна елементе склопа носећег система. Расклапи и изврши дефектажу носећег система и замени оштећене делове	НОСЕЋИ СИСТЕМИ				14	14
Наведе потребну документацију за технички преглед возила Оспособљен за рад на линији техничког прегледа.	ТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД ВОЗИЛА				21	21
Обука вожње ученика за возаче „Б“ категорије Познавање саобраћајних прописа	НАСТАВА У БЛОКУ			60		
Укупан број часова				60	224	224
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
Програм омогућава поступно савладавање почетних знања, умења и вештина ручне и машинске обраде, спајања , састављања и растављања машина. Највећи део времена треба утросити на извођење операција и поступака. Практични рад треба непрекидно повезивати са градивом из стручних предмета. Значајно је у току наставе посветити посебну пажњу поштовању радне дисциплине и мерама заштите на раду	Испитивање : усмено и писмено Посматрање поступка извођења радних операција Ученички радови			Моторна возила Експлоатација и одржавање моторних возила Елементи аутоматизације моторних возила Електротехника и електроника Хидраулика и пнеуматика Мерење и контролисање Компетенција за целоживотно учење Комуникација Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.		

5.5. Техничар друмског саобраћаја

5.5.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Саобраћај			
Образовни профил		Техничар друмског саобраћаја			
Број и година издања службеног гласника смера		11.6.2018. Година <i>LXVII</i> БРОЈ 8			
Верификациони број смера		022-05-00361/94-03 Министарство просвете, науке и технолошког развоја			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Саобраћајни системи	2	74	теоретска	Обавезни
I	Технологија материјала	2	74	теоретска	Обавезни
I	Техничко цртање	2	74	вежбе	Обавезни
I	Физика	2	74	теоретска	Обавезни
I	Практична настава	2	74	практична настава	Обавезни
I	Српски језик и књижевност	3	111	теоретска	Обавезни
I	Страни језик - енглески	2	74	теоретска	Обавезни
I	Физичко васпитање	2	74	теоретска	Обавезни
I	Математика	3	111	теоретска	Обавезни
I	Рачунарство и информатика	2	74	вежбе	Обавезни
I	Историја	2	74	теоретска	Обавезни
I	Ликовна култура	1	37	теоретска	Обавезни
I	Географија	2	74	теоретска	Обавезни
I	Хемија	2	74	теоретска	Обавезни
I	Биологија	2	74	теоретска	Обавезни
I	Грађанско васпитање/верска настава	1	37	теоретска	Обавезни изборни
II	Механика	2	70	теоретска	Обавезни
II	Моторна возила	3	105	теоретска	Обавезни
II	Саобраћајна психологија	2	70	теоретска	Обавезни
II	Машински елементи	2	70	теоретска	Обавезни
II	Терет у транспорту	3	105	теоретска	Обавезни
II	Регулисање и безбедност саобраћаја	2	70	теоретска	Обавезни
II	Саобраћајна инфраструктура	3	105	теоретска	Обавезни
II	Практична настава	4	140	Практична настава	Обавезни
II	Практична настава у блоку	30+12+18	60	Блок настава	Обавезни
II	Српски језик и књижевност	3	105	теоретска	Обавезни
II	Страни језик - енглески	2	70	теоретска	Обавезни
II	Физичко васпитање	2	70	теоретска	Обавезни
II	Математика	3	105	Теоретска	Обавезни
II	Грађанско васпитање/веронаука	1	35	теоретска	Обавезни
III	Регулисање и безбедност саобраћаја	2	70	теоретска	Обавезни

III	Моторна возила	3	105	теоретска	Обавезни
III	Саобраћајна инфраструктура	2	70	теоретска	Обавезни
III	Организација превоза	4	140	теоретска	Обавезни
III	Практична настава	6	210	Практична настава	Обавезни
III	Практична настава у блоку	30	30	Блок настава	Обавезни
III	Механизација претовара	2	70	теоретска	изборни стручни
III	Интегрални транспорт	2	70	теоретска	изборни стручни
III	Српски језик и књижевност	3	105	теоретска	Обавезни
III	Страни језик - енглески	2	70	теоретска	Обавезни
III	Физичко васпитање	2	70	теоретска	Обавезни
III	Математика	3	105	теоретска	Обавезни
III	Грађанско васпитање/ верска настава	1	37	теоретска	обавезни изборни
III	Изабрана поглавља математике	2	70	теоретска	Изборни
III	Логика са етиком	2	70	теоретска	Изборни
III	Историја – одабране теме	2	70	теоретска	Изборни
III	Екологија и заштита животне средине	1	37	теоретска	Изборни
III	Музичка култура	1	37	теоретска	Изборни
IV	Регулисање и безбедност саобраћаја	2	62	теоретска	Обавезни
IV	Моторна возила	2	62	теоретска	Обавезни
IV	Саобраћајна инфраструктура	2	62	теоретска	Обавезни
IV	Организација превоза	3	93	теоретска	Обавезни
IV	Интелигентни транспортни системи	2	62	теоретска	Обавезни
IV	Предузетништво	2	62	вежбе	Обавезни
IV	Практична настава	6	186	Практична настава	Обавезни
IV	Практична настава у блоку	30 + 30 + 30	90	Практична настава	Обавезни
IV	Саобраћајно пројектовање	2	62	теоретска	Изборни стручни
IV	Трасологија	2	62	теоретска	Изборни
IV	Српски језик и књижевност	3	93	теоретска	Обавезни
IV	Страни језик – енглески	2	62	теоретска	Обавезни
IV	Физичко васпитање	2	62	теоретска	Обавезни
IV	Математика	3	93	теоретска	Обавезни
IV	Грађанско васпитање / верска настава	1	31	теоретска	Обавезни изборни
IV	Изабрана поглавља математике	2	62	теоретска	Изборни
IV	Логика са етиком	2	62	теоретска	Изборни
IV	Историја – одабране теме	2	62	теоретска	Изборни
IV	Екологија и заштита животне средине	1	31	теоретска	Изборни
IV	Музичка култура	1	31	теоретска	Изборни

5.5.2. Начини ostvarивања принцип , циљева и исхода по модулима

5.5.2.1. Општеобразовни предмети

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја						
Разред	Први						
Наставни предмет	Српски језик и књижевност						
Годишњи фонд часова	111						
Недељни фонд часова	3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> - Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност - Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе - Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности - Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, кодекс етичких норми - Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима - Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем - Стицање знања из области фонетике (фонологије) и морфофологије књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању. - Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом - Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик/бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте уметности и њихова изражајна средства • објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности • наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности • познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике • одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу • износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевног дела	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе 		Књижевност старог века	12				12

<ul style="list-style-type: none"> • наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама • тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима • објасни универзалне поруке књижевности старог века 						
<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали • именује ауторе и дела • разуме поетику жанрова средњовековне књижевности • лоцира обрађене текстове у историјски контекст • објасни значај средњовековне књижевности за српску културу • анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака 	Средњовековна књижевност	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • разликује лирске, епске и лирско-епске песме • уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) • процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности • тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима • упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније представнике и њихова дела • објасни значење појмова хуманизам и ренесанса • наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе • упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе • објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације 	Хуманизам и ренесанса	11				11
<ul style="list-style-type: none"> • објасни функцију језика и појам језичког знака • разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика • наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века • наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	Општи појмови о језику	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • уме да се служи правописом • разликује гласовне алтернације • влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору 	Фонетика	10				10

<ul style="list-style-type: none"> примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	10			10
<ul style="list-style-type: none"> опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању разликује функционалне стилове препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	21			21
Укупан број часова		111			111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; Сузбијање мисаоне инерције; Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; Неговање примењеног знања и умења; Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> Историја Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност Упознавање са поетиком романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности Упознавање са поетиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности

<ul style="list-style-type: none"> - Систематизовање знања о врстама речи и њиховим облицима - Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом - Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом, користе различите облике казивања и функционалне стилове 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик/бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности • објасне значај Венцловића и Орфелина за развој језика и књижевности код Срба • препозна одлике просветитељства на обрађеним делима • објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност • направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности • наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима 	Барок, класицизам, просветитељство	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике романтизма и њихова дела • уочава и образлаже одлике романтизма • изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања • препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Романтизам	24				24
<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике правца и њихова дела • дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела • процењује друштвене појаве и проблеме које покреће књижевно дело • развије критички став и мишљење при процени поступака и понашања јунака у обрађеним делима 	Реализам	27				27
<ul style="list-style-type: none"> • одреди врсту речи и граматичке категорије • употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом 	Морфологија	11				11

<ul style="list-style-type: none"> примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	6			6
<ul style="list-style-type: none"> изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама у књижевним текстовима и свакодневном животу препозна одлике стручно-научног стила примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	24			24
Укупан број часова		105			105
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; Сузбијање мисаоне инерције; Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; Неговање примењеног знања и умења; Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> Историја Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са основним одликама правца, представницима и њиховим делима Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима Систематизовање знања о основним правилима грађења речи Упознавање ученика са основама лексикологије Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученици/брати у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> наведе одлике правца, представнике и њихова дела уочи и тумачи модерне елементе у изразу и форми књижевног дела анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Модерна	28				28
<ul style="list-style-type: none"> наведе одлике праваца, представнике и њихова дела наведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два светска рата успостави узајамни однос књижевних дела и времена у коме су настала анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Књижевност између два рата	32				32
<ul style="list-style-type: none"> препозна просте, изведене и сложене речи примени основне принципе творбе речи 	Творба речи	4				4
<ul style="list-style-type: none"> препозна и одреди вредност лексеме уме да се служи речницима наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 	Лексикологија	7				7
<ul style="list-style-type: none"> примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми скраћује речи у складу са прописаним правилима 	Правопис	10				10
<ul style="list-style-type: none"> износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању 	Култура изражавања	24				24
Укупан број часова		105				105
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; Сузбијање мисаоне инерције; Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; Неговање примењеног знања и умења; 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> Историја Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња		

- Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама.		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	93
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Упознавање са одликама савремене поезије, њеним представницима и делима
- Упознавање са књижевнотеоријским појмовима, специфичностима савремене прозе, њеним представницима и делима
- Упознавање са основним одликама савремене драме, представницима и делима
- Упознавање са писцима и делима светске књижевне баштине
- Систематизовање знања из синтаксе
- Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом
- Усавршавање културе изражавања и неговање интересовања за праћење културних садржаја и критички однос према њима, као и оспособљавање за операционализацију функционалних стилова

ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе обележја савремене поезије • тумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њима • изведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама 	Савремена поезија	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • именује различите прозне врсте и приповедне поступке • тумачи дело у складу са његовим жанровским особеностима • интегрише лично искуство током читања и тумачења дела • вреднује дело износећи аргументе 	Савремена проза	24				24
<ul style="list-style-type: none"> • увиди разлику између традиционалне и савремене драме 	Савремена драма	10				10

<ul style="list-style-type: none"> • упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације • формулише личне утиске и запажања о драмском делу 						
<ul style="list-style-type: none"> • препозна свевременост обрађених тема • тумачи дела изnoseћи своја запажања и утиске и образложења о њима 	Класици светске књижевности	12			12	
<ul style="list-style-type: none"> • одреди синтаксичке јединице и њихову функцију • одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција • разуме појам конгруенције • познаје систем глаголских облика 	Синтакса	8			8	
<ul style="list-style-type: none"> • примени правописне знаке у складу са језичком нормом • употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом 	Правопис	7			7	
<ul style="list-style-type: none"> • напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте • састави биографију, молбу, жалбу, приговор... • процењује вредност понуђених културних садржаја 	Култура изражавања	19			19	
Укупан број часова		93			93	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња		

--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.)
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини и поступци остваривања програма:
<ul style="list-style-type: none"> - разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно) - разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, ознакама, етикетама) - разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)- у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима) - разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој 	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) • Свет рада (перспективе и образовни системи) 	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво</p>

<p>особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и коришћење)</p> <ul style="list-style-type: none"> - употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје - саставља кратак текст о одговарајућој теми - пише кратке поруке релевантне за посао (место, термини састанка) - пише краћи текст о себи и свом окружењу - попуњава формулар где се траже лични подаци - на једноставан начин се споразумева са саговорником који говори споро и разговетно - поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум) - пише кратко лично писмо, поруку, разгледницу, честитку- препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи) - користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност • Интересантне животне приче и догађаји • Живи свет и заштита човекове околине • Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране) • Медији и комуникација • Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) • Потрошачко друштво • Спортски и спортске манифестације • Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик • Европа и заједнички живот народа • Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја) 	<p>глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прог्रेसију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прог्रेसија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да</p>
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго) Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација) 	<p>се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
Укупан број часова: 74		
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:		Међупредметно повезивање и компетенције:
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.		<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2
Циљ:	
<ul style="list-style-type: none"> Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.) Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика 	

<p>- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика</p>		
<p>ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ</p>	<p>Начини и поступци остваривања програма:</p>
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са уобичајеним и новим активностима на часу. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста (приближног трајања око 5 минута), у зависности од степена познавања теме и контекста, постави хипотезе у вези са: врстом усменог текста који слуша, нпр. обавештења, упутства и упозорења, анкетирање пролазника и друго; бројем саговорника, њиховим статусом и намерама; општим садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.). Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби наредних слушања (у зависности од тежине текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту и садржај усменог текста, на статус, намере и међусобне односе саговорника; разуме најбитније елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор. Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о познатим темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују релативно познате теме; разуме општи садржај рекламних порука и радио емисија (до 12 мин), о темама из свакодневног живота и живота младих. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују релативно познате теме; разуме тему и делове песама које слуша. Спонтана интеракција: разуме фразе и реченице настале у спонтаној интеракцији у вези са познатим ситуацијама, уз отежавајуће околности природне комуникације (бука на улици, телефонски разговори, интервју лицем у лице, телефонским путем, преко скајпа итд.). Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) • Свет рада (перспективе и образовни системи) • Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност • Интересантне животне приче и догађаји • Живи свет и заштита човекове околине • Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране) • Медији и комуникација • Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) • Потрошачко друштво 	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго. Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова. Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију</p>

ЧИТАЊЕ:

Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: уочава и препознаје разлику у структури и садржају текстуалних врста којекористи у приватном и школском домену.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања:

разуме појединачне информације дужих аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 200 речи о конкретним темама из области непосредног интересовања (породични живот, свакодневница, школа, посао, слободно време, дневни догађаји), изводећи закључке о непознатим значењима на основу контекста, језичких знања и других предзнања.

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме целину и појединачне делове обавештења и упозорења на јавним местима; разуме описе догађаја, осећања, намера у мери која му омогућује редовну преписку са пријатељима и познаницима; разуме главну нит аргументације у представљању неког проблема, чак и ако не разуме сваки појединачни детаљ; разуме суштинске информације из неког информативног текста (нпр. вести, извештаја, биографије), написаног једноставним стилем, на релативно познате теме.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у уобичајеним писаним документима (писмима, проспектима, обавештењима) пронађе и разуме већи број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства и саветодавне текстове уколико су писани јасним језиком и/или праћени визуелним елементима, без великог броја стручних израза; разуме краће текстове о савременој друштвеној проблематици, разазнајући ауторов генерални став или гледиште.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставне литерарне текстове различитих жанрова (поезију, прозу, драму), уколико у њима нема симболичких и интертекстуално специфичних елемената.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: на једноставан начин описује и извештава о различитим темама из домена личних интересовања користећи познате језичке елементе (лексичке и морфосинтаксичке структуре); описује или репродукује, са приличном лакоћом, садржај мање компликованих прича и описа догађаја, ређајући хронолошки збивања и користећи одређене лексичке структуре; опише неки стварни или измишљени догађаји говори о надањима, сновима и циљевима; опише свакодневне радње и навике, говори о реализованим активностима као и о припремању и планирању неке будуће активности.

Аргументовање: аргументује личне ставове тако да га саговорник без потешкоћа разуме скоро током целог излагања; укратко образложи и објасни шта мисли, планира и ради.

Излагање пред публиком: описује и излаже о темама из области личног искуства и образовања или струке, са претходном припремом и уз помоћ визуелних средстава која

- Спортски и спортске манифестације
- Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик
- Европа и заједнички живот народа
- Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)
- Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)
- Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између

му олакшавају презентацију; одговори на једноставна и непосредна питања која се односе на презентацију, под условом да му се пружи помоћ при формулисању одговора; интерпретира радњу неког филма или књиге.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: прати говор саговорника када му се обраћа разговорно, користећи уобичајене изразе, али понекад је потребно да му се искази понове ради појашњења одређених речи и изрза.

Неформални разговор (између пријатеља): износи лични став или затражи нечији став или мишљење о познатим темама из домена личних интересовања и образовања користећи познате језичке елементе; снађе се у решавању одређеног проблема, нпр. сналажења у свакодневним ситуацијама, постављајући практична питања типа: Куда ићи? Шта радити? Како се организовати? (планови за излазак и сл.); препозна тему неког разговора уколико се прича полако и разговорно; изрази слагање или неслагање са саговорником.

Формална комуникација: прати основни смисао формалне дискусије о познатим темама из домена личних интересовања, образовања или струке ако се говори стандардним језиком и користе познати језички елементи; изрази лични став, али се тешко сналази у покретању расправе; размени одређене информације и каже своје мишљење о неким практичним питањима, уколико се то од њега тражи на директан начин, под условом да му се помогне у формулисању исказа и да му се, ако затреба, понове најважнији делови; сналази се у већини ситуација које су у вези са неким путовањем или организацијом путовања (резервисање смештаја, куповина карата, тражење информација од других путника...).

Функционална сарадња: прати шта се говори и, ако затреба, понови речи саговорника, како би се уверио да су се добро разумели; пренесе једноставне и директне информације.

Интервјуисање: користи припремљени упитник за вођење организованог разговора, уз спонтано постављање неколико додатних питања.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише на разложан и јасан начин о разноврсним темама из свог подручја интересовања и окружења; у једноставном и везаном тексту може јасно да опише осећања и реакције; у стању је да опише и резимира видео и аудио поруке у вези са познатим ситуацијама и садржајима из свакодневног живота младих, као и садржаје информативног и документарног карактера.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише кратке формалне и неформалне текстове (до 100 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука); пише белешке у вези са свакодневним потребама и плановима; води белешке и пише лична писма да би тражио или пренео информације и да на разумљив начин пише о елементима које сматра битним; парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима, и својим доменом интересовања.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање елементарном лексиком, али долази до честих грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; опише ствари које су му блиске; употребљава једноставно и описно изражавање да би

културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

кратко причао о предметима и стварима које има и пореди их са другима; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје краћи опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и слично), описује активности из прошлости и лично искуство, као и планове за будућност; правилно користи превопис, интерпункцију и организацију текста

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на формалност говорне ситуације.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај дужег адаптираног текста, аудио или видео записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај кратког адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику) додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи двојезичне речнике за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационах технологија.

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Именице: род именица; именице у функцији придева; саксонски генитив.

Члан: употреба и изостављање одређеног и неодређеног члана.

Заменице и детерминатори: показне заменице; присвојне заменице; повратне заменице.

Придеви и прилози: грађење, врсте, место у реченици; прилози учесталости; компаративи и суперлативи.

Везници: повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so.

Творба речи: суфикси за именице које означавају занимања: -er/or, -ist, -ician.

Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена; Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous; Used to/would за уобичајене радње у прошлости; Will/going to за предвиђање; модални глаголи (may/might; must /have to; must/mustn't/needn't); пасивни глаголски облици и конструкције.

Предлози: време, место и кретање; предлози после именица (нпр. reason for, difference between); предлози после глагола (нпр. talk to, look at).

Фразални глаголи: са on, off, up, down... (нпр. go on, turn on/off, turn up/down).

<p>Реченица: ред речи у реченици; питања (WH-questions, Tag questions); погодбене реченице (потенцијалне, иреалне); неуправни говор (са и без слагања времена).</p>		
<p>Укупан број часова: 70</p>		
<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p>	<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p>	
<p>Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>	

<p>Образовни профил</p>	<p>Техничар друмског саобраћаја</p>	
<p>Разред</p>	<p>Трећи</p>	
<p>Наставни предмет</p>	<p>Енглески језик</p>	
<p>Годишњи фонд часова</p>	<p>70</p>	
<p>Недељни фонд часова</p>	<p>2</p>	
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.) - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика 		
<p>ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ</p>	<p>Начини и поступци остваривања програма:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - разуме основне порује и захтеve исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (школа, посао, хоби) - разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора - разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке - разуме опис догађаја и осећања - разуме основни садржај као и важније детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку - једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење - опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике - Образложи краће своје намере, одлуке, поступке - попуњава рачуне, признанице и хартије од вредности - напише једноставно пословно писмо према одређеном моделу - опише и појасни садржај схема и графикона везаних за струку - поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лицем у лице са саговорником - буде схваћен у размени идеја и информација о блиским темама предвидљивим, свакодневним ситуацијама - сажима садржај текста, филма, разговора и сл. - идентификује различита гледишта о истој теми - коректно употребљава једноставне структуре користећи зависне реченице (уз одређене системске елементарне грешке које глобални смисао не доводе у питање 	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) • Свет рада (перспективе и образовни системи) • Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност • Интересантне животне приче и догађаји • Живи свет и заштита човекове околине • Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране) • Медији и комуникација • Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) • Потрошачко друштво • Спортски и спортске манифестације • Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик • Европа и заједнички живот народа 	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексичку и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја) • Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго) • Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација) 	<p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
Укупан број часова: 70		
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:	
Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.	

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова 	

<ul style="list-style-type: none"> - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.) - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика 		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини и поступци остваривања програма:
<p>Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком.</p> <p>Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора.</p> <p>Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку.</p> <p>Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку.</p> <p>Говори о утисцима, употребљавајући и комплексније изразе.</p> <p>Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања.</p> <p>Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) • Свет рада (перспективе и образовни системи) • Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност • Интересантне животне приче и догађаји • Живи свет и заштита човекове околине • Научна достигнућа, модерне технологије и свет 	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне</p>

<p>Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења.</p> <p>Напише извештај или протокол о догађају или са састанка.</p> <p>Писмено конкурише за неки посао.</p> <p>Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника.</p> <p>Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме.</p> <p>Препричава садржај текста, разговора, договора.</p> <p>Пореди различите приказе истог догађаја у различитим медијима.</p> <p>Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градиције, трансформације).</p> <p>Контролише граматичка знања и исправља своје грешке.</p>	<p>компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Медији и комуникација • Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) • Потрошачко друштво • Спортски и спортске манифестације • Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик • Европа и заједнички живот народа • Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја) • Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго) • Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања 	<p>подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Грамматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Грамматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Грамматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
--	--	---

	околине, пословна комуникација)	
Укупан број часова: 62		
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:	
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.	

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:
Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					

<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	13			13
<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>				
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, 	<p>Атлетика</p>	21			21

<p>односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје</p> <ul style="list-style-type: none"> • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. <ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17				17
	Спортска игра (по избору)	23				23
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова	74				74	

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>	<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Биологија • Физика • Екологија • Хемија • Ликовна култура • Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма

Минимални образовни захтеви

<ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2
Циљ:	

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гинкости, спретности и окретности; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно 	Атлетика;	19				19

<p>учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 					
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	<p>Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)</p>	14			14
	<p>Спортска игра (по избору)</p>	24			24

	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације;</p>	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>	<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Биологија • Физика • Екологија • Хемија • Ликовна култура • Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу • Сарадња • Компетенција за целоживотно учење 			

Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других

облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови.** Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**
За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;
За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

<p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ:

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					

<p>утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;</p>						
<ul style="list-style-type: none"> Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, глпкости, спретности и окретности; 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	12				12
<ul style="list-style-type: none"> Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. 	<p>Атлетика;</p>	19				19

<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17			17
	Спортска игра (по избору)	22			22
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. 	Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма		КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција. <ul style="list-style-type: none"> Биологија Физика Екологија 		

- Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- **теоријска настава (4 часа)**
- **мерење и тестирање (8 часова)**
- **практична настава (58часова)**

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

- Хемија
- Ликовна култура
- Музичка култура

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Одговоран однос према здрављу
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току

читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичкимом васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортекимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**
За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;
За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Физичко васпитање

Годишњи фонд часова	62					
Недељни фонд часова	2					
Циљ:						
Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.						
ИСХОДИ По завршетку темеу ченик Њбити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	11				11
	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					

<p>на справама и тлу које се уче (поседовати вештину)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 	Атлетика	17			17
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	12			12

<p>спортским такмичењима и у слободном времену.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 					
	Спортска игра (по избору)	22		22	
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе				
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности 	<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>		<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Биологија • Физика • Екологија • Хемија • Ликовна култура • Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу 		

су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (4 часа)
- мерење и тестирање (6 часова)
- практична настава (52 часа)

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један

- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у фискултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорским играма

<p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3
Циљ	
- Стицање основних знања о векторима	

<ul style="list-style-type: none"> - Проширивање знања о скуповима и функцијама - Стицање основних знања о комбинаторици - Проширивање знања о скупу реалних бројева - Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка - Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности - Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима - Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну - Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблема - Проширивање знања о полиномима - Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији - Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену - Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама на реалне проблеме 						
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Бројчасова				
		Теоријска астава	Вежбе	Настава у блоку	Практична астава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам вектор • објасни појмове правац, смер и интензитет вектора • изврши операције са векторима (сабирање и одузимање вектора, производ скалара и вектора) 	Вектори	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • одреди елементе скупа за датог на различите начине • изврши скуповне операције на задатим скуповима • наведе примере функција • дефинише линеарну функцију • одреди инверзну функцију линеарне функције • реши једноставне комбинаторне проблеме применом правила збира и производа 	Скупови и функције	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне под скупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ • одреди НЗС и НЗД природних бројева • обавља рачунске операције у скупу рационалних бројева • израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда • за округли број на одређени број децимала • одреди апсолутну и релативну грешку 	Реални бројеви	9				9
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла • израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две стране • конструише оштар угао ако је позната вредност једне његове тригонометријске функције 	Тригонометрија правоуглог троугла	12				12

<ul style="list-style-type: none"> • наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција ако је позната једна од њих • наведе вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од 30°, 45° и 60°) и са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто • елементе тригонометрије правоуглог троугла користи при решавању практичних проблема 					
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређени део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине и примени је у решавању једноставних проблема • реши проблем који се односи намешање две компоненте • одреди непознату главницу, проценат или процентни износ 	Пропорционалност	10			10
<ul style="list-style-type: none"> • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	Реални алгебарски изрази	16			16
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове • дефинише суседне, упоредне, унакрсне, комплементне и суплементне углове • наведе и примени везе између углова са паралелним или нормалним крацима • наведе и примени релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • дефинише појмове симетрала дужи, симетрала угла, тежишна дуж и средња линија троугла • конструише симетралу дужи, симетралу угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • наведе својство тежишта • наведе и примени основне релације у једнакокраком, односно једнакостраничном троуглу • разликује врсте четвороуглова, наведе и примени њихове особине на одређивање непознатих елемената четвороугла • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужина једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова • примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима 	Геометрија	18			18
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема 	Линеарне једначине и неједначине	18			18

<ul style="list-style-type: none"> • реши једначину које се своди на линеарну једначину • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате • реши систем линеарних неједначина са једном непознатом и графички прикаже скуп решења 					
	Писмени задаци и исправке писмених задатака	12			12
Укупан број часова		111			111
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - insistirati на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Вектори: нагласити разлику између скаларних и векторских величина. Истаћи повезаност са физиком - силе, брзина, убрзање су векторске величине, итд.</p> <p>Скупови и функције: објаснити улогу зависне и независне променљиве и повезати их са примерима из физике, хемије, итд (зависност дужине пређеног пута од протеклог времена, брзине и слично). Појам инверзне функције објаснити на конкретним примерима и графике нацртати у истом координатном систему. Примери из комбинаторике треба да буду илустрација примене основних принципа пребројавања коначних скупова (не користити формуле).</p> <p>Реални бројеви: нагласити затвореност операција у одређеним скуповима и потребу да се постојећи скуп прошири новим. Садржаје о грешкама повезати са стручним предметима. Израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења.</p> <p>Тригонометрија правоуглог троугла: садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике и стручних предмета: нагиб стрме равни, разлагање сила (нормална компонента код силе трења или компонента силе у правцу кретања тела...), величина сенке... Оспособити ученике за употребу калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије.</p>	Праћење и вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Активност ученика на часу • Усмену проверу знања • Писмену проверу знања • Тестове знања 	<p>Повезивање :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физика • Хемија • Саобраћајни системи • Техничко цртање <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Предузетљивост и предузетничка компетенција 			

<p>Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке, нпр. планови и географске карте.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рационални алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима. - Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији. При обради сличности користити примере из струке. - Линеарне једначине и неједначине: истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. Садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике и хемије 		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проширивање знања о степеновању и кореновању - Упознавање основних својстава функција - Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података - Стицање основних знања о квадратној једначини и квадратној функцији - Упознавање основних особина експоненцијалне и логаритамске функције - Примена стечених знања на решавање једноставнијих експоненцијалних и логаритамских једначина - Проширивање знања о тригонометријским функцијама
--

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе својства операција са степенима и примени их у трансформацијама израза • наведе својства операција са коренима и примени их у трансформацијама израза • рационалише именилац разломка у једноставним случајевима • дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број • сабира, одузима, множи и дели два комплексна броја • одреди конјугован број датог комплексног броја • израчуна модуо комплексног броја 	Степеновање и кореновање	19				19

<ul style="list-style-type: none"> • наведе примере функција • одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум на датом графику • прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине • податке представљене у једномграфичком облику представи у другом 	Функција и график функције	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • реши непотпуне квадратне једначине у скупу $\mathbb{R}$ • наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу $\mathbb{R}$ • примени образац за решавање квадратне једначине • примени Виетове формуле • одреди природу решења квадратне једначине • растави квадратни трином • скицира и анализира график квадратне функција (ирочита нуле функције, максимум или минимум, интервале монотоности) • реши једноставну квадратну неједначину • реши систем линеарне и квадратне једначине • графички реши систем линеарне и квадратне једначине • реши систем једноставних квадратних једначина 	Квадратна једначина и квадратна функција	24				24
<ul style="list-style-type: none"> • прикаже аналитички, табеларно и графички експоненцијалну функцију и објасни њене особине • реши једноставне експоненцијалне једначине • прикаже аналитички, табеларно и графички логаритамску функцију као инверзну функцију експоненцијалне и наведе њене основне особине • објасни појам логаритма, наведе и примени правила логаритмовања • реши једноставне логаритамске једначине • користи калкулатор за одређивање вредности логаритама 	Експоненцијална и логаритамска функција	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • претвори угао изражен у степенима у радијане и обрнуто • користи тригонометријски круг (нпр. зна да прочита вредности тригонометријских функција произвољних углова типа $\frac{3\pi}{4} + 7\pi$) • израчуна остале тригонометријске функције ако је позната вредност једне тригонометријске функције примењујући основне тригонометријске идентичности • нацрта графике тригонометријских функција и анализира их • примени адиционе формуле у решавању једноставних задатака • примени тригонометријске функције двоструког угла и половине угла при решавању једноставнијих задатака • објасни појам инверзне тригонометријске функције • реши једноставну тригонометријску једначину • примени синусну и косинусну теорему на решавање троугла 	Тригонометријске функције	24				24

	Писмени задаци и иправак писменог	12			12
Укупан број часова		105			105
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија - Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога је изложилац, нагласити перманентност особина степеновања. Оспособити ученике да помоћу капкулатора одреде вредности корена и степена датог броја. - Функција и графнк функције:приликом обраде користити што више конкретних примсра из живота и струке. - Квадратна једначина и квадратна функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције и детаљно их анализирати. - Знак квадратне функције одређивати са графика и примењивати на решавање неједначина.Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције - Експоненцијална и логаритамска функција: - важно је ис гаћи да су екпоненцијална и логаритамска функција инверзне. При решавању једначина указати на важност постављања одговарајућих услова. - Тригонометријске функције:пажњу посветити адиционим формулама из којих непосредно следи већина тригонометријских формула. Обрадити инверзне тригонометријске функције у обиму који је потребан за решавање једноставнијих тригонометријских једначина. 		Праћење и вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Активност ученика на часу • Усмену проверу знања • Писмену провера знања • Тестове знања 		Повезивање : <ul style="list-style-type: none"> • Механика • Машински елементи • Моторна возила Компетенције Компетенција за целоживтно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Предузимљивост и предузетничка компетенција	

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи

Наставни предмет	Математика					
Годишњи фонд часова	105					
Недељни фонд часова	3					
Циљ:						
<ul style="list-style-type: none"> - Проширивање знања о полиедрима - Проширивање знања о обртним телима - Упознавањеса појмом детерминанти и њиховим особинама - Примена Гаусовог алгоритмаи Крамерове теореме на решавање система линеарних једначина - Проширивање знања о векторима - Стицање основних знања о аналитичкој геометрији - Упознавањеса појмовима низ и математичка индукција - Разумевање и примена аритметичког и геометријског низа - Упознавањеса појмовима гранична вредност низа и конвергентни низ - Упознавањеса основним елементима финансијске математике 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик љбити устању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> - примени обрасце за израчунавање обима и површине равних фигура: троугла, паралелограма, четвороугла са узајамно нормалним дијагоналама, трапеза и правилног шестоугла - разликује пет правилних полиедара - примени обрасце за израчунавање површине и запремине призме - примени обрасце за израчунавање површине и запремине пирамиде - примени обрасце за израчунавање површине и запремине зарубљене пирамиде - уочи равне пресеке призме, пирамиде и зарубљене пирамиде и израчунава површину пресека - израчуна површину и запремину сложеног тела 		Полиедри	14			14
<ul style="list-style-type: none"> - објасни како настају ваљак, купа, сфера и лопта - примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине обртних тела - реши једноставнији проблемски задатак са описаним и/или уписаним телом 		Обртна тела	10			10
<ul style="list-style-type: none"> - израчуна детерминанту реда 2 из3 - примени особине детерминанти на израчунавање детерминанте - реши систем линеарних једначина применом Гаусовог алгоритма - примени Крамерову теорему на решавање система линеарних једначина - реши једноставније системе линеарнихједначина са параметром и дискутује решења система 		Системи линеарних једначина	8			8
<ul style="list-style-type: none"> - представи вектор у Декартовом координатном правоуглом систему у простору - дефинише скаларни. векторски и мешовити производ вектора 		Вектори	14			14

<ul style="list-style-type: none"> - израчуна интензитет вектора - одреди скаларни, векторски и мешовити производ вектора који су задати координатама - утврди да ли су два вектора узајамно ортогонална - одреди угао између два вектора задата координатама - израчуна површину троугла и запремину паралелопипеда 					
<ul style="list-style-type: none"> - израчуна растојање између две тачке, обим и површину троугла ако су дате координате његових темена - разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преведе један запис у други - објасни положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и p - одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца - одреди једначину праве одређену датим двема тачкама - примени услов нормалности и услов паралелности две праве - одреди угао који заклапају две праве - израчуна растојање тачке од праве - преведе општи облик једначине кружнице у канонски - одреди центар и полупречник кружнице - одреди једначину кружнице из задатих услова – једноставнији примери - испита међусобни положај праве и кружнице - одреди једначину тангенте кружнице из задатих услова - одреди међусобни положај две кружнице - наведе дефиницију елипсе и њену једначину - одреди једначину елипсе из задатих услова - једноставнији примери - одреди тангенту елипсе из задатих услова - једноставнији примери - препозна остале криве другог реда (хиперболу и параболу) 	Аналитичка геометрија у равни	25			25
<ul style="list-style-type: none"> - изводи једноставније доказе математичком индукцијом - препозна општи члан низа када су дати почетни чланови низа (једноставнији примери) - препозна аритметички низ и одреди везу између општег члана, првог члана и диференције низа - израчуна збир првих n чланова аритметичког низа - препозна геометријски низ и одреди везу између општег члана и првог члана и количника низа - израчуна збир првих n чланова геометријског низа - дефинише појам граничне вредности низа и израчуна граничну вредност низа - наведе особине конвергентних низова 	Низови	15			15
<ul style="list-style-type: none"> - примени каматни рачун од сто (време дато у годинама, месецима или данима) - објасни појам менице и на који начин се употребљава - примени прост каматни рачун на обрачунавање камате код штедних улога и потрошачких кредита - дефинише појам сложеног каматног рачуна 	Елементи финансијске математике	7			7

- покаже разлику између простог и сложеног каматног рачуна на датом примеру					
	Писмени задаци и исправак писменог задатка	12			12
Укупан број часова		105			105
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>- образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања</p> <p>- неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика</p> <p>- подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање</p> <p>- примењивати разноврсне облике и методе рада. како би сеподстакла активност ученика</p> <p>- инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду</p> <p>- упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија</p> <p>Полиедри и Обртна тела: Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота.</p> <p>Системи линеарних једначина: у делу теме који се односи на системе линеарних једначина са параметрима, разматрати системе са једним, највише два параметра.</p> <p>Вектори: дефинисати колинеарне и компланарне векторе као и линеарну независност. Изразити векторе у координатном облику и пажњу усмерити на алгебарски приступ. Бирати рачунске примере који истичу особине нормалности, колинеарности, компланарности и рачунање површине и запремине.</p> <p>Аналитичка гсметрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија спој геометрије и алгебре и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака. Указати на везу између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем иканонском облику.</p> <p>Низови: математичку индукцију илустровати на једноставнијим примсрима. Обрадити појам реалног низа при чему посебну пажњу трсба усмерити на аритметички и геомстријски низ. Низовс задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. неки изабрани проблем сложеног иптерсспог рачуиа, као уводу следећу наставну тему).</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмену проверу знања • Писмену провера знања • Тестове знања • Активност на часу 		<p>Повезивање :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организација превоза • Практична настава • Регулисање и безбедност саобраћаја • Моторна возила • Математика – изборни <p>Компетенције</p> <p>Компетенција за целоживтно учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>	

Елементи финансијске математике: користити ш го више конкретних примера из живота.		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	93
Недељни фонд часова	3

Циљ
<ul style="list-style-type: none"> - Проширивање знања о особинама функцијама - Упознавање са појмом гранична вредност функције - Разумевање појма извода функције - Оспособљавање за примену извода на испитивање својстава функције - Стицање основних знања о интегралима

По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише функцију и врсте функција (1-1, НА и бијекција) • користи експлицитни и имплицитни облик функције • објасни и испита монотоност, ограниченост, парност и периодичност функције и одреди нуле функције • одреди инверзну функцију дате, једноставне функције • одреди сложену функцију две задате функције • нацрта и анализира елементарне функције • одреди граничну вредност функције • наброји важне лимесе • одреди асимптоте дате функције 	Функције	27				27	
<ul style="list-style-type: none"> • објасни проблем тангентеу датој тачки и проблем брзине • дефинише извод функције • примени правила диференцирања • одреди извод сложене и инверзне функције • примени таблицу елементарних извода • одреди екстремне вредности помоћу извода функције • испита монотоност функције помоћу извода • испита и нацрта графике једноставнијих функција • примени таблицу елементарних извода 	Извод функције	27				27	

<ul style="list-style-type: none"> • одреди екстремне вредности помоћу извода функције • испита монотоност функције помоћу извода • испита и нацрта графике једноставнијих функција 					
<ul style="list-style-type: none"> • одреди примитивну функцију дате функције • примени особине неодређеног интеграла • примени метод замене • примени метод парцијалне интеграције • дефинише одређени интеграл • примени Њутн-Лајбницеову формулу • примени метод замене и метод парцијалне интеграције код одређеног интеграла • реши једноставније диференцијалне једначине • израчуна површину равнoг лика • израчуна запремину обртног тела • израчуна дужину лука криве 	Интеграл	27			27
	Писмени задаци и исправак писменог задатка	12			12
Укупан број часова		93			93
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - insistирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија - Функције: значајније особине истаћи у приказу елементарних функција. За приказивање графика елементарних функција користити рачунар. Појам граничне вредности усмерити на ближе одређење појма непрекидности и за испитавање функције на крајевима домена тј. налажење асимптота. - Извод функције: примењујући знање из аналитичке геометрије о правој, увести ученике у област диференцијалног рачуна. Указати на примену диференцијала код апроксимације функција. При обради примене извода функције на испитивање и цртање графика функције користити једноставније примере (рационалне). 		Праћење и вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Активност ученика на часу • Усмену проверу знања • Писмену проверу знања • Тестове знања 			Повезивање : <ul style="list-style-type: none"> • Организација превоза • Моторна возила • Изабрана поглавља математика Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Предузимљивост и предузетничка компетенција

- Интеграл: потребно је јасностаћи да је код диференцирања дата функција и треба одредити њен извод, а у случају интеграције дат је извод и треба одредити функцију. Тежиште треба да буде на разумевању.		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Рачунарство и информатика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање основних знања о математичкотехничким основама информатике, значају и примени рачунара у информационом друштву, структури и принципу рада рачунара, функцији његових компоненти и утицају компоненти на перформансе рачунарауознавање ученика са основним поступцима обраде слика
- Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета Оспособљавање ученика да одаберу и примењују одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка
- Оспособљавање ученика за коришћење Интернетсервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа

По завршетку теме ученик/биће у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Лабораторијске вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значење појмова податак, информација и информатика • разликује појмове бит и бајт • наведе јединице за мерење количине података • претвара меру количине података из једне мерне јединице у другу • објасни основне карактеристике информационог друштва • наведе опасности и мере заштите здравља од претеране и неправилне употребе рачунара • препозна компоненте из којих се састоји рачунар и објасни њихову функционалност • објасни намену оперативне и спољашње меморије у рачунарском систему • наброји врсте спољашњих меморија и објасни њихове карактеристике • објасни сврху софтвера у рачунарском систему • наброји врсте софтвера 		Основе рачунарске технике		10			10

<ul style="list-style-type: none"> • објасни сврху (намену) оперативног система • наброји оперативне системе који се данас користе на различитим дигиталним уређајима • изврши основна подешавања радног окружења ОС • разликује типове датотека • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и документима (копира, премешта и брише документе и фасцикле) • врши претрагу садржаја по различитим критеријумима • разуме потребу за инсталирањем новог софтвера • врши компресију и декомпресију фасцикли и докумената 	<p>Основе рада у рачунарском систему</p>		<p>10</p>			<p>10</p>
<ul style="list-style-type: none"> • одабере и примењује одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • креира дигиталне продукте, поново их користи, ревидира и проналази нову намену • користи технологију за прикупљање, анализу, вредновање и представљање података и информација • припреми и изведе аутоматизовану аналитичку обраду података коришћењем табеларних и графичких приказа 	<p>Примена ИКТ-а</p>		<p>38</p>			<p>38</p>
<ul style="list-style-type: none"> • приступа садржајима на интернету, претражује интернет и преузима жељене садржаје • користи електронску пошту • користи интернет мапе, виртуелни телефон и сличне веб-сервисе • објасни појмове електронска трговина и електронско банкарство • објасни како функционише учење на даљину • осветли важност поштовања правних и етичких норми при коришћењу интернета објасни предности умрежавања • наведе могуће структуре локалне мреже и уређаје који се користе за умрежавање • користи ресурсе локалне мреже • објасни у чему је разлика између рачунара-сервера и рачунараклијената • објасни чему служи рутер и шта је рутирање • објасни који посао обављају интернет-провајдери 	<p>Интернет и електронска комуникација</p>		<p>16</p>			<p>16</p>

Укупан број часова		74	74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Тема: Основе рачунарске технике</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребно је објаснити градацију „податак-информација-знање” и утврдити значај информатике у прикупљању и чувању података, трансформацији у корисну информацију и интеграцији у знање - Кодирање карактера и кодне схеме (ASCII, Unicode) могуће је обрадити и уз тему Текст процесор - За вежбање: превођења количине информација из једне мерне јединице у другу, или превођења из декадног бројевног система у бинарни и обратно, може се користити калкулатор (који се налази у саставу оперативног система) - Важно је да се на примерима (звука, температуре, слике) ученицима приближи процес дискретизације информација, која је неопходна ради обраде на рачунару - Указати на основне профилактичке мере при коришћењу рачунара - Ученици треба да упознају функционалне могућности компоненти и принцип рада рачунара без упуштања у детаље техничке реализације (електронске схеме, конструктивни детаљи итд.) - развој компоненти рачунара треба приказати занимљивим видео исечцима и другим материјалима са интернета - пожељно је да се ученицима покаже редослед расклапања и склапања рачунара, и омогући да то сами понове - корисно је да се ученицима укаже на једноставне кварове које могу сами препознати и отклонити - уводећи опште појмове, на пример: капацитет меморије, брзина процесора, наставник треба да упозна ученике са вредностима ових параметара на школским рачунарима (користећи „контролну таблу” оперативног система) - за домаћи, ученици могу да, за кућне рачунаре, направе листу компоненти и њихових карактеристика - ради постизања важног педагошког циља: развоја код ученика навике за самостално коришћење помоћне литературе, у овој наставној области ученици за домаћи задатак могу да, коришћењем рачунарских часописа или интернета, опишу конфигурацију рачунарског система која у том моменту има најбоље перформансе <p>Тема: Основе рада у рачунарском систему</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестови знања • Тестови практичних вештина 	<p>Повезивање:</p> <p>- сви предмети</p> <p>Компетенције:</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема</p>	

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу
- При реализацији овог модула инсистирати на вештинама
- При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања
- Објаснити ученицима значај хијерархијске организације фасцикли и докумената
- Код копирања, премештања, брисања, претраживања датотека и фасцикли користити већу добро организовану фасциклу са више подфасцикли и датотека

Тема: Примена ИКТ-а

- инсистирати да се ученици навикавају да поштују правила слепог куцања
- ученике треба упознати са постојањем два типа текст процесора – оних заснованих на језицима за обележавање текста (нпр. LaTeX, HTML) и WYSIWYG система какав ће се обрађивати у оквиру предмета
- ученике треба упознати са постојањем текст процесора који омогућавају дељење докумената и заједнички рад на њима преко интернета (рад у облацима) ученике треба упознати са логичком структуром типичних докумената (молби, обавештења, итд.), школских реферата, семинарских и матурских радова
- за вежбу од ученика се може тражити да неформатирани текст уреде по угледу на уређену верзију дату у формату који се не може конвертовати у документ текст процесора (на пример, pdf-формат или на папиру), користити текстове прилагођене образовном профилу
- указати на проблеме који могу да искрсну при покушају да се штампа документ када су инсталирани управљачки програми за више штампача
- пожељно је да израду једноставнијих докумената ученици провежбају кроз домаће задатке
- Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду презентација (слајд, WEB или презентације у „облацима”
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре
- Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде
- Резултат рада треба да буде једна комплетна презентација (са текстом, сликама, филмом, линковима) везана за образовни профил
- Подстицати креативност код ученика Ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације

<ul style="list-style-type: none"> - Инсистирати на важности квалитетног презентовања - Последња два часа резервисати за презентацију ученичких радова и дискусију о њима - Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима - При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре - Избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила - Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде - При вршењу калкулација сам процес приказати кроз алгоритамске шеме (улаз – процес – излаз, код линијских проблема, а код коришћења условних наредби приказати и разгранату структуру) <p>Тема: Интернет и електронска комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - вежбе крстарења (енгл. surf) и претраживања требало би да су у функцији овог, али и других предмета, како би се код ученика развијала навика коришћења интернета за прикупљање информација за потребе наставе - преузимање датотека са веба вежбати на датотекама разних типова (текст, слика, клип) - ученицима треба објаснити како раде претраживачки системи и о чему треба водити рачуна да би се остварила ефикаснија претрага - израда презентације се може илустровати на примеру неке од обрађених тема ради утврђивања и систематизовања изабране теме - одељење се може поделити на групе које ће креирати презентације свих наставних тема које су обрађене - ученике упутити да коришћењем интернета дођу до садржаја битних за израду презентације на задату тему - ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести - Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности 	

- Развијање индивидуалног и националног идентитета
- Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру)
- Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога)

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • препозна различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом • разликује периоде у којима је постојала, престала да постоји и поново настала српска држава • наведе и упореди одлике српске државности у средњем и новом веку • уочи утицај европских револуционарних збивања на развој српске националне и државне идеје • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног политичког система, у ослободилачким ратовима 1876–1878, Балканским ратовима и Првом светском рату; • изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система 	Српска држава и државност	34				34

<ul style="list-style-type: none"> • образложи најважније мотиве и узroke стварање југословенске државе • уочи значај настанка југословенске државе за српски народ • идентификује одлике југословенске државе као монархије и као републике • разликује особености друштвено-политичких система који су постојали у југословенској држави • уочи и разуме међународни положај југословенске државе • образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату • именује најважније личности које су утицале на друштвено-политичка збивања у Југославији 	Српски народ у југословенској држави	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • разликује периоде у којима су настала најзначајнија дела српске културе • упореди одлике српске културе различитих периода • објасни утицаје историјских збивања на културна кретања • опише одлике свакодневног живота код Срба у различитим епохама и областима • именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе 	Достигнућа српске културе	14				14
<ul style="list-style-type: none"> • идентификује најважније чиниоце у међународним политичким и економским односима • разуме место и улогу Србије у савременом свету • утврди значај чланства Србије у међународним организацијама • објасни утицај савремених техничких достигнућа на повезивање људи у свету 	Српски народ и Србија у савремено доба	6				6
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету - садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, - наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), - у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, - важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, - наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, - посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, - добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Испитивање • Тестови знања • Домаћи задаци • Комуникација и обнављање 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Српски језик и књижевност • Географија • Устав и права грађана • Грађанско васпитање • Верска настава <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према околини Естетичка компетенција</p>
---	---	--

<p>систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја</p> <ul style="list-style-type: none"> - у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), - да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, - коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору, - треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, - у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености 		
--	--	--

<p>географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време,</p> <ul style="list-style-type: none"> - пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, - у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, - одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета.		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Ликовна култура
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1

Циљ

- Развијање стваралачког мишљења, естетских критеријума, индивидуалности, самопоуздања, радозналости, предузимљивости, емпатије и толеранције, као и позитивног става према очувању националне и светске културне баштине
- Оспособљавање за изражавање идеја, ставова и емоција традиционалним и савременим средствима
- Упознавање са значајем и улогом визуелне уметности у друштву, свакодневном животу и раду са најзначајнијим националним и светским уметничким делима, уметницима и споменицима културе
- Формирање позитивног става према очувању визуелног националног идентитета, националне и светске културне баштине
- Мотивисање ученика да допринесе естетском, културном и одговорном начину живљења и да прате дешавања у уметности и култури

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разматра повезаност визуелне уметности и друштва кроз историју • опише однос елемената композиције који уочава • разматра теме и идеје у делима визуелне уметности и визуелне поруке са којима се среће • изрази своју замисао у одабраној традиционалној техници • укаже на естетичке вредности које уочава у рдовима уметника 	Композиција	6	2			8
<ul style="list-style-type: none"> • пореди врсте дизајна и радове дизајнера на основу одабраног критеријума • реши задати проблем комбинујући свесно или случајно одабране елементе • изрази своју идеју у одабраној техници и материјалу • користи различите информације као подстицај за стваралачки рад 	Дизајн	3	4			7

<ul style="list-style-type: none"> • пореди амбијент простора различитих намена • разматра значај обликовања простора за будуће занимање • реши проблем комбинујући задате и одабране елементе, материјале и информације • изрази своју замисао у одабраном медију, материјалу и техници 	Простор	3	5			8
<ul style="list-style-type: none"> • разматра значај визуелне уметности и културе у савременом друштву • прави самостално или у сардњи са другима презентације о уметницима, уметничким делим или споменицима културе • користи уметничка дела као подстицај за стваралачки рад • предложи посету актуелном догађају културе 	Култура и уметничко наслеђе	8	4			12
Укупан број часова		21	16			35
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<p>Наставник планира број часова за сваку тему. На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начином оцењивања.</p> <p>Наставник припрема визуелне примере и презентације.</p> <p>Програм се остварује у школи, одржава се један час недељно са свим ученицима.</p> <p>Ученици слушају предавања, израђују ликовне радове, гледају презентације.</p>	<p>Прати се и вреднује процес наставе и учења, постигнућа ученика и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Свака актиност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације(формативно оцењивање).</p> <p>Ученике треба оспособити да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p> <p>Сумативне оцене добијају се из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика, извештаја и есеја.</p>	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Српски језик и књижевност • Биологија • Математика <p>Компетенције: Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Компетенција за целоживотно учење</p>				

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја
Разред	Први
Наставнипредмет	Географија
Годишњи фонд часова	74

Недељни фонд часова		2				
Циљ: <ul style="list-style-type: none"> - Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука - Стицање нових актуелних знања о положају, месту и улози Србије на Балканском полуострву и Југоисточној Европи - Стицање нових и продубљених знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије - Стицање нових актуелних знања о порасту, кретањима, структурним променама и територијалном размештају становништва - Разумевање актуелне географске стварности наше земље и савременог света - Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света, изградња и неговање националног и културног идентитета у мултиетничком, мултикултуралном и мултијезичком свету - Оспособљавање ученика да примењују географско знање и вештине у даљем образовном и професионалном развоју - Оспособљавање ученика за одговорно опхођење према себи и окружењу и за активно учествовање у заштити, обнови и унапређивању животне средине 						
По завршетку теме ученик Њ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише предмет проучавања, значај, развој и место географије у систему наука • Разликују природне и друштвене елементе географског простора • Одреди место географије у систему наука • Препозна значај и практичну примену географских сазнања 	Увод	3				3
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја: грб, застава, химна . • Лоцира на карти положај и величину територије Србије уз кратак опис битних карактеристика граница са суседним земљама • Дефинише појам Југоисточна Европа , лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове географске карактеристике • Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва • Одреди укупан географски положај Србије • Дискутује о предностима и недостатцима географског положаја Србије 	Савремене компоненте географског положаја Србије	5				5

<ul style="list-style-type: none"> • одреди у геолошком саставу Србије заступљеност стена различите старости, састава и порекла значајних за појаву руда и минерала • лоцира у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине: Српско-македонску масу, Карпато-балканиде, Унутрашње динариде, Централне динариде и Панонску депресију и објасни њихов постанак (деловање унутрашњих тектонских и спољашњих сила) • идентификује основне макро-целине рељефа Србије: Панонски басен и Планинску област • одреди Планинску област и преглед громадних, карпатско-балканских, динарских планина и већих котлина • објасни елементе и факторе климе, разликује климатске типове у Србији и њихове одлике • направи преглед водног богатства Србије: одреди на карти развоја сливова, објасни постанак, поделу и значај језера и термоминералних вода • закључује о економском значају вода за снабдевање насеља, наводњавање, производњу хидроенергије, пловидбу, рибарство и туризам • дискутује о загађивачима, последицама и мерама заштите • познаје утицај физичко-географских фактора на формирање типова вегетације и разноврсност животињског света панонске и планинске области Србије дефинише појам природне средине, предмет проучавања заштите природе, значај заштите и унапређивања природе • наведе елементе природне средине, загађиваче воде, ваздуха, земљишта; последице загађивања и мере заштите • препозна појаве штетне по своје природно и културно окружење и активно учествује 	<p>Природни ресурси Србије и њихов економско географски значај</p>	<p>12</p>				<p>12</p>
--	--	-----------	--	--	--	-----------

<p>у њиховој заштити, обнови и унапређивању</p> <ul style="list-style-type: none"> • дефинише: парк природе, предео изузетних одлика, резерват природе, споменик природе и природне реткости • разликује заштићена природна добра у Србији: Голија, Фрушка гора, Ђердап, Тара и др. 						
<ul style="list-style-type: none"> • опише антропогеографска обележја и историјско-географски континуитет насљављања Србије • објасни кретањестановништва и територијални размештај становништва у Србији • укаже на промену броја становника Србије и наведе факторе који условљавају промене становништва • уз помоћ графичких метода анализира основне демографске одлике; да их објашњава, врши предвиђања и изводи закључке. • дефинише појмове: наталитет, морталитет и природни прираштај. • дефинише појам миграције и разликује типове и видове миграција • објасни структуру становништва у Србији (биолошка, економска, социјална, национална) • разликује појмове: националног, етничког и културног идентитета • изгради став о једнаким правима људи без обзира на расну, националну, верску и другу припадност • објасни демографске проблеме и популациону политику у Србији • објасни радне миграције у европске земље и именује државе и градове у којима има нашег становништва • објасни исељавање нашег становништва на ваневропске континенте • разликује фазе у исељавању Срба у прекоокеанске земље 	Становништво Србије	9			9	

<ul style="list-style-type: none"> • именује државе и градове у којима живи наше становништво • објасни однос и везе дијаспоре 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам насеља • објасни постанак, развој и размештај насеља Србије • наведе факторе развоја и трансформације насеља и њихових мрежа и система • лоцира градске центре Србије • образложи улогу градских центара у регионалној организацији Србије • лоцира осовине (појасеве) развоја Србије: Дунавско-савска, Велико-моравска, Јужно-моравска • разликује врсте, функције и типове насеља • опише карактеристике урбаних целина • разликује значење појмова урбанизација, деаграризација, индустријализација и терцијаризација • именује антропогена културна добра и објасни њихову заштиту 	Насеља Србије	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • анализира утицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештаја привреде Србије и групише гране привреде по секторима • објасни како природни и друштвени фактори утичу на развој и размештај пољопривреде Србије • дефинише гране пољопривреде у ужем смислу (земљорадња и сточарство) и ширем смислу (шумарство, лов и риболов), наведе значај пољопривреде • препозна основне функције шумарства, значај шума, факторе који их угрожавају и мере заштите • утврди значај лова и риболова • дефинише значај Енергетике и Рударства; наведе енергетске ресурсе и минералне сировине и направи њихов картографски преглед на територији Србије • објасни појмове: индустрија и 	Привреда Србије	12				12

<p>индустријализација, одрживи развој и наведе факторе развоја и размештаја, поделу индустрије и њен значај</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира утицај природних и друштвених фактора на развој саобраћаја, кратко опише врсте саобраћаја и њихов значај • направи картографски преглед главних друмских и железничких праваца у Србији, пловних река и канапа, већих лука и аеродрома 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам регије и направи картографски преглед регионалних целина Србије • лоцира на карти Србије границе Војводине и њених предеоних целина и препозна њене природне и друштвене одлике • потврди на карти Србије границе Шумадије и Поморавља и наведе њихове природне и друштвене одлике • препозна на карти Србије границе Западне Србије и опише њене природне и друштвене одлике • покаже на карти Србије Старовлашко-рашку висију уз анализу њених природних и друштвених одлика • лоцира на карти Србије границе Источне Србије и наведе њене природне и друштвене одлике • препозна на карти Србије границе Јужног Поморавља и препозна његове природне и друштвене одлике • потврди на карти Србије границе Косова и Метохије и дискутује о његовим природним и друштвеним одликама 	Регионалне целине Србије	14				14
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појмове: процес интеграције, демократска регионализација, глобал изација • објасни економске интеграције на Балкану 	Србија и савремени процеси у Европи и Свету	11				11

<p>и у југоисточној Европи и познаје мирољубиву политику Србије у међународним оквирима и на Балкану</p> <ul style="list-style-type: none"> • лоцира на карти Европе земље чланице ЕУ, опише историјат развоја, наведе циљеве и дефинише проблеме унутар Уније објасни услове које Србија треба да испуни да би постала равноправна чланица заједнице • разликује улогу, значај и видове деловања међународних организација: (СЕРТА, ЕРТА, КАРТА, ОЕСО, ОРЕК, АРЕК, 08, ВК1К...) • објасни улогу, значај и видове деловања Светске банке и Међународног монетарног фонда и улогу Србије у овим организацијама • опише историјат развоја УН, наведе циљеве и структуру организације и образложн привженост Србије УН • дефинише појам глобализације и разликује одлике политичке, територијалне, економске, културне и друге видове глобализације. Објасни приоритете Србије у погледу процеса глобализације 						
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалогском ,молошкоком методом ,затим методом показивања и интерактивних метода рада - Коришћење савремених електронских помагала - Коришћење аналогних и дигиталних географских карти различитог размера и садржаја - коришћење интерактивних метода рада - коришћење информација са Интернета 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестови знања 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Биологија и Екологија • Социологија <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Одговоран однос према околини</p>			

- коришћење географских и историјских карата, општих и тематских		
- коришћење писаних извора информација (књиге, часописи)		

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет-	Хемија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о основним појмовима и оспособљавање ученика за самостална хемијска израчунавања
- Стицање знања о грађи структуре атома, Периодном систему елемената, хемијским везама и кристалној структури хемијских супстанци
- Стицање знања о дисперзним системима, врстама, растворљивости, примени и начину изражавања концентрација раствора и припреми раствора одређене концентрације
- Способност за самостална стехиометријска израчунавања, стицање знања о топлотним ефектима при хемијским реакцијама, о брзини хемијских реакција и факторима који утичу на њих, о катализаторима, хемијској равнотежи и чиниоцима који утичу на хемијску равнотежу и количину производа
- Стицање знања о електролитима, електролитичкој дисоцијацији, јаким и slabим електролитима, јонским реакцијама, о концентрацији јона у воденим растворима киселина, база и соли, рН вредност водених раствора
- Стицање основних знања о оксидацији и редукцији, оксидационом броју и оксидо-редукционим једначинама, галванском елементу, електролизи и корозији
- Стицање знања о стабилности атома племенитих гасова, својствима елемената Периодног система елемената, нарочито прелазних метала и њихове примене у струци.
- Стицање знања о својствима угљениковог атома и органских једињења и њихових реакција. Стицање знања о полимерима, пластичним масама и еластомерима са освртом на примени у струци. Стицање знања о биолошки важним једињењима
- Упознавање са загађивањем атмосфере, воде и тла, изворима загађења преишћавањем и заштитом и одлагањем секундарних сировина

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • знати дефинисати основне хемијске појмове • знати основна хемијска израчунавања 	Основни хемијски појмови	3				3
<ul style="list-style-type: none"> • знати објаснити структуру атома • знати објаснити електронску конфигурацију и периодни систем елемената • знати објаснити јонску и ковалентну везу • знати да објасни атомске и молекулске кристалне решетке • знати да објасни металну везу 	Структура супстанци	10				10

<ul style="list-style-type: none"> • знати дефиницију и поделу дисперзних система • знати различиту растворљивост различитих супстанци у води • знати примену колоидних раствора, суспензија и емулзија у струци • знати дефиницију правих раствора и поделу према количини растворене супстанце • знати израчунати и направити растворе процентне и количимске концентрације 	Дисперзни системи	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • да знају да решавају стехиометријске задатке • да разликују врсте реакција према енергетским променама • да дефинишу брзну хемијске реакције и објасне утицај температуре, концентрације и катализатора на брзину хемијских реакција • да дефинишу закон о дејству маса и примене на хемијске реакције • да разликују повратне од неповратних процеса • да дефинишу Ле Шателјеов принцип и објасне утицај концентрације, притиска и температуре на равнотежно стање 	Хемијске реакције	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • да разликују електролите и неелектролите • да дефинишу електролитичку дисоцијацију • да знају да напишу дисоцијацију киселина, база и соли • да знају рН вредност водених раствора и на основу ње одреде киселост или базност раствора 	Киселине, базе и соли	5				5
<ul style="list-style-type: none"> • да знају да дефинишу оксидациони број, оксидацију, редукцију и оксидациона и редукциона средства • да знају решавати једноставније оксидо-редукционе једначине • да знају електролизу и галвансаки елемент 	Оксидо- редукције	6				6

<ul style="list-style-type: none"> • да знају да објасне корозију и примене заштиту од корозије 						
<ul style="list-style-type: none"> • да знају општа својства метала и неметала • да знају својства угљеника и класификацију органских једињења • да знају основне реакције органских једињења • да знају основе полимера, еластомера, боја и лакова • да знају основе биолошки важних једињења 	Хемија елемената и једињења	27				27
<ul style="list-style-type: none"> • познавање загађивања атмосфере, воде и тла • познавање извора загађења и начина преишћавања • познавање заштите и одлагања секундарних сировина 	Хемијски аспекти загађивања животне средине	4				4
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Google meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу	Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Биологија • Физика • Географија • Математика • Информатика и рачунарство • Техника и технологија • Екологија Компетенције: Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Комуникација Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини			

		Предузимљивост и орјентација ка предузетништву
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Биологија
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Проширивање знања о нивоима организације биолошких система, грађом и функцијом ћелије, током и значајем ћелијских деоба
- Разумевање физиолошких процеса у људском организму
- Упознавање са основним фазама развића човека
- Разумевање основних принципа наслеђивања особина
- Разумевање проблема везаних за период одрастања и облике ризичног понашања и схватање улоге и значаја породице

ИСХОДИ Позавршетку теме ученик/битити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише предмет проучавање цитологије • наведе главне особине живих бића и нивое организације биолошких система • објасни хемијску структуру ћелије • објасни функцију ћелијских органела • објасни разлике између биљне и животињске ћелије • објасни ток и значај кључних метаболичких процеса: фотосинтезе и ћелијског дисања • објасни фазе ћелијског циклуса • објасни ток и значај митозе и мејозе 	Биологија ћелије					11
<ul style="list-style-type: none"> • Објасни настанак и пренос нервног импулса • Илуструје прост рефлексни лук • Објасни улогу нервног система • Објасни мишићну контракцију • Објасни улогу чулних органа 	Основи физиологије човека					24

<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише позицију и улогу ендокриних жлезда • Објасни састав и улогу крви • Објасни грађу и улогу срца и крвних судова • Објасни размену гасова у плућима и ткивима • Објасни варење и ресорпцију хране • Објасни улогу екскреторних органа • Објасни улогу органа за размножавање 						
<ul style="list-style-type: none"> • објасни процесе сперматогенезе и оогенезе • опише процес оплођења • наведе фазе интраутериног развића • објасни настанак ткива и зачетака органа • опише промене које се догађају у организму од рођења до пубертета • објасни полно сазревање 	Биологија развића човека					14
<ul style="list-style-type: none"> • упореди ДНК, хроматин, хромозом • дефинише ген, геном, генотип, фенотип • објасни основна правила наслеђивања особина (Менделова правила) • објасни типове наслеђивања особина • објасни врсте и узроке мутација • наведе наследне болести човека и њихове узроке 	Наслеђивање биолошких особина					14
<ul style="list-style-type: none"> • препозна проблеме везане за период одрастања • објасни значај породице • опише биолошку функцију породице • дефинише појам „планирање породице“ • наведе облике заштите од нежељене трудноће • објасни штетност абортуса • наведе облике ризичног понашања, наведе најчешће преносиве болести и болести зависности 	Полно и репродуктивно здравље					11
Укупан број часова						74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - поштовање свих дидактичких принципа - примена природних наставних средстава, реализација теренске наставе, реализација биолошких наставних екскурзија - комбиновање различитих дидактичких модела (проблемска, тимска настава биологије) <p>реализација самосталних ученичких радова (есеји, презентације, реферати, пројекти, дебате)</p>	<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима, израде презентације и пројектата, писмене провере знања,</p>	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физика • Географија • Хемија • Математика • Информатика и рачунарство • Техника и технологија • Медицина • Фармација <p>Компетенције: Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Комуникација Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	--	---

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја						
Разред	Трећи						
Наставни предмет	Социологија са правима грађана						
Годишњи фонд часова	70						
Недељни фонд часова	2						
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оспособљава ученика за живот изложеним сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва - Развија способност код ученика за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном друштву - Унапређује ученичке способности за све облике комуникације, дијалога и исказивање аргументованог става 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће	бити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> ● схвати структуру и организацију друштва ● објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу ● схвати друштвену поделу рада ● објасни узроке друштвеног раслојавања ● наведе друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих ● разликује особености сеоског и градског становништва 	Структура и организација друштва	16				16
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам, развој и облике суверености и демократије ● опише улогу политике у друштву ● зна државне симболе и елементе државности ● разликује законодавну, извршну и судску власт ● разликује удружења грађана и политичке партије ● препозна идеолошке разлике партија и поделу на левицу, десницу и центар ● схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе ● разликује државне органе власти ● разликује аутономију и локалну самоуправу ● разуме функционисање локалне самоуправе 	Држава и политика	18				18
<ul style="list-style-type: none"> ● схвати значај устава као највишег правног акта ● разликује устав од закона ● направи преглед развоја уставности у Србији ● разликује уставност и законитост ● уочи значај владавине права и правне државе ● зна основне одредбе Устава Републике Србије ● схвати функционисање правосудног система Републике Србије ● разликује врсте судских поступака 	Устав и правна држава	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● схвати људска права и слободу и свој положај у друштву ● зна на који начин се штите права и слободу грађана 	Људска права и слободу	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● уочи разлику и сличности између културе и цивилизације ● схвати настанак религије и религијског мишљења ● идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства ● разликује обичај и морал ● схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, шунда и кича 	Култура и друштво	16				16
<ul style="list-style-type: none"> ● идентификује друштвене промене ● зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости ● препозна друштвени развој ● формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва 	Друштвене промене и друштвени развој	5				5

Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет - користити устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује - презентације, усмено излагање, документарни филмови, дебате 		Врновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина 			Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Грађанско васпитање • Географија Корелације: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема

5.5.2.2. Стручни предмети

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја					
Разред	Први					
Наставни предмет	Техничко цртање					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о техничким цртежима - Стицање знања и вештина из области нацртне геометрије - Стицање знања и вештина из области котирања техничких цртежа - Стицање знања и вештина за техничко цртање применим рачунара 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			Укупан број часова
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	

<ul style="list-style-type: none"> • наведе стандарде у техничким цртежима • наведе врсте линија у техничком цртању • користи размеру у техничким цртежима • конструише основне геометријске облике 	Технички цртежи	16				16
<ul style="list-style-type: none"> • објасни основне принципе нацртне геометрије • представи раван и геометријске облике • прикаже пројекције геометријских тела и њихове модификације 	Елементи нацртна геометрија	16				16
<ul style="list-style-type: none"> • примени правила котирања на техничким цртежима 	Елементи саобраћајног пројектовања	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • објасни радно окружење програма за цртање • користи програмске пречице • примени начине цртања дужи, правилних полигона и њихових трансформација • изради технички цртеж саобраћајне ситуације са задатом формом 	Техничко цртање применом рачунара	35				35
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно - тему реализовати у кабинетима за техничко цртање са приказима врста и формата цртежа као и њиховог начина савијања - истаћи значај и употребу размере и врста линија - тему реализовати коришћењем геометријских тела и њихових трансформација 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Графички рад • Усмено излагање 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Математика – Геометрија, Обртна тела • Практична настава – Паркирање, Терминали, Трасирање пута • Саобраћано пројектовање – Уводне одредбе о пројектовању, Пројектовање елемената хоризонталне и вертикалне сигнализације, Пројектовање градске мреже, Пројектовање ванградских саобраћајница, Израда ситуационог плана увиђајне документације 			

<ul style="list-style-type: none"> - код ученика развијати осећај за простор - тему реализовати коришћењем примера пројектних цртежа - тему реализовати у рачунарском кабинету уз коришћење програма за техничко цртање (AutoCAD, Corel...) 		<ul style="list-style-type: none"> • Регулисање и безбедност саобраћаја – Раскрснице, Хоризонтална сигнализација, Вертикална сигнализација • Саобраћајна инфраструктура – Грађевински елементи пута, Паркирање и паркиралишта, Паркинг гараже <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја					
Разред	Први					
Наставни предмет	Саобраћајни системи					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о саобраћајним системима - Стицање знања о логистици - Стицање знања о друмском саобраћају - Стицање знања о железничком саобраћају - Стицање знања о унутрашњем транспорту - Стицање знања о ваздушном саобраћају - Стицање знања о поштанско телекомуникационом саобраћају - Стицање знања о савременом комбинованом и интермодалном транспорту - Стицање знања о цевном транспорту и жичарама - Стицање знања о водном саобраћају 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни место саобраћаја као производне делатности • дефинише појмове и термине из саобраћајне делатности • објасни појам саобраћајног система 	Саобраћајни системи	6				6

<ul style="list-style-type: none"> • наброји елементе,структуру и функције саобраћајног система • наброји подсистеме саобраћајног система • објасни историјски развој саобраћаја 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам логистике • објасни појам транспортног ланца • наведе логистичке подсистеме • објасни значај логистике 	Логистика	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • опише елементе и структуру друмског саобраћаја • наброји основне карактеристике друмског саобраћаја • опише транспортна средства у друмском саобраћају • наведе основне параметре у друмском саобраћају • наведе начине отпреме робе • опише основне путне правце у Србији и окружењу • опише основне коридоре за друмски саобраћај 	Друмски саобраћај	16				16
<ul style="list-style-type: none"> • опише елементе и структуру железничког саобраћаја • наброји основне карактеристике железничког саобраћаја • наведе предности и мане железничког саобраћаја • опише транспортна средства у железничком саобраћају • наброји врсте железничких пошиљки • опише садржај железничког интегралног терминала • наброји основне железничке правце у Србији и окружењу • опише основне коридоре за железнички саобраћај 	Железнички саобраћај	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • опише елементе и структуру водног саобраћаја • наброји карактеристике водног саобраћаја 	Водни саобраћај	11				11

<ul style="list-style-type: none"> опише транспортна средства у водном саобраћају наведе начине отпрема робе водним саобраћајем наброји основне пловне путеве у Србији и окружењу наброји основне луке и робно-транспортне центре у Србији и окружењу опише основне коридоре 						
<ul style="list-style-type: none"> опише елементе и структуру ваздушног саобраћаја наброји основне карактеристике ваздушног саобраћаја опише транспортна средства у ваздушном саобраћају наведе начине отпреме робе ваздушним саобраћајем наброји аеродроме у Србији и окружењу 	Ваздушни саобраћај	4				4
<ul style="list-style-type: none"> опише елементе и структуру поштанско телекомуникационог саобраћаја опише развој средстава за пренос порука наброји основне карактеристике поштанско телекомуникационог саобраћаја наброји савремене технологије поштанско телекомуникационог саобраћаја опише место поштанско телекомуникационог саобраћаја у саобраћајном систему 	Поштанско телекомуникациони саобраћај	4				4
<ul style="list-style-type: none"> опише елементе и структуру комбинованог-интермодалног транспорта наброји карактеристике интермодалног транспорта наведе товарне јединице у интермодалном транспорту 	Комбиновани и интермодални транспорт	6				6

<ul style="list-style-type: none"> опише транспортна средства у интермодалном транспорту наведе примере РТЦ-а у Србији и окружењу објасни појам кооперације и координације у саобраћају објасни појам шпедитера и шпедитерске послове наброји европске коридоре 						
<ul style="list-style-type: none"> објасни појам и улогу цевног транспорта наведе поделу цевног транспорта наведе карактеристике цевног, пнеуматског и хидрауличног транспорта опише карактеристике и примену жичара и кабл-кранова 	Цевни транспорт и жичаре	4				4
<ul style="list-style-type: none"> објасни појам унутрашњег транспорта опише елементе и структуру унутрашњег транспорта наведе операције у унутрашњем транспорту опише начине претовара робе наведе поделу средства унутрашњег транспорта наброји значајне индустријске центре и њихов утицај на спољни транспорт 	Унутрашњи транспорт	4				4
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> материју изложити једноставно са примерима из праксе користити интернет (ако је могуће) презентације предузећа која се баве логистиком након прве две теме оствареност исхода проверити кроз тестове знања 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Усмено излагање Тестови знања Семинарски радови 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> Организација превоза – Документа у превозу робе и путника Интегрални транспорт – Логистика Практична настава – Видови саобраћаја Компетенције: Компетенција за целоживотно учење			

<ul style="list-style-type: none"> - користити интернет (ако је могуће) презентације друмских транспортних предузећа (средстава, организација..) - ученици треба да прикажу друмски саобраћај и кроз семинарске радове (проналасци, коридори, путеви, средства..) - користити географске карте или АМСС - након обрађене теме у оквиру практичне наставе-са ученицима посетити предузеће које се бави транспортом робе у друмском саобраћају - ученици треба да прикажу железнички саобраћај и кроз семинарске радове (проналасци, коридори, нове технологије, историјат...) - користити интернет (ако је могуће) презентације из железничког саобраћаја (средстава, организација..) - описивање коридора вршити помоћу географске карте - након обрађене теме у оквиру практичне наставе-са ученицима посетити предузеће које се бави транспортом робе у железничком саобраћају - ученици треба да прикажу водни саобраћај и кроз семинарске радове (проналасци, коридори, нове технологије, историјат, бродови...) - користити интернет (ако је могуће) презентације из водног саобраћаја (средстава, луке..) - користити географске карте - након обрађене теме у оквиру практичне наставе-са ученицима посетити предузеће које се бави транспортом робе у водном саобраћају - ученици треба да прикажу ваздушни саобраћај и кроз семинарске радове (проналасци, нове технологије, историјат, авиони...) 		<p>Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - користити интернет (ако је могуће) презентације из ваздушног саобраћаја (средстава, аеродроми, карго центри..) - користити географске карте - након обрађене теме у оквиру практичне наставе-са ученицима посетити аеродром и карго центар - ученици треба да прикажу поштански саобраћај и кроз семинарске радове (проналасци, нове технологије, историјат...) - користити интернет (ако је могуће) презентације из ПТТ саобраћаја (средстава, Поште, организацију транспорта у поштанском саобраћају..) - ученици треба да прикажу комбиновани саобраћај и кроз семинарске радове (средства, РТЦ-и...) - користити интернет (ако је могуће) презентације из интермодалног саобраћаја (средстава, Робно-транспортни центри, организација интермодалног транспорта) - ученици треба да прикажу цевни транспорт и жичаре и кроз семинарске радове - користити интернет (ако је могуће) презентације из цевног транспорта и жичара - користити интернет (ако је могуће) презентације одвијања унутрашњег транспорта - након обрађене теме у оквиру практичне наставе – са ученицима посетити производно предузеће 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја							
Разред	Први							
Наставни предмет	Технологија материјала							
Годишњи фонд часова	74							
Недељни фонд часова	2							
Циљ								
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о технологији и технолошком процесу - Стицање знања о техничким материјалима, њиховим особинама и испитивању материјала - Стицање знања о врстама и примени техничког гвожђа - Стицање знања о врстама и примени обојених метала и њихових легура - Стицање знања о појму, врстама и примени композитних материјала - Стицање знања о својствима керамике и стакла и њиховој примени - Стицање знања о врстама и својствима пластичних материјала и еластомера - Стицање знања о мазивима у аутомобилској индустрији - Стицање знања о горивима - Стицање знања о осталим материјалима у транспорту - Стицање знања о корозији и начинима заштите материјала од корозије 								
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам технологије • објасни појам технолошког процеса • опише утицај технологије на развој човечанства • разликује позитиван и негативан утицај индустријске технологије • опише повезаност технологије и екологије 		Појам технологије и технолошког процеса		10				10
<ul style="list-style-type: none"> • разликује техничке материјале • опише својства техничких материјала • опише ток механичких испитивања • опише ток технолошких испитивања • опише физичко-хемијска својства техничких материјала 		Својства техничких материјала		10				10

<ul style="list-style-type: none"> • разликује хемијски чисто и техничко гвожђе • опише својства ливеног гвожђа • објасни примену ливеног гвожђа • дефинише појам челика • разликује врсте челика према намени, хемијском саставу и начину добијања • објасни примену челика 	Техничко гвожђе	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте обојених метала • опише својства бакра и његових легура • објасни примену бакра и његових легура • опише својства алуминијума и његових легура • објасни примену алуминијума и његових легура • опише својства цинка и његових легура • објасни примену цинка и његових легура 	Обојени метали и легуре	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам композитних материјала • разликује композитне материјале • опише карактеристике композитних материјала • објасни примену композитних материјала у аутоиндустрији 	Композитни материјали	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • разликује индустријску керамику • разликује механичка и физичка својства индустријске керамике • објасни примену индустријске керамике • разликује врсте стакла • опише механичка, физичка, хемијска и технолошка својства стакла • објасни примену стакла 	Керамика и стакло	4				4

<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте пластичних маса • опише својства термопласта и дуропласта • објасни примену термопласта и дуропласта • опише својства каучука и синтетичких гума • објасни примену гуме и силикона у аутомобилској индустрији 	Полимерни материјали	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам мазива • разликује врсте мазива • опише карактеристике масти и моторних уља • објасни поступак руковања при транспорту мазивих материја 	Мазива	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте горива • опише порекло различитих врста горива • опише примену различитих врста горива • објасни поступак при транспорту горива и мере заштите од упаљивости и експлозије 	Горива	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • опише карактеристике и примену антифриза • опише карактеристике и примену AD BLUE 	Остали материјали	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте корозије • објасни процес корозије • разликује факторе који утичу на појаву корозије • опише мере заштите од корозије 	Корозија и заштита од корозије	8				8
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити слике, презентације, видео снимке 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Терет у саобраћају • Моторна возила • Практична настава <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Физика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Развијање функционалне писмености-природно-научне и техничке
- Стицање знања о основним физичким појавама значајним за струку и разумевања основних физичких закона
- Развијање логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу
- Стицање способности за уочавање, формулисање и решавање једноставнијих проблема
- Схватање значаја физике за технику и природне науке
- Развијање способности и вештина за примену знања из физике у струци

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене физичке величине и одговарајуће мерне јединице • опише и наведе пример референтног система • врши операције са векторским физичким величинама • дефинише и користи појмове брзине и убрзања • објасни различите врсте кретања и израчунава величине везане за њих 	Увод у кинематику	12				12

<ul style="list-style-type: none"> • користи основне мерне инструменте 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује појам масе од појма тежине тела • формулише и примењује Њутнове законе • објасни механички рад, снагу и енергију • објасни значај закона одржања и да их дефинише • увиди постојање аналогије величина и једначина код транслационог и ротационог кретања 	Динамика	14				14
<ul style="list-style-type: none"> • зна да објасни зашто се тела деформишу под дејством силе и загревања • објасни промену агрегатног стања под утицајем топлоте • примени законе динамике флуида 	Физика великог броја честица	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • разуме појмове унутрашња енергија и количина топлоте • разуме принцип термодинамике • разуме појам коефицијента корисног дејства 	Термодинамика	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни шта су слободне, пригушене и принудне осцилације • наведе величине које карактеришу таласно кретање • повеже осцилације и таласе • разуме шта су стојећи таласи • објасни шта је звук и какав је утицај ударне буке на човека • разуме како се звук преноси кроз конструкцију објекта 	Осцилације и таласи	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • схвати појам наелектрисања и знаће начине наелектрисавања тела • разуме Кулонов закон • схвати и израчунава величине које описују електрично поље 	Електрично поље и електрична струја	10				10

<ul style="list-style-type: none"> схвати шта је кондензатор и знаће да одреди капацитет плочастог кондензатора разуме како настаје једносмерна струја и израчуна величине које је описују разуме основне законе једносмерне струје разуме како настаје и које су карактеристике наизменичне струје објасни пренос електричне енергије на велика растојања разликује предности и недостатке наизменичне струје у односу на једносмерну 						
<ul style="list-style-type: none"> разуме и примени законе одбијања и преламања светлости примени законе одбијања светлости код огледала разликује сабирна и расипна сочива и умеће да одреди лик предмета разуме принцип рада основних оптичких инструмената 	Оптика	8				8
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> користити табеларни приказ величина и јединица увежбавати претварање мерних јединица на примерима из свакодневног живота вежбати коришћење основних мерних инструмената изводити демонстрационе огледе решавати једноставније рачунске задатке указивати на примере из свакодневног живота 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Тестове знања 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> Математика Технологија материјала Механика Моторна возила Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама			

<ul style="list-style-type: none"> - успостављати корелацију са садржајима стручних предмета - користити основне оптичке инструменте (лупа, микроскоп и слично) 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Механика
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања за решавање практичних задатака из равнотеже крутих материјалних тела
- Стицање знања о димензионисању машинских елемената
- Стицање знања о кретању тачке и тела
- Стицање знања о динамици материјалне тачке и система

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам проучављања механике и његову примену у саобраћајној пракси • опише систем раванских сила • ученик решава проблемске задатке из равнотеже крутих материјалних тела • одреди тежиште раванских тела • објасни појам трења 	Статика	25				25
<ul style="list-style-type: none"> • разликује спољашње и унутрашње силе • опише напоне и деформације које настају при дејству спољашњих сила 	Отпорност материјала	10				10

<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте напрезања 						
<ul style="list-style-type: none"> • опише предмет проучавања кинематике • наведе врсте кретања • опише основне физичке величине које описује кретање тачке • решава задатке из раванског кретања крутог тела и тачке 	Кинематика	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • објасни основне Њутнове законе и њихову примену • опише теореме динамике тачке • решава проблемске задатке из динамике тачке и система 	Динамика	15				15
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - на почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом и начином оцењивања - материју изложити једноставно са примерима из праксе - графички приказати све могуће варијанте позиција сила у равни те њихове међусобне односе - са ученицима на крају теме заједно урадити графички рад на тему раванских носача - заједно са ученицима радити задатке димензионисања машинских елемената - посебну пажњу посветити димензионисању склопова возила изложених напрезању - заједно са ученицима радити задатке везане за испитивање кретања материјалне тачке и тела - са ученицима на крају теме урадити графички рад на тему кретања материјалне тачке и тела 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Тестови знања • Усмено излагање • Активност на часу • Графички рад 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Физика • Организација превоза • Моторна возила • Терет у транспорта • Саобраћајна инфраструктура Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама			

- заједно са ученицима радити задатке везане за испитивање динамике тачке и динамике материјалног система		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја					
Разред	Други					
Наставни предмет	Саобраћајна психологија					
Годишњи фонд часова	70					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о предмету проучавања саобраћајне психологије - Стицање знања о чулним процесима и перцепцији - Стицање знања о моторичким способностима - Стицање знања о пажњи, учењу и памћењу - Овладавање знањима о емоцијама и мотивацији - Упознавање са појмом личности - Усвајање знања о комуникацији и комуникацијским вештинама - Стицање знања о радном оптерећењу и режиму рада - Стицање знања о ефектима физичке средине и факторима који доприносе појави стреса - Стицање знања о ергономским аспектима возила и путева - Стицање знања о понашању возача у специфичним саобраћајним ситуацијама - Разумевање људског фактора саобраћајних незгода 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише предмет проучавања • разуме значај и место човека у разним саобраћајним системима • уочава корлативни однос између саобраћајне психологије и других предмета из саобраћајне групе као што је безбедност у саобраћају 		Саобраћајна психологија као грана психологије	3			3
<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу и значај нервних система • објасни функцију чула вида, слуха и равнотеже код возача • наброји факторе који утичу на опажање и доприносе развоју поремећаја опажања 		Чулни процеси и перцепција	12			12
<ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике моторног понашања • препозна везе између брзине и тачности покрета и успешности сналажења у саобраћајним ситуацијама 		Моторно понашање	4			4

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појмове пажње, учења и памћења ● разликује врсте учења и наброји главне карактеристике ● наведе главне карактеристике памћења и заборављања ● препозна споменуте феномене у свакодневном животу и илуструје их примером 	Пажња, учење и памћење	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам емоција и њихову повезаност са органским променама у организму ● објасни појам мотива и њихову поделу ● усвоји основна знања о фрустрацијама, конфликтима и одбрамбеним механизмима ● усвоји основна знања о стресу и препозна га у свакодневном животу 	Емоције, мотивација и стрес	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам личности ● разликује типове темперамента ● разуме појам карактера ● разуме значај различитих способности за обављање возачке делатности 	Психологија личности	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна различите врсте комуникације ● објасни разлику између вербалне и невербалне комуникације ● објасни разлику између приватне и пословне комуникације ● демонстрира различите врсте невербалне комуникације од значаја за возачку делатност ● наведе примере решавања конфликтних ситуација 	Комуникација	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам радног оптерећења ● разуме значај дневног биоритма ● наведе ризике услед ускраћивања спавања ● познаје принципе здраве исхране 	Радно оптерећење и режим рада	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни утицај физичке и климатске средине на возача ● наведе мере за безбедну вожњу у складу са прописима ● наброји могуће штетне утицаје окружења на возача и начине њиховог превазилажења 	Ефекти климатске и физичке средине	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни на који начин су командни и контролни уређаји на возилима прилагођени човеку ● наброји факторе који утичу на перцепцију саобраћајних знакова, видљивост и читљивост 	Ергономски аспекти возила и путева	4				4

<ul style="list-style-type: none"> • познаје правила понашања возача у одређеним саобраћајним ситуацијама • упоређује одговорне и неодговорне поступке возача • увиђа значај прилагођене вожње у колони, на кривини, раскрсници и при отежаној видљивости 	Понашање возача у специфичним саобраћајним ситуацијама	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам саобраћајне незгоде • наведе најважније узроке саобраћајних незгода • објасни штетно дејство алкохола и психоактивних супстанци на човека • објасни најважније последице које проблем зависности може имати за човека • наведе одлике ризичног понашања код младих возача 	Људски фактор саобраћајних незгода	4				4
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
Настава се одржава фронтално, кроз предавање као преобладавајућу наставну методу. Излагање има функцију појашњавања непознатих психолошких феномена, али и своцирања постојећих и структурирања нових знања. Разговори су претежно хеуристичког (развијног) типа, праћене дискусијама ради консолидације знања. Најважније ставке се приказују графички и кроз илустрације.	Провера знања се обавља кроз контролне задатке и усмена испитивања. Кроз самостални рад (индивидуално или у групама) су демонстрирали разумевање усвојеног градива на једну од одабраних тема обухваћених курикулумом.		Обрађивано градиво остварује корелације са предметом Безбедност и саобраћају и са практичном наставом. Ученици се оспособљавају да интуитивна и спонтано усвојена знања обогате научно поткрепљеним знањима, у циљу разумевања психолошких фактора безбедног функционисања у саобраћајном систему. Компетенције: Комуникација Компетенција за целоживотно учење Решавање проблема			
Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја					
Разред	Други					
Наставни предмет	Машински елементи					
Годишњи фонд часова	70					
Недељни фонд часова	2					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о стандардима и системима толеранције - Стицање знања о врстама машинских спојева 					

<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о осовинама и вратилима - Стицање знања о лежиштима - Стицање знања о машинским елементима за пренос снаге 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • зна да објасни значај стандардизације и типизације у машинству • објасни примену машинских стандарда у саобраћају и транспорту • разликује системе толеранције 	Стандарди и толеранције мера	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике и примену заварених спојева • објасни карактеристике и примену навојних спојева • објасни карактеристике и примену спојева помоћу клинова 	Машински спојеви	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни техничке карактеристике и примену осовина • објасни техничке карактеристике и примену вратила 	Осовине и вратила	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • наведе врсте и примену лежишта • опише поступак монтаже и демонтаже лежајева • објасни поступак провере и одржавања лежаја 	Лежишта	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике и примену спојница • објасни карактеристике и примену зупчастих преносника • објасни карактеристике и примену пужног преносника • објасни карактеристике и примену ланца и ланчаника • објасни карактеристике и примену каишног преносника • наведе врсте и примену опруга 	Елементи и пренос снаге	25				25
Укупан број часова		70				70

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - посебан акценат ставити на примену у области транспорта (возила и транспорта механизације) 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмено излагање • Тестови знања 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физика • Механика • Практична настава • Моторна возила • Механизација претовара <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама</p>

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја					
Разред	Други					
Наставни предмет	Терет у транспорту					
Годишњи фонд часова	105					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о врстама и општим својствима робе која се превози - Стицање знања о амбалажи и паковању робе - Стицање знања о палетизацији и контејнеризацији - Стицање знања о стандардима и стандардизацији у транспортном процесу - Стицање знања о основним карактеристика понашања терета при транспорту и манипулисању - Стицање знања о начинима контроле квалитета робе у транспорту - Стицање знања у погледу технолошких захтева робе у транспортном процесу - Стицање знања о прописима за транспорт опасних материја 						
ИСХОДИ Позавршетку теме ученик/бити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам робе и терета • разликује врсте и карактеристике терета 	Појам класификација и својства робе и терета	8				8

<ul style="list-style-type: none"> • разликује општа својства (физичка, хемијска, механичка, технолошка) 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам амбалаже • објасни задатак амбалаже • разликује врсте амбалаже • наведе материјале од којих се израђује амбалажа • објасни функције амбалаже • разликује облике транспортне амбалаже • објасни појам и задатак пакетизације • разликује технолошко – економске функције пакетизације • објасни обухватност производа пакетизацијом • опише обележавања теретних пакета • објасни означавање транспортне амбалаже распознавањем паковања • објасни обележавања транспортне амбалаже означавањем руковања 	Амбалажа и паковање робе	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам теретне јединице • објасни појам и разликује врсте палета • објасни појам и разликује врсте контејнера • објасни формирање јединице терета према врсти палете • објасни формирање јединице терета у контејнеру • објасни интегрални систем транспорта • наведе предности палетног система • наведе предности транспорта контејнера 	Палетизација и контејнеризација	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам стандардизације • објасни суштину стандардизације амбалаже • наведе предности модларне мере • објасни начин извођења осталих мера • објасни начин слагања амбалажних јединица на товарну површину • објасни појам и наведе својства товарно – манипулативне јединице 	Стандарди и стандардизација	12				12

<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне технолошке захтеве товарних јединица • разликује подручја стандардизације • објасни стандардизацију у области дистрибуције производа • наведе циљеве стандардизације • разликује области стандардизације • објасни стандард ИСО 9000 					
<ul style="list-style-type: none"> • објасни начин слагања и причвршћивања челичних производа • објасни начин слагања и причвршћивања палетне јединице • објасни начин слагања и причвршћивања контејнера • објасни принцип рационалног слагања и искоришћења товарне површине • опише слагање товарне палетне јединице • објасни заштиту палета од померања • опише слагање робе у контејнер • објасни моделе оптимизације укрупњавања товарно – манипулативних јединица употребом софтвера • објасни начине обезбеђења терета разним карикама транспортног процеса • разликује силе које дејствују унутар пакета и између пакета у транспортном процесу • разликује врсте складишта за расуту амбалажирану и коадну, течну и гасовиту робу и лако кварљиву робу • опише трпељивост робе при транспорту и складиштењу робе са штетним деловањем 	Транспорт и складиштење терета	12			12
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам квалитета робе • разликује објективна и субјективна испитивања квалитета робе 	Контрола робе у транспорту	8			8

<ul style="list-style-type: none"> • објасни цариснку, ветеринарску, фитопатолошку и другу контролу робе у транспорту 						
<ul style="list-style-type: none"> • опише утицај температуре при транспорту робе • опише утицај састава ваздуха и влаге при транспорту робе • разликује врсте превозних средстава у односу на технолошке захтеве робе • разликује врсте претоварних средстава • опише захтеве и разликује превозна средства за транспорт лак кварљиве робе • опише захтеве и разликује превозна средства за транспорт живих животиња • опише захтеве и разликује превозна средства за транспорт гуме и њених производа • опише захтеве и разликује превозна средства за транспорт дрвета 	Технолошки захтеви робе у транспортном процесу	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам опасних материја • наведе међународне и националне прописе који регулишу транспорт опасних материја • наведе класе опасних материја • опише основа својства класа опасних материја • опише листице опасности • опише ознаке на возилима за транспорт опасних материја • разликује возила за транспорт опасних материјама према класама • разликује документацију која прати транспорт опасних материја • разликује мере заштите при транспорту опасних материја 	Транспорт опасних материја	20				20
Укупан број часова		105				105

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити слике, презентације, видео снимке - ученици треба да прикажу примену различитих врста и примера амбалаже кроз семинарски рад - ученици треба да прикажу транспорт и складиштење терета и кроз семинарски рад - ученици треба да прикажу транспорт опасних материја кроз семинарски рад (класе, возила, ознаке, документација...) 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Активност на часу • Тестове знања • Семинарски рад 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – област Терет у транспорту • Интегрални транспорт –Класични и савремен процес транспорта • Организација превоза – Документа у превозу терета • Технологија материјала–Стицање знања о материјалима у транспорту • Саобраћајни системи – Комбиновани и интермодални транспорт <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја					
Разред	Други					
Наставни предмет	Регулисање и безбедност саобраћаја					
Годишњи фонд часова	70					
Недељни фонд часова	2					
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о дозвољеним радњама у саобраћају - Стицање знања о правилном кретању пешака - Стицање знања о светлосно сигналним уређајима и опреми и њиховој употреби - Стицање знања о посебним правилима саобраћаја - Стицање знања о правилима саобраћаја на путевима ван насеља - Стицање знања о врстама контроле саобраћаја и њиховом значају 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова		
По завршетку теме ученик Њбити у стању да:		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> • објасни значење појединих појмова дефинисаних у ЗОБС-у • опише радње у саобраћају • да наведе када и где није дозвољено вршење одређених радњи у саобраћају • објасни како се врше поједине радње у саобраћају 	Радње у саобраћају	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • наброји у ком својству могу да се јаве пешаци • наведе обавезе возача према пешацима • наведе обавезе пешака према возачима • наведе правила саобраћаја која дефинишу кретање пешака • опише како се креће колона пешака • разликује специфичности кретања појединих група пешака (деца, тинејџери, одрасле особе, старије особе, инвалиди) 	Правила пешачког саобраћаја	5				5
<ul style="list-style-type: none"> • разликује светлосно-сигналне уређаје на возилу • објасни када се користе одређене групе светлосно-сигналних уређаја на возилу • објасни која се опрема користи код принудно заустављеног возила 	Употреба светлосно сигналних уређаја и опреме	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • разликује правила саобраћаја одређених категорија возила (учесника у саобраћају) • наведе карактеристике превоза одређених категорија терета у складу са саобраћајним прописима 	Посебна правила саобраћаја	24				24
<ul style="list-style-type: none"> • разликује правила саобраћаја за одређене категорије учесника у саобраћају на аутопутевима, мотопутевима и путевима за мешовити саобраћај • разликује правила саобраћаја на специфичним деловима путне мреже као што су: прелаз пута преко железничке пруге у нивоу, саобраћај у тунелу, саобраћај на мостовима, надвожњацима и другим путним 	Правила саобраћаја на путевима ван насеља	6				6

објектима, саобраћај на денивелисаним укрштањима						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује начине контроле саобраћаја • објасни значај контроле саобраћаја од стране саобраћајне полиције • објасни како се врши контрола саобраћаја путем савремених техничких средстава(GPS,радар, камере, итд.) • наведе казнене одредбе 	Контрола саобраћаја	8				8
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - објаснити дефиниције који се користе у ЗОБС-у, а које су важне за правилно вршење радњи - навести радње које се врше возилом - објаснити правилно вршење радњи возилом - навести ризике и опасности које се јављају услед неправилног вршења радњи - објаснити дефиниције и термине који се користе у ЗОБС-у, а које су важне за правилно кретање пешака - објаснити значај кретања пешака у складу са саобраћајним прописима - објаснити значај обавеза возача према пешацима и обрнуто - навести ризике и опасности кретања пешака које није у складу с прописима - навести врсте светлосно-сигналних уређаја и опреме - објаснити у којим условима у складу са саобраћајним прописима се користе одређене врсте светлосно-сигналних уређаја на возилу - објаснити како се врши означавање принудно заустављеног возила које превози опасне материје 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Семинарски радови • Активност на часу 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Терет у транспорту – Транспорт опасних материја • Саобраћајна инфраструктура – Коловозне конструкције • Моторна возила – Систем за управљање и кочење • Практична настава – Електрични и електронски уређаји на возилу, Заштита животне средине • Механика – Кинематика, Динамика • Саобраћајни системи – Друмски саобраћај Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини			

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити разлике и опасности који се јављају услед искоришћења светлосно-сигналних уређаја и опреме у складу са саобраћајним прописима - објаснити правила саобраћаја која се односе на одређену категорију возила - објаснити под којим условима се врши одређени транспорт терета, како се врши обележавање тих возила - навести која правила саобраћаја се односе на превоз путника - објаснити које све законске прописе морају да испуне превозници који се баве превозом опасних материја - објаснити значај законских прописа који дефинишу радно време посаде возила као и ризике који се јављају услед непридржавања истих - објаснити правила саобраћаја која се односе на одређену категорију возила на аутопуту, мотопуту и осталим путевима - навести која правила саобраћаја важе у тунелима, на мостовима и денивелисаним укрштањима - навести врсте контроле саобраћаја - објаснити појединачне начине контроле саобраћаја са посебним освртом на савремена техничка средства у контроли и праћењу средстава - објаснити значај контроле саобраћаја са освртом на казнене одредбе и одговорности појединца у транспортном процесу 		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Регулисање и безбедност саобраћаја
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о значају изучавања безбедности саобраћаја
- Стицање знања о човеку као фактору безбедности саобраћаја
- Стицање знања о возилу као фактору безбедности саобраћаја
- Стицање знања о врстама саобраћајних незгода
- Стицање знања о путу као фактору безбедности саобраћаја
- Стицање знања о начину спровођења увиђаја и формирање увиђајне документације
- Стицање знања о радњама у саобраћају
- Стицање знања о значају и задацима службе унутрашње контроле

По завршетку теме ученик Њ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни основна научна начела безбедности саобраћаја као научне дисциплине • разликује факторе безбедности саобраћаја • опише негативне последице одвијања друмског саобраћаја • разликује начине мерења безбедности саобраћаја 	Безбедност саобраћаја као научна дисциплина	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • разликује психофизичке карактеристике возача (човека) • објасни негативан утицај алкохола, лекова и других психоактивних супстанци на возача • опише елементе активне и пасивне безбедности возача 	Човек као фактор безбедности саобраћаја	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • објасни технологију техничког прегледа • наведе савремене безбедносне уређаје на возилу • разликује активну и пасивну безбедност возила 	Возило као фактор безбедности саобраћаја	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • разликује класификације путне мреже • објасни како пут утиче на настанак саобраћајне незгоде • објасни утицај саобраћајне сигнализације на безбедност саобраћаја 	Пут као фактор безбедности саобраћаја	7				7

<ul style="list-style-type: none"> • разликује елементе активне и пасивне безбедности пута 						
<ul style="list-style-type: none"> • објасни дефиницију саобраћајне незгоде • разликује врсте саобраћајних незгода • разликује узроке од околности • разликује фазе саобраћајне незгоде • наведе последице саобраћајне незгоде • објасни дужности учесника у саобраћајним незгодама 	Саобраћајне незгоде	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • наведе чланове увиђајне екипе и њихове задатке • наведе из којих се све елемената састоји увиђајна документација и како се иста попуњава • разликује врсте трагова саобраћајне незгоде 	Увиђај саобраћајне незгоде	14				14
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна зауставни пут возила • израчуна пут и време обилажења • израчуна пут и време претицања • разликује методе за прорачун брзине возила 	Основни елементи вештачења	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • разликује задатке службе унутрашње контроле • упућује возаче на контролу здравствене способности • проверава возаче о познавању саобраћајних прописа • води евиденцију о саобраћајним незгодама возила из предузећа 	Служба унутрашње контроле	4				4
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити дефиницију безбедности саобраћаја као научне дисциплине - објаснити како се безбедност саобраћаја развијала током година - навести негативне последице одвијања друмског саобраћаја - навести основне факторе безбедности саобраћаја - објаснити како и на који начин може све да се мери безбедност саобраћаја - објаснити све психофизичке карактеристике човека важне за безбедно одвијање саобраћаја - објаснити разлике између активне и пасивне безбедности возача - навести ризике и опасности управљања возилом под дејством алкохола, лекова и других психоактивних супстанци - објаснити значај технички исправног возила на безбедност саобраћаја - објаснити технологију техничког прегледа - навести елементе активне безбедности - објаснити начин функционисања АБС-а и ЕСП-а и њихов значај као елементе активне безбедности возила - објаснити значај елемената пасивне безбедности возила - навести које све класификације путне мреже постоје - објаснити како пут доприноси настанку саобраћајне незгоде - објаснити утицај опреме и саобраћајне сигнализације на безбедност саобраћаја - објаснити елементе активне и пасивне безбедности пута - објаснити дефиницију саобраћајне незгоде - навести коме је све важно да прати број саобраћајних незгода и зашто 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Семинарски радови • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Саобраћајне незгоде • Моторна возила – Системи на мотору СУС • Саобраћајна инфраструктура – Коловозне конструкције • Технологија материјала – Својства техничких материјала • Механика – Кинематика, Динамика, Отпорност материјала • Саобраћајни системи –Заштита животне средине <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити разлику између узрока и околности настанка саобраћајних незгода - објаснити фазе саобраћајне незгоде - навести последице саобраћајних незгода - навести које су дужности учесника у лакшим и тежим саобраћајним незгодама - навести врсте контроле саобраћаја - објаснити појединачне начине контроле саобраћаја са посебним освртом на савремена техничка средства у контроли и праћењу саобраћајних средстава - објаснити значај контроле саобраћаја са освртом на казнене одредбе и одговорности појединаца у транспортном процесу - објаснити значај одређивања зауставног пута возила, пута обилажења и пута претицања - навести на који све начин може да се утврди брзина кретања возила - навести који су све задаци службе унутрашње контроле - објаснити значај који служба унутрашње контроле има на безбедност саобраћаја 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Регулисање и безбедност саобраћаја
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2
Циљ <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о теорији саобраћајног тока - Стицање знања о раскрсницама - Стицање знања о хоризонталној сигнализацији - Стицање знања о вертикалној сигнализацији - Стицање знања о светлосној сигнализацији 	

- Стицање знања о начинима регулисања саобраћаја у насељу						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ~~ћ~~ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне величине и карактеристике саобраћајног тока • опише међусобну зависност основних величина саобраћајног тока • разликује методе и моделе кретања и вођења саобраћајних токова • разликује врсте саобраћајних мрежа 	Теорија саобраћајног тока	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте раскрсница • наведе основне карактеристике појединих врста раскрсница 	Раскрснице	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте хоризонталне сигнализације • наведе места примене хоризонталне сигнализације 	Хоризонтална сигнализација	9				9
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте вертикалне сигнализације • наведе места примене вертикалне сигнализације 	Вертикална сигнализација	9				9
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте семафора • означи и обележи семафоре на цртежима 	Светлосна сигнализација - семафори	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • разликује начине регулисања саобраћаја у насељу • направи план темпирања за одређену раскрсницу 	Регулисање саобраћаја у насељу	12				12
Укупан број часова		62				62
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити основне величине саобраћајног тока - објаснити основне карактеристике саобраћајног тока - објаснити међусобну зависност основних величина саобраћајног тока - навести моделе и методе кретања саобраћајних токова - навести врсте мрежа - навести врсте конфликтних тачки - објаснити значај обавеза возача према пешацима и обрнуто - упоредити класичне раскрснице са раскрсницама са кружним током - објаснити значај и место примене раскрсница са кружним током - навести начине приказивања оптерећења раскрснице - објаснити врсте хоризонталних ознака (уздужне, попречне, остале, саобраћајни знакови у хоризонталној равни) - објаснити поступке уградње хоризонталне сигнализације - објаснити значај знакова у вертикалној равни - објаснити врсте саобраћајних знакова (знакови опасности, изричитих наредби, обавештења, знакова са измењивим садржајем) - објаснити начин постављања саобраћајне сигнализације - објаснити врсте семафора на аутопуту, мотопуту и осталим путевима - објаснити начине обележавања и постављања семафора - навести критеријуме за постављање семафора - навести на који начин може да се регулише саобраћај у насељу - објаснити прорачун рада светлосних сигнала како на индивидуалним 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Семинарски радови • Активност на часу • Пројектни задатак 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Раскрснице, Саобраћајна сигнализација, Електрични уређаји • Моторна возила – Системи на мотору СУС • Саобраћајна инфраструктура – Грађевински елементи пута, Коловозне конструкције • Механика – Отпорност материјала <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	--	---

раскрсницама тако и у координисаном начину рада - предвидети време за израду пројектног задатка (могућа подела ђака у групама по двоје)		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Моторна возила
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о конструкцији мотора СУС
- Стицање знања о принципу рада и процесима рада мотора СУС
- Стицање знања о системима на возилу који омогућавају рад мотора СУС

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • опише историјски развој моторних возила • наведе добре и лоше стране парне машине и мотора СУС • разликује врсте мотора СУС • разликује горива и мазива која се користе у моторима СУС • опише основне карактеристике горива и мазива • разликује течности које се користе у моторима СУС • лоцира покретне и непокретне делове мотора СУС • објасни улогу и начин рада покретних и непокретних делова мотора СУС • објасни улогу и принцип рада разводног механизма мотора СУС 	Конструкција мотора сус	31				31
<ul style="list-style-type: none"> • објасни принцип рада мотора СУС 	Принцип рада мотора сус	34				34

<ul style="list-style-type: none"> опише теоретски процес 4- тактног ОТТО мотора опише стварни процес 4- тактног ОТТО мотора опише теоретски DIESEL процес опише стварни DIESEL процес опише теоретски SABATHE DIESEL процес наведе разлике између ОТТО И DIESEL мотора објасни кружни дијаграм мотора СУС објасни топлотни биланс мотора СУС 						
<ul style="list-style-type: none"> објасни улогу и значај система за напајање мотора горивом наведе елементе система за напајање мотора горивом објасни улогу и значај система за паљење радне смеше наброји врсте и елементе система за паљење објасни улогу и значај система за подмазивање наброји врсте и елементе система за подмазивање објасни улогу и значај система за хлађење наведе врсте и елементе система за хлађење наведе улогу и значај система за покретање мотора наброји врсте и елементе система за покретање мотора 	Системи на мотору сус	40				40
Укупан број часова		105				105
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - упоредном анализом приказати предности и мане парне машине и мотора СУС - навести све врсте мотора СУС, а посебно означити најчешће коришћене - објаснити која се горива и мазива користе код мотора СУС, њихову улогу и место где се користе - објаснити шта су то течности које се користе уз моторима СУС, где се налазе и која је њихова улога - посебно објаснити сваки покретни и непокретни део, као и сваки део разводног механизма мотора СУС, а потом објаснити начин функционисања као целине и показати на шематском приказу или симулацији на рачунару - шематски приказати, а потом објаснити начин рада мотора СУС - после показивања и објашњавања стварног и теоретског ОТТО и DIESEL процеса са ученицима урадити вежбу, где би ученици шематски приказали ове процесе и уочили разлике између ова два процеса - шематски приказати и објаснити кружни дијаграм - шематски приказати топлотни биланс, а потом табеларно или путем графика објаснити разлику између топлотног биланса ОТТО и DIESEL мотора - навести улогу система за напајање горивом, а потом дефинисати и описати све елементе овога система - навести улогу система за паљење, а потом дефинисати и описати све елементе овог система - описати системе за напајање DIESEL мотора горивом, а потом објаснити улогу сваког елемента овог система 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестове знања • Семинарски радови • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Делови и принцип рада мотора СУС, Могући кварови • Машински елементи - Материјали за израду делова • Техничко цртање – Скице делова • Механика – Принцип рада мотора • Физика – Термодинамика <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити улогу подмазивања, а потом објаснити начин функционисања и показати делове овог система - објаснити улогу хлађења, а потом објаснити начин функционисања, врсте и делове овог система - објаснити задатак система за покретање мотора, а потом приказати главне делове 		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Моторна возила
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о системима за пренос снаге моторних возила
- Стицање знања о системима управљања моторних возила
- Стицање знања о системима кочења на моторном возилу
- Стицање знања о системима еластичног ослањања моторних возила

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • опише историјски развој моторних возила • разликује врсте моторних возила према класификацијама, поделама или карактеристикама • опише основне карактеристике моторних возила и његове основне склопове • разликује различите системе за пренос снаге и повезује их са различитим категоријама и врстама возила • разликује спојнице и објасни њихову улогу и функционисање 	Систем за пренос снаге моторних возила	50				50

<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу и начин рада свих преносника у систему за пренос снаге • објасни улогу и принцип рада погонског моста • разликује тачкове и пнеуматике према конструкцији и ознакама 						
<ul style="list-style-type: none"> • објасни принцип рада управљачког механизма • опише све елементе и врсте управљачких механизма • опише делове серво уређаја и појачивача и објасни његово функционисање • објасни све положаје управљачких тачкова • разликује и објасни нове технологије у систему управљања 	Систем за управљање моторним возилом	18				18
<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу, значај и елементе система за кочење моторних возила • наведе елементе система за кочење моторних возила • разликује различите системе кочења према месту командовања, преноса и извршења • објасни улогу и значај успоривача • објасни улогу аутоматског уређаја за регулисање кочења • објасни улогу и значај антиблокадног система (абс) 	Систем за кочење моторних возила	22				22
<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу и значај елементе система еластичног ослањања моторних возила • наведе елементе система за еластично ослањање моторних возила • разликује различите системе и елементе ослањања • објасни улогу и значај активног ослањања 	Систем еластичног ослањања моторних возила	15				15

Укупан број часова		105			105
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - навести све врсте моторних возила а посебно најчешће коришћене - објаснити која концепција градње, путничких, привредних и прикључних возила - објаснити све делове система за пренос снаге, где се налазе, функционисање и која је њихова улога - посебно објаснити сваки посебно елемент система за пренос снаге а потом објаснити начин функционисања као целине и показати на шематском приказу или симулацији на рачунару - навести све врсте пнеуматика, објаснити ознаке, као и од чега се састоје - шематски приказати а потом објаснити начин рада различитих управљачких механизма - шематски приказати и све елменте система за уптављање - објаснити функционисање серво уређаја и појачивача и њихову улогу и ефекте - шематски приказати и објаснити све могуће положаје управљачких точкова - навести улогу система за кочење у односу на цео систем кретања возила - шематски прикаже и објасни функционисање различитих система кочења - описати елементе система за кочење - објаснити улогу успоривања 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Семинарски радови • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Принципи рада појединих система на моторном возилу, Могући кварови и њихово отклањање • Машински елементи - Правилан избор заменских делова • Техничко цртање – Скице и шеме појединих система на моторном возилу • Механика – Кинематика и динамика појединих система на моторном возилу • Физика – Закони физике примењени на моторном возилу <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>			

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити улогу аутоматских уређаја за регулисање кочења - објаснити функцију Антиблокадног система (АБС) и њихову улогу у систему кочења - навести улогу система еластично ослањање у односу на цео систем кретања возила - шематски прикаже и објасни функционисање различитих система еластичног ослањања - описати елементе вођења точкова објаснити кинематичке карактеристике система еластичног ослањања - објаснити улогу елемената система еластичног ослањања - објаснити функцију активног ослањања 		
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Моторна возила
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

Циљ <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о силама које делују на моторно возило током његовог кретања - Стицање знања о карактеристикама мотора СУС и билансу вуче и снаге - Стицање знања о динамичким карактеристикама возила и динамичког фактору - Стицање знања о експлоатационим карактеристикама возила

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • опише котрљања точкова и услове котрљања точкова по путу • да израчуна коефицијент приањања на основу услова кретања возила • опише деловање тежине возила током кретања и мировања возила 	Силе које делују на моторно возило	14				14

<ul style="list-style-type: none"> • одреди положај тежишта возила на основу његових карактеристика • разликује силе отпора • да израчуна силе отпора за различита возила и услове експлоатације возила 						
<ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике мотора • објасни лајдерманов образац • опише деловање карактеристика мотора на специфичну потрошњу горива • опише деловање карактеристика мотора на специфичну потрошњу горива • опише силе и снагу на погонским точковима • објасни утицај савладавања отпора на снагу на погонским точковима • објасни биланс вуче и снаге 	<p>Карактеристике мотора сус и биланс вуче и снаге</p>	<p>18</p>				<p>18</p>
<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу динамичког фактора • одређује максималну вредност динамичког фактора • објасни како тежина возила утиче на динамички фактор • разликује и објасни све динамичке карактеристике моторних возила • објасни улогу преносног односа у систему преноса снаге 	<p>Динамичке карактеристике возила и динамички фактор</p>	<p>15</p>				<p>15</p>

<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу експлоатационих карактеристика возила на стабилност, проходност и управљивост моторног возила • објасни и одреди максимално успорење моторног возила • разликује све елементе зауставног пута возила • објасни елементе економичне вожње и њихов утицај на потрошњу горива • објасни утицај геометријских карактеристика моторних возила на њихово кретање и маневрисање 	Експлоатационе карактеристике возила	15				15
Укупан број часова		62				62
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - графички приказати све силе које делују на моторно возило током његовог кретања - објаснити све услове котрљања погонских и вођених тачкова и дат приказ сила и њиховог деловања - приказати начин израчунавања коефицијента пријањања за различите услове - графички и шематски приказати како тежина делује на возилу и то у случају стајања и случају кретања моторног возила - графички приказати и објаснити поступак одређивања тежишта моторног возила и његову улогу - графички приказати деловање сила отпора и објаснити њихову улогу у кретању возила - објаснити све карактеристике мотора и возила које утичу на биланс вуче и снаге - објаснити Лајдерманов образац 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Семинарски радови • Активност на часу • Графички радови 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Израда годишњег задатка из моторних возила • Машински елементи - Прецизно цртање појединих елемената • Техничко цртање – Скице сила, Дијаграми карактеристика, Биланса вуче • Механика – Динамика и кинематика кретања возила, Прорачуни • Физика – Динамика и кинематика кретања возила Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини			

<ul style="list-style-type: none"> - објаснити потрошњу горива а посебно специфичну потрошњу горива - графички приказати и објаснити деловање силе на погонским точковима - графички приказати и објаснити брзину возила у различитим степенима преноса - графички приказати и објаснити како се рачуна снага на погонским точковима - објаснити утицај отпора на снагу на погонским точковима - графички приказати биланс снаге наведе улогу динамичког фактора а потом показати како се одређује максимална вредност - објаснити како тежина возила утиче на динамички фактор - шематски прикаже и објасни динамичке карактеристике моторних возила - шематски прикаже и објасни начин израчунавања времена и пута убрзања - објасни улогу преносног односа у систему преноса снаге - шематски прикаже и објасни стабилност возила у различитим условима експлоатације - објасни и опише израчунавање максималне величине успорења моторног возила - шематски прикаже и објасни зауставни пут возила током предузимања кочења - објасни економичну вожњу - објасни утицај геометријских карактеристика моторних возила на њихово кретање и маневрисање 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
-------------------------	-------------------------------------

Разред	Други					
Наставни предмет	Саобраћајна инфраструктура					
Годишњи фонд часова	105					
Недељни фонд часова	3					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о историјском развоју градње путева и врстама путева - Стицање знања о грађевинским елементима пута - Стицање знања о коловозним конструкцијама - Стицање знања о машинама које се користе у градњи путева - Стицање знања о експлоатационим карактеристикама пута - Стицање знања о конструктивним елементима пута и начину њиховог одређивања 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученици/бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • објасни историјски развој градње путева • разликује врсте путева • дефинише појам ауто-пута • разликује ауто-пут од осталих путева • објасни стање путне мреже у нашој земљи 		Путеви	10			10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам планума пута • разликује елементе горњег строја пута (коловоз коловозне траке и саобраћајне траке) • разликује остале елементе горњег строја пута • разликује елементе доњег строја пута (земљани труп и објекти на путу) • објасни потребу и начин одржавања објеката на путу • разликује опреме пута • разликује пратеће садржаје пута 		Грађевински елементи пута	30			30
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам постелице пута • разликује слојеве коловозне конструкције • објасни начин израде слојева коловозне конструкције 		Коловозне конструкције	25			25

<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте коловозних конструкција • разликује машине које се користе у градњи путева • опише особине угљоводоничних коловозних конструкција • опише особине цементно-бетонских коловозних конструкција • одабере најбољу врсту коловоза према датој потреби • опише начин израде спојница • опише дејство возила на коловозну конструкцију • разликује оштећења коловоза која настају услед дејства возила на коловозну конструкцију • опише дејство мраза на коловозну конструкцију 						
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам рачунске брзине • објасни утицај рачунске брзине при пројектовању и градњи путева • разликује остале експлоатационе карактеристике пута • објасни везу између протока саобраћајног тока и ширине пута • објасни везу између оптерећења пута и века трајања коловозног застора 	Експлоатационе карактеристике пута	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • одреди стабилност возила на бочно клизање превртање и расподелу коефицијената пријањања • разликује начине представљања пута • одреди радијус кривине • одреди прелазнице • објасни разлог и начин проширења коловоза у кривини • објасни улогу попречног нагиба коловоза • одреди попречни нагиб коловоза • објасни појам витоперења коловоза • разликује врсте витоперења 	Конструктивни елементи пута	30				30

<ul style="list-style-type: none"> • одреди прегледност пута (зауставну и претицајну) • одреди гранични нагиб нивелете • објасни принцип заобљавања прелома нивелете • објасни примену и елементе серпентине 						
Укупан број часова		105				105
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити слике, презентације, видео снимке - ученици треба да прикажу грађевинске елементе пута кроз семинарски рад - након завршетка теме оствареност исхода проверити кроз тестове знања - обратити посебну пажњу при обради оних наставних јединица које су у вези са безбедним одвијањем саобраћаја на путевима као што су прегледност пута, радијуси кривина, попречни нагиби коловоза - ученици треба да прикажу конструктивне елементе пута и кроз семинарски рад (представљање пута, одређивање елемената) 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварених исхода • Усмено излагање • Активност на часу • Тестове знања • Семинарски рад 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава - Грађевински елементи пута • Безбедност саобраћаја - Пут као фактор безбедности саобраћаја • Правила саобраћаја - Контрола саобраћаја • Регулисање саобраћаја - Саобраћајна сигнализација • Моторна возила - Карактеристике возила • Саобраћајни системи - Друмски саобраћај Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини			

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Саобраћајна инфраструктура
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о градској инфраструктури - Стицање знања о уличној мрежи у градовима - Стицање знања о проблемима и начинима решавања проблема паркирања у великим градовима - Стицање знања о паркиралиштима 	

<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о паркинг гаражама - Стицање знања о тарифним системима за паркирање који се примењују у градовима 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученици да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам градске (урбане)инфраструктуре • разликује елементе градске инфраструктуре • разликује елементе саобраћајне инфраструктуре у градовима • опише међусобни утицај развоја градова и саобраћајне инфраструктуре 	Градска инфраструктура	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте градских улица • разликује системе градских улица • разликује типове градских мрежа • разликује попречне профиле градских улица • разликује елементе пратеће уличне инфраструктуре • разликује елементе пешачке инфраструктуре • разликује елементе бицикличке инфраструктуре 	Градске улице	14				14
<ul style="list-style-type: none"> • објасни проблем паркирања у градовима • разликује карактеристике паркирања • објасни појам меродавне димензије возила • разликује врсте заштитног простора за паркирање • одреди ширину пролаза графичком и аналитичком методом • објасни појам универзалног паркинг места • објасни начин решавања проблема паркирања • разликује врсте уличног паркирања 	Паркирање и паркиралишта	21				21

<ul style="list-style-type: none"> • разликује режиме паркирања и временски ограничено паркирање • објасни утицај уличног паркирања на динамички саобраћај и безбедност саобраћаја • дефинише појам паркиралишта • дефинише капацитет паркиралишта • разликује типове организације паркиралишта 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам паркинг гараже • разликује врсте паркинг гаража • објасни критеријум за избор локације паркинг гаража • дефинише капацитет паркинг гаража • дефинише површину паркинг гаража • објасни који елементи утичу на површину паркинг гараже • разликује начине организације места за паркирање • одреди ширину пролаза • објасни предности и недостатке система паркирања при изласку возилом ходом унапред и уназад • разликује начине савлађивања спратова у паркинг гаражама • објасни технологију уласка/изласка из паркинг гараже • разликује опрему паркинг гаража 	Паркинг гараже	19				19
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам тарифног система • разликује тарифне системе уличног паркирања • објасни примену зонског тарифног система • разликује тарифне системе на паркиралиштима • разликује тарифне системе у паркинг гаражама 	Тарифни системи	10				10
Укупан број часова		70				70

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет (ако је могуће) презентације елемената градске инфраструктуре - користити слике, презентације, видео снимке - ученици треба да прикажу градске улице и кроз семинарски рад - након обрађене теме оствареност исхода проверити кроз тестове знања - ученици треба да прикажу проблем паркирања и кроз семинарски рад (одређивање ширине пролаза, типови организације паркиралишта, врсте уличног паркирања...) - ученици треба да прикажу паркинг гараже и кроз семинарски рад (врсте паркинг гаража, капацитет, опрема..) 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварених исхода • Усмено излагање • Активност на часу • Семинарски радови • Тестове знања 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава - Паркирање, паркиралишта и гараже • Безбедност саобраћаја - Човек као фактор безбедности саобраћаја • Правила саобраћаја - Правила саобраћаја на паркиралиштима и у паркинг гаражама • Регулисање саобраћаја - Регулисање саобраћаја унутар паркинг гаража и на паркиралиштима • Моторна возила - Карактеристике возила (вучно-динамичке...) • Саобраћајни системи - Друмски саобраћај <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини</p>

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја				
Разред	Четврти				
Наставни предмет	Саобраћајна инфраструктура				
Годишњи фонд часова	62				
Недељни фонд часова	2				
Циљ					
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о терминалима у саобраћају - Стицање знања о терминалима јавног путничког саобраћаја - Стицање знања о аутобуским терминалима - Стицање знања о терминалима за возила - Стицање знања о аутобазама - Стицање знања о терминалима у теретном саобраћају 					
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област		Број часова	
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе
				Настава у блоку	Практична настава
				Укупан број часова	
• дефинише терминале у саобраћају		Терминали у саобраћају		8	8

<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај терминала • разликује поделе терминала • разликује основне функције терминала • разликује структуру и технолошке елементе терминала 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише аутобуска стајалишта • разликује врсте аутобуских стајалишта • разликује техничке елементе аутобуских стајалишта • опише трамвајска стајалишта • дефинише окретнице • разликује врсте окретница • разликује техничке елементе окретница • разликује типове одмаралишта и мотела • објасни организацију спољног и унутрашњег саобраћаја 	Терминали јавног путничког саобраћаја	17				17
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам аутобуских терминала • разликује врсте аутобуских терминала • разликује кориснике аутобуских терминала • разликује типове АС • разликује технолошке целине АС • разликује критеријуме за размештај основних и пратећих садржаја АС • разликује величине значајне за оптимизацију технолошких елемената АС • објасни начин избора оптималног броја путника • разликује критеријуме за избор пратећих садржаја • разликује методе прорачуна капацитета појединих елемената АС • разликује принципе размештаја елемената АС • опише процес пријема и отпреме аутобуса 	Аутобуски терминали	18				18

<ul style="list-style-type: none"> описе процес пријема и отпреме путника објасни значај информатичке подршке 						
<ul style="list-style-type: none"> разликује терминале за одржавање и продају возила разликује критеријуме за размештај терминала за одржавање и продају возила разликују основне функције терминала за одржавање и продају возила објасни примену информационих система објаснити улогу и значај техничког прегледа возила разликује неопходне услове за вршење техничког прегледа возила објасни технологију вршења техничког прегледа наведе опрему за обављање техничког прегледа објасни организацију рада линије техничког прегледа разликује типове терминала за снабдевање горивом (ССГ) разликује елементе ССГ дефинише капацитет ССГ објасни начин прикључења ССГ на јавни пут дефинише контролне станице 	Терминали за возила	10				10

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише аутобазе за друмска возила • разликује функције и карактеристике аутобаза • опише технолошки процес унутар аутобазе • разликује принципе размештаја елемената унутар аутобазе • опише процесе одржавања • разликује технолошке елементе аутобаза за одржавање • објасни чување возила у посебним условима • дефинише аутобазе за одржавање путева • разликује садржај и капацитет аутобаза за одржавање путева • објасни критеријум за избор локације аутобаза за одржавање 	Аутобазе	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • разликује терминале за паркирање возила • разликује елементе робних терминала • објасни предности формирања робних терминала 	Терминали у теретном саобраћају	6				6
Укупан број часова		62				62
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити слике, презентације, видео снимке - након обрађене теме оствареност исхода проверити кроз тестове знања 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварених исхода • Усмено излагање • Активност на часу • Тестове знања 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава - Сервисне станице • Безбедност саобраћаја - Значај техничког одржавања возила • Регулисање саобраћаја - Сигнализација унутар аутобаза • Моторна возила - Карактеристике моторних возила • Саобраћајни системи- Друмски саобраћај Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација			

		Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини
--	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Организација превоза
Годишњи фонд часова	140
Недељни фонд часова	4

Циљ

- Стицање знања о подели моторних и прикључних возила и њиховој намени
- Стицање сазнања о техничко - експлоатационим својствима возила и њиховој примени приликом избора превозних средстава
- Стицање знања која су неопходна за планирање рада возача и возила у превозу терета
- Стицање знања о неопходној документацији за возило и возача, као и о документацији која прати реализацију превоза терета
- Стицање знања која су неопходна за израду трасе кретања приликом превоза терета
- Стицање знања која су неопходна за праћење и координацију рада возила и возача током реализације превоза терета
- Стицање знања која су неопходна за израду извештаја о раду возила и возача у превозу терета
- Стицање знања о основним елементима пословања саобраћајног предузећа

ИСХОДИ По завршетку теме ученици да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе поделу моторних и прикључних возила и њихову намену • објасни критеријуме за избор возила за транспортни задатак • објасни техничко-експлоатациона својства возила која могу утицати на избор возила 	Техничко - експлоатациона својсва возила	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни елементе планирања транспортног процеса • утврди измеритеље рада возила у превозу терета • утврди оптималну трасу кретања возила за транспортни задатак • утврди потребан број возила и возача за транспортни задатак • направи план рада возила и возача за транспортни задатак 	Планирање рада возила и возача	60				60

<ul style="list-style-type: none"> • утврди планиране трошкове превоза за транспортни задатак 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује неопходна документа за возача, како у унутрашњем тако и у међународном превозу терета • разликује неопходна документа за возило, како у унутрашњем тако и у међународном превозу терета • разликује документа која прате реализацију превоза, како у унутрашњем тако и у међународном превозу терета • објасни елементе тахографског записа • разликује нивое оспособљености возача • наведе неопходна документа за превоз опасних материја • наведе основна шпедитерска документа 	Документа у превозу терета	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • наведе неопходну документацију о ангажовању возила и возача • опише поступак припреме возила за извршење транспортног задатка • опише поступак припреме и упућивање возача на извршење транспортног задатка • објасни начине праћења рада возача током реализације превоза 	Праћење реализације превоза	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • утврди показатеље рада возила и возача по обављеном транспортном задатку • утврди укупне трошкове превоза за транспортни задатак • састави извештај о раду возила и возача по обављеном превозу терета 	Израда извештаја о раду возила и возача	15				15

<ul style="list-style-type: none"> опише основне карактеристике саобраћајне услуге и саобраћајног тржишта наведе основне карактеристике средстава и радне снаге саобраћајних предузећа објасни улогу транспортних трошкова у мерењу квалитета пословања саобраћајних предузећа 	Елементи пословања саобраћајних предузећа	15				15
Укупан број часова		140				140
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> материју изложити једноставно са примерима из праксе акцент ставити на планирање рада возила и возача у задатом периоду или за задати транспортни задатак посебну пажњу посветити планирању рада возача, узимајући у обзир одредбе Закона о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима упознати ученика са програмима за одређивање трасе возила материју изложити једноставно са примерима конкретних докумената и начина њиховог попуњавања (егземпларна настава) у настави користити елементе Закона о превозу терета у друмском саобраћају и Закона о транспорту опасне робе посебну пажњу посветити информационим технологијама које се користе у праћењу рада возила и возача у састављању извештаја о раду возила и возача ученик треба да користи знања стечена у теми Планирање рада 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Усмено излагање Тестови знања Активност на часу Проблемске задатке Писани радови 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> Практична настава - Праћење реализације превоза Моторна возила - Техничко-експлоатациона својства возила Интелигентни транспортни системи - Праћење возила Регулисање и безбедност саобраћаја - Сигнализација Рачунарство и информатика - Примена рачунара у реализацији транспорта Саобраћајни системи - Друмски саобраћај и транспорти процес Интегрални транспорт - Примена интегралног транспорта приликом избора транспортног средства Терет у транспорту - Начини слагања терета у товарни простор Механизација претовара - Примена механизације приликом утоварно-истоварних операција Предузетништво - Елементи пословања предузећа Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини			

возила и возача, а која се тичу измеритеља рада возила - посебно се осврнути на савремене технологије које се користе у праћењу рада возила и возача		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Организација превоза
Годишњи фонд часова	93
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о основним карактеристикама јавног превоза путника
- Стицање знања о реду вожње и изводима из реда вожње
- Стицање знања која су неопходна за избор возила и распоређивање возила по линијама
- Стицање знања о неопходној документацији у превозу путника
- Стицање знања која су неопходна за праћење и координацију рада возила и возача током реализације превоза путника
- Стицање знања која су неопходна за избор возила и распоређивање возила по линијама

ИСХОДИ По завршетку теме ученик/бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни основне карактеристике путничког саобраћаја • објасни статичке и динамичке елементе линије у јавном превозу путника • објасни измеритеље и показатеље рада возила на линији јавног превоза путника • опише начине прикупљања и обраде података у јавном превозу путника • разликује тарифне системе и системе наплате у јавном превозу путника • наведе основне карактеристике такси превоза и ванлинијског превоза путника 	Јавни превоз путника	48				48
<ul style="list-style-type: none"> • објасни елементе реда вожње • изради извод из реда вожње за дату градску и приградску линију 	Ред вожње	22				22

<ul style="list-style-type: none"> изради извод из реда вожње за дату међумесну линију 						
<ul style="list-style-type: none"> опише карактеристике возила за јавни градски и приградски саобраћај опише карактеристике возила за међумесни путнички саобраћај објасни критеријуме за избор возила за рад на линији 	Избор возила на рад на линији	7				7
<ul style="list-style-type: none"> разликује неопходна документа у линијском превозу путника разликује неопходна документа у ванлинијском превозу путника и такси превозу 	Документа о превозу путника	6				6
<ul style="list-style-type: none"> наведе комуникације и праћење рада возила и возача комуницира са колегама, клијентима и представницима МУП-а опише мере за отклањање поремећаја у реду вожње превоза путника 	Праћење рада возача	10				10
Укупан број часова		93				93
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - приликом обраде препоручених садржаја нагласити разлике у карактеристикама градског, приградског и међумесног превоза путника - у обради садржаја користити и елементе из законске регулативе - акценат ставити на израду различитих извода из реда вожње - материју изложити једноставно са примерима конкретних докумената и начинима њиховог попуњавања (егземпларна настава) - у настави користити елементе из законске регулативе - посебно се осврнути на савремене технологије које се користе у праћењу рада возила и возача 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Активност на часу • Семинарски рад 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава - Документа у превозу путника • Моторна возила - Техничко-експлоатациона својства возила за превоз путника • Интелигентни транспортни системи - Системи наплате карте • Рачунарство и информатика - Примена рачунара у реализацији транспорта и наплати карата као и у примени праћења превоза • Саобраћајни системи - Друмски саобраћај и транспорти процес <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини</p>
---	--	---

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја							
Разред	Четврти							
Наставни предмет	Интелигентни транспортни системи							
Годишњи фонд часова	62							
Недељни фонд часова	2							
Циљ								
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о информационо комуникационим технологијама - Стицање знања о савременим информационо комуникационим технологијама - Стицање знања о примени интелигентних система у саобраћају путем одређених апликација 								
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појмове и термине о информационо комуникационим технологијама • објасни историјски развој информационо комуникационих технологија • објасни примену информационо комуникационих технологија у саобраћају 	Саобраћај и информационо-комуникационе технологије	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам географског информационог система • објасни примену географског информационог система у саобраћају • дефинише појам глобалног система позиционирања • објасни примену глобалног система позиционирања у саобраћају • дефинише појам глобалног система мобилне комуникације • објасни примену глобалног система мобилне комуникације у саобраћају • дефинише појам наменске комуникације кратког домета • објасни примену наменске комуникације кратког домета у саобраћају 	Савремене информационо комуникационе технологије (GIS, GPS, GSM, RFID, V2V, V2I)	20				20
<ul style="list-style-type: none"> • опише примену интелигентних система на возилима • разликује интелигентне системе возила • објасни појам аутономно возило • разликује интелигентне системе саобраћајница • објасни везу интелигентних система возила и саобраћајница • опише примену интелигентних система на управљање саобраћајем у градовима • опише примену интелигентних система на управљање јавним градским превозом • објасни коришћење интелигентних система од стране корисника јавног превоза путника • опише примену интелигентних система за управљање возног парка • опише поступак електронске наплате путарине • објасни примену интелигентних система код надзора возила 	Примена интелигентних система у саобраћају (апликације ИТС-а)	36				36

<ul style="list-style-type: none"> објасни примену система позива за хитне случајеве 					
Укупан број часова		62			62
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет, презентације различитих информационо комуникационих технологија - ученици треба да прикажу различите апликације интелигентних система у саобраћају кроз семинарске радове - коришћењем интернета или софтверских пакета упознати се са различитим апликативним системима 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестови знања • Усмено излагање • Семинарски радови 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Електрични и електронски уређаји на возилу, Организација превоза робе, Превоз путника, Регулисање саобраћаја • Терет у транспорту – Транспорт опасних материја, Технолошки захтеви робе у транспортном процесу • Организација превоза – Планирање рада возила и возача, Праћење реализације превоза, Праћење рада возача • Моторна возила – Систем за управљање моторним возилом, Систем за кочење моторних возила • Саобраћајна инфраструктура – Грађевински елементи пута, Аутобуски терминали, Терминали за возила • Регулисање и безбедност саобраћаја – Контрола саобраћаја, Возило као фактор безбедности саобраћаја, Вертикална сигнализација, Регулисање саобраћаја у насељу <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>		

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Предузетништво					
Годишњи фонд часова	64					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања - Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим - Развијање пословног и предузетничког начина мишљења - Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији - Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и самозапошљавање) - Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме - Мултидисциплинарни приступ и оријентација на праксу - Развијање основе за континуирано учење - Развијање одговорног односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења • наведе карактеристике предузетника • објасни значај мотивационих фактора у предузетништву • доведе у однос појмове иновативност, предузимљивост и предузетништво • препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници 		Предузетништво и предузетник		6		6
<ul style="list-style-type: none"> • примени креативне технике избора, селекције и вредновања пословних идеја • препозна садржај и значај бизнис плана • истражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште: цена, производ, место, промоција и личност • прикупи и анализира информације о тржишту и развија индивидуалну маркетинг стратегију • развије самопоуздање у спровођењу теренских испитивања • самостално изради маркетинг плана у припреми бизнис плана • презентује маркетинг план као део сопственог бизнис плана 		Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план		16		16

<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине успешног менаџера • објасни основе менаџмента услуга/производње • објасни на једноставном примеру појам и врсте трошкова, цену коштања и инвестиције • израчуна праг рентабилности на једноставном примеру • објасни значај производног плана и изради производни план за сопствену бизнис идеју у најједноставнијем облику(самостално или уз помоћ наставника) • увиђа значај планирања и одабира људских ресурса за потребе организације • користи гантаграм • објасни значај информационих технологија за савремено пословање • схвати важност непрекидног иновирања производа или услуга • изабере најповољнију организациону и правну форму привредне активности • изради и презентује организациони план за сопствену бизнис идеју • самостално сачини или попуни основну пословну документацију 	Управљање и организација, правни оквир за оснивање и функционисање делатности		18			18
<ul style="list-style-type: none"> • састави биланс стања на најједноставнијем примеру • састави биланс успеха и утврди пословни резултат на најједноставнијем примеру • направи разлику између прихода и расхода с једне стране и прилива и одлива новца са друге стране на најједноставнијем примеру • наведе могуће начине финансирања сопствене делатности • се информише у одговарајућим институцијама о свим релевантним питањима од значаја за покретање бизниса • идентификује начине за одржавање ликвидности у пословању предузећа • састави финансијски план за сопствену бизнис идеју самостално или уз помоћ наставника • презентује финансијски план за своју бизнис идеју 	Економија пословања, финансијски план		12			12
<ul style="list-style-type: none"> • самостално или уз помоћ наставника да повеже све урађене делове бизнис плана • изради коначан (једноставан) бизнис план за сопствену бизнис идеју • презентује бизнис план у оквиру јавног часа из предмета предузетништво 	Ученички пројект-презентација пословног плана		12			12

Укупан број часова		64	64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>- Предузетништво и предузетник: Дати пример успешног предузетника и/или позвати на час госта – предузетника који би говорио ученицима о својим искуствима или посета успешном предузетнику</p> <p>- Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план: Користити олују идеја и вођене дискусије да се ученицима помогне у креативном смишљању бизнис идеја и одабиру најповољније. Препоручити ученицима да бизнис идеје траже у оквиру свог подручја рада али не инсистирати на томе. Ученици се деле на групе окупљени око једне пословне идеје у којима остају до краја. Групе ученика окупљене око једне пословне идеје врше истраживање тржишта по наставниковим упутствима. Пожељно је организовати посету малим предузећима где ће се ученици информисати о начину деловања и опстанка тог предузећа на тржишту.</p> <p>- Управљање и организација: Препоручене садржаје по темама ученик савладава на једноставним примерима уз помоћ наставника</p> <p>Методе рада: мини предавања, симулација, студија случаја, дискусија</p> <p>Давати упутства ученицима где и како да дођу до неопходних информација. Користити сајтове за прикупљање информација (www.apr.gov.rs., www.sme.gov.rs. и други)</p> <p>Основна пословна документација: CV, молба, жалба, извештај, записник..</p> <p>Посета социјалним партнерима на локалном нивоу (општина, филијале Националне службе за запошљавање, Регионалне агенције за развој малих и средњих предузећа и сл.)</p> <p>- Користити формулар за бизнис план Националне службе запошљавања</p> <p>- Користити најједноставније табеле за израду биланса стања, биланса успеха и биланса новчаних токова</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност ученика на часу • Редовност и прегледност радне свеске • Домаће задатке • Тестове знања • Израду практичних радова (маркетинг, организационо-производни и финансијски план) • Израду коначне верзије бизнис плана • Презентацију 	<p>Повезивање: Сви стручни предмети</p> <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Лични и професионални развој појединца преваходно почива на његовој способности да управља процесом учења. Комуникација Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту. Решавање проблема Ученик ангажује своје индивидуалне капацитете и друге ресурсе који му стоје на располагању селективно и сврсисходно их користи, истражује у решавању проблема.. Предузимљивост и предузетничка компетенција Кроз образовање за предузетништво, ученик се учи организационим вештинама и способностима, укључујући различите интерперсоналне вештине...</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - Обработити садржај на најједноставнијим примерима из праксе - Методе рада: мини предавања, симулација, студија случаја, дискусија - Ученички пројект – презентација пословног плана: Позвати на јавни час успешног предузетника, представнике школе. Локалне самоуправе и банака за процену реалности и иновативности бизнис плана. Према могућности наградити најбоље радове. У презентацији користити сва расположива средства за визуализацију а посебно презентацију у power point-у. 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Први
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Оспособљавање за примену мера безбедности и здравља на раду
- Упознавање ученика са појмом и средствима заштите животне средине у сфери саобраћаја
- Оспособљавање ученика за рад са алатима и уређајима који се користе у саобраћају
- Упознавање са делатностима и организацијом саобраћајних предузећа
- Оспособљавање за примену и употребу горива и мазива у експлоатацији моторних возила

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • примени заштиту на раду при употреби одређених алата и уређаја • препозна саобраћајни отпад и да зна шта да уради са њиме • објасни утицај буке и издувних гасова на животну средину • препозна врсту опасне материје и објасни начин њиховог утицаја на животну средину • препозна врсту пожара • употреби средства при гашењу пожара насталог у транспорту 	Заштита на раду и заштита животне средине у сфери саобраћаја				30	30
<ul style="list-style-type: none"> • примени аутомеханичарски алат • мери са универзалним помичним кљунастим мерилом, микрометром, метром и мерном траком 	Основни алати и уређаји у саобраћају				20	20

<ul style="list-style-type: none"> • контролише зазор са лиснатим мерилом • употреби мерну траку, метар и либелу • израчуна радијус кривине • израчуна пад терена (нагиб) 						
<ul style="list-style-type: none"> • препозна вид саобраћаја и објасни карактеристике • наброји врсте делатности саобраћајних предузећа • препозна места повезаности различитих видова саобраћаја и објасни начин те повезаности • препозна саобраћајна средства и саобраћајни пут код различитих видова саобраћаја 	Врсте делатности у саобраћају				10	10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике горива и његово понашање у експлоатацији • препозна врсте мазива • објасни употребу мазива у мотору и склоповима возила 	Горива и мазива				14	14
Укупан број часова					74	74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - у току реализације модула ученици треба да воде дневник практичне наставе - примењивати мере заштите на раду - пратити рад ученика - ученике упознати са елементима заштите на раду од механичких повреда при руковању уређајима , алатима, опремом и другим средствима - ученицима на примеру показати најчешће типове саобраћајног отпада - са ученицима отићи до улице где би се ученици упознали са буком и издувним гаовима (отићи на две локације са великом и малом густином саобраћаја) - показати листице које означавају типове опасних материја и онда објаснити како се врши заштита животне средине уколико дође до изливања опасне материје - упознати ученике са типовима противпожарних апарата и показати им како са њима руковати - на примерима показати чиме се који тип пожара гаси - на одређеном склопу мотора показати примену аутомеханичарског алата 		Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Активност на часу • Провера практичних вештина • Дневник практичне наставе 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Саобраћајни системи – Видови саобраћаја • Технологија материјала – Горива и мазива • Терет у транспорту – Транспорт опасних материја Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини		

<ul style="list-style-type: none"> - показати поступак мерења универзалним помичним мерилом и микрометром и дати сваком ученику да самостално мери одређене величине - на свећици или вентилу и клацкалици показати ученицима како се одређује зазор - са ученицима отићи на улицу, где ће измерити вредности елемената кривине или нагиба а потом у кабинету са тим вредностима израчунати радијус кривине и нагиб пута - одласком на одређене локације у околини школе показати саобраћајне објекте, саобраћајни пут и средства за различите видове саобраћаја - обиласком саобраћајних предузећа показати врсте делатности тих предузећа као и њихову повезаност са различитим видовима саобраћаја - ученицима објаснити карактеристике различитих врста горива и мазива - одласком на одређене локације у околини школе (станице за снабдевање горивом) показати употребу различитих врста горива - обиласком сервиса / кабинет практичне наставе показати различите врсте мазива и објаснити начин коришћења 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Други
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	200
Недељни фонд часова	4
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оспособљавање за препознавање електричних и електронских уређаја на возилима - Оспособљавање за препознавање најчешћих кварова електричних и електронских уређаја на возилима - Оспособљавање за препознавање делова и уређаја мотора СУС - Стицање знања о начину рада мотора СУС - Оспособљавање за препознавање најчешћих кварова на мотору СУС - Оспособљавање за контролу робе у транспорту - Оспособљавање за примену система квалитета мера, стандарда и прописа у транспортном процесу - Оспособљавање за формирање јединице терта (палетне, без палете, контернерске) - Оспособљавање за указивање прве помоћи и осигурање безбедног транспорта повређених - Стицање знања о коридорима и путним правцима - Оспособљавање за извештавање о стању путне мреже - Стицање знања о примени путних машина које се користе за израду коловозне конструкције - Стицање знања и вештина за самостално и безбедно управљање возилом у саобраћају на путу 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни принцип рада електричних уређаја на возилу • препозна светлосно сигналне уређаје на возилу • препозна контролно мерне уређаје на возилу • објасни примену савремених електронских система и уређаја на возилу • објасни принцип рада система паљења • препозна најчешће кварове електричних и електронских уређаја на возилима 	Електрични и електронски уређаји на возилу				20	20
<ul style="list-style-type: none"> • препозна различите врсте мотора СУС • препозна покретне и непокретне делове мотора СУС • препозна најчешће кварова мотора СУС • објасни принцип рада четворотактног ОТТО мотора • објасни принцип рада четворотактног DIESEL мотора • препозна разводни механизам на моторном возилу, његове делове и врсте • препозна систем за напајање ОТТО мотора горивом и његове делове • препозна систем за напајање DIESEL мотора горивом и његове делове • препозна систем за подмазивање мотора и његове делове • препозна систем за хлађење мотора и његове делове • препозна најчешће кварове уређаја на мотору СУС • провери ниво уља у мотору • провери ниво расхладне течности 	Мотор сус и системи на мотору				56	56
<ul style="list-style-type: none"> • препозна врсте робе према класификацији • препозна појавне облике робе • изврши сврставање амбалаже према материјалу, облику, намени утврди количину и стање робе • утврди стање паковане робе • разликује начине узорковања робе • изврши физичку и квантитативну контролу робе • препозна процедуре и упутства система управљања квалитетом • примењује прописане мере за повећање безбедности у транспорту 	Терет у транспорту				28	28

<ul style="list-style-type: none"> примени модул систем паковања формира збирно паковање изабере одговарајућу јединицу терета формира и обезбеди палетну јединицу формира и обезбеди контејнерску јединицу формира јединицу терета без палете формира јединицу отпреме 	Блок настава: терет у транспорту			20		20
<ul style="list-style-type: none"> утврди животне функције и знакове смрти разликује повреде примени методе оживљавања повређених заустави крварење превије повређеног и збрине га до доласка стручне екипе изврши имобилизацију 	Блок настава: прва помоћ			10		10
<ul style="list-style-type: none"> разликује врсте путева разликује појмове коридора и путних праваца препозна главне коридоре и путне правце кроз нашу земљу препозна грађевинске елементе пута препозна различите коловозне конструкције извештава о стању путне мреже упореди стање на терену са пројектном документацијом изради извештај о стању саобраћајне инфраструктуре контролише стање саобраћајне инфраструктуре објасни примену грађевинских машина које се користе за израду коловозне конструкције контролише рад радника саобраћајне оперативе 	Путеви				36	36
<ul style="list-style-type: none"> примени правила саобраћаја у датој саобраћајној ситуацији препозна елементе и значење саобраћајне сигнализације разликује факторе безбедности саобраћаја(човек, возило, пут), препозна елементе активне и пасивне безбедности (човек, возило, пут) разликује прописе који се односе на остале учеснике у саобраћају разликује прописе који се односе на стицање возачке дозволе, право учешћа возила на путу и време управљања возилом у саобраћају на путу наведе дужности учесника у саобраћају у случају саобраћајне незгоде разликује прописе који се односе на посебне мере безбедности 	Блок настава: познавање саобраћајних правила и прописа			30		30

<ul style="list-style-type: none"> • објасни принцип економичне вожње • објасни утицај саобраћаја на стање животне средине и њено угрожавање • разуме опасности које настају услед напоштовања прописа из области безбедности саобраћаја • разликује последице непоштовања прописа из области безбедности саобраћаја • објасни радње са возилом у саобраћају на путу и поступање возача у саобраћају на путу 							
Укупан број часова					60	140	200
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>практична настава</p> <ul style="list-style-type: none"> - у току реализације модула ученици воде дневник практичне наставе - примењивати мере заштите на раду - пратити рад ученика - користи стручну литературу и праћење иновација - на моделу показати електричне уређаје - на моделу показати светлосно – сигналне уређаје - на моделу показати контролно мерне уређаје - објаснити примену савремених електронских система на возилу - на моделу показати систем за паљење и објаснити како функционише - ради препознавања непокретних и покретних делова препоручује се да се уради вежба у трајању 8 часова – расклапање и склапање мотора СУС - на моделу мотора СУС објаснити принципе рада четворотактног ОТТО и DIESEL мотора - ради бољег савлађивања градива препоручује се да се у оквиру овог модела ураде две вежбе у трајању од по 4 часа (нацртати шематске приказе принципа рада четворотактног ОТТО и DIESEL мотора) - на моделу показати разводни механизам и објаснити како функционише - на моделу показати систем за напајање ОТТО и DIESEL мотора горивом и објаснити како функционише - на моделу показати систем за подмазивање мотора и објаснити како функционише 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <p>практична настава</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Активност на часу • Провера практичних вештина • Дневник практичне наставе <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Активност на часу • Провера практичних вештина • Дневник практичне наставе <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провера практичних вештина • Тест знања <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест знања (блок настава) 			<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моторна возила – Конструкција мотора СУС, Принцип рада мотора СУС, Системи на мотору СУС • Саобраћајна инфраструктура – Коловозне конструкције • Регулација и безбедност саобраћаја – Радње у саобраћају, Правила саобраћаја, Фактори безбедности саобраћаја, Саобраћајне незгоде • Терет у транспорту – Појам, класификација и својства робе и терета, Амбалажа и паковање робе, Палетизација и контеризација, Стандарди, контрола робе у транспорту • Интегрални транспорт– Контеризација, Палетизација <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>			

<ul style="list-style-type: none"> - на моделу показати систем за хлађење мотора и објаснити како функционише - у оквиру овог модела препоручује се да се ураде вежбе у којима би ученици нацртали шематске приказе система на мотору СУС (разводног механизма, система за напајање ОТТО и DIESEL мотора горивом, система за подмазивање мотора и хлађење мотора) - користити слике, презентације, видео снимке <p>наставу у блоку (терет у транспорту)</p> <ul style="list-style-type: none"> - реализовати у предузећу које се баве логистиком у којем ће се ученици упознати са технологијом формирања јединице терета, контролом робе и примењеним системом квалитета - демонстрирати активности дефинисане исходима <p>настава у блоку (прва помоћ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - модул реализовати кроз радионице уз демонстацију и коришћење очигледних средстава (лутке, троугласте мараме, стерилне газе и др.) - садржај наставе реализовати у складу са ЗОБС-ом <p>практична настава</p> <ul style="list-style-type: none"> - одласком на локације у близини школа упознати ученике са грађевинским елементима пута и коловозним конструкцијама - ради бољег савлађивања градива препоручује се дасе у оквиру овог модула ураде две вежбе у трајању од по часа (нацртати шематске приказе грађевинских елемената пута и коловозних конструкција) - ради упознавања ученика са начином примене грађевинских машина посетити предузеће за одржавање путева <p>настава у блоку (познавање саобраћајних правила и прописа)</p> <ul style="list-style-type: none"> - садржаје модула реализовати у складу са ЗОБС-ом 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - користити шеме и презентације, видео снимке разних ситуација у саобраћају - развијати позитиван став према начелима безбедности саобраћаја - ради бољег савлађивања градива препоручује се да се у оквиру овог модула користи електронско учење (moodle) - на крају модула извршити проверу знања тестирањем ученика о познавању саобраћајних правила и прописа након положеног теста (граница пролазности у складу са ЗОБС-ом), у III разреду организовати индивидуалну обуку вожње на моторном возилу Б категорије 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	280
Недељни фонд часова	6

Циљ

- Оспособљавање за учествовање у изради пројектне документације у градњи путева
- Оспособљавање ученика за одржавање возила
- Стицање вештина и навика одржавања система на возилу у гарантном року и текуће одржавање тих система
- Оспособљавање за решавање проблема паркирања у великим градовима
- Оспособљавање за утврђивање важних елемената при формирању увиђајне документације
- Оспособљавање за примену различитих метода праћења и прорачуна брзине кретања учесника у саобраћају
- Стицање вештина за планирање рада возача и возила и израду трасе кретања приликом транспорта терета
- Стицање вештина коришћења докумената која се користе у транспорту терета
- Оспособљавање за самостално и безбедно управљање моторним возилом „Б“ категорије у саобраћају на путу

По завршетку теме ученик ћ бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • нацрта конструктивне елементе пута у ситуационом плану • нацрта конструктивне елементе пута у уздужном профилу • нацрта конструктивне елементе пута у попречном профилу 	Блок настава: трасирање пута			30		30
<ul style="list-style-type: none"> • препозна елементе система трансмисије моторног возила 	Моторно возила				90	90

<ul style="list-style-type: none"> • препозна најчешће кварова у систему трансмисије моторног возила • препозна елементе система за управљање моторног возила • препозна најчешће кварове у систему управљања моторног возила • препозна елементе система за кочење моторног возила • препозна најчешће кварове у систему за кочење моторног возила • демонтира и монтира точкове на моторном возилу • препозна елементе система за ослањање моторног возила • препозна најчешће кварове у систему за ослањање моторног возила • препозна прикључне уређаје на моторном возилу и изврши њихово прикључење и одвајање • препозна делове каросерије моторног возила 						
<ul style="list-style-type: none"> • препозна карактеристике паркирања • одреди ширину пролаза графичком методом • препозна режиме уличног паркирања • препозна временски ограничено паркирање • препозна типове организације паркинг места на паркиралишту • одреди оптималан тип организације паркинг места на датој површини за паркирање • препозна врсте паркинг гаража; препозна начин савлађивања спратова у паркинг гаражи и организацију кретања кроз гаражу • препозна елементе опреме паркинг гараже • препозна начин наплате и тарифни систем 	Паркирање				48	48
<ul style="list-style-type: none"> • објасни безбедност као научну дисциплину • препозна психофизичке карактеристике човека и њихов утицај на безбедност саобраћаја • препозна елементе активне и пасивне безбедности возила • препозна елементе активне и пасивне безбедности пута • разликује врсте саобраћајних незгода • води евиденцију о саобраћајним незгодама возила из предузећа 	Безбедност саобраћаја				36	36

<ul style="list-style-type: none"> • препозна елементе увиђајног поступка • састави увиђајну документацију • изврши прорачун брзине возила у току незгоде • изради записник о насталој штети на возилу и терету • информише саобраћајну службу о пропустима и прекршајима возача и радника • контролише брзину кретања возила помоћу радара, тахографа и ГПС-а. 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује карактеристике возног парка • испланира рад возила и возача • разликује који садржај имају документа која су потребна за за возило • разликује који садржај имају документа која су потребна за робу • опише транспортна средства у друмском саобраћају • препозна документа потребна за за возача • препозна документа потребна за робу, возило и возача на граници • разликује прописе и обавезе возача у царинским и шпедитерским процедурама и документацији • попуни путни налог возачу • попуни радни налог раднику • контролише рад возача на терену • води регистар о раду возача и возила • изради извештај о раду возача и возила • води евиденцију о пређеној километражи и утрошку горива 	Организација превоза робе				36	36
<ul style="list-style-type: none"> • самостално и безбедно управља моторним возилом „Б“ категорије у саобраћају на путу 	Настава у блоку: Обука вожње б категорије			40		40
Укупан број часова				70	210	280
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>практична настава</p> <ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - коришћење презентација, слика и видео снимака - ученици треба да воде дневник практичне наставе - примењивати мере заштитет на раду - пратити рад ученика - модул реализовати у кабинету практичне наставе, школској радионици и у сервису односно аутобази предузећа - на моделу моторног возила показати елементе трансмисије, система управљања, системе кочења и остале системе, те након показивања и објашњавања функционисања система приступити практичној монтажи и демонтажи елемената наведених система (уколико постоји могућност) - примена упутства о одржавању,; система трансмисије, система за управљање, система за кочење, система за ослањање, уређаја за спајање вучног и прикључног возила, електроопреме, контролних и мерних уређаја у возилу - препоручује се израда две вежбе у трајању од по 6 часова (нацртати организацију паркинг места на паркиралишту и одредити ширину пролаза графичком методом) - уколико постоји могућност користити софтверски пакет за техничко цртање – AUTOCAD - одласком на локације у близини школа упознати ученике са карактеристикама, организацијом и системом наплате уличног и вануличног паркирања - одласком у паркинг гаражу упознати ученике са карактеристикама, организацијом и системом наплате паркирања у паркинг гаражама - модул реализовати у кабинету практичне наставе или на саобраћајном објекту - објаснити елементе активне и пасивне безбедности човека, возила и пута, а потом на терену и возилу показати све елементе активне и пасивне безбедности возила и пута - симулирати саобраћајну незгоду, наћи и обележити све трагове, измерити трагове, нацртати кроки скицу, фотографисати незгоду, констатовати оштећења. На основу претходно утврђених података направити увиђајну документацију (евентуално само нацртати скицу лица места и сачинити записник о увиђају) - заједно са ученицима урадити рачунске задатке везане за прорачун брзине кретања возила 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <p>практична настава</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Активност на часу • Провера практичних вештина • Дневник практичне наставе <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пројектни задатак • Праћење остварености исхода • Активност на часу <p>настава у блоку (обука возње „Б“ категорије)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Провера практичних вештина – практични испит 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моторна возила – Системи и склопови моторних возила моторних возила • Саобраћајна инфраструктура – Паркирање, Конструктивни елементи пута • Регулисање и безбедност саобраћаја – Саобраћајне незгоде • Организација превоза – Измеритељи рада возног парка <p>Компетенције:</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - уколико је могуће контролу брзине на путу помоћу уређаја приказати на лицу места на путу користећи радар, или у диспечерском центру саобраћајног предузећа - заједно са ученицима попунити најчешће коришћена документа у транспорту терета - показати и објаснити ученицима садржај свих докумената који се појављују у транспорту терета - заједно са ученицима израчунати измеритеље и трошкове транспорта на одређеној линији - посетити једно саобраћајно предузеће или предузеће које поседује возни парк, упознати са возним парком, упознати се са техничким одржавањем возног парка, упознати се са организацијом превоза на одређеним линијама, упознати се са превозним документима и попунити их, упознати се са одговорностима и обавезама запослених и послодаваца у оквиру саобраћајних предузећа <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> - ученицима се задаје пројектни задатак где је потребно дефинисати конструктивне елементе пута и трасирати пут (нацртати ситуациони план, уздужни профил пута и карактеристичне попречне профиле) - примењивати мере заштите на раду - вођење дневника праксе - праћење рада ученика <p>настава у блоку (обука возње „Б“ категорије)</p> <ul style="list-style-type: none"> - модул реализовати индивидуално са ученицима током целе школске године - ученик може да почне са похађањем часова практичне обуке возње „Б“ категорије тек након положеног теста провере знања о познавању саобраћајних правила и прописа - садржај модула реализовати у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима - развијати однос поверења и поштовања према другим учесницима у саобраћају, стицање навика помагања другим учесницима у саобраћају и предузимања мера да не дође до саобраћајне незгоде - развијати позитиван став према начелима безбедности саобраћаја - приликом обраде нових наставних јединица користити већ усвојено знање и увежбавати предходн радње - примењивати мере заштите на раду - пратити рад и напредак ученика 		
---	--	--

Образовни профил	Техничар друског саобраћаја					
Разред	Четврти					
Наставни предмет	Практична настава					
Годишњи фонд часова	276					
Недељни фонд часова	6					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Оспособљавање за реализацију транспортног задатка - Стицање знања и вештина о одржавању моторних возила - Стицање знања и вештина за рад на техничком прегледу - Стицање вештина за израду извода из реда вожње - Стицање вештина за избор одговарајућег возача и возила за рад - Стицање вештина за праћење рада возача - Стицање вештина за прорачун и димензионисање аутобуске станице - Стицање вештина за прорачун и димензионисање аутобазе - Стицање вештина за коришћење софтверских пакета намењених саобраћајном пројектовању - Стицање вештина за избор и постављање одговарајуће сигнализације - Стицање вештина за израду плана темпирања светлосних сигнала у раскрсници - Стицање вештина за израду прорачуна вучно – динамичких карактеристика возила 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • одреди измеритеље рада возног парка • обрачуна трошкове транспортног задатка • утврди оптималну трасу кретања возила за транспортни задатак • одабере возило за транспортни задатак • изради план рада возног парка 		Настава у блоку: Реализација транспортног задатка			30	30
<ul style="list-style-type: none"> • опише животни циклус возила • објасни везу између животног циклуса и стања возила • разликује узроке појаве неисправности и утврђивање стања моторних возила • разликује техничко – експлоатационе карактеристике возила • објасни поступак одржавања и ремонта возног парка • разликује технологије одржавања возног парка • примењује софтверске пакете за вођење евиденција о одржавању возила 		Одржавање моторних возила			42	42

<ul style="list-style-type: none"> • води регистар о одржавању и сервису возила 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте возила према ЗОБС-у • наведе прописане услове у погледу димензија и масе возила • наведе прописане услове у погледу уређаја на моторним и прикључним возилима • препозна услове које морају да испуне привредна друштва која обављају технички преглед возила • објасни начин вршења техничког прегледа • наведе потребну документацију потребну за обављање техничког прегледа и регистрације моторног возила • примењује прописе који регулишу регистрацију и технички преглед моторног возила • прикупи и попуни одговарајућу документацију потребну за обављање техничког прегледа и регистрације 	Технички преглед				42	42
<ul style="list-style-type: none"> • опише појмове везане за превоз путника • израчуна измеритеље рада возног парка • израчуна трошкове рада возног парка • изради извод ред вожње за возача, возило и линију • изабере одговарајућа возила за рад на линији • распоређује возаче и возила према транспортном задатку • попуни одговарајућа документа за превоз путника • прати рад возача 	Превоз путника				36	36
<ul style="list-style-type: none"> • препозна терминале у саобраћају • препозна основне функције терминала • препозна структуру и технолошке елементе терминала • одреди меродавне величине за димензионисање аутобуске станице АС • одреди дистрибуцију путника АС по елементима које користе • одреди број пратилаца и посетилаца АС • одреди средње време боравка на АС • одреди расподелу корисника на пратеће садржаје • одреди потрошњу у пратећем садржају • одреди коефицијент једновременских полазака аутобуса • да примени математички модел за избор оптималног броја путника • примени критеријуме за избор елемената пратећег садржаја 	Терминали				36	36

<ul style="list-style-type: none"> • да примени методе прорачуна капацитета појединих елемената АС • примени принципе размештаја елемената АС • препозна функције и карактеристике аутобаза • опише технолошки процес унутар аутобазе • распореди елементе унутар аутобазе • планира процес одржавања • упућује возила на редовно одржавање • упућује возила на оправку • прорачуна технолошке елементе аутобазе за одржавање • препозна садржај аутобаза за одржавање путева • препозна капацитет аутобаза за одржавање путева • препозна оптималну локацију аутобазе за одржавање • користи сифтверске пакете намењене саобраћајном пројектовању (AUTOCAD) 						
<ul style="list-style-type: none"> • опише основне величине и карактеристике саобраћајног тока • препозна различите типове раскрсница • препозна различите хоризонталне ознаке и објасни избор материјала и поступка уградње • препозна различите вертикалне ознаке и објасни избор материјала и поступка уградње • препозна различиту светлосну сигнализацију • нацрта скицу раскрснице са уцртаном сигнализацијом 	Регулисање саобраћаја				30	30
<ul style="list-style-type: none"> • опише начин рада светлосних сигнала на раскрсници • препозна различите типове управљања светлосном сигнализацијом у раскрсници • прорачуна рад светлосних сигнала на индивидуалној раскрсници • изради план темпирања светлосних сигнала у раскрсници 	Настава у блоку: Регулисање саобраћаја			30		30
<ul style="list-style-type: none"> • изради прорачун вучно-динамичких карактеристика возила 	Настава у блоку; Вучно-динамичке карактеристике возила			30		30
Укупан број часова				90	186	276
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - коришћење презентација - користити шеме, слике, видео снимке - уколико постоји могућност, обићи са ученицима саобраћајно предузеће које у оквиру свог пословања има одржавање возног парка - у току реализације модула ученици треба да воде дневник практичне наставе - примењивати мере заштите на раду - пратити рад ученика - садржај модула реализовати у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима и пратећим подзаконским актима - користити слике, презентације, видео снимке - уколико је могуће посетити технички преглед, где ће се на лицу места ученицима показати организациона структура и начин вршења техничког прегледа - у току реализације модула ученици треба да воде дневник практичне наставе - примењивати мере заштите на раду - пратити рад ученика - заједно са ученицима попунити најчешће коришћена документа у превозу путника - заједно са ученицима израчунати измеритеље и трошкове превоза путника на одређеној линији - на основу задатих података наставник ће заједно са ученицима да формира један ред вожње за линију градског и један за линију међуградског превоза путника - уколико је могуће посетити диспечарски центар саобраћајног предузећа које се бави превозом путника, где ће се на лицу места учесницима показати како се прави ред вожње, односно како се прати рад возача - уколико је могуће обићи са ученицима аутобуску станицу у граду како би се упознали са свим технолошким целинама и елементима - заједно са ученицима урадити прорачун елемената и димензионисати аутобуску станицу - ради бољег савлађивања градива препоручује се да се у оквиру овог модула уради вежба у трајању од 6 часова (нацртати графички приказ аутобуске станице) - уколико је могуће обићи са ученицима аутобазу како би се упознали са свим технолошким целинама и елементима 	<p>Вредновање остварених извршити кроз:</p> <p>практична настава</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Провера практичних вештина • Активност на часу • Дневник практичне наставе <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Провера практичних вештина • Активност на часу <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Провера практичних вештина • Активност на часу • Дневник практичне наставе <p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Провера практичних вештина • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организација превоза – техничко – експлоатационе карактеристике моторних возила • Саобраћајна инфраструктура – терминали • Регулисање саобраћаја – раскрснице и сигнализација <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу</p>
---	---	---

- ради бољег савлађивања градива препоручује се да се у оквиру овог модула уради вежба у трајању од 6 часова (нацртати графички приказ аутобазе)
- за цртање графичких приказа аутобуске станице користи се софтверски пакет AUTOCAD (уколико је могуће)

настава у блоку

- на основу задатих података наставник ће заједно са ученицима да реализује један транспортни задатак превоза терета, у оквиру кога је потребно да ученик одреди све измеритеље, а потом и трошкове за тај транспортни задатак
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика

настава у блоку

- упознати ученике са основним величинама и карактеристикама саобраћајног тока
- изаћи на саобраћајни објекат (пут, раскрсница) и упознати ученике са елементима хоризонталне, вертикалне и светлосне сигнализације
- уколико је могуће посетити предузеће за одржавање путева где би се ученици упознали са начинима избора материјала и поступцима уградње сигнализације
- у оквиру наставе у блоку, изаћи на саобраћајни објекат где ће се обавити упознавање са саобраћајном сигнализацијом (СС), примена СС-е, попис СС-е на одређеној зони, испитивање зоне на папиру са постављеном СС-ом, снимање саобраћаја, бројање возила на раскрсници, табеларни и графички приказ оптерећења раскрснице, на основу избројаних возила направити план темпирања за раскрсницу, начин регулисања саобраћаја на раскрсници, мерење и скицирање, а потом и цртање раскрснице са свом саобраћајном сигнализацијом
- уколико је могуће посетити предузеће за одржавање путева где би се ученици упознали са начином и методама израде плана темпирања
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика
- вођење дневника практичне наставе

<p>настава у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> - на основу задатих параметара наставник ће заједно са ученицима да реализује прорачун вучно-динамичких карактеристика изабраног возила - примењивати мере заштите на раду - пратити рад ученика		
--	--	--

5.5.2.3. Изборни предмети

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја							
Разред	Трећи							
Наставни предмет	Изабрана поглавља математике							
Годишњи фонд часова	70							
Недељни фонд часова	2							
Циљ								
<ul style="list-style-type: none"> - Развијање логичког и апстрактног мишљења - Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика - Оспособљавање за примену стечених знања како у математици тако и у осталим предметима - Формирање основа за наставак образовања - Формирање математичке културе која подразумева свест о универзалности и примени математике и математичког начина мишљења - Развијање систематичности, уредности, прецизности, темељности, истрајности 								
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • изврши операцију дељења два полинома • примени Безуову теорему на одређивање остатка дељења полинома • примени Безуову теорему на одређивање непознатих коефицијената полинома (ако је познат остатак дељења) 		Полиноми		7				7
<ul style="list-style-type: none"> • нацрта графике инверзних тригонометријских функција и наведе њихове основне особине • упрости израз применом формула за претварање производа у збир и обрнуто • докаже једноставније идентитете применом формула за претварање производа у збир и обрнуто • реши тригонометријску једначину, односно неједначину • претвори комплексан број у тригонометријски облик • примени Моаврову формулу 		Тригонометрија		20				20

<ul style="list-style-type: none"> • графички реши линеарну неједначину са две непознате • графички реши систем линеарних једначина са две непознате • одреди оптимално решење проблема линеарног програмирања графичком методом • реши једноставнији транспортни проблем 	Елементи линеарне алгебре и линеарног програмирања	14				14
<ul style="list-style-type: none"> • наброји конусне пресеке и наирта одговарајуће слике дефинише елипсу и наведе њену једначину • одреди жиже, ексцентрицитет и директрисе елипсе • одреди једначину елипсе из задатих услова • испита међусобни положај праве и елипсе • одреди једначину тангенте елипсе из задатих услова • дефинише хиперболу и наведе њену једначину • одреди жиже, ексцентрицитет и директрисе хиперболе • одреди једначину хиперболе из задатих услова • испита међусобни положај праве и хиперболе • одреди једначину тангенте хиперболе из задатих услова • дефинише параболу и наведе једначину параболе • одреди жиже, ексцентрицитет и директрису параболе • одреди једначину параболе из задатих услова • испита међусобни положај праве и параболе • одреди једначину тангенте параболе из задатих услова 	Конусни пресеци	21				21
	Четири писмена задатка са исправком	8				8

Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену - Тригонометрија: доказати формуле за трансформацију производа тригонометријских функција у збир и обрнуто. При решавању тригонометријских једначина и неједначина инсистирати на приказивању решења на тригонометријском кругу. - Елементи линеарне алгебре и линеарног програмирања: Садржаје из линеарног програмирања повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота. - Конусни пресеци: на почетку теме обновити праву и кружницу. - Обрадити и примере у којима се одређују једначине заједничких тангенти кривих, угао између кривих и геометријско место тачака које испуњавају одређене услове. 		<p>Вреновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност ученика на часу • Усмену проверу знања • Писмену провера знања • Тестове знања 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Математика • Саобраћајна инфраструктура • Организација превоза <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву</p>	

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Изабрана поглавља математике
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

- Циљ**
- Развијање логичког и апстрактног мишљења
  - Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика
  - Оспособљавање за примену стечених знања како у математици тако и у осталим предметима
  - Формирање основа за наставак образовања
  - Формирање математичке културе која подразумева свест о универзалности и примени математике и математичког начина мишљења
  - Развијање систематичности, уредности, прецизности, темељности, истрајности

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> • реши једноставније ирационалне једначине • реши једноставније ирационалне неједначине 	Ирационалне једначине и неједначине	11				11
<ul style="list-style-type: none"> • реши експоненцијалне једначине • реши једноставније експоненцијалне неједначине • реши логаритамске једначине • реши једноставније логаритамске неједначине 	Експоненцијалне и логаритамске једначине и неједначине	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • примени правило збира и правило производа • одреди број пермутација датог скупа • одреди број варијација датог скупа • одреди број комбинација датог скупа • напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише 19 четири члана • одреди к-ти биномни коефицијент у развоју бинома на п-ти степен • одреди непознати члан у развоју бинома на п-ти степен који задовољава дате услове 	Комбинаторика	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • уочи случајне догађаје • препозна који су догађаји, могући, повољни, сигурни, немогући • израчуна вероватноћу догађаја (статистичка и класична дефиниција вероватноће) • одреди условну вероватноћу догађаја А у односу на догађај Б • објасни и примени формулу тоталне вероватноће • објасни и примени Бајесову формулу • наведе пример случајне променљиве • примени биномну расподелу • примени нормалну расподелу • израчуна нумеричке карактеристике случајних променљивих (математичко очекивање, дисперзију, медијану и мод) • препозна основне појмове статистике • формира статистичке табеле и на основу њих графички приказује податке • израчуна одређене карактеристике случајног узорка (аритметичку средину узорка, медијану узорка, мод узорка и дисперзију узорка) 	Вероватноћа и статистика	19				19
	Четири писмена задатка са исправком	8				8
Укупан број часова		62				62

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ учења предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - insistirati на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија - Ирационалнејединачинеи неједначине: наглашавати неопходност постављања услова дефинисаност. Неједначине обрадити на једноставнијим примерима. - Експоненцијалне и логаритамске једначине и неједначине: наглашавати неопходност постављања услова за дефинисаност. Неједначине обрадити наједноставнијим примерима. - Комбинаторика: при решавању задатака пребројавања - разматрати варијације, пермутације и комбинације са и без понављања. Користити што више конкретних примера из живота. - Верова гноћа п статистика: при обради новог градива користити што више конкретних примера из живота 	<p>Вреновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност ученика на часу • Усмену проверу знања • Писмену провера знања • Тестове знања 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Математика • Саобраћајна инфраструктура • Организација превоза • Интелигентни транспортни системи <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву</p>

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја					
Разред	Трећи					
Наставни предмет	Интегрални транспорт (изборни)					
Годишњи фонд часова	70					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о основним појмовима у интермодалном транспорту - Стицање знања о разликама између класичног и савременог транспорта - Стицање знања о савременим технологијама транспорта - Стицање знања о предностима и недостацима савремених технологија транспорта - Стицање знања о значају сарадње различитих водова саобраћаја - Стицање знања о примени рачунара у интермодалном транспорту - Стицање знања о основним начинима унапређења транспорта 						
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам интегралног транспорта • наведе технологије интегралног транспорта • разликује основне појмове у класичном и савременом транспорту • наведе техничку базу класичног и савременог процеса транспорта • објасни обележја класичног и савременог процеса транспорта • наведе технологије савременог процеса транспорта • познаје промене које настају развојем саобраћаја • објасни разлоге увођења савремених технологија транспорта • наведе фазе транспортног процеса • наведе карактеристике класичног и савременог процеса транспорта • објасни разлику између класичне и савремене технологије транспорта 		Класични и савремени процес транспорта	20			20
<ul style="list-style-type: none"> • објасни технологије копненог транспорта конテナра • објасни технологије копнено – водног транспорта конテナра • објасни технологије копнено – ваздушног транспорта конテナра • наведе ефекте технологија транспорта конテナра • објасни технологију транспорта конテナра копненим мостовима • објасни технологије транспорта „возило возило“ 		Савремене технологије транспорта	40			10

<ul style="list-style-type: none"> • предвиди када се могу применити технологије транспорта „возило возило“ • објасни значај увођења „hucke - rack“ транспорта са аспекта друмског и железничког саобраћаја • наведе предности и недостатке (hucke – rack) технологије • објасни технологију „RO RO“ транспорта • наведе предности и недостатке „RO RO“ транспорта • објасни технологију транспорта баржи „LASH-системом“ • објасни технологију транспорта баржи „SEA BEE - системом“ • објасни технологију транспорта баржи „BACAT - системом“ • наведе предности и недостатке транспорта робе речним баржама у поморским бродовима • препознаје различите примере сарадње различитих видова саобраћаја • наведе предности и недостатке комбинованог транспорта • објасни значај координације и кооперације различитих видова транспорта • наведе начине остваривања кооперације у транспорту • наведе начине остваривања координације у транспорту • састави матрицу технолошких захтева и технолошких елемената 					
<ul style="list-style-type: none"> • објасни обрачунавање превознине у интегралном транспорту • објасни улогу шпедитера у интегралном транспорту • наведе где је све рачунар нашао примену у савременом транспорту • објасни одговорност организатора интегралног транспорта • наведе начине унапређења саобраћаја 	Унапређење транспортног процеса	10			10
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - градиво изложити једноставно - акценат дати на разлику између класичног и савременог транспорта - истаћи разлике и предности увођења савремених технологија транспорта - користити интернет - приказати презентације различитих технологија - детаљније објаснити савремене технологије транспорта на територији Републике Србије - истаћи предности кооперације (сарадње) у транспорту 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестови знања • Семинарски радови 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Класични и савремени процеси транспорта • Саобраћајни системи – Видови саобраћаја • Терети у транспорту – Карактеристике терета у транспорту • Организација превоза – Правилна организација превоза терета 		

<ul style="list-style-type: none"> - ученици треба да прикажу поједине технологије интегралног транспорта кроз семинарске радове (примена матрица технолошких захтева и технолошких елемената) - код ученика стимулирати и развијати њихову креативност - кроз семинарски рад анализирати савремене технологије транспорта и улогу техничара за логистику и шпедицију у њима 		<ul style="list-style-type: none"> • Превоз путника и терета – Правилна расподела терета у превозном средствима • Моторна возила – Оптимална искоришћеност моторног возила <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
---	--	---

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Трећи
Наставни предмет	Механизација претовара (изборни)
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о основним елементима претоварне механизације - Стицање знања о цикличним претоварним средствима - Стицање знања о грађевинским претоварним машинама - Стицање знања континуалним претоварним средствима 	

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе начине претовара робе • објасни значај механизације претовара • објасни техничко-експлоатационе карактеристике и могућност примене основних елемената претоварне механизације 	Основни елементи претоварне механизације	25				25
<ul style="list-style-type: none"> • објасни техничко-експлоатационе карактеристике и могућност примене цикличних претоварних средстава 	Циклична претоварна средства	15				15

• објасни техничко-експлоатационе карактеристике и могућност примене континуалних претоварних средстава	Континуална претоварна средства	25			25
• објасни основне карактеристике и могућност примене грађевинских машина у претовару грађевинског материјала	Грађевинске машине	5			5
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
- материју изложити једноставно са примерима из праксе		Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Усмено излагање • Тестове знања 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Физика – Динамика, Термодинамика • Механика – Отпорност материјала, Кинематика, Динамика • Практична настава – Вучно-динамичке карактеристике возила, Одржавање моторних возила • Организација превоза – Планирање рада возила и возача • Терет у транспорту – Амбалажа и паковање робе, Палетизација, Контенеризација • Интегрални транспорт – Савремене информационо – комуникационе технологије Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	

Образовни профил	Техничар друмског саобраћаја
Разред	Четврти
Наставни предмет	Трасологија (изборни)
Годишњи фонд часова	62
Недељни фонд часова	2

Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о трасологији као научној дисциплини - Стицање знања о врсти и подели трагова саобраћајне незгоде - Стицање знања о поступцима обраде трагова саобраћајне незгоде - Стицање знања о значају трагова саобраћајне незгоде 						
По завршетку теме ученик ћбити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни дефиницију трасологије • разликује саобраћајни од криминалистичког значаја трага • идентификује трагове и предмете 	Уводне одрадбе о трасологији	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте подела трагова • објасни значај који поједини трагови имају у поступку анализе саобраћајних незгода 	Класификација трагова	28				28
<ul style="list-style-type: none"> • објасни проналажења и обезбеђења трагова • објасни значај маркирања трагова • разликује начине означавања трагова • наведе методе фиксирања трагова 	Поступак обраде трагова саобраћајне незгоде	16				16
<ul style="list-style-type: none"> • разликује компоненте зауставног пута возила • објасни значај трагова кочења • објасни значај деформација на возилу и повреде учесника у незгоди 	Најзначајнији трагови саобраћајне незгоде	12				12
Укупан број часова		62				62
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - коришћење презентација - објаснити дефиницију трасологије - објаснити разлику између саобраћајног и криминалистичког значаја трага - објаснити на који начин како и где се врши идентификација и прикупљање трагова - навести врсте поделе трагова - објаснити њихов значај који поједине групе трагова имају у поступку утврђивања одговорности за настанак саобраћајне незгоде - објаснити редослед проналажења и прикупљања трагова 	Вредновање остварених извршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестови знања • Усмено излагање • Активност на часу 	Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Практична настава – Прва помоћ, Познавање саобраћајних правила и прописа, Безбедност саобраћаја • Саобраћајна инфраструктура – Конструктивни елементи пута, Паркирање и паркиралиште • Регулисање и безбедност саобраћаја – Саобраћајне незгоде, Увиђај саобраћајне незгоде, Основни елементи вештачења Компетенције:				

<ul style="list-style-type: none"> - навести ко све може да обезбеђује трагове саобраћајне незгоде и на који начин - објаснити значај маркирања и обележавања трагова - навести методе фиксирања трагова - објаснити компоненте зауставног пута возила - објаснити разлике између трагова кочења појединих група возила, са и без АБС, у различитим временским приликама - објаснити значај деформација на утврђивање сударне брзине возила 		<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>
---	--	--

5.6. Возач моторних возила

5.6.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Саобраћај			
Образовни профил		Возач моторних возила			
Број и година издања службеног гласника смера		11. 6. 2018. Година LXXVII – Број 8 Београд			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Српски језик и књижевност	3	111	теорија	обавезни
I	Страни језик – Енглески језик	2	74	теорија	обавезни
I	Физичко васпитање	2	74	теорија	обавезни
I	Математика	2	74	теорија	обавезни
I	Рачунарство и информатика	2+2	74+74	вежбе	обавезни
I	Екологија и заштита животне средине	1	37	теорија	обавезни
I	Географија	1	37	теорија	обавезни
I	Верска настава – Православни катихизис	1	37	теорија	изборни
I	Грађанско васпитање	1	37	теорија	изборни
I	Историја	2	74	теорија	обавезни
I	Физика	2	74	теорија	обавезни
I	Технологија материјала	2	74	теорија	обавезни
I	Саобраћајни системи	2	74	теорија	обавезни
I	Моторна возила	3	111	теорија	обавезни
I	Практична настава	6+6	222+222	практична настава	обавезни
II	Српски језик и књижевност	2	70	теорија	обавезни
II	Страни језик – Енглески језик	2	70	теорија	обавезни
II	Физичко васпитање	2	70	теорија	обавезни
II	Математика	2	70	теорија	обавезни
II	Ликовна култура	1	35	теорија	обавезни
II	Верска настава – Православни катихизис	1	35	теорија	изборни
II	Грађанско васпитање	1	35	теорија	изборни
II	Музичка култура	1	35	теорија	изборни
II	Историја (одабране теме)	1	35	теорија	изборни
II	Изабрани спорт	1	35	теорија	изборни
II	Моторна возила	3	105	теорија	обавезни
II	Основи саобраћајне психологије	2	70	теорија	обавезни
II	Прописи у друмском саобраћају	3	105	теорија	обавезни
II	Основи машинства	2	70	теорија	обавезни
II	Техничка механика	2	70	теорија	обавезни
II	Превоз терета и путника	3	105	теорија	обавезни

II	Практична настава	6+6	210+210	практична настава	обавезни
II	Практична настава у блоку		60+60	блок	обавезни
II	Механизација претовара	1	35	теорија	изборни
II	Интегрални транспорт	1	35	теорија	изборни
II	Саобраћајна етика	1	35	теорија	изборни
III	Српски језик и књижевност	2	64	теорија	обавезни
III	Страни језик – Енглески језик	1	32	теорија	обавезни
III	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
III	Математика	1	32	теорија	обавезни
III	Социологија са правима грађана	1	32	теорија	обавезни
III	Верска настава – Православни катихизис	1	32	теорија	изборни
III	Грађанско васпитање	1	32	теорија	изборни
III	Музичка култура	1	32	теорија	изборни
III	Историја (одабране теме)	1	32	теорија	изборни
III	Изабрани спорт	1	32	теорија	изборни
III	Моторна возила	3	96	теорија	обавезни
III	Превоз терета и путника	3	96	теорија	обавезни
III	Терети у транспорту	3	96	теорија	обавезни
III	Саобраћајна инфраструктура	3	96	теорија	обавезни
III	Безбедност саобраћаја	3	96	теорија	обавезни
III	Предузетништво	2	64	вежбе	обавезни
III	Практична настава	6+6	192+192	практична настава	обавезни
III	Практична настава у блоку		70+70	блок	обавезни
III	Механизација претовара	1	32	теорија	изборни
III	Интегрални транспорт	1	32	теорија	изборни
III	Саобраћајна етика	1	32	теорија	изборни

5.6.2. Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима

5.6.2.1. Општеобразовни предмети

Образовни профил	Возач моторних возила						
Разред	Први						
Наставни предмет	Српски језик и књижевност						
Годишњи фонд часова	111						
Недељни фонд часова	3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> - Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност - Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе - Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности - Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, чувара моралног и националног кодекса - Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима - Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем - Стицање знања из области фонетике (фонологије) књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању - Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом - Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик/бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте уметности и њихова изражајна средства • објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности • наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности • увиђа разлику између усмене и писане књижевности • разликује књижевне родове и врсте • одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу • износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевности	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе • наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама • објасни универзалне поруке књижевности старог века 		Књижевност старог века	13				13

<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали • именује ауторе и дела • разуме поетику жанрова средњовековне књижевности • лоцира обрађене текстове у историјски контекст • објасни значај средњовековне књижевности за српску културу 	Средњовековна књижевност	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • разликује лирске, епске и лирско-епске песме • уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) • процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности • тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима • упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније представнике и њихова дела • објасни значење појмова хуманизам и ренесанса • наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе • упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе 	Хуманизам и ренесанса	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • објасни функцију језика и појам језичког знака • разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика • наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века • наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког систем 	Општи појмови о језику	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • правилно изговара гласове и акценте књижевног језика • разликује гласовне алтернације 	Фонетика	10				10
<ul style="list-style-type: none"> • уме да се служи правописом • примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом • примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом • подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	10				10

<ul style="list-style-type: none"> опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању разликује функционалне стилове препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	21			21
Укупан број часова		111			111
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; Сузбијање мисаоне инерције; Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; Неговање примењеног знања и умења; Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> Историја Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња		

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност
- Упознавање са поетиком романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности
- Упознавање са поетиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности
- Систематизовање знања о врстама речи и њиховим облицима и основним правилима грађења речи
- Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом
- Осспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове

ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности препозна одлике просветитељства на обрађеним делима објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности 	Барок, класицизам, просветитељство	11				11
<ul style="list-style-type: none"> наведе представнике романтизма и њихова дела уочава и образлаже одлике романтизма изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа 	Романтизам	14				14
<ul style="list-style-type: none"> наведе представнике правца и њихова дела дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Реализам	13				13
<ul style="list-style-type: none"> одреди врсту речи и граматичке категорије употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом препозна просте, изведене и сложене речи препозна основне принципе творбе речи 	Морфологија са творбом речи	10				10
<ul style="list-style-type: none"> примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	9				9
<ul style="list-style-type: none"> изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама које намећу књижевни текстови али су и део свакодневног живота примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	13				13
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>
---	---	--

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Упознавањеса основним одликама модерне, представницима и њиховим делима
- Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима
- Упознавање ученика са одабраним делима савремене књижевности
- Упознавање ученика са основама лексикологије
- Систематизовање знања о синтакси
- Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у складу са језичком нормом
- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању
- Оспособљавање ученика да попуњавају административне обрасце у складу са језичком нормом и користе функционални административни стил

ИСХОДИ По завршетку теме ученик/бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе одлике правца, представнике и њихова дела • анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Модерна	11				11
<ul style="list-style-type: none"> • наведе одлике правца, представнике и њихова дела • анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 	Међуратна књижевност	11				11

<ul style="list-style-type: none"> • изнесе своје утиске о прочитаним делима савремене српске књижевности • уочи одлике савремене књижевности на прочитаним делима • уочи разлику између књижевног дела и његове интерпретације у филмској и позоришној уметности 	Савремена књижевност	9			9
<ul style="list-style-type: none"> • препозна и одреди вредност лексема • наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 	Лексикологија	7			7
<ul style="list-style-type: none"> • одреди синтаксичке јединице у реченици • препозна типове зависних, независних реченица и напоредних конструкција 	Синтакса	7			7
<ul style="list-style-type: none"> • примени правописне знаке у складу са језичком нормом • употреби интерпункцију у складу са језичком нормом • примењује правописна правила у писању скраћеница 	Правопис	7			7
<ul style="list-style-type: none"> • износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању • примени одлике административног стила • примени вештину комуникације у ситуацијама везаним за струку 	Култура изражавања	12			12
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања 	Повезивање <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња			

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Енглески језик

Годишњи фонд часова	74	
Недељни фонд часова	2	
Циљ: <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.) - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика 		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Начини и поступци остваривања програма:
<ul style="list-style-type: none"> • разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно) • разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, ознакама, етикетама) • разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)- у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима) • разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и коришћење) • употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје • саставља кратак текст о одговарајућој теми • пише кратке поруке релевантне за посао (место, термини састанка) • пише краћи текст о себи и свом окружењу • попуњава формулар где се траже лични подаци • на једноставан начин се споразумева са саговорником који говори споро и разговетно 	<p>ОПШТЕ ТЕМЕ</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Спортови и позната спортска такмичења</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум) • пише кратко лично писмо, поруку, разгледницу, честитку- препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи) • - користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.) 	<p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Свет компјутера (распрострањеност и примена)</p> <p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Материјали, средства, сировине и производи - Алати, машине и уређаји у струци - Припрема, производња и контрола производног процеса - Мере заштите и очувања радне и животне средине - Праћење новина у области струке - Пословна комуникација на страном језику релевантна за струку <p>Напомена: Стручне теме треба распоредити по разредима тако да буду у корелацији са садржајима који се обрађују из стручних предмета.</p>	<p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p> <p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
Укупан број часова: 74		
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:	
Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.	

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.)
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика

ИСХОДИ

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

**Садржај програма/
Тема/Област**

Начини и поступци остваривања програма:

СЛУШАЊЕ:

Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да:

Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са уобичајеним и новим активностима на часу.

Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста (приближног трајања око 5 минута), у зависности од степена познавања теме и контекста, постави хипотезе у вези са: врстом усменог текста који слуша, нпр. обавештења, упутства и упозорења, анкетирање пролазника и друго; бројем саговорника, њиховим статусом и намерама; општим садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.).

Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби наредних слушања (у зависности од тежине текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту и садржај усменог текста, на статус, намере и међусобне односе саговорника; разуме најбитније елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања.

Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор.

Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о познатим темама, у којима се користи стандардни говор и

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.

Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)

Свет рада (перспективе и образовни системи)

Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност

Интересантне животне приче и догађаји

Живи свет и заштита човекове околине

Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.

разговetan изговор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују релативно познате теме; разуме општи садржај рекламних порука и радио емисија (до 12 мин), о темама из свакодневног живота и живота младих.

Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују релативно познате теме; разуме тему и делове песама које слуша.

Спонтана интеракција: разуме фразе и реченице настале у спонтаној интеракцији у вези са познатим ситуацијама, уз отежавајуће околности природне комуникације (бука на улици, телефонски разговори, интервју лицем у лице, телефонским путем, преко скајпа итд.).

Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.

ЧИТАЊЕ:

Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: уочава и препознаје разлику у структури и садржају текстуалних врста којекористи у приватном и школском домену.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације дужих аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 200 речи о конкретним темама из области непосредног интересовања (породични живот, свакодневница, школа, посао, слободно време, дневни догађаји), изводећи закључке о непознатим значењима на основу контекста, језичких знања и других предзнања.

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме целину и појединачне делове обавештења и упозорења на јавним местима; разуме описе догађаја, осећања, намера у мери која му омогућује редовну преписку са пријатељима и познаницима; разуме главну нит аргументације у представљању неког проблема, чак и ако не разуме сваки појединачни детаљ; разуме суштинске информације из неког информативног текста (нпр. вести, извештаја, биографије), написаног једноставним стилем, на релативно познате теме.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у уобичајеним писаним документима (писмима, проспектима, обавештењима) пронађе и разуме већи број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства и саветодавне текстове уколико су писани јасним језиком и/или праћени визуелним елементима, без великог броја стручних израза; разуме краће текстове о савременој друштвеној проблематици, разазнајући ауторов генерални став или гледиште.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставне литерарне текстове различитих жанрова (поезију, прозу, драму), уколико у њима нема симболичких и интертекстуално специфичних елемената.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: на једноставан начин описује и извештава о различитим темама из домена личних интересовања користећи познате језичке елементе (лексичке и морфосинтаксичке структуре);

Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)

Медији и комуникација

Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)

Потрошачко друштво

Спортови и спортске манифестације

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Европа и заједнички живот народа

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.

Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и

описује или репродукује, са приличном лакоћом, садржај мање компликованих прича и описа догађаја, ређајући хронолошки збивања и користећи одређене лексичке структуре; опише неки стварни или измишљени догађаји говори о надањима, сновима и циљевима; опише свакодневне радње и навике, говори о реализованим активностима као и о припремању и планирању неке будуће активности.

Аргументовање: аргументује личне ставове тако да га саговорник без потешкоћа разуме скоро током целог излагања; укратко образложи и објасни шта мисли, планира и ради.

Излагање пред публиком: описује и излаже о темама из области личног искуства и образовања или струке, са претходном припремом и уз помоћ визуелних средстава која му олакшавају презентацију; одговори на једноставна и непосредна питања која се односе на презентацију, под условом да му се пружи помоћ при формулисању одговора; интерпретира радњу неког филма или књиге.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: прати говор саговорника када му се обраћа разговетно, користећи уобичајене изразе, али понекад је потребно да му се искази понове ради појашњења одређених речи и изрза.

Неформални разговор (између пријатеља): износи лични став или затражи нечији став или мишљење о познатим темама из домена личних интересовања и образовања користећи познате језичке елементе; снаје се у решавању одређеног проблема, нпр. сналажења у свакодневним ситуацијама, постављајући практична питања типа: Куда ићи? Шта радити? Како се организовати? (планови за излазак и сл.); препозна тему неког разговора уколико се прича полако и разговетно; изрази слагање или неслагање са саговорником.

Формална комуникација: прати основни смисао формалне дискусије о познатим темама из домена личних интересовања, образовања или струке ако се говори стандардним језиком и користе познати језички елементи; изрази лични став, али се тешко сналази у покретању расправе; размени одређене информације и каже своје мишљење о неким практичним питањима, уколико се то од њега тражи на директан начин, под условом да му се помогне у формулисању исказа и да му се, ако затреба, понове најважнији делови; сналази се у већини ситуација које су у вези са неким путовањем или организацијом путовања (резервисање смештаја, куповина карата, тражење информација од других путника...).

Функционална сарадња: прати шта се говори и, ако затреба, понови речи саговорника, како би се уверио да су се добро разумели; пренесе једноставне и директне информације.

Интервјуисање: користи припремљени упитник за вођење организованог разговора, уз спонтано постављање неколико додатних питања.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише на разложан и јасан начин о разноврсним темама из свог подручја интересовања и окружења; у једноставном и везаном тексту може јасно да опише осећања и реакције; у стању је да опише и резимира видео и аудио поруке у вези са познатим ситуацијама и садржајима из свакодневног живота младих, као и садржаје информативног и документарног карактера.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише кратке формалне и неформалне текстове (до 100 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука); пише белешке у вези са свакодневним потребама и плановима; води белешке и пише лична писма да би тражио или пренео информације и да на разумљив начин пише о елементима које сматра битним; парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима, и својим доменом интересовања.

слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање елементарном лексиком, али долази до честих грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; опише ствари које су му блиске; употребљава једноставно и описно изражавање да би кратко причао о предметима и стварима које има и пореди их са другима; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје краћи опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и слично), описује активности из прошлости и лично искуство, као и планове за будућност; правилно користи превопис, интерпункцију и организацију текста

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на формалност говорне ситуације.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај дужег адаптираног текста, аудио или видео записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај кратког адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику) додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи двојезичне речнике за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Именице: род именица; именице у функцији придева; саксонски генитив.

Члан: употреба и изостављање одређеног и неодређеног члана.

Заменице и детерминатори: показне заменице; присвојне заменице; повратне заменице.

Придеви и прилози: грађење, врсте, место у реченици; прилози учесталости; компаративи и суперлативи.

Везници: повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so.

Творба речи: суфикси за именице које означавају занимања: -er/or, -ist, -ician.

Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена; Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous; Used to/would за уобичајене радње у прошлости; Will/going to за предвиђање; модални глаголи (may/might; must /have to; must/mustn't/needn't); пасивни глаголски облици и конструкције.

Предлози: време, место и кретање; предлози после именица (нпр. reason for, difference between); предлози после глагола (нпр. talk to, look at).

Фразални глаголи: са on, off, up, down... (нпр. go on, turn on/off, turn up/down).

Реченица: ред речи у реченици; питања (WH-questions, Tag questions); погодбене реченице (потенцијалне, иреалне); неуправни говор (са и без слагања времена).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши

		језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.
--	--	---

Укупан број часова: 70

Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	32
Недељни фонд часова	1
Циљ:	
<ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.) - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Начини и поступци остваривања програма:
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, чак и ако час води непозната особа, под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример монолошког излагања о познатој теми (приближног трајања до 6 мин), у зависности од степена познавања теме и контекста постави хипотезе у вези са: општом темом и садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања. Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби трећег слушања (у зависности од сложености текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и структуру усменог текста; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати јасно структурисана излагања о актуелним друштвеним темама и онима из сфере сопственог интересовања у којима се користи стандардни језик. Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о актуелним темама, у којима се користи стандардни говор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему радио емисија (репортажа, интервјуа и сл., до 15 мин), као и њихов садржај, под условом да је говор стандардан и артикулација јасна. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему и делове песама које слуша. Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са темама из свакодневног живота уз отежавајуће околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан. Упутства: разуме упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, под условом да не садрже много стручних елемената. Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p> <p>ЧИТАЊЕ: Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да: Разликовање текстуалних врста: разликује фреквентне и мање фреквентне врсте текстова, познаје њихову макро и микро структуру и разуме њихову сврху и намену. Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације сложених аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 250 речи о конкретним темама из различитих области интересовања, са значајним степеном исправног поимања и тумачења садржаја.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи</p>

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме општи смисао и појединачне детаље приватне кореспонденције свакодневне тематике, као и општи смисао и најфреквентније фразе карактеристичне за пословну кореспонденцију; разуме главну нит и суштину образложења у представљању неког проблема у једноставнијим текстовима аргументационог типа (нпр. у новинским колумнама или писмима читалаца), али и у другим врстама текстова у којима се јавља аргументација; разуме битне елементе и општи садржај ограничено комплексних информативних текстова, уз повремено коришћење речника и приручника или наставникову помоћ.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у познатим и мање познатим врстама текстова пронађе велики број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства о начину употребе техничких и других апарата, писана јасним језиком, поткрепљена примерима конкретне употребе и/или илустрацијама; уме да прати специјализоване публикације и изван свог подручја активности, користећи повремено речник или неко друго помоћно средство.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставније савремене литерарне текстове писане уобичајеном и стилски неспецификованом лексиком, уз повремену помоћ наставника или консултовање речника/приручника.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: описује и извештава о догађајима и искуствима, служећи се ширим фондом израза које вешто примењује; опише карактеристичне детаље неког догађаја; исприча причу или изнесе неки опис једноставним „листањем“ и ређањем елемената; једноставним речима опише и укратко упоређује ствари и догађаје.

Аргументовање: аргументује ставове и мишљења тако добро да га саговорник, без потешкоћа и готово током целог излагања, разуме; у излагању нагласи битне чињенице неког догађаја из личног искуства, укратко их образложи и објасни своје мишљење.

Излагање пред публиком: у презентацији, између осталог, изнесе свој вредносни став о темама везаним за лично искуство и интересовања; је у стању да одговори, на непосредна питања која се надовезују, под условом да се могу поновити; интерпретира радњу неког филма или књиге и опише свој доживљај о њима.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: довољно добро разуме саговорника како би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.

Неформални разговор (између пријатеља): на учтив начин изражава своја уверења, ставове, слагања и неслагања; предлаже и реагује на предлоге; прати дискусије/разговоре одређеног трајања, под условом да се говори разговетно и стандардним језиком.

Формална комуникација: активно учествује у једној уобичајеној формалној дискусији о познатим темама на стандардном језику и ако саговорник говори разговетно, где обично долази до размене информације, добијања упутства или разрешавања неких практичних проблема; прати промене тема у некој формалној дискусији о познатим темама из домена интересовања или струке, уколико се разговор води полако и разговетно; се сналази у неубичајеним ситуацијама на јавном месту, у продавници, пошти или банди (нпр. захтевати замену неке неисправне робе или производа); тражи и добије додатна обавештења.

Интервјуисање: преузме извесну иницијативу током консултације или разговора (покретање нове теме), али у приличној мери остаје зависан од интерактивног деловања самог саговорника.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: да прецизно опише актуелна дешавања, неки стварни или измишљени догађај; пише јасно

структурисане текстове из области личног интересовања; резимира прочитану причу, новински чланак, филм

Спортови и спортске манифестације

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Европа и заједнички живот народа

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције.

Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој

и слично и објасни свој став у вези са актуелним дешавањем, о апстрактним и културолошким појавама и догађајима, као што су музика и филм.

Текстуалне врсте и дужине: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима и свог домена интересовања и образлаже своје ставове; напише прегледан, целовит и разумљив текст од почетка до краја при чему су правопис, кохерентност и кохезија текста прилично добри.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком на вишем нивоу из приватног домена, као и у вези са специфичним темама за одређене школске предмете, али долази повремено до грешака када се ради о изражавању сложених мисли и идеја; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје дужи и прецизан опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и сл.), описује активности из прошлости и лично искуство; на разложен, једноставан и непосредан начин пише о великом броју блиских тема у оквиру свог подручја интересовања; је у стању да опише своје планове за будућност; опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и догађаје.

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

СТИЦАЊЕ И ОВЛАДАВАЊЕ СОЦИОКУЛТУРНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА НЕОПХОДНИМ ЗА ПИСАНУ И УСМЕНУ УПОТРЕБУ ЈЕЗИКА.
Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, у неформалним ситуацијама, сажимајући и делом преводећи, ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај кратког аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи речнике, посебно једнојезичне, за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1, краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Именице: множина именица (посебни случајеви); Pluralia tantum, Singularia tantum; збирне именице са глаголом у једнини и множини (нпр. people, police, family, team, orchestra...).

Члан: проширивање опсега употреба и изостављања одређеног и неодређеног члана.

Заменице: безлична употреба заменица (we, you, they, one); сложене заменице са some-, any-, no-; неодређене заменице и придеви (each, both, all).

Придеви и прилози: придеви и прилози истог облика (fast, early, late, hard); промена значења (нпр. hard/hardly, near/nearly); поређење једнакости и неједнакости (as...as, not so..., not as...as).

Везници: везници у пару (as...as, both...and, so...so, either...or, neither...nor, not...only, but...also, though...yet).

Творба речи: најчешћи суфикси (-hood, -ness, -ment, -ion/-ation) и префикси (co-, dis-, in-, mis-) за творбу именица; одрични префикси (un-, in-, im-, ir-, dis-).

интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Грамматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Грамматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Грамматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

<p>Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; Causative have/get; герунд (употреба после глагола enjoy, prefer, avoid... и после израза It's no use, I can't help...); модални глаголи са инфинитивом перфекта; партиципи (садашњи и прошли); пасивне конструкције.</p> <p>Предлози: предлози после придева и партиципа (нпр. angry, about, fond of, disappointed with); предлози после глагола (нпр. congratulate on, borrow from, divide into...).</p> <p>Фразални глаголи: са објектом (Take off your coat./ Take your coat off.).</p> <p>Бројеви (вишецифрени, децимални, разломци) и рачунске операције.</p> <p>Реченица: релативне реченице (рестриктивне и нерестриктивне); погодбене реченице (обнављање сва 3 типа); If only.../ I wish... (за изражавање жеља, кајања/жаљења).</p>		
--	--	--

Укупан број часова: 32

<p>Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:</p> <p>Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.</p>	<p>Међупредметно повезивање и компетенције:</p> <p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>
--	--

Образовни профил	Возач моторних возила	
Разред	Први	
Наставни предмет	Физичко васпитање	
Годишњи фонд часова	74	
Недељни фонд часова	2	
<p>Циљ:</p> <p>- Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>		
<p align="center">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку темеу ченик бити у стању да:</p>	<p align="center">Садржај програма/ Тема/Област</p>	<p align="center">Број часова</p>

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гинкости, спретности и окретности; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	13				13
<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности 	Атлетика;	21				21

<p>и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење.</p> <ul style="list-style-type: none"> Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. 						
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	<p>Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)</p>	17				17
	<p>Спортска игра (по избору)</p>	23				2
	<p>Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе</p>					
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;
- Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
- Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.
- Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- **теоријска настава (4 часа)**
- **мерење и тестирање (8 часова)**
- **практична настава (62 часа)**

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

- Физика
- Екологија
- Хемија
- Ликовна култура
- Музичка култура

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Одговоран однос према здрављу
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких

способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања.

спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа.

Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ:

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку теме ченик Њбити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гинкости, спретности и окретности; • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	13				13
	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
	Атлетика	19				19

<p>карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење.</p> <ul style="list-style-type: none"> Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. 						
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	<p>Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)</p>	14				14
	<p>Спортска игра (по избору)</p>	24				24
	<p>Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе</p>					
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних с тандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;
- Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
- Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.
- Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- **теоријска настава (4 часа)**
- **мерење и тестирање (8 часова)**
- **практична настава (58часова)**

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

- Физика
- Екологија
- Хемија
- Ликовна култура
- Музичка култура

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Одговоран однос према здрављу
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких

<p>способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Два кроса : јесењи и пролећни • Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања.</p> <p>спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа.</p> <p>Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
--	--	--

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за					

<ul style="list-style-type: none"> Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	<p>реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; 	<p>Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>	11				11
<ul style="list-style-type: none"> Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	<p>Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>					
<ul style="list-style-type: none"> Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно 	<p>Атлетика;</p>	18				18

<p>спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје</p> <ul style="list-style-type: none"> • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 						
	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	14				14
	Спортска игра (по избору)	21				21
	Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова	64				64	
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;
- Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
- Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.
- Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- **теоријска настава (2 часа)**
- **мерење и тестирање (6 часова)**
- **практична настава (56 часова)**

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

- Физика
- Екологија
- Хемија
- Ликовна култура
- Музичка култура

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Одговоран однос према здрављу
- Сарадња
- Компетенција за целоживотно учење

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesivno у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

- **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања.

спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа.

Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

- Циљ:**
- Проширивање знања о скупу реалних бројева
  - Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка
  - Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну и њихова примена
  - Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблема
  - Проширивање знања о полиномима и рационалним алгебарским изразима
  - Разумевање поступка растављања полинома на чиниоце и одређивањ НЗД и НЗС полинома
  - Обнављање основниј појмова у геометрији
  - Проширивање знања о троугловима и четвороугловима
  - Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији
  - Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену
  - Примена знања о линеарним једначинама и системима, неједначинама на реалне проблеме

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Разликује основне подскупе скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и њихове броје приказује на бројевној правој и упоређује их • Уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ • Обавља рачунске операције у скупу рационалних бројева • Израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда • Одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси • Заокружује број на одређени број децимала • Одреди апсолутну и релативну грешку 	Реални бројеви	8				8
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређен део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине, да је примени у решавању једноставних проблема и прикаже графички • решава проблем који се односи на мешање две компоненте • одреди непознату главницу, проценат или процентни износ 	Пропорционалност	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	Рационални алгебарски изрази	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове 	Геометрија	16				16

<ul style="list-style-type: none"> • разликује међусобни однос углова (суседни, упоредни, унакрсни, комплементни, суплементни) • наведе везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) • наведе релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • примени везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) и релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла на израчунавање непознатог угла у једноставнијим задацима • дефинише појам симетрала дужи и симетрала угла • конструише симетралу дужи, угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • дефинише појам тежишта троугла и наведе својство тежишта • наведе основне релације у једнакокраком, односно једнакокраком троуглу • разликује врсте четвороуглова и њихове особине • наведе ставове о паралелограму и уме да их примени • наведе особине специјалних паралелограма • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужина n једнаких делова 					
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема • решава једначине које се свде на линеарне једначине • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате 	Линеарне једначине и неједначине	15			15
	Писмени задаци и исправак писменог	8			8
Укупан број часова		74			68
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • Усмену проверу знања • Писмена провера знања • Тестове знања • Активност ученика на часу 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> • Физика -Конкретни примери из линеарних једначина • Хемија -Конкретни примери из пропорционалности Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	

<p>Реални бројеви: садржаје о грешкама повезати са стручним предметима, израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења</p> <p>Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке</p> <p>Рационални и алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима.</p> <p>Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији.</p> <p>Линеарне једначине и неједначине: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. Садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике, хемије и практичне наставе</p>		<p>Дигитална компетенција Решавање проблема</p>
---	--	---

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности
- Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима
- Проширивање знања о степеновању и кореновању
- Уочавање везе између степеновања и кореновања
- Овладавање поступкоком рационалисање имениоца
- Упознавање основних својстава функције
- Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података
- Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина, скицирање и анализу графика квадратних функција
- Проширивање знања о телима
- Уочавање односа у простору
- Разумевање површине и запремине тела и примена на конкретне примере
- Упознавање са појмом низа
- Разумевање појмова аритметички и геометријски низ и примена на конкретне проблеме

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла • Израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице • Конструира оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција • Наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција на основу познавања само једне 	Тригонометрија правоуглог троугла	7				7

<ul style="list-style-type: none"> • Наведите вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од 30°, 45°, 60°) и да са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто (одређује оштар угао ако је позната вредност тригонометријске функције) • Примени елементе тригонометрије правоуглог троугла на решавање практичних проблема 						
<ul style="list-style-type: none"> • Наведите особине операција степеновања са целим експонентом и примени их у трансформацијама једноставнијих израза • Наведите особине операција кореновања и примени их у трансформацијама једноставних израза • Наведите особине операција степеновања са рационалним изложивоцем и примени их у трансформацијама једноставнијих израза • Рационалише именилац разломка у једноставним случајевима 	Степеновање и кореновање	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • Наведите примере функција • Одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум над атом графика • прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине; • податке представљене у једном графичком облику представи у другом; 	Функција и график функције	6				6
<ul style="list-style-type: none"> • реши непотпуну квадратну једначину у скупу $\mathbb{R}$ • наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу $\mathbb{R}$ • примени образац за решавање квадратне једначине • одреди природу решења квадратне једначине • растави квадратни трinom • скицира и анализира график квадратне функције (да прочита нуле функције, максимум или минимум, где расте а где опада) • реши једноставнију квадратну једначину 	Квадратна једначина и квадратна функција	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна обим и површину фигура у равни (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) • разликује правилне полиедре • примени одговарајуће формуле и израчуна површину и запремину правилне призме и правилне пирамиде • примени одговарајуће формуле и израчуна површину и запремину правог ваљка праве купе и лопте • одреди површину једноставних равних пресека тела 	Геометријска тела	15				15

<ul style="list-style-type: none"> • препозна низ и да га настави (једноставнији примери) • препозна аритметички низ, објасни шта су n и d и израчуна тражени члан низа • израчуна збир првих n чланова аритметичког низа • препозна геометријски низ, објасни шта су n и q и израчуна тражени члан низа • израчуна збир првих n чланова геометријског низа 	Низови	7			7
	Писмени задаци и исправак	8			8
Укупан број часова		70			70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Тригонометрија правоуглог троугла: Садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике: нагиб стрме равни, разлагање сила, величина сенке...Треба инсистирати на употреби калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије</p> <p>Степеновање и кореновање: Нагласити и даље важеће особина степеновања при проширивању скупа из кога је изложилац. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја.</p> <p>Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке;</p> <p>Квадратна једначина и квадратна функција: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције.</p> <p>Тела: Инсистирати на самосталном прављењу модела тела. Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота.</p> <p>Низови: низове задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. проблем сложеног интересног рачуна).</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмену проверу знања • Писмена провера знања • Тестове знања • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физика • Хемија • Физика <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема</p>			

Образовни профил	Возач моторних возила
-------------------------	------------------------------

Разред	Трећи
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	32
Недељни фонд часова	1

Циљ

- Упознавање са координатном методом
- Разумевање зависности положаја праве и међусобног положаја две праве од коефицијената k и n
- Разумевање зависности положаја кружнице и међусобног положаја праве и кружнице од коефицијената у њиховим једначинама
- Упознавање са основним елементима финансијске математике
- Уочавање разлике између простог и сложеног каматног рачуна
- Оспособљавање за примену стечених знања у свакодневном животу

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина(3x3) • израчуна растојање између две тачке и обим троугла ако су дате координате његових темена • разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преведе један запис у други • објасни положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и n • одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца • одреди једначину праве одређену датим двема тачкама • примени услов паралелности две праве • израчуна растојање тачке од праве • преведе општи облик једначине кружнице у канонски • одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице 	Аналитичка геометрија у равни	18				18
<ul style="list-style-type: none"> • примени каматни рачун од сто (време дато у годинама, месецима или данима) • примени каматни рачун више сто и ниже сто • објасни појам менице и на који начин се употребљава • примени прост каматни рачун на обрачунавање камате код штедних улога и потрошачких кредита • покаже разлику између простог и сложеног каматног рачуна на датом примеру 	Елементи финансијске математике	10				10
	Писмени задаци и исправак писменог задатка	4				4
Укупан број часова		32				32

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Аналитичка геометрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија на одређени начин спој алгебре и геометрије и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака из геометрије. Указати на везе између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем и канонском облику.</p> <p>Елементи финансијске математике: користити што више конкретних примера из живота.</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмену проверу знања • Писмену провера знања • Тестове знања • Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физика • Хемија <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема</p>

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Рачунарство и информатика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стицање основних знања о математичкотехничким основама информатике, значају и примени рачунара у информационом друштву, структури и принципу рада рачунара, функцији његових компоненти и утицају компоненти на перформансе рачунараупознавање ученика са основним поступцима обраде слика - Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета Оспособљавање ученика да одаберу и примењују одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка - Оспособљавање ученика за коришћење Интернетсервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа
--

ИСХОДИ По завршетку теме ученицићбити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Лабораторијске вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значење појмова податак, информација и информатика • разликује појмове бит и бајт • наведе јединице за мерење количине података • претвара меру количине података из једне мерне јединице у другу • објасни основне карактеристике информационог друштва 	Основе рачунарске технике		10			10

<ul style="list-style-type: none"> • наведе опасности и мере заштите здравља од претеране и неправилне употребе рачунара • препозна компоненте из којих се састоји рачунар и објасни њихову функционалност • објасни намену оперативне и спољашње меморије у рачунарском систему • наброји врсте спољашњих меморија и објасни њихове карактеристике • објасни сврху софтвера у рачунарском систему • наброји врсте софтвера 						
<ul style="list-style-type: none"> • објасни сврху (намену) оперативног система • наброји оперативне системе који се данас користе на различитим дигиталним уређајима • изврши основна подешавања радног окружења ОС • разликује типове датотека • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и документима (копира, премешта и брише документе и фасцикле) • врши претрагу садржаја по различитим критеријумима • разуме потребу за инсталирањем новог софтвера • врши компресију и декомпресију фасцикли и докумената 	Основе рада у рачунарском систему		10			10
<ul style="list-style-type: none"> • одабере и примењује одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • креира дигиталне продукте, поново их користи, ревидира и проналази нову намену • користи технологију за прикупљање, анализу, вредновање и представљање података и информација • припреми и изведе аутоматизовану аналитичку обраду података коришћењем табеларних и графичких приказа 	Примена ИКТ-а		38			38
<ul style="list-style-type: none"> • приступа садржајима на интернету, претражује интернет и преузима жељене садржаје • користи електронску пошту • користи интернет мапе, виртуелни телефон и сличне веб-сервисе • објасни појмове електронска трговина и електронско банкарство • објасни како функционише учење на даљину • освести важност поштовања правних и етичких норми при коришћењу интернета објасни предности умрежавања • наведе могуће структуре локалне мреже и уређаје који се користе за умрежавање • користи ресурсе локалне мреже 	Интернет и електронска комуникација		16			16

<ul style="list-style-type: none"> • објасни у чему је разлика између рачунара-сервера и рачунараклијената • објасни чему служи рутер и шта је рутирање • објасни који посао обављају интернет-провајдери 					
Укупан број часова			74		74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставове предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Тема: Основе рачунарске технике</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребно је објаснити градацију „податак-информација-знање” и утврдити значај информатике у прикупљању и чувању података, трансформацији у корисну информацију и интеграцији у знање - Кодирање карактера и кодне схеме (ASCII, Unicode) могуће је обрадити и уз тему Текст процесор - За вежбање: превођења количине информација из једне мерне јединице у другу, или превођења из декадног бројевног система у бинарни и обратно, може се користити калкулатор (који се налази у саставу оперативног система) - Важно је да се на примерима (звука, температуре, слике) ученицима приближи процес дискретизације информација, која је неопходна ради обраде на рачунару - Указати на основне профилактичке мере при коришћењу рачунара - Ученици треба да упознају функционалне могућности компоненти и принцип рада рачунара без упуштања у детаље техничке реализације (електронске схеме, конструктивни детаљи итд.) - развој компоненти рачунара треба приказати занимљивим видео исечцима и другим материјалима са интернета - пожељно је да се ученицима покаже редослед расклапања и склапања рачунара, и омогући да то сами понове - корисно је да се ученицима укаже на једноставне кварове које могу сами препознати и отклонити - уведећи опште појмове, на пример: капацитет меморије, брзина процесора, наставник треба да упозна ученике са вредностима ових параметара на школским рачунарима (користећи „контролну таблу” оперативног система) - за домаћи, ученици могу да, за кућне рачунаре, направе листу компоненти и њихових карактеристика - ради постизања важног педагошког циља: развоја код ученика навике за самостално коришћење помоћне литературе, у овој наставној области ученици за домаћи задатак могу да, коришћењем рачунарских часописа или интернета, опишу конфигурацију рачунарског система која у том моменту има најбоље перформансе <p>Тема: Основе рада у рачунарском систему</p>		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестови знања • Тестови практичних вештина 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сви предмети <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема</p>	

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу
- При реализацији овог модула инсистирати на вештинама
- При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања
- Објаснити ученицима значај хијерархијске организације фасцикли и докумената
- Код копирања, премештања, брисања, претраживања датотека и фасцикли користити већу добро организовану фасциклу са више подфасцикли и датотека

Тема: Примена ИКТ-а

- инсистирати да се ученици навикавају да поштују правила слепог куцања
- ученике треба упознати са постојањем два типа текст процесора – оних заснованих на језицима за обележавање текста (нпр. LaTeX, HTML) и WYSIWYG система какав ће се обрађивати у оквиру предмета
- ученике треба упознати са постојањем текст процесора који омогућавају дељење докумената и заједнички рад на њима преко интернета (рад у облацима) ученике треба упознати са логичком структуром типичних докумената (молби, обавештења, итд.), школских реферата, семинарских и матурских радова
- за вежбу од ученика се може тражити да неформатирани текст уреде по угледу на уређену верзију дату у формату који се не може конвертовати у документ текст процесора (на пример, pdf-формат или на папиру), користити текстове прилагођене образовном профилу
- указати на проблеме који могу да искрсну при покушају да се штампа документ када су инсталирани управљачки програми за више штампача
- пожељно је да израду једноставнијих докумената ученици провежбају кроз домаће задатке
- Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду презентација (слајд, WEB или презентације у „облацима”
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре
- Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде
- Резултат рада треба да буде једна комплетна презентација (са текстом, сликама, филмом, линковима) везана за образовни профил
- Подстицати креативност код ученика Ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације
- Инсистирати на важности квалитетног презентовања
- Последња два часа резервисати за презентацију ученичких радова и дискусију о њима
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима

<ul style="list-style-type: none"> - При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре - Избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила - Извођење наставе започети објашњењима наставника, а затим усмерити ученике да самостално раде - При вршењу калкулација сам процес приказати кроз алгоритамске шеме (улаз – процес – излаз, код линијских проблема, а код коришћења условних наредби приказати и разгранату структуру) <p>Тема: Интернет и електронска комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - вежбе крстарења (енгл. surf) и претраживања требало би да су у функцији овог, али и других предмета, како би се код ученика развијала навика коришћења интернета за прикупљање информација за потребе наставе - преузимање датотека са веба вежбати на датотекама разних типова (текст, слика, клип) - ученицима треба објаснити како раде претраживачки системи и о чему треба водити рачуна да би се остварила ефикаснија претрага - израда презентације се може илустровати на примеру неке од обрађених тема ради утврђивања и систематизовања изабране теме - одељење се може поделити на групе које ће креирати презентације свих наставних тема које су обрађене - ученике упутити да коришћењем интернета дођу до садржаја битних за израду презентације на задату тему - ученицима треба дати критеријум оцењивања презентација – које ће самостално радити – заснован на бодовању свих битних елемената презентације 		
--	--	--

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Екологија и заштита животне средине
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> - Проширење знања о предмету истраживања и значају екологије - Схватање структуре екосистем/биосфере и процеса који се у њима одвијају - Разумевање значаја биодиверзитета за опстанак живота на Земљи - Проширење знања о врстама и изворима загађења - Разумевање концепта одрживог развоја - Разумевање значаја различитих облика заштите и унапређивања животне средине - Развијање свести о последицама глобалних последица - Проширење знања о начинима и значаја одржавања личне хигијене и хигијене животног и радног простора - Схватање значаја правилне употребе производа - Разумевање различитих утицаја на здравље човека 	

ИСХОДИ	Садржај програма/	Број часова
---------------	--------------------------	--------------------

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Тема/Област	Теоријска настава					Укупан број часова
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише предмет истраживања и значај екологије објасни структуру екосистема објасни процесе који се одигравају у екосистему анализира међусобне односе организама у ланцима исхране објасни структуру биосфере анализира биогехемијске циклусе у биосфери утврђује значај биодиверзитета за опстанак живота на Земљи 	Основни појмови екологије					12	
<ul style="list-style-type: none"> наведе изворе загађивања животне средине анализира врсте загађивања свог непосредног окружења процени последице загађивања животне средине објасни значај одрживог развоја наведе облике енергетске ефикасности наведе узроке нестајања биљних и животињских врста на територији Србије испољи одговоран однос према домаћим животињама, кућним љубимцима, огледним животињама, крзнашицама и осталим угроженим животињским и биљним врстама процени последице глобалних климатских промена 	Животна средина и одрживи развој					15	
<ul style="list-style-type: none"> објасни значај одржавања личне хигијене, хигијене животног и радног простора разликује адитиве опасне по здравље објасни значај употребе производа у складу са декларацијом и упутством у циљу очувања сопственог здравља и заштите животне средине процени значај употребе биоразградиве амбалаже објасни начине и значај одлагања отпада анализира утицаје стреса, буке, психоактивних супстанци, брзе хране и физичке активности на здравље човека 	Еколошка култура					10	
Укупан број часова						37	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> поштовање свих дидактичких принципа примена наставних средстава, реализација наставних средстава, реализација теренске наставе, реализација биолошких/еколошких наставних екскурзија комбиновање различитих дидактичких модела (проблемска, тимска настава биологије) реализација самосталних ученичких радова (есеји, презентације, реферати, пројекти) 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> Усмено испитивање Писане провере знања Тестирања 			Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> Физика Географија Хемија Математика Информатика и рачунарство 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Израде презентација • Израде пројеката • Праћење ученичког залагања на часовима 	<ul style="list-style-type: none"> • Техника и технологија • Медицина • Фармација <p>Компетенције: Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Комуникација Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	---	---

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Ликовна култура
Годишњи фонд часова	35
Недељни фонд часова	1

Циљ

- Упознавање са улогом визуелне уметности у друштву
- Унапређивање визуелног опажања, естетских критеријума и визуелне комуникације
- Стицање основних знања о развоју дизајна, уметничким занимањима и занимањима која су непосредно повезана са дизајном
- Оспособљавање за коришћење различитих информација као подстицај за стваралачки рад
- Упознавање са врстама простора, елементима амбијента и значењем обликовања простора
- Развијање опажања, креативности, радозналости и естетских критеријума
- Упознавање са значајем визуелне уметности за савремено друштво и најзначајнијим националним и светским уметничким делима и споменицима културе
- Развијање опажања, естетских критеријума, критичког мишљења и радозналости

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разматра повезаност визуелне уметности и друштва кроз историју • опише однос елемената композиције који уочава • разматра теме и идеје у делима визуелне уметности и визуелне поруке са којима се среће • изрази своју замисао у одабраној традиционалној техници • укаже на естетичке вредности које уочава у рдовима уметника 	Композиција	6	2			8

<ul style="list-style-type: none"> • пореди врсте дизајна и радове дизајнера на основу одабраног критеријума • реши задати проблем комбинујући свесно или случајно одабране елементе • изрази своју идеју у одабраној техници и материјалу • користи различите информације као подстицај за стваралачки рад 	Дизајн	3	4		7
<ul style="list-style-type: none"> • пореди амбијент простора различитих намена • разматра значај обликовања простора за будуће занимање • реши проблем комбинујући задате и одабране елементе, материјале и информације • изрази своју замисао у одабраном медију, материјалу и техници 	Простор	2	6		8
<ul style="list-style-type: none"> • разматра значај визуелне уметности и културе у савременом друштву • прави самостално или у сардњи са другима презентације о уметницима, уметничким делим или споменицима културе • користи уметничка дела као подстицај за стваралачки рад • предложи посету актуелном догађају културе 	Уметничко наслеђе	8	4		12
Укупан број часова		19	16		35
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>Програм се остварује у школи, одржава се један час недељно са свим ученицима. Ученици слушају предавања, израђују ликовне радове, гледају презентације.</p> <p>Наставник планира број часова за сваку тему. На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начином оцењивања.</p> <p>Наставник припрема визуелне примере и презентације.</p> <p>Програм се остварује у школи, одржава се један час недељно са свим ученицима.</p> <p>Ученици слушају предавања, израђују ликовне радове, гледају презентације.</p>	<p>Прати се и вреднује процес наставе и учења, постигнућа ученика и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Свака актиност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације(формативно оцењивање).</p> <p>Ученике треба оспособити да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p> <p>Сумативне оцене добијају се из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика, извештаја и есеја.</p>		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историја • Српски језик и књижевност • Биологија • Математика <p>Компетенције:</p> <p>Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Компетенција за целоживотно учење</p>		

Разред	Први
Наставни предмет	Географија
Годишњи фонд часова	37
Недељни фонд часова	1

Циљ:

- Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука
- Стицање нових актуелних знања о положају, месту и улози Србије на Балканском полуострву и Југоисточној Европи
- Стицање знања о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије
- Стицање нових актуелних знања о порасту, кретањима, структурним променама и територијалном размештају становништва
- Разумевање актуелне географске стварности наше земље и савременог света
- Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света, изградња и неговање националног и културног идентитета у мултиетничком, мултикултуралном и мултијезичком свету
- Оспособљавање ученика да примењују географско знање и вештине у даљем образовном и професионалном развоју
- Оспособљавање ученика за одговорно опхођење према себи и окружењу и за активно учествовање у заштити, обнови и унапређивању животне средине

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише предмет проучавања, значај, развој и место географије у систему наука • Разликују природне и друштвене елементе географског простора • Одреди место географије у систему наука • Препозна значај и практичну примену географских сазнања 	Увод	2				2
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја: грб, застава, химна . • Објашњава на карти величину и положај територије Србије уз кратак опис битних карактеристика граница са суседним земљама • Дефинишу појам Југоисточна Европа , лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове географске карактеристике • Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва • Уочава предности и недостатке географског положаја Србије 	Савремене компоненте географског положаја Србије	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • одреди у геолошком саставу Србије заступљеност стена различите старости, састава и порекла значајних за појаву руда и минерала • лоцира у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине: Српско-македонску масу, Карпато-балканиде, Унутрашње динариде, Централне динариде и Панонску 	Природни ресурси Србије и њихов економско географски значај	5				5

<p>депресију и објасни њихов постанак (деловање унутрашњих тектонских и спољашњих сила)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● идентификује основне макро-целине рељефа Србије: Панонски басен и Планинску област ● одреди Планинску област и преглед громадних, карпатско-балканских, динарских планина и већих котлина ● објасни елементе и факторе климе, разликује климатске типове у Србији и њихове одлике ● направи преглед водног богатства Србије: одреди на карти развођа сливова, објасни постанак, поделу и значај језера и термоминералних вода ● закључује о економском значају вода за снабдевање насеља, наводњавање, производњу хидроенергије, пловидбу, рибарство и туризам ● дискутује о загађивачима, последицама и мерама заштите ● познаје утицај физичко-географских фактора на формирање типова вегетације и разноврсност животињског света панонске и планинске области Србије <p>дефинише појам природне средине, предмет проучавања заштите природе, значај заштите и унапређивања природе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● наведе елементе природне средине, загађиваче воде, ваздуха, земљишта; последице загађивања и мере заштите ● препозна појаве штетне по своје природно и културно окружење и активно учествује у њиховој заштити, обнови и унапређивању ● дефинише: парк природе, предео изузетних одлика, резерват природе, споменик природе и природне реткости 					
<ul style="list-style-type: none"> ● опише антропогеографска обележја и историјско-географски континуитет насељавања Србије ● објасни кретањестановништва и територијални размештај становништва у Србији ● укаже на промену броја становника Србије и наведе факторе који условљавају промене становништва ● уз помоћ графичких метода анализира основне демографске одлике; да их објашњава, врши предвиђања и изводи закључке. ● дефинише појмове: наталитет, морталитет и природни прираштај. ● дефинише појам миграције и разликује типове и видове миграција ● објасни структуру становништва у Србији (биолошка, економска, социјална, национална) ● разликује појмове: националног, етничког и културног идентитета 	Становништво и насеља Србије	6			6

<ul style="list-style-type: none"> ● изгради став о једнаким правима људи без обзира на расну, националну, верску и другу припадност ● објасни демографске проблеме и популациону политику у Србији ● објасни радне миграције у европске земље и именује државе и градове у којима има нашег становништва ● објасни иселјавање нашег становништва на ваневропске континенте ● разликује фазе у иселјавању Срба у прекоокеанске земље ● именује државе и градове у којима живи наше становништво ● дефинише појам насеља ● објасни постанак, развој и размештај насеља Србије ● наведе факторе развоја и трансформације насеља и њихових мрежа и система ● именује антропогена културна добра и објасни њихову заштиту 					
<ul style="list-style-type: none"> ● анализира утицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештаја привреде Србије и групише гране привреде по секторима ● анализира утицај природних и друштвених фактора на развој туризма, дефинише и наведе поделу туризма 	Привреда Србије	4			4
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам регије и направи картографски преглед регионалних целина Србије ● лоцира на карти Србије границе Војводине и њених предеоних целина и препозна њене природне и друштвене одлике ● потврди на карти Србије границе Шумадије и Поморавља и наведе њихове природне и друштвене одлике ● препозна на карти Србије границе Западне Србије и опише њене природне и друштвене одлике ● покаже на карти Србије Старовлашко- рашку висију уз анализу њених природних и друштвених одлика ● лоцира на карти Србије границе Источне Србије и наведе њене природне и друштвене одлике ● препозна на карти Србије границе Јужног Поморавља и препозна његове природне и друштвене одлике ● потврди на карти Србије границе Косова и Метохије и дискутује о његовим природним и друштвеним одликама 	Регионалне целине Србије	10			10

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појмове: процес интеграције, демократска регионализација, глобализација ● објасни економске интеграције на Балкану и у југоисточној Европи и познаје мирољубиву политику Србије у међународним оквирима на Балкану ● опише историјат развоја, наведе циљеве и дефинише проблеме унутар Уније ● објасни услове које Србија треба да испуни да би постала равноправна чланица заједнице ● опише историјат развоја УН, наведе циљеве и структуру организације и образложи приврженост Србије Ун ● дефинише појам глобализације и разликује политичке, територијалне, економске, културне и друге видове глобализације 	Србија и савремени процеси у Европи и Свету	6				6
Укупан број часова		37				37
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалошким, монолошким методом, затим методом показивања и интерактивних метода рада - Коришћење савремених електронских помагала - Коришћење аналогних и дигиталних географских карти различитог размера и садржаја - коришћење интерактивних метода рада - коришћење информација са Интернета - коришћење географских и историјских карата, општих и тематских - коришћење писаних извора информација (књиге, часописи) 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестови знања 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Биологија и Екологија ● Социологија Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Одговоран однос према околини		

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести
- Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности
- Развијање индивидуалног и националног идентитета
- Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру)
- Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога)

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • препозна различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; • разликује периоде у којима је постојала, престала да постоји и поново настала српска држава; • наведе и упореди одлике српске државности у средњем и новом веку; • уочи утицај европских револуционарних збивања на развој српске националне и државне идеје; • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе; • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног политичког система, у ослободилачким ратовима 1876–1878, Балканским ратовима и Првом светском рату; • изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система 	Српска држава и државност	34				34
<ul style="list-style-type: none"> • образложи најважније мотиве и узроке стварање југословенске државе; • уочи значај настанка југословенске државе за српски народ; • идентификује одлике југословенске државе као монархије и као републике; • разликује особености друштвено-политичких система који су постојали у југословенској држави; • уочи и разуме међународни положај југословенске државе; 	Српски народ у југословенској држави	20				20

<ul style="list-style-type: none"> • образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату; • именује најважније личности које су утицале на друштвено-политичка збивања у Југославији 					
<ul style="list-style-type: none"> • разликује периоде у којима су настала најзначајнија дела српске културе; • упореди одлике српске културе различитих периода; • објасни утицаје историјских збивања на културна кретања; • опише одлике свакодневног живота код Срба у различитим епохама и областима; • именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе 	Достигнућа српске културе	14			14
<ul style="list-style-type: none"> • идентификује најважније чиниоце у међународним политичким и економским односима; • разуме место и улогу Србије у савременом свету; • утврди значај чланства Србије у међународним организацијама; • објасни утицај савремених техничких достигнућа на повезивање људи у свету 	Српски народ и Србија у савремено доба	6			6
Укупан број часова		74			74
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. - садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, - наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), - важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, - наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, - посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Испитивање • Тестови знања • Домаћи задаци • Комуникација и обнављање 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Српски језик и књижевност • Географија • Устав и права грађана • Грађанско васпитање • Верска настава <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према околини Естетичка компетенција</p>	

<p>оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација,</p> <ul style="list-style-type: none"> - добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја - у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), - да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, - коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору, - треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, - у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, - пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, - у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, - одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета. 		
---	--	--

Образовни профил	Возач мототрних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Социологија са правима грађана
Годишњи фонд часова	32

Недељни фонд часова		1				
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Оспособљавање ученика за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва - Развија способност, код ученика, за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву - Унапређује ученичке способности за све облике комуникације, дијалога и исказивања аргументованог става 						
По завршетку теме ученик ће стању да:	ИСХОДИ бити у	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> ● Схвати структуру и организацију друштва. ● Објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу ● Схвати друштвену поделу рада ● Објасни узроке друштвеног раслојавања. ● Наведите друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих ● Разликује особености сеоског и градског становништва 		Структура и организација друштва	8			8
<ul style="list-style-type: none"> ● Опише улогу политике у друштву ● Објасни појам, развој и облике суверености и демократије ● Разликује законодавну, извршну и судску власт ● Разликује удружења грађана и политичке партије ● Препозна идеолошке разлике партија и поделу на левицу, десницу и центар ● Схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе ● Разликује државне органе власти ● Разликује аутономију и локалну самоуправу ● Разуме функционисање локалне самоуправе 		Држава и политика	6			6
<ul style="list-style-type: none"> ● Схвати људска права и слободе и свој положај у друштву ● Зна на који начин се штите права и слободе грађана 		Грађанин и његова права и слободе	4			4
<ul style="list-style-type: none"> ● Схвати значај устава као највишег правног акта. ● Разликује устав од закона ● Направи преглед развоја уставности у Србији ● Уочи значај владавине права и правне државе ● Зна основне одредбе Устава Републике Србије ● Схвати функционисање правосудног система Републике Србије 		Устав и правна држава у Републици Србији	4			4

<ul style="list-style-type: none"> ● Пореди садашње стање и традицију државности и уставности у Србији ● Разликује аутономију и локалну самоуправу ● Разуме функционисање локалне самоуправе 	Србија као држава, аутономија и локална самоуправа	2				2
<ul style="list-style-type: none"> ● Уочи разлику између културе и цивилизације ● Схвати настанак религије и религијског мишљења ● Идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства ● Разликује обичај и морал ● Схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, кича и шунда 	Култура и друштво	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● Идентификује друштвене промене ● Зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости ● Препозна друштвени развој ● Формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва 	Друштвене промене и друштвени развој	3				3
Укупан број часова		32				32
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - Користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет - Користити Устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестове знања ● Тестове практичних вештина 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> ● Историја Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема			

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Физика
Годишњи фонд часова	74
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о основним физичким појавама значајним за струку и разумевање основних физичких закона
- Стицање способности за уочавање, формулисање и решавање једноставнијих проблема
- Развијање логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу
- Схватање значаја физике за технику и природне науке
- Развијање способности и вештина за примену знања из физике у струци

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује основне и изведене физичке величине и одговарајуће мерне јединице ● опише и наведе пример референтног система ● врши операције са векторским физичким величинама ● дефинише и користи појмове брзине и убрзања ● објасни различите врсте кретања и израчунава величине везане за њих ● користи основне мерне инструменте 	Увод у кинематику	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује појам масе од појма тежине тела ● формулише и примењује Њутнове законе ● објасни механички рад, снагу и енергију ● објасни значај закона одржања и да их дефинише ● увиди постојање аналогије величина и једначина код транслационог и ротационог кретања 	Динамика	14				14
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни зашто се тела деформишу под дејством силе и загревања ● објасни промену агрегатног стања под утицајем топлоте ● примени законе динамике флуида 	Физика великог броја честица	10				10

<ul style="list-style-type: none"> ● разуме појмове унутрашња енергија и количина топлоте ● разуме принципе термодинамике ● разуме појам коефицијента корисног дејства 	Термодинамика	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни шта су слободне, пригушене и принудне осцилације ● наведе величине које карактеришу таласно кретање ● повеже осцилације и таласе ● разуме шта су стојећи таласи ● објасни шта је звук и какав је утицај ударне буке на човека ● разуме како се звук преноси кроз конструкцију објекта 	Осцилације и таласи	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● схвати појам наелектрисања и знаће начине наелектрисавања тела ● разуме Кулонов закон ● схвати и израчуна величине које описују електрично поље ● схвати шта је кондензатор и знаће да одреди капацитет плочастог кондензатора ● разуме како настаје једносмерна струја и израчуна величине које је описују ● разуме основне законе једносмерне струје ● разуме како настаје и које су карактеристике наизменичне струје ● објасни пренос електричне енергије на велика растојања ● разликује предности и недостатке наизменичне струје у односу на једносмерну 	Електрично поље и електрична струја	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● разуме и примени законе одбијања и преламања светлости ● примени законе одбијања светлости код огледала ● разликује сабирна и расипна сочива и уме да одреди лик предмета ● разуме принцип рада основних оптичких инструмената 	Оптика	8				8
Укупан број часова		74				74

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - коришћење презентација - користити табеларни приказ величина и јединица - увежбавати претварање мерних јединица на примерима из свакодневног живота - изводити демонстрационе огледе - решавати једноставније рачунске задатке - вежбати коришћење основних мерних инструмената - успостављати корелацију са садржајима стручних предмета - користити основне оптичке инструменте 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестови знања ● Усмено излагање ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Математика – Пропорционалност, Аналитичка геометрија у равни ● Механика – Статика, Кинематика и Динамика ● Мотори и моторна возила – Електрични системи за паљење и убризгавање, Принцип рада мотора СУС, Електрични и електронски уређаји на моторном возилу <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама</p>

5.6.2.2. Стручни предмети

Образовни профил	Возач моторних возила					
Разред	Први					
Наставни предмет	Технологија материјала					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о врстама и својствима техничких материјала - Стицање знања о својствима и примени погонских и помоћних материјала - Стицање знања о еколошким аспектима чувања и транспорта погонских и помоћних материјала - Стицање знања о заштити материјала од корозије 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разуме значај техничких материјала • наброји најважнија механичка својства материјала и начине њиховог испитивања 	Својства материјала	5				5
<ul style="list-style-type: none"> • наведе својства и примену ливеног гвожђа у изради покретних и непокретних делова мотора • наведе примену челика у аутомобилској индустрији као конструкционог материјала 	Ливено гвожђе и челик	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • наведе значајније обојене метале и легуре и њихова својства • разуме примену обојених метала и њихових легура у аутомобилској индустрији 	Метали и легуре	7				7
<ul style="list-style-type: none"> • разуме појам горива и наведе поделу горива • наведе најважнија својства горива • објасни појам октанске вредности бензина • објасни појам цетанске вредности дизел горива • разуме значај и наведе алтернативна горива 	Горива	15				15

<ul style="list-style-type: none"> ● разуме појам и улогу мазива ● наведе поделу мазива према пореклу, агрегатном стању и намени ● наведе и објасни основне класификације моторних уља ● објасни улогу и значај мазива за одржавање возила и како да их правилно одабере 	Мазива	15				15
<ul style="list-style-type: none"> ● разуме улогу и значај течности за кочење ● разуме улогу и значај течности за серво уређаје ● разуме улогу и значај ad blue течности ● разуме улогу и значај расхладне течности 	Остали материјали	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● разуме опасности које прете при транспорту и складиштењу горива и мазива ● разуме начине заштите од пожара ● схвата штетност рабљеног уља и продуката сагоревања горива 	Еколошки аспекти	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● разуме појам корозије ● опише чиниоце који утичу на појаву корозије ● наброји материјале који су склони корозији ● наброји основне начине заштите материјала од корозије 	Корозија и заштита	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам полимера и полимеризације ● наброји својства, врсте и примену полимера ● наведе врсте и примену гуме у аутоиндустрији ● наведе врсте и примену стакла 	Полимерни материјали и стакло	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам композитних материјала ● наброји врсте, примену и карактеристике композитних материјала 	Композитни материјали	5				5
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет презентације о примени ливеног гвожђа и челика у аутоиндустрију - ученици треба да прикажу примени ливеног гвожђа и челика у савременим превозним средствима - користити интернет презентације о горивима - користити интернет презентације о мазивима у аутоиндустрији - користити интернет презентације о осталим материјалима у аутоиндустрији - користити интернет презентације о осталим материјалима у аутоиндустрији - користити интернет презентације о начинима чувања и транспорту горива и мазива - користити интернет презентације о заштити од пожара - користити интернет презентације о корозији и заштити од корозије - користити интернет презентације о полимерним материјалима и стаклу у аутоиндустрији - користити интернет презентације о композитним материјалима у аутоиндустрији 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестове знања ● Усмено излагање ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Практична настава ● Моторна возила ● Техничка механика ● Терети у транспорту <p>Компетенције: По завршетку програма Технологија материјала ученик је компетентан за целоживотно учење, пратећи развој и примену нових материјала који ће наћи место у области посла којим ће се бавити, евидентирати их кроз своју дигиталну спремност и активно учешће у раду и решавању проблема у својој радној организацији, имаће компетенцију у области заштите околине и личног и здравља других кроз правилан однос у коришћењу средстава за рад и заштиту возила и других средстава за рад у свом послу.</p>
--	---	---

Образовни профил	Возач моторних возила					
Разред	Први					
Наставни предмет	Саобраћајни системи					
Годишњи фонд часова	74					
Недељни фонд часова	2					
Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о саобраћајном систему - Стицање знања о карактеристикама свих видова саобраћаја - Стицање знања о основним коридорима и путним правцима у свим видовима саобраћаја 						
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни место саобраћаја као производне делатности ● дефинише појмове и термине из саобраћајне делатности ● објасни појам саобраћајног система ● наброји елементе, структуру и функције саобраћајног система ● наброји подсистеме саобраћајног система 	Саобраћајни системи	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам логистике ● објасни појам транспортног ланца ● наведе логистичке подсистеме ● објасни значај логистике 	Логистика	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● направи преглед историјског развоја друмског саобраћаја ● опише елементе и структуру ● наброји основне карактеристике друмског саобраћаја ● наведе поделу друмског саобраћаја ● наведе транспортна средства у друмском саобраћају ● наведе основне параметре у друмском саобраћају ● наведе начине отпреме робе у друмском саобраћају ● опише основне путне правце у Србији и окружењу ● опише основне коридоре за друмски саобраћај 	Друмски саобраћај	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● опише елементе и структуру железничког саобраћаја ● наброји основне карактеристике железничког саобраћаја ● опише транспортна средства у железничком саобраћаја ● наброји врсте железничких пошилики ● опише садржај железничког интегралног терминала ● наброји основне железничке правце у Србији и окружењу ● наведе основне коридоре за железнички саобраћај 	Железнички саобраћај	15				15
<ul style="list-style-type: none"> ● опише елементе и структуру водног саобраћаја ● наброји карактеристике водног саобраћаја ● опише транспортна средства у водном саобраћају ● наведе начине отпрема робе водним саобраћајем ● наброји основне луке и робно – транспортне центре у Србији и окружењу ● наведе основне коридоре 	Водни саобраћај	11				11
<ul style="list-style-type: none"> ● опише елементе и структуру ваздушног саобраћаја ● наброји основне карактеристике ваздушног саобраћаја ● опише транспортна средства у ваздушном саобраћају ● наведе начине отпреме робе ваздушним саобраћајем ● наброји аеродроме у Србији и окружењу 	Ваздушни саобраћај	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● опише елементе и структуру поштанско телекомуникационог саобраћаја ● опише развој средстава за пренос порука ● наброји основне карактеристике поштанско телекомуникационог саобраћаја ● наброји савремене технологије поштанско телекомуникационог саобраћаја ● објасни место поштанско телекомуникационог саобраћаја у саобраћајном систему 	Поштанско телекомуникациони саобраћај	4				4

<ul style="list-style-type: none"> опише елементе и структуру комбинованог-интермодалног транспорта наброји карактеристике интермодалног транспорта наведе товарне јединице у интермодалном транспорту опише транспортна средства у интермодалном транспорту наведе примере РТЦ-а у Србији и окружењу објасни појам кооперације и координације у саобраћају објасни појам шпедитера и шпедитерске послове наброји европске коридоре 	Комбиновани и интермодални транспорт	6				6
<ul style="list-style-type: none"> објасни појам и улогу цевног транспорта наведе поделу цевног транспорта наведе карактеристике цевног, пнеуматског и хидрауличног транспорта опише примену и карактеристике жичара и кабл кранова 	Цевни транспорт и жичаре	4				4
<ul style="list-style-type: none"> објасни појам унутрашњег транспорта опише елементе и структуру унутрашњег транспорта наведе операције у унутрашњем транспорту наведе начине претовара робе наведе поделу средства унутрашњег транспорта наброји значајне индустријске центре и њихов утицај на спољни транспорт 	Унутрашњи транспорт	4				4
Укупан број часова		74				74
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет презентације одвијања унутрашњег транспорта - користити интернет презентације из цевног транспорта и жичара - користити интернет презентације из интермодалног саобраћаја (средства, робно транспортни центри, организација интермодалног транспорта) - користити интернет презентације из ПТТ саобраћаја (средства, Поште, организацију транспорта у поштанском саобраћају) - користити интернет презентације из ваздушног саобраћаја (средства, аеродроми, карго центри...) - користити географске карте - користити интернет презентације предузећа која се баве логистиком - након прве две теме оствареност исхода проверити кроз тестове знања 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Семинарски радови ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Организација превоза – Документа у превозу робе и путника ● Интегрални транспорт – Логистика ● Практична настава – Видови саобраћаја <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	--	---

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Моторна возила
Годишњи фонд часова	111
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о друмским моторним возилима
- Стицање знања о појму, врстама и примени мотора СУС
- Стицање знања о основним саставним деловима мотора
- Стицање знања о разводном механизму
- Стицање знања о принципима рада мотора СУС
- Стицање знања о карактеристикама мотора
- Стицање знања о систему за напајање мотора горивом
- Стицање знања о систему за подмазивање мотора
- Стицање знања о систему за хлађење мотора
- Стицање знања о електричним системима за паљење и убризгавање

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни историјски развој друмских моторних возила и мотора сус ● наведе поделу моторних возила ● објасни улоге главних склопова моторних возила 		Друмска моторна возила	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам мотора СУС ● наведе врсте мотора СУС ● наведе примену мотора СУС 		Мотори сус	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе главне делове и уређаје на мотору ● објасни улоге непокретних делова мотора ● опише поклопац мотора, главу мотора, блок мотора и доње кућиште – картер мотора ● објасни улоге покретних делова мотора ● опише клипну групу, коленасто вратило и замајац ● наведе радове на одржавању мотора ● наведе могуће неисправности на мотору 		Основни делови и склопови мотора	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● опише основне елементе разводног механизма ● наведе врсте разводног механизма ● објасни начин рада разводног механизма ● објасни савремене конструкције елемената и система разводног механизма ● наведе радове на одржавању разводног механизма ● наведе могуће неисправности у разводном механизму 	Разводни механизам	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује запремине мотора ● дефинише степен компресије ● објасни принцип рада двотактног и четворотактног ОТО мотора ● разликује теоријски и стварни циклус ОТО мотора ● објасни принцип рада двотактног и четворотактног дизел мотора ● разликује теоријски и стварни циклус дизел мотора ● опише коморе за сагоревање код дизел мотора ● објасни начин рада Ванкел мотора 	Принципи рада мотора сус	18				18
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује индикаторску и ефективну снагу ● објасни обртни момент мотора ● објасни специфичну потрошњу горива 	Карактеристике мотора	4				4

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак система за напајање ото мотора горивом ● наведе врсте система за напајање ото мотора горивом ● објасни улогу резервоара и цевовода ● објасни улогу и начин рада пумпе за гориво ● објасни улогу пречистача за гориво и ваздух ● објасни улогу и начин рада карбуратора ● објасни начин рада класичног система за напајање ото мотора горивом ● објасни рад савременог система за убризгавање горива код ОТО мотора ● наведе саставне делове система за напајање дизел мотора горивом ● објасни рад класичног система за убризгавање горива код дизел мотора ● објасни рад савременог система за убризгавање горива код дизел мотора ● наведе радове на одржавању ситема за напајање горивом ● наведе могуће неисправности у систему за напајање горивом 	Систем за напајање мотора горивом	18				18
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак система за подмазивање ● наведе врсте система за подмазивање ● објасни начин рада система за подмазивање ● објасни подмазивање двотактног ОТО мотора ● наведе врсте моторних уља ● објасни карактеристике моторних уља ● наведе радове на одржавању система за подмазивање ● наведе могуће неисправности у систему за подмазивање 	Систем за подмазивање мотора	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак система за хлађење мотора ● наведе врсте система за хлађење мотора ● објасни начин рада система за хлађење мотора ваздухом ● објасни начин рада система за хлађење мотора течностима ● опише карактеристике расхладних течности ● објасни рад електричног и виско вентилатора ● објасни топлотни биланс мотора ● наведе радове на одржавању система за хлађење ● наведе могуће неисправности у систему за хлађење 	Систем за хлађење мотора	10				10

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак акумулатора ● наведе врсте акумулатора ● опише саставне делове акумулатора ● објасни задатак система за паљење смеше ● наведе врсте система за паљење смеше ● објасни задатак индукционог калема ● објасни задатак и рад прекидача паљења ● наведе врсте и објасни задатак свећица ● објасни рад свећица ● објасни начин рада класичног система батеријског паљења ● објасни начин рада магнетног паљења ● објасни начин рада транзисторског паљења ● објасни начин рада електронског паљења ● наведе системе за убризгавање код ОТО мотора ● објасни начин рада система за убризгавање код ОТО мотора ● наведе радове на одржавању електричних система за паљење и убризгавање ● наведе могуће неисправности електричних система за паљење и убризгавање 	Електрични системи за паљење и убризгавање	20				20
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити шематски приказ поделе моторних возила - користити шематски приказ главних склопова моторних возила - користити интернет презентације о врстама мотора СУС - користити интернет презентације о основним саставним деловима мотора (покретним и непокретним) - користити мултимедијалне презентације о основним деловима мотора - користити слике, цртеже, пресеке, моделе основних делова мотора - користити интернет презентације о разводном механизму - користити мултимедијалне презентације симулације рада разводног механизма - користити слике, цртеже, пресеке, моделе разводног механизма - користити различите шематске приказе запремине мотора - користити интернет презентације о начину рада двотактног и четворотактног мотора СУС - користити мултимедијалне презентације симулације рада двотактних и четворотактних мотора СУС - користити интернет презентације о карактеристикама мотора - користити графиконе карактеристика мотора - користити интернет презентације о систему за напајање мотора горивом - користити мултимедијалне презентације симулације рада система за напајање мотора горивом - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система за напајање горивом - користити интернет презентације о систему за подмазивање - користити мултимедијалне презентације симулације рада система за подмазивање - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система за подмазивање - користити интернет презентације о систему за хлађење - користити мултимедијалне презентације симулације рада система за хлађење - користити интернет презентације о електричним системима за паљење и убризгавање - користити мултимедијалне презентације симулације рада електричних система за паљење и убризгавање 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Семинарски радови ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Безбедност саобраћаја - Возило као фактор безбедности саобраћаја ● Прописи у друмском саобраћају – Испуњење појединих законских норми ● Практична настава – Делови и принципи рада мотора СУС и појединих система на моторном возилу ● Превоз терета и путника – Правилна организација превоза терета и путника ● Основи машинства – Правилан одабир заменских делова ● Техничка механика – Скице и шеме појединих делова и система на моторном возилу <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
---	--	--

- користити слике, цртеже, пресеке, моделе електричних система за паљење и убризгавање								
Образовни профил	Возач моторних возила							
Разред	Други							
Наставни предмет	Моторна возила							
Годишњи фонд часова	105							
Недељни фонд часова	3							
Циљ								
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о раму и каросерији моторних возила - Стицање знања о систему преноса снаге –трансмисији моторних возила - Стицање знања о наплатку и пнеуматику - Стицање знања о електричним и електронским уређајима на моторном возилу - Стицање знања о моторним возилима са електро и другим погоном 								
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област		Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:				Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни улогу рама моторних возила ● опише конструкције рамова моторних возила ● објасни улогу каросерије моторних возила ● наведе облике и врсте каросерије моторних возила ● објасни савремене конструкције каросерије моторних возила. 		Рам и каросерија моторних возила		5				5

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе саставне делове система преноса снаге моторних возила ● објасни шематски приказ система преноса снаге моторних возила ● објасни задатак спојнице ● наведе врсте спојница ● објасни начин рада ламеластих спојница ● објасни механизам за укључење-искључење ламеластих спојница ● објасни начин рада хидродинамичких спојница ● објасни начин рада центрифугалних спојница ● објасни начин рада електромагнетне спојнице ● објасни задатак мењача; ● наведе врсте мењача ● наведе врсте синхронизованог мењача ● објасни начин рада савременог синхронизованог мењача (са већим бројем директних, као и са међустепенима преноса) ● опише и објасни командни механизам мењача ● објасни начин рада планетарног мењача ● објасни начин рада континуалних мењача ● објасни начин рада хидродинамичког мењача ● објасни изадатак и начин рада разводника погона ● објасни задатак и начин рада редуктора ● објасни функционисање погона 4x4, 6x4, 6x6, 8x8 ● објасни задатак зглобних преносника ● разликује врсте зглобних преносника ● објасни задатак погонског моста ● наведе врсте и саставне делове погонског моста ● објасни задатак и опише главни преносник ● објасни задатак диференцијала ● разликује врсте диференцијала ● објасни начин рада диференцијала ● објасни блокаду и заустављање диференцијала ● објасни задатак и опише полувратила ● објасни рад електронских, безбедносно – сигурносних система контроле кретања, стабилности и преноса обртног момента мотора и погонских точкова ● објасни оптималну употребу система преноса снаге у односу на број обртаја мотора ● наведе радове на одржавању система преноса снаге ● наведе могуће неисправности у систему преноса снаге 	Систем преноса снаге – трансмисија моторних возила					
		60				60

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе врсте наплата ● опише конструкције наплата ● објасни начин обележавања наплата ● објасни задатак пнеуматика ● разликује врсте пнеуматика ● опише саставне делове пнеуматика ● објасни ознаке на пнеуматику ● наведе услове који утичу на век трајања пнеуматика. 	Точак	8				8	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак и начин рада алтернатора ● објасни задатак и начин рада електропокретача ● разликује светлосне и сигналне уређаје на возилу ● разликује контролно – мерне уређаје на возилу ● објасни начине грејања и проветравања ● објасни рад уређаја за климатизацију ● објасни улогу тахографа ● наведе врсте тахографа ● објасни принцип рада аналогног и дигиталног тахографа ● објасни улогу навигационих уређаја ● наведе врсте навигационих уређаја ● објасни начин рада навигационих уређаја ● објасни улогу путног рачунара ● наведе и објасни намену савремених електронских система на возилу ● наведе радове на одржавању електричних и електронских уређаја ● наведе могуће неисправности електричних и електронских уређаја 	Електрични и електронски уређаји на возилу	20				20	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни предности и начин рада мотора са електропогоном ● објасни предности и начин рада хибридног мотора ● објасни предности и начин рада мотора са погоном на гас и другим изворима енергије 	Моторна возила са електро и другим погоном	12				12	
Укупан број часова		105				105	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет презентације о раму и каросерији моторних возила - користити слике и шематске приказе рама и каросерије моторних возила - користити интернет презентације о систему преноса снаге - користити мултимедијалне презентације симулације рада система преноса снаге - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система преноса снаге - користити интернет презентације о точку - користити слике и шематске приказе пнеуматика (врсте, саставни делови, обележавање и др.) - истаћи значај и пнеуматика за безбедно управљање возилом - користити интернет презентације о електричним и електронским уређајима на возилу - користити мултимедијалне презентације симулације рада алтернатора, електропокретача и др. - користити тахограф и навигационе уређаје - користи слике, цртеже, пресеке, моделе електричних и електронских уређаја на возилу - истаћи значај светлосних и сигналних уређаја за безбедно управљање возилом - користити интернет презентације о моторним возилима са електро и другим погоном - користити мултимедијалне презентације симулације рада моторних возила са електро и другим погонима - користити слике, цртеже, пресеке, моделе моторних возила са електро и другим погоном 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Практична настава – Принципи рада и карактеристике појединих система на моторном возилу ● Безбедност саобраћаја – Возило као фактор безбедности саобраћаја ● Прописи у друмском саобраћају – Испуњење појединих законских норми ● Превоз терета и путника – Правилна организација превоза терета и путника ● Основи машинства – Материјали по важећем стандарду за израду појединих елемената и делова ● Техничка механика – Кинематика и динамика појединих система на моторном возилу <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	---	---

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Моторна возила
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о систему за управљање
- Стицање знања о систему за кочење
- Стицање знања о систему еластичног ослањања
- Стицање знања о спајању вучног и прикључног возила
- Стицање знања о уређајима на специјалним возилима
- Стицање знања о пријањању точковаза подлогу
- Стицање знања о отпорима који делују на возило
- Стицање знања о експлоатацији и техничком опслуживању моторних возила
- Стицање знања о техничко – експлоатационим карактеристикама моторних возила
- Стицање знања о техничком прегледу возила

ИСХОДИ**По завршетку теме ученик ће бити у стању да:****Садржај програма/
Тема/Област****Број часова****Теоријска
настава****Вежбе****Настава у
блоку****Практична
настава****Укупан број
часова**

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак система за управљање ● наведе врсте система за управљање ● наведе саставне делове система за управљање ● објасни задатак командног механизма система за управљање ● објасни начин рада командног механизма система за управљање ● објасни задатак управљачког механизма система за управљање ● наведе врсте уорављачког механизма система за управљање ● објасни начин рада управљачког механизма ● објасни задатак преносног механизма система за управљање ● опише саставне делове преносног механизма система за управљање ● разликује конструкције преносног механизма система за управљање ● објасни рад серво уређаја у систему за управљање ● објасни значај положаја управљачких и осталих точкова ● објасни углове управљачких и осталих точкова ● наведе законске прописе које систем за управљање мора да испуни ● објасни значај и наведе радове на одржавању система за управљање ● наведе могуће неисправности у систему за управљање 	Систем за управљање моторним возилом					
		14				14

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак система за кочење ● наведе врсте система за кочење ● објасни командни механизам система за кочење ● наведе врсте преносног механизма система за кочење ● објасни начин рада преносног механизма (механички, хидраулични, пнеуматски, хидро-пнеуматски) ● наведе специфичности функционисања хидро-пнеуматског кочионог система ● наведе врсте извршног механизма система за кочење ● објасни начин рада добош кочнице ● објасни начин рада диск кочнице ● објасни начин рада извршног механизма система за кочење ● објасни задатак и начин рада серво уређаја у систему за кочење ● објасни задатак и начин рада ABS, ASR и ESP уређаја ● објасни задатак и начин рада коректора силе кочења ● наведе карактеристике течности за хидраулични систем за кочење ● објасни примену дуготрајних успоривача ● наведе врсте дуготрајних успоривача ● објасни начин рада дуготрајних успоривача ● наведе ограничења у коришћењу уређаја за заустављање и уређаја за успоравање ● објасни начин комбинованог коришћења уређаја за заустављање и уређаја за успоравање ● објасни поступак успоравања и кочења возила на деоницама са нагибом ● наведе законске прописе које систем за кочење мора да испуни ● објасни значај и наведе радове на одржавању система за кочење ● наведе могуће неисправности у систему за кочење 	Систем за кочење моторних возила					25
---	----------------------------------	--	--	--	--	----

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак система еластичног ослањања ● наведе врсте система еластичног ослањања ● наведе врсте механизма за вођење точкова ● објасни начин рада механизма за вођење точкова ● наведе врсте еластичних ослонаца ● објасни задатак еластичних ослонаца ● опише еластичне ослонце (гибњеви, завојне опруге, торзионе опруге и др.) ● објасни задатак и начин рада елемената за пригушивање осцилација – амортизера ● објасни задатак и начин рада стабилизатора и нивелатора ● наведе радове на одржавању система еластичног ослањања ● наведе могуће неисправности у систему еластичног ослањања 	Систем еластичног ослањања моторних возила	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функционисање уређаја за спајање вучног и прикључног возила ● објасни начине спајања полуприколице са вучним возилом ● објасни спајање електричне инсталације вучног и прикључног возила ● објасни спајање пнеуматске инсталације вучног и прикључног возила ● наведе законске прописе које уређај за спајање вучног и прикључног возила мора да испуњава 	Уређаји за спајање вучног и прикључног возила	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни намену и начин рада уређаја за самоистовар – киповање ● објасни намену и начин рада витла ● објасни намену и наведе врсте цистерни ● објасни намену аутосилоса ● објасни намену и начин рада аутохладњаче ● објасни намену термокинга ● објасни намену термографа ● објасни намену и начин рада аутодизалица ● објасни намену миксера 	Уређаји на специјалним возилима	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише коефицијенте пријањања ● дефинише силу пријањања ● објасни прерасподелу масе возила о силе пријањање у различитим условима експлоатације 	Пријањање точкова на подлогу	4				4

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује силе које делују на возило у покрету ● разуме значај отпора за безбедну и економичну возњу ● објасни отпор котрљања ● објасни отпор успона ● објасни отпор ваздуха ● објасни отпор убрзања ● објасни отпор на потезници ● протумачи биланс снаге 	Отпори који делују на возило	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни утицај услова експлоатације на хабање код моторних возила ● наведе конструктивно-технолошке поступке за повећање века трајања возила ● објасни рационални однос брзине кретања возила и степена преноса ● објасни коришћење одговарајућих степена преноса у односу на оптерећење возила и стање коловоза, нагиба и кривина ● објасни начин искоришћења инерције код кретања возила ● објасни начине оптимизације потрошње горива ● наведе радове обухваћене сервисним деловима возила ● наведе делове и уређаје на возилу обухваћене дневним прегледом возила ● објасни поступке и контроле делова, уређаја и опреме на возилу обухваћење дневним прегледом возила ● наведе начине за одржавање спољне и унутрашње неге возила ● наведе садржај документације одржавања возила ● објасни начине и средства за дијагностику моторних возила ● наведе мере које треба спровести у случају неисправности на возилу 	Експлоатација и опслуживање моторних возила	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе основне димензије возила ● објасни вучну способност и динамичка својства моторних возила ● објасни превозна својства моторних возила ● објасни економичност погона и експлоатације моторних возила ● објасни сигурност и проходност моторних возила ● објасни маневарску способност моторних возила ● објасни значај и начине остварења лакоће управљања и удобности моторних возила 	Експлоатационо - техничке карактеристике моторних возила	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе техничке податке о мотору и возилу ● наведе услове и нормативе које возила треба да испуњавају ● наведе врсте техничког прегледа ● објасни методе и поступке вршења техничког прегледа ● објасни рад уређаја за испитивање силе кочења ● наведе мере и поступке за подизање техничке исправности и безбедности возила и саобраћаја 	Технички преглед возила	7				7
Укупан број часова		96				96
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет презентације о систему за управљање - користити мултимедијалне презентације симулације рада система за управљање - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система за управљање - истаћи значај система за управљање за безбедно управљање возилом - користити интернет презентације о систему за кочење - користити мултимедијалне презентације симулације рада система за кочење - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система за кочење - истаћи значај система за кочење за безбедно управљање возилом - користити интернет презентације о систему еластичног управљања - користити мултимедијалне презентације симулације рада система еластичног управљања - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система еластичног управљања - користити интернет презентације о спајању вучног и прикључног возила - користити мултимедијалне презентације начина спајања вучног и прикључног возила - користити слике, цртеже, пресеке, моделе система за спајање вучног и прикључног возила - користити интернет презентације о уређајима на специјалним возилима - користити слике уређаја на специјалним возилима - користити интернет презентације о пријањању точка за подлогу - користити интернет презентације о отпорима који делују на возило - користити графиконе отпора који делују на возило - користити интернет презентације о експлоатацији и одржавању моторних возила - користити слике и цртеже уређаја за испитивање возила - користити интернет презентације о техничком прегледу возила 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Семинарски радови 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Практична настава - Систем за кочење моторних возила, Систем еластичног ослањања моторних возила, Отпори који делују на возило ● Безбедност саобраћаја – Активна и пасивна безбедност, Стабилност возила, Возило као фактор безбедности саобраћаја ● Техничка механика - Динамика ● Прописи у друмском саобраћају – Технички услови за возила ● Превоз терета и путника - примена самоистоваривача и тегљача ● Основи машинства – Елементи за пренос снаге <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
Образовни профил	Возач моторних возила	
Разред	Други	
Наставни предмет	Техничка механика	
Годишњи фонд часова	70	
Недељни фонд часова	2	

Циљ

- Стицање знања о основним појмовима у механици
- Стицање знања о основним појмовима, принципима и закону о статистици
- Стицање знања о основним врстама напрезања
- Стицање знања о кретању тачке и тела
- Стицање знања о динамици материјалне тачке и тела

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатке механике ● наведе поделу механике ● објасни основне појмове у механици ● објасни појам и начин представљања силе 	Основни појмови у механици	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни предмет изучавања статике ● наведе поделу статике ● објасни услове равнотеже система сучељних сила у равни ● објасни појам момента сила ● објасни појам и наведе особине спрега сила ● објасни услове равнотеже раванског система сила ● разликује поне раванске носаче ● објасни појам тежишта ● објасни појам и наведе врсте трења 	Статика	18				18
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни основне појмове у отпорности материјала ● објасни задатак отпорности материјала ● разликује основне врсте напрезања 	Отпорност материјала	13				13
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак и наведе поделу кинематике ● наведе основне појмове у кинематици ● разликује врсте кретања тачке ● опише равно кретање тела ● опише кретање штапа у равни ● објасни кинематику клипног механизма 	Кинематика	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак динамике ● наведе поделу динамике ● познаје основне законе ● разликује врсте кретања у динамици ● дефинише механички рад ● дефинише снагу ● објасни степен корисног дејства ● познаје закон кинетичке енергије и закон одржања механичке енергије ● разликује динамичке силе ● наведе врсте обртања ● дефинише момент инерције тела ● објасни динамику клипног механизма ● наведе врсте судара и објасни губитак енергије при судару 	Динамика	20				20
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> - На уводном часу ученике упознати са циљевима и исходима наставе /учења , планом рада и начинима оцењивања. - На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима , планом и начином оцењивања. - Материју изложити једноставно са примерима из праксе. - Користити интернет презентације о статисти. - Користи мултамедијалне презентације симулације дејства различитих оптерећења на носаче. - Користи анимацију експерименталне методе одређивања тежишта тела - Користи интернет презентацију о врстама напрезања. - Користи мултамедијалне презентације симулације напрезања носача под дејством сила и момената. - Користи слике , цртеже и моделе машинских елемената који су услед напрезања трајно деформисани. 		<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестови знања ● Усмено излагање ● Активност на часу 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Моторна возила ● Практична настава ● Основе машинства <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама</p>		

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Основи машинства
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о стандардизацији машинских елемената и толеранцији мера
- Стицање знања о завареним спојевима
- Стицање знања о навојним спојевима
- Стицање знања о спојевима помоћу клинова
- Стицање знања о осовинама и вратилима
- Стицање знања о лежиштима
- Стицање знања о спојницама
- Стицање знања о елементима за пренос снаге
- Стицање знања о опругама
- Стицање знања о основама хидраулике
- Стицање знања о основама пнеуматике

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам машинских елемената ● наведе поделу и класификацију машинских елемената ● објасни појам и значај стандардизације машинских елемената ● објасни појам толеранције мера ● разуме неопходност увођења толеранција и остваривање налагања ● разликује толеранцијска поља и њихове положаје ● разликује врсте и системе налагања 	Стандардизација и толеранције	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте заварених спојева 	Заварени спојеви	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује навојне спојеве и објасни њихову примену ● разликује врсте завојница и навоја ● разликује врсте вијака и навртки и наведе њихову употребу 	Навојни спојеви	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује уздужне клинове ● објасни начин везе зупчаника са вратилом уз помоћ уздужних клинова 	Спојеви помоћу клинова	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе облике и примену осовина ● објасни задатак и наведе врсте рукаваца ● наведе облике и примену вратила 	Осовине и вратила	6				6

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте лежишта ● наведе карактеристике лежишта ● објасни начин учвршћивања лежаја на рукавцу и кућишту ● објасни поступак монтаже и демонтаже лежаја ● објасни значај подмазивања и заптивања лежаја 	Лежишта	5				5	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак и примену спојница ● наведе облике и карактеристике појединих врста спојница ● разликује поједине врсте спојница 	Спојнице	6				6	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе карактеристике зупчастих парова ● разликује облике зупчаника ● разликује врсте зупчастих парова ● разликује врсте пузних парова ● разликује врсте ланаца за пренос снаге ● разликује облике ланчаника ● разликује врсте каишева ● разликује облике каишника 	Елементи за пренос снаге	9				9	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни задатак и примену опруга ● наведе поделу опруга ● разликује врсте опруга ● наведе карактеристике опруга 	Опруге	5				5	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни основне законе хидростатике ● објасни особине флуида ● разликује врсте струјање флуида ● објасни отпор струјања ● разликује компоненте хидрауличног система 	Хидраулика	14				14	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни карактеристике стишљивих флуида ● разликује врсте струјања гаса ● објасни компоненте пнеуматских система 	Пнеуматика	10				10	
Укупан број часова		70				70	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - На уводном часу ученике упознати са циљевима и исходима наставе /учења , планом рада и начинима оцењивања. - На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима , планом и начином оцењивања. - Материју изложити једноставно са примерима из праксе. - Користи шеме толеранцијских поља. - Користи цртеже врсте налегања. - Користи интернет презентацију о завареним спојевима. - Користи модуле заварених спојева. - Користи интернет презентацију о навојним спојевима. - Користи слике , цртеже и моделе навојних спојева. - Користи интернет презентацију о спојевима помоћу клинова. - Користи мултамедијалне презентације симулације рада осовина и вратила. - Користи слике , цртеже и моделе, пресеке осовина и вратила. - Користи интернет презентацију о лежиштима. - Користи слике , цртеже и моделе, пресеке лежишта. - Користи каталоге лежишта. - Користи мултамедијалне презентације симулације рада спојница. - Користи интернет презентацију о елементима за пренос снаге. - Користи мултамедијалне презентације симулације елементима за пренос снаге. - Користи слике , цртеже и моделе, пресеке елементима за пренос снаге. - Користи интернет презентацију о опругама. - Користи слике , цртеже, пресеке и моделе, опруге. - Користи мултамедијалне презентације симулације рада хидрауличне пресе. - Користи слике , цртеже, пресеке и моделе, компоненета хидрауличног система. - Користи мултамедијалне презентације начина рада пнеуматских система. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестови знања ● Усмено излагање ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Моторна возила ● Практична настава ● Техничка механика <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама</p>
---	---	--

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Основи саобраћајне психологије
Годишњи фонд часова	70
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Стицање знања о предмету проучавања саобраћајне психологије
- Стицање знања чулним процесима и перцепцији
- Стицање знања о моторичким способностима
- Стицање знања о пажњи, учењу и памћењу
- Овладавање знањима о емоцијама и мотивацији
- Упознавање са појмом личности
- Усвајање знања о комуникацији и комуникацијским вештинама
- Стицање знања о радном оптерећењу и режиму рада
- Стицање знања о ефектима физичке средине, о узроцима, последицама и начину испољавања стреса
- Стицање знања о физичким ризицима у саобраћају
- Стицање знања о понашању возача у специфичним саобраћајним ситуацијама
- Разумевање људског фактора саобраћајних незгода

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише предмет проучавања • разуме значај и место човека у разним саобраћајним системима • уочава корлативни однос између саобраћајне психологије и других предмета из саобраћајне групе као што је безбедност у саобраћају 	Саобраћајна психологија као грана психологије	3				3
<ul style="list-style-type: none"> • објасни улогу и значај нервног система • објасни функцију чула вида, слуха и равнотеже код возача • наброји факторе који утичу на опажање и доприносе развоју поремећаја опажања 	Чулни процеси и перцепција	12				12
<ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике моторног понашања • препозна везе између брзине и тачности покрета и успешности сналажења у саобраћајним ситуацијама 	Моторно понашање	4				4
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појмове пажње, учења и памћења • разликује врсте учења и наброји главне карактеристике • наведе главне карактеристике памћења и заборављања • препозна споменуте феномене у свакодневном животу и илуструје их примером 	Пажња, учење и памћење	8				8

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам емоција и њихову повезаност са органским прменама у организму ● објасни појам мотива и њихову поделу ● усвоји основна знања о фрустрацијама, конфликтима и одбрамбеним механизмима ● усвоји основна знања о стресу и препозна га у свакодневном животу 	Емоције, мотивација и стрес	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам личности ● разликује типове темперамента ● разуме појам карактера ● разуме значај различитих способности за обављање возачке делатности 	Психологија личности	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна различите врсте комуникације ● објасни разлику између вербалне и невербалне комуникације ● објасни разлику између приватне и пословне комуникације ● демонстрира различите врсте невербалне комуникације од значаја за возачку делатност ● наведе примере решавања конфликтних ситуација 	Комуникација	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам радног оптерећења ● разуме значај дневног биоритма ● наведе ризике услед ускраћивања спавања ● познаје принципе здраве исхране 	Радно оптерећење и режим рада	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни утицај физичке и климатске средине на возача ● наведе мере за безбедну вожњу у складу са прописима ● наброји могуће штетне утицаје окружења на возача и начине њиховог превазилажења 	Ефекти климатске и физичке средине	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни чиме се бави ергономија ● наведе принципе ергономије ● објасни прилагођеност командних и контролних уређаја човеку ● опише покрете и положаје возача који представљају ризик у току вожње ● усвоји став о неопходности физичке припреме и вежбања за обављање возачке делатности 	Превенција физичких ризика	4				4
<ul style="list-style-type: none"> ● познаје правила понашања возача у одређеним саобраћајним ситуацијама ● упоређује одговорне и неодговорне поступке возача ● увиђа значај прилагођене вожње у колони, на кривини, раскрсници и при отежаној видљивости 	Понашање возача у специфичним саобраћајним ситуацијама	4				4

<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам саобраћајне незгоде ● наведе најважније узроке саобраћајних незгода ● објасни штетно дејство алкохола и психоактивних супстанци на човека ● објасни најважније последице које проблем зависности може имати за човека ● наведе одлике ризичног понашања код младих возача 	Људски фактор саобраћајних незгода	4				4
Укупан број часова		70				70
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>Настава се одржава фронтално, кроз предавање као предоминантну наставну методу. Излагање има функцију појашњавања непознатих психолошких феномена, али и евоцирања постојећих и структурирања нових знања. Разговори су претежно хеуристичког (развијног) типа, праћене дискусијама ради консолидације знања. Најважније ставке се приказују графички и кроз илустрације.</p>	<p>Провера знања се обавља кроз контролне задатке и усмена испитивања. Кроз самостални рад (индивидуално или у групама) су демонстрирали разумевање усвојеног градива на једну од одабраних тема обухваћених курикулумом.</p>		<p>Обрађивано градиво остварује корелације са предметом Безбедност и саобраћају и са практичном наставом. Ученици се оспособљавају да интуитивна и спонтано усвојена знања обогате научно поткрепљеним знањима, у циљу разумевања психолошких фактора безбедног функционисања у саобраћајном систему.</p> <p>Компетенције:</p> <p>Комуникација Компетенција за целоживотно учење Решавање проблема</p>			

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Прописи у друмском саобраћају
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о законима и правилницима у друмском саобраћају
- Стицање знања о саобраћајној сигнализацији
- Стицање знања о правилима саобраћаја
- Стицање знања о условима за рад професионалног возача
- Стицање знања о радном времену, времену вожње и одмору возача
- Стицање знања о возачким дозволама
- Стицање знања о техничким условима за возила

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе законе и правилнике који се користе у друмском саобраћају ● дефинише изразе из Закона о безбедности саобраћаја на путевима 	Врсте прописа у друмском саобраћају	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значење саобраћајних знакова ● објасни значење ознака на путу ● објасни значење светлосних саобраћајних знакова на семафору ● разликује привремену саобраћајну сигнализацију ● објасни значење светлосних ознака на путу ● разликује опрему пута 	Саобраћајна сигнализација	16				16

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе опште одредбе правила саобраћаја ● наведе правила укључивања возила у саобраћај ● објасни правила кретања возила по путу ● објасни појам насилничке вожње ● наведе правила саобраћаја о брзини кретања ● објасни правила скретања возила ● објасни правила првенства пролаза ● објасни правила саобраћаја на раскрсници ● објасни правила полукружног окретања ● објасни правила мимоилажења ● објасни правила претицања и обилажења ● објасни правила употребе звучних и светлосних знакова упозорења ● наведе где је забрањено зауставање и паркирање ● објасни правила вучења возила ● објасни правила употребе светала у саобраћају ● наведе правила одстојања између возила ● објасни правила кретања пешака ● наведе обавезе возача према пешацима ● објасни правила саобраћаја на прелазу пута преко железничке пруге ● објасни правила саобраћаја на аутопуту и мотопуту ● објасни правила саобраћаја за возила под пратњом ● објасни правила саобраћаја за возила са правом првенства пролаза ● наведе правила употребе жутог ротационог или трепћућег светла ● наведе правила за превоз терета на возилу ● наведе правила превоза лица возилима 	Правила саобраћаја	45				45
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе техничке услове за уређаје за управљање возилом ● наведе техничке услове за уређаје за заустављање возила ● наведе техничке услове за светлосне и светлосно сигналне уређаје ● наведе техничке услове за уређаје који омогућавају нормалну видљивост ● наведе техничке услове за уређаје за давање звучних знакова ● наведе техничке услове за уређаје за контролу и давање знакова ● наведе техничке услове за уређаје за одвођење и регулисање издувних гасова ● наведе техничке услове за пнеуматике 	Технички услови за возила	20				20

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе прописе о радном времену возача ● објасни време вожње и одмора возача ● наведе казнене одредбе за учињене прекршаје 	Трајање управљања возилом	10			10
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе категорије возачких дозвола ● наведе старосне услове за добијање возачке дозволе ● објасни правила везана за пробну возачку дозволу 	Возачке дозволе	5			5
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе које услове мора да испуни возач који стиче почетну класификацију ● објасни периодичну обуку 	Услови за рад професионалног возача	2			2
Укупан број часова		105			105
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - садржаје теме реализовати у у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима, правилником о саобраћајној сигнализацији - користити интернет презентације о саобраћајној сигнализацији - користити слике саобраћајне сигнализације - користити интернет презентације о правилима саобраћаја - садржаје о техничким условима реализовати за возила Б и Ц категорије - садржаје теме реализовати у у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима, правилником о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима - користити интернет презентације о техничким условима за возила - садржаје теме реализовати у складу са Законом о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима - користити интернет презентације о радном времену возача 	Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Активност на часу 	Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> ● Безбедност саобраћаја – Фактори безбедности саобраћаја, саобраћајне незгоде, раскрснице, саобраћајна сигнализација ● Практична настава – Систем за управљање, Систем за кочење ● Моторна возила - Конструкција мотора СУС, Принцип рада мотора СУС, Системи на мотору СУС Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини			

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Превоз терета и путника
Годишњи фонд часова	105
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о саобраћају
- Стицање знања о економском окружењу друмског превоза
- Стицање знања о транспортном процесу
- Стицање знања о возном парку
- Оспособљавање за израчунавање измеритеља рада возног парка
- Оспособљавање за израчунавање транспортног рада
- Стицање знања о примени самоистоваривача и тегљача
- Оспособљавање за израчунавање превозних трошкова
- Стицање знања о тарифама
- Стицање знања о привредном праву
- Стицање знања о маркетингу
- Усвајање понашања која доприносе подизању угледа предузећа
- Стицање знања о транспортном осигурању

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам саобраћаја ● наведе значај саобраћаја за привредни развој земље ● наведе поделу саобраћаја ● објасни значај путева за развој саобраћаја 	Основни појмови о саобраћају	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе врсте превоза у друмском саобраћају ● објасни предности и мане друмског саобраћаја у односу на остале видове ● разликује врсте специјализованих превоза према намени 	Познавање економског окружења Друмског превоза и организација Тржишта	11				11
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам транспорта и наведе елементе транспортног процеса ● објасни просту, сложену вожњу и обрт ● дефинише појам итинерера ● дефинише транспортни рад 	Транспортни процес	5				5

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује возни парк и инвентарски возни парк ● разликује врсте возила за обављање транспортног процеса ● препозна значај искоришћења возног парка и времена возила ● разликује продуктивни и непродуктивни пређени пут возила ● наведе измеритеље и показатеље пређеног пута ● израчуна просечне брзине у саобраћају ● израчуна искоришћење носивости возила 	Возни парк и измеритељи рада Возног парка	30				30	
<ul style="list-style-type: none"> ● израчуна број обрта возила ● израчуна број возила за извршење транспортног задатка ● израчуна количину превезене робе ● израчуна остварени транспортни рад возила ● објасни производност возног парка 	Транспортни рад и производност Возног парка	15				15	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе предности и недостатке примене самоистоваривача и тегљача 	Примена самоистоваривача и Тегљача	5				5	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе сталне и променљиве трошкове превоза ● израчуна погонске трошкове ● објасни начине одређивања цене превоза 	Трошкови превоза	8				8	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе тарифска начела ● објасни значај тарифског система 	Тарифе у путничком транспорту	4				4	
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам права ● дефинише појам привредног права ● наведе изворе и субјекте привредног права ● објасни врсте банака и банкарске послове ● разликује хартије од вредности 	Привредно право	5				5	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам маркетинга ● објасни капацитет маркетинг - микса ● наведе факторе који утичу на политику цена ● разликује појмове промоције и дистрибуције ● објасни значај понашања возача за углед предузећа 	Маркетинг	11				11	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе елементе транспортног осигурања 	Транспортно осигурање	5				5	
Укупан број часова		105				105	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - приказати интернет презентације маркетинга у друмском саобраћају - ученици треба да решавају једноставне задатке из реалних транспортних процеса који се врше у виду просте вожње - поделу трошкова графички приказати - ученици треба да решавају једноставне задатке из реалних транспортних процеса - просту и сложену вожњу објаснити на шематском приказу - користити интернет презентације различитих врста возила - радити једноставне задатке за израчунавање брзина - на конкретним примерима израчунавати коефицијент статичког искоришћења носивости - користити мултимедијалне презентације о специјализованим превозима 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Саобраћајни системи - Друмски саобраћај, Транспортни процес ● Терет у транспорту - Средства механизације претовара ● Моторна возила - Врсте возила и њихове карактеристике <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини</p>
--	---	---

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Превоз терета и путника
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о транспортном процесу
- Стицање знања о диспечерској служби
- Стицање знања о транспортном праву
- Оспособљавање ученика да примењују документа у превозу
- Стицање знања о обавезама возача у царинском поступку
- Стицање знања о пословима и задацима транспортно – складишног одељења
- Стицање знања о шпедицији
- Стицање знања о путничком саобраћају
- Стицање знања о средствима за превоз у јавном путничком саобраћају
- Стицање знања о градском превозу
- Стицање знања о међуградском линијском превозу путника

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе елементе транспортног процеса ● изради план пута 	Планирање транспортног процеса	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе задатке диспечерске службе ● чита ред вожње ● наведе средства комуникације ● наведе разлоге комуникације између возача и диспечера, возача међусобно и др 	Диспечерска служба	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам и наведе изворе транспортног права ● наведе потребне услове за обављање домаћег и међународног превоза (приступ тржишту) 	Транспортно право	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе елементе уговора о превозу, права и обавезе на основу уговора ● анализира документа за обављање транспортног задатка ● разликује документа која прате превоз ● наведе елементе путног налога ● наведе елементе товарног листа и ЦМР товарног листа ● објасни примену ТИР карнета ● објасни примену АТА карнета 	Документа у превозу	16				16
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе обавезе возача на царинским испоставама ● опише царински поступак 	Царински поступак	5				5

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе послове транспортно – складишног одељења ● објасни задатке транспортно – складишног одељења 	Послови и задаци транспортно – складишног одељења	5				5	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам и послове шпедиције ● наведе поделу шпедиције ● објасни улогу шпедитера ● наведе прописе и обавезе возача у шпедитерским процедурама ● наведе врсте докумената у шпедицији ● наведе садржај шпедитерских потврда ● наведе специјалне послове шпедитера 	Шпедиција	15				15	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе поделу путничког саобраћаја ● објасни карактеристике путничког саобраћаја ● израчуна коефицијент статичког искоришћења капацитета аутобуса ● дефинише транспортни рад у путничком саобраћају 	Путнички саобраћај	12				12	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе карактеристике возила за међуградски превоз ● наведе карактеристике возила за градски превоз 	Средства за превоз у јавном путничком превозу	5				5	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе поделу и карактеристике јавног градског путничког превоза ● наведе карактеристике приградских линија ● разликује учесталост и интервал вожње ● укаже на значај поремећаја у реду вожње и наведе начине њиховог отклањања ● објасни карактеристике такси превоза 	Градски путнички саобраћај	10				10	
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни линије међуградског превоза путника ● објасни аутобуске станице 	Међуградски линијски превоз путника	7				7	
Укупан број часова		96				96	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити карту путне мреже за одређивање итинерера - користити интернет (routenplaner, viamichelin, google maps) за одређивање итинерера - користити табелу и графикон реда вожње - при реализацији теме користити документа или интернет презентације докумената која прате превоз - при реализацији теме користити царинска документа или интернет презентације царинских докумената - ученицима дати на увид шпедитерске потврде - поделу путничког саобраћаја шематски приказати - користити каталоге или мултимедијалне презентације возила за јавни путнички превоз - поделу линија јавног градског превоза графички приказати - елементе конкретне аутобуске станице шематски приказати 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Усмено излагање ● Тестови знања ● Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Саобраћајни системи - Друмски саобраћај, Транспортни процес ● Терет у транспорту - Средства механизације претовара ● Моторна возила - Врсте возила и њихове карактеристике ● Практична настава <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини</p>
--	---	--

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Безбедност саобраћаја
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о безбедности саобраћаја
- Стицање знања о факторима безбедности саобраћаја
- Стицање знања о саобраћајним незгоди
- Стицање знања о акцидентним ситуацијама
- Стицање знања о активној и пасивној безбедности у саобраћају
- Стицање знања о стабилности возила
- Стицање знања о путу и времену заустављања
- Стицање знања о контроли саобраћаја

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значај безбедности саобраћаја ● објасни стање безбедности саобраћаја у Србији и Европи 	Безбедност саобраћаја и њен значај	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни факторе безбедности саобраћаја ● наведе карактеристике човека као фактора безбедности саобраћаја ● наведе елементе возила као фактора безбедности саобраћаја ● наведе елементе пута као фактора безбедности саобраћаја 	Фактори безбедности саобраћаја	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише активну и пасивну безбедност саобраћаја ● наведе елементе активне и пасивне безбедности човека ● наведе елементе активне и пасивне безбедности возила ● наведе утицај савремених уређаја на активну и пасивну безбедност возила ● наведе елементе активне и пасивне безбедности пута 	Активна и пасивна безбедност	16				16
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам саобраћајне незгоде ● наведе узроке саобраћајних незгода ● разликује фазе саобраћајне незгоде ● опише поступак у случају саобраћајне незгоде ● наведе елементе европског извештаја о саобраћајној незгоди ● наведе елементе записника о увиђају саобраћајне незгоде ● објасни последице саобраћајних незгода 	Саобраћајне незгоде	22				22

<ul style="list-style-type: none"> опише шта је акцидентна ситуација разликује врсте акцидентних ситуација наведе посупке у случају акцидентне ситуације 	Акцидентне ситуације	10				10
<ul style="list-style-type: none"> објасни утицај тежишта на стабилност возила објасни стабилност возила у кривини објасни стабилност возила на подужном нагибу наведе последице услед преоптерећења осовина 	Стабилност возила	10				10
<ul style="list-style-type: none"> разликује пут кочења и зауставни пут наброји факторе који утичу на дужину зауставног пута објасни утицај стања коловоза на дужину зауставног пута израчуна потребну дужину пута за безбедно обилажење објасни од чега зависи пут и време претицања схвати значај утицаја саобраћајних, путних и временских услова на вожњу разликује вожњу у различитим саобраћајним, путним и временским условима 	Пут и време заустављања, претицања и обилажења	12				12
<ul style="list-style-type: none"> наведе задатке унутрашње контроле наведе у којим случајевима искључује возило из саобраћаја наведе у којим се случајевима одузима возачка дозвола 	Контрола безбедности саобраћаја	10				10
Укупан број часова		96				96
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			

<ul style="list-style-type: none"> - материју изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет презентације о показатељима безбедности саобраћаја - користи интернет презентације о факторима безбедности саобраћаја - објасни све психофизичке карактеристике важне за безбедно одвијање саобраћаја - објаснити значај технички исправног возила на безбедност саобраћаја - објаснити како пут доприноси настанку саобраћајне незгоде - објаснити утицај опреме и саобраћајне сигнализације на безбедност саобраћаја - користити интернет садржаје о елементима активне и пасивне безбедности - објаснити значај функционисања АБС-а и ЕСП-а као елемената активне безбедности возила - користити интернет презентације из обезбеђења места саобраћајне незгоде и помоћи учесницима у саобраћајној незгоди - користити интернет презентације о акцидентним ситуацијама - користити шематски приказ симулације стабилности возила - објаснити утицај центрифугалне силе на стабилност возила у кривини - користити интернет презентације о стабилности возила - на примерима реалних ситуација израчунати пут и време кочења и заустављања - на примерима реалних ситуација израчунати пут и време претицања и обилажења - користити интернет презентације о зауставном путу по различитим подлогама - користити интернет презентације о утицају алкохола и дроге на саобраћај 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестове знања ● Усмено излагање ● Активност на часу ● Презентације 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Основи саобраћајне психологије – Чулни процеси и перцепција, Моторно понашање, Психологија личности, Понашање возача у специфичним саобраћајним ситуацијама, Људски фактор саобраћајних незгода ● Моторна возила – Приањање точкова за подлогу, Отпори који делују на возило, Технички преглед возила ● Практична настава–Познавање саобраћајних правила и прописа <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	---	---

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	трећи
Наставни предмет	Терети у транспорту
Годишњи фонд часова	96
Недељни фонд часова	3

Циљ

- Стицање знања о врстама терета, особинама и начину транспорта различитих врста терета
- Стицање знања о формирању јединица паковања, терета и транспорта
- Стицање знања о прописима за транспорт опасних материја
- Стицање знања о формирању јединице паковања, терета и транспорта
- Стицање знања о стандардизацији
- Стицање знања о палетном систему транспорта
- Стицање знања о контејнерском систему транспорта
- Стицање знања о технологији интегралног транспорта
- Стицање знања о оптималном коришћењу утоварног простора
- Стицање знања о осигурању и заштити терета на возилу
- Стицање знања о контроли терета у току утовара/истовара и транспорта
- Стицање знања о робно транспортним центрима

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе врсте терета ● наведе особине различитих врста терета ● разликује начине транспорта различитих врста терета ● објасни различите врсте специфичних терета ● разликује ознаке које се постављају на возило које превози специфичне терете ● наведе посебна документа за превоз специфичних врста терета 	Врсте терета	20				20
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам опасних материја ● наведе класе опасних материја ● опише основа својства класа опасних материја ● опише листице опасности ● опише ознаке на возилима за транспорт опасних материја ● разликује возила за транспорт опасних материјама према класама ● разликује документацију која прати транспорт опасних материја ● објасни посебна правила саобраћаја за возила која превозе опасне материје 	Транспорт опасних материја	12				12

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам амбалаже ● наведе поделу амбалаже ● дефинише јединицу паковања ● дефинише јединицу терета ● објасни начине формирања јединице терета ● разликује ознаке на транспортном пакету ● дефинише појам јединице транспорта 	Формирање јединице паковања, терета, транспорта	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● дефинише појам стандардизације ● објасни циљеве стандардизације 	Стандардизација	3				3
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам палетне јединице ● наведе врсте палета ● објасни начин формирања палетне јединица ● наведе опрему за манипулисање палетним јединицама ● наведе основне предности складиштења и превоза на палетама 	Палетни систем транспорта	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе предности примене контејнера ● наведе врсте контејнера ● наведе средства за манипулисање контејнерима ● наведе начине причвршћивања контејнера на транспортна средства 	Контејнерски систем транспорта	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује технологије интегралног друмско – железничког система транспорта ● разликује технологије интегралног копнено – поморског система транспорта 	Технологије интегралног транспорта	5				5
<ul style="list-style-type: none"> ● опише понашање терета док је возило у покрету ● дефинише појам корисне носивости товарног простора ● израчуна запремину товарног простора ● наведе принципе приликом слагања терета у возило ● направи план распореда терета на возилу ● објасни важност распореда оптерећења за безбедну и економичну возњу 	Оптимално коришћење товарног простора	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује технике обезбеђивања и причвршћивања терета на возилу ● разликује опрему за обезбеђивање и причвршћивање ● наведе врсте робе које захтевају обезбеђивање ● објасни утицај коришћења цераде на осигурање и заштиту терета 	Осигурање и заштита терета на возилу	10				10

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује елементе утоварно-истоварних станица ● наведе средства утовара и истовара ● објасни начине постављања возила на место утовара/истовара ● провери стање и количину утовареног терета ● идентификује евентуална оштећења возила и терета током вожње или утовара/истовара 	Контрола терета у току утовара/истовара и транспорта	8			8
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни намену робно-транспортних центара ● наведе основне делатности робно –транспортних центара ● разликује врсте претовано складишних уређаја 	Робно транспортни центри	5			5
Укупан број часова		96			96
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - материјал изложити једноставно - материјал изложити једноставно са примерима из праксе - користити интернет презентације из транспорта опасних материја (возила, листице опасности, документација) - користити слике, цртеже формирања јединице паковања, терета и транспорта - користити интернет приказивање презентације о палетном систему - користити интернет приказивање презентација о контејнерима - користити интернет презентације о друмско – железничким и копнено – поморским системима транспорта - користити интернет презентације о слагању терета на возило - израда једноставних задатака прорачуна корисне носивости товарног простора - израда једноставних задатака прорачуна укупне запремине товарног простора - користити интернет презентације о обезбеђивању и причвршћивању терета - користити интернет презентације о начинима утовара и истовара - користити интернет презентације о робно транспортним центрима 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Праћење остварености исхода ● Тестове знања ● Усмено излагање ● Активност на часу 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> ● Превоз терета и путника – Документа у превозу, Послови и задаци транспортно – складишног одељења ● Моторна возила – Друмска моторна возила, Уређаји на специјалним возилима ● Практична настава –Документа у превозу, Терет у транспорту Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавањепроблема Сарадња Одговоранодноспремаздрављу Одговоранодноспремаоколини	

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Предузетништво
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања
- Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим
- Развијање пословног и предузетничког начина мишљења
- Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији
- Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и самозапошљавање)
- Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме
- Мултидисциплинарни приступ и оријентација на праксу
- Развијање основе за континуирано учење
- Развијање одговорног односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења • наведе карактеристике предузетника • објасни значај мотивационих фактора у предузетништву • доведе у однос појмове иновативност, предузимљивост и предузетништво • препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници 	Предузетништво и предузетник		6			6
<ul style="list-style-type: none"> • примени креативне технике избора, селекције и вредновања пословних идеја • препозна садржај и значај бизнис плана • истражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште: цена, производ, место, промоција и личност • прикупи и анализира информације о тржишту и развија индивидуалну маркетинг стратегију • развије самопоуздање у спровођењу теренских испитивања • самостално изради маркетинг плана у припреми бизнис плана • презентује маркетинг план као део сопственог бизнис плана 	Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план		16			16

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе особине успешног менаџера ● објасни основе менаџмента услуга/производње ● објасни на једноставном примеру појам и врсте трошкова, цену коштања и инвестиције ● израчуна праг рентабилности на једноставном примеру ● објасни значај производног плана и изради производни план за сопствену бизнис идеју у најједноставнијем облику(самостално или уз помоћ наставника) ● увиђа значај планирања и одабира људских ресурса за потребе организације ● користи гантограм ● објасни значај информационих технологија за савремено пословање ● схвати важност непрекидног иновирања производа или услуга ● изабере најповољнију организациону и правну форму привредне активности ● изради и презентује организациони план за сопствену бизнис идеју ● самостално сачини или попуни основну пословну документацију 	<p>Управљање и организација, правни оквир за оснивање и функционисање делатности</p>		18			18
<ul style="list-style-type: none"> ● састави биланс стања на најједноставнијем примеру ● састави биланс успеха и утврди пословни резултат на најједноставнијем примеру ● направи разлику између прихода и расхода с једне стране и прилива и одлива новца са друге стране на најједноставнијем примеру ● наведе могуће начине финансирања сопствене делатности ● се информира у одговарајућим институцијама о свим релевантним питањима од значаја за покретање бизниса ● идентификује начине за одржавање ликвидности у пословању предузећа ● састави финансијски план за сопствену бизнис идеју самостално или уз помоћ наставника ● презентује финансијски план за своју бизнис идеју 	<p>Економија пословања, финансијски план</p>		12			12
<ul style="list-style-type: none"> ● самостално или уз помоћ наставника да повеже све урађене делове бизнис плана ● изради коначан (једноставан) бизнис план за сопствену бизнис идеју ● презентује бизнис план у оквиру јавног часа из предмета предузетништво 	<p>Ученички пројект-презентација пословног плана</p>		12			12
Укупан број часова			64			64

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<ul style="list-style-type: none"> - Предузетништво и предузетник: Дати пример успешног предузетника и/или позвати на час госта – предузетника који би говорио ученицима о својим искуствима или посета успешном предузетнику - Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план: Користити олују идеја и вођене дискусије да се ученицима помогне у креативном смишљању бизнис идеја и одабиру најповољније. Препоручити ученицима да бизнис идеје траже у оквиру свог подручја рада али не инсистирати на томе. Ученици се деле на групе окупљени око једне пословне идеје у којима остају до краја. Групе ученика окупљене око једне пословне идеје врше истраживање тржишта по наставниковим упутствима. Пожељно је организовати посету малим предузећима где ће се ученици информисати о начину деловања и опстанка тог предузећа на тржишту. - Управљање и организација: Препоручене садржаје по темама ученик савладава на једноставним примерима уз помоћ наставника Методе рада: мини предавања, симулација, студија случаја, дискусија Давати упутства ученицима где и како да дођу до неопходних информација. Користити сајтове за прикупљање информација (www.apr.gov.rs., www.sme.gov.rs. и други) Основна пословна документација: CV, молба, жалба, извештај, записник.. Посета социјалним партнерима на локалном нивоу (општина, филијале Националне службе за запошљавање, Регионалне агенције за развој малих и средњих предузећа и сл.) - Користити формулар за бизнис план Националне службе запошљавања - Користити најједноставније табеле за израду биланса стања, биланса успеха и биланса новчаних токова - Обрадити садржај на најједноставнијим примерима из праксе - Методе рада: мини предавања, симулација, студија случаја, дискусија - Ученички пројект – презентација пословног плана: Позвати на јавни час успешног предузетника, представнике школе. Локалне самоуправе и банака за процену реалности и иновативности бизнис плана. Према могућности наградити најбоље радове. У презентацији користити сва расположива средства за визуализацију а посебно презентацију у power point-у. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● активност ученика на часу ● редовност и прегледност радне свеске ● домаће задатке ● тестове знања ● израду практичних радова (маркетинг, организационо-производни и финансијски план) ● израду коначне верзије бизнис плана ● презентацију 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Сви стручни предмети <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Лични и професионални развој појединца превасходно почива на његовој способности да управља процесом учења. Комуникација Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту. Решавање проблема Ученик ангажује своје индивидуалне капацитете и друге ресурсе који му стоје на располагању селективно и сврсисходно их користи, истражује у решавању проблема.. Предузимљивост и предузетничка компетенција Кроз образовање за предузетништво, ученик се учи организационим вештинама и способностима, укључујући различите интерперсоналне вештине...</p>

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Први
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	222
Недељни фонд часова	6

Циљ:

- Оспособљавање за примену мера безбедности и здравља на раду
- Оспособљавање за примену санитарно-хигијенских мера
- Оспособљавање ученика за коришћење алата, опреме и прибора
- Оспособљавање за коришћење опреме возила
- Оспособљавање за правилно одржавање мотора
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности на мотору
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности у разводном механизму
- Оспособљавање за извођење поступка одржавања система на мотору
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности на уређајима система на мотору

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> ● наведе основне карактеристике заштите на раду ● наведе основне елементе и обавезе из прописа о безбедности и здравља на раду (права, обавезе и одговорности у примени мера безбедности и здравља на раду и заштите од пожара) ● схвати значај познавања права и обавеза запослених у вези заштите на раду ● наведе изворе опасности на раду ● препозна опасности и штетности које могу довести до настанка повреде на раду ● наведе врсте повреда на раду ● наброји професионалне болести возача ● примењује мере безбедности и здравља на раду у складу са прописима ● објасни обавезу употребе личних заштитних средстава ● примењује лична заштитна средства ● опише процедуру и начин обавештавања о насталој повреди на раду ● укаже прву помоћ повређеном ● објасни процедуру у случају пожара ● рукује противпожарним апаратима и хидрантима ● објасни значај примене хигијенско заштитних мера ● примењује прописе о санитарно-хигијенским условима за објекте ● одржава хигијену товарног простора возила 	<p>Безбедност и здравље на раду</p>				<p>30</p>	<p>30</p>
--	-------------------------------------	--	--	--	-----------	-----------

<ul style="list-style-type: none"> ● примењује мере заштите на раду у радионици ● одржава средства за рад и радно место ● одабере алат и прибор за стезање и придржавање ● одабере прибор за оцртавање и обележавање ● примењује мерни и контролни прибор ● одабере алат и прибор за турпијање ● демонстрира поступке стезања и придржавања радног предмета ● изведе поступке оцртавања и обележавања ● изведе поступке обраде (турпијање, бушење, сечење, израда навоја) ● решава проблем за постављени задатак према техничкој документацији ● примени правила одржавања и чишћења алата и прибора ● разликује врсте канала за опслуживање возила ● разликује алат и прибор за одржавање моторних возила ● објасни намену уређаја за дијагностику возила ● користи уређаје за подизање возила – дизалице ● користи опрему и уређаје за прање возила ● објасни поступак закивања, лемљења и заваривања ● објасни значај и поступак површинске заштите 	Алат, опрема и прибор				54	54
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе обавезну опрему возила ● употреби светлоодбојни прслук ● провери стање резервног точка ● постави сигурносни тругао ● примени поступке постављања ужета за вучу ● примени поступке постављања круте везе за вучу ● примени поступке постављања ланаца за снег на точак 	Опрема на возилу				18	18
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује напокретне делове мотора ● изврши монтажу и демонтажу поклопца главе мотора ● изврши дотезање цилиндарске главе ● изврши монтажу и демонтажу картера мотора ● разликује покретне делове мотора ● опише поступке одржавања мотора ● изврши контролу нивоа уља у мотору ● разликује начине контроле исправности рада мотора ● препозна могуће неисправности на мотору 	Саставни делови мотора				24	24

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује различите врсте разводног механизма ● разликује елементе разводног механизма ● изврши контролу затегнутости зупчастог каиша за погон брегастог вратила ● изврши контролу зазора на вентилима ● препозна могуће неисправности у разводном механизму 	Разводни механизам				12	12
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује делове система за напајање горивом ● изврши замену пречистача горива и ваздуха ● наведе поступке одржавања система за напајање мотора горивом ● препозна могуће неисправности у систему за напајање мотора горивом ● познаје врсте и карактеристике моторних уља ● изврши замену пречистача уља ● изврши контролу притиска уља у мотору ● препозна могуће неисправности у систему за подмазивање ● разликује делове система за хлађење мотора ● изврши контролу нивоа расхладне течности у систему за хлађење ● изврши допуну расхладне течности у систему за хлађење ● провери температуру мотора ● препозна могуће неисправности у систему за хлађење ● разликује делове електричних система за паљење смеше ● изврши контролу нивоа електролита у акумулатору ● изврши замену свећице ● изврши контролу зазора на свећици ● наведе могуће неисправности у електричним системима за паљење смеше 	Системи на мотору				84	84
Укупан број часова					222	222
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

- теоријску обуку о правима и обавезама и одговорностима, опасностима и штетностима на радном месту
- практичну примену мера безбедности и здравља на раду
- практичну примену употребе личних заштитних средстава
- симулацију настанка повреде на раду и поступак указивања прве помоћи
- симулацију гашења пожара
- вежбу евакуације
- користити стручну литературу
- примењивати мере заштите на раду
- демонстрирати рад на радној машини и радном месту
- припремити потребне елементе за вежбу
- користити опрему возила
- демонстрирати употребу опреме
- извршити монтажу и демонтажу непокретних делова на моделу мотора
- извршити монтажу и демонтажу покретних делова на моделу мотора
- извршити замену уља у мотору
- извршити контролу компресије у цилиндрима
- користити дијагностички уређај за откривање могућих неисправности на мотору
- извршити монтажу и демонтажу елемената разводног механизма
- извршити контролу зазора на вентилима
- на моделу показати систем за напајање мотора горивом и објаснити како функционише
- извршити монтажу и демонтажу елемената система за напајање горива
- на моделу показати систем за подмазивање мотора и објаснити како функционише
- извршити монтажу и демонтажу елемената система за подмазивање мотора
- извршити замену пречистача уља
- извршити контролу притиска уља у мотору
- на моделу показати систем за хлађење мотора и објаснити како функционише
- извршити контролу нивоа расхладне течности у систему за хлађење
- извршити монтажу и демонтажу елемената у систему за хлађење мотора
- извршити монтажу и демонтажу елемената електричних система за паљење смеше
- користити дијагностички уређај за откривање могућих неисправности на уређајима система на мотору

Вредновање остварености исхода вршити кроз:

- Праћење остварености исхода
- Провера практичних вештина
- Дневник практичне наставе
- Тестове знања

Повезивање:

- Моторна возила – Основни делови и склопови мотора; Систем за напајање мотора горивом; Систем за подмазивање и хлађење мотора; Електрични системи за паљење и убризгавање
- Технологија материјала – Горива и мазива

Компетенције:

Компетенција за целоживотно учење

Комуникација

Решавање проблема

Сарадња

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини

- вођење дневника практичне наставе - праћење рада ученика		

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	270
Недељни фонд часова	6

Циљ

- Стицање знања и вештина за самостално и безбедно управљање возилом у саобраћају на путу
- Стицање знања о повезаности друмског са осталим видовима саобраћаја
- Оспособљавање за препознавање безбедносних елемената и системима заштите рама и каросерије возила
- Оспособљавање за довођење возила у чисто стања споља и изнутра
- Оспособљавање за примену поступка одржавања система преноса снаге
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности у систему преноса снаге
- Оспособљавање за примену и употребу електричних и електронских уређаја
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности електричних и електронских уређаја на возилу
- Оспособљавање за примену и употребу горива и мазива у експлоатацији моторних возила
- Оспособљавање за реализацију транспортног задатка
- Оспособљавање за указивање прве помоћи и осигурање безбедности транспорта повређених
- Оспособљавање за самостално безбедно управљање моторним возилом „Б“ категорије у саобраћају на путу

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> ● примени правила саобраћаја у датој саобраћајној ситуацији ● препозна елементе и значење саобраћајне сигнализације ● разликује прописе који се односе на остале учеснике у саобраћају ● разликује прописе који се односе на стицање возачке дозволе, право учешћа возила на путу и време управљања возилом у саобраћају на путу ● наведе дужности учесника у саобраћају у случају саобраћајне незгоде ● разликује прописе које се односе на посебне мере безбедности ● објасни принципе економичне вожње ● објасни утицај саобраћаја на стање животне средине ● разуме опасности које настају услед непоштовања прописа у области безбедност саобраћаја ● разликује последице непоштовања прописа из области безбедности саобраћаја ● објасни радње са возилом у саобраћају на путу и поступања возача у саобраћају на путу 	<p>Блок настава: познавање саобраћајних правила и прописа</p>			30		30
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике друмског саобраћаја ● разликује начине отпреме робе ● опише основне путне правце у Србији и окружењу ● објасни улогу коридора у друмском транспорту ● наведе места где се путни правци и коридори укрштају у друмском транспорту ● објасни значај развоја друмског саобраћаја у нашој земљи у складу са европским коридорима ● објасни повезаност друмског саобраћаја са железничким саобраћајем ● објасни повезаност друмског саобраћаја са водним саобраћајем ● објасни повезаност друмског саобраћаја са ваздушним саобраћајем ● наведе примере робно транспортних центара у Србији и окружењу 	<p>Повезаност друмског са осталим видовима саобраћаја</p>				30	30
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна делове и облике рама и каросерије, ● разликује безбедносне елементе и системе заштите на каросерији, ● примењује поступке довођења возила у чисто стање споља и изнутра 	<p>Каросерија моторних возила и спољна нега</p>				6	6

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује елементе система преноса снаге ● подешава слободан ход педале спојнице ● изврши поступке одржавања елемената система преноса снаге (подмазивање, замена уља и др) ● препозна најчешће неисправности у систему преноса снаге моторног возила ● изврши контролу притиска у пнеуматику ● изврши допуну ваздуха до прописаног притиска у пнеуматику ● изврши контролу истрошености пнеуматика ● изврши монтажу и демонтажу пнеуматика на возилу 	Систем преноса снаге				84	84
<ul style="list-style-type: none"> ● изврши контролу дотегнутости каиша за погон алтернатора ● изврши контролу светлосно сигналних уређаја ● изврши замену сијалица ● изврши замену осигурача ● користи контролно мерне уређаје на возилу ● користи уређај за климатизацију ● користи аналогни тахограф ● користи дигитални тахограф ● тумачи тахографске улошке и извештаје са дигиталних тахографа ● користи навигационе уређаје ● препозна могуће неисправности електричних и електронских уређаја 	Електрични и електронски уређаји на моторном возилу				42	42
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни карактеристике горива и његово понашање у експлоатацији ● разликује врсте мазива ● објасни употребу мазива у мотору и склоповима возила 	Горива и мазива				30	30
<ul style="list-style-type: none"> ● израчуна измеритеље и показатеље пређеног пута ● израчуна просечне брзине у саобраћају ● израчуна искоришћење носивости возила ● израчуна број обрта возила ● израчуна број возила за извршење транспортног задатка ● израчуна количину превезене робе ● израчуна остварени транспортни рад возила ● користи различита средства плаћања ● класификује трошкове и саставља табелу која показује њихов износ ● израчуна погонске трошкове 	Реализација транспортног задатка				18	18

<ul style="list-style-type: none"> ● утврди животне функције и знакове смрти ● разликује повреде ● примени методе оживљавања повређених ● заустави крварење ● превиди повређеног и збрине га до доласка стручне екипе ● изврши имобилизацију 	Блок настава: Прва помоћ			10		10
<ul style="list-style-type: none"> ● изврши проверу и припрему возила за безбедно учествовање у саобраћају на путу ● самостално и безбедно управља моторним возилом „Б“ категорије у саобраћају на путу ● спроводи принципе економичне вожње 	Блок настава: обука вожње „Б“ категорије			20		20
Укупан број часова				60	210	270
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

Настава у блоку (познавање саобраћајних правила и прописа)

- садржаје модула реализовати у складу са ЗОБС-ом
- користити шеме и презентације, видео снимке разних ситуација у саобраћају
- развијати позитиван став према начелима безбедности саобраћаја
- ради бољег савлађивања градива препоручује се д а се у оквиру обог модула користи електронско учење (moodle),
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика

Практична настава

- ученици треба да кроз презентације и семинарске радове прикажу карактеристике и повезаност друмског са осталим видовима саобраћаја
- поделити ученике на групе и свакој групи задати различиту тему повезаности друмског са осталим видовима саобраћаја
- након обрађене теме са ученицима посетити робне терминале или робно -транспортне центре.
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика
- користити моторна и прикључна возила различитих врста рамова и каросерија
- у току реализације модула ученици треба да воде дневник практичне наставе
- извршити монтажу и демонтажу елемената спојнице
- извршити монтажу и демонтажу модела мењачког преносника
- извршити монтажу и демонтажу модела погонског моста
- извршити замену уља у мењачу и погонском мосту
- извршити монтажу и демонтажу точка
- користити дијагностички уређај за откривање могућих неисправности електричних и електронских уређаја
- извршити испитивање рада алтернатора и електропокретача,
- извршити замену каиша за погон алтернатора
- извршити замену четкица на електропокретачу
- користити тахограф и уређај за навигацију
- користити софтвер за читање података са дигиталног тахографа
- ученицима објаснити карактеристике различитих врста горива и мазива,
- одласком на одређене локације у околине школе показати употребу различитих врста горива
- обиласком сервиса/кабинета практичне наставе показати различите врсте мазива и објаснити начин коришћења

Вредновање остварености исхода вршити кроз:

настава у блоку (познавање саобраћајних правила и прописа)

1. праћење остварености исхода
2. тестове знања

практична настава

1. праћење остварених исхода
2. усмено излагање
3. семинарски рад
4. презентације
5. тестове знања
6. тестове практичних вештина
7. дневник практичне наставе

настава у блоку (прва помоћ)

1. праћење остварености исхода
2. тестове знања
3. тестове практичних вештина
4. дневник практичне наставе

настава у блоку (обука вожње Б категорије)

1. праћење остварености исхода

Повезивање:

- Превоз терета и путника- Возни парк и измеритељи рада возног парка
- Моторна возила – Рам и каросерија моторних возила, систем преноса снаге, електрични електронски уређаји моторних возила
- Саобраћајни системи – Друмски, водни, ваздушни, железнички саобраћај
- Технологија материјала –Горива, мазива
- Настава у блоку -Прописи у друмском саобраћају –радње у саобраћају, правила саобраћаја, безбедност саобраћаја, фактори безбедности саобраћаја, саобраћајне незгоде

Компетенције:

Компетенција за целоживотно учење

Комуникација

Решавање проблема

Сарадња

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини

- сваки ученик добија задатак у оквиру кога је потребно да одреди све измеритеље а потом трошкове за тај транспортни задатак
- ученици треба да воде дневник практичне наставе
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика

настава у блоку (прва помоћ)

- модул реализовати кроз радионице уз демонстрацију и коришћење очигледних средстава (лутке, троугласте мараме, стерилне газе и др.)
- садржај наставе реализовати у складу са ЗОБС-ом
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика

настава у блоку (обука вожње Б категорије)

- модул реализовати индивидуално са ученицима
- садржај модула реализовати у складу са ЗОБС-ом,
- развијати однос поверења и поштовања према другим учесницима у саобраћају, стицање навика помагања другим учесницима у саобраћају и предузимања мера да не дође до саобраћајне незгоде
- развијати позитиван став према начелима безбедности саобраћаја
- приликом обраде нвоих наставних јединица користити већ усвојено знање и увежбавати предходн радње
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад и напредак ученика

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Трећи
Наставни предмет	Практична настава
Годишњи фонд часова	262
Недељни фонд часова	6

Циљ

- Стицање знања и вештина за самостално и безбедно управљање возилом у саобраћају на путу
- Оспособљавање за правилно поступање у ванредним ситуацијама
- Оспособљавање за планирање транспортног процеса
- Оспособљавање за комуникацију
- Оспособљавање ученика да примењују документа у превозу
- Оспособљавање за примену царинског поступка
- Оспособљавање за извођење поступка одржавања система за управљање
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности у систему за управљање
- Оспособљавање за извођење поступка одржавања система за кочене
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности у систему за кочење
- Оспособљавање за извођење поступка одржавања система за еластично ослањање
- Оспособљавање за препознавање најчешћих неисправности у систему еластичног ослањања
- Оспособљавање за формирање јединице терета
- Оспособљавање за обезбеђивање терета у транспорту
- Оспособљавање за самостално и безбедно управљање моторним возилом Ц категорије у саобраћају на путу

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • примени посебна правила саобраћаја за возаче Ц категорије • примени прописе о радном времену посаде возила у друмском превозу • примени прописе о коришћењу тахографа • наведе услове које морају да испуњававају возила у саобраћају на путу у погледу димензија • наведе техничке услове за уређаје и склопове на возилу • наведе обавезну опрему на возилу • наведе прописе о коришћењу опреме на возилу у саобраћају на путевима 	Блок настава: Познавање саобраћајних правила и прописа			30		30

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни појам ванредне ситуације ● наведе групе ризика ● наведе шта обухвата план заштите од удеса ● наведе субјекте раног упозоравања и узбуњивања ● објасни поступке у случају пожара ● наведе ко подлеже евакуацији ● објасни поступке у случају напада ● попуни извешај о саобраћајној незгоди ● наводи информације о криминалу и илегалним миграцијама ● предузима мере против илегалне миграције ● описује превентивне мере ● објашњава чек листе ● наводи одговорности превозника 	Процене у случајевима ванредних ситуација				12	12
<ul style="list-style-type: none"> ● планира транспортни процес ● одреди план пута 	Планирање транспортног процеса				12	12
<ul style="list-style-type: none"> ● користи информациона средства и средства комуникације између возача и диспечера, возача међусобно и др ● комуницира са диспечером и другим возачима 	Диспечерска служба				12	12
<ul style="list-style-type: none"> ● примени елементе утовара о превозу, права и обавезе на основу уговора ● примењује документа која прате превоз ● попуни потребну документацију за извршење транспортног задатка ● примењује ТИР карнета ● примењује АТА карнета 	Документа у превозу				24	24
<ul style="list-style-type: none"> ● припреми неопходну документацију за царински поступак ● спроводи пописе и обавезе возача у царинским и шпедитерским процедурама и документима 	Царински и шпедитерски поступци				12	12
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује елементе система за управљање ● наведе поступке одржавања елемената система за управљање ● изврши подмазивање свих места у систему за управљање према препоруци произвођача ● провери слободан ход точка управљача ● препозна могуће неисправности у систему за управљање 	Систем за управљање				18	18

<ul style="list-style-type: none"> ● разликује елементе система за кочење ● наведе поступке одржавања система за кочење ● изврши контролу нивоа течности у кочионој инсталацији ● изврши допуну течности у кочионој инсталацији ● изврши контролу расположивог притиска у пнеуматском систему за кочење ● препозна могуће неисправности у систему за кочење 	Систем за кочење				36	36
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује елементе система еластичног ослањања ● наведе поступке одржавања система еластичног ослањања ● препозна могуће неисправности у систему еластичног ослањања 	Систем еластичног ослањања				18	18
<ul style="list-style-type: none"> ● изврши сврставање амбалаже према материјалу, облику, намени ● утврди количину и стање терета ● изврши физичку и квантитативну контролу терета и припреми возило за превоз ● примени модул систем паковања ● формира и обезбеди палетну јединицу ● чита ознаке на транспортним пакетима ● израчуна запремину товарног простора ● изабере начин постављања возила на место утовара/истовара ● примени принципе приликом слагања терета у возило ● направи план распореда терета на возилу ● примени технике обезбеђивања и причвршћивања терета на возилу ● примени опрему за обезбеђивање и причвршћивање ● провери безбедносне уређаје ● користи ручни виљушкар ● постави и скива цераду на возилу ● објашњава опасности приликом утовара/истовара ● чита ознаке за безбедност и здравље на раду 	Терет у транспорту				48	48
<ul style="list-style-type: none"> ● изврши проверу и припрему возила за безбедно учествовање у саобраћају на путу ● самостално и безбедно управља моторним возилом Ц категорије у саобраћају на путу ● спроводи принципе економичне вожње 	Блок настава: Обука вожње ц категорије			40		40
Укупан број часова				70	192	262

Начини и поступци остваривања програма

**Начини провере остварености
образовних стандарда, исхода,
циљева учења**

Међупредметно повезивање и компетенције

Настава у блоку (Познавање саобраћајних правила и прописа)

- модул реализовати на почетку I полугодишта
- садржаје реализовати у складу са законом о безбедности саобраћаја на путевима, законом о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима и правилником о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима
- користити шеме, презентације, видео снимке реалних ситуација у саобраћају
- развијати позитиван став према начелима безбедности саобраћаја
- ради бољег савлађивања градива препоручује се да се у оквиру обог модула користи електронско учење (moodle)
- на крају модула извршити проверу знања тестирањем ученика о познавању саобраћајних правила и прописа
- ученици који положи тест (граница пролазности 85%) могу да похађају наставу у блоку – обука вожње Ц категорије,
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика

Практична настава

- користити стручну литературу
- попунити европски извештај о саобраћајној незгоди
- примењивати мере заштите на раду
- пратити рад ученика
- ученицима давати конкретне транспортне задатке за утврђеним местом утовара/истовара
- користити карту путне мреже и интернет (routenplaner, viamishelin.google maps) за одређивање итинерера
- за одређивање плана пута узимати обзир све важне елементе као што су време утовара и истовара, прописано радно време возача, врста терета, дозвољена врзина кретања, категорија забрана кретања и сл
- у току реализације могла ученици треба да воде дневник практичне наставе
- примењивати мере заштите на раду
- ученици треба да посете диспечерску службу да се упознају са начином и средствима комуникације
- ученици треба да у оквиру практичне наставе корист средства комуникације
- са ученицима симулирати процес комуникације (ученици играју улоге возача или диспечера и комуницирају)

Вредновање остварености исхода вршити кроз:

Настава у блоку (Познавање саобраћајних правила и прописа)

1. Праћење остварености исхода
2. Тестове знања

Практична настава

1. Праћење остварености исхода
2. Усмено излагање
3. Тестове знања
4. Попуњавање европског извештаја
5. Дневник практичне наставе
6. Тестове практичних вештина
7. Провера практичних вештина

Настава у блоку (Обука вожње за Ц категорију)

1. Праћење остварености исхода

Повезивање:

- Превоз терета и путника – Диспечерска служба, Документа у превозу, Царински поступак
- Моторна возила – Систем за управљање, Систем за кочење, Систем еластичног ослањања
- Терети у транспорту -Формирање јединице паковања, терета, транспорта, Палетни систем транспорта, Контејнерски систем транспорта, Оптимално коришћење товарног простора, Осигурање и заштита терета на возилу, Контрола терета у току утовара/истовара и транспорта
- Прописи у друмском саобраћају – Правила саобраћаја, Трајање управљања возилом, Услови за рад професионалног возача
- Безбедност саобраћаја – Саобраћајне незгоде, Акцидентне ситуације

Компетенције:

Компетенција за целоживотно учење
Комуникација
Решавање проблема
Сарадња
Одговоран однос према здрављу
Одговоран однос према околини

- ученицима објаснити све елементе документације која прати превоз
- нагласити које садржаје возач сам уписује
- на примерима из праксе или са интернет презентација ученика упознати са начином попуњавања докумената
- навести које су обавезе возача на царинским испоставама и која документа су им потребна
- са ученицима организовати симулацију (демонстрацију) царинског поступка
- извршити подмазивање свим места у систему управљање према препоруци произвођача
- извршити проверу слободног хода точка управљача
- извршити проверу и подешавање углова точкова
- истаћи значај система за управљање за безбедно управљање возилом
- извршити контролу нивоа течности у кочионој инсталацији
- извршити контролу заптивних елемената
- извршити подешавање зазора фрикционих облога
- извршити подешавање слободног хода командне педале
- извршити контролу силе кочења
- извршити контролу непропустљивости пнеуматске инсталације
- користити дијагностички уређај за откривање могућих неисправности у систему за кочење
- истаћи значај система за кочење за безбедно управљање возилом
- извршити контролу зазора на чаурама у ушицама гибња
- извршити подмазивање осовиница у чаурама
- извршити контролу и замену гумених еластичних ослонаца
- користити слике, презентације, видео снимке, ручни виљушкар, моделе палета и товарног простора (у мањој размери)
- користити искориштену амбалажу за вежбу више различитих облика и материјала)
- користити палете и кутије
- формирати палетну јединицу од истих и различитих јединица паковања (квадар, коцка, цилиндар и др)
- користити опрему за обезбеђивање и причвршћивање
- користити возило са церадом
- демонстрирати активности дефинисане исходима
- задавати ученицима практичне задатке (различитим, или истим јединицама паковања треба да формирају јединицу терета и сложе у товарни простор, обезбеде, причврсте, итд)

Настава у блоку (Обука вожње за Ц категорију)

<ul style="list-style-type: none"> - модул реализовати индивидуално са ученицима током целе школске године - ученик може да почне са похађањем часова практичне обуке вожње ц категорије тек након положеног теста провере знања о познавању саобраћајних правила и прописа - садржаје модула реализовати у складу са Законом о безбедности саобраћаја на путевима - развијати однос поверења и поштовања према другим учесницима у саобраћају, стицање навике помагања другим учесницима у саобраћају и предузимања мера да не дође до саобраћајне незгоде - развијати позитиван став према начелима безбедности саобраћаја - приликом обраде нове наставне јединице користити већ усвојено знање и увжбавати предходне радње - примењивати мере заштите на раду - пратити рад и напредак ученика 		
--	--	--

5.6.2.3. Изборни предмети

Образовни профил	Возач моторних возила	
Разред	Трећи	
Наставни предмет	Механизација претовара (изборни)	
Годишњи фонд часова	35	
Недељни фонд часова	1	
Циљ <ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о основним елементима претоварне механизације - Стицање знања о циклчним претоварним средствима - Стицање знања о грађевинским претоварним машинама - Стицање знања о континуалним претоварним средствима 		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова

		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> наведе начине претовара робе објасни значај претоварне механизације објасни техничко-експлоатационе карактеристике и могућност примене основних елемената претоварне механизације 	Основни елементи претоварне механизације	13				13
<ul style="list-style-type: none"> објасни техничко-експлоатационе карактеристике и могућност примене цикличних претоварних средстава 	Циклична претоварна средства	7				7
<ul style="list-style-type: none"> објасни техничко-експлоатационе карактеристике и могућност примене континуалних претоварних средстава 	Континуална претоварна средства	12				12
<ul style="list-style-type: none"> објасни основне карактеристике и могућност примене грађевинских машина у претовару грађевинског материјала 	Грађевинске машине	3				3
Укупан број часова		35				35
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> материју изложити једноставно са примерима из праксе користити мултимедијалне презентације о основним елементима претоварне механизације користити мултимедијалне презентације о цикличним претоварним средствима користити мултимедијалне презентације о континуалним претоварним средствима користити мултимедијалне презентације о грађевинским машинама 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Усмено излагање Тестове знања Активност на часу 		Повезивање: <ul style="list-style-type: none"> Физика – Динамика, Термодинамика Механика – Отпорност материјала, Кинематика, Динамика Терет у транспорту – Амбалажа и паковање робе, Палетизација, Контеризација Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини		

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Интегрални транспорт
Годишњи фонд часова	35
Недељни фонд часова	1
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> Стицање знања о основним појмовима у интермодалном транспорту Стицање знања о разликама између класичног и савременог транспорта 	

- Стицање знања о савременим технологијама транспорта
- Стицање знања о предностима и недостацима савремених технологија транспорта
- Стицање знања о значају сарадње различитих видова саобраћаја
- Стицање знања о примени рачунара у интермодалном транспорту
- Стицање знања о основним начинима унапређења транспорта

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ћити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам интегралног транспорта • наведе технологије интегралног транспорта • разликује основне појмове у класичном и савременом транспорту • наведе техничку базу класичног и савременог процеса транспорта • објасни обележја класичног и савременог процеса транспорта • наведе технологије савременог процеса транспорта • познаје промене које настају развојем саобраћаја • објасни разлоге увођења савремених технологија транспорта • наведе фазе транспортног процеса • наведе карактеристике класичног и савременог процеса транспорта • објасни разлику између класичне и савремене технологије транспорта 	Класични и савремени процес транспорта	15				15
<ul style="list-style-type: none"> • објасни технологије копненог транспорта конテナ • објасни технологије копнено – водног транспорта конテナ • објасни технологије копнено – ваздушног транспорта конテナ • објасни технологије транспорта „возило возило“ • предвиди када се могу применити технологије транспорта „возило возило“ • објасни значај увођења <i>hucke</i> – <i>rack</i> транспорта са аспекта друмског железничког саобраћаја • наведе предности и недостатке <i>hucke</i> – <i>rack</i> технологије • објасни технологију RO-RO транспорта • наведе предности и недостатке RO-RO транспорта • објасни технологију транспорта баржи „LASH системом“ • објасни технологију транспорта баржи „SEA BEE системом“ • објасни технологију транспорта баржи „BACAT системом“ • препознаје различите примере сарадње различитих видова саобраћаја • наведе предности и недостатке комбинованог транспорта • објасни значај координације и кооперације различитих видова транспорта • наведе начине остваривања кооперација у транспорту 	Савремене технологије транспорта	15				15

<ul style="list-style-type: none"> наведе начине остваривања координација у транспорту 					
<ul style="list-style-type: none"> објасни обрачунавање превознине у интегралном транспорту објасни улогу шпедитера у интегралном транспорту наведе где је све рачунар нашао примену у савременом транспорту објасни одговорност организатора интегралног транспорта наведе начине за унапређење саобраћаја 	Унапређење транспортног процеса	5			5
Укупан број часова		35			35
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> градиво изложити једноставно акцент дати на разлику између класичног и савременог процеса транспорта истаћи разлоге и предности увођења савремених технологија транспорта користити интернет приказати презентације различитих технологија детаљније обрадити савремене технологије транспорта које се могу примењивати на територији Републике Србије истаћи предности кооперације (сарадње) у транспорту код ученика стимулисати и развијати њихову креативност кроз семинарски рад анализирати савремене технологије транспорта и улогу техничара за логистику и шпедицију у њима 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Усмено излагање Тестови знања Семинарски радови Активност на часу 	<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> Саобраћајни системи – Видови саобраћаја Практична настава – Класични и савремени процеси транспорта Терети у транспорту – Карактеристике терета у транспорту Механизација претовара – Употреба одговарајуће механизације при манипулацији теретом Превоз путника и терета - Правилна расподела терета у превозном средствима <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>			

Образовни профил	Возач моторних возила
Разред	Други
Наставни предмет	Саобраћајна етика
Годишњи фонд часова	35
Недељни фонд часова	1
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са појмом, настанком и смислом етике Стицање знања о предмету, циљевима и задацима Саобраћајне етике Упознавање ученика са етичким кодексом у саобраћају Упознавање ученика са основним етичким начелима за учеснике у саобраћају Оспособљавање ученика за безбедно и етичко понашање у саобраћају и избегавање ризичног понашања Оснаживање ученика за цивилизовано и коректно понашање према другим учесницима у саобраћају 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ученик схвата појам и смисао Етике разуме морал као значајну карактеристику обављања посла возача моторних возила уочава корелативни однос између Етике и других предмета из саобраћајне групе као што је Безбедност у саобраћају 	Етика	3				3
<ul style="list-style-type: none"> дефинише предмет проучавања Саобраћајне етике наведе главни циљ етичног понашања у саобраћају наброји задатке Саобраћајне етике 	Саобраћајна етика-предмет проучавања, циљеви и задаци	4				4
<ul style="list-style-type: none"> схвата неопходност постојања етичког кодекса у саобраћају разуме и прихвата да ће као возач моторног возила у току свих етапа рада активно и стручно, савесно и одговорно извршавати све своје обавезе уважава и поштује друге учеснике у саобраћају 	Етички кодекс у саобраћају са освртом на професију возача	4				4
<ul style="list-style-type: none"> објасни улогу и значај етичких начела за учеснике у саобраћају наброји најважнија етичка начела 	Основна етичка начела за учеснике у саобраћају	8				8
<ul style="list-style-type: none"> схвата значај безбедног и етичког понашања у саобраћају прихвата правила етичког понашања у случају саобраћајне незгоде наброји ризична понашања која најчешће доводе до саобраћајних незгода 	Безбедно, етичко и ризично понашање учесника у саобраћају	8				8
<ul style="list-style-type: none"> увиђа потребу доследног поштовања саобраћајних прописа и правила разуме потребу за оптималним коришћењем уређаја за звучно и светлосно упозоравање других учесника у саобраћају искаже и образложе своје мишљење о конфликту међу учесницима у саобраћају без појачавања емоционалног доживљаја и повишеног тона 	Међусобни односи између учесника у саобраћају	8				8

<ul style="list-style-type: none"> • схвата потребу за високим нивоом толеранције возача моторног возила према другим учесницима у саобраћају • разуме потребу пружања помоћи лицима са посебним потребама, slabим и slabовидим лицима за безбедно учествовање у саобраћају 						
Укупан број часова		35				35
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<ul style="list-style-type: none"> - садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе - користити мултимедијалне презентације о етици - користити различита методска решења, велики број примера и коришћење информација из различитих извора - користити мултимедијалне презентације о етичком кодексу - користити мултимедијалне презентације о основним етичким начелима - користити мултимедијалне презентације о безбедном, етичком и ризичном понашању учесника у саобраћају - користити различита методска решења, велики број примера и коришћење информација из различитих извора - користити мултимедијалне презентације о међусобним односима између учесника у саобраћају - користити различита методска решења, велики број примера и коришћење информација из различитих извора 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Праћење остварености исхода 2. Усмено излагање 3. Тестови знања 4. Активност на часу 		<p>Повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основи саобраћајне психологије - Црте личности, Карактер • Безбедност у саобраћају - Човек као фактор безбедности саобраћаја <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорни однос према здрављу Одговорни однос према околини</p>			

5.7. Кувар

5.7.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Трговина, угоститељство и туризам			
Образовни профил		Кувар			
Број и година издања службеног гласника смера		110-00-209/2020-03 од 30.07.2020.			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Српски језик и књижевност	3	102	теорија	обавезни
I	Страни језик	2	68	теорија	обавезни
I	Физичко васпитање	2	68	теорија	обавезни
I	Математика	2	68	теорија	обавезни
I	Рачунарство и информатика	2+2	68+68	вежбе	обавезни
I	Хемија	1	34	теорија	обавезни
I	Географија	1	34	теорија	обавезни
I	Здравствена култура	2	68	теорија	обавезни
I	Основе туризма и угоститељства	2	68	теорија	обавезни
I	Куварство (вежбе)	12+12	408+408	вежбе	обавезни
I	Куварство (блок)		60+60	блок	обавезни
I	Професионална пракса		30+30	блок	обавезни
I	Грађанско васпитање/верска настава	1	34	теорија	изборни
II	Српски језик и књижевност	2	64	теорија	обавезни
II	Страни језик	2	64	теорија	обавезни
II	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
II	Математика	2	64	теорија	обавезни
II	Рачунарство и информатика	2+2	64+64	теорија	обавезни
II	Екологија и заштита животне средине	1	32	теорија	обавезни
II	Куварство (вежбе)	12+12	384+384	вежбе	обавезни
II	Куварство (практична настава)	6+6	192+192	Практична настава	обавезни
II	Куварство (блок)		90+90	блок	обавезни
II	Економика туристичких и угоститељских предузећа	1	32	теорија	обавезни
II	Туристичка географија	1	32	теорија	обавезни
II	Пословни енглески језик	2	64	теорија	Изборни
II	Пословна информатика у туризму и угоститељству	2	64	Вежбе	Изборни
II	Професионална пракса		60+60	блок	обавезни
II	Грађанско васпитање/верска настава	1	32	теорија	изборни
III	Српски језик и књижевност	2	60	теорија	обавезни
III	Страни језик	2	60	теорија	обавезни
III	Физичко васпитање	2	60	теорија	обавезни
III	Математика	1	30	теорија	обавезни
III	Историја	2	60	вежбе	обавезни
III	Социологија с правима грађана	1	30	теорија	обавезни
III	Куварство (вежбе)	12+12	360+360	вежбе	Обавезни
III	Куварство (практична настава)	6+6	180+180	Практична настава	обавезни

III	Куварство (блок)		120+120	блок	обавезни
III	Основе услуживања	1	30	теорија	обавезни
III	Предузетништво	2+2	60+60	вежбе	обавезни
III	Пословни енглески језик	2	60	Теорија	Изборни
III	Изборни са листе Б2	2	60	Теорија	Изборни
III	Грађанско васпитање/верска настава	1	30	теорија	изборни

5.8. Посластичар

5.8.1. Обавезни и изборни предмети по разредима

Подручије рада		Трговина, угоститељство и туризам			
Образовни профил		Посластичар			
Број и година издања службеног гласника смера		бр. 10/2012			
Разред	Назив предмета	Недељни фонд	Годишњи фонд	Врста наставе	Врста предмета
I	Српски језик и књижевност	3	102	теорија	обавезни
I	Страни језик	2	68	теорија	обавезни
I	Физичко васпитање	2	68	теорија	обавезни
I	Математика	2	68	теорија	обавезни
I	Рачунарство и информатика	2	68	вежбе	обавезни
I	Хемија	1	34	теорија	обавезни
I	Географија	1	34	теорија	обавезни
I	Здравствена култура	2	68	теорија	обавезни
I	Основе туризма и угоститељства	2	68	теорија	обавезни
I	Посластичарство (вежбе)	12	408	вежбе	обавезни
I	Посластичарство (блок)		60	блок	обавезни
I	Професионална пракса		30	блок	обавезни
I	Грађанско васпитање/верска настава	1	34	теорија	обавезни
II	Српски језик и књижевност	2	64	теорија	обавезни
II	Страни језик	2	64	теорија	обавезни
II	Физичко васпитање	2	64	теорија	обавезни
II	Математика	2	64	теорија	обавезни
II	Пословни енглески	2	64	теорија	обавезни
II	Екологија и заштита животне средине	1	32	теорија	обавезни
II	Посластичарство(вежбе)	12	384	вежбе	обавезни
II	Посластичарство (практична настава)	6	192	Практична настава	обавезни
II	Посластичарство (блок)		90	блок	обавезни
II	Економика туристичких и угоститељских предузећа	1	32	теорија	обавезни
II	Туристичка географија	1	32	теорија	обавезни
II	Пословни енглески језик	2	64	теорија	Изборни
II	Пословна информатика у туризму и угоститељству	2	64	Вежбе	Изборни
II	Професионална пракса		60	блок	обавезни
II	Грађанско васпитање/верска настава	1	32	теорија	обавезни
III	Српски језик и књижевност	2	60	теорија	обавезни
III	Страни језик	2	60	теорија	обавезни
III	Физичко васпитање	2	60	теорија	обавезни
III	Математика	1	30	теорија	обавезни
III	Историја	2	60	вежбе	обавезни
III	Социологија с правима грађана	1	30	теорија	обавезни
III	Посластичарство (вежбе)	10	300	вежбе	Обавезни

III	Посластичарство (практична настава)	6	180	Практична настава	обавезни
III	Посластичарство (блок)		120	блок	обавезни
III	Основе услуживања	1	30	теорија	обавезни
III	Предузетништво	2	60	вежбе	обавезни
III	Националне посластице	2	60	вежбе	обавезни
III	Пословни енглески језик	2	60	Теорија	изборни
III	Општа туристичка географија	2	60	Теорија	изборни
III	Грађанско васпитање/верска настава	1	30	теорија	обавезни

5.8.2. Начини и оставривања принципа, цињева и исхода по модулима

5.8.3. Општеобразовни предмети кувар/послатичар

Образовни профил	Кувар / Послатичар						
Разред	Први						
Наставни предмет	Српски језик и књижевност						
Годишњи фонд часова	102						
Недељни фонд часова	3						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> – Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику; – Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; – Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; – Оспособљавање за ефикасно комуницирање; – Упознавање књижевне уметности; – Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа; – Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине; – Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности; – Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности; – Развијање трајног интересовања за нова сазнања. 							
ИСХОДИ		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученик ће бити у стању да:			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује врсте уметности и њихова изражајна средства ● објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности ● наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности ● увиђа разлику између усмене и писане књижевности ● разликује књижевне родове и врсте ● одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу ● износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га 		Увод у проучавање књижевности	12				12
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе ● наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама ● објасни универзалне поруке књижевности старог века 		Књижевност старог века	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали ● именује ауторе и дела ● разуме поетику жанрова средњовековне књижевности ● лоцира обрађене текстове у историјски контекст 		Средњовековна књижевност	11				11

<ul style="list-style-type: none"> ● објасни значај средњовековне књижевности за српску културу 						
<ul style="list-style-type: none"> ● разликује лирске, епске и лирско-епске песме ● уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) ● процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности ● тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима ● упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	Народна књижевност	11				11
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе најзначајније представнике и њихова дела ● објасни значење појмова хуманизам и ренесанса ● наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе ● упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе 	Хуманизам и ренесанса	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● објасни функцију језика и појам језичког знака ● разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика ● наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века ● наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	Општи појмови о језику	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● правилно изговара гласове и акценте књижевног језика ● разликује гласовне алтернације 	Фонетика	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● уме да се служи правописом ● примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом ● примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом ● подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	Правопис	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању ● разликује функционалне стилове ● препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила ● попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	Култура изражавања	21				21
Укупан број часова		111				111
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Грађанско васпитање/Верска настава ● Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>
---	---	--

Образовни профил	Кувар / Посластичар
Разред	Други
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику;
- Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању;
- Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога;
- Оспособљавање за ефикасно комуницирање;
- Упознавање књижевне уметности;
- Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа;
- Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине;
- Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности;
- Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности;
- Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе особености барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности ● препозна одлике просветитељства на обрађеним делима ● објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност ● направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности 	Барок, класицизам, просветитељство	10				10	
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе представнике романтизма и њихова дела ● уочава и образлаже одлике романтизма 	Романтизам	12				12	

<ul style="list-style-type: none"> ● изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања ● препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа 					
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе представнике правца и њихова дела ● дефинише одлике реализма и објасни их на обрађеним књижевним делима ● тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела 	Реализам	11			11
<ul style="list-style-type: none"> ● одреди врсту речи и граматичке категорије ● употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом ● препозна просте, изведене и сложене речи ● препозна основне принципе творбе речи 	Морфологија са творбом речи	9			9
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	Правопис	9			9
<ul style="list-style-type: none"> ● изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама које намећу књижевни текстови али су и део свакодневног живота ● примени одлике новинарског стила 	Култура изражавања	13			13
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - Сузбијање мисаоне инерције; - Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; - Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; - Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; - Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - Неговање примењеног знања и умења; - Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 		Повезивање <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Грађанско васпитање/Верска настава ● Унутарпредметно повезивање Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	

Образовни профил	Кувар / Посластичар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Годишњи фонд часова	60
Недељни фонд часова	2

Циљ

- Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику;
- Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању;
- Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога;
- Оспособљавање за ефикасно комуницирање;
- Упознавање књижевне уметности;
- Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа;
- Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине;
- Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности;
- Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности;
- Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике правца, представнике и њихова дела ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 		Модерна	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● наведе одлике праваца, представнике и њихова дела ● анализира одабрана дела, износи запажања и ставове 		Међуратна књижевност	10				10
<ul style="list-style-type: none"> ● изнесе своје утиске о прочитаним делима савремене српске књижевности ● уочи одлике савремене књижевности на прочитаним делима ● уочи разлику између књижевног дела и његове интерпретације у филмској и позоришној уметности 		Савремена књижевност	8				8
<ul style="list-style-type: none"> ● препозна и одреди вредност лексеме ● наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 		Лексикологија	6				6
<ul style="list-style-type: none"> ● одреди синтаксичке јединице у реченици ● препозна типове зависних, независних реченица и напоредних конструкција 		Синтакса	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● примени правописне знаке у складу са језичком нормом ● употреби интерпункцију у складу са језичком нормом ● примењује правописна правила у писању скраћеница 		Правопис	7				7
<ul style="list-style-type: none"> ● износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању ● примени одлике административног стила ● примени вештину комуникације у ситуацијама везаним за струку 		Култура изражавања	12				12
Укупан број часова			60				60
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		

<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; -Сузбијање мисаоне инерције; -Заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; -Уважавање мисаоне ситуационе условљености језичких појава; -Повезивање наставе са доживљавањем уметничког текста; -Коришћење уметничких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика; -Што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава; -Неговање примењеног знања и умења; -Побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама. 	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● праћење остварености исхода ● тестове знања 	<p>Повезивање</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Историја ● Грађанско васпитање/Верска настава ● Унутарпредметно повезивање <p>Компетенције: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p>
---	---	--

Образовни профил	Кувар / Посластичар
Разред	Први
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	68
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика;
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

<p>ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ</p>	<p>Начини остваривања исхода</p>
---	--	----------------------------------

- разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно)

- разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, ознакама, етикетама)

- разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)- у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима)

- разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и коришћење)

- употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје

- саставља кратак текст о одговарајућој теми

- пише кратке поруке релевантне за посао (место, термини састанка)

- пише краћи текст о себи и свом окружењу

- попуњава формулар где се траже лични подаци

- на једноставан начин се споразумева са саговорником који говори споро и разговетно

- поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум)

- пише кратко лично писмо, поруку, разгледницу, честитку

- препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи)

- користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.)

ОПШТЕ ТЕМЕ

Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)

Живи свет и заштита човекове околине

Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)

Србија – моја домовина

Медији и комуникација

Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)

Спортови и позната спортска такмичења

Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Интересантне животне приче и догађаји

Свет компјутера (распрострањеност и примена)

СТРУЧНЕ ТЕМЕ

- Основна стручна терминологија
- Примена информационог технологија у домену струке
- Мере заштите и очувања радне и животне средине
- Праћење новина у области струке
- Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми)

Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.

Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој

	<p>Напомена: Стручне теме треба распоредити по разредима тако да буду у корелацији са садржајима који се обрађују из стручних предмета.</p>	<p>интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања. Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>
Укупан број часова:	68	
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:	
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>	

Образовни профил	Кувар / Посластичар
Разред	Други
Наставни предмет	Енглески језик
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика. 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
<p>СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са уобичајеним и новим активностима на часу. Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста (приближног трајања око 5 минута), у зависности од степена познавања теме и контекста, постави хипотезе у вези са: врстом усменог текста који слуша, нпр. обавештења, упутства и упозорења, анкетирање пролазника и друго; бројем саговорника, њиховим статусом и намерама; општим садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.). Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби наредних слушања (у зависности од тежине текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту и садржај усменог текста, на статус, намере и међусобне односе саговорника; разуме најбитније елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања. Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговоретан изговор. Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о познатим темама, у којима се користи стандардни говор и разговоретан изговор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују релативно познате теме; разуме општи садржај рекламних порука и радио емисија (до 12 мин), о темама из свакодневног живота и живота младих. Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују релативно познате теме; разуме тему и делове песама које слуша. Спонтана интеракција: разуме фразе и реченице настале у спонтаној интеракцији у вези са познатим ситуацијама, уз отежавајуће околности природне комуникације (бука на улици, телефонски разговори, интервју лицем у лице, телефонским путем, преко скајпа итд.). Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.</p> <p>ЧИТАЊЕ: Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да: Разликовање текстуалних врста: уочава и препознаје разлику у структури и садржају текстуалних врста којекористи у приватном и школском домену.</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерацijske разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p> <p>Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)</p> <p>Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки</p>

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације дужих аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 200 речи о конкретним темама из области непосредног интересовања (породични живот, свакодневница, школа, посао, слободно време, дневни догађаји), изводећи закључке о непознатим значењима на основу контекста, језичких знања и других предзнања.

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме целину и појединачне делове обавештења и упозорења на јавним местима; разуме описе догађаја, осећања, намера у мери која му омогућује редовну преписку са пријатељима и познаницима; разуме главну нит аргументације у представљању неког проблема, чак и ако не разуме сваки појединачни детаљ; разуме суштинске информације из неког информативног текста (нпр. вести, извештаја, биографије), написаног једноставним стилем, на релативно познате теме.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у уобичајеним писаним документима (писмима, проспектима, обавештењима) пронађе и разуме већи број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства и саветодавне текстове уколико су писани јасним језиком и/или праћени визуелним елементима, без великог броја стручних израза; разуме краће текстове о савременој друштвеној проблематици, разазнајући ауторов генерални став или гледиште.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставне литерарне текстове различитих жанрова (поезију, прозу, драму), уколико у њима нема симболичких и интертекстуално специфичних елемената.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: на једноставан начин описује и извештава о различитим темама из домена личних интересовања користећи познате језичке елементе (лексичке и морфосинтаксичке структуре); описује или репродукује, са приличном лакоћом, садржај мање компликованих прича и описа догађаја, ређајући хронолошки збивања и користећи одређене лексичке структуре; опише неки стварни или измишљени догађаји говори о надањима, сновима и циљевима; опише свакодневне радње и навике, говори о реализованим активностима као и о припремању и планирању неке будуће активности.

Аргументовање: аргументује личне ставове тако да га саговорник без потешкоћа разуме скоро током целог излагања; укратко образложи и објасни шта мисли, планира и ради.

Излагање пред публиком: описује и излаже о темама из области личног искуства и образовања или струке, са претходном припремом и уз помоћ визуелних средстава која му олакшавају презентацију; одговори на једноставна и непосредна питања која се односе на презентацију, под условом да му се пружи помоћ при формулисању одговора; интерпретира радњу неког филма или књиге.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: прати говор саговорника када му се обраћа разговетно, користећи уобичајене изразе, али понекад је потребно да му се искази понове ради појашњења одређених речи и израза.

Неформални разговор (између пријатеља): износи лични став или затражи нечији став или мишљење о познатим темама из домена личних интересовања и образовања користећи познате језичке елементе; снађе се у решавању одређеног проблема, нпр.

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.

Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком. Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање. **Социокултурна компетенција и медијација** - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

сналажења у свакодневним ситуацијама, постављајући практична питања типа: Куда ићи? Шта радити? Како се организовати? (планови за излазак и сл.); препозна тему неког разговора уколико се прича полако и разговетно; изрази слагање или неслагање са саговорником.

Формална комуникација: прати основни смисао формалне дискусије о познатим темама из домена личних интересовања, образовања или струке ако се говори стандардним језиком и користе познати језички елементи; изрази лични став, али се тешко сналази у покретању расправе; размени одређене информације и каже своје мишљење о неким практичним питањима, уколико се то од њега тражи на директан начин, под условом да му се помогне у формулисању исказа и да му се, ако затреба, понове најважнији делови; сналази се у већини ситуација које су у вези са неким путовањем или организацијом путовања (резервисање смештаја, куповина карата, тражење информација од других путника...).

Функционална сарадња: прати шта се говори и, ако затреба, понови речи саговорника, како би се уверио да су се добро разумели; пренесе једноставне и директне информације.

Интервјуисање: користи припремљени упитник за вођење организованог разговора, уз спонтано постављање неколико додатних питања.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: пише на разложен и јасан начин о разноврсним темама из свог подручја интересовања и окружења; у једноставном и везаном тексту може јасно да опише осећања и реакције; у стању је да опише и резимира видео и аудио поруке у вези са познатим ситуацијама и садржајима из свакодневног живота младих, као и садржаје информативног и документарног карактера.

Текстуалне врсте и дужина текста: пише кратке формалне и неформалне текстове (до 100 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука); пише белешке у вези са свакодневним потребама и плановима; води белешке и пише лична писма да би тражио или пренео информације и да на разумљив начин пише о елементима које сматра битним; парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима, и својим доменом интересовања.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање елементарном лексиком, али долази до честих грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; опише ствари које су му блиске; употребљава једноставно и описно изражавање да би кратко причао о предметима и стварима које има и пореди их са другима; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје краћи опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и слично), описује активности из прошлости и лично искуство, као и планове за будућност; правилно користи превопис, интерпункцију и организацију текста

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно реагује на формалност говорне ситуације.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

<p>интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ: Оспособљавање ученика за посредовање између особа ради споразумевања. Ученик ће бити у стању да: Усмена медијација: препричава садржај дужег адаптираног текста, аудио или видео записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај кратког адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику. Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику) додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи двојезичне речнике за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1 краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ Именице: род именица; именице у функцији придева; саксонски генитив. Члан: употреба и изостављање одређеног и неодређеног члана. Заменице и детерминатори: показне заменице; присвојне заменице; повратне заменице. Придеви и прилози: грађење, врсте, место у реченици; прилози учесталости; компаративи и суперлативи. Везници: повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so. Творба речи: суфикси за именице које означавају занимања: -er/or, -ist, -ician. Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена; Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous; Used to/would за уобичајене радње у прошлости; Will/going to за предвиђање; модални глаголи (may/might; must /have to; must/mustn't/needn't); пасивни глаголски облици и конструкције. Предлози: време, место и кретање; предлози после именица (нпр. reason for, difference between); предлози после глагола (нпр. talk to, look at). Фразални глаголи: са on, off, up, down... (нпр. go on, turn on/off, turn up/down). Реченица: ред речи у реченици; питања (WH-questions, Tag questions); погодбене реченице (потенцијалне, иреалне); неуправни говор (са и без слагања времена).</p>		
Укупан број часова:		64 / / / 64
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:		Међупредметно повезивање и компетенције:
Усне и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.		Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.

Образовни профил	Кувар / Поластичар
------------------	--------------------

Разред	Први
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	68
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

По завршетку темеу ченик бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова					
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова	
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	<p>Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p>							
		<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	10				10
		<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
		<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. 	Атлетика;	18				

- Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје
- Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима.
- Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном.
- Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја).
- Ученик ужива у извођењу покрета и кретања.
- Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену.
- Препознаје нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима.
- Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом

Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	17				17
Спортска игра (по избору)	23				23
Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова	68				68
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. 	Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и	

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- **теоријска настава (4 часа)**
- **мерење и тестирање (8 часова)**
- **практична настава (58 часова)**

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације;

Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

1. Медицина
2. Биологија
3. Физика
4. Исхрана људи
5. Екологија
6. Хемија
7. Филозофија

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1. Одговоран однос према здрављу
2. Сарадња
3. Компетенција за целоживотно учење

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**
За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;
За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.
- Спортска игра: по избору школе(12 часова)
- Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Пливање (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује:
- Два целодневна излета са пешачењем

- I разред до 12км (укупно у оба правца);
- II разред до 14 км (укупно у оба правца);
- III разред до 16 км(укупно у оба правца);

- Два кроса : јесењи и пролећни

<ul style="list-style-type: none"> Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>		
---	--	--

Образовни профил	Кувар / Поластичар
Разред	Други
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку темеу ченик бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> Препозна везе између физичке активности и здравља; Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за	11				11

<ul style="list-style-type: none"> • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности; 	реализовање постављених циљева и исхода				
<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода				
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном. 	Атлетика;	15			15
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом 	Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	14			14
	Спортска игра (по избору)	24			24
	Физичка, односно спортска активност: у				

	складу са могућностима школе				
Укупан број часова		64			64
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних с тандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; • Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; • Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. • Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p>		<p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p>	<p>КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА</p> <p>Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује првенција.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Медицина 2. Биологија 3.Физика 4.Исхрана људи 5.Екологија 6.Хемија 7.Филозофија 8.Ликовна култура 9. Музичка култура <p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одговоран однос према здрављу 2. Сарадња 3. Компетенција за целоживотно учење 		

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.
- **Вежбе на справама и тлу:**
За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;
За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.
- Спортска игра: по избору школе(12 часова)

- Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Пливање (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује:
- Два целодневна излета са пешачењем

- I разред до 12км (укупно у оба правца);
- II разред до 14 км (укупно у оба правца);
- III разред до 16 км(укупно у оба правца);

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Кувар/послагичар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Физичко васпитање
Годишњи фонд часова	60
Недељни фонд часова	2

Циљ: Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Препозна везе између физичке активности и здравља; • Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; • Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији; 	Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; • Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гipкости, спретности и окретности; 	Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	11				11
<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. 	Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода					
<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. 	Атлетика;	16				16

- Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном.
- Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја).
- Ученик ужива у извођењу покрета и кретања.
- Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену.
- Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима.
- Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом

Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу)	12				12
Спортска игра (по избору)	21				21
Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе					
Укупан број часова	60				60

Начини и поступци остваривања програма

Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења

Међупредметно повезивање и компетенције

- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;
- Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитиво утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
- Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.
- Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (4 часа)
- мерење и тестирање (8 часова)
- практична настава (58 часова)

Подела одељења на групе

Одељење се не дели приликом реализације;

Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.

Место реализације наставе

- Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом;
- Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).

Препоруке за реализацију наставе

- Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.

Садржај циклуса је:

- за проверу нивоа знања на крају школске године – један;
- за атлетику – један;
- за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
- за спорт по избору ученика – два;
- за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.

Начин остваривања програма

Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.

Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, **не могу се одржавати као блок часови**. Настава се не може одржавати **истовремено са два одељења** ни на спортском терену ни у физкултурној сали.

У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа

1. Медицина
2. Биологија
3. Физика
4. Исхрана људи
5. Екологија
6. Хемија
7. Филозофија
8. Ликовна култура
9. Музичка култура

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1. Одговоран однос према здрављу
2. Сарадња
3. Компетенција за целоживотно учење

Праћење, вредновање и оцењивање

Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спорскимиграма

Минимални образовни захтеви

- **Атлетика** : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.

• **Вежбе на справама и тлу:**

За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;

За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.

Оквирни број часова по темама

- Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова)
- Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту).
- Атлетика (12 часова)
- Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова.
- Спортска игра: по избору школе(12 часова)
- Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова).
- Пливање (10 часова).
- Провера знања и вештина (4 часа).

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

- Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује:
- Два целодневна излета са пешачењем

- I разред до 12км (укупно у оба правца);
- II разред до 14 км (укупно у оба правца);
- III разред до 16 км(укупно у оба правца);

- Два кроса : јесењи и пролећни
- Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика.

Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.

Образовни профил	Кувар - Посластичар					
Разред	Први					
Наставни предмет	Математика					
Годишњи фонд часова	68					
Недељни фонд часова	2					
Циљ :	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проширивање знања о скупу реалних бројева ▪ Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка ▪ Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну и њихова примена ▪ Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблема ▪ Проширивање знања о полиномима и рационалним алгебарским изразима ▪ Разумевање поступка растављања полинома на чиниоце и одређивањ НЗД и НЗС полинома ▪ Обнављање основниј појмова у геометрији ▪ Проширивање знања о троугловима и четвороугловима ▪ Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији ▪ Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену ▪ Примена знања о линеарним једначинама и системима , неједначинама на реалне проблеме 					
ИСХОДИ По завршетку теме ученик/бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и њихове броје приказује на бројевној правој и упоређује их • уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ 	Реални бројеви	8	-	-	-	8

<ul style="list-style-type: none"> • обавља рачунске операције у скупу рационалних бројева • израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда • одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси • заокружује број на одређени број децимала • одреди апсолутну и релативну грешку 						
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређен део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине, да је примени у решавању једноставних проблема и прикаже графички • решава проблем који се односи на мешање две компоненте • одреди непознату главницу, проценат или процентни износ 	Пропорционалност	11	-	-	-	11
<ul style="list-style-type: none"> • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	Рационални алгебарски изрази	13	-	-	-	13
<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове • разликује међусобни однос углова (суседни, упоредни, унакрсни, комплементни, суплементни) • наведе везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) • наведе релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • примени везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) и релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла на израчунавање непознатог угла у једноставнијим задацима • дефинише појам симетрала дужи и симетрала угла • конструише симетралу дужи, угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • дефинише појам тежишна троугла и наведе својство тежишта • наведе основне релације у једнакокраком, односно једнакостраничном троуглу • разликује врсте четвороуглова и њихове особине 	Геометрија	14	-	-	-	14

<ul style="list-style-type: none"> • наведе ставове о паралелограму и уме да их примени • наведе особине специјалних паралелограма • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на n једнаких делова 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема • решава једначине које се свде на линеарне једначине • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате 	Линеарне једначине и неједначине	14	-	-	-	14
	Писмени задаци и исправак писменог	8	-	-	-	8
Укупан број часова		68	-	-	-	68
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				
<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Реални бројеви: садржаје о грешкама повезати са стручним предметима, израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења</p> <p>Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке</p> <p>Рационални алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима.</p> <p>Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији.</p> <p>Линеарне једначине и неједначине: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. Садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике, хемије и практичне наставе</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања 3. тестове знања 4. активност ученика на часу 	<p>Међупредметно повезивање: Физика - Конкретни примери из линеарних једначина</p> <p>Хемија – Конкретни примери из пропорционалности</p> <p>Куварство - пропорције</p> <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема 				

Образовни профил	Кувар - Посластичар
Разред	Други
Наставни предмет	Математика
Годишњи фонд часова	64
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности
- Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима
- Проширивање знања о степеновању и кореновању
- Уочавање везе између степеновања и кореновања
- Овладавање поступкоком рационалисање имениоца
- Упознавање основних својстава функције
- Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података
- Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина, скицирање и анализу графика квадратних функција
- Проширивање знања о телима
- Уочавање односа у простору
- Разумевање површине и запремине тела и примена на конкретне примере
- Упознавање са појмом низа
- Разумевање појмова аритметички и геометријски низ и примена на конкретне проблеме

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла • израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице • конструише оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција • наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција на основу познавања само једне • наведе вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од 30°, 45°, 60°) и да са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто (одређује оштар угао ако је позната вредност тригонометријске функције) • примени елементе тригонометрије правоуглог троугла на решавање практичних проблема 	Тригонометрија правоуглог троугла	7	-	-	-	7
<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине операција степеновања са целим експонентом и примени их у трансформацијама једноставнијих израза • наведе особине операција кореновања и примени их у трансформацијама једноставних израза 	Степеновање и кореновање	12	-	-	-	12

<ul style="list-style-type: none"> наведе особине операција степеновања са рационалним изложиоцем и примени их у трансформацијама једноставнијих израза рационалише именилац разломка у једноставним случајевима 						
<ul style="list-style-type: none"> наведе примере функција одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум на датом графику прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине; податке представљене у једном графичком облику представи у другом; 	Функција и график функције	6	-	-	-	6
<ul style="list-style-type: none"> реша непотпуну квадратну једначину у скупу R наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу R примени образац за решавање квадратне једначине одреди природу решења квадратне једначине растави квадратни трinom скицира и анализира график квадратне функције (да прочита нуле функције, максимум или минимум, где расте а где опада) реша једноставнију квадратну неједначину 	Квадратна једначина и квадратна функција	15	-	-	-	15
<ul style="list-style-type: none"> израчуна обим и површину фигура у равни (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) разликује правилне полиедре израчуна површину и запремину коцке и квадра израчуна површину и запремину правилне шестоугаона призме и ваљка израчуна површину и запремину лопте одреди површину једноставних равних пресека тела 	Тела	10	-	-	-	10
<ul style="list-style-type: none"> препозна низ и да га настави (једноставнији примери) препозна аритметички низ, објасни шта су n и d и израчуна тражени члан низа израчуна збир првих n чланова аритметичког низа препозна геометријски низ, објасни шта су n и q и израчуна тражени члан низа израчуна збир првих n чланова геометријског низа 	Низови	6	-	-	-	6
	Писмени задаци и исправак	8	-	-	-	8
Укупан број часова		64	-	-	-	64
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

<ul style="list-style-type: none"> - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - insistirati на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија <p>Тригонометрија правоуглог троугла : Садржаје повезивати са одговарајућим садржајима физике: нагиб стрме равни, разлагање сила, величина сенке...Треба insistirati на употреби калкулатора, као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије</p> <p>Степеновање и кореновање: Нагласити и даље важење особина степеновања при проширивању скупа из кога је изложилац. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја.</p> <p>Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке;</p> <p>Квадратна једначина и квадратна функција: Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције.</p> <p>Тела: Insistirati на самосталном прављењу модела тела. Користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота.</p> <p>Низови: низове задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. проблем сложеног интересног рачуна).</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања 2. писмену проверу знања 3. тестове знања 4. активност на часу 	<p>Међупредметно повезивање: Физика – график функције, степеновање, тела</p> <p>Хемија – функција и график функције, тела</p> <p>Информатика – функција и график функције</p> <p>Куварство - пропорције</p> <p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема
---	--	---

Образовни профил	Кувар - Посластичар	
Разред	Трећи	
Наставни предмет	Математика	
Годишњи фонд часова	30	
Недељни фонд часова	1	
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Упознавање са координатном методом ▪ Разумевање зависности положаја праве и међусобног положаја две праве од коефицијената k и n ▪ Разумевање зависности положаја кружнице и међусобног положаја праве и кружнице од коефицијената у њиховим једначинама ▪ Упознавање са основним елементима финансијске математике ▪ Уочавање разлике између простог и сложеног каматног рачуна ▪ Оспособљавање за примену стечених знања у свакодневном животу 		
<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку теме ученици бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">Садржај програма/</p>	<p style="text-align: center;">Број часова</p>

	Тема/Област	Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина(3x3) израчуна растојање између две тачке и обим троугла ако су дате координате његових темена разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преведе један запис у други објасни положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и n одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца одреди једначину праве одређену датим двома тачкама примени услов паралелности две праве израчуна растојање тачке од праве преведе општи облик једначине кружнице у експлицитни одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице 	Аналитичка геометрија у равни	17	-	-	-	17
<ul style="list-style-type: none"> примени каматни рачун од сто (време дато у годинама, месецима или данима) примени каматни рачун више сто и ниже сто објасни појам менице и на који начин се употребљава примени прост каматни рачун на обрачунавање камате код штедних улога и потрошачких кредита покаже разлику између простог и сложеног каматног рачуна на датом примеру 	Елементи финансијске математике	9	-	-	-	9
	Писмени задаци и исправак писменог задатка	4	-	-	-	4
Укупан број часова			-	-	-	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<ul style="list-style-type: none"> образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија 		Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ol style="list-style-type: none"> усмену проверу знања; писмену провера знања; тестове знања; активност на часу. 		Међупредметно повезивање: Куварство - пропорције Компетенције: <ul style="list-style-type: none"> Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција 		

<p>Аналитичка геометрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија на одређени начин спој алгебре и геометрије и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака из геометрије. Указати на везе између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем и канонском облику.</p> <p>Елементи финансијске математике: користити што више конкретних примера из живота.</p>		- Решавање проблема
--	--	----------------------------

Образовни профил	Кувар						
Разред	Први						
Наставни предмет	Рачунарство и информатика						
Годишњи фонд часова	68						
Недељни фонд часова	2						
Циљ							
<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања, вештина и формирање вредносних ставова информатичке писмености неопходних за живот и рад у савременом друштву • Оспособљавање ученика за коришћење основних могућности рачунарског система • Оспособљавање ученика за рад са програмима за обраду текста • Оспособљавање ученика за рад са програмом за табеларне прорачуне • Оспособљавање ученика за израду слајд – презентација и њихово презентовање • Оспособљавање ученика за коришћење Интернета и електронску комуникацију 							
ИСХОДИ		Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:			Теоријска настава	Лабораторијске вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значење појмова податак, информација и информатика • разликује појмове бит и бајт • наведе јединице за мерење количине података • претвара меру количине података из једне мерне јединице у другу • објасни основне карактеристике информационог друштва • наведе опасности и мере заштите здравља од претеране и неправилне употребе рачунара • препозна компоненте из којих се састоји рачунар и објасни њихову функционалност • објасни намену оперативне и спољашње меморије у рачунарском систему • наброји врсте спољашњих меморија и објасни њихове карактеристике • објасни сврху софтвера у рачунарском систему • наброји врсте софтвера 		Основе рачунарске технике	-	10	-	-	10

<ul style="list-style-type: none"> • објасни сврху (намену) оперативног система • наброји оперативне системе који се данас користе на различитим дигиталним уређајима • изврши основна подешавања радног окружења ОС • разликује типове датотека • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и документима (копира, премешта и брише документе и фасцикле) • врши претрагу садржаја по различитим критеријумима • разуме потребу за инсталирањем новог софтвера • врши компресију и декомпресију фасцикли и докумената 	Основе рада у рачунарском систему	-	6	-	-	6
<ul style="list-style-type: none"> • одабере и примењује одговарајућу технологију (алате и сервисе) за реализацију конкретног задатка • креира дигиталне продукте, поново их користи, ревидира и проналази нову намену • користи технологију за прикупљање, анализу, вредновање и представљање података и информација • припреми и изведе аутоматизовану аналитичку обраду података коришћењем табеларних и графичких приказа 	Примена ИКТ-а	-	40	-	-	40
<ul style="list-style-type: none"> • приступа садржајима на интернету, претражује интернет и преузима жељене садржаје • користи електронску пошту • користи интернет мапе, виртуелни телефон и сличне веб-сервисе • објасни појмове електронска трговина и електронско банкарство • објасни како функционише учење на даљину • освести важност поштовања правних и етичких норми при коришћењу интернета објасни предности умрежавања • наведе могуће структуре локалне мреже и уређаје који се користе за умрежавање • користи ресурсе локалне мреже • објасни у чему је разлика између рачунара-сервера и рачунараклијената • објасни чему служи рутер и шта је рутирање • објасни који посао обављају интернет-провајдери 	Интернет и електронска комуникација		12	-	-	12
Укупан број часова				68		68
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

На почетку теме ученике упознати са циљем и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене темом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.

Тема: Основе рачунарске технике

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу.
- При реализацији модула инсистирати на вештинама.
- Принцип рада рачунарског система објаснити правећи паралелу са системима који су ученицима већ познати из ранијег искуства.
- Основне компоненте рачунара: објаснити ученицима начин повезивања рачунара, улазно – излазне портове и уређаје спољашње меморије, а централну јединицу само на нивоу основне блок – шеме (матична плоча, напајање, РАМ, процесор, графичка, звучна и мрежна карта).
- Објаснити значај и направити хијерархију утицаја појединих компоненти РС на перформансе рачунара.
- Поделу софтвера урадити на нивоу: ОС, апликативни софтвер и драјвери и објаснити њихову намену.
- При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања
- При реализацији хијерархијске организације фасцикли објаснити ученицима њен значај.
- Инсталацију софтвера реализовати на програмима за заштиту рачунара и архивирање података.
- Инсталацију периферних уређаја урадити на примеру штампача.
- Објаснити ученицима значај правилног држања тела, осветљења, дужине рада без паузе...
- Инсистирати на поштовању и доследном спровођењу ауторских права и софтверских лиценци.

Тема: Обрада текста

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима (форме, текстови, обрасци, извештаји и сл. са каквима ће ученик радити при обављању стручних послова)
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Инсистирати на правилном форматирању параграфа (максимално користити могућности које пружа програм, избегавати поновљену употребу тастера „ентер“ и „размак“)
- При обради табела као пример урадити табелу која ће се касније користити при изради циркуларног писма.

1. Праћење остварености исхода
2. Тестови знања
3. Тестови практичних вештина

Међупредметно повезивање:

- сви предмети

Компетенције:

- Компетенција за целоживотно учење
- Рад са подацима и информацијама
- Дигитална компетенција
- Решавање проблема

Тема: Табеларни прорачуни

- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Логичке функције: избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила.
- Форматирање ћелија обрађивати током два часа
- При обради графикона, показати различите врсте графикона (хистограме, линијске, и „пите“; објаснити њихову намену; показати подешавање појединих елемената графикона).

Тема: Слајд - презентације

- Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду слајд презентације.
- Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.
- Кроз цео модул ученик треба да ради на једној презентацији чија је тематика везана за конкретан образовни профил и да на њој примени сва усвојена знања и вештине.
- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Извођење наставе започети објашњењима наставника а затим усмерити ученике да самостално вежбају.
- Инсистирати на значају слајд презентација и важности квалитетног презентовања.
- Подстицати код ученика креативност.
- Последња два часа ученици презентују своје радове и дискутују о њима.

Тема: Интернет и електронска комуникација

- При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.
- Током реализације свих садржаја модула инсистирати на могућностима злоупотребе Интернета а поготово на безбедности корисника, поузданости информација и спречавању злоупотребе деце.
- При претраживању Интернета ученике усмерити ка тражењу образовних веб сајтова и коришћењу система за електронско учење.
- При обради електронског пословања демонстрирати различите врсте веб образаца који се користе за поручивање и плаћање робе путем Интернета, поручивање докумената...

- Показати рад са текстом, рад са табелама и складиштење података у неком од сервиса „у облаку“ (*cloud computing*), доступних путем веба.
- Преузимање садржаја са веба вежбати на примерима преузимања текста, слика, клипова и датотека.
- Код преузимања садржаја са веба водити рачуна о веродостојности извора информација и развијати код ученика критичко мишљење и медијску писменост у избору и тумачењу садржаја.
- При електронској комуникацији поштовати правила лепог понашања (*netiquette*).
- При реализацији садржаја везаних за електронску пошту објаснити ученицима „пут“ електронског писма.

Доследно спроводити поштовање ауторских права и софтверских лиценци

Образовни профил	КУВАРИ-ПОСЛАСТИЧАРИ
Разред	ПРВИ
Наставни предмет	ХЕМИЈА
Годишњи фонд часова	35
Недељни фонд часова	1

Циљ

-Разумевање корпускуларног концепта грађе супстанци. Разумевање односа између структуре супстанце и њихових својстава. -Разумевање утицаја међумолекулских сила на физичка својства супстанци.

-Разумевање односа између квалитативног састава дисперзног система и његових својстава. Разумевање односа између квантитативног састава дисперзног система и његових својстава. Сагледавање значаја примене дисперзних система у свакодневном животу и професионалном раду.

-Разумевање концепта одржање материје кроз принципе одржања масе и енергије. Разумевање корпускуларног концепта у процесу одигравања хемијских реакција.

-Разумевање односа између структуре супстанце и њихових својстава. Сагледавање значаја примене елемената и једињења у професионалном раду и свакодневном животу.

Разумевање значаја и примене елеменат, једињења и легура у техничко-технолошким процесима.

-Развој одговорног става према коришћењу супстанци у свакодневном животу и професионалном раду. Разумевање и просуђивањеначина одлагања и уништавања хемијских загађивача животне средине

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- знати објаснити електронетралност атома - Разуме појам изотопа и примену изотопа - Разликује атом од јона - Зна симболе елемената и формуле једињења - Зна да објасни узрок хемијског везивања атома - Зна да објасни типове хемијских веза - Зна да разликује јонску од ковалентне везе - Зна да разликује неполярну од поларне ковалентне везе		Структура супстанце	4				4

- Разуме да својства хемијских једињења зависе од типа хемијске везе						
- Разуме да су дисперзни системи смеше више чистих супстанци - Разликује дисперзне фазе и дисперзно средство - Зна да објасни појам хомогене смеше - Зна да објасни везу између величине честица и врсте раствора - Зна појам и примену аеросола, суспензија, емулзија и колоида - Разуме утицај температуре на растворљивост супстанце - Израчуна масени процентни садржај раствора - Разуме појам количинске концентрације -	Дисперзни системи	3				3
- Разуме да хемијска промена значи настајање нових супстанци, раскидањем старих и стварањем нових хемијских веза - Разликује реакције анализе и синтезе - Зна да напише хемијске реакције - Зна стехиометријско израчунавање на хемијске реакције - Разликује егзотермне и ендотермне реакције - Разуме значај хемијске равнотеже за процесе из свакодневног живота - Зна да објасни појам електролита и електролитичке дисоцијације - Разуме појам јаких и слабих електролита - Зна да напише електролитичку дисоцијацију киселина, база и соли - Разуме киселу, базну и неутралну средину на основу рН- вредности раствора -	Хемијске реакције	5				5
- Разуме периодичну промену хемијских својстава елемената у ПСЕ - Разликује метале, неметале и металоиде - Зна карактеристична својства неметала: водоника, кисеоника, азота, угљеника, фосфора, сумпора хлора и њихова најважнијих једињења, као и њихов ефекат на живи свет - Зна карактеристична својства метала: натријума, калијума, магнезијума, калцијума, алуминијума и олова и њихова најважнијих једињења, као и њихов ефекат на живи свет - Зна општа својства прелазних метала и њихових једињења и њихову примену у струци - Зна да објасни процесе оксидације и редукције преко отпуштања и примања електрона - Разуме шта је оксидациони број, његово одређивање - Препознаје практични значај електролизе - Препознаје примере корозије у свом окружењу - Зна својства угљениковог атома у органским молекулама - Познаје класификацију органских једињења (према структури и хемијских веза у њима) - Зна хемијска својства органских једињења која имају примену у струци и свакодневном животу -	Хемија елемената и једињења	20				20
- Разуме и објасни штетно дејство неких супстанци на животну средину и здравље људи - Зна најчешће изворе загађивања атмосфере, воде и тла - Разуме и објасни значај пречишћавања - Разуме значај правилног одлагања секундарних сировина -	Хемијски аспекти загађивања животне средине	2				2

Укупан број часова		34			34
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Google meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу</p>		<p>Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима</p>		<p>компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Биологија, физика, географија, математика, информатика и рачунарство, техника и технологија, медицина, фармација, екологија</p>	

Образовни профил	Кувар
Разред	Ш6
Наставни предмет	Историја
Годишњи фонд часова	60
Недељни фонд часова	2

Циљ

6. Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести;
7. Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности;
8. Развијање индивидуалног и националног идентитета;
9. Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру);
10. Развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (подстицање критичког мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевање мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога).

ИСХОДИ Позавршетку теме ученици бити у стању да:	Садржај програма/Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова

<ul style="list-style-type: none"> • препозна различite историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; • разликује периоде у којима је постојала, престала да постоји и поново настала српска држава; • наведе и упореди одлике српске државности у средњем и новом веку; • уочи утицај европских револуционарних збивања на развој српске националне и државне идеје; • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе; • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног политичког система, у ослободилачким ратовима 1876–1878, Балканским ратовима и Првом светском рату; • изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система 	<p>Српска држава и државност</p>	<p>28</p>			<p>28</p>
<ul style="list-style-type: none"> • образложи најважније мотиве и узроке стварање југословенске државе; • уочи значај настанка југословенске државе за српски народ; • идентификује одлике југословенске државе као монархије и као републике; • разликује особености друштвено-политичких система који су постојали у југословенској држави; • уочи и разуме међународни положај југословенске државе; • образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату; • именује најважније личности које су утицале на друштвено-политичка збивања у Југославији 	<p>Српски народ у југословенској држави</p>	<p>14</p>			<p>14</p>
<ul style="list-style-type: none"> • разликује периоде у којима су настала најзначајнија дела српске културе; • упореди одлике српске културе различитих периода; • објасни утицаје историјских збивања на културна кретања; • опише одлике свакодневног живота код Срба у различитим епохама и областима; • именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе 	<p>Достигнућа српске културе</p>	<p>12</p>			<p>12</p>
<ul style="list-style-type: none"> • идентификује најважније чиниоце у међународним политичким и економским односима; • разуме место и улогу Србије у савременом свету; • утврди значај чланства Србије у међународним организацијама; • објасни утицај савремених техничких достигнућа на повезивање људи у свету 	<p>Српски народ и Србија у савремено доба</p>	<p>6</p>			<p>6</p>
<p>Укупан број часова</p>		<p>64</p>			<p>64</p>

Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, <p>добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја</p> <ul style="list-style-type: none"> • у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), • да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, <p>коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање - Тестови знања - Домаћи задаци - Комуникација и обнављање 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик и књижевност • Географија • Устав и права грађана • Грађанско васпитање • Верска настава <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција

<ul style="list-style-type: none"> • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета. 		
--	--	--

Образовни профил	КУВАР					
Разред	Други					
Наставни предмет	Екологија и заштита животне средине					
Годишњи фонд часова	32					
Недељни фонд часова	1					
Циљ	<ul style="list-style-type: none"> • Схватање структуре екосистема/биосфере и процеса који се у њима одвијају • Разумевање значаја биодиверзитета за опстанак живота на Земљи • Упознавање са изворима и врстама загађивања животне средине • Разумевање концепта одрживог развоја • Разумевање значаја различитих облика заштите и унапређивања животне средине • Постојање свести о последицама глобалних климатских промена • Разумевање значаја одржавања личне хигијене и хигијене животног и радног простора • Схватање значаја правилне употребе производа • Разумевање различитих утицаја на здравље човека 					
ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише предмет истраживања и значај екологије • објасни структуру екосистема • објасни процесе који се одигравају у екосистему • анализира међусобне односе организама у ланцима исхране • објасни структуру биосфере 	Основни појмови екологије	5				5

<ul style="list-style-type: none"> • анализира биогеохемијске циклусе у биосфери • утврђује значај биодиверзитета за опстанак живота на Земљи 					
<ul style="list-style-type: none"> • наведе изворе загађивања животне средине • анализира врсте загађивања свог непосредног окружења • процени последице загађивања животне средине • објасни значај одрживог развоја • наведе облике енергетске ефикасности • наведе узроке нестајања биљних и животињских врста на територији Србије • испољи одговоран однос према домаћим животињама, кућним љубимцима, огледним животињама, крзнашницама и осталим угроженим животињским и биљним врстама • процени последице глобалних климатских промена 	Животна средина и одрживи развој	18			18
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај одржавања личне хигијене, хигијене животног и радног простора • разликује адитиве опасне по здравље • објасни значај употребе производа у складу са декларацијом и упутством у циљу очувања сопственог здравља и заштите животне средине • процени значај употребе биоразградиве амбалаже • објасни начине и значај одлагања отпада • анализира утицаје стреса, буке, психоактивних супстанци, брзе хране и физичке активности на здравље човека 	Еколошка култура	9			9
Укупан број часова		32			32
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
Мотивација ученика за квалитетно усвајање градива, усмена едукација ученика на часовима, демонстрације на часовима, демонстрације путем филмова, компјутерске презентације садржаја, ученичке презентације садржаја, едукација на даљину путем апликације Gugl meet, активно учешће ученика на часовима обраде учењем на часу	Усмено испитивање, петоминутне провере, тестови, праћење ученичког залагања на часовима		компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - одговоран однос према околини - предузимљивост и оријентација ка предузетништву Физика, географија, хемија математика, информатика и рачунарство, техника и технологија, медицина, фармација		

Образовни профил	Кувар
Разред	први
Наставни предмет	Географија
Годишњи фонд часова	34
Недељни фонд часова	1

ЦИЉЕВИ: Стицање знања о предмету проучавања ,подели,значају и месту географије у систему наука

- Проширивање знања о положају месту и улози Србије на Балканском полуострву и Југоисточној Европи-
- Стицање нових и продубљених знања о природи Србије и њеном утицају на живот и привредне делатности људи
- Проширивање и продубљивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама
- Проширивање знања о демографском развоју и распореду становништва у Србији
- Проширивање знања о насељима и факторима њиховог развоја
- Развијање свести о вредности и значају антропогених културних добара
- Стицање и проширивање географских знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности
- Ученици стичу знања о савременим политичко географским процесима у свету , процесу глобализације и основним карактеристикама економско географских региона у свету

ИСХОДИ Позавршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
: Ученици знају да дефинишу предмет проучавања , значај ,развој и место географије у систему наука -Ученици знају да дефинишу појам и функције државних граница ,разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја :грб , застава ,химна . - Лоцирају на карти положај и величину територије Србије - Дефинишу појам Југоисточна Европа , лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове географске карактеристике	УВОД И САВРЕМЕНЕ КОМПОНЕНТЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОЛОЖАЈА СРБИЈЕ	4				4
: - Ученици знају да лоцирају у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине -Ученици знају да идентификују основне макро-целине рељефа Србије -Ученици знају да објасне факторе и елементе климе ,разликују климатске типове у Србији -Ученици знају да одреде на карти развоја сливова ,објасни постанак ,поделу и значај -Ученици знају да дискутују о загађивачима ,последикама и мерама заштите -Ученици знају да дефинишу појам природне средине ,предмет проучавања заштите природе	ПРИРОДНИ РЕСУРСИ СРБИЈЕ И ЊИХОВ ЕКОНОМСКО ГЕОГРАФСКИ ЗНАЧАЈ	6				6

Ученици стичу знања о факторима који утичу на број ,густину насељености и структуру становништва -Ученици знају да дефинишу појмове : наталитет ,морталитет и природни прираштај -Ученици знају да дефинишу појам миграције и разликује типове миграција Ученици знају да дефинишу појам насеља -Ученици знају да објасне постанак ,развој и размештај насеља - Ученици знају да лоцирају градске центре Србије	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА СРБИЈЕ	7			7
: - Ученици знајуутицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештаја привреде Србије и групише гране привреде по секторима -Ученици знају утицај природних и друштвених фактора на развој туризма ,дефинише и наведе поделу	ПРИВРЕДА СРБИЈЕ	4			4
- Ученици знају да дефинишу појам регије и направи картографски преглед регионалних целина Србије -Ученици знају да лоцирају ганице ргионалних целина Србије -Ученици знају да препознају природне и друштвене одлике регионалних целина Србије	ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ СРБИЈЕ	9			9
Стицање знања о савременим политичким и економским процесима у Европи и свету који су услов за напредак свих земаља	СРБИЈА И САВРЕМЕНИ ПРОЦЕСИ У ЕВРОПИ И СВЕТУ	4			4
Укупан број часова		34			34
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције			
-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалошким ,молошкоком методом ,затим методом показивања ,радом на немим картама и коришћење презентација на задате теме	-Кроз разговор на задату тему са ученицима , самостално укључивање ученика , . -сналажење ученика на географској карти Србије - израда неме карте -Укључивање ученика у гугл учионицу	Историја Биологија компетенција за учење; - решавање проблема; - рад са подацима и информацијама -комуникација -дигитална компетенција - решавање проблема			

		-сарадња -одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу -одговоран однос према околини -предузимљивост и орјентација ка предузетништву
--	--	--

Образовни профил	Кувар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Социологија са правима грађана
Годишњи фонд часова	30
Недељни фонд часова	1

Циљ

Оспособљава ученика за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва Развијају способност код ученика за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву
 Унапреде ученичке способности за све облике комуникација, дијалога и исказивања аргуменованог става.

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Схвати структуру и организацију друштва. Објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу. Схвати друштвену поделу рада Објасни узроке друштвеног раслојавања. Наведите друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих Разликује особености сеоског и градског становништва	Друштвена структура	9				9
Схвати значај устава као највишег правног акта. Разликује устав од закона Направи преглед развоја уставности у Србији. Разликује уставност и законитост Уочи значај владавине права и правне државе. Зна основне одредбе Устава Републике Србије Схвати функционисање правосудног система Републике Србије Разликује врсте судских поступака	Устав и правна држава	4				4
Опише улогу политике у друштву. Објасни појам, развој и облике суверености и демократије. Зна државне симболе и елементе државности	Држава и политика	6				6

Разликује законодавну, извршну и судску власт. Разликује удружења грађана и политичке партије Препозна идеолошке разлике партија и поделу на левицу, десницу и центар. Схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе Разликује државне органе власти						
Опише улогу политике у друштву. Зна државне симболе и елементе државности. Разликује удружења грађана и политичке партије. Схвати изборни поступак и конституисање. Схвати значај људских права и начин заштите за развој демократског друштва	Грађанин и његова права и слободе	4				4
Схвати људска права и слободе и свој положај у друштву. Пореди садашње стање и традицију државности и уставности у Србији. Разликује аутономију и локалну самоуправу	Србија као држава, аутономија и локална самоуправа					
Уочи разлику између културе и цивилизације. Схвати настанак религије и религијског мишљења. Идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства Разликује обичај и морал Схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, кича и шунда	Култура и друштво	5				5
Идентификује друштвене промене. Зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости Препозна друштвени развој Формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва	Друштвене промене	2				2
Укупан број часова		30				30
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. Теоријска настава се обавља у учioniци. Користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет. Користити Устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује. Користити презентације, документарне филмове, дебате	Усмена провера, контролни задаци, учешће у дебати, активност на часу		Историја, грађанско васпитање, географија - Комуникација - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини Естетичка компетенција			

5.8.4. Стручни предмети кувар/ послатичар

Образовни профил	Кувар							
Разред	I							
Наставни предмет	Здравствена култура							
Годишњи фонд часова	68							
Недељни фонд часова	2							
Циљ								
<p>– стицање знања о основним принципима савремене заштите здравља, превентивним активностима које су најефикасније у заштити здравља становништва;</p> <p>-стицање знања о хигијенским принципима на основу којих ученици формирају позитиван став са циљем да се усвоји и увек примењује здраво понашања и здрав стил живљења, као основа за очување здравља;</p> <p>-стицање знања и усвајање вештина о указивању неодложне помоћи животно угроженим лицима у непредвиђеним задесним ситуацијама.</p>								
ИСХОДИ		Садржај програма/		Број часова				
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:		Тема/Област и њен циљ		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Наведе дефиницију здравља СЗО; • Објасни појам душевног и телесног здравља; • Наведе факторе који утичу на здравље; • Објасни значај редовног лекарског прегледа; • Одржава личну хигијену; • Одабере здравствено исправна средства за одржавање личне хигијене; • Наведе болести до којих доводи неправилно одржавање хигијене • Наведе полно преносиве болести • Одабере и употреби одговарајућу заштиту болести које се преносе полним контактом; • Одабере и употреби одговарајуће контрацептивно средство; • Одабере адекватну одећу и обућу; • Користи благодети воде, ваздуха и сунчевог зрачења у циљу унапређења здравља; 		<p>Лична хигијена и хигијена физичке културе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефиниција здравља, концепт здравља; • Значај и принципи одржавања хигијене коже, слузокоже. • Хигијенски захтеви средстава за одржавање личне хигијене; • Болести који настају услед неправилног одржавања личне хигијене; • Анатомија и физиологија полних органа; • Полно преносиве болести; • Сиди; • здравствени аспекти контрацепције и примене контрацептивних средстава; • хигијенски и здравствени значај одеће и обуће; • улога сунчевих зрачења, воде, ваздуха и физичке активности у очувању и унапређењу здравља; • физичка активност као мера превенције обољења у различитим животним добима. 		19				

<ul style="list-style-type: none"> • примени мере који којима се штити од неповољног дејства сунчевог зрачења; • Усвоји и планира дневне физичке активности као део здравог стила живота. • Објасни значај сунца, воде, ваздуха и физичке активности за здравље. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Примени мере којима се прилагођава утицајима средине и делује као стабилно и зрела личност; • Примени мере којима се одупире факторима који нарушавају ментално здравље; • Примени мере које подижу ниво психичке кондиције; • Усвоји здрав стил живота, што значи да не постане зависан од никотина, алкохола и опојних дрога. • Наведи факторе који утичу на ментално здравље • Наведи болести зависности • Наведите начине превенције болести зависности • Примењује мере превенције болести зависности. 	<p>Ментална хигијена</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ментално здравље, однос телесног и менталног здравља, фактори који утичу на ментално здравље; • Специфичности менталног здравља код деце и омладине; • Стрес; • Болести и зависности: пушење, наркоманија и алкохолизам. 	10			
<ul style="list-style-type: none"> • Објасни улогу хранљивих материја у организму; • Објасни принципе правилне исхране; • Примени пирамиду исхране; • Наведи последице неправилне исхране; • Наведи поремећаје исхране • Препозна поремећаје исхране 	<p>Хигијена исхране</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физиологија исхране; • Принципи правилне исхране и пирамида исхране; • Поремећаји понашања у исхрани; • Болести проузроковане неправилном исхраном 	9			
<ul style="list-style-type: none"> • Објасни како влага, атмосферски притисак, кретање ваздуха и температура утичу на здравље; • Објасни како аерозагађење доводи до настанка болести; • Опиши утицај и значај хигијенски исправне воде за пиће • Наброји и објасни болести које се повезују са загађењем воде; 	<p>Комунална хигијена</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сатсав атмосфере и аерозагађења; • Хигијенски, епидемиолошки, еколошки и здравствени значај воде за пиће; • Састав земљишта, кружење материје и мере заштите земљишта од загађења; • Зрачења у животној средини; • Хигијенски захтеви одлагања отпадних материја и вода; 	7			

<ul style="list-style-type: none"> • Наведите мере заштите земљишта од загађења • Наведите методе пречишћавања воде; • Наведите методе хигијенског уклапања отпадних материја; • Одлаже материјал за рециклажу у зависности од порекла. 	<ul style="list-style-type: none"> • Рециклажа и значај за одрживи развој. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Наведите факторе и штетне ноксе које утичу на здравље у радној средини; • Објасните последице деловања штетних фактора у радној средини; • Опишите значај умора, замора и премора код појединих врста рада; • Примени хигијенске методе за обнављање радне способности; • Наведите и примени правила санитарног хигијенског надзора • Примени превентивне мере у циљу очувања здравља и спречавања професионалних болести и професионалног трауматизма. 	<p>Хигијена рада</p> <ul style="list-style-type: none"> • Утицаји радне средине и процеса на здравље; • Подела и значај штетних нокси радне средине; • Појава умора, замора и премора код појединих врста послова и хигијенске методе за обнављање радне средине, • Хигијенски захтеви рада за омладину, жене, инвалиде и стара лица; • Санитарно-хигијенски надзор запослених; • Превенција професионалних обољења и професионалног трауматизма. 	7				
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинишите праву помоћ и разуме њен значај; • Утврди стање свести, постојања дисања, постојање срчаног рада; • Препозна различите нивое поремећаја свести и збрине на одговарајући начин (соминоленција, сопор, кома); • Постави у бочни релаксирајући положај; • Препозна престанак дисања и рада срца; • Изводи кардиопулмоналну реанимацију; • Заустави крварење различитим методама; • Правилно збрине рану; • Препозна знаке повреда зглобова и костију, • Изврши имобилизацију појединих телесних сегмената; 	<p>Основе прве помоћи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам, циљеви, задатци прве помоћи; • Појам, узроци и класификација поремећаја свести; • Појам и циљеви кардиопулмоналне реанимације; • Крварења-врсте и последице и методе привремене хемостазе; • Ране и поступак са ранама, • Имобилизација-појам, циљеви правила имобилизације и средства за имобилизацију; • Повреде изазване дејством високе температуре на организам; • Топлотни удар, сунзаница, опекотине; • Повреде електрицитетом: повреде електричном струјом и удар грома; • Хемијске опекотине; • Тровање алкохолем, лековима и психоактивним супстанцама; • Биолошке повреде: ујед змија и других животиња, убодин инсеката (пчела, оса, стрслена, шкорпион, паук, крпељ); • Алергијске реакције; 	16				

<ul style="list-style-type: none"> • Препозна различите телесне повреде и на одговарајући начин збрине различите термичке повреде; • Пружи адекватну прву помоћ код повреда електрицитетом; • Препозна хемијска оштећења организма и збрине их на адекватан начин; • Пружи прву помоћ код биолошких повреда 						
Укупан број часова		68				68
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p><u>ОБЛИЦИ НАСТАВЕ</u> Теоријска настава 16 часова <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели на групе <u>Методе наставе:</u> Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потребу ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршење задатака, презентација израде радом задатка, текстуално-илустративне методе. предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.</p> <p><u>Место реализације наставе</u> Теоријска настава се реализује у учионици</p>	<p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се у вреднују процес наставе и учења, постигнућа уџеника (продукти учења) и сопствени рад, да би вредновање било објективно и у функцији учења потребно је ускладити ниво исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање научног (сумативног) Ученик се оцењује на основу: - усмене провере постигнућа - писмене провере - практичног рада - извештаји - есеја</p> <p>Оцењивање за учење (формативно) Ученик се оцењује на основу: - посматрање - контролне вежбе - дијагностички тестови - самовалација - вршњачко оцењивање - практичне вежбе</p>			<p><u>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ</u> - екологија и заштита животне средине - исхрана - куварство</p> <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Компетенција за целоживотно учење ○ Комуникација ○ Рад са информацијама ○ Дигитална компетенција ○ Решавање проблема ○ Сарадња ○ Одговоран однос према здрављу ○ Одговоран однос према околини ○ Етичка компетенција 		

Образовни профил	КУВАР
Разред	први

Наставни предмет	исхрана					
Годишњи фонд часова	68					
Недељни фонд часова	2					
Циљ Стицање основних знања о храни улози исхране у здрављу и болестима изазваним неправилном исхраном						
п						
Позавршетку теме ученици/брати устају да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Дефинише појмове хране и исхране 		Хранљиве материје	32			32
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Да разликује улоге хране и исхране ▪ Објасни улогу појединих хранљивих материја ▪ Разликује намирнице по пореклу ▪ Наведите хемијски састав и значај појединих намирница биљног и животињског порекла у исхрани ▪ Наведите предности употребе органских производа у људској исхрани ▪ Објасни појмове органске и конвенционалне исхране ▪ Наведите ризике употребе генетски модификоване хране ГМО ▪ Израчуна енергетску вредност појединих намирница 						
<ul style="list-style-type: none"> ○ Наведите принципе правилне исхране 		Правилна исхрана	22			22
<ul style="list-style-type: none"> ○ Набројите узроке неправилне исхране ○ Објасните последице неправилне исхране ○ Израчуна индекс ухрањености БМИ ○ Саставите дневни оброк 						
<ul style="list-style-type: none"> • Набројите најчешће узроке кварења намирница 		Кварење и конзервисање намирница	14			14
<ul style="list-style-type: none"> • Објасните услове под којима настаје кварење намирница • Наведите начине чувања намирница • Опишите начине конзервисања намирница • Наведите узрочнике и начине тровања храном 						
Укупан број часова			68			68
Начини и поступци остваривања програма		Начини Провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		

<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења ,планом рада и начином оцењивања . Теоријска настава 68 часова Одељење се не дели на групе. Методе рада и облик рада одређује наставник у зависности од наставних садржаја ,способности и потреба ученика материјалних и других услова Користи вербалне методе (Метода усменог излагања и дијалогска метода) ,методе де монстрације извршење задатака и презентација израде радног задатка текстуално илустративне методе. Место реализације наставе. Теоријска настава се реализује у учионици –школском кабинету</p>	<p>ОЦЕЊИВАЊЕ: У настави орјетисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења постигнућа ученика и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења потребно је ускладити нивое исходе и начине оцењивања</p> <p>ОЦЕЊИВАЊЕ НАУЧЕНОГ –СУМАТИВНО: УСМЕНА ПРОВЕРА ПОСТИГНУЋА Писмена провера Практичан рад Извештај Есеј</p> <p>Оцењивање ученика –ФОРМАТИВНО; Посматрање Контролне вежбе Дијагностички тестови Самоевалуација Вршњачко оцењивање Практичне вежбе</p>	<p>Куварство ,хемија ,основи туризма и здравствена култура</p> <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Компетенција за целоживотно учење ○ Комуникација ○ Рад са информацијама ○ Дигитална компетенција ○ Решавање проблема ○ Сарадња ○ Одговоран однос према здрављу ○ Одговоран однос према околини ○ Етичка компетенција ○ Предузимљивост и предузетничка компетенција
---	---	---

Образовни профил	Кувар, Посластичар
Разред	Први
Наставни предмет	Основе туризма и угоститељства
Годишњи фонд часова	68
Недељни фонд часова	2
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са основним појмовима из туризма • Упознавање ученика са видовима, облицима и функцијама савременог туризма • Упознавање ученика са карактеристикама туристичког тржишта • Упознавање ученика са савременим туристичким кретањима • Упознавање ученика са појмом угоститељство и његовим местом и значајем у привредним делатностима 	

<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да разликују угоститељске пословне јединице према намени и услугама које пружају Упознавање ученика са значајем. улогом и структуром Упознавање ученика са пословним обичајима у угоститељству 							
По завршетку теме ученици ће бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> Дефинише појмове: туризам, туриста, пословни путник, туристичка дестинација, туристичко место, туристичка регија; описује људске потребе; разликује врсте људских потреба описује туристичке потребе и мотиве. разликује категорије потрошача у туризму 	Појмовне основе туризма	6	-	-	-		
<ul style="list-style-type: none"> разликује облике туризма; описује видове туризма; познаје карактеристике видова туризма; наводи функције туризма; 	Облици, функције и видови туризма	6	-	-	-		
<ul style="list-style-type: none"> разликује привредне и непривредне карактеристике тржишта дефинише туристичку тражњу; описује специфичности туристичке тражње; дефинише туристички промет 	Туристичко тржиште	8	-	-	-		
<ul style="list-style-type: none"> Наводи нове трендове у туризму и угоститељству познаје карактеристика развоја домаћег и иностраног описује нове форме туристичке индустрије (ШтебНапц); дефинише индустрију слободног времена; дефинише подстицајна путовања; дефинише хотелске и ресторанске ланце; познаје начине пословања у ланцима; дефинише облике привредног раста и развоја туристичких предузећа; наводи пример туристичких занимљивости из своје локалне средине. 	Нови трендови у туризму и угоститељству	8	-	-	-		
<ul style="list-style-type: none"> наведе дефиницију појма угоститељства; описује настанак и историјски развој угоститељства; познаје место и улогу угоститељства у привреди земље; објасни значај угоститељства за стратешки развој привреде Србије; наведе задатке и објасни значај 	Угоститељство	5	-	-	-		
<ul style="list-style-type: none"> објасни појам угоститељске услуге; разликује врсте угоститељских услуга; објасни појам угоститељске понуде; описује квалитет угоститељске услуге 	Услуге у угоститељству	5	-	-	-		

<ul style="list-style-type: none"> • наводи дефиницију угоститељске пословне јединице; • разликује врсте угоститељско пословних јединица; • познаје правилник о категоризацији угоститељско пословних јединица; • разликује угоститељску понуду различитих угоститељско пословних јединица; • описује опремљеност угоститељско пословних јединица сходно категорији и врсти 	Угоститељске и пословне јединице	20	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај и улогу кадрова у угоститељству; • објасни структуру кадрова у угоститељству. 	Кадрови у угоститељству	5				
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише узансе; • Описује пословне обичаје. 	Узансе у угоститељству	5				
Укупан број часова		68	-	-	-	68
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку теме ученике упознат са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Методе наставе:</p> <p>Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова.</p> <p>Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршење задатка, презентација израде радног задатка .текстуално-илустративне методе.</p> <p>Теоријска настава се реализује у учионици или школском кабинету</p> <p>Препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама .</p> <p>У наставн оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења. постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање научног (сумативно)</p>		<p>Начин оцењивања:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Посматрање ➤ Дијагностички тестови ➤ Контролне вежбе ➤ Самоевалуација ➤ Вршњашко оцењивање ➤ Практичне вежбе ➤ Есеји 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Географија ❖ Економика туристичких предузећа ❖ Туристичка географија ❖ Куварство <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Компетенција за целоживотно учење ○ Комуникација ○ Рад са информацијама ○ Дигитална компетенција ○ Решавање проблема ○ Сарадња ○ Одговоран однос према здрављу ○ Одговоран однос према окоolini ○ Етичка компетенција ○ Предузимљивост и предузетничка компетенција 		

--	--	--

Образовни профил	Кувар, Посластижари
Разред	Трећи
Наставни предмет	Основи услуживања
Годишњи фонд часова	32
Недељни фонд часова	1

Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> • У познавање ученика са предметом, улогом и значајем услуживања, инвентаром и опремом, намештајем за услуживање; • У познавање ученика са предметом, улогом и значајем услуживања, инвентаром и опремом, намештајем за услуживање; <p>Упознавање ученика са системима и начинима услуживања. Оспособљавање ученика да препознају и наведу инструменте понуде. Оспособљавање ученика да знања из куварства прилагоде потребама услуживања хране.</p>	

По завршетку теме ученици исходи бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај и улогу услуживања у угоститељским објектима; • препозна и прилагоди инвентар за услуживање у угоститељским објектима; • разликује радна одељења и објасни њихову функцију; • разликује просторије за служење obroka. 	Појмовне основе усуживања	6				
<ul style="list-style-type: none"> • наброји дневне оброке; • објасни дневне оброке. 	Дневни оброци	4				
<ul style="list-style-type: none"> • препозна и наброји различите системе услуживања; • објасни системе услуживања; • наброји начине услуживања; 	Системи и начини услуживања	5				
<ul style="list-style-type: none"> • самостално састави инструмент понуде • познаје садржај инструментата понуде, распоред јела дефинише, објасни различите инструменте 	Инструменти понуде у угоститељству	4				
<ul style="list-style-type: none"> • опише начин услуживања доручка и једноставних јела; • објасни начин услуживања хладних предјела; • објасни начин услуживања супа, чорби, потажа и консомеа; 	Ускуживање хране	11				

Укупан број часова		32				
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>наставе теоријска настава 30 часова Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе Методе наставе:</p> <p>Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова.</p> <p>Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова.</p> <p>Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршње задатка, презентација израде радног задатка декстурал но-илустрати вне методе.</p> <p>Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у учионици</p> <p>Оцењивање</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад.</p>		<p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмене провере постигнућа, • писмене провере • практичног рада. • извештаји. • есеја <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посматрање. • контролне вежбе. • дијагностички тестови. • самоевалуација. * вршњачко оцењивања. • практичне вежбе 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Географија ❖ Куварство ❖ Предузетништво ❖ Економика туристичких предузећа <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Компетенција за целоживотно учење o Комуникација o Рад са информацијама o Дигитална компетенција o Решавање проблема o Сарадња o Одговоран однос према здрављу o Одговоран однос према окоolini o Етичка компетенција o Предузимљивост и предузетничка компетенција 		

Образовни профил	Кувар, Посластичар
Разред	Други
Наставни предмет	Економика туристичких и угоститељских предузећа
Годишњи фонд часова	32
Недељни фонд часова	1
Циљ	
<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са економиком и организацијом предузећа • Упознавање ученика са угоститељско- туристичким предузећима • Упознавање ученика са пословним средствима угоститељског и туристичког предузећа • Упознавање ученика са изворима средстава угоститељског и туристичког предузећа • Упознавање ученика са расходима предузећа и калкулацијом цене производа и услуга у туризму и угоститељству • Упознавање ученика са резултатима рада и расподелом • Упознавање ученика са мерилима успешности угоститељског и туристичког предузећа 	

ИСХОДИ По завршетку теме ученик/бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> дефинише економику као науку; дефинише организацију наведе и објасни циљеве изучавања економике и организације предузећа 	Појмовно одређивање економике и организације предузећа	2	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише угоститељско и туристичко предузеће и њихове задатке; познаје карактеристике угоститељског и туристичког предузећа 	Појам угоститељског предузећа	5	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише средства угоститељског и туристичког предузећа; наведе и објасни облике основних средстава; објасни амортизацију наведе и објасни облике обртних средстава. препознаје на примеру 	Средства угоститељског и туристичког предузећа	4	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише изворе средстава; разликује сопствене и туђе изворе средстава 	Извори средстава	2	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише утрошке, трошкове ирасходе предузећа; разликује појмове: утрошке, трошкове и расходе предузећа; наведе врсте трошкова; наведе и објасни карактеристике трошкова; израђује калкулацију; разликује врсте калкулација; објасни специфичности обрачуна трошкова и утврђивање цена у туризму и угоститељству. примењује обрачун/самостално обрачунава трошкове 	Расходи угоститељског предузећа	10	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише укупан приход; разликује приходе предузећа; утврђује резултате предузећа; * објасни начин распоређивања резултата предузећа (добитак, губитак). утврди пословни резултат предузећа 	Резултати рада расподеле	5	-	-	-	
<ul style="list-style-type: none"> дефинише мерила успешности; објасни продуктивност рада; објасни економичност рада; објасни рентабилност рада. 	Мерила успешности пословања угоститељског и туристичког предузећа	4	-	-	-	
Укупан број часова		32	-	-	-	
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

<p>Избор метода и облика рада та сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова</p> <p>Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршење задатка, презентација израде радног задатка .текстуално-илустративне методе.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или школском кабинету • предмет приказати на примеру угоститељског предузећа, како би га приближили искуству ученика <p>Оцењивање У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења. постигнућа ученика функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p>	<p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмене провере постигнућа, • писмене провере • практичног рада. • извештаји. • есеја <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посматрање. • контролне вежбе. • дијагностички тестови. • самоевалуација. * вршњачко оцењивања. • практичне вежбе 	<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Географија ❖ Куварство ❖ Основе туризма и угоститељства <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> о Компетенција за целоживотно учење о Комуникација о Рад са информацијама о Дигитална компетенција о Решавање проблема о Сарадња о Одговоран однос према здрављу о Одговоран однос према околини о Етичка компетенција о Предузимљивост и предузетничка компетенција
--	--	---

Образовни профил	Кувар, Посластичар						
Разред	Трећи						
Наставни предмет	Предузетништво						
Годишњи фонд часова	60						
Недељни фонд часова	2						
<p>Циљ</p> <p>Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања; Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим; Развијање пословног и предузетничког начина мишљења;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији; - Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и samozapoшљавање); <p>Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мапе фирме; Мултидисциплинарни приступ и оријентација на праксу;</p>							
<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршетку теме ученик/ке биће у стању да:</p>		<p>Садржај програма/Тема/Област</p>	<p>Број часова</p>				
			<p>Теоријска настава</p>	<p>Вежбе</p>	<p>Настава у блоку</p>	<p>Практична настава</p>	<p>Укупан број часова</p>
<ul style="list-style-type: none"> • наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења; 		<p>Предузетништво и предузетник</p>	<p>6</p>				

<ul style="list-style-type: none"> • наведе карактеристике предузетника; • објасни значај мотивационих фактора у предузетништву; • доведе у однос појмове иновативност, предузимљивост и предузетништво; • препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници 						
<ul style="list-style-type: none"> • примени креативне технике избора, селекције и вредновања пословних идеја; • препозна садржај и значај бизнис плана; • стражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште: цена, производ, место, промоција и личност; • рикупи и анализира информације о тржишту и развија индивидуалну маркетинг стратегију; • развије самопоуздање у спровођењу теренских испитивања; • самостално изради маркетинг плана у припреми бизнис плана; • презентује маркетинг план као део сопственог бизнис плана. 	Решавање и процена пословних идеја, маркетинг план	15				
<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине успешног менаџера; • објасни основе менаџмента услуга/производње; • објасни на једноставном израчуна праг рентабилности најједноставном примеру; • објасни значај производног плана и изради производни план за сопствену бизнис идеју у најједноставнијем облику (самостално или уз помоћ наставника); • увиђа значај планирања и одабира људских ресурса за потребе организације; • користи гантограм; • објасни значај информационих технологија за савремено пословање; • схвати важност непрекидног иновирања производа или услуга; • изабере најповољнију организациону и правну форму привредне активности; • изради и презентује организациони план за сопствену бизнис идеју; • самостално сачини или попуни основну пословну документацију. 	Управљање и организација правни оквир и оснивање функционисање делатности	19				
<ul style="list-style-type: none"> • састави биланс стања на најједноставнијем примеру; • састави биланс успеха и утврди пословни резултат на најједноставнијем примеру; • направи разлику између прихода и расхода с једне стране и прилива и одлива новца са друге стране на најједноставнијем примеру 	Економија пословања, Финансијски план	10				
<ul style="list-style-type: none"> • самостално или уз помоћ наставника да повеже све урађене делове бизнис плана; 	Ученички пројекат	10				

<ul style="list-style-type: none"> изради коначан (једноставан) бизнис план за сопствену бизнис идеју; Презентује бизнис план у оквиру јавног часа из предмета предузетништво. 					
Укупан број часова		60			
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На уводном часу ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања/ обавезом ученика да у току наставе редовно формирају радну свеску</p> <p>Облици наставе: Предмет се реализује кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> Вежбе са теоријом (60 часова) <p>Методска база:</p> <p>Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова.</p> <p>Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршење задатка, презентација израде радног задатка .текстуално-илустративне методе. Нарочито су корисна</p> <ul style="list-style-type: none"> Мини предавања Симулација Студија случаја Дискусија Подела олеђења на групе <p>Одељење се дели на 2 групе Место наставе: кабинет</p> <p>Вежбе се реализују у кабинету / учионици</p> <p>Оцењивање</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању</p> <p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> усмене провере постигнућа, писмене провере практичног рада, (маркетинг.организационо-производни и финансијски план); израду коначне верзије бизнис плана; презентацију. 	<p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> усмене провере постигнућа, писмене провере практичног рада, <p>(маркетинг.организационо-производни и финансијски план);</p> <ul style="list-style-type: none"> израду коначне верзије бизнис плана; презентацију. <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Ученик се оцењује на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, самоевалуација, вршњачко оцењивања, практичне вежбе 		<p>Међупредметно повезивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> Економика туристичких предузећа Туристичка географија Основе услуживања <p>Међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Етичка компетенција Предузетничка компетенција 		

Образовни профил	Посластичар
Разред	III
Наставни предмет	Националне посластице
Годишњи фонд часова	60
Недељни фонд часова	2

Циљ						
<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда • Оспособљавање ученика за примену животних намирница • Оспособљавање ученика за припрему, декорисање и сервирање српских националних и интернационалних послastiца • Оспособљавање ученика за израду основног норматива, основне калкулације понуде и поруџбине 						
Позавршетку теме ученик бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/Тема/Област	Број часова			
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • Наведите потребне намирнице за дати тип српских националних послastiца • Наведите потребне намирнице за дати тип интернационалних послastiца које презентују одређену земљу • Разликује врсте интернационалних послastiца • Разликује врсте српских националних послastiца • Опише врсте српских националних и интернационалних послastiца • Разликује врсте маса и крема за дати тип послastiце • Разликује врсте филова, прелива и сосова • Опише начин обликовања послastiца пре термичке обраде • Опише начин термичке припреме послastiца • Опише начин сечења и по потреби филовања за одређени тип послastiце • Опише коначни начин обликовања послastiца • Наведите начин чувања до сервирања • Опише начин декорисања послastiца • Наведите начин сервирања послastiце • Опише основну калкулацију и понуду • Опише начин примања поруџбине • Припреми намирнице по рецептури за дати тип послastiце • Измери потребне намирнице • Припреми тесто за дати тип послastiце • Обилује послasticу • Припреми крем или фил • Пече послasticу • Припреми прелив или сос • Сече и филује • Декорише • Одлаже послasticу до сервирања • Сервира • Израђује основну калкулацију • Прима поруџбину • 	Националне послastiце		60			60

Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Оцењивање и вредновање	Међупредметно повезивање и компетенције
<p>Одељење се делина 2 групе по највише 15 ученика приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе се реализују у учионици, кабинету за куварство или школској радионици • <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријски део наставе реализовати уз помоћ слика, шематских приказа, проспеката, модела и видео презентација; • Инсистирати на примерима из свакодневног живота • Користити стручну литературу и аудио-визуелна средства • Користити свеже животне намирнице • Настава у блоку реализује се два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) или једанпут годишње са 60 часова, у зависности од могућности организације и захтева 	<p>Оцењивање–</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању исхода пратесе и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији чења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. За формативно оцењивање добро је користити испитивања. Контролне вежбе, дијагностички тестови, дневницирада ученика, само евалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе</p> <p>Оцењивање научног (сумативно)</p> <p>Сумативне оцене се добијају из контролних или испитивања, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика и извештаја, есеја.</p>	<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здравствена култура 2. Исхрана 3. Хемија 4. Основе услуживања 5. Националне кухиње 6. Економика и организација угоститељско туристичких предузећа <p>Међупредметне компетенције:</p> <p>Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>

5.8.4.1.1. Куварство

Образовни профил	Кувар					
Разред	I					
Наставни предмет	Куварство (вежбе +блок)					
Годишњи фонд часова	408+60					
Недељни фонд часова	12					
Циљ Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда у куварству; Оспособљавање ученика за израду угоститељске понуде; Оспособљавање ученика за механичку обраду и примену животних намирница у куварству; Оспособљавање ученика за термичку обраду животних намирница; Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата; Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање фондова и сосева; Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата; Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање прилога и варива;						
ИСХОДИ По завршетку теме ученици ће бити у стању да:		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			Укупан број часова
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	
-Дефинише појмове куварство и кухиња -Објасни значај и задатке куварства -Опише историјски развој куварства -Разликује врсте кухиња и кухињских одељења -Објасни поделу и дужности кухињског особља -Наведе средства за рад и поделу инвентара -Познаје, примењује мере заштите на раду -Опише појам, значај и примену НАССР-а у куварству -Примењује принципе НАССР-а -Спроводи НАССР-а -Анализира критичне тачке у систему НАССР-а -Користи стручне изразе у куварству -Разликује свечане оброке у угоститељству -Објасни дневне оброке у угоститељству -Објасни састав понуде за свечане оброке -Дефинише инструменте угоститељске понуде -Планира мени -Групише јела у јеловнику -Наведе основне карактеристике животних намирница		Увод у куварство	168	18		186

<ul style="list-style-type: none"> -Дефинише пијомве месо и месне прерађевине, рибе, ракове, шкољке и морске плодове, млеко и млечне производе -Објасни начине складиштења животних намирница -Познаје примену и правилно користи животне намирнице -Наведе поделу животних намирница -Познаје органолептичка стања животних намирница -Контролише исправност животних намирница -Правилно складиштити животне нам. <p>Исходи за наставу у блоку:</p> <ul style="list-style-type: none"> -познаје примену и правилно користи животне намирнице у раду -познаје органолептичка стања животних намирница -контролише исправност животних намирница -правилно складишти животне намирнице 						
<ul style="list-style-type: none"> -Дефинише термичку(топлотну) обраду намирница -разликује врсте термичких обрада према средини у којој се припремају -описује врсте термичке обраде намирница - термички обрађује животне намирнице <p>Исходи за наставу у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> -термички обрађује животне намирнице 	Термичке-топлотне обраде намирница		36	12		48
<ul style="list-style-type: none"> -Дефинише фондове-сосове -наведе врсту фондова-сосова -разликује нормативе и израђује основне калкулације за фондове-сосове -објасни начине припреме намирница за фондове-сосове -наведе примену фондова у куварству -дефинише средства за повезивање -објасни употребу средстава за повезивање у куварству -примени средства за повезивање у припреми -дефинише запршке -наведе поделу запршки -припреми запршку -наведе примену фондова-сосова -комбинује технике термичке обраде -припреми фондове-сосове -одржава јела до сервирања -сервира фондове и сосове -комбинује сосове са јелима -користи дресинге при припреми одређених јела -припрема сложене маслаце 	Фондови и сосови		84	12		96

<p>Исходи за наставу у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> -комбинује технике термичке обраде -припрема фондове-сосове -одржава јела до сервирања -сервира фондове-сосове -комбинује сосове са јелим -користи дресинге при припреми одређених јела -припрема сложене маслаце 						
<p>-Дефинише салате</p> <ul style="list-style-type: none"> -наведе врсте салата -наведе врсте поврћа за припрему салата -познаје нормативе и израђује основне калкулације за салату -припрема намирнице за салату -термички обрађује намирнице за салате -припрема салате -одржава јела до сервирања -сервира салате -декорише салате <p>Исходи за наставу у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> -припрема намирнице за салату -термички обрађује намирнице за салате -припрема салате -одржава јела до сервирања -сервира салате -декорише салате 	Салате		24	6		30
<p>-Дефинише прилоге и варива</p> <ul style="list-style-type: none"> -разликује врсте прилога и варива -разликује нормативе и израђује основне калкулације за варива и прилоге -припрема намирнице за варива и прилоге -обликује поврће -термички обрађује поврће -припрема варива и прилоге -сервира варива и прилоге -декорише варива и прилоге <p>Исходи за наставу у блоку</p> <ul style="list-style-type: none"> -припрема намирнице за варива и прилоге -обликује поврће -термички обрађује поврће 	Прилози и варива		24	12	12	48

<p>-припрема варива и прилоге -сервира варива и прилоге -декорише варива и прилоге</p>					
Укупан број часова		468			
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе са теоријом • практичнана настава • настава у блоку <p>Подела одељења на групе:</p> <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби • практичне наставе • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе се реализују у учионици, кабинету за куварство или школској радионици • практична настава се реализује у школској радионици, кабинету за куварство или у угоститељском објекту • настава у блоку се реализује у школској радионици/кабинету за куварство или угоститељском објекту <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријски део наставе реализовати уз помоћ слика, шематских приказа, проспеката, модела и видео презентација; • Инсистирати на примерима из свакодневног живота • Користити стручну литературу и аудио-визуелна средства • Користити свеже животне намирнице • Инсистирати на важећим прописима у кухињи • Ученик је обавезан да води дневник вежби и практичне наставе/практичног рада • Наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду; • Обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; 	<p>Оцењивање–</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Свака активност је прилика за процену на предовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напрелак у остваривању исхода предмета. За формативно оцењивање добро је користити посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници рада ученика, самосвалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе</p> <p>Оцењивање наученог (сумативно)</p> <p>Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика извештаја, есеја.</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здравствена култура 2. Исхрана 3. Хемија 4. Основе услуживања 5. Националне кухиње 6. Економика и организација угоститељско туристичких предузећа <p>Међупредметне компетенције:</p> <p>Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>		

- Настава у блоку реализује се два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) или једанпут годишње са 60 часова, у зависности од могућности организације и захтева

Образовни профил	Кувар
Разред	II
Наставни предмет	Куварство
Годишњи фонд часова	384+192+90
Недељни фонд часова	12+6

Циљ

- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густих супа, чорби;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање топлих предјела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање готових јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање националних јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање печења;
- Оспособљавање ученика за израду калкулација

ИСХОДИ Позавршетку теме ученик/б ити устању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише бистре и густе супе, чорбе; • Наводи врсте бистрих и густих супа, чорба; • Разликује нормативе и за бистре и за густе супе, чорбе • Израђује основне калкулације за бистре и густе спе, чорбе и њихове додатке; • Описује начин припреме намирница за бистре и густе супе и чорбе; • Припрема густих и бистрих супа и чорби; • Разликује додатке за бистре и густе супе и чорбе; • Одржава јела до сервирања; • Сервира припремљена јела; • Декорише припремљена јела 	<p>Бистре и густе супе, чорбе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бистре супе: појам, припрема и примена у куварству; • супа од говеђег меса; • супа од кокошијег меса; • Додатци за супе од: <ul style="list-style-type: none"> • теста: резанци, флекуце, тарана; • Од ливеног теста: целестино и фригато; • Поврћа: зилијен; • Појачане супе: • Консоме: појам, припрема и примена у куварству; • Консоме од говеђег меса; • Консоме од кокошијег меса; • додаци за консоме: • Печени: профитероле, бисквит са шунком и кругон • Комбиновани: колберт 		84	42	18	144

<p>ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • припрема бистре и густе супе • припрема додатке за бистре и густе супе и ћорбе • одржава јела до сервирања • сервира припремљена јела • декорише припремљена јела 	<ul style="list-style-type: none"> • Густе супе • Потажи:појам,подела,припрема и примена у куварству • Велутеи:од пилећег меса,целера и артичока; • Пасирани потажи:од парадајза и од поврћа; • Непасирани потажи од:печурака и броколија • ЧОРБЕ:појам,подела,припрема и примена • Рагу чорбе:од телећег меса,пилећег и јагњећег меса • националне чорбе: • од телећег меса,пилећег меса и јагњећег на српски начин; • Мађарска гулаш чорба;Руски боршч;италијански министрон. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише топла предјела; • Разликује врсте топлих предјела; • Разликује рецептуре за топла предјела • Израђује основне калкулације за топла предјела: • Припрема намирница за топла предјела; • Припрема топла предјела; • Чува до сервирања топла предјела; • Декорише топла предјела; <p>ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Припрема намирница за топла предјела; • Припрема топла предјела; • Чува до сервирања топла предјела; • Декорише топла предјела; 	<p>Топла предјела</p> <ul style="list-style-type: none"> • Топла предјела:појам подела и карактеристике; • Топла предјела од јаја:омлет натур,омлет са сухомеснатим и млечним производима: • Кајгана натур и на српски начин: • Специјалитети од јаја;посширана јаја са путером,на кладовски и ловачки начин. • Топла предјела од теста: <ul style="list-style-type: none"> -Српска гибаница; -Пита зељаница; -Савијаче; -Њоке; -Равиоли; -Канелони са спанаћем и шунком -Шапегете; -Н.Аполитен,миланез,болоњез,карбонаре. -Топла предјела од палачињки. -поховане палачинке са шунком и печуркама; 		102	54	24	180

	<ul style="list-style-type: none"> -гратиниране палачине са сиром. -топла предјела од пиринча: -Рижото од печурака; -Црни рижото; -Рижото од плодова мора. -Топла предјела са сиром. -Крофне са сиром; -Поховани качкавалъ. -Топла предјела од печурака; -печурке на жару; -Печурке Орли Шпагете: -Наполитен; -Миланез; -Болоњез; -Карбонаре,. -Брускете. -Сицилијен. -Карли Бред. -Крокети од: -Кромпира; -Пиринча; -Шунке; -Печурака. -СУФЛЕЈИ/ПУДИНЗИ СА: -Сиром: -Печуркама; -Спанаћем -Топла предјела од рибе: -Риба Орли; -Лигње Провенсал; -Поховане лигње 					
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише готова јела; • Групише готова јела; • Познаје норматив и израђује основне калкулације за готова јела; • Припрема намирнице за готова јела; • Примени видове термичке обраде намирнице; 	<p>Готова јела</p> <p>Готова јела-појам,дефиниција,подела,припрема и примена:</p>		162	78	36	276

<ul style="list-style-type: none"> • Користи фондове у припреми јела; • Припрема готова јела; • Одржава припремљено готово јело до сервирања; • Сервира готова јела; • Декорише готова јела; <p>ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Припрема намирнице за готова јела; • Примени видове термичке обраде намирнице; • Користи фондове у припреми јела; • Припрема готова јела; • Одржава припремљено готово јело до сервирања; • Сервира готова јела; • Декорише готова јела; 	<p>Кувана меса: кувана говедина,кувана телетиина,кувана јагњетина у млеку,пилеће месо у супи;</p> <p>-Гулаш:говеђи гулаш и бакрач;</p> <p>-Паприкаш:од телећег,од свињског,од пилећег и јагњећег меса;</p> <p>-Шпикована меса:Шпикована говедина у пикант сосу.</p> <p>-Јела од поврћа и меса:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сладак купус са свињским месом и са јагњећим месом; • Чорбаст пасуљ са сувим месом; • Ђувеч:Ђувеч са свињским месом; • Ризото са телећим месом и са пилећим месом; • Пилав: са телећим месом,са јагњећим месом,са пилећим месом • Ајмокац(ФРИКАСЕ):од телећег меса,од пилећег меса.од јагњећег меса,ајмокац дибари,од телећег меса,од пилећег меса,од јагњећег меса; • Соте:од телећег меса са печуркама. • Јела од рибљег меса: • Поширана риба,паприкаш од шарана, пијани шаран,смуђ на смедеревски начин • Јела од дивљачи: • Срнећи рагу са печуркама,леђа од срне(зеца)у марсала сосу,шпиковани срнећи бут у Вилд сосу,фазан на ловачки начин. • Од изнутрица; • Шкембићи у сафту,трипе италијен,рестована цигерица,јагњеца сарма у марамици 					
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише национална јела; • Разликује норматив за одређена национална јела; 	<p>Национална јела</p>		24	12	6	42

<ul style="list-style-type: none"> • Припрема намирнице и израђује основне калкулације за национална јела; • Припрема национална јела; • Одржава припремљено национално јело до сервирања; • Сервира национално јело; • Декорише национално јело; <p>ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Припрема намирнице за национална јела; • Припрема национална јела; • Одржава припремљено национално јело до сервирања; • Сервира национално јело; • Декорише национално јело; 	<ul style="list-style-type: none"> • Национална јела карактеристике примене и припремања • -Свадбарски купус; • пуњени патлиџан-имам • Бајалди; • ћуфте на грчки начин; • Розбратна на српски нчин; • Јагњећа капама. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Разликује нормативе и израђује основне калкулације за печења; • Припрема намирнице за печења; • Опише начин припреме печења; • Припрема сафт за печење; • Сервира печење; • Декорише печење; <p>ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Припрема намирнице за печења; • Опише начин припреме печења; • Припрема сафт за печење; • Сервира печење; • Декорише печење; 	<p>Печења</p> <ul style="list-style-type: none"> • Печења • Прасеће; • Телеће; • Пилеће; • роловане пуњене телеће груди. 		12	6	6	24
Укупан број часова						
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције				

На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања.

Облици наставе

Програм се реализује кроз следеће облике наставе:

- вежбе са теоријом
- практичан настава
- настава у блоку

Поддела одељења на групе:

Одељење се делина 2 групе по највише 15 ученика приликом реализације:

- вежби
- практичне наставе
- наставе у блоку

Место реализације наставе

- вежбе се реализују у учионици, кабинету за куварство или школској радионици
- практична настава се реализује у школској радионици, кабинету за куварство или у угоститељском објекту
- настава у блоку се реализује у школској радионици/кабинету за куварство или угоститељском објекту

Препоруке за реализацију наставе

- теоријски део наставе реализовати уз помоћ слика, шематских приказа, проспеката, модела и видео презентација;
  - Инсистирати на примерима из свакодневног живота
  - Користити стручну литературу и аудио-визуелна средства
  - Користити свеже животне намирнице
  - Инсистирати на важећим прописима у кухињи
  - Ученик је обавезан да води дневник вежби и практичне наставе/практичног рада
  - Наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду;

Оцењивање–

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији чења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Оцењивање за учење (формативно)

Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. За формативно оцењивање добро је користити посматрање. Контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници рада ученика, самосвалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе

Оцењивање наученог (сумативно)

Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика извештаја, есеја.

Корелација са другим предметима

1. Здравствена култура
2. Исхрана
3. Хемија
4. Основе услуживања
5. Националне кухиње
6. Економика и организација угоститељско туристичких предузећа

Међупредметне компетенције:

- Комуникација
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговоран однос према здрављу
- Предузимљивост и предузетничка компетенција

- Обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика;
- Настава у блоку реализује се два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) или једанпут годишње са 60 часова, у зависности од могућности организације и захтева

Образовни профил	Кувар
Разред	III
Наставни предмет	Куварство
Годишњи фонд часова	360+180+120
Недељни фонд часова	12+6

Циљ

- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање хладних предјела и јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање јела по поруџбини;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање готових јела са жара;
- Оспособљавање ученика за припрему јела националних кухиња
- Упознавање ученика са навикама у исхрани појединих народа света;
- Оспособљавање ученика да препознају основне карактеристике значајних кухиња света;
- Упознавање ученика са најпознатијим јелима светских кухиња;
- Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање посланица.

ИСХОДИ

По завршетку теме ученици ће бити у стању да:

- Дефинише хладна предјела и хладна јела;
- разликује врсте хладних предјела јела;
- Наведе рецептуру хладних предјела
- разликује декоративна средства;
- разликује нормативе и израђује основне калкулације за хладна предјела и јела;
- припрема намирнице за хладна предјела и јела;
- припрема хладна предјела и јела;
- сервира хладних предјела и јела;
- декорише хладна предјела и јела;
- чува хладна предјела и јела до примене.

Исходи за практичну наставу и наставу у блоку:

припрема намирнице за хладна предјела и јела;

Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
	Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
Хладна предјела и јела		84	36	42	162

<ul style="list-style-type: none"> • припрема хладна предјела и јела; • сервира хладних предјела и јела; • декорише хладна предјела и јела; • чува хладна предјела и јела до примене. 						
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише јела по поруџбини; • групише јела по поруџбини; • познаје рецептуре и израђује основне калкулације за јела по поруџбини; • припрема намирнице за јела по поруџбини; • припрема јела по поруџбини; • прима поруџбину; • користи фондове у припреми јела; • сервира јела по поруџбини; • декорише јела по поруџбини. <p>Исходи за практичну наставу и наставу у блоку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • припрема јела по поруџбини; • прима поруџбину; • користи фондове у припреми јела; • сервира јела по поруџбини; • декорише јела по поруџбини. 	Јела по поруџбини		186	60	90	336
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише јела са роштиља; • наброји јела са роштиља • познаје нормативе и израђује основне калкулације за јела са роштиља; • припрема намирница за јела са роштиља; • припрема јела са роштиља; • прима поруџбину; • сервира јела са роштиља; • декорише јела са роштиља <p>Исходи за практичну наставу и наставу у блоку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • припрема намирница за јела са роштиља; • припрема јела са роштиља; • прима поруџбину; • сервира јела са роштиља; • декорише јела са роштиља 	Јела са жара		30	12	12	54
<ul style="list-style-type: none"> • Наводи предмет изучавања националне кухиње као предмета; • Наброји задатке националне објасни значај теме/модула националне кухиње. • познаје карактеристике српске, француске, мађарске, руске, италијанске, кинеске кухиње, кухиња земаља Магреб-а, турске, грчке, индијске и јапанске кухиње; • наброји најзаступљеније намирнице у исхрани различитих кухиња; 	Националне кухиње		60			60

<ul style="list-style-type: none"> • наведе најпознатија јела за сваку кухињу; • познаје културу исхране народа ових кухиња; • познаје територијалну заступљеност ових кухиња; разликује посуле и начине сервирана јела • разликује норматив за одређена национална јела наведених кухиња • припрема намирнице за одређена национална јела наведених кухиња • припрема одређена национална јела наведених кухиња • одржава припремљено јело до сервирања и сервира национална јела • декорише национална јела 						
<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте послastiца; • познаје нормативе и израђује основне калкулације за одређене послastiце; • познаје стручне термине у послasticарству; • припрема намирнице за послasticе; • припрема послasticе; • сервира послasticе; • декорише послasticе <p>Исходи за практичну наставу и наставу у блоку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • припрема намирнице за послasticе; • припрема послasticе; • сервира послasticе; • декорише послasticе 	Послasticе		24	12	12	
Укупан број часова			360			
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције		
<p>На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе са теоријом • практична настава • настава у блоку <p>Подела одељења на групе:</p> <p>Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби • практичне наставе • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе се реализују у учионици, кабинету за куварство или школској радионици 		<p>Оцењивање –</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета За формативно оцењивање добро је користити посматрање, контролне вежбе,</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здравствена култура 2. Исхрана 3. Хемија 4. Основе услуживања 5. Националне кухиње 6. Економика и организација угоститељско туристичких предузећа <p>Међупредметне компетенције:</p> <p>Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>		

<ul style="list-style-type: none"> практична настава се реализује у школској радионици, кабинету за куварство или у угоститељском објекту настава у блоку се реализује у школској радионици/кабинету за куварство или угоститељском објекту <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријски део наставе реализовати уз помоћ слика, шематских приказа, проспеката, модела и видео презентација; Инсистирати на примерима из свакодневног живота Користити стручну литературу и аудио-визуелна средства Користити свеже животне намирнице Инсистирати на важећим прописима у кухињи Ученик је обавезан да води дневник вежби и практичне наставе/практичног рада Наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду; Обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика; Настава у блоку реализује се два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) или једанпут годишње са 60 часова, у зависности од могућности организације и захтева 	<p>дијагностички тестови, дневници рада ученика, самосвалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе</p> <p>Оцењивање наученог (сумативно)</p> <p>Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика извештаја, есеја.</p>	
---	---	--

5.8.4.1.2. Посластичарство

Образовни профил	Посластичар				
Разред	II				
Наставни предмет	Посластичарство				
Годишњи фонд часова	384+192+90				
Недељни фонд часова	12+6				
<p>Циљ</p> <ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за припрему, и примену животних намирница у посластичарству Оспособљавање ученика за припрему, декорисање и сервирање прелива и крема и колача од теста Оспособљавање ученика за израду нортатива основне посластичарске калкулације понуде и поруцбине Оспособљавање ученика за израду (припрема, декорисање, сервирање) торти, чајног пецива, сладоледа. Оспособљавање ученика за израду (припрема, облукује, декорише) декорација од воћа, јестивог декора, чоколадних и осталих јестивих маса, од прелива, шлага и крема, марципана и перципана. Оспособљавање ученика за израду (припрема, декорицање, сервирање) колача, српских националних и интернационалних послатица, топлих послатица, воћних салата, купова и напитака и хладних ледених послатица. Оспособљавање ученика за израду чоколадних декорација, шећера, карамела и глукозе. 					
Позавршетку теме ученици ће бити у стању да:		Садржај програма/ Тема/Област	Број часова		
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку

<ul style="list-style-type: none"> • Наведе врсте колача од теста • Комбинује намирнице по рецептури за одређен тип теста • Одреди начин припремања теста • Разликује врсте колача и филова за колаче • Комбинује намирнице по рецептури за одређен тип теста • Објасни начин декорисања за одређен тип колача • Опише начин сервирања колача • Опише основне калкулације • Препозна понуду и поруџбину • Одржава личну и радну хигијену • Припрема намирнице по рецептури • Одмери намирнице по рецептури • Обликује тестоза дати тип колача • Припрема дил за дати тип колача • Декорише • обликује • израђује дати тип колача • израђује калкулацију • израђује понуду • прима поруџбину • наведе врсте маса • комбинује намирнице • одреди начин • разликује начине обликовања маса • објасни начине декорисања према типу 	Торте	0				336
•	Чајно пециво					
<ul style="list-style-type: none"> • Наведе врсте чајног пецива • Комбинује намирнице по рецептури • Разликује начин обликовања маса • Разликује кремове, преливе и декорацију • Опише сервирање • Опише основну калкулацију • Мери припрема, обликује, филује, декорише, одржава и сервира чајно пециво 						126
• Наведе врсте сладоледа	Сладоледи					
<ul style="list-style-type: none"> • Именује, комбинује и употребљава намирнице • Објасни начине декорисања • Опише начин сервирања, калкулацију • Декорише сладолед • Израђује понуду 						66

<ul style="list-style-type: none"> • Опише појам и декорације у посластичарству • Наведе и опише алат, посуђе и форме које се користе • Разликује животне намирнице • Комбинује намирнице по рецептури • Препозна понуду и поруџбине • Користи разне технике 	Декорације у посластичарству				138
•					
Укупан број часова			384		
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције	
<p>На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе са теоријом • практична настава • настава у блоку <p>Подела одељења на групе:</p> <p>Одељење се делина 2 групе по највише 15 ученика приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби • практичне наставе • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе се реализују у учионици, кабинету за куварство или школској радионици • практична настава се реализује у школској радионици, кабинету за куварство или у угоститељском објекту • настава у блоку се реализује у школској радионици/кабинету за куварство или угоститељском објекту <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријски део наставе реализовати уз помоћ слика, шематских приказа, проспеката, модела и видео презентација; • Инсистирати на примерима из свакодневног живота • Користити стручну литературу и аудио-визуелна средства • Користити свеже животне намирнице • Инсистирати на важећим прописима у кухињи • Ученик је обавезан да води дневник вежби и практичне наставе/практичног рада 		<p>Оцењивање–</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији чења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. За формативно оцењивање добро је користити посматрање. Контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници рада ученика, самосвалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе</p> <p>Оцењивање научног (сумативно)</p> <p>Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика извештаја, есеја.</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здравствена култура 2. Исхрана 3. Хемија 4. Основе услуживања 5. Националне кухиње 6. Економика и организација угоститељско туристичких предузећа <p>Међупредметне компетенције:</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>	

- Наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду;
- Обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика;
- Настава у блоку раализује се два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) или једанпут годишње са 60 часова, у зависности од могућности организације и захтева

Образовни профил	Посластичар
Разред	III
Наставни предмет	Посластичарство
Годишњи фонд часова	318+60+42+54+84
Недељни фонд часова	12+6

Циљ

- Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда у посластичарству
  - Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда у посластичарству
  - Оспособљавање ученика за израду (припрема, декорисање, сервирање) колача
  - Оспособљавање ученика за израду (припрема, обликује, декорише) топлих посластица
  - Оспособљавање ученика за израду (припрема, обликује, декорише) воћне салате, купова и напитака
  - Оспособљавање ученика за израду (припрема, обликује, декорише) хладних и ледених посластица
  - Оспособљавање ученика за топљење, темперирање и обликовање декорација од чоколаде
  - Оспособљавање ученика за израду (припрема, декорисање, сервирање) магичног шећера, карамела и глукозе
  - Оспособљавање ученика за припрему сосова и декорисање тањира
  - Оспособљавање ученика за израду основног норматива, основне посластичарске калкулације, понуде и поруџбине

Позавршетку теме ученици бити у стању да:	ИСХОДИ	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
			Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
<ul style="list-style-type: none"> • Наведете врсте масе • Комбинује намирнице по датој рецептури и за одређени тип масе • Разликује обликовање масе • Објасни начине декорисања према типу колача • Опише начин сервирања • Опише основне калкулације • Препозна понуду и поруџбину • Одржава личну и радну хигијену • Припрема намирнице по рецептури • Припреми масу за дати тип колача • Обликује масу 	колачи	0	180	48	90	318	

<ul style="list-style-type: none"> • Припреми крем • Филује масу • Припреми прелив за дати тип колача • Комбинује технике за декорисање колача • Организује чување колача и сервирање колача • Израђује основни норматив • Израчунава основне калкулације • Израђује понуду и прима поруџбине • <i>Исходи за практичну наставу:</i> • <i>Припреми намирнице по рецептури за дати тип колача</i> • <i>Израђује масу за дати тип колача</i> • <i>Креира облик посластице</i> • <i>Припреми крем и прелив за дати тип колача</i> • <i>Дефинише облик посластица</i> • <i>Чува посластице до сервирања</i> • <i>Сервира посластице у цело или као моно порцију</i> • <i>Израђује основни норматив,</i> 						
<ul style="list-style-type: none"> • Наведете врсте топлих посластица • Наведете врсте топлих прелива • Комбинује намирнице по рецептури за одређени тип топле посластице • Одреди начин припреме масе за топле посластице • Разликује начине обликовања маса за топле посластице • Групише шатое сосове, пирее и каше према типу посластице • Опише начин сервирања топлих посластица • Одржава личну и радну хигијену • Припреми намирнице по рецептури • Одмери намирнице по рецептури • Припреми масу за одређену топлу посластицу • Обликује масу • Припреми фил за топлу посластицу • Филује одређену топлу посластицу • Припреми топао прелив за одређену топлу посластицу • Одржава посластицу до сервирања • Сервира топлу посластицу • Декорише топлу посластицу • Израђује основни норматив • Израђује основну калкулацију • Израђује понуду и прима поруџбине • <i>Исходи за практичну наставу:</i> • <i>Припреми намирнице по рецептури за дати тип топле посластице</i> • <i>Креира масу за дати тип посластице</i> 	Топле посластице		30	12	18	60

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Дефинише облик послastiце</i> • <i>Чува послastiце до сервирања</i> • <i>Декорише послasticу</i> • <i>Сервира послasticу и израђује основни норматив основну калкулацију, понуду и поруџбину</i> 						
<ul style="list-style-type: none"> • Наведете врсте воћних салата, купова и напитака • Наведете намирнице за воћне салате, купове и напитаке • Комбинује намирнице по рецептури за одређен тип воћних салата, купова и напитака • Разликује начине обликовања • Одабере начин чувања • Опише начин сервирања • Опише основу калкулацију • Препозна понуду и поруџбину • Одржава личну и радну хигијену • Разликује технолошку и физиолошку зрелост воћа • Припрема намирнице по калкулацији за воћне салате, купове и напитаке • Комбинује намирнице по рецептури за воћне салате, купове и напитаке • Прави воћне салате, купове и напитаке • Организује чување воћних салата, купова и напитака • Севира воћне салате, купове и напитаке • Декорише воћне салате, купове и напитаке • Израђује основни норматив • Израђује основне калкулације • Израђује понуду • Прима поруџбине <p><i>Исходи за практичну наставу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Припреми намирнице по рецептури за дати тип послasticе</i> • <i>Креира воћне салате, купове и напитаке</i> • <i>Чува до сервирања</i> • <i>Сервира воћне салате, купове и напитаке</i> • <i>Декорише воћне салате, купове и напитаке</i> • <i>Израђује основни норматив, основну калкулацију, понуду и поруџбину</i> 	<p>Воћне салате, купови и напици</p>		24	6	12	42

<ul style="list-style-type: none"> • Наведете врсте хладних и ледених посластица • Наведете намирнице за хладне и ледене посластице • Комбинује намирнице по рецептури за одређени тип хладних и ледених посластица • Разликује начин обликовања хладних и ледених посластица • Одабере начин чувања • Објасни начине декорисања према врсти хладних и ледених посластица • Опише начин сервирања • Опише основне калкулације • Препозна понуду и поруџбину • Одржава личну и радну хигијену • Припреми намирнице по калкулацији за хладне и ледене посластице • Обликује хладне и ледене посластице • Организује чување хладних и ледених посластица • Сервира хладне и ледене посластице • Декорише хладне и ледене посластице • Израђује основни норматив • Израђује основне калкулације • Израђује понуду • И прима поруџбину <p><i>Исходи за практичну наставу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Припреми намирнице по рецептури за одређен тип посластице • Обликује хладне и ледене посластице • Чува до сервирања, сервира хладне и ледене посластице у цело или као моно порције • Декорише хладне и ледене посластице • Израђује основни норматив, основну калкулацију понуду и поруџбину 	Хладне и ледене посластице		30	12	12	54
<ul style="list-style-type: none"> • Наведете врсте декорација • Наведете намирнице за одређену врсту декорације • Комбинује намирнице по рецептури декорација • Одреди начин припреме декорација • Дизајнира декорацију • Разликује технике обликовања декорација • Одабере начин чувања декорација • Опише начин декорисања декорације • Опише норматив и основну калкулацију • Препозна понуду и поруџбину • Разликује врсте декорација • Примењује хигијенске стандарде • Припреми намирнице за декорације • Креира декорације • Чува декорације до употребе 	Декорације у посластичарсву		36	30	18	84

<ul style="list-style-type: none"> • Примени декорацију за одређену посланицу • Пува декорисану посланицу до сервирања • Израђује норматив • Израђује основну каликулацију • Израђује поуду • Прима поруџбине <p><i>Исходи за практичну наставу;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Припреми намирнице по рецептури за одређену врсту декорације • Израђује преливе и сосове за одређену врсту декорације • Дефинише врсту декорације • Креира декорацију • Чува декорацију до употребе • Декорише посланицу и сервира 						
Укупан број часова			300	108	150	558
Начини и поступци остваривања програма	Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења		Међупредметно повезивање и компетенције			
<p>На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе са теоријом • практична настава • настава у блоку <p>Подела одељења на групе:</p> <p>Одељење се дели на 2 групе по највише 15 ученика приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежби • практична настава • настава у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • вежбе реализују у учионици, кабинету за куварство или школској радионици • практична настава реализује у школској радионици, кабинету за куварство или у гоститељском објекту • настава у блоку реализује у школској радионици/кабинету за куварство или у гоститељском објекту <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријски део наставе реализовати уз помоћ слика, шематских приказа, проспеката, модела и видео презентација; <ul style="list-style-type: none"> • Инсистирати на примерима из свакодневног живота • Користити стручну литературу и аудио-визуелна средства 	<p>Оцењивање–</p> <p>У настави оријентисаној ка достизању исхода пратесе и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Да би вредновање било објективно и у функцији чења, потребно је ускладити ниво исхода и начине оцењивања.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно)</p> <p>Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. За формативно оцењивање добро је користити и посматрање. Контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници рада ученика, само евалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе</p> <hr/> <p>Оцењивање научног (сумативно)</p> <p>Сумативно оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова,</p>		<p>Корелација са другим предметима</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здравствена култура 2. Исхрана 3. Хемија 4. Основе услуживања 5. Националне кухиње 6. Економика и организација угоститељско туристичких предузећа <p>Међупредметне компетенције:</p> <p>Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>			

- Користити свеже животне намирнице
- Инсистирати на важећим прописима у кухињи
- Ученик је обавезан да води дневник вежби и практичне наставе/практичног рада
- Наставник и ученици су обавезни да имају радну одећу и придржавају се Правилника заштите на раду;
- Обавезна је контрола вођења дневника праксе ученика;
- Настава у блоку раализује се два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) или једанпут годишње са 60 часова, у зависности од могућности организације и захтева

усменогиспитивања,
самосталнихилигрупиихрадоваученика
извештаја, есеја.

5.8.5. Изборни предмети кувар/ послатичар

Образовни профил	Кувар / Посластичар	
Разред	Други	
Наставни предмет	Пословни страни језик - <i>изборни</i>	
Годишњи фонд часова	64	
Недељни фонд часова	2	
Циљ: - Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика; - Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова; - Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења; - Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.); - Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика; - Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.		
ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ ПРОГРАМА / ТЕМА / ОБЛАСТ	Начини остваривања исхода
СЛУШАЊЕ: Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да: Разуме краће спонтане дијалоге (до 7 реплика / питања и одговора), текстове са темама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио- визуелних записа Разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 2-3 слушања Разуме и реагује на додговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са сктивностима на часу (позив на неку групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.) ПИСАЊЕ: Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:	ОПШТЕ ТЕМЕ Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) Познати градови и њихове знаменитости, региони у матичним земљама Спортски и познати спортски такмичења	Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго. Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирано су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова. Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај

<p>Напише повезане реченице о неким свакодневним аспектима из свог окружења</p> <p>Напише краћи извештај, опис неког догађаја или резиме претходних дешавања или активности из личног искуства користећи свакодневне речи и фразе прилагођене комуникативној ситуацији</p> <p>Напише веома кратке формалне и неформалне текстове (до 80 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука)</p> <p>Напише кратке и једноставне белешке у вези са тренутним потребама и плановима (списак за куповину, поруке, списак обавеза, записник)</p> <p>Пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу или форуму</p>	<p>Живот и дела славних људи XX века (из света науке, културе, спорта, музике)</p> <p>Медији (штампа, телевизија, интернет)</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p>	<p>различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз наδοградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p>
<p>ГОВОР:</p> <p>Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да: Усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације</p> <p>Поред информација о себи и свом окружењу описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре)</p> <p>Препричава и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре)</p>	<p>Основна терминологија која се односи на послове из домена општих, правних и кадровских послова</p> <p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <p>Занимања, описи послова и задужења у домену угоститељства</p> <p>Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству</p>	<p>Интеракција је функција интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.</p>
<p>ЧИТАЊЕ:</p> <p>Разуме краће текстове (до 120 речи), који садрже велики проценат познатих језичких елемената, структуралних и лексичких, а чији је садржај у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика</p> <p>Разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипове, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом</p> <p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:</p> <p>У оквиру поља свог интересовања, знања и искуства, препозна и разуме сличности и разлике у погледу навика (вербална и</p>	<p>Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту</p> <p>Врсте намирница, јела и посланица</p> <p>Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаји у исхрани</p> <p>Начини сервирања хране и посланица</p> <p>Мере одржавања хигијене и квалитета</p>	<p>Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).</p> <p>Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.</p> <p>Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.</p> <p>Граматицки садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних</p>

<p>невербална комуникација), обичаја, менталитета и институција које постоје између наше земље и земаља чији језик учи</p> <p>Препозна и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи</p> <p>Препозна и адекватно реагује на формалност говорне ситуације</p> <p>Адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и из осталих области школских знања и животних искустава</p> <p>Адекватно реагује на прагматичке функције говорних чинова у циљном језику различите од оних у Л1 (степен формалности, љубазности, као и паралингвистичка средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.)</p> <p>Учествује у свим видовима модерне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусија на блогу или форуму, друштвене мреже)</p> <p>Користи све наведене стратегије развоја комуникативних компетенција примењујући језик струке у складу са нивоом знања језика и потребама</p>	<p>Мере заштите и одржавања човекове околине</p> <p>Читање, праћење и вођење прописане документације у домену струке</p> <p>Пословна комуникација у писменој и усменој форми</p>	<p>активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.</p>			
Укупан број часова:	64	/	/	/	64
Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:		Међупредметно повезивање и компетенције:			
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	<p>Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема.</p> <p>Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.</p>				

Образовни профил	Кувар / Посластичар
Разред	Трећи
Наставни предмет	Пословни енглески језик - <i>изборни</i>
Годишњи фонд часова	60
Недељни фонд часова	2

Циљ:

- Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- Развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- Развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација до којих се долази самосталним радом и претраживањем изворника различитог типа (писани и електронски извори, самостална истраживања на терену, интервјуи итд.);
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и знања о функционисању страног и матерњег језика;
- Усвајање знања из страног језика која ће ученику/ученици омогућити да се у усменој и писаној комуникацији компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, у оквиру формалног образовања и самостално, учење датог страног језика и других страних језика.

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p>	<p>САДРЖАЈ ПРОГРАМА</p> <p>/ ТЕМА / ОБЛАСТ</p>	<p>Начини остваривања исхода</p>
<p>СЛУШАЊЕ:</p> <p>Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора. Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Говор у учионици: у потпуности разуме и реагује на усмене поруке у вези са активностима на часу, чак и ако час води непозната особа, под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан.</p> <p>Аудио и видео материјали: глобално разумевање: после првог слушања одређеног непознатог усменог текста, на пример монолошког излагања о познатој теми (приближног трајања до 6 мин), у зависности од степена познавања теме и контекста постави хипотезе у вези са: општом темом и садржајем датог усменог текста усмеравајући пажњу на релевантне језичке и нејезичке елементе (кључне речи, интонацију, говор тела и др.); структуром излагања.</p> <p>Аудио/видео материјали: детаљно/селективно разумевање: после другог и по потреби трећег слушања (у зависности од сложености текста и налога за слушање): провери првобитно постављене хипотезе које се односе на врсту, садржај и структуру усменог текста; разуме све битне елементе садржаја усменог текста у зависности од циља слушања.</p> <p>Монолошка излагања: уз евентуалну претходну припрему, прати јасно структурисана излагања о актуелним друштвеним темама и онима из сфере сопственог интересовања у којима се користи стандардни језик.</p> <p>Медији: информативне емисије: разуме општи смисао и битне појединости информативних радијских и телевизијских емисија о актуелним темама, у којима се користи стандардни говор; прати различите телевизијске емисије информативног карактера (документарци, интервјуи, дискусије, репортаже) у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему радио емисија (репортажа, интервјуа и сл., до 15 мин), као и њихов садржај, под условом да је говор стандардан и артикулација јасна.</p> <p>Медији: забавне емисије: прати филмове, серије и различите друге телевизијске емисије у којима се обрађују актуелне теме; разуме тему и делове песама које слуша.</p> <p>Спонтана интеракција: разуме спонтану интеракцију изворних говорника у вези са темама из свакодневног живота уз отежавајуће</p>	<p>Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва 4 разреда. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика, актуелним збивањима у свету као и потребама струке.</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)</p> <p>Свет рада (перспективе и образовни системи)</p> <p>Генерацијске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност</p> <p>Интересантне животне приче и догађаји</p> <p>Живи свет и заштита човекове околине</p> <p>Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране)</p> <p>Медији и комуникација</p> <p>Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)</p> <p>Потрошачко друштво</p> <p>Спортови и спортске манифестације</p> <p>Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље у којима се говори циљни језик</p> <p>Европа и заједнички живот народа</p>	<p>Слушање - језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; способност да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи. Прогресија (од лакшег ка тежеме, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је на више равни: - присуство/одсуство визуелних елемената - дужина усменог текста - брзина говора - јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора - познавање теме - могућност/немогућност поновног слушања и друго.</p> <p>Читање - разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Програм садржи делове који, из разреда у разред, указују на прогресију у домену дужине текста, количине информација и нивоа препознатљивости и разумљивости и примени различитих стратегија читања. У складу са тим, градирани су по нивоима следећи делови програма: - разликовање текстуалних врста; - препознавање и разумевање тематике - ниво глобалног разумевања; - глобално разумевање у оквиру специфичних текстова; - препознавање и разумевање појединачних информација - ниво селективног разумевања; - разумевање стручних текстова; - разумевање књижевних текстова.</p> <p>Писање - подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука, води белешке, сачини презентације, есеје и слично. Тежина задатака у вези са писаном продукцијом подразумева прогресију усвајања стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру Наставног програма предвиђена је прогресија на више равни: - теме; - текстуалне врсте и дужина текста; - белешке у вези са предавањима, новинским чланцима и слично; - лексика и комуникативне функције.</p> <p>Говор - продуктивна вештина - монолошко излагање текста или у функцији интеракције. Активности монолошке говорне продукције су: - јавно обраћање путем разгласа; - излагање пред публиком . Ове активности се могу реализовати на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или</p>

околности природне комуникације (бука, шумови итд.), под условом да је говор стандардан и јасно артикулисан.

Упутства: разуме упутства за употребу одређених средстава, предмета или апарата, под условом да не садрже много стручних елемената.

Стратегије: ослањајући се на општа знања и искуства, реконструише непознато на основу контекста и памти, репродукује и контекстуализује битне елементе поруке; ослањајући се на своја језичка знања, поставља и проверава хипотезе о језичким формама; увиђа које елементе није у потпуности разумео и у вези са њима тражи додатна обавештења.

ЧИТАЊЕ:

Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства). Ученик ће бити у стању да:

Разликовање текстуалних врста: разликује фреквентне и мање фреквентне врсте текстова, познаје њихову макро и микро структуру и разуме њихову сврху и намену.

Препознавање и разумевање тематике текстова – ниво глобалног разумевања: разуме појединачне информације сложених аутентичних, адаптираних и неаутентичних текстова, као и њихов општи смисао; разуме текстове дужине до 250 речи о конкретним темама из различитих области интересовања, са значајним степеном исправног поимања и тумачења садржаја.

Глобално разумевање у оквиру специфичних текстова: разуме општи смисао и појединачне детаље приватне кореспонденције свакодневне тематике, као и општи смисао и најфреквентније фразе карактеристичне за пословну кореспонденцију; разуме главну нит и суштину образложења у представљању неког проблема у једноставнијим текстовима аргументационог типа (нпр. у новинским колумнама или писмима читалаца), али и у другим врстама текстова у којима се јавља аргументација; разуме битне елементе и општи садржај ограничено комплексних информативних текстова, уз повремено коришћење речника и приручника или наставникову помоћ.

Препознавање и разумевање појединачних информација – ниво селективног разумевања: уме да у познатим и мање познатим врстама текстова пронађе велики број релевантних информација.

Разумевање стручних текстова: разуме нешто дужа упутства о начину употребе техничких и других апарата, писана јасним

Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)

Живот и дела славних људи (из света науке, културе, спорта, музике и друго)

Језик струке (процес рада, материјал и алат за рад, организација и процес рада, праћење новина у области струке, људски ресурси, описи послова, одговорности и обавезе, мере заштите и очувања околине, пословна комуникација)

излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др. - реализацијом увежбане улоге или певањем. Зато је у програму описан, из разреда у разред, развој способности општег монолошког излагања које се огледа кроз описивање, аргументовање и излагање пред публиком. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример: размену информација, спонтану конверзацију, неформалну или формалну дискусију, дебату, интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу. Стога се и у програму, из разреда у разред, прати развој вештине говора у интеракцији кроз следеће активности: - разумевање изворног говорника; - неформални разговор; - формална дискусија; - функционална сарадња; - интервјуисање.

Социокултурна компетенција и медијација - скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста).

Социокултурна компетенција - скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних модела и комуникативних узуса сопствене говорне заједнице ученика и заједнице/заједница чији језик учи.. Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација - активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење.

Граматички садржаји - Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.

Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта. Граматика се усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говорење и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима и задацима, стандардима и исходима наставе страних језика. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената, надограђују се сложеније граматичке структуре.

језиком, поткрепљена примерима конкретне употребе и/или илустрацијама; уме да прати специјализоване публикације и изван свог подручја активности, користећи повремено речник или неко друго помоћно средство.

Разумевање књижевног текста: разуме једноставније савремене литерарне текстове писане уобичајеном и стилски неспецификованом лексиком, уз повремену помоћ наставника или консултовање речника/приручника.

ГОВОР:

Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику. Ученик ће бити у стању да:

Монолошко излагање:

Описивање: описује и извештава о догађајима и искуствима, служећи се ширим фондом израза које вешто примењује; опише карактеристичне детаље неког догађаја; исприча причу или изнесе неки опис једноставним „листањем“ и ређањем елемената; једноставним речима опише и укратко упоређује ствари и догађаје.

Аргументовање: аргументује ставове и мишљења тако добро да га саговорник, без потешкоћа и готово током целог излагања, разуме; у излагању нагласи битне чињенице неког догађаја из личног искуства, укратко их образложи и објасни своје мишљење.

Излагање пред публиком: у презентацији, између осталог, изнесе свој вредносни став о темама везаним за лично искуство и интересовања; је у стању да одговори, на непосредна питања која се надовезују, под условом да се могу поновити; интерпретира радњу неког филма или књиге и опише свој доживљај о њима.

Интеракција:

Разумевање изворног говорника: довољно добро разуме саговорника како би се, без претераног напора, сналазио у уобичајеним ситуацијама.

Неформални разговор (између пријатеља): на учтив начин изражава своја уверења, ставове, слагања и неслагања; предлаже и реагује на предлоге; прати дискусије/разговоре одређеног трајања, под условом да се говори разговетно и стандардним језиком.

Формална комуникација: активно учествује у једној уобичајеној формалној дискусији о познатим темама на стандардном језику и ако саговорник говори разговетно, где обично долази до размене информације, добијања упутства или разрешавања неких практичних проблема; прати промене тема у некој формалној дискусији о познатим темама из домена интересовања или струке, уколико се разговор води полако и разговетно; се сналази у неуобичајеним ситуацијама на јавном месту, у продавници, пошти

или банци (нпр. захтевати замену неке неисправне робе или производа); тражи и добије додатна обавештења.

Интервјуисање: преузме извесну иницијативу током консултације или разговора (покретање нове теме), али у приличној мери остаје зависан од интерактивног деловања самог саговорника.

ПИСАЊЕ:

Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја. Ученик ће бити у стању да:

Тема: да прецизно опише актуелна дешавања, неки стварни или измишљени догађај; пише јасно структурисане текстове из области личног интересовања; резимира прочитану причу, новински чланак, филм и слично и објасни свој став у вези са актуелним дешавањем, о апстрактним и културолошким појавама и догађајима, као што су музика и филм.

Текстуалне врсте и дужине: пише формалне и неформалне текстове (до 120 речи); парафразира и резимира текстове о темама у вези са свакодневним животом, разонодом, путовањима, актуелним дешавањима и свог домена интересовања и образлаже своје ставове; напише прегледан, целовит и разумљив текст од почетка до краја при чему су правопис, кохерентност и кохезија текста прилично добри.

Лексика и комуникативне функције: исказује добро владање лексиком на вишем нивоу из приватног домена, као и у вези са специфичним темама за одређене школске предмете, али долази повремено до грешака када се ради о изражавању сложенијих мисли и идеја; описује своје утиске употребљавајући једноставне изразе, даје дужи и прецизан опис свакодневних радњи из свог окружења (људи, места, школско искуство и сл.), описује активности из прошлости и лично искуство; на разложен, једноставан и непосредан начин пише о великом броју блиских тема у оквиру свог подручја интересовања; је у стању да опише своје планове за будућност; опише радњу књиге или филма и да опише своје реакције; образложи мишљење, планове и догађаје.

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика. Ученик ће бити у стању да:

Вербална и невербална комуникација са представницима других култура: препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и осталих области школских знања и животних искустава.

Интеркултурна знања и активности: гради сопствени идентитет као интеркултурна личност, јачајући свест о вредности различитих култура и развијајући способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

МЕДИЈАЦИЈА И ПРЕВОЂЕЊЕ:

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, у неформалним ситуацијама, сажимајући и делом преводeћи, ученик ће бити у стању да:

Усмена медијација: препричава садржај кратког аутентичног текста аудио или визуелног записа и краће интеракције на Л2; сажима садржај краћег адаптираног писаног или усменог текста, са Л2 на Л1 и са Л1 на Л2, прилагођавајући га саговорнику.

Писана медијација и превођење: писано преноси поруке на Л2 или на Л1 (на основу подстицаја на супротном језику додајући, по потреби, објашњења и обавештења); користи речнике, посебно једнојезичне, за писано преношење порука уз консултације са наставником; користи општа знања из других области у циљу што успешнијег писаног превођења са Л2 на Л1, краћих адаптираних текстова уз употребу речника, пратеће литературе и информационих технологија.

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Именице: множина именица (посебни случајеви); Pluralia tantum, Singularia tantum; збирне именице са глаголом у једнини и множини (нпр. people, police; family, team, orchestra...).

Члан: проширивање опсега употреба и изостављања одређеног и неодређеног члана.

Заменице: безлична употреба заменица (we, you, they, one); сложене заменице са some-, any-, no-; неодређене заменице и придеви (each, both, all).

Придеви и прилози: придеви и прилози истог облика (fast, early, late, hard); промена значења (нпр. hard/hardly, near/nearly); поређење једнакости и неједнакости (as...as, not so..., not as...as).

Везници: везници у пару (as...as, both...and, so...so, either...or, neither...nor, not...only, but...also, though...yet).

Творба речи: најчешћи суфикси (-hood, -ness, -ment, -ion/-ation) и префикси (co-, dis-, in-, mis-) за творбу именица; одрични префикси (un-, in-, im-, ir-, dis).

Глаголи: обнављање обрађених глаголских времена; Causative have/get; герунд (употреба после глагола enjoy, prefer, avoid... и после израза It's no use, I can't help...); модални глаголи са инфинитивом перфекта; партиципи (садашњи и прошли); пасивне конструкције.

<p>Предлози: предлози после придева и партиципа (нпр. angry, about, fond of, disappointed with); предлози после глагола (нпр. congratulate on, borrow from, divide into...).</p> <p>Фразални глаголи: са објектом (Take off your coat./ Take your coat off.).</p> <p>Бројеви (вишецифрени, децимални, разломци) и рачунске операције.</p> <p>Реченица: релативне реченице (рестриктивне и нерестриктивне); погодбене реченице (обнављање сва 3 типа); If only.../ I wish... (за изражавање жеља, кајања/жаљења).</p>					
Укупан број часова:	60	/	/	/	60
Начини и поступци остваривања програма: Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења:	Међупредметно повезивање и компетенције:				
Усмене и писмене провере знања, разговор, квизови, домаћи задаци, ученички пројекти и др.	Компетенције: Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Предузимљивост, Решавање проблема. Међупредметно повезивање: српски језик, математика, историја, географија, биологија, екологија, социологија, физичко (и здравствено) васпитање, грађанско васпитање.				

Образовни профил	КУВАРИ				
Разред	ДРУГИ				
Наставни предмет	Пословна информатика у туризму и угоститељству				
Годишњи фонд часова	64				
Недељни фонд часова	2				
Циљ:	<ul style="list-style-type: none"> - Развој способности за примена рачунарства и информатике у угоститељству и туризму - Подстицање осамостаљивања ученика у коришћењу рачунарског система у будућем раду и даљем школовању 				
ИСХОДИ По завршетку теме ученик/џити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова			
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава
<ul style="list-style-type: none"> • разликује апсолутно и релативно адресирање • користи напредне функције за табеларне прорачуне • креира норматив • креира табеле за требовања 	Табеларни прорачуни		14		

<ul style="list-style-type: none"> • креира табеле за вођење залиха • креира табеле за калкулације obroка 						
<ul style="list-style-type: none"> • лоцира основне опције програма за обраду цртежа • црта основне графичке објекте • трансформише графичке објекте • користи текст у графичком окружењу • креира једноставне и сложене меније користећи програм за обраду цртежа • креира дневне и свечане меније користећи програм за обраду цртежа • креира стандардне и дневне јеловнике користећи програм за обраду цртежа • користи опције за штампу • шаље цртеж помоћу електронске поште 	Обрада цртежа на рачунару		10			
<ul style="list-style-type: none"> • обавља пренос видео записа са дигиталног камкордера на рачунар • сними аудио запис • наведе типове формата видео записа на рачунару • наведе типове формата аудио записа на рачунару • лоцира основне опције програма за обраду видео записа • едитује видео секвенце • додаје наслов, прелазе и ефекте 	Обрада видео и аудио записа		8			
<ul style="list-style-type: none"> • користи основне опције дигиталног фотоапарата • обавља пренос фотографија са дигиталног фотоапарата на рачунар • наведе типове формата записа слика на рачунару • лоцира основне опције програма за обраду слика • скенира користећи програм за обраду слика • користи алате за селекцију делова слике • користи алате за опсецање делова слике • манипулише деловима слике • промени величину слике и подлоге • побољша квалитет контраста и осветљења делова слике • црта основне графичке објекте • користи опције за рад са текстом и опције за филтере • користи опције за рад са слојевима 	Обрада дигиталне фотографије на рачунару		8			

<ul style="list-style-type: none"> • обавља конверзију боја • одабере одговарајући формат за снимање слике • штампа слику 					
<ul style="list-style-type: none"> • додаје мултимедијалне садржаје у презентацију • примењује ефекте анимације над објектима презентације • примењује ефекте транзиције слајдова • управља начином приказа презентације • креира мултимедијалну презентацију неких фаза процеса рада у конкретној струци ученика • именује формате у којима може бити сачувана презентација 	Израда презентација		12		
<ul style="list-style-type: none"> • опише врсте Интернет презентација • користи разне изворе и садржаје у креирању Интернет презентација • користи визард при креирању Интернет презентација • користи табеле при креирању Интернет презентација • форматира текст у Интернет презентацији • дода графику у Интернет презентацију • прегледа презентацију у Интернет читачу 	Интернет презентације		12		
Укупан број часова			64		
Начини и поступци остваривања програма			Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења	Међупредметно повезивање и компетенције	
<ul style="list-style-type: none"> • Табеларни прорачуни: Коришћење софтвера за табеларне прорачуне - <i>Microsoft Office Excel</i>. Задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. Обнављање основних функција (SUM, MAX, MIN i AVERAGE). • Обрада цртежа на рачунару: Коришћење софтвера за обраду цртежа. Задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. • Обрада видео и аудио записа: Коришћење софтвера за обраду видео записа - <i>Windows Movie Maker</i>. Задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. • Обрада дигиталне фотографије на рачунару: Коришћење софтвера за обраду слика - <i>Adobe Photoshop</i>. Повезивање наставне теме са темом обраде цртежа. Ученици креирају рекламни материјал за угоститељски објекат. • Презентације: Коришћење <i>Microsoft Office PowerPoint</i>. Презентације процеса припреме намирница и јела или посланица по фазама <p>1. припремање намирница;</p>			<p>Вредновање остварености исхода се врши кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина 	<p>Корелација са другим предметима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Математика; - Рачунарство и информатика; - Маркетинг у туризму и угоститељству; - Предузетништво - <p>Међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема 	

2. припремање јела или посланица; 3. чување јела или посланица до сервирања и 4. сервирање јела или посланица. • Интернет презентације: Коришћење <i>Microsoft Office FrontPage</i> . Користити и креирати Интернет презентације које су у вези конкретне струке ученика.		- Сарадња - Компетенција за целоживотно учење
--	--	--

Образовни профил	Кувар
Разред	III
Наставни предмет	Општа туристичка географија изборни
Годишњи фонд часова	60
Недељни фонд часова	2

ЦИЉЕВИ:-Стицање знања о предмету ,задатку и циљевима туристичке географије и о елементима туристичких кретања

- Стицање знања о појму , врстама и атрактивностима туристичких вредности
- Усвајање знања о улози саобраћаја у туризму и њиховој узајамној повезаности
- Анализа утицаја економских и политичких организационих фактора на развој туризма
- Стицање знања о облицима ,врстама и правцима туристичких кретања
- Упознавање ученика са појмовима туристички локалитет , место , центар и регија
- Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Европе
- Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима осталих туристичких регија света
- Разумевање међусобног утицаја туризма и географске средине

ИСХОДИ Позавршетку теме ученик ће бити у стању да:	Садржај програма/ Тема/Област	Број часова				
		Теоријска настава	Вежбе	Настава у блоку	Практична настава	Укупан број часова
- Ученици знају да дефинишу туристичко географске појмове -Ученици знају да наведу елементе туристичких кретања	ПРОСТОР И ТУРИЗАМ	6				6
- Ученици знају да дефинишу туристичке вредности и њихива својства -Ученици знају да наведу врсте туристичких вредности -Ученици знају да наведу карактеристике природних и антропогених туристичких вредности	ТУРИСТИЧКЕ ВРЕДОСТИ	10				10
- Ученици знају да наведу врсте саобраћаја -Ученици познају вредности и недостатке појединих врста -Ученици знају да објасне улогу саобраћаја у повезивању туристичких и матичних места	САОБРАЋАЈ И ТУРИЗАМ	2				2

- Ученици знају да наведу поделу фактора туристичких кретања -Ученици знају да препознају утицај фактора на матична туристичка места -Ученици знају да примене знање о факторима на туристичке дестинације	ФАКТОРИ ТУРИСТИЧКИХ КРЕТАЊА	5				5
- Ученици знају да дефинишу туристичко кретање -Ученици знају да разликују врсте туристичких кретања -Ученици знају да опишу поједине облике туристичких кретања -Ученици знају да опишу правце туристичких кретања -Ученици познају најважније правце туристичких кретања	ТУРИСТИЧКА КРЕТАЊА И ТУРИСТИЧКИ ПРАВЦИ	6				6
- Ученици знају да наведу особености туристичког локалитета , места , центра и регије -Ученици знају да разликују појмове локалитет, центар , место и регија	ТУРИСТИЧКИ ЛОКАЛИТЕТИ ,МЕСТА ЦЕНТРИ И РЕГИЈЕ	2				2
: - Ученици знају да именују природне туристичке регије Европе и укаже на њихов положај -Ученици знају да опишу утицај природних и антропогених фактора на положаји атрактивност туристичких регија Европе -Ученици знају да користе географску карту као извор сазнања и информација -Ученици знају да издвоје специфичности туристичких регија Европе	ТУРИСТИЧКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	17				17
- Ученици знају да именују остале туристичке регије света и укажу на њихов географски положај -Ученици знају да опишу утицај природних и антропогених фактора на положај осталих туристичких регија света -Ученици знају да идентификују разлоге атрактивности осталих туристичких регија света -Ученици знају да издвоје специфичности осталих туристичких регија света	ОСТАЛЕ ТУРИСТИЧКЕ РЕГИЈЕ СВЕТА	9				9
- Ученици знају да објасне утицај туризма на географску средину -Ученици знају да наведу примере негативног и позитивног утицаја туризма на географску средину -Ученици знају да наведу савремене трендове у развоју туризма	САВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ И ПЕРСПЕКТИВЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА	3				3
Укупан број часова		60				60
Начини и поступци остваривања програма		Начини провере остварености образовних стандарда, исхода, циљева учења			Међупредметно повезивање и компетенције	

-Остваривање програма кроз непосредну наставу на часовима у школи дијалогском ,монологском методом ,затим методом показивања .радом на неким картама и коришћење презентација на задате теме ,коришћење материјала са интернета

-Кроз разговор на задату тему са ученицима , самостално укључивање ученика , .
-сналажење ученика на географској карти Србије и Света
- израда неме карте
-Укључивање ученика у гугл учионицу

Историја
Основи угоститељства и туризма
Економска географија
компетенција за учење;
- решавање проблема;
- рад са подацима и информацијама
-комуникација
-дигитална компетенција
- решавање проблема
-сарадња
-одговорно учење у демократском друштву
- одговоран однос према здрављу
-одговоран однос према околини
-предузимљивост и орјентација ка предузетништву

5.9. Изборни заједници предмети

5.9.1. Верска настава

Назив предмета	Верска настава		
Година наставе	Прва		
Недељни број часова	1		
Годишњи фонд	Од 32 до 37		
Тема и препоручени број часова за дату тему	Циљ теме	Исход теме	Начин остваривања исхода
Увод (2)	Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе	ученик ће моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 1.године средњошколског или гимназијског образовања; ·уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања; ·бити мотивисан да похађа часове православног катихизиса.	Катихизација као литургијска делатност заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика Теоријска настава се реализује у учионици ; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању ;
Бог откривења (6)	Пружити ученицима основ за разумевање да је творевина дело љубави Божје, да носи стваралачки печат Божји, да није случајно настала, нити је самобитна; Упознати ученике да је човек богочежњиво биће и да се Бог открива човеку ради заједнице са њим; Пружити ученицима знање о библијским, светоотачким и богослужбеним сведочанствима да је Бог Света Тројица;	моћи да наведе неке од примера Откривења Бога у Библији; · моћи да разуме и тумачи значење израза homo religiosus; · моћи да препозна изразе вере у Свету Тројицу у богослужбеним текстовима;	Теоријска настава се реализује у учионици ; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању

Вера, знање и богопознање (6)	<p>Оспособити ученика за разликовање знања које се односи на предмете и познања личности;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Указати ученицима да су вера и поверење предуслови сваког знања; · Упознати ученике са примерима вере и поверења у Бога библијских личности; · Оспособити ученике за разумевање да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; · Пружити ученицима основ за разумевање да се богопознање као лични доживљај Христа у Цркви разликује од „знања о Богу“. 	<p>бити подстакнут да непосредније учествује у богослужењу Цркве;</p> <ul style="list-style-type: none"> · моћи да промишља о личној одговорности у односу према Богу и ближњима; · моћи да разуме да се Божје Откривење дешава и данас у Цркви и свету; 	<p>Теоријска настава се реализује у учионици;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Хришћанин-човек цркве (8)	<p>Разговарати са ученицима о човековој потреби да припада заједници и како сприпадност остварује;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Оспособити ученике за правилно схватање појма Цркве као благодатне заједнице Бога и верних која се остварује у светој Литургији; · Указати ученицима да не постоје хришћани мимо Цркве; · Пружити ученицима основ за разумевање да је света Литургија извор спасења јер се у њој остварује пуноћа заједнице са Богом 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да увиди да хришћанин постоји превасходно као члан конкретне литургијске заједнице; · моћи да опише живот парохијске заједнице; · моћи у основним цртама да објасни да се учешћем у литургијском сабрању ступа на пут богопознања; · моћи да продискутује о православном схватању Цркве; · моћи да схвати да хришћанство подстиче човека на одговоран живот у заједници 	<p>Теоријска настава се реализује у учионици;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Свето Писмо-књига цркве (7)	<p>Упознати ученике са настанком и поделом</p>	<p>моћи да именује различите књиге Светог Писма;</p>	<p>Теоријска настава се реализује у учионици;</p>

	<p>Светог Писма; · Предочити ученицима да је Свето Писмо богонаднута књига; Упознати ученике да је Свето Писмо књига богослужбене заједнице (Старог и Новог Израиља); · Омогућити ученицима да појме континуитет Божјег Откривења у Старом и Новом Завету; · Указати ученицима да је за правилно тумачење Светог Писма неопходна укорененост у животу Цркве</p>	<p>моћи да наброји неке ауторе књига Светог Писма; моћи да истражује Свето Писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове; · знати да се посебност Светог Писма садржи у богонадахнутости; моћи да препозна карактер богонадахнутости Светог Писма кроз лично искуство надахњивања Светим Писмом; · моћи да наведе неке примере повезаности Старог и Новог Завета; · моћи да закључи да је Свето Писмо књига Цркве, а не појединца.</p>	<p>· Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању</p>
<p>Хришћански живот (8)</p>	<p>Пружити знање ученицима да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу, у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета; Оспособити ученика за разликовање народног и црквеног Предања и правилно доживљавање православног етоса који извире из литургијског начина постојања људи и природе; Развијање свести ученика о неопходности одговорног живота у заједници и ослобађања од егоцентризма;</p>	<p>моћи да увиди да постоји разлика између народног и црквеног предања и да заузме став према њима; · моћи да уочи да светост живота није могућа без истовремене заједнице са Богом и људима; · знати да су сви људи призвани да буду свети;</p>	<p>Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању</p>
<p>Начини провере остварености исхода</p>		<p>Међупредметна корелација и међупредметне компетенције</p>	

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика

- путем анкетних евалуационих листића;

- провером знања које ученици усвајају на часу и испитавањем ставова;

Оцењивање:

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;

- писмено испитивање;

- посматрање понашања ученика;

Међупредметна корелација са предметима:

Српски језик и књижевност,

Филозофија,

Историја,

Социологија,

Екологија,

Биологија,

Грађанско васпитање,

Музичко,

Ликовно

Међупредмете компетенције:

Компетенција за целоживорно учење,

Комуникација

Сарадња,

Одговорно учешће у демоктском друштву,

Одговоран однос према околини,

Естетичка компетенција

Назив предмета	Верска настава		
Година наставе	Друга		
Недељни број часова	1		
Годишњи фонд	Од 32 до 37		
Тема и препоручени број часова за дату тему	Циљ теме	Исход теме	Начин остваривања исхода
Увод (1)	<ul style="list-style-type: none"> · Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. године средњошколског или гимназијског образовања; · моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања 	<ul style="list-style-type: none"> · Настава се реализује кроз следеће облике наставе: · теоријска настава (35 часова) · практична настава (2 часа) · <u>Место реализације наставе</u> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;
Стварање света и човека (7)	<ul style="list-style-type: none"> · Омогућити ученицима да стекну неопходно знање да узрок постојања света јесте личност Бог Који слободно из љубави ствара свет; · Развијање свести код ученика о стварању човека по „икони и подобју Божјем“ · Оспособити ученике за разумевање да је свет и све што је у њему, створено за вечност, да буде причасник вечног Божјег живота; 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; · моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан; · моћи да објасни да је човек подобје Бога зато што је способан за заједницу; · моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; · бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света; · моћи да разликује особености створеног и нествореног; · моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; · моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према творевини Божјој 	<ul style="list-style-type: none"> · Настава се реализује кроз следеће облике наставе: · теоријска настава (35 часова) · практична настава (2 часа) · <u>Место реализације наставе</u> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању
Прародитељски грех (8)	<ul style="list-style-type: none"> · Пружити ученицима основ за разумевање прародитељског греха на основу библијског сведочанства, тумачења ^{Светих Отаца} ; · Ученицима предочити да се човеков промашај (грех) 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; · моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; · моћи да објасни каква је улога човека у остваривању назначења света; · моћи да просуди о важности учествовања у 	<ul style="list-style-type: none"> · Настава се реализује кроз следеће облике наставе: · теоријска настава (35 часова) · практична настава (2 часа) · <u>Место реализације наставе</u> · Теоријска настава се реализује у учионици;

	<p>састоји у одвајању човека и света од Бога;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Пружити ученицима основ за разумевање да спасење као превазилажење смрти и задобијање вечног живота, јесте повратак у заједницу с Богом. 	<p>литургијском сабрању за сопствено спасење;</p> <ul style="list-style-type: none"> · бити подстакнут да се одговорније односи према природи; · моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; · моћи да уочи значај покајања за своје спасење 	<ul style="list-style-type: none"> · Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању
<p>Свештена историја спасења (од Адама до Израилља) (17)</p>	<p>Омогућити ученицима да стекну знање о историјском току остварења Божјег плана о свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Пружити ученицима основ за разумевање да се у личности Исуса Христа испуњава оно што је откривено и речено у Старом Завету; · Предочити ученицима у чему се састоји разлика између Цркве као богочовечанске заједнице и других облика људских заједница; · Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји. Упознати ученике са значајем старозаветног празновања Пасхе као праслике молитвеног 	<p>моћи да, на примеру Вавилонске куле, схвати да ни једна људска заједница мимо Бога не води остварењу човековог назначења;</p> <ul style="list-style-type: none"> · моћи да разуме да је откривење Аврааму почетак остваривања Цркве у историји; · бити свестан да је за богопознање неопходан личан сусрет са Богом; · моћи да разуме да је обећање потомства дато Аврааму духовног карактера 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (35 часова) · практична настава (2 часа) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању
<p>Старозаветна ризница (4)</p>	<p>Омогућити ученицима доживљај старозаветне побожности;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Подстицати ученике на промишљање о незаменљивости и вредности сопствене личности; · Установити обим и квалитет знања и 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; · моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 2. разреда средње школе. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (35 часова) · практична настава (2 часа) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском

	разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса		сабрању
Начини провере остварености исхода		Међупредметна корелација и међупредметне компетенције	
<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика - путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитавањем ставова; <p>Оцењивање:</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; 		<p>Међупредметна корелација са предметима:</p> <p>Српски језик и књижевност, Филозофија, Историја, Социологија, Екологија, Биологија, Грађанско васпитање, Музичко, Ликовно</p> <p>Међупредмете компетенције:</p> <p>Компетенција за целоживорно учење, Комуникација Сарадња, Одговорно учешће у демоктском друштву, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција</p>	

Назив предмета	Верска настава		
Година наставе	Трећа		
Недељни број часова	1		
Годишњи фонд	Од 32 до 37		
Тема и препоручени број часова за дату тему	Циљ теме	Исход теме	Начин остваривања исхода
Увод (1)	<ul style="list-style-type: none"> · Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; · Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању 	<ul style="list-style-type: none"> · сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године средњошколског или гимназијског образовања; · уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (37 часова) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Христос истинити Бог и истинити човек (5)	<p>Ученицима пружити основ за разумевање значаја Христове личности и Његовог живота за наше спасење; · Протумачити ученицима Христова имена: Нови Адам, Месија и Емануил;</p> <p>Протумачити ученицима пролог Јеванђеља по Јовану;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Ученицима пружити основ за разумевање да је Христос потпуни Бог и потпуни човек; · Упознати ученике са теологијом иконе – да се на иконама пројављује историјска и есхатолошка димензија 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи ће разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил, Логос; · моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света; · моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу; · моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви представља Бог; · моћи да наведе основне разлике између слике и иконе. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (37 часова) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Приближило се Царство Божје (5)	<p>Пружити ученицима основ за разумевање да Христос доноси Царство Божје у свет;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Посматрати Христово учење о Блаженствима у савременом контексту; · Предочити ученицима 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; · моћи да увиде актуелност Христове проповеди; · знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје; · моћи да увиде како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (37 часова) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици;

	Христово учење о Царству Божјем; · Христова проповед има универзални карактер		· Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Где је Христос ту је Царство Божје (8)	· Упознати ученике да Христос у својој личности обједињује Царску, Првосвештеничку и Пророчку службу; · Подстаћи ученике на размишљање да је Христова смрт на Крсту крајњи израз љубави Бога према човеку; · Упознати ученике са есхатолошком димензијом свете Литургије; · Ученицима указати да је Христовим Вазнесењем	моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом «Видјехом свјет истиниј...»; · моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједништва; · моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века; · моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; · моћи да, причешћујући се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; · моћи да у основим цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; · моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу; · моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна	Настава се реализује кроз следеће облике наставе: · теоријска настава (37 часова) <u>Место реализације наставе</u> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Мој живот у Христу (4)	· Подстицати ученике на хришћански однос према свету, себи и ближњима указивањем на пример Христа чији је живот испуњем безусловном љубављу према сваком човеку; · Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима; · Упутити ученике да је основни смисао хришћанског етоса волети друге као што Христос воли нас;	· моћи да разуме да покајање (преумљење) значи постављање Царства Божјег за приоритет живота; · моћи да разуме да покајање подстиче човека да тражи Царство Божје; · знати да истински однос са Богом не сме бити формалистички; · бити свестан значаја испуњавања Христових заповести у свом животу; схватити да се учешћем на Литургији учествује у Царству Божјем.	Настава се реализује кроз следеће облике наставе: · теоријска настава (37 часова) <u>Место реализације наставе</u> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању

	<ul style="list-style-type: none"> · Омогућити ученицима основ за разумевање да Христов Закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин. 		
Светотајински живот Цркве (5)	<p>Омогућити ученицима да схвате да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у светим Тајнама;</p> <p><small>Упознати ученике да</small> човек Крштењем и Миропомазањем задобија еклисиолошку ипостас (црквени идентитет);</p> <ul style="list-style-type: none"> · Омогућити ученицима разумевање да су Исповест и Покајање обновљење благодати Крштења; · Указати ученицима да је свештеничка служба продужетак Христовог служења којим је Он спасао свет; · Указати ученицима да се учешћем у светим Тајнама постаје део Тела Христовог; · Развијати свест ученика да је света Литургија Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје. 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи на основном нивоу да тумачи новозаветна сведочанства о значају Крштења; · моћи да схвати да је Крштење прихватање позива на светост; · моћи да објасни да Миропомазање значипримање дарова Светог Духа за служење у Цркви; · моћи да схвати да су исповест и покајање повратак у наручје Очево и заједницу Цркве; · знати да су службе у Цркви дарови Духа Светога; · моћи да међусобно разликује различите службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон, лаик) и увиди њихову повезаност; · бити свестан да све Тајне свој смисао добијају у Литургији 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (37 часова) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању
Новозаветна ризница (8)	<p>Пружити ученицима основ за разумевање целокупног домостроја спасења на примеру анафоре Василија Великог;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Детаљно протумачити ученицима молитву Оче наш у контексту Литургије; · Пружити ученицима основ да повежу Христов однос према потребитима са харитативном делатношћу хришћана данас; · Предочити ученицима кроз јеванђелске текстове 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да препозна догађаје из историје спасења у Анафори Василија Великог; · моћи да тумачи молитву Оче наш као литургијску молитву; · моћи да разуме да братска хришћанска љубав своје порекло има у примеру Христове љубави; · бити свестан да хришћанско братољубље превазилази крвно и национално порекло; · моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 3. разреда средње школе. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (37 часова) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању

Начини провере остварености исхода	Међупредметна корелација и међупредметне компетенције
<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика - путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитавањем ставова; <p>Оцењивање:</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; 	<p>Међупредметна корелација са предметима:</p> <p>Српски језик и књижевност, Филозофија, Историја, Социологија, Екологија, Биологија, Грађанско васпитање, Музичко, Ликовно</p> <p>Међупредмете компетенције:</p> <p>Компетенција за целоживорно учење, Комуникација Сарадња, Одговорно учешће у демоктском друштву, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција</p>

Назив предмета	Верска настава		
Година наставе	Четврта		
Недељни број часова	1		
Годишњи фонд	Од 32 до 37		
Тема и препоручени број часова за дату тему	Циљ теме	Исход теме	Начин остваривања исхода
Увод (1)	<ul style="list-style-type: none"> · Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; · Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању. 	<p>сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 4. године средњошколског или гимназијског образовања;</p> <ul style="list-style-type: none"> · уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (31 часова) · практична настава (1 час) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;
За живот света (6)	<p>Пружити ученицима основ за разумевање да Литургија преображава свет уносећи у њега есхатолошку реалност;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Упознати ученике са садржајем и структуром свете Литургије; · Предочити ученицима значај активног учешћа у светој Литургији; · Нагласити ученицима да су хришћани позвани да у свету сведоче етос свете Литургије. 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да препознаје елементе свете Литургије; · моћи да препозна да је благодатно искуство Литургије предокушај Царства Божјег; · моћи да назре космолошки и есхатолошки карактер Литургије; · моћи да тумачи литургијску молитву после светог Причешћа; · моћи да схвати да се Причешћем задобија отпуштење грехова, љубав нелицемерна, смелост према Богу, усвојење Царства Божјег. · бити свестан да се његов живот у Цркви не ограничава на време служења свете Литургије 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (31 часова) · практична настава (1 час) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;
Историја и есхатологиј у Цркви (14)	<ul style="list-style-type: none"> · Представити ученицима хришћанско схватање историје као процес који у есхатону задобија свој смисао испуњење; · Упознати ученике са најважнијим догађајима из историје Цркве; · Упознати ученике са најзначајнијим елементима кирило 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да схвати да историја има есхатолошко усмерење; · моћи да схвати разлог за гоњење хришћана у римском царству; · моћи да схвати да нема суштинске разлике између светосавског и хришћанског етоса; · моћи да наброји неке српске светитеље и да објасне како су они служили Богу и ближњима; 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (31 часова) · практична настава (1 час) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;

	<p>методијевске традиције</p> <ul style="list-style-type: none"> · Нагласити ученицима да је Светосавље хришћански етос српског народа; · Упознати ученике да сеопредељење за Царство Небеско изражава на реалан начин: сведочењем Христа и личним животом; · Упознати ученике са богатством исихастичке праксе и богословља 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да доведе у везу виђење таворске светлости са исихастичком праксом; бити свестан могућности мистичког опита заједнице са Богом. 	
<p>Хришћанство у савременом свету (8)</p>	<p>Омогућити ученицима да изграде хришћански став према савременом схватању слободе, љубави, заједнице...;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Пружити ученицима основ за разумевање да хришћанска теорија и пракса носе снагу којом би могло да се одговори на најважнија искушења савременог света и човека; <p>Оспособити ученика да богословски размишља о биоетичким проблемима на основу одабраних примера;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Упознати ученике са различитим богословским поимањима болести; · Кроз разговор о болестима зависности подстаћи ученике да се одговорно суочавају са егзистенцијалним питањима; · Кроз дискусију о проблемима моралности у социолошким оквирима помоћи ученицима да изграде правилан етички став о томе 	<ul style="list-style-type: none"> · постати свестан да је егоизам суштински проблем човековог друштва, јер разара заједницу; · моћи да критички вреднује проблеме савремене цивилизације у светлу искуства Цркве (савремено схватање слободе, љубави, другог човека); · моћи да промишља о разлозима постојања болести и како се носити са њима са равославног становишта; · моћи да схвати да су болести зависности последица неиспуњености смислом и правим животним садржајима; · бити свестан да личност ниједног човека не сме да буде сведена на предмет, ствар или број; · бити свестан значаја јединствености, вредности и непоновљивости сопствене личности и личности других људи; <p>бити свестан да је деперсонализација исто што и десакрализација човека;</p> <ul style="list-style-type: none"> · моћи да увиди да је лек против опредмећења човека – искуство Цркве и да личност не постоји без заједнице слободе и љубави; · да схвати да је насиље немогуће ако је други за мене личност. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (31 часова) · практична настава (1 час) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;

<p>Тачно изложење православне вере (3)</p>	<p>Рекапитулирати и продубити знања ученика о основама православне вере;</p> <ul style="list-style-type: none"> · Помоћи ученицима да изврше синтезу досадашњих знања и разумевања о основама православне вере; · Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току циклуса школовања. 	<ul style="list-style-type: none"> · моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса. 	<p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> · теоријска настава (31 часова) · практична настава (1 час) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;
<p>Начини провере остварености исхода</p> <p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> · процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика - путем анкетних евалуационих листића; · провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <p>Оцењивање:</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> · усмено испитивање; · писмено испитивање; · посматрање понашања ученика; 		<p>Међупредметна корелација и међупредметне компетенције</p> <p><i>Међупредметна корелација са предметима:</i></p> <p>Српски језик и књижевност, Филозофија, Историја, Социологија, Екологија, Биологија, Грађанско васпитање, Музичко, Ликовно</p> <p><i>Међупредмете компетенције:</i></p> <p>Компетенција за целоживорно учење, Комуникација Сарадња, Одговорно учешће у демоктском друштву, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција</p>	

5.9.2. Грађанско васпитање

Назив предмета: Грађанско васпитање

Годишњи фонд часова: до 37

Разред: први

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Ја, ми и други	<ul style="list-style-type: none"> ● Подстицање ученика на међусобно упознавање ● Подстицање ученика да сагледају међусобне сличности и разлике и уваже их ● Развој негативног става према било ком облику дискриминације 	<ul style="list-style-type: none"> ● Анализира своје особине и да их представи другима ● Препозна, анализира сличности и разлике унутар групе ● Прихвати друге ученике и уважи њихову различитост ● Препозна предрасуде, стереотипе, дискриминацију, нетолеранцију по различитим основама ● Сагледа могуће последице нетолеранције, дискриминације, стереотипа, предрасуда и начине 	<ul style="list-style-type: none"> ● Лични идентитет ● Откривање и уважавање разлика ● Групна припадност ● Стереотипи и предрасуде ● Толеранција и дискриминација. 	<ul style="list-style-type: none"> ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава <p>Подела одељења на групе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Одељење се не дели на групе <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Настава се реализује у учионици. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Активности на првим часовима треба тако организовати да се обезбеди међусобно упознавање ученика, упознавање ученика са циљевима и наставним садржајима предмета, али и тако да наставник добије почетни увид у то са каквим знањима, ставовима и вештинама из области грађанског васпитања група располаже с обзиром да нису сви ученици у основној школи похађали наставу грађанског васпитања у истој мери. ● Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима
Комуникација у групи	<ul style="list-style-type: none"> ● Оспособљавање ученика за комуникацију у групи 	<ul style="list-style-type: none"> ● Искаже, образложи и брани мишљење аргументима ● Активно слуша ● Дебатuje и дискутује на неугрожавајући начин, уважавајући мишљење других ● Објасни разлику између дијалога и дебате ● Објасни разлоге и начине настанка гласина у свакодневној комуникацији 	<ul style="list-style-type: none"> ● Самопоузвано реаговање ● Гласине ● Неслушање, активно слушање ● Неоптужујуће поруке ● Изражавање мишљења ● Вођење дебате и дијалога 	

<p>ОДНОСИ У ГРУПИ/ ЗАЈЕДНИЦИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Оспособљавање ученика за рад у групи/ тиму и међусобну сарадњу ● Подстицање ученика да сукобе решавају на конструктиван начин и избегавају сукобе ● Оспособљавање ученика да препознају примере насиље у својој средини и преузму одговорност за сопствено понашање у таквој ситуацији 	<p>и објасни последице које изазивају гласине</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ради у групи/тиму ● Препозна предности групног/тимског рада ● Учествује у доношењу групних одлука ● Разликује могуће облике учешћа младих у друштвеном животу ● Објасни потребу и важност партиципације младих у друштвеном животу ● Објасни степене и облике учешћа младих у друштвеном животу ● Објасни разлоге, ток и последице сукоба ● Објасни ефекте конфликта на ток комуникације ● Уочи факторе који одређују понашање у ситуацијама конфликта ● Анализира сукоб из различитих углова, (препознаје потребе и страхове актера сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за обе стране у сукобу. ● Образложи предности конструктивног начине решавања сукоба ● Објасни значај посредовања у сукобу ● Препозна и објасни врсте насиља ● Идентификује и анализира узроке насиља у својој средини, међу 	<ul style="list-style-type: none"> ● Сарадња ● Групни рад ● Групно одлучивање ● Учешће младих: „Лествица партиципације” ● Радити заједно ● Динамика и исходи сукоба ● Стили поступача у конфликтима ● Сагледавање проблема из различитих углова ● Налажење решења ● Постизање договора ● Извини ● Посредовање ● Насиље у околини ● Вршњачко насиље ● Насиље у школи. ● Постизање мира 	<p>активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексјама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе. ● Дobar индикатор успешне наставе је способност ученика да адекватно примењују стечена знања и вештине и да у пракси изражавају ставове и вредности демократског друштва. ● Наставник треба да пружи неопходну помоћ и подршку ученицима у припреми и реализацији активности, а заједно са групом да обезбеди повратну информацију о њеној успешности. ● У реализацији овог програма наставник је извор знања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију. ● Повратна информација је од великог значаја не само за процес стицања сазнања, већ и за подстицање самопоуздања, учешћа у раду групе и мотивације за предмет ● За успешно реализовање наставе број ученика у групи не би требала да буде већа од 25 ученика. Оптималан број ученика је 15–20 ученика. <p>Праћење и вредновање</p> <p>Вредновање се вршити кроз праћење остварености исхода.</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ја, ми и други (10 часова) ● Комуникација у групи (11 часова) ● Односи у групи/заједници (16 часова).
---	--	---	---	--

		<p>вршњацима, школи</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Идентификује и анализира могуће начине реаговања појединца у ситуацијама вршњачког насиља, из позиције жртве и посматрача ● Прихвати одговорност за сопствено понашање		
--	--	--	--	--

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање ученика са врстама права и природом (универзалност, целовитост, недељивост) ● Упознавање ученика са начинима и механизмима заштите права ● Сагледавање значаја личног ангажовања у заштити сопствених права и права других људи 	<ul style="list-style-type: none"> ● Објасни значење и смисао људских права ● Разликује врсте људских права (лична, политичка, социјалноекономска, културна, здравствена права) ● Анализира и објашњава однос права и одговорности ● Објасни целовитост и узајамну повезаност људских права ● Објасни универзалност и развојност људских права ● Објашњава потребу посебне заштите права детета ● Проналази примере и показатеље остваривања и кршења људских права ● Процени положај појединца и друштвених група са аспекта људских права ● Објасни механизме и начине за заштиту људских права ● Анализира и тумачи основна међународна и домаћа документа из области људских права ● Објасни улогу најзначајнијих институција и процедуре заштите људских права 	<ul style="list-style-type: none"> ● Потребе и права ● Права и правила ● Права и закони ● Међународна документа о заштити права ● Права и вредности ● Врсте права ● Односи међу правима ● Сукоб права ● Дечја и људска права ● Конвенције и заступљеност права у штампи ● Одговорност одраслих ● Одговорност деце ● Кршење права детета ● Заштита права детета 	<ul style="list-style-type: none"> ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава Подела одељења на групе ● Одељење се не дели на групе Место реализације наставе ● Настава се реализује у учioniци Препоруке за реализацију наставе ● Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости. ● Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе. ● Дobar индикатор успешне наставе је способност ученика да адекватно примењују стечена знања и вештине и да у пракси изражавају ставове и вредности демократског друштва.

<p>ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВОЂЕЊЕ АКЦИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Подстицање ученика на активну партиципацију у животу школе ● Развијање вештина планирања акција 	<ul style="list-style-type: none"> ● Објасни улогу појединца и група у заштити људских права ● Идентификује проблеме у својој локалној заједници/ школи ● Анализира изабране проблеме, изучава их ● Предлаже активности и дискутује о њима са осталим члановима тима ● Сарађује са члановима тима и учествује у доношењу одлука ● Формулише циљеве и кораке акције ● Иницира активности, прати их и оцењује их ● Представи путем јавне презентацију нацрт акције и резултате акције 	<ul style="list-style-type: none"> ● Избор проблема ● Идентификација могућих решења ● Припрема нацрта акције ● Реализација акције (ван редовних часова и учионице) ● Анализа реализоване акције ● Представљање резултата акције 	<ul style="list-style-type: none"> ● Наставник треба да пружи неопходну помоћ и подршку ученицима у припреми и реализацији активности, а заједно са групом да обезбеди повратну информацију о њеној успешности. ● У реализацији овог програма наставник је извор знања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију. ● Повратна информација је од великог значаја не само за процес стицања сазнања, већ и за подстицање самопоуздања, учешћа у раду групе и мотивације за предмет ● За успешно реализовање наставе број ученика у групи не би требала да буде већа од 25 ученика. Оптималан број ученика је 15–20 ученика. <p>Праћење и вредновање</p> <p>Вредновање се вршити кроз праћење остварености исхода.</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Права и одговорности (18 часова) ● Планирање и извођење акције (18 часова).
---	--	---	---	---

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ДЕМОКРАТИЈА И ПОЛИТИКА	<ul style="list-style-type: none"> ● Разумевање појмова демократија, политика, власт, грађански живот ● Упознавање са механизмима функционисања демократије и институцијама демократије ● Сагледавање значаја и начина контроле и ограничења власти у демократији 	<ul style="list-style-type: none"> ● Објасни појмове демократија, политика, власт, грађански живот ● Наведите разлике између демократског и недемократског начина одлучивања ● Објасни разлике између непосредне и посредне демократије ● Анализира различите начине ограничавања власти ● Разликује надлежности законодавне, извршне и судске власти 	<ul style="list-style-type: none"> ● Демократија, политика и власт ● Функционисања институције демократије ● Механизми и начини контроле и ограничења власти у демократском поретку 	<ul style="list-style-type: none"> ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава Подела одељења на групе ● Одељење се не дели на групе Место реализације наставе ● Настава се реализује у учионици. Препоруке за реализацију наставе ● Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости. ● Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе. ● Дobar индикатор успешне наставе је способност ученика да адекватно примењују стечена знања и вештине и да у пракси изражавају ставове и вредности демократског друштва. ● Наставник треба да пружи неопходну помоћ и подршку ученицима у припреми и реализацији
ГРАЂАНИН И ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> ● Сагледавање улоге грађанина/грађанке у демократском друштву ● Упознање се са радом локалне самоуправе ● Сагледавање улоге и карактеристика цивилног друштва у демократији ● Сагледавање значаја 	<ul style="list-style-type: none"> ● Разуме политичко одређење појма грађанин/грађанка ● Разуме значај поштовања закона у демократској држави ● Објасни улогу локалне самоуправе и послове којима се она бави 	<ul style="list-style-type: none"> ● Однос државе и грађанског друштва ● Појам грађанина ● Значај и начин учествовања грађанина у политици ● Улога грађана у остваривању права 	

	<p>и начина учествовања грађанина/грађанке у политици</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Објасни карактеристике и улогу цивилног друштва ● Наведите могућности утицаја грађана на власт, правни и политички систем (различите форме грађанског удруживања, различите форме грађанских иницијатива и акција) ● Идентификује и анализира факторе који ометају/подстичу демократски развој друштва 		<p>активности, а заједно са групом да обезбеди повратну информацију о њеној успешности.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● У реализацији овог програма наставник је извор знања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију. ● Повратна информација је од великог значаја не само за процес стицања сазнања, већ и за подстицање самопоуздања, учешћа у раду групе и мотивације за предмет ● За успешно реализовање наставе број ученика у групи не би требала да буде већа од 25 ученика. Оптималан број ученика је 15–20 ученика <p>Праћење и вредновање</p> <p>Вредновање се вршити кроз праћење остварености исхода.</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Демократија и политика (6 часова) ● Грађанин и друштво (9 часова) ● Грађанска и политичка права и право на грађанску иницијативу (10 часова) ● Планирање конкретне акције (10 часова).
<p>ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА И ПРАВО НА ГРАЂАНСКУ ИНИЦИЈАТИВУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање ученика са суштином грађанских права и правом на грађанску иницијативу ● Сагледавање улоге грађана у остваривању људских права у демократском друштву ● Сагледавање неопходности и начина активног учешћа грађана у демократском друштву 	<ul style="list-style-type: none"> ● Објасни појам људских права ● Наведите врсте људских права и објасни њихов садржај ● Анализира представљање људских права у актуелним медијима ● Објасни улогу појединца у заштити и остваривању људских права ● Објасни појам грађанске иницијативе ● Наведите надлежности општине и послове којима се она бави ● Разликује формалну од неформалне иницијативе ● Наведите форму и садржај 	<ul style="list-style-type: none"> ● Право на грађанску иницијативу ● Партиципација грађана у процесу доношења одлука и право на самоорганизовање грађана ● Улога невладиних организација 	

		<p>формалног предлога грађанске иницијативе</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Наведете структуру, функционисање, правила и процедуре рада Скупштине ● Изведе симулацију заседања Скупштине поштујући све процедуре у процесу доношења одлука на предлог грађана ● Објасни појам, карактеристике, улогу и врсте удруживања грађана ● Идентификује и анализира активности и акције удружења грађана у својој локалној заједници. 		
<p>ПЛАНИРАЊЕ КОНКРЕТНЕ АКЦИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Подстицање и оспособљавање ученика за планирање заједничких акција и пројеката у локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> ● Идентификује проблеме у својој локалној заједници ● Анализира изабране проблеме, изучава их ● Предлаже активности и дискутује о њима са осталим члановима тима ● Сарађује са члановима тима и учествује у доношењу одлука ● Формулише циљеве и кораке акције 	<ul style="list-style-type: none"> ● Избор проблема ● Идентификација могућих решења ● Припрема нацрта акције ● Реализација акције (ван редовних часова и учионице) ● Анализа реализоване акције ● Представљање резултата акције 	

		• Иницира активности ,прати их и оцењује • Представи путем јавне презентацију нацрт акције и резултате акције		

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>СВЕТ ИНФОРМАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са могућностима које Закон о слободном приступу информацијама пружа у остваривању људских права и слобода Оспособљавање ученика да самостално траже и долазе до информација од јавног значаја Разумевање улоге и значаја медија у савременом друштву Развијање критичког односа према медијима и информација добијених преко различитих медија 	<ul style="list-style-type: none"> Објасни значај постојања права на слободан приступ информацијама Објасни појам јавне информације и идентификује информације које су од јавног значаја и које грађанин може да добије по Закону Наведе основне одредбе Закон о слободном приступу информацијама и објасни улогу повереника Наведе процедуру подношења захтева за приступ информацијама од јавног значаја Попуни образац и тражи информацију од јавног значаја Анализира информације које добија преко различитих медија Тражи, пронађе и даје информацију Открива примере манипулације у медијима Објасни значај објективности и веродостојности информација 	<ul style="list-style-type: none"> Извори информација Појам јавне информације Приступ информацијама- основна правила и ограничења Заштита права на информисање- улога повереника Процедура подношења захтева за приступ информацијама Медији као извор информација-питање веродостојности Разумевање и тумачење медијских порука Механизми медијске манипулације Утицај тачке гледишта на објективност информација Селекција информација: објективност као одговорност 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе Место реализације наставе Настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексјама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости. Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе. Добар индикатор успешне наставе је способност ученика да адекватно примењују стечена знања и вештине и да у пракси изражавају ставове и вредности демократског друштва.
<p>СВЕТ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разуме важност дефинисања професионалних циљева и планирање 	<ul style="list-style-type: none"> Разуме значај поштовања социјално-економских права Поставља циљеве личног развоја и планира свој развој 	<ul style="list-style-type: none"> Планирање каријере и улазак у свет рада Самопроцена и вештина 	

ВАЊА И РАДА

<p>каријере</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Развијање вештине тражења информација значајних за професионално образовање и укључивање у свет рада ● Оснаживање ученика да постављају циљеве личног развоја и планирају свој професионални развој	<ul style="list-style-type: none"> ● Анализира сопствене способности особине и вештине значајне за даљи професионални развој ● Активно тражи информације значајне за даљи професионални развој ● Напише личну радну биографију ● Представи своје личне карактеристике приликом разговора са послодавцем	<p>представљања личних карактеристика од значаја за даље професионално образовање и рад</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Разговор са послодавцем ● Тражење информација значајних за професионално образовање и тражење посла	<ul style="list-style-type: none"> ● Наставник треба да пружи неопходну помоћ и подршку ученицима у припреми и реализацији активности, а заједно са групом да обезбеди повратну информацију о њеној успешности. ● У реализацији овог програма наставник је извор знања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију. ● Повратна информација је од великог значаја не само за процес стицања сазнања, већ и за подстицање самопоуздања, учешћа у раду групе и мотивације за предмет ● За успешно реализовање наставе број ученика у групи не би требала да буде већа од 25 ученика. Оптималан број ученика је 15–20 ученика. <p>Праћење и вредновање</p> <p>Вредновање се вршити кроз праћење остварености исхода.</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Свет информација (15 часова) ● Свет професионалног образовања и рада (16 часова).
---	--	---	---

5.10. Стандади постигнућа

5.10.1. Српски језик и књижевност

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
УВОД У ПРОУЧАВАЊЕ У КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА	2.СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних ¹ и неуметничких ² текстова предвиђених програмом.	2.СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. 2.СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела	2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма
КЊИЖЕВНОСТ СТАРОГ ВЕКА	2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. 2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. 2.СЈК.1.2.8. Користи препоручену секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) и	2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности. 2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).	2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности. 2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста. 2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом

доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом.

2.СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

СРЕДЊОВЕКОВНА КЊИЖЕВНОСТ

2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.

2.СЈК.1.2.8. Користи препоручену секундарну литературу

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме

избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у

	<p>(књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) и доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом.</p> <p>2.СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.</p>	<p>приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).</p>	<p>књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.</p> <p>2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике</p>
<p>НАРОДНА КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.</p> <p>2.СЈК.1.2.8. Користи препоручену секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) и доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом.</p> <p>2.СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.</p>	<p>2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p> <p>2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).</p>	<p>2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.</p> <p>2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике</p>
<p>ХУМАНИЗАМ И РЕНЕСАНСА</p>	<p>2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.</p> <p>2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме</p>	<p>2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p>	<p>2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p> <p>2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у</p>

ОПШТИ ПОЈМОВИ О ЈЕЗИКУ

у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.

2.СЈК.1.2.8. Користи препоручену секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) и доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом.

2.СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

2.СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има); поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак);

2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).

2.СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има

књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.1.1. Разуме да постоји тесна веза између језика и мишљења; јасан му је појам категоризације; познаје конверзационе максиме (квалитета, квантитета, релевантности и начина); разуме појам

препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете.

основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално.

2.СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст.

2.СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначења сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника).

информативне актуализације реченице и зна како се она постиже; јасан му је појам текстуалне кохезије.

ФОНЕТИКА

2.СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика; има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје

2.СЈК.3.1.2. При подели речи на слоге позива се на правила; акцентује једноставније примере.

	<p>најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба</p>		
<p>ПРАВОПИС</p>	<p>2.СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента.</p>	<p>2.СЈК.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.</p>	<p>2.СЈК.3.3.3. Композиционо и логички складно пише стручни текст на теме из књижевности и језика, као и новински чланак.</p>
<p>КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА</p>	<p>.СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања,</p>	<p>2.СЈК.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника; процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша</p>	<p>2.СЈК.3.3.1. Дискутује о сложеним темама из језика, књижевности и културе; дискутује о смислу и вредностима књижевних текстова и о сврси и вредностима неуметничких текстова користећи стручну терминологију.</p> <p>2.СЈК.3.3.2. Излаже (у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом) и пише о темама из области језика,</p>

поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикалацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке.

2.СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст.

2СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем

критички, процењујући говорникову аргументацију и објективност.

књижевности и културе; има развијене говорничке (ораторске) вештине; претпоставља различите ставове аудиторијума и у складу с тим проблематизује поједине садржаје; препознаје и анализира вербалну и невербалну реакцију саговорника односно аудиторијума и томе прилагођава свој говор; слушајући говорника, процењује садржину и форму његовог говора и начин говорења.

БАРОК, КЛАСИЦИЗАМ, ПРОСВЕТИТЕЉСТВО

Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце.

2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.

2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноторијски контекст.

2.СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире

2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).

2.СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела.

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2013 14 школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

			<p>2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.</p> <p>2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).</p> <p>2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.</p>
РОМАНТИЗАМ	<p>2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.</p> <p>2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене</p>	<p>2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).</p> <p>2.СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних</p>	<p>2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о</p>

проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.

2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.

2.СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире

дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела.

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да

стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2013 14 школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама

аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и

РЕАЛИЗАМ

2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргуменује примарним текстом.

2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.

2.СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргуменује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире

2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).

2.СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела.

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико

сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује

одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2013 14 школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација

МОРФОЛОГИЈА

2.СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс,

2.СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује

у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.1.3. Има детаљнија знања о морфологији у ужем смислу и творби речи у српском језику (дели реч на творбене морфеме у сложенијим случајевима и именује те морфеме).

	<p>творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи</p>	<p>норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима.</p>	
<p>ПРАВОПИС</p>	<p>2СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднасловe, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце.</p>	<p>2.СЈК.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.</p>	<p>2.СЈК.3.3.3. Композиционо и логички складно пише стручни текст на теме из књижевности и језика, као и новински чланак. 2.СЈК.3.3.5. Продубљено критички промишља сложенији текст: процењује колико сложенији експозиторни текст успешно преноси информације публици којој је намењен, уочавајући које информације недостају; издваја доказну грађу на којој аутор аргументативног текста заснива своје ставове и одређује средства којима их износи; запажа ауторове грешке у закључивању и сл.</p>
<p>КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА</p>	<p>2.СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања,</p>	<p>2.СЈК.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника; процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша критички, процењујући говорникову</p>	<p>2.СЈК.3.3.5. Продубљено критички промишља сложенији текст: процењује колико сложенији експозиторни текст успешно преноси информације публици којој је намењен, уочавајући које информације недостају; издваја доказну грађу на којој аутор аргументативног текста заснива своје ставове и одређује средства којима их износи; запажа ауторове грешке у закључивању и сл</p>

МОДЕРНА

поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке.

- 2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.
- 2СЈК.1.2.3. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.
- 2.СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире.
- 2.СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе.
- 2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха,

аргументацију и објективност.

- 2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.
- 2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.
- 2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.
- 2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке,

- 2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.
- 2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2013 14 школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и

**КЊИЖЕВНОСТ ИЗМЕЂУ
ДВА РАТА**

2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и

књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног

контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.

2.СЈК.1.2.3. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире.

2.СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе.

2.СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2013 14 школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и

школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2013 14 школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу

			(књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).
			2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални идентитет.
ТВОРБА РЕЧИ	2.СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи.	2.СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима	2.СЈК.3.1.3. Има детаљнија знања о морфологији у ужем смислу и творби речи у српском језику (дели реч на творбене морфеме у сложенијим случајевима и именује те морфеме).
ЛЕКСИКОЛОГИЈА	2.СЈК.1.1.6. Има лексички фонд који је у складу са средњим нивоом образовања; прави	2СЈК.2.1.6. Има богат и уразноличен лексички фонд (укључујући и интелектуалну и	2.СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка.

разлику између формалне и неформалне лексике и употребљава их у складу са Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета; има основна знања о значењу речи; познаје основне лексичке односе (синонимију, антонимију, хомонимију); познаје метафору као лексички механизам; нема одбојност према речима страног порекла, али их не прихвата некритички и аутоматски; познаје појам термина и фразеологизма; познаје најважније речнике српског језика и уме да се њима користи.

2.СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем
Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце.

интернационалну лексику и познавање најфреквентнијих интернационалних префикса и суфикса). Тај фонд употребљава у складу с приликом; види језик као низ могућности које му служе да изрази индивидуално искуство и усмерен је ка богаћењу сопственог речника; познаје хиперонимију/хипонимију, паронимију; разликује лексичке слојеве; познаје метонимију као лексички механизам.

2.СЈК.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.

2.СЈК.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника;

2.СЈК.3.3.3. Композиционо и логички складно пише стручни текст на теме из књижевности и језика, као и новински чланак.

ПРАВОПИС

КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА

2.СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и

неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке.

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.
2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.
2.СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних¹ и неуметничких текстова предвиђених програмом.

процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша критички, процењујући говорникову аргументацију и објективност.

2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).

2.СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела.

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно

САВРЕМЕНА ПОЕЗИЈА

2СЈК.1.2.3. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национални

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи

САВРЕМЕНА ПРОЗА

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине

<p>аргентује примарним текстом.</p> <p>2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноторијски контекст.</p> <p>2.СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних¹ и неуметничких текстова предвиђених програмом.</p> <p>2СЈК.1.2.3. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.</p> <p>2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргентује примарним текстом.</p>	<p>књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.</p> <p>2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).</p> <p>2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p> <p>2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргентује своје ставове на основу примарног текста.</p> <p>2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.</p>	<p>књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноторијском контексту.</p> <p>2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.</p> <p>2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.</p> <p>2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и</p>
---	---	---

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку

васпитања у делу општеобразовних предмета процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

САВРЕМЕНА ДРАМА

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргуменује примарним текстом.

2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у

контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.

2.СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних¹ и неуметничких текстова предвиђених програмом.

2СЈК.1.2.3. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргуменује примарним текстом.

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национа

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и

у развоју српске и светске књижевности.

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку

књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

**КЛАСИЦИ СВЕТСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ**

2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.
2.СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.
2.СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национа

2.СЈК.3.2.1. Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевнонаучна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевнонаучне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском

везу са примерима из књижевних¹ и неуметничких текстова предвиђених програмом.

2СЈК.1.2.3. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.
2.СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргуменује примарним текстом.

колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргуменује своје ставове на основу примарног текста.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих

контексту.

2.СЈК.3.2.2. Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.

2.СЈК.3.2.3. У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

2.СЈК.3.2.4. Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектуре и изван Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.

2.СЈК.3.2.5. Разуме основне елементе књижевности као дискурса (пореди нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског

књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку

и фиктивног итд.) у односу на остале друштвене дискурсе и та сазнања употребљава у тумачењу књижевних дела.

2.СЈК.3.2.6. Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2.СЈК.3.2.7. Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.

2.СЈК.3.2.8. У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску).

2.СЈК.3.2.9. На основу дела српске и светске књижевности (у обавезном и сопственом избору) и секундарне литературе шири читалачка знања, примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај,

			истраживање, стваралаштво); развија језички, литерарни, културни и национа
СИНТАКСА	<p>2.СЈК.1.1.6. Има лексички фонд који је у складу са средњим нивоом образовања; прави разлику између формалне и неформалне лексике и употребљава их у складу са Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета приликом; има основна знања о значењу речи; познаје основне лексичке односе (синонимију, антонимију, хомонимију); познаје метафору као лексички механизам; нема одбојност према речима страног порекла, али их не прихвата некритички и аутоматски; познаје појам термина и фразеологизма; познаје најважније речнике српског језика и уме да се њима користи</p> <p>2.СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима и проширене прилошким одредбама.</p>	<p>2.СЈК.2.1.5. Користи се свим синтаксичким могућностима српског језика; разликује безличне и личне реченице; анализира реченице грађене по различитим моделима; има шира знања о синтагми; препознаје основне врсте зависних предикатских реченица (типични случајеви); зна основно о напоредним односима, конгруенцији и негацији; разликује врсте независних предикатских реченица; разуме појам елипсе; има основна знања о употреби падежа и глаголских облика.</p> <p>2СЈК.2.1.6. Има богат и уразноличен лексички фонд (укључујући и интелектуалну и интернационалну лексику и познавање најфреквентнијих интернационалних префикса и суфикса). Тај фонд употребљава у складу с приликом; види језик као низ могућности које му служе да изрази индивидуално искуство и усмерен је ка богаћењу сопственог речника; познаје хиперонимију/хипонимију, паронимију; разликује лексичке слојеве; познаје метонимију као лексички механизам.</p>	<p>2.СЈК.3.1.4. Има детаљнија знања о употреби падежа и глаголских облика; уме да анализира компликованије реченице грађене по различитим моделима; познаје специјалне независне реченице; познаје различита решења у вези с конгруенцијом.</p> <p>2.СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка.</p>
ПРАВОПИС	<p>2СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем</p> <p>Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и</p>	<p>2.СЈК.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере;</p>	<p>2.СЈК.3.3.5. Продубљено критички промишља сложенији текст: процењује колико сложенији експозиторни текст успешно преноси информације публици којој је намењен, уочавајући које информације недостају; издваја доказну грађу на којој аутор аргументативног текста заснива</p>

КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА

библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце.

2.СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке.

2.СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој

учава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом

2.СЈК.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника; процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша критички, процењујући говорникову аргументацију и објективност.

своје ставове и одређује средства којима их износи; запажа ауторове грешке у закључивању и сл.

2.СЈК.3.3.1. Дискутује о сложеним темама из језика, књижевности и културе; дискутује о смислу и вредностима књижевних текстова и о сврси и вредностима неуметничких текстова користећи стручну терминологију.

2.СЈК.3.3.2. Излаже (у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом) и пише о темама из области језика, књижевности и културе; има развијене говорничке (ораторске) вештине; претпоставља различите ставове аудиторијума и у складу с тим проблематизује поједине садржаје; препознаје и анализира вербалну и невербалну реакцију саговорника односно аудиторијума и томе прилагођава свој говор; слушајући говорника, процењује садржину и форму његовог говора и начин говорења.

теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин;
разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени
и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом);
уме
укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела;
сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне
или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст.

2.СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе.

2.СЈК.1.3.5. Има способност и навику да у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...) чита текстове средње тежине (књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности, текстове из медија³); примењује предложене стратегије

читања.

2.СЈК.1.3.6. Разуме књижевни и неуметнички текст средње сложености: препознаје

њихову сврху, проналази експлицитне и имплицитне информације, издваја главне идеје

3 Текстови који су погодни за обраду градива из језика и књижевности.

Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и

васпитања у делу општеобразовних предмета; прати развој одређене идеје у тексту; пореди основне информације и идеје из

двају или више текстова.

2.СЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености:

разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да

ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје

говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

2.СЈК.1.3.8. Препознаје структуру,

различите елементе, стилске одлике
(експресивност,
сликовитост, метафоричност) књижевног и
неуметничког текста; препознаје
конотативно значење речи у датом
контексту и разуме сврху конотативног
значења у
књижевном и неуметничком тексту;
одређује значење непознате речи на основу
контекста и творбеног модела; разуме
значај читања за богаћење лексичког фонда

5.10.2. Енглески језик

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ

Основни ниво

Ученик користи страни језик у мери која му помаже да разуме садржај усмене поруке и кратке једноставне информације у вези са личним интересовањем и познатим областима и активностима. Учествоје у уобичајеном, свакодневном разговору, чита и проналази жељену информацију у текстовима са темом од непосредног личног интереса. Пише о различитим аспектима из непосредног окружења и ради сопствених потреба.

Ученик разуме уобичајене изразе и схвата општи смисао свакодневне комуникације изговорене споро и разговетно. Користећи основно лингвистичко знање, чита краће текстове написане стандардним језиком, разноврсног садржаја из свакодневног живота и/или блиских области или струке, у којима преовлађују фреквентне речи и изрази.

Ученик у свакодневним ситуацијама пише или даје усмена упутства, писмено или усмено размењује информације о уобичајеним општим и блиским темама. Користећи једноставне изразе, фразе и језичке структуре, пише кратке забелешке, поруке и писма, и/или према моделу пише једноставне текстове нпр. описе особа и догађаја из познатих области.

Средњи ниво

Ученик користи страни језик да разуме суштину текста или да учествује у разговору или дискусији (нпр. школа, забава, спорт); сналази се у не/предвидивим ситуацијама када му је неопходно да користи страни језик и/или да у кратком усменом излагању оствари свој интерес. Пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања.

Ученик разуме основне елементе разговетног говора у свакодневним ситуацијама и једноставна излагања и презентације из блиских области изговорене стандардним језиком и релативно споро. У тексту, из домена личног интересовања и делатности, у коме преовлађују сложене језичке структуре, ученик разуме општи смисао и допунске информације, користећи различите технике/врсте читања.

Ученик без припреме започиње и води разговор, износи усмено или писмено мишљење о темама из домена личног интересовања, образовања, културе и сл. Користећи разноврсне језичке структуре, шири фонд речи и изрази, ученик усмено или писмено извештава, излаже и/или према упутству пише компактни текст поштујући правописну норму и основна правила организације текста.

Напредни ниво

Ученик користи страни језик да активно учествује у усменој комуникацији; да прати дужу и сложенија излагања или дискусије о конкретним или апстрактним темама из познатих општих или стручних тематских области, као и да објашњава своје ставове и/или образлаже различите предлоге. Чита и пише текстове о широком спектру тема у складу са општим и властитим интересовањима.

Ученик разуме суштину и детаље опширнијих излагања или разговора у којима се користи стандардни језик, мења ритам, стил и тон разговора, а у вези са садржајима из ширег интересовања ученика. Ученик разуме дуже текстове различитог садржаја (нпр. адаптирана или оригинална прозна књижевна дела, актуелни новински чланци и извештаји); брзину и технику читања подешава према тексту који чита.

Ученик са сигурношћу, течно и спонтано, учествује у усменој или писменој комуникацији, говори, извештава, преводи и/или самостално пише текстове о темама и садржајима из ширег круга интересовања; користећи информације и аргументе из различитих извора, износи ставове и преноси мишљење, размењује, проверава и потврђује информације. Ученик према потреби води формалну или неформалну преписку, доследно примењујући правописну норму, језичка правила и правила организације текста.

СПЕЦИФИЧНА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: РЕЦЕПЦИЈА (СЛУШАЊЕ И ЧИТАЊЕ)

СПЕЦИФИЧНА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: ПРОДУКЦИЈА (ГОВОР И ПИСАЊЕ)

1. ОБЛАСТ ЈЕЗИЧКЕ ВЕШТИНЕ - СЛУШАЊЕ

2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако.
2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.
2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.
2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).

2. ОБЛАСТ ЈЕЗИЧКЕ ВЕШТИНЕ - ЧИТАЊЕ

2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.
2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).
2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.
2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).
2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.
2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту.
2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.
2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.

2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.
2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.
2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.
2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).
2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).
2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.
2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.
2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота.

2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.
2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.
2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.
2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).
2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.
2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. ОБЛАСТ ЈЕЗИЧКЕ ВЕШТИНЕ - ГОВОР

2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљување).

2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.

2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.

2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).

2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.

2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.

2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.

4. ОБЛАСТ ЈЕЗИЧКЕ ВЕШТИНЕ - ПИСАЊЕ

2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).

2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).

2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.

2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава.

2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.

2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.

2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.

2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).

2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.

2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.

2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.

2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.

2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.

2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.

2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.

2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.

2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.

2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника.

2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.

2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.

2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).

2.СТ.3.3.5. Упоређује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.

2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.

2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.

2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.

2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.

2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр.

5. ОБЛАСТ ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ

2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.
2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.
2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.
2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору.
2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.
2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.

2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.
2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.
2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.
2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.
2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.

препричава, описује, систематизује и сл.).

2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.
2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре.
2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.
2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.

5.10.3. Математика

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ

АЛГЕБРА

	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	<p>2.МА.1.1.1. Користи природне, целе, рационале и реалне бројеве, различите записе тих бројева и преводи их из једног записа у други.</p> <p>2.МА.1.1.2. Израчунава вредност бројевног израза у коме се појављују сабирање, одузимање, множење, дељење, степеновање и кореновање и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.1.1.3. Примењује правила заокругљивања бројева и процењује вредност израза у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.1.1.4. Трансформише једноставне алгебарске изразе.</p> <p>2.МА.1.1.5. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне и квадратне једначине.</p> <p>2.МА.1.1.6. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне неједначине и једноставне квадратне неједначине.</p> <p>2.МА.1.1.7. Решава једноставне проблеме који се свде на систем две линеарне једначине са две непознате.</p> <p>2.МА.1.1.8. Зна и разуме основне логичке и скуповне операције и користи их .</p>	<p>2.МА.2.1.1. Преводи бројеве из једног бројног система у други.</p> <p>2.МА.2.1.2. Разуме појам комплексног броја, представља га у равни и зна основне операције са комплексним бројевима.</p> <p>2.МА.2.1.3. Израчунава вредност израза у коме се појављују и елементарне функције и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.2.1.4. Рачуна са приближним бројевима и процењује грешку.</p> <p>2.МА.2.1.5. Трансформише алгебарске изразе.</p> <p>2.МА.2.1.6. Решава проблеме који се свде на једначине у којима се појављују елементарне функције .</p> <p>2.МА.2.1.7. Решава квадратне и једноставне рационалне неједначине.</p> <p>2.МА.2.1.8. Решава проблеме који се свде на системе линеарних једначина са највише три непознате.</p> <p>2.МА.2.1.9. Зна и користи логичке и скуповне операције, исказни рачун и појам релације (посебно поретка и еквиваленције).</p>	<p>2.МА.3.1.1. Комплексне бројеве представља у тригонометријском и експоненцијалном облику и рачуна вредност израза са комплексним бројевима.</p> <p>2.МА.3.1.2. Израчунава вредност израза користећи својства операција и функција.</p> <p>2.МА.3.1.3. Трансформише алгебарске изразе, доказује једнакости и неједнакости.</p> <p>2.МА.3.1.4. Решава једначине са параметрима.</p> <p>2.МА.3.1.5. Решава неједначине користећи основна својства елементарних функција.</p> <p>2.МА.3.1.6. Решава системе линеарних једначина са и без параметара и једноставне системе нелинеарних једначина.</p>
	<p>2.МА.1.2.1. Разуме концепте подударности и сличности геометријских објеката, симетрије, транслације и ротације у равни.</p> <p>2.МА.1.2.2. Израчунава и процењује растојања, обиме и површине геометријских фигура у равни користећи формуле.</p>	<p>2.МА.2.2.1. Решава проблеме и доноси закључке користећи основна геометријска тврђења, метричка својства и распоред геометријских објеката.</p> <p>2.МА.2.2.2. Уочава равне пресеке геометријских фигура у простору и</p>	<p>2.МА.3.2.1. Примењује основне теореме планиметрије и њихове последице у решавању проблема и у доказивању геометријских тврђења.</p> <p>2.МА.3.2.2. Решава геометријске проблеме и доноси закључке користећи изометријске</p>

ГЕОМЕТРИЈА

НИЗОВИ, ФУНКЦИЈЕ, ИЗВОДИ И ИНТЕГРАЛИ

2.МА.1.2.3. Израчунава и процењује површине и запремине геометријских тела у простору, користећи формуле. 2.МА.1.2.4. Користи координатни систем за представљање једноставних геометријских објеката у равни. 2.МА.1.2.5. Препознаје криве другог реда. 2.МА.1.2.6. Разуме појам вектора, зна основне операције са векторима и примењује их. 2.МА.1.2.7. Примењује тригонометрију правоуглог троугла у једноставним реалним ситуацијама.

2.МА.1.2.8. Уме да реализује и примени једноставне геометријске конструкције

2.МА.1.3.1. Препознаје правилност у низу података (аритметички и геометријски низ,...), израчунава чланове који недостају, као и суму коначног броја чланова низа. 2.МА.1.3.2. Разуме појам, израчунава вредност, користи и скицира график линеарне, квадратне, степене, експоненцијалне, логаритамске и тригонометријских функција синуса и косинуса. 2.МА.1.3.3. Анализира графички представљене функције (одређује нуле, знак, интервале монотоности, екстремне вредности и тумачи их у реалном контексту).

рачуна њихову површину. 2.МА.2.2.3. Решава једноставне проблеме користећи једначину праве и криве другог реда. 2.МА.2.2.4. Примењује својства вектора при решавању проблема. 2.МА.2.2.5. Примењује тригонометријске функције у једноставним реалним ситуацијама

2.МА.2.3.1. Решава проблеме користећи својства аритметичког и геометријског низа, примењује математичку индукцију и израз за суму бесконачног геометријског низа у једноставним случајевима.

2.МА.2.3.2. Разуме концепт конвергенције низа и израчунава граничну вредност низа у једноставним случајевима.

2.МА.2.3.3. Уме да скицира графике елементарних функција и да их трансформише користећи транслације и дилатације дуж координатних оса.

2.МА.2.3.4. Решава проблеме користећи основна својства функција (област дефинисаности, периодичност, парност, монотоност, ...).

2.МА.2.3.5. Разуме концепт непрекидности и израчунава једноставне граничне вредности функција.

2.МА.2.3.6. Разуме концепт извода функције и примењује га у проблемским ситуацијама.

2.МА.2.3.7. Решава проблеме минимума и максимума користећи извод функције.

2.МА.2.3.8. Разуме концепт одређеног

трансформације у равни и простору. 2.МА.3.2.3. Решава проблеме користећи једначине кривих другог реда и њихових тангенти у координатном систему. 2.МА.3.2.4. Примењује рачун са векторима (скаларни и векторски производ ...). 2.МА.3.2.5. Примењује тригонометријске функције у проблемима.

2.МА.3.3.1. Примењује математичку индукцију, аритметички и геометријски низ и израз за суму бесконачног геометријског низа у проблемским ситуацијама.

2.МА.3.3.2. Израчунава граничну вредност низа, анализира и интерпретира понашање низа података, изводи и интерпретира закључке.

2.МА.3.3.3. Користи елементарне функције за решавање проблема

2.МА.3.3.4. Израчунава граничне вредности функција и решава проблеме користећи својства непрекидности функција.

2.МА.3.3.5. Решава проблеме и доноси закључке анализирајући функције користећи диференцијални рачун.

2.МА.3.3.6. Решава проблеме применом интегралног рачуна (површине равних фигура, запремине тела, дужине кривих, функција расподеле и својства случајних променљивих).

**КОМБИНАТОРИКА,
ВЕРОВАТНОЋА,
СТАТИСТИКА И
ФИНАНСИЈСКА
МАТЕМАТИКА**

2.МА.1.4.1. Пребројава могућности (различитих избора или начина) у једноставним реалним ситуацијама. 2.МА.1.4.2. Примењује рачун са пропорцијама и процентни рачун при решавању једноставних практичних проблема. 2.МА.1.4.3. Разуме концепт вероватноће и израчунава вероватноће догађаја у једноставним ситуацијама. 2.МА.1.4.4. Графички представља податке у облику дијаграма и табела, анализира податке и њихову расподелу. 2.МА.1.4.6. Примењује основна математичка знања за доношење финансијских закључака и одлука.

интеграла и његову примену у једноставнијим ситуацијама
2.МА.2.4.1. Примењује правила комбинаторике за пребројавање могућности (различитих избора или начина).
2.МА.2.4.2. Решава проблеме користећи пропорцију и процентни рачун.

2.МА.3.4.1. Решава сложеније комбинаторне проблеме.

5.10.4. Историја

САДРЖАЈ
ПРОГРАМА/
ТЕМА/ОБЛАСТ

ИСТОРИЈСКА
ЗНАЊА

ИСТРАЖИВАЊЕ,
ТУМАЧЕЊЕ И
ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке.</p> <p>2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту.</p> <p>2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.</p> <p>2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје.</p>	<p>2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова.</p> <p>2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти.</p> <p>2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште историје.</p>	<p>2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.</p> <p>2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје</p>
<p>2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања</p> <p>2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора.</p> <p>2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација.</p> <p>2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне word датотеке (фајла).</p>	<p>2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији.</p> <p>2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.</p>	<p>2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.</p> <p>2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.</p> <p>2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке.</p> <p>2.ИС.3.2.4. Писано и графички презентује резултате елементарног истраживања уз употребу нових технологија.</p>

**ИСТОРИЈСКЕ
ОСНОВЕ
САВРЕМЕНОГ
ДРУШТВА**

2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса.
2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва.
2.ИС.1.3.3. Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.
2.ИС.1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.
2.ИС.1.3.5. Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању.
2.ИС.1.3.6. Пореди историјски и савремени контекст поштовања људских права и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.
2.ИС.1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликта и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликта.

2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.

2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке

5.10.5. Географија

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ

ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	<p>2.ГЕ.1.1.1. Чита и тумачи географске карте различитог размера и садржаја, користи компас и систем за глобално позиционирање (ГПС) ради оријентације у простору и планирања активности.</p> <p>2.ГЕ.1.1.2. Користи инструменте за читавање вредности основних временских/климатских елемената ради планирања и организовања активности у свом окружењу.</p> <p>2.ГЕ.1.1.3. Правилно дефинише географске појмове и користи различите изворе (статистичке податке, научнопопуларну литературу, географске часописе, информације из медија, интернет) за прикупљање и представљање географских података у локалној средини, Републици Србији и земљама у окружењу.</p>	<p>2.ГЕ.2.1.1. Правилно користи картографска изражајна средства за скицирање географских карата различитог размера и садржаја.</p> <p>2.ГЕ.2.1.2.* Разуме значај и могућности практичне примене географског информационог система (ГИС).</p> <p>2.ГЕ.2.1.3.* Дефинише просторни план и објашњава значај просторног планирања за укупан развој одређене територије.</p>	<p>2.ГЕ.3.1.1. Анализира различите изворе података и истраживачке резултате (географске карте, сателитске снимке, статистичке податке, научну литературу, географске часописе, информације из медија, интернет); изводи закључке и предлаже мере за решавање друштвених проблема.</p> <p>2.ГЕ.3.1.2.* Примењује географски информациони систем (ГИС) за креирање једноставних географских карата.</p> <p>2.ГЕ.3.1.3.* Анализира значај чинилаца развоја у просторном планирању (људи, природа, друштвено богатство, инфраструктура, мрежа и систем насеља).</p> <p>2.ГЕ.3.1.4. Анализира аналогне и дигиталне тематске карте (природних појава, система и природне средине, друштвених појава и створених добара) и објашњава узроке који су утицали на актуелно стање, постојеће појаве и објекте.</p>
<h3>ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ</h3>	<p>2.ГЕ.1.2.1. Описује васионски простор и објашњава постанак, особине и кретање небеских (васионских) тела.</p> <p>2.ГЕ.1.2.2. Наводи појаве и процесе у Земљиним сферама и описује њихов утицај на формирање различитих природних услова и ресурса на Земљи.</p> <p>2.ГЕ.1.2.3. Описује географски размештај и опште карактеристике природних услова и ресурса у локалној средини, Републици Србији и региону и разуме њихов значај за економски развој.</p> <p>2.ГЕ.1.2.4. Разуме концепт одрживог развоја као услов за опстанак и напредак људског друштва и привредни развој.</p>	<p>2.ГЕ.2.2.1. Описује постанак Земље, Месеца, Сунчевог система, њихов облик, величину, начине кретања (докази и последице).</p> <p>2.ГЕ.2.2.2. Објашњава географске везе између природних услова, ресурса и људских делатности.</p> <p>2.ГЕ.2.2.3. Објашњава географски размештај природних ресурса у Републици Србији, региону и Европи и објашњава њихов утицај на економски развој.</p> <p>2.ГЕ.2.2.4. Описује настанак, развој и последице еколошких проблема на</p>	<p>2.ГЕ.3.2.1. Описује васионски простор, објашњава законитости и разуме њихов утицај на Земљу.</p> <p>2.ГЕ.3.2.2. Анализира геохронолошки развој планете Земље.</p> <p>2.ГЕ.3.2.3. Објашњава основна начела одрживог коришћења природних ресурса и њихов утицај на економски развој Републике Србије.</p> <p>2.ГЕ.3.2.4. Анализира еколошке проблеме и њихове последице на глобалном нивоу и познаје савремене мере и поступке који се користе за њихово решавање.</p>

<p style="text-align: center;">ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА</p>	<p>2.ГЕ.1.2.5. Наводи еколошке проблеме и њихове последице у локалној средини, Републици Србији и региону (прекомерна сеча, сушење и паљење шума, неадекватна испаша, ерозија тла, загађивање вода, ваздуха, земљишта, киселе кише, поплаве, суше) и учествује у активностима за њихово решавање.</p> <p>2.ГЕ.1.3.1. Описује историјско-географске факторе и њихов утицај на неравномеран регионални развој Републике Србије и земаља у окружењу. 2.ГЕ.1.3.2. Наводи географске факторе који утичу на размештај становништва, насеља и привреде у Републици Србији и земљама у окружењу. 2.ГЕ.1.3.3. Описује демографски развој (природни и механички) и структуре становништва у Републици Србији и земљама у окружењу.</p> <p>2.ГЕ.1.3.4. Разуме појмове: транзиција, интеграција, глобализација и њихов утицај на промене и проблеме у Републици Србији и земљама у окружењу.</p>	<p>локалном и националном нивоу и предлаже мере за њихово решавање.</p> <p>2.ГЕ.2.3.1. Објашњава утицај географских фактора на демографски развој, размештај становништва, насеља и привреде у свету.</p> <p>2.ГЕ.2.3.2. Објашњава савремене проблеме човечанства (сукоби и насиље, незапосленост, глад, недостатак пијаће воде, дискриминација, болести зависности) и наводи мере за њихово превазилажење.</p> <p>2.ГЕ.2.3.3. Дефинише појам глобалне економије и тржишта и наводи факторе који утичу на њихов настанак и развој.</p>	<p>2.ГЕ.3.3.1. Анализира утицај друштвених фактора на степен економске развијености различитих регија у свету.</p> <p>2.ГЕ.3.3.2. Анализира глобалне друштвене промене (транзиција, интеграција, глобализација, депопулација, неравномеран размештај становништва, пренасељеност градова, деаграризација) и њихов утицај на друштвене и економске токове на глобалном нивоу.</p> <p>2.ГЕ.3.3.3. Објашњава глобалну и националну економију, глобално и национално тржиште и анализира факторе који утичу на њихов развој.</p>
<p style="text-align: center;">НАЦИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА И РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ</p>	<p>2.ГЕ.1.4.1. Објашњава математичкогеографски, физичкогеографски, економскогеографски и војностратешки положај Републике Србије.</p> <p>2.ГЕ.1.4.2. Описује природногеографске и друштвеногеографске одлике локалне средине и Републике Србије.</p> <p>2.ГЕ.1.4.3. Издваја регионалне целине у Републици Србији и описује њихов неравномеран развој.</p> <p>2.ГЕ.1.4.4. Наводи природна и културна добра локалне средине, Републике Србије и разуме потребу за њиховим очувањем и унапређивањем.</p>	<p>2.ГЕ.2.4.1. Објашњава историјскогеографске факторе и процењује њихов утицај на друштвене и економске токове у Републици Србији и земљама у окружењу.</p> <p>2.ГЕ.2.4.2. Описује факторе који утичу на неравномеран регионални развој у Републици Србији и предлаже решења за ублажавање тих разлика.</p> <p>2.ГЕ.2.4.3. Објашњава трансформације регија на националном нивоу и препознаје правце њиховог даљег развоја.</p> <p>2.ГЕ.2.4.4. Описује природна и културна добра локалне средине, Републике Србије и учествује у акцијама за њихову заштиту и унапређивање.</p>	<p>2.ГЕ.3.4.1. Анализира утицај географских веза (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на постанак и размештај природних и културних добара у Републици Србији.</p> <p>2.ГЕ.3.4.2. Анализира географске факторе и њихов утицај на развој регионалних целина на глобалном нивоу.</p> <p>2.ГЕ.3.4.3. Објашњава трансформације регија на глобалном нивоу и познаје правце њиховог даљег развоја.</p> <p>2.ГЕ.3.4.4. Описује геодиверзитет, биодиверзитет и заштићена подручја у Републици Србији.</p>

5.10.6. Хемија

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ СТРУКТУРА СУПСТАНЦЕ

Основни ниво

1. ХЕ.1.1.1. Описује структуру атома елемената користећи: Z , A , $N(p^+)$, $N(e^-)$, $N(n^0)$; повезује структуру атома метала и неметала с њиховим положајем у Периодном систему елемената и на основу тога описује физичка својства и реактивност елемената.

2.ХЕ.1.1.2. Повезује физичка и хемијска својства супстанци из свакодневног живота и струке са структуром: честицама које граде супстанце (атоми елемената, молекули елемената, молекули једињења и јони), типом хемијске везе и међумолекулским интеракцијама.

2.ХЕ.1.1.3. Препознаје примере суспензија, емулзија, колоида и правих раствора у свакодневном животу и струци и употребу базира на познавању њихових својстава.

2.ХЕ.1.1.4. Описује утицај температуре на брзину растварања и растворљивост супстанци; изводи потребна израчунавања и припрема раствор одређеног процентног састава за потребе у свакодневном животу и струци; препознаје значење количинске концентрације.

2.ХЕ.1.1.5. Разликује и описује киселине, базе и соли, утврђује кисело-базна својства раствора помоћу индикатора и на основу рН вредности и повезује с примерима из свакодневног живота и струке.

Средњи ниво

1. ХЕ.2.1.1. Повезује електронску конфигурацију атома елемената до атомског броја 20 са својствима елемената и њиховим положајем у Периодном систему елемената.

2.ХЕ.2.1.2. На основу Луисове октетне теорије и електронске конфигурације атома елемената представља настајање ковалентне везе у молекулима елемената и молекулима једињења, а на основу електронске конфигурације јона настајање јонске везе између елемената 1. и 2. групе и елемената 16. и 17. групе Периодног система елемената.

2.ХЕ.2.1.3. Изводи потребна израчунавања и припрема раствор одређене количинске концентрације.

2.ХЕ.2.1.5. Описује да до хемијске реакције долази при судару молекула који имају довољну енергију (енергију активације).

2.ХЕ.2.1.6. Саставља хемијске једначине реакција, на основу хемијских једначина и познатих података израчунава масу, запремину, количину и број честица супстанци

Напредни ниво

1. ХЕ.3.1.1. Објашњава периодичне трендове (атомски полупречник, енергија јонизације, афинитет према електрону, електронегативност) на основу електронске конфигурације атома елемената у s -, p - и d -блоковима Периодног система елемената.

2.ХЕ.3.1.2. Објашњава стварање хемијске везе (јонске, ковалентне – сигма и пи везе, координативно-ковалентне везе и металне везе); објашњава настајање водоничне везе, њен значај у природним системима; предвиђа физичка и хемијска својства супстанци зависно од типа хемијске везе, симетрије молекула, поларности и међумолекулских интеракција.

2.ХЕ.3.1.3. Припрема растворе одређеног процентног састава и одређене масене и количинске концентрације од течних и чврстих супстанци, кристалохидрата и концентрованијих раствора и изводи потребна прерачунавања једног начина изражавања квантитативног састава раствора у други.

2.ХЕ.3.1.7. Предвиђа смер одвијања јонских реакција и пише једначине реакција.

2.ХЕ.3.1.8. Изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку, нечистоћу реактанта (сировина) и одређује принос реакције.

ДИСПЕРЗНИ СИСТЕМИ

ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ

**ХЕМИЈА
ЕЛЕМЕНАТА
И ЈЕДИЊЕЊА**

2.XE.1.1.6. Саставља хемијске једначине једноставних реакција и, на основу њих, сагледава односе између масе, количине и броја честица реактаната и производа.

2.XE.1.1.7. Препознаје да су све хемијске реакције праћене променом енергије; разликује примере хемијских реакција током којих се енергија ослобађа (егзотермне реакције) или везује (ендотермне реакције) и препознаје примере примене хемијских реакција на основу топлотних ефеката који их прате.

2.XE.1.1.8. Наводи факторе који утичу на брзину хемијске реакције и хемијску равнотежу.

2.XE.1.1.9. Описује процесе оксидације и редукције; препознаје примере ових процеса у свакодневном животу и струци; разликује пожељне од непожељних процеса и наводи поступке којима се ти процеси спречавају (заштита метала од корозије).

2.XE.1.2.1. Описује налажење метала и неметала у природи; наводи најважније легуре и описује њихова својства; испитује огледима и описује основна физичка својства метала и неметала; наводи примену метала, неметала и племенитих гасова у свакодневном животу и струци.

2.XE.1.2.2. Испитује огледима и описује реактивност алуминијума, гвожђа, бабра и цинка с кисеоником, водом и хлороводоничном киселином, као и реакције кисеоника с водоником, угљеником и сумпором.

2. XE.1.2.3. Препознаје неорганска једињења значајна у свакодневном

које настају или су потребне за хемијске реакције.

2.XE.2.1.7. Идентификује егзотермне и ендотермне реакције на основу термохемијских једначина или вредности промене енталпије и повезује их с практичним значајем.

2.XE.2.1.8. Наводи примере реверзибилних хемијских реакција; препознаје утицај промене концентрације, температуре и притиска на однос концентрација реактаната и производа у затвореном равнотежном систему и повезује Ле Шателјеов принцип с процесима у хемијској индустрији.

2.XE.2.1.9. Повезује положај метала у напонском низу с реактивношћу и практичном применом; наводи електрохемијске процесе и њихову примену (хемијски извори струје, електролиза и корозија).

2.XE.2.2.1. Упоредљује реактивност метала натријума, магнезијума, алуминијума, калијума, калцијума, гвожђа, бабра, цинка с водом и гасовима из ваздуха (O_2 , CO_2).

2.XE.2.2.2. Описује квалитативни састав и примену легура гвожђа, бабра, цинка и алуминијума.

2.XE.2.2.3. Пише једначине оксидације метала и неметала са кисеоником; разликује киселе, базне и неутралне оксиде на основу реакције оксида са водом, киселинама и базама и изводи огледе којима то потврђује.

2.XE.2.2.4. Објашњава реакције настајања CO , CO_2 , SO_2 , HCl и NH_3 из фосилних горива и/или у индустријским процесима и описује њихов утицај на животну средину.

2.XE.3.1.9. Израчунава промену енталпије при хемијским реакцијама на основу стандардних енталпија настајања.

2.XE.3.1.10. Пише и примењује изразе за брзину хемијске реакције и константу равнотеже; израчунава на основу одговарајућих података нумеричку вредност константе; наводи да константа равнотеже зависи једино од температуре; предвиђа утицај промене концентрације, температуре и притиска на хемијски систем у равнотежи на основу Ле Шателјеовог принципа.

2.XE.3.2.1. Испитује огледима, упоређује и објашњава општа физичка и хемијска својства елемената у оквиру: 1. и 2. групе, 13–17. групе, *d*-блока (хрома, мангана, гвожђа, бабра, цинка, сребра) и њихових једињења.

2.XE.3.2.2. Објашњава на основу редукционих својстава метала (гвожђа, бабра и цинка) хемијске реакције са разблаженим и концентрованим киселинама чији анјони имају оксидациона својства (азотна и сумпорна киселина) и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.2.3. Испитује огледима, описује и хемијским једначинама представља реакције у којима се испољавају амфотерна својства супстанци.

2.XE.3.2.4. Објашњава принципе различитих метода добијања метала у елементарном стању (електролиза растопа, редукција са алуминијумом, редукција са

животу и струци на основу назива и формуле и повезује својства и примену тих једињења.

2.XE.1.4.1. Описује структуру и физичка својства: моносахарида, дисахарида и полисахарида (глукозе, фруктозе, сахарозе, лактозе, скроба, гликогена и целулозе), естара који су главна компонента масти, уља, воскова, и аминокиселина као мономерних јединица протеина.

2.XE.1.4.2. Наводи улогу и заступљеност угљених хидрата, масти, уља, воскова, протеина и витамина у живим системима, као и улогу ДНК.

2.XE.1.4.3. Познаје алкалоиде као природна и синтетичка хемијска једињења која имају корисна и штетна физиолошка дејства.

2.XE.1.4.4. Познаје улогу и примену антибиотика као природних и синтетичких хемијских једињења.

2.XE.1.1.5. Разликује и описује киселине, базе и соли, утврђује кисело-базна својства раствора помоћу индикатора и на основу рН вредности и повезује с примерима из свакодневног живота и струке.

КИСЕЛИНЕ, БАЗЕ И СОЛИ

2.XE.1.1.9. Описује процесе оксидације и редукције; препознаје примере ових процеса у свакодневном животу и струци; разликује пожељне од непожељних процеса и наводи поступке којима се ти процеси спречавају (заштита метала од корозије).

2.XE.2.2.5. Описује налажење силицијума у природи и примену силицијума, SiO₂ и силикона у техници, технологији и медицини.

2. XE.2.2.6. Наводи карактеристике неорганских једињења у комерцијалним производима хемијске индустрије (хлороводонична киселина, сумпорна киселина, азотна киселина, фосфорна киселина, натријум-хидроксид, раствор амонијака, водоник-пероксид), мере предострожности у раду и начин складиштења.

2.XE.2.1.4. Објашњава шта су киселине и базе према протолитичкој теорији; разликује јаке и слабе киселине и базе на основу степена дисоцијације; користи јонски производ воде у израчунавању концентрације водоник- и хидроксид-јона, рН и рОН вредности водених раствора.

2.XE.2.2.3. Пише једначине оксидације метала и неметала са кисеоником; разликује киселе, базне и неутралне оксиде на основу реакције оксида са водом, киселинама и базама и изводи огледе којима то потврђује.

угљеником и угљеник(II)-оксидом) и наводи економске и еколошке ефекте.

2. XE.3.2.5. Примењује физичко-хемијске методе квалитативне и квантитативне анализе.

2.XE.3.1.4. Израчунава рН и рОН вредности водених раствора јаких киселина и база; процењује јачину киселина и база на основу константе дисоцијације, K_a и K_b , и пише изразе за K_a и K_b .

2.XE.3.1.5. Предвиђа кисело-базна својства водених раствора соли на основу реакције соли са водом и пише одговарајуће хемијске једначине.

2.XE.3.1.6. Објашњава састав, хемијска својства и значај пуфера.

2.XE.3.1.11. Одређује оксидационе бројеве елемената у супстанцама, оксидационо и редукционо средство и одређује коефицијенте у једначинама оксидо-редукционих реакција.

ОКСИДО- РЕДУКЦИЈЕ

**ХЕМИЈСКИ
АСПЕКТИ
ЗАГАЂИВАЊА
ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ**

2.XE.1.5.1. Рукује супстанцама (производима) у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи; придржава се правила о начину чувања супстанци (производа) и одлагању отпада.

2.XE.1.5.2. Наводи загађиваче ваздуха, воде, земљишта и описује њихов утицај на животну средину.

3. XE.1.5.3. Описује потребу и предност рециклаже стакла, папира и другог чврстог отпада.

2.XE.2.5.1. Објашњава настајање, последице и поступке за спречавање појаве киселих киша и ефекта стаклене баште; објашњава значај озонског омотача, узрок настанка озонских рупа и последице.

2.XE.2.5.2. Објашњава значај употребе постројења за пречишћавање воде и ваздуха, индустријских филтера, аутомобилских катализатора и сличних уређаја у свакодневном животу и индустрији.

2.XE.3.5.1. Објашњава методе пречишћавања воде (физичко-механичке, хемијске и биолошке).

2.XE.3.5.2. Објашњава допринос хемије заштити животне средине и предлаже активности којима доприноси очувању животне средине.

**САДРЖАЈ
ПРОГРАМА/
ТЕМА/ОБЛАСТ**

**ОРГАНСКА
КИСЕОНИЧНА
ЈЕДИЊЕЊА**

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>2.XE.1.3.1. Препознаје угљоводонике, алкоhole, алдехиде, кетоне, карбоксилне киселине, естре и примарне аmine на основу структурне формуле, функционалне групе, назива према IUPAC номенклатури и тривијалног назива који се користи у струци.</p> <p>2.XE.1.3.2. Описује физичка својства (агрегатно стање, температура топљења и кључања, растворљивост у поларним и неполарним растварачима, густина) угљоводоника, алкоhole, алдехида, кетона, карбоксилних киселина, естара и примарних амина и повезује их са структуром њихових молекула и међумолекулским интеракцијама.</p> <p>2.XE.1.3.3. Наводи хемијске реакције угљоводоника (сагоревање и полимеризација), алкоhole (оксидација до алдехида и карбоксилних киселина и сагоревање) и карбоксилних киселина (неутрализација, естерификација).</p> <p>2.XE.1.3.4. Повезује физичка и хемијска својства органских једињења и њихових смеша с употребом и значајем у свакодневном животу, струци и хемијској индустрији (земни гас, нафта, пластичне масе, каучук, гума, боје, ацетилен, метанол, етанол,</p>	<p>2.XE.2.3.1. Пише структурне формуле на основу назива према IUPAC номенклатури и на основу назива пише структурне формуле угљоводоника, алкоhole, фенола, алдехида, кетона, карбоксилних киселина, естара, примарних амина; разликује структурне изомере и пише њихове формуле и називе према IUPAC номенклатури.</p> <p>2.XE.2.3.2. Класификује органска једињења према структури угљоводоничног низа на ациклична и циклична, засићена и незасићена, алифатична и ароматична; класификује алкоhole према атому угљеника за који је везана хидроксилна група на примарне, секундарне и терцијарне; класификује алкоhole и карбоксилне киселине према броју функционалних група.</p> <p>2.XE.2.3.3. Наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци (етен, етин,</p>	<p>2.XE.3.3.1. Пише структурне формуле на основу назива према IUPAC номенклатури и на основу назива пише структурне формуле за халогене деривате угљоводоника, естре, ацил-халогениде, анхидриде киселина, амиде, аmine, нитроједињења и органска једињења са сумпором.</p> <p>2.XE.3.3.2. Класификује аmine према броју алкил-група везаних за атом азота на примарне, секундарне и терцијарне.</p> <p>2.XE.3.3.3. Објашњава облик молекула органских једињења (углове веза) на основу хибридизације атома угљеника у молекулима; илуструје и идентификује врсте изомерије; разликује просторну и конституциону изомерију, као и конформације.</p>

етилен-гликол, глицерол, формалдехид, ацетон, мравља киселина, сирћетна киселина, бензоева киселина, лимунска киселина, млечна киселина, палмитинска киселина, стеаринска киселина, олеинска киселина).

етанол, етанска киселина) и пише одговарајуће једначине хемијских реакција. 2.XE.2.3.4. Пише једначине хемијских реакција представника класе органских једињења чији је назив или структурна формула дата: угљоводоника (супституција и адиција), алкохола (дехидратација, оксидација до карбонилних једињења и карбоксилних киселина и сагоревање), карбоксилних киселина (неутрализација, естерификација), естара (хидролиза).

2.XE.3.3.4. Предвиђа, испитује огледима и објашњава физичка својства органских једињења на основу структуре угљоводоничног низа, функционалне групе и међумолекулских интеракција.

2.XE.3.3.5. На основу структуре молекула предвиђа тип хемијске реакције којој једињење подлеже (адиција, супституција, елиминација) и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкохола, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкохола, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације слабир оксидационим средствима.

2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкохола, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.

2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових

**КАРБОКСИЛНЕ
КИСЕЛИНЕ И
ДЕРИВАТИ
КАРБОКСИЛНИХ
КИСЕЛИНА**

2.XE.1.3.1. Препознаје угљоводонике, алкоhole, алдехиде, кетоне, карбоксилне киселине, естре и примарне аminer на основу структурне формуле, функционалне групе, назива према IUPAC номенклатуре и тривијалног назива који се користи у струци.

2.XE.1.3.2. Описује физичка својства (агрегатно стање, температура топљења и кључања, растворљивост у поларним и неполарним растварачима, густина) угљоводоника, алкоhole, алдехида, кетона, карбоксилних киселина, естара и примарних амина и повезује их са структуром њихових молекула и међумолекулским интеракцијама.

2.XE.1.3.3. Наводи хемијске реакције угљоводоника (сагоревање и полимеризација), алкоhole (оксидација до алдехида и карбоксилних киселина и сагоревање) и карбоксилних киселина (неутрализација, естерификација).

2.XE.1.3.4. Повезује физичка и хемијска својства органских једињења и њихових смеша с употребом и значајем у свакодневном животу, струци и хемијској индустрији (земни гас, нафта, пластичне масе, каучук, гума, боје, ацетилен, метанол, етанол, етилен-гликол, глицерол, формалдехид, ацетон, мравља киселина, сирћетна киселина, бензоева киселина, лимунска киселина, млечна киселина, палмитинска киселина, стеаринска киселина, олеинска киселина).

2.XE.2.3.1. Пише структурне формуле на основу назива према IUPAC номенклатуре и на основу назива пише структурне формуле угљоводоника, алкоhole, фенола, алдехида, кетона, карбоксилних киселина, естара, примарних амина; разликује структурне изомере и пише њихове формуле и називе према IUPAC номенклатуре.

2.XE.2.3.2. Класификује органска једињења према структури угљоводоничног низа на ациклична и циклична, засићена и незасићена, алифатична и ароматична; класификује алкоhole према атому угљеника за који је везана хидроксилна група на примарне, секундарне и терцијарне; класификује алкоhole и карбоксилне киселине према броју функционалних група.

2.XE.2.3.3. Наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци (етен, етин, етанол, етанска киселина) и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.2.3.4. Пише једначине хемијских реакција представника класе органских једињења чији је назив или структурна формула дата: угљоводоника (супституција и адиција), алкоhole (дехидратација,

једињења, наводи њихов значај и распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену. 2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкоhole, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкоhole, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације slabим оксидационим средствима.

2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкоhole, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.

2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових једињења, наводи њихов значај и

**ОРГАНСКА
АЗОТНА
ЈЕДИЊЕЊА**

2.XE.1.4.1. Описује структуру и физичка својства: моносахарида, дисахарида и полисахарида (глукозе, фруктозе, сахарозе, лактозе, скроба, гликогена и целулозе), естара који су главна компонента масти, уља, воскова, и аминокиселина као мономерних јединица протеина.
2.XE.1.4.2. Наводи улогу и заступљеност угљених хидрата, масти, уља, воскова, протеина и витамина у живим системима, као и улогу ДНК.
2.XE.1.4.3. Познаје алкалоиде као природна и синтетичка хемијска једињења која имају корисна и штетна физиолошка дејства.
2.XE.1.4.4. Познаје улогу и примену антибиотика као природних и синтетичких хемијских једињења.

оксидација до карбонилних једињења и карбоксилних киселина и сагоревање), карбоксилних киселина (неутрализација), естерификација), естара (хидролиза).

2.XE.2.4.1. Повезује структуру моносахарида, дисахарида и полисахарида, структуру естара из масти, уља и воскова, структуру аминокиселина и протеина са својствима и улогом у живим системима.
2.XE.2.4.2. Описује четири нивоа структурне организације протеина: примарну, секундарну, терцијарну и кватернерну структуру и наводи њихов значај за биолошку активност протеина у живим системима.
2.XE.2.4.3. Описује структуру нуклеинских киселина; разликује рибонуклеотиде од дезоксирибонуклеотида и наводи улогу и-РНК, р-РНК и т-РНК у живим системима.

распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкохола, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкохола, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације slabим оксидационим средствима.
2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкохола, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.
2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.
2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових једињења, наводи њихов значај и

УГЉЕНИ ХИДРАТИ

2.XE.1.4.1. Описује структуру и физичка својства: моносахарида, дисахарида и полисахарида (глукозе, фруктозе, сахарозе, лактозе, скроба, гликогена и целулозе), естара који су главна компонента масти, уља, воскова, и аминокиселина као мономерних јединица протеина.

2.XE.1.4.2. Наводи улогу и заступљеност угљених хидрата, масти, уља, воскова, протеина и витамина у живим системима, као и улогу ДНК.

2.XE.2.4.1. Повезује структуру моносахарида, дисахарида и полисахарида, структуру естара из масти, уља и воскова, структуру аминокиселина и протеина са својствима и улогом у живим системима.

2.XE.2.4.2. Описује четири нивоа структурне организације протеина: примарну, секундарну, терцијарну и кватернерну структуру и наводи њихов значај за биолошку активност протеина у живим системима.

2.XE.2.4.3. Описује структуру нуклеинских киселина; разликује рибонуклеотиде од дезоксирибонуклеотида и наводи улогу и-РНК, р-РНК и т-РНК у живим системима.

распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкохола, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкохола, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације slabим оксидационим средствима.

2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкохола, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.

2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових једињења, наводи њихов значај и

ЛИПИДИ

2.XE.1.4.1. Описује структуру и физичка својства: моносахарида, дисахарида и полисахарида (глукозе, фруктозе, сахарозе, лактозе, скроба, гликогена и целулозе), естара који су главна компонента масти, уља, воскова, и аминокиселина као мономерних јединица протеина.
2.XE.1.4.2. Наводи улогу и заступљеност угљених хидрата, масти, уља, воскова, протеина и витамина у живим системима, као и улогу ДНК.

2.XE.2.4.1. Повезује структуру моносахарида, дисахарида и полисахарида, структуру естара из масти, уља и воскова, структуру аминокиселина и протеина са својствима и улогом у живим системима.
2.XE.2.4.2. Описује четири нивоа структурне организације протеина: примарну, секундарну, терцијарну и кватернерну структуру и наводи њихов значај за биолошку активност протеина у живим системима.
2.XE.2.4.3. Описује структуру нуклеинских киселина; разликује рибонуклеотиде од дезоксирибонуклеотида и наводи улогу и-РНК, р-РНК и т-РНК у живим системима.

распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкохола, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкохола, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације slabим оксидационим средствима.
2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкохола, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.
2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.
2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових једињења, наводи њихов значај и

АМИНОКИСЕЛИНЕ И ПРОТЕИНИ

2.XE.1.4.1. Описује структуру и физичка својства: моносахарида, дисахарида и полисахарида (глукозе, фруктозе, сахарозе, лактозе, скроба, гликогена и целулозе), естара који су главна компонента масти, уља, воскова, и аминокиселина као мономерних јединица протеина.

2.XE.1.4.2. Наводи улогу и заступљеност угљених хидрата, масти, уља, воскова, протеина и витамина у живим системима, као и улогу ДНК.

2.XE.2.4.1. Повезује структуру моносахарида, дисахарида и полисахарида, структуру естара из масти, уља и воскова, структуру аминокиселина и протеина са својствима и улогом у живим системима.

2.XE.2.4.2. Описује четири нивоа структурне организације протеина: примарну, секундарну, терцијарну и кватернерну структуру и наводи њихов значај за биолошку активност протеина у живим системима.

2.XE.2.4.3. Описује структуру нуклеинских киселина; разликује рибонуклеотиде од дезоксирибонуклеотида и наводи улогу и-РНК, р-РНК и т-РНК у живим системима.

распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкохола, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкохола, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације slabим оксидационим средствима.

2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкохола, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.

2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових једињења, наводи њихов значај и

**ЕНЗИМИ,
ХОРМОНИ И
ПУФЕРИ**

2.XE.1.4.1. Описује структуру и физичка својства: моносахарида, дисахарида и полисахарида (глукозе, фруктозе, сахарозе, лактозе, скроба, гликогена и целулозе), естара који су главна компонента масти, уља, воскова, и аминокиселина као мономерних јединица протеина.

2.XE.1.4.2. Наводи улогу и заступљеност угљених хидрата, масти, уља, воскова, протеина и витамина у живим системима, као и улогу ДНК.

2.XE.1.4.3. Познаје алкалоиде као природна и синтетичка хемијска једињења која имају корисна и штетна физиолошка дејства.

2.XE.1.4.4. Познаје улогу и примену антибиотика као природних и синтетичких хемијских једињења.

2.XE.2.4.1. Повезује структуру моносахарида, дисахарида и полисахарида, структуру естара из масти, уља и воскова, структуру аминокиселина и протеина са својствима и улогом у живим системима.

2.XE.2.4.2. Описује четири нивоа структурне организације протеина: примарну, секундарну, терцијарну и кватернерну структуру и наводи њихов значај за биолошку активност протеина у живим системима.

2.XE.2.4.3. Описује структуру нуклеинских киселина; разликује рибонуклеотиде од дезоксирибонуклеотида и наводи улогу и-РНК, р-РНК и т-РНК у живим системима.

распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.

2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

2.XE.3.3.6. Испитује огледима и објашњава хемијска својства алкохола, разлику у реактивности примарних, секундарних и терцијарних алкохола, као и разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације slabим оксидационим средствима.

2.XE.3.3.7. Објашњава утицај структуре и утицај удаљене групе на киселост и базност органских једињења; пореди киселост алкохола, фенола и карбоксилних киселина, базност амина и пише одговарајуће једначине хемијских реакција.

2.XE.3.3.8. Наводи својства и примену органских једињења са сумпором и упоређује њихова физичка и хемијска својства са својствима одговарајућих органских једињења са кисеоником.

2.XE.3.3.9. Користи тривијалне називе за основне представнике хетероцикличних једињења (пирол, фуран, тиофен, пиран, пиридин, пиримидин, пурин); објашњава физичка и хемијска својства ових једињења, наводи њихов значај и

распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
2.XE.3.3.10. Изводи огледе којима доказује елементе који улазе у састав органских једињења; примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа (дестилација, екстракција, кристализација, хроматографија).

5.10.7. Физика

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ МЕХАНИКА

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>2.ФИ.1.1.1. Описује и објашњава физичке појаве: равномерно праволинијско кретање, равномерно променљиво праволинијско кретање, пренос притиска кроз течности и гасове, пливање тела, механичка осциловања и таласи.</p> <p>2.ФИ.1.1.2. Примењује стечена знања и вештине из механике у циљу безбедног кретања транспортних средстава и пешака; познаје основне појмове и релације у кинематици и динамици.</p> <p>2.ФИ.1.1.3. Користи релације из Њутнових закона (динамике и гравитације) код објашњења простијих кретања тела у ваздуху, течности и на чврстој подлози; зна основне операције са векторским физичким величинама; зна разлику између масе и тежине тела.</p> <p>2.ФИ.1.1.4. Разуме везу између енергије и рада и зна смисао закона одржања енергије.</p> <p>2.ФИ.1.1.5. Познаје и разуме ефекте који се појављују при кретању тела када постоје силе трења и отпора средине.</p> <p>2.ФИ.1.1.6. Познаје услове за настајање звука и зна да наведе његова основна својства као механичког таласа.</p> <p>2.ФИ.1.1.7. Разуме смисао појмова притисак код свих агрегатних стања и познаје основе статике и динамике флуида.</p> <p>2.ФИ.1.1.8. Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина: растојање, временски интервал, маса, сила, притисак.</p>	<p>2.ФИ.2.1.1. Описује и објашњава физичке појаве: равномерно кружно кретање, равномерно променљиво кружно кретање, хоризонталан хитац, сударе тела, протицање идеалне течности, појам средње брзине, законе одржања, хармонијске пригушене осцилације.</p> <p>2.ФИ.2.1.2. Уме да одреди услове равнотеже тела; примењује Њутнове законе динамике и решава једноставне проблеме при кретању тела.</p> <p>2.ФИ.2.1.3. Примењује Хуков закон за објашњавање еластичних својстава тела; користи Архимедов закон, законе одржања, Бернулијеву једначину и друге ефекте код флуида за објашњавање појава и решавање проблема код течности и гасова.</p> <p>2.ФИ.2.1.4. Познаје основне величине којима се описују механички таласи; користи везе између ових величина за објашњење појава код таласа; објашњава својства звука.</p> <p>2.ФИ.2.1.5. Користи уређаје и мерне инструменте за мерење физичких величина, на пример, густине, средње брзине, убрзања, коефицијента трења клизања, константе еластичности опруге, брзине звука у ваздуху...; уме да представи резултате мерења таблично и графички и на основу тога дође до емпиријске зависности, на пример, силе трења од силе нормалног притиска, периода осциловања математичког клатна од његове дужине, периода осциловања тега на опрузи од масе тега.</p>	<p>2.ФИ.3.1.1. Примењује законе кинематике, динамике и гравитације за решавање сложенијих задатака; разуме појам и деловање инерцијалних сила.</p> <p>2.ФИ.3.1.2. Користи и разуме међумолекулске интеракције у флуидима за објашњење површинског напона и вискозности течности.</p> <p>2.ФИ.3.1.3. Објашњава појаве везане за принудне осцилације; пригушене осцилације, Доплеров ефекат и слагање таласа; зна да решава сложене задатке о осцилацијама и таласима.</p> <p>2.ФИ.3.1.4. Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела, механичка осциловања и таласи; користи уређаје и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб.</p> <p>2.ФИ.3.1.5. Представља резултате мерења таблично и графички и на основу тога долази до емпиријске зависности: убрзања куглице од нагибног угла жлеба, силе трења од степена углачаности подлоге, периода осциловања физичког клатна од његове редуковане дужине, амплитуде амортизованог осциловања тега на опрузи од времена</p>

ТОПЛОТНА ФИЗИКА

2.ФИ.1.2.1. Разликује параметре гаса и својства идеалних гасова; зна све мерне јединице у којима се изражавају.
2.ФИ.1.2.2. Разликује основна агрегатна стања супстанце и њихова основна топлотна и механичка својства.
2.ФИ.1.2.3. Познаје дијаграме који приказују промене стања гаса и међусобну повезаност параметара гаса кроз једначину стања идеалног гаса.
2.ФИ.1.2.4. Разуме Први принцип термодинамике и смер топлотне размене.
2.ФИ.1.2.5. Познаје дозвољене температурске скале и разликује материјале према њиховој топлотној проводљивости и стишљивости.

2.ФИ.2.2.1. Повезује гасне законе и једначину стања идеалног гаса са првим и другим принципом термодинамике и са топлотним капацитетима; тумачи дијаграме који приказују промене стања гаса у једноставним изо-процесима.
2.ФИ.2.2.2. Разликује повратне и неповратне процесе; разуме појмове, величине и појаве: моларна маса, апсолутна нула, Авогадров број, ентропија, топлотни капацитет, промена унутрашње енергије, рад гаса, топлота фазног прелаза, коефицијент термичког ширења и топлотне равнотеже.
2.ФИ.2.2.3. Описује: реалне гасове, влажност ваздуха, дифузију, загревање, хлађење, промене агрегатних стања – испаравање, кључање, топљење, ширење тела при загревању и рад топлотног мотора.
2.ФИ.2.2.4. Код објашњења топлотних својстава гаса разликује и користи: специфични топлотни капацитет, моларни топлотни капацитет, топлоту фазног прелаза и специфичну топлоту фазног прелаза.

2.ФИ.3.2.1. Тумачи график Максвелове расподеле молекула по брзинама, дијаграме који приказују промене стања гаса у сложеним или цикличним процесима и график који описује међусобну интеракцију између молекула – потенцијалну криву; разуме величине: тројна тачка, средња дужина слободног пута и ефективни пресек судара.
2.ФИ.3.2.2. Разуме како од сложености молекула зависи број степени слободе, Поасонове (адијабатске) константе и унутрашња енергија гаса и препознаје једначине адијабатског процеса; решава сложеније рачунске и проблемске задатке из топлотне физике.
2.ФИ.3.2.3. Користи везу између макро и микро параметара гаса (притиска и средње кинетичке енергије молекула гаса, температуре и средње кинетичке енергије молекула гаса) за објашњење гасних процеса и појава у системима са великим бројем честица.

ЕЛЕКТРОМАГНЕТИЗАМ

2.ФИ.1.3.1. Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, елестростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје.
2.ФИ.1.3.2. Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад

2.ФИ.2.3.1. Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље.
2.ФИ.2.3.2. Разуме смисао рада у елестростатичком пољу. Познаје појам екипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала.
2.ФИ.2.3.3. Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних кола и уме да израчуна еквивалентну отпорност у

2.ФИ.3.3.1. Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа.
2.ФИ.3.3.2. Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље

који зависи од разлике потенцијала.
 2.ФИ.1.3.3. Познаје релације и физичке величине које описују деловање магнетног поља на наелектрисане честице и проводник са струјом (Лоренцова и Амперова сила).
 2.ФИ.1.3.4. Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и електричну отпорност проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност).
 2.ФИ.1.3.5. Уме да објасни појаву електромагнетне индукције и зна Фарадејев закон.
 2.ФИ.1.3.6. Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси.

колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом.
 2.ФИ.2.3.4. Зна отпорности у колу наизменичне струје и разлику између њих; примењује Омов закон за серијско RLC коло и уме да изрази активну снагу преко ефективних вредности наизменичне струје и напона.
 2.ФИ.2.3.5. Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинимике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина.

наелектрисаних тела применом Гаусове теореме.
 2.ФИ.3.3.3. Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду.
 2.ФИ.3.3.4. Повезујући знања о макропојавама у области магнетизма са честичном структуром, односно атомом, разуме микропојаве, на пример, на основу познавања магнетног момента струјне контуре, разуме магнетни момент атома и његову везу са орбиталним моментом.
 2.ФИ.3.3.5. Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинимике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом.

**САДРЖАЈ ПРОГРАМА/
 ТЕМА/ОБЛАСТ
 ЕЛЕКТРОМАГНЕТИЗАМ**

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
2.ФИ.1.3.1. Описује и објашњава физичке појаве: деловање електричног поља на наелектрисане честице и проводник, електростатичку заштиту, кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу, магнетну интеракцију наелектрисања у	2.ФИ.2.3.1. Објашњава физичке појаве: електрично пражњење у гасовима, појаву индуковане ЕМС у различитим случајевима, самоиндукцију и међусобну индукцију, настајање, основне карактеристике и спектар	2.ФИ.3.3.1. Објашњава физичке појаве: деловање спољашњег електричног поља на дипол, различито понашање дијамагнетика, парамагнетика и феромагнетика у спољашњем магнетном пољу и, на основу тога, наводи примере практичне примене

кретању, узајамно деловање два паралелна праволинијска струјна проводника, појаву електромагнетне индукције, принцип рада генератора наизменичне струје.

2.ФИ.1.3.2. Разликује карактеристичне физичке величине за сваку тачку електричног поља (јачина поља и електрични потенцијал) и разуме да се при померању наелектрисања врши рад који зависи од разлике потенцијала.

2.ФИ.1.3.3. Познаје релације и физичке величине које описују деловање магнетног поља на наелектрисане честице и проводник са струјом (Лоренцова и Амперова сила).

2.ФИ.1.3.4. Разликује електромоторну силу и електрични напон, унутрашњу отпорност извора струје и електричну отпорност проводника и зна величине од којих зависи отпорност проводника. Разликује отпорности у колу једносмерне и наизменичне струје (термогена отпорност, капацитивна и индуктивна отпорност).

2.ФИ.1.3.5. Уме да објасни појаву електромагнетне индукције и зна Фарадејев закон.

2.ФИ.1.3.6. Наводи примере практичне примене знања из физике о електричним и магнетним појавама и решава једноставне проблеме и задатке користећи Кулонов, Омов и Џул–Ленцов закон и примењује их у пракси.

електромагнетних таласа, својства магнетног поља Земље.

2.ФИ.2.3.2. Разуме смисао рада у електростатичком пољу. Познаје појам еквипотенцијалне површине и разуме везу између јачине електричног поља и потенцијала.

2.ФИ.2.3.3. Користи оба Кирхофова правила при решавању проблема и задатака разгранатих струјних кола и уме да израчуна еквивалентну отпорност у колу једносмерне струје са серијском, паралелном или мешовитом везом.

2.ФИ.2.3.4. Зна отпорности у колу наизменичне струје и разлику између њих; примењује Омов закон за серијско RLC коло и уме да изрази активну снагу преко ефективних вредности наизменичне струје и напона. 2.ФИ.2.3.5. Решава проблеме и задатке примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма; користи уређаје и мерне инструменте и на основу анализе добијених резултата долази до емпиријске зависности између физичких величина.

феромагнетика, магнетни хистерезис, принцип рада генератора наизменичне струје заснован на Фарадејевом закону електромагнетне индукције, принцип рада Теслиног трансформатора, притисак електромагнетних таласа.

2.ФИ.3.3.2. Уме да одреди јачину електричног поља два или више тачкастих наелектрисања у различитој геометријској конфигурацији и да израчуна поље наелектрисаних тела применом Гаусове теореме. 2.ФИ.3.3.3. Разуме појам енергије електричног и магнетног поља и израчунава, на основу познатих релација, енергију електричног поља у плочастом кондензатору и магнетну енергију у соленоиду.

2.ФИ.3.3.4. Повезујући знања о макропојавама у области магнетизма са честичном структуром, односно атомом, разуме микропојаве, на пример, на основу познавања магнетног момента струјне контуре, разуме магнетни момент атома и његову везу са орбиталним моментом.

2.ФИ.3.3.5. Решава сложеније проблеме, рачунске и експерименталне задатке, и формулише научна објашњења појава примењујући законе електростатике, електродинамике и магнетизма и истраживачки приступ, не само у оквиру наставног предмета, већ их препознаје и решава и у пракси и свакодневном животу. На пример, осмишљава начин решавања проблема у струјним колима са R, L, C елементима, експериментално их одређује и тумачи добијене резултате; разуме физичке

ОПТИКА

2.ФИ.1.4.1. Разуме природу светлости и њена основна својства (електромагнетна природа, видљиви део спектра, таласна дужина, фреквенција и брзина); уме да наброји и опише физичке појаве везане за таласну природу светлости.

2.ФИ.1.4.2. Описује и објашњава спектар електромагнетних таласа у видљивом делу и боје предмета. 2.ФИ.1.4.3. Познаје основне законе геометријске оптике: праволинијско простирање светлости, закон одбијања и преламања светлости и индекс преламања; тотална рефлексija и привидна дебљина и дубина; веза између оптичке „густине“ и индекса преламања. 2.ФИ.1.4.4. Познаје основна својства огледала и сочива и објашњава формирање лика; разуме принцип рада лупе, зна шта је увећање, оптичка јачина оптичког елемента. Зна шта су главна оптичка оса и карактеристичне тачке сферних огледала и сочива и уме да нацрта лик предмета.

2.ФИ.1.5.1. Наводи својства фотона и микрочестица. 2.ФИ.1.5.2. Описује основне појаве у микросвету, емисију и апсорпцију фотона, радиоактивност, фисију и фузију, рендгенско зрачење. 2.ФИ.1.5.3. Описује основне моделе у атомској физици, Радефордов и Боров модел атома, модел језгра, модел молекула. 2.ФИ.1.5.4. Набраја својства рендгенског и ласерског зрачења, као и алфа, бета и гама зрачења. 2.ФИ.1.5.5. Препознаје опасност од електромагнетног и радиоактивног зрачења; зна основе дозиметрије;

2.ФИ.2.4.1. Разуме и описује појаве таласне оптике (дифракцију и интерференцију, дисперзију, поларизацију, спектар). 2.ФИ.2.4.2. Зна Снелијус–Декартов закон као и апсолутни и релативни индекс преламања. 2.ФИ.2.4.3. Користи једначине сочива и огледала за објашњење и примену оптичких система (лупа, микроскоп, телескоп, спектроскоп). 2.ФИ.2.4.4. Уме да објасни недостатке (аберације) сочива и разуме основни начин исправљања далековидости и кратковидости људског ока. 2.ФИ.2.4.5. Разликује реалне од имагинарних ликова; уме да објасни преламање светлости кроз планпаралелну плочу и призму.

2.ФИ.2.5.1. Зна основе специјалне теорије релативности и појмове контракција дужине и дилатација времена. 2.ФИ.2.5.2. Разуме основна својства проводника, полупроводника и изолатора на основу зонске теорије кристала. Зна основна својства суперпроводника. 2.ФИ.2.5.3. Објашњава појаве: фотоефекат, радиоактивност, трансмутација елемената, фисија, фузија, емисија и апсорпција зрачења, енергија везе, стимулирано зрачење и ласерски ефекат.

процесе и релације у вези са осцилаторним LC колом.

2.ФИ.3.4.1. Уме да одреди зависност увећања сферних сочива и огледала од положаја предмета и користи оптичку једначину за израчунавање параметара оптичких сочива.

2.ФИ.3.4.2. Зна да објасни конструктивну и деструктивну интерференцију. 2.ФИ.3.4.3. Разуме фотометријске појмове и релације. 2.ФИ.3.4.4. Објашњава дифракцију помоћу Хајгенсовог принципа; двојно преламање, Брустеров и Малусов закон.

2.ФИ.3.5.1. Тумачи релативистички карактер времена, дужине и масе; разуме везу масе и енергије. Зна шта објашњава Општа теорија релативности. 2.ФИ.3.5.2. Анализира појаве: фотоефекат, Комптонов ефекат, радиоактивност, рендгенско зрачење, зрачење апсолутног црног тела, нуклеарне реакције, закон радиоактивног распада. 2.ФИ.3.5.3. Примењује Боров модел атома за објашњење спектра атома и изградњу Периодног система елемената и зонску теорију кристала за објашњење проводљивости метала и својстава полупроводника.

САВРЕМЕНА ФИЗИКА

познаје примену изотопа, рендгенског и ласерског зрачења у медицини и осталим областима.

2.ФИ.2.5.4. Објашњава основне моделе у атомској физици, Борове нивое енергије, изградњу периодног система, структуру језгра. 2.ФИ.2.5.5. Зна поделу и основне карактеристике елементарних честица (фермиони и бозони), као и интеракције међу њима.

2.ФИ.2.5.6. Познаје закон апсорпције зрачења при проласку кроз материјале

2.ФИ.3.5.4. Анализира Де Брољеву релацију, Хајзенбергове релације неодређености и дуалну природу материје. 2.ФИ.3.5.5. Користи решења Шредингерове једначине за објашњење квантних ефеката у микросвету

5.10.8. Биологија

САДРЖАЈ ПРОГРАМА/ ТЕМА/ОБЛАСТ 1. ОБЛАСТ ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	<p>2.БИ.1.1.1. Уме да наведе најважније чињенице о основним својствима живих бића и уме да их објасни на карактеристичним примерима.</p> <p>2.БИ.1.1.2. Зна основне чињенице о пореклу и развоју живота на планети и схвата значај живота на Земљи у контексту његовог дуготрајног развоја.</p> <p>2.БИ.1.1.3. Разуме потребу за класификовањем живих бића, познаје и примењује основне принципе класификације (укљ. бинарну номенклатуру) и зна да класификује методски одабране представнике живог света (одабраних типова, подтипова, класа).</p> <p>2.БИ.1.1.4. Зна основне чињенице о начину живота и распрострањењу карактеристичних представника најважнијих група живих бића.</p>	<p>2.БИ.2.1.1. Уме да објасни основна својства живих бића у мање типичним и атипичним случајевима.</p> <p>2.БИ.2.1.2. Разуме поступност у развоју живих бића и разуме појам предачких форми.</p> <p>2.БИ.2.1.3. Зна хијерархију класификационих категорија и примењује једноставне кључеве за идентификацију живог света.</p> <p>2.БИ.2.1.4. Зна основне чиниоце који опредељују начин живота и распрострањење важних представника главних група живих бића.</p>	<p>2.БИ.3.1.1. Разуме како основна својства живих бића указују на јединство живота.</p> <p>2.БИ.3.1.2. Разуме основне принципе филогеније и разлику између сличности и сродности живих бића.</p> <p>2.БИ.3.1.3. Познаје принципе филогенетске класификације и разуме њен значај у другим областима биологије.</p> <p>2.БИ.3.1.4. Разуме везу између начина живота и распрострањења живих бића и основних карактеристика њихове животне форме.</p>
<h3>2. ОБЛАСТ ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</h3>	<p>2.БИ.1.2.1. Зна основне чињенице о грађи ћелија и метаболичким процесима који се у њима одвијају; познаје различите типове ћелија; зна хијерархију нивоа организације живих система и разуме њихову повезаност.</p> <p>2.БИ.1.2.2. Зна основне карактеристике спољашње и унутрашње грађе методски одабраних представника живих бића а посебно спољашњу и унутрашњу грађу човека.</p> <p>2.БИ.1.2.3. Зна основне чињенице о физиологији живих бића и активно користи та знања у свакодневном животу</p>	<p>2.БИ.2.2.1. Уме да објасни структурну и функционалну повезаност основних ћелијских процеса и разуме разлоге ћелијске диференцијације.</p> <p>2.БИ.2.2.2. Зна детаље грађе човека и уме то знаће да користи у свакодневном животу а посебно ради очувања сопственог здравља.</p> <p>2.БИ.2.2.3. Разуме физиолошке процесе организама, њихову повезаност и активно примењује та знања за очување свог здравља и непосредне околине.</p> <p>2.БИ.2.2.4. Тумачи хомеостатске механизме принципима негативне повратне спреге у различитим ситуацијама у свакодневном животу.</p>	<p>2.БИ.3.2.1. Разуме да динамику ћелијских процеса условљавају како чиниоци ван ћелије (унутар организма али и из спољашње средине) тако и унутарћелијски чиниоци (генетска регулација метаболизма).</p> <p>2.БИ.3.2.2. Уме да интерпретира морфоанатомске промене у еволутивно-филогенетском контексту.</p> <p>2.БИ.3.2.3. Разуме да је функционална интеграција целог организма неопходна у остваривању карактеристичног понашања организама.</p> <p>2.БИ.3.2.4. Разуме интеракцију нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе и</p>

<p>3. ОБЛАСТ ОД МАКРОМОЛЕКУЛА ДО ЕВОЛУЦИЈЕ</p>	<p>2.БИ.1.2.4. Уме да препозна једноставне хомеостатске механизме у организму; познаје последице нарушавања хомеостазе и решава једноставне проблемске ситуације нарушавања хомеостазе.</p> <p>2.БИ.1.3.1. Уме да наведе основне чињенице о грађи, улози и значају биолошких макромолекула (нуклеинских киселина и протеина) и њихову примену у биотехнологији</p> <p>2.БИ.1.3.2. Уме да наведе типове размножавања; зна који је значај митотичких и мејотичких деоба; разуме значај полног размножавања и познаје основне чињенице о животним циклусима методски одабраних представника живих бића, посебно човека.</p> <p>2.БИ.1.3.3. Уме да објасни организацију генетичког материјала у ћелији (укљ. појмове ген, алел, хромозом, геном, генотип, фенотип); примењује основна правила наслеђивања у решавању једноставних задатака и зна да наведе неколико наследних болести.</p> <p>2.БИ.1.3.4. Зна основне чињенице о теорији органске еволуције и уме да на једноставним примерима препозна деловање природне селекције.</p>	<p>2.БИ.2.3.1. Повезује структуре и функције важних биолошких макромолекула (нуклеинских киселина и протеина).</p> <p>2.БИ.2.3.2. Уме да опише морфофизиолошке промене биљака, животиња и човека током развића (од формирања полних ћелија преко оплодње, ембриогенезе и органогенезе до сазревања и старења).</p> <p>2.БИ.2.3.3. Зна како настаје варијабилност генетичког материјала и основне принципе популационе генетике и примењује та знања у решавању конкретних задатака.</p> <p>2.БИ.2.3.4. Зна основне еволуционе механизме, основне типове селекције и разуме како природна селекција наследне варијабилности доводи до настанка нових врста.</p>	<p>обезбеђивању адаптивног понашања организма у променљивој околини.</p> <p>2.БИ.3.3.1. Разуме молекуларне основе наслеђивања.</p> <p>2.БИ.3.3.2. Уме да тумачи морфофизиолошке промене код организама у току животног циклуса (посебно код човека).</p> <p>2.БИ.3.3.3. Примењује знања из генетике у методски одабраним проблем ситуацијама, посебно у генетици човека и конзервационој биологији.</p> <p>2.БИ.3.3.4. Разуме значај теорије еволуције у формирању савременог биолошког начина мишљења и критички процењује њене домете у другим областима науке.</p>
<p>4. ОБЛАСТ ЖИВОТ У ЕКО-СИСТЕМУ</p>	<p>2.БИ.1.4.1. Познаје основне еколошке појмове и разуме њихово значење (животна средина, станиште-биотоп, животна заједница-биоценоза, популација, еколошка ниша, еко-систем, биодиверзитет, биосфера).</p> <p>2.БИ.1.4.2. Познаје основне законитости и принципе у екологији и ослањајући се на те принципе уме</p>	<p>2.БИ.2.4.1. Разуме на који начин поједини фактори неживе и живе природе утичу на организме (механизми дејства абиотичких и биотичких фактора).</p> <p>2.БИ.2.4.2. Зна да објасни како различити делови еко-система утичу један на други, а посебно у односу на циклусе кружења најважнијих елемената.</p>	<p>2.БИ.3.4.1. Разуме интегрисаност еколошких нивоа организације живог света, посебно начин на који се специфичности сваког од њих интегришу у више нивое.</p> <p>2.БИ.3.4.2. Разуме функционисање еко-система, посебно токове материје и енергије у екосистему, као и развој и еволуцију еко-система.</p> <p>2.БИ.3.4.3. Разуме и критички анализира конфликт између потреба економско-</p>

5. ОБЛАСТ ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

да објасни основне процесе у еко-систему
2.БИ.1.4.3. Схвата значај биодиверзитета и своју личну одговорност за заштиту природе и биодиверзитета.
2.БИ.1.4.4. Познаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера.
2.БИ.1.5.1. Познаје основне заразне болести, њихове изазиваче, одговарајуће мере превенције и личне мере хигијене; разуме основне узрочно-последичне односе у овој области.
2.БИ.1.5.2. Препознаје основне симптоме поремећаја у раду (и болести) најважнијих органа и органских система, основне методе дијагностике и уме да примени основне мере превенције и помоћи
2.БИ.1.5.3. Уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике
2.БИ.1.5.4. Уме да општа знања о променама у адолесценцији повеже са сопственим искуствима (посебно у вези са репродуктивним здрављем).

2.БИ.2.4.3. Зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума, у заштити природе и биодиверзитета. 2.БИ.2.4.4. Зна механизме штетног дејства загађујућих материја на медијуме животне средине, последице загађивања по живи свет, као и мере за њихово отклањање.

2.БИ.2.5.1. Зна које су и како се примењују колективне хигијенске мере и разуме смисао тих мера.
2.БИ.2.5.2. Зна које мере да примени и на који начин како би отклонио или умањио дејство штетних чинилаца спољашње средине који су утицали на развој болести.
2.БИ.2.5.3. Критички анализира позитивне и негативне утицаје различитих животних стилова на здравље.
2.БИ.2.5.4. Зна који су критеријуми ризичног понашања и уме да препозна ситуације које носе такве ризике.

технолошког развоја људских заједница и потреба очувања природе и биодиверзитета.
2.БИ.3.4.4. Разуме значај и потребу одрживог развоја и критички анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између потребе економско-технолошког развоја и заштите природе и животне средине.

2.БИ.3.5.1. Разуме механизме имуног одговора на заразне болести.
2.БИ.3.5.2. Разуме механизме настанка (болести и) поремећаја у раду најважнијих органа и органских система.
2.БИ.3.5.3. Разуме потребе које стоје у основи различитих животних стилова младих и механизме помоћу којих медији утичу на понашање младих. 2.БИ.3.5.4. Разуме механизме којима ризични облици понашања, дуготрајна изложеност јаким негативним емоцијама и стрес доводе до развоја болести (односно поремећаја психичког стања и здравља личности)

6. Програм допунске, додатне и припремне наставе

Допунски рад са ученицима

Наставничко, одељењско и стручна већа планирају, прате и анализирају оцењивање и предлажу мере за унапређивање квалитета оцењивања и постигнућа ученика. У оквиру мера за унапређивање квалитета оцењивања и постигнућа ученика утврђује се план организовања допунске наставе са ученицима који имају тешкоће у савладавању програма из појединих предмета.

На основу Закона о средњем образовању и васпитању прописани су обавезни облици образовно – васпитног рада, а за редовне ученике који имају тешкоће у савладавању постигнућа у одређеној наставној области организује се допунска настава. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу ако се процени да је то потребно. Годишњи фонд часова допунске наставе биће планиран у току септембра, зависно од потребе.

Тачан распоред допунског рада и број обухваћених ученика немогуће је унапред планирати због тога што директно зависе од броја ученика којима је оваква настава потребна. Часове реализују предметни професори.

Програм допунске наставе

Циљ: Допунски рад се организује за ученике који стално или повремено заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја у редовној настави. Циљ допунског рада је омогућавање ученицима који заостају у савлађивању образовноваспитних садржаја да се лакше укључују у редовни васпитно-образовни процес. Један од важних дугорочних циљева допунске наставе је јачање и подизање самопоуздања и мотивације за учење.

Активности и начини остваривања: Пре издвајања ученика за допунски рад треба утврдити узроке и тешкоће које ученици имају у савлађивању градива. У самом идентификовању ученика за које треба организовати допунски рад учествују школски психолог и педагог, предметни наставник, одељењски старешина, родитељ, а према потреби и школски лекар. Узимајући у обзир узроке заостајања појединих ученика у савлађивању садржаја неких наставних подручја (предмета) допунским радом се обухватају:

- ученици који долазе из других школа, а поготово из других република, с обзиром на то да се програми разликују;
- ученици који су похађали наставу у иностранству;
- ученици који су због болести, породичних и других оправданих разлога дуже одсуствовали са наставе;
- ученици који перманентно заостају и тешко савлађују наставно градиво;
- ученици који у току наставне године више пута у континуитету добију негативну оцену из неког наставног подручја (предмета), а посебно ако су из тог предмета у претходном разреду показали недовољан успех или ишли на поправни испит
- ученици који у довољној мери не познају језик на којем се обавља настава.

Допунски рад треба, по правилу, организовати у току читаве наставне године, с тим што за неке ученике или групе ученика може да траје дуже или краће време, што зависи од узрока заостајања и потребног времена за савлађивање садржаја програма неких наставних подручја у редовној настави- Приликом планирања допунског рада мора се водити рачуна о следећем: - један ученик, који заостаје у савлађивању садржаја из више предмета може бити укључен у додатни рад истовремено само из два предмета; - допунски рад организовати са групом ученика или са појединим ученицима, а број ученика у групи не треба да буде већи од 10 и зависи од узрока заостајања ученика и природе садржаја програма појединих предмета; - група ученика за допунски рад може се образовати у оквиру једног одељења или у оквиру једног разреда; - групе, по правилу, треба да обухватају оне ученике који имају исте проблеме и тешкоће у савлађивању садржаја неких предмета.

- оријентационо планирати садржаје за сваког ученика и за сваку групу, водећи рачуна при томе да се допунски рад може одржавати у оквиру једног или два часа недељно. Трајање допунског рада се мора еластичније организовати. У зависности од пропуста у знању, нивоа усвојености градива, психофизичких могућности ученика као и оптерећености ученика у току дана, дужина рада са појединим ученицима у групама може трајати краће или дуже од 45 минута.

За квалитет и функционалност у остваривању допунске наставе важна је и сарадња наставника и родитеља. Наставник и школа имају обавезу да родитеља обавесте о проблемима са којима се дете сусреће у процесу наставе и учења, о потреби да се укључи у допунску наставу, о напредовању које се бележи уз подршку на допунској настави. Истовремено, од родитеља се очекује да подржи напоре наставника, да осигура присуство детета часовима допунске наставе и на прати редовност похађања и напредовање детета.

Исходи: Сваки ученик активно укључи у процес учења. што подразумева да ученик има прилику да самостално описује, објашњава и на најразноврсније начине приказује и представља оно што учи и како учи (израчунава, сакупља и разврстава податке и информације, проналази кључне речи у тексту и образлаже зашто их је изабрао, покушава да реши проблем и др).

Програм додатне наставе

Циљ: Циљ: додатног рада је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Активности и начини остваривања: Додатним радом треба обухватити ученике: који постижу изузетне резултате у савладавању садржаја програма, који показују интересовање за проширивање и продубљивање знања и вештина и који су обдарени и талентовани за одређене области предмете. Један ученик, се по правилу, може укључити у додатни рад само из једне наставне области, односно предмета. Међутим, уколико ученик постиже изузетне резултате из више наставних области, односно предмета, може бити укључен у додатни рад из два предмета ако они припадају сродној групи (природна, друштвена и сл.) и ако ученик изричито испољи жељу. Ученици који су обухваћени додатним радом из једне наставне области, односно предмета могу бити ангажовани и у раду једне секције, научне групе, дружине и слично.

Програм додатног рада треба планирати и организовати у оквиру недељног распореда часова образовно-васпитног рада. Часови могу да трају краће или дуже од 60 минута, зависно од садржаја који се остварују. Треба настојати да се према могућностима додатни рад организује: пре почетка редовне наставе, у супротној смени, за време радних субота и сл. При томе се мора водити рачуна о просторним, материјалним и организацијским могућностима школе, као и о томе које време најбоље одговара ученицима и наставницима, а поготову ученицима-путницима.

Исходи: Креативне способности и интересовања ученика максимално долазе до изражаја. Ученици самостално испитују разне појаве, служе се литературом, приручницима, алатима и инструментима, оспособљени су да сачине записе, анализе и доносе закључке, развијају критичко мишљење и оспособљавају се за самообразовање

Начин праћења: Успешност ученика у току редовне наставе, успешност ученика на разним нивоима такмичења, остварени резултати на пријемним испитима на факултетима.

Додатни рад са ученицима

Са талентованим ученицима ради се по посебном програму и, припремајући их за такмичења. Додатна настава се организује за ученике који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређених предмета. Тачан распоред додатног рада и број обухваћених ученика је различит сваке школске године па се не може унапред планирати због тога што директно зависе од опредељења ученика и термина такмичења.

Рад реализују наставници које одређују стручна већа, у складу са својим плановима рада и потребама Школе.

Припремни рад за матуру или завршни

На основу Закона о средњем образовању школа организује припремну наставу за полагање матурских и завршних испита у обиму од 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски или завршни испит

Већ неколико година професори који предају четвртог разреду врше припрему ученика за полагање изборних предмета на матурском испиту. С обзиром на чињеницу да је такав рад до сада дао завидне резултате, Школа ће наставити са таквом праксом. То је, истовремено, начин да се ученицима четвртог разреда помогне у припреми пријемних испита за факултете.

Припремни рад се реализује у другом полугодишту (када се ученици одреде за изборне предмете) по посебном распореду који се сачињава у зависности од одређења ученика. Педагошки колегијум почетком другог полугодишта сачињава анализу одређења ученика, а коначну одлуку доноси Наставничко веће.

Рад је у потпуности прилагођен наведеним циљевима, али и захтевима ученика.

Припремни рад

Ученицима који нису савладали наставно градиво, а који се упућују на полагање поправног испита организује се припремна настава у обиму од 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на полагање поправног испита. Организује се непосредно пре полагања поправног испита.

Додатна подршка

За ученике у сметњама у развоју и инвалидитетом, који су укључени у редован систем образовања и васпитања, остварује се додатна подршка у складу са индивидуалним образовним планом.

7. Програми за полагања матурских испита

7.1. Програм матурског испита за смер - Ветеринарски техничар

Матурски испит је један од елемената система обезбеђивања квалитета стручног образовања. Полагањем матурског испита у средњем стручном образовању, појединац стиче квалификацију неопходну за учешће на тржишту рада.

Матурским испитом се проверава да ли је ученик, по успешно завршеном четворогодишњем образовању, стекао стандардом квалификације прописана знања, вештине, ставове и способности, тј. стручне компетенције за занимање(а) за које се школовао у оквиру образовног профила.

Матурски испит састоји се из три дела:

- испит из матерњег језика и књижевности;
- испит за проверу стручно–теоријских знања;
- матурски практични рад.

Поред дипломе, сваки појединац полагањем оваквог испита стиче и тзв. додатак дипломи - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил, чиме се на транспарентан начин послодавцима представљају стечене компетенције и постигнућа ученика.

Циљ матурског испита Матурским испитом проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном образовању за образовни профил **ветеринарски техничар**, стекао стручне компетенције прописане Стандардом квалификације ветеринарски техничар.

Структура матурског испита Матурски испит састоји се из три дела:

-испит из матерњег језика и књижевности;

Испит из матерњег језика полаже се писмено.

На испиту ученик обрађује једну од четири понуђене теме. Ове теме утврђује Испитни одбор школе, на предлог стручног већа наставника матерњег језика. Од четири теме које се нуде ученицима, две теме су из књижевности а две теме су слободне.

Сваки писмени састав прегледају сва три члана комисије и изводе јединствену оцену. Оцену писаног рада утврђује испитна комисија на основу појединачних оцена сваког члана испитне комисије.

-испит за проверу стручно–теоријских знања;

Циљ овог дела матурског испита је провера остварености очекиваних исхода знања за образовни профил ветеринарски техничар, односно стручно–теоријских знања неопходних за обављање послова и задатака за чије се извршење ученик оспособљава током школовања.

Провера остварености очекиваних исхода знања, односно стручно–теоријских знања врши се завршним тестирањем. Тест садржи највише 50 задатака, а конципиран је тако да обухвата све нивое знања и све садржаје који су процењени као темељни и од суштинског значаја за обављање послова и задатака у оквиру датог занимања, као и за наставак школовања у матичној области.

-матурски практични рад;

Циљ матурског практичног рада је провера стручних компетенција прописаних Стандардом квалификације ветеринарски техничар.

На матурском практичном раду ученик извршава два радна задатка којима се проверава стеченост свих прописаних стручних компетенција.

За проверу прописаних компетенција, на основу Оквира за процену компетенција за квалификацију ветеринарски техничар утврђује се **листа радних задатака**, који су разврстани у две групе:

Група А: асистирање ветеринару при клиничком прегледу животиња

Група Б: асистирање ветеринару при хируршким захватима и вештачком осемењавању животиња

Предуслови за полагање матурског испита

Ученик може да полаже матурски испит у складу са законом.

Предуслови за полагање и услови за спровођење матурског испита дати су у следећој табели.

Предуслови за ученика:

општи:	успешно завршен четврти разред образовног профила Ветеринарски техничар
посебни:	прибор за писање (обавезна хемијска оловка) за тест знања заштитна одећа (бели мантил) и обућа за извођење радних задатака

Услови за школу:

За припрему и спровођење матурског испита неопходно је да школа, самостално или у договору са социјалним партнерима, обезбеди потребне услове:

време (термине за извођење свих делова матурског испита укључујући план реализације радних задатака):

- простор за реализацију свих испита;
- обрасце записника за сваког ученика;
- одговарајући број примерака тестова;
- комбинације радних задатака за дати испитни рок;
- описе радних задатака и прилоге за сваког ученика и члана испитне комисије;
- обрасце за оцењивање радних задатака;

- домаће животиње у одговарајућим објектима, по врстама и категоријама
- ветеринарску амбуланту – школску или социјалног партнера
- чланове комисија обучене за оцењивање засновано на компетенцијама

Организација матурског испита

Организација матурског испита спроводи се у складу са *Правилником о програму матурског испита образовни профил ветеринарски техничар*. Матурски испит се организује у школама у три испитна рока који се реализују у јуну, августу и јануару.

Школа благовремено планира и припрема људске и техничке ресурсе за реализацију испита и израђује распоред полагања свих испита у оквиру матурског испита.

За сваку школску годину директор, на предлог наставничког већа, формира Испитни одбор. Испитни одбор чине чланови свих испитних комисија, а председник Испитног одбора је по правилу директор школе

За сваког ученика директор школе именује **менторе**. Ментор је наставник стручних предмета који је обучавао ученика у току школовања. Он помаже ученику у припремама за полагање теста за проверу стручно–теоријских знања и матурског практичног рада. У оквиру три недеље планиране наставним планом за припрему и полагање матурског испита, школа организује консултације, информише кандидате о критеријумима оцењивања и обезбеђује услове (време, простор, опрема) за припрему ученика за све задатке предвиђене матурским испитом.

У периоду припреме школа организује обуку чланова комисија за оцењивање на матурском испиту уз подршку стручних сарадника школе.

Матурски испит спроводи се у школи и просторима где се налазе радна места и услови за реализацију матурског практичног рада.

Матурски испит за ученика може да траје највише четири дана. У истом дану ученик може да полаже само један од делова матурског испита.

За сваки део матурског испита директор школе именује стручну испитну комисију, коју чине три члана и три заменика. Ради ефикасније реализације матурског испита, ако за то постоје прописани кадровски и материјални услови, у школи се може формирати и више испитних комисија, које могу истовремено и независно да обављају оцењивање.

*Извор: Приручник о полагању матурског испита у образовном профилу Ветеринарски техничар
Завод за унапређење образовања и васпитања, Београд, фебруар 2021.*

7.2. Програм матурског испита за смер - Царински техничар

Матурски испит се састоји из заједничког и посебног дела.

А. Заједнички део обухвата предмет који је обавезан за све ученике средњих стручних школа, а према програму који су остварили у току четворогодишњег образовања.

1. Српски језик и књижевност (матерњи језик и књижевност за ученике који су наставу имали на језику народности (писмено).

Б. Посебни део обухвата:

1. Матурски практични рад са усменом одбраном рада;

2. Усмени испит из изборног предмета.

Циљ матурског испита

Матурским испитом се утврђује зрелост и оспособљеност ученика за укључивање у рад и обављање послова занимања обухваћених образовним профилом, као и за наставак даљег школовања.

Структура матурског испита

Посебни део обухвата:

1. **Матурски практични рад**

На матурском испиту проверава се оспособљеност кандидата за обављање послова занимања обухваћених образовним профилом.

Садржаји практичног рад утврђују се из следећих области:

- јавни расходи
- јавни приходи
- буџет
- спољнотрговински послови
- девизно пословање
- царине и царински систем
- царински управни поступак
- царински деликти
- царинење робе
- царинска тарифа
- међународни транспорт
- међународна шпедиција
- приказивање статистичких података царинског пословања
- биланс пословања у области царине
- периодични годишњи обрачун у ванпривреди
- биланси плаћања са иностранством
- послови осигурања

2. Усмени испит из изборног предмета

У оквиру изборног дела ученик полаже један предмет по сопственом избору из групе предмета значајних за знања која ће примењивати у свакодневном извршавању конкретних радних задатака из подручја рада економија, право и администрација за образовни профил: Царински техничар.

Изборни предмет који ученик бира може бити од значаја за даље образовање или за укључивање у рад. Ученик бира један предмет између следећих:

- познавање робе
- јавне финансије
- царине и царински поступак
- спољнотрговинско и девизно пословање
- међународна шпедиција

Изборни предмети се полажу према програмима које су ученици остварили у току четворогодишњег школовања.

Предуслови за полагање матурског испита

Матурски испит полаже ученик на крају стицања образовања у четворогодишњем трајању, који је позитивно оцењен из свих наставних предмета предвиђених Наставним планом и програмом.

Организација матурског испита

Матурски испит редован ученик полаже у јунском и августовском року, а ванредан ученик у испитиним роковима предвиђеним за ванредне ученике. Матурски испит организују и спроводе испитни одбор и испитна комисија. Испитни одбор чине председник испитног одбора, сви чланови испитних комисија и секретар одбора. Председник испитног одбора је директор школе.

За спровођење матурског испита директор школе писменом одлуком формира испитни одбор и испитне комисије за сваки предмет који се полаже на матурском испиту. Матурски испит спроводи комисија од три члана од којих су најмање два стручна за предмет. Чланове испитних комисија именује директор школе. Испитна комисија утврђује оцену већином гласова и саопштава је ученику.

У оквиру заједничког дела матурског испита ученик полаже српски језик и књижевност према садржајима четворогодишњег програма рада који је дефинисан Наставним планом и програмом.

Посебни део матурског испита обухвата:

1. Матурски практичан рад са усменом одбраном рада;
2. Испит из једног изборног предмета.

Ученик ради матурски практичан рад у току завршног разреда уз помоћ наставника – ментора. У току израде матурског практичног рада обавезно је организовање консултација на којима је наставник дужан да организује и прати рад ученика пружајући потребну помоћ консултацијама, коректурама, саветима и упућивањем на одговарајућу стручну литературу, као и на избор начина и структуре рада. Матурски практичан рад са усменом одбраном се оцењује бројчаном оценом. После одбране матурског практичног рада испитна комисија утврђује једну оцену која се изводи на основу оцене рада и оцене усмене одбране рада.

Ученик се слободно опредељује за један са листе утврђених изборних предмета. Усмени испит ученик полаже извлачењем цедуље на којој су исписана три питања, која мора бити оверена печатом школе.

Ученик је положио матурски испит ако је добио позитивну оцену из свих делова испита. Општи успех на матурском испиту се исказује са једном оценом као аритметичком средњом вредношћу оцена добијених на појединим деловима испита. Ученик који је добио једну или две недовољне оцене на деловима матурског испит, полаже те делове у наредном испитном року.

7.3. Програм матурског испита за смер – Економски техничар

Матурски испит се састоји из заједничког и посебног дела.

А. Заједнички део обухвата предмет који је обавезан за све ученике средњих стручних школа, а према програму који су остварили у току четворогодишњег образовања.

1. Српски језик и књижевност (матерњи језик и књижевност за ученике који су наставу имали на језику народности (писмено).

Б. Посебни део обухвата:

1. Матурски практични рад са усменом одбраном рада;
2. Усмени испит из изборног предмета.

Циљ матурског испита	Матурским испитом се утврђује зрелост и оспособљеност ученика за укључивање у рад и обављање послова занимања обухваћених образовним профилем, као и за наставак даљег школовања.
-----------------------------	---

Структура матурског испита	Посебни део обухвата:
-----------------------------------	-----------------------

1. Матурски практични рад

На матурском испиту проверава се оспособљеност кандидата за обављање послова занимања обухваћених образовним профилем. Садржаји практичног рад утврђују се из следећих области:

1. Пословна средства привредног друштва (5 тема)
2. Благајничко пословање (5 тема)
3. Евиденција материјала, ситног инвентара и амбалаже (5 тема)
4. Трошкови пословања у привредном друштву (6 тема)
5. Калкулација (5 тема)
6. Реализација робе и услуга (5 теме)
7. Приходи и расходи пословања привредног друштва (8 тема)
8. Утврђивање пословног резултата (6 тема)
9. Расподела пословног резултата (6 тема)
10. Инвентарисање (5 тема)
11. Банкарско пословање (7 тема)
12. Финансијско пословање у привредном друштву(4 теме)
13. Статистичко обухватање производње и промета (2 теме)
14. Изражавање пословног резултата (3 теме)

1. Усмени испит из изборног предмета

У оквиру изборног дела ученик полаже један предмет по сопственом избору из групе предмета значајних за знања која ће примењивати у свакодневном извршавању конкретних радних задатака из подручја рада економија, право и администрација за образовни профил: Економски техничар.

Изборни предмет који ученик бира може бити од значаја за даље образовање или за укључивање у рад. Ученик бира један предмет између следећих:

1. Математика
2. Основи економије
3. Пословна економија
4. Рачуноводство
5. Маркетинг
6. Статистика
7. Монетарна економија и банкарство

Изборни предмети се полажу према програмима које су ученици остварили у току четворогодишњег школовања

Предуслови за полагање матурског испита

Матурски испит полаже ученик на крају стицања образовања у четворогодишњем трајању, који је позитивно оцењен из свих наставних предмета предвиђених Наставним планом и програмом.

Организација матурског испита

Матурски испит редован ученик полаже у јунском и августовском року, а ванредан ученик у испитиним роковима предвиђеним за ванредне ученике. Матурски испит организују и спроводе испитни одбор и испитна комисија. Испитни одбор чине председник испитног одбора, сви чланови испитних комисија и секретар одбора. Председник испитног одбора је директор школе.

За спровођење матурског испита директор школе писменом одлуком формира испитни одбор и испитне комисије за сваки предмет који се полаже на матурском испиту. Матурски испит спроводи комисија од три члана од којих су најмање два стручна за предмет. Чланове испитних комисија именује директор школе. Испитна комисија утврђује оцену већином гласова и саопштава је ученику.

У оквиру заједничког дела матурског испита ученик полаже српски језик и књижевност према садржајима четворогодишњег програма рада који је дефинисан Наставним планом и програмом.

Посебни део матурског испита обухвата:

1. Матурски практичан рад са усменом одбраном рада;
2. Испит из једног изборног предмета.

Ученик ради матурски практичан рад у току завршног разреда уз помоћ наставника – ментора. У току израде матурског практичног рада обавезно је организовање консултација на којима је наставник дужан да организује и прати рад ученика пружајући потребну помоћ консултацијама, коректурама, саветима и упућивањем на одговарајућу стручну литературу, као и на избор начина и структуре рада. Матурски практичан рад са усменом одбраном се оцењује бројчаном оценом. После одбране матурског практичног рада испитна комисија утврђује једну оцену која се изводи на основу оцене рада и оцене усмене одбране рада.

Ученик се слободно опредељује за један са листе утврђених изборних предмета. Усмени испит ученик полаже извлачењем цедуље на којој су исписана три питања, која мора бити оверена печатом школе.

Ученик је положио матурски испит ако је добио позитивну оцену из свих делова испита. Општи успех на матурском испиту се исказује са једном оценом као аритметичком средњом вредношћу оцена добијених на појединим деловима испита. Ученик који је добио једну или две недовољне оцене на деловима матурског испит, полаже те делове у наредном испитном року.

Економски техничар још 2021/2022. године полаже матурски испит по овом програму.

Економски техничар који се упише у 1.разред 2021/2022. полаже 2025/2026.године полаже по новом програму који важи од 2019.по службеном гласнику.

7.4. Програм матурског испита за смер – Машински техничар моторних возила

Матурски испит се састоји из заједничког и посебног дела.

А. Заједнички део обухвата предмет који је обавезан за све ученике средњих стручних школа, а према програму који су остварили у току четворогодишњег образовања.

1. Српски језик и књижевност (матерњи језик и књижевност за ученике који су наставу имали на језику народности (писмено)).

Б. Посебни део обухвата:

1. Матурски практични рад са усменом одбраном рада;

2. Усмени испит из изборног предмета.

Циљ матурског испита

Матурским испитом се утврђује зрелост и оспособљеност ученика за укључивање у рад и обављање послова занимања обухваћених образовним профилом, као и за наставак даљег школовања.

Структура матурског испита

Посебни део обухвата:

1. Матурски практични рад

На матурском испиту проверава се оспособљеност кандидата за обављање послова занимања обухваћених образовним профилом. Садржаји практичног рад утврђују се из следећих области:

МОТОРИ СУС

- Систем за напајање ОТО мотора
- Батеријско паљење ОТО мотора
- Систем за убризгавање горива дизел мотора
- Систем за хлађење мотора СУС
- Систем за подмазивање

МОТОРНА ВОЗИЛА

- Спојнице
- Мењачки преносник
- Кочиони систем
- Управљачки систем
- Систем ослањања

ЕКСПЛОАТАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ МОТОРНИХ ВОЗИЛА

- Сервисна служба
- Организација рада сервиса
- Уређаји са ваљцима за мерење силе кочења
- Подешавање кочница
- Специјални алати који се користе при опслуживању и оправкама

- Уређаји за испитивање мотора

2. Усмени испит из изборног предмета

У оквиру изборног дела ученик полаже један предмет по сопственом избору из групе предмета значајних за знања која ће примењивати у свакодневном извршавању конкретних радних задатака из подручја рада машинство и обрада метала, за образовни профил: МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА.

Изборни предмет који ученик бира може бити од значаја за даље образовање или за укључивање у рад. Ученик бира један предмет између следећих:

- Мотори СУС
- Моторна возила
- Експлоатација и одржавање моторних возила
- Мерење и контролисање
- Елементи аутоматизације моторних возила
- Математика

Изборни предмети се полажу према програмима које су ученици остварили у току четворогодишњег школовања

Предуслови за полагање матурског испита

Матурски испит полаже ученик на крају стицања образовања у четворогодишњем трајању, који је позитивно оцењен из свих наставних предмета предвиђених Наставним планом и програмом.

Организација матурског испита

Матурски испит редован ученик полаже у јунском и августовском року, а ванредан ученик у испитиним роковима предвиђеним за ванредне ученике. Матурски испит организују и спроводе испитни одбор и испитна комисија. Испитни одбор чине председник испитног одбора, сви чланови испитних комисија и секретар одбора. Председник испитног одбора је директор школе.

За спровођење матурског испита директор школе писменом одлуком формира испитни одбор и испитне комисије за сваки предмет који се полаже на матурском испиту. Матурски испит спроводи комисија од три члана од којих су најмање два стручна за предмет. Чланове испитних комисија именује директор школе. Испитна комисија утврђује оцену већином гласова и саопштава је ученику.

У оквиру заједничког дела матурског испита ученик полаже српски језик и књижевност према садржајима четворогодишњег програма рада који је дефинисан Наставним планом и програмом.

Посебни део матурског испита обухвата:

3. Матурски практичан рад са усменом одбраном рада;
4. Испит из једног изборног предмета.

Ученик ради матурски практичан рад у току завршног разреда уз помоћ наставника – ментора. У току израде матурског практичног рада обавезно је организовање консултација на којима је наставник дужан да организује и прати рад ученика пружајући потребну помоћ консултацијама, коректурама, саветима и упућивањем на одговарајућу стручну литературу, као и на избор начина и структуре рада. Матурски практичан рад са усменом одбраном се оцењује бројчаном оценом. После одбране матурског практичног рада испитна комисија утврђује једну оцену која се изводи на основу оцене рада и оцене усмене одбране рада.

Ученик се слободно опредељује за један са листе утврђених изборних предмета. Усмени испит ученик полаже извлачењем цедуље на којој су исписана три питања, која мора бити оверена печатом школе.

Ученик је положио матурски испит ако је добио позитивну оцену из свих делова испита. Општи успех на матурском испиту се исказује са једном оценом као аритметичком средњом вредношћу оцена добијених на појединим деловима испита. Ученик који је добио једну или две недовољне оцене на деловима матурског испита, полаже те делове у наредном испитном року.

7.5. Програм матурског испита за смер – Техничар друмског саобраћаја

Матурски испит се састоји од три независна испита:

- Испит из српског језика и књижевности, односно језика и књижевности на којем се ученик школовао (матерњи језик);
- Испит за проверу стручно – теоријских знања;
- Матурски практичан рад.

Циљ матурског испита

Матурским испитом се утврђује зрелост и оспособљеност ученика за укључивање у рад и обављање послова занимања обухваћених образовним профилом, као и за наставак даљег школовања.

Структура матурског испита

1. ИСПИТ ИЗ МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

СТРУКТУРА ИСПИТА

Испит из матерњег језика полаже се писмено.

На испиту ученик обрађује једну од четири понуђене теме. Ове теме утврђује Испитни одбор школе, на предлог стручног већа наставника матерњег језика. Од четири теме које се нуде ученицима, две теме су из књижевности, а две теме су слободне.

ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцену писаног рада утврђује Испитна комисија на основу појединачних оцена сваког члана Испитне комисије.

Испитну комисију за матерњи језик чине три наставника матерњег језика, од којих се један именује за председника комисије. Сваки писмени састав прегледају сва три члана комисије и изводе јединствену оцену.

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСПИТА

- Писмени испит из матерњег језика траје три сата.
- У току испита у свакој школској клупи седи само један ученик.
- За време израде писаног састава у учионици дежура наставник који није члан Стручног већа наставника матерњег језика.
- Дежурни наставник исписује називе одабраних тема на школској табли и од тог тренутка се рачуна време трајања испита.
- Дежурни наставник прикупља све ученичке радове и записнички их предаје председнику испитне комисије за матерњи језик.
- Након евидентираних и изведених јединствених оцена за сваког од ученика председник испитне комисије сумира резултате и предаје потписане записнике и ученичке радове председнику Испитног одбора.

---

2. ИСПИТ ЗА ПРОВЕРУ СТРУЧНО–ТЕОРИЈСКИХ ЗНАЊА

СТРУКТУРА ИСПИТА

У наставном плану и програму за образовни профил техничар друмског саобраћаја, стручна знања неопходна за обављање послова и задатака техничара друмског саобраћаја, стичу се у оквиру предмета организација превоза, регулисање и безбедност саобраћаја, моторна возила и саобраћајна инфраструктура. Провера остварености очекиваних исхода знања, односно стручно–теоријских знања врши се завршним тестирањем. Тест садржи највише 50 задатака, а конципиран је тако да обухвата све нивое знања и све садржаје који су процењени као темељни и од суштинског значаја за обављање послова и задатака у оквиру датог занимања, као и за наставак школовања у матичној области.

Тест и кључ за оцењивање теста припрема Центар за стручно образовање и образовање одраслих и доставља га школама. Комбинација задатака за матурски тест, узимајући у обзир и критеријум сазнајне сложености, формира се од: познатих задатака из Збирке теоријских задатака за матурски испит (75 бодова) и делимично познатих задатака насталих делимичном изменом задатака из Збирке теоријских задатака за матурски испит (25 бодова). Збирка задатака организована је у 3 области, које одговарају наведеним предметима и модулима и садржи задатке којима се проверавају исходи знања тих предмета.

Заступљеност предмета у тесту:

- Организација превоза 29%
- Регулисање и безбедност саобраћаја 27%
- Моторна возила 25%
- Саобраћајна инфраструктура 19%

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСПИТА

● Тестирање у оквиру испита за проверу стручно–теоријских знања обавља се истовремено у свим школама у којима се реализује матурски испит за овај образовни профил. Термин тестирања, школе које имају кандидате у датом испитном року

заједнички утврђују и достављају га Центру најкасније седам дана пре реализације.

● По избору чланова комисије за преглед тестова, школе треба да изврше кратку обуку чланова комисије уз подршку стручних сарадника школе.

● Центар на основу утврђене структуре, формира тест и доставља га у електронској форми школама у којима се матурски испит реализује, дан раније у односу на утврђен

датум за полагање теста, а кључ на дан реализације теста.

● Лице задужено за техничку припрему теста у школи обавља све припреме

и умножава Приручник о полагању матурског испита у образовном профилу Техничар друмског саобраћаја

Припремљени тестови се пакују у коверат који се затвара, печати и чува у каси школе до почетка испита. За сигурност тестова, одговоран је директор школе.

- На дан испита, пола сата пре почетка, наставници дежурни током тестирања записнички преузимају коверат са тестовима за ученике и отпечаћују га у учионици, пред ученицима.
- Израда теста траје два сата. Током израде теста, сваки ученик седи сам у клупи и самостално решава тест. У учионици, где се врши тестирање, дежурају по два наставника који, према Правилнику о врсти образовања наставника у стручним школама, не могу предавати предмете/модуле обухваћене тестом.
- За решавање теста ученик треба да користи хемијску оловку (коначни одговори и резултати морају бити исписани хемијском оловком).
- По завршетку тестирања дежурни наставници записнички предају директору или другом одговорном лицу све решаване и неискоришћене тестове. На огласној табли школе, објављује се кључ теста.
- Председник комисије за преглед тестова преузима Записнике о полагању матурског испита, као и коверат са решаваним тестовима, као и коверат са три примерка кључа (за сваког члана) и комисија приступа прегледу тестова. Након завршеног прегледања, евидентирања и потписивања Записника о полагању матурског испита, формира се извештај о резултатима ученика и постигнутом успеху на испиту за проверу стручно-теоријских знања и достављају потписани записници и сви решавани тестови председнику Испитног одбора.
- Најкасније у року од 24 сата по завршетку реализације теста објављују се незванични резултати тестирања на огласној табли школе.

3. МАТУРСКИ ПРАКТИЧНИ РАД

СТРУКТУРА ИСПИТА

На матурском практичном раду ученик извршава један комплексан радни задатак којима се проверава стеченост стручне компетенције. Радни задатак се реализују кроз практичан рад.

ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцену о стеченим стручним компетенцијама на матурском практичном раду даје Испитна комисија. Њу чине најмање три члана, које именује директор школе, према прописаној структури:

- два наставника стручних предмета за образовни профил техничар друмског саобраћаја, од којих је један председник комисије
- представник послодаваца – компетентни извршилац датих послова у области друмског саобраћаја кога предлаже Унија послодаваца Србије у

сарадњи са одговарајућим пословним удружењима, Привредном комором Србије и Центром.

Сагласност на чланство представника послодаваца у комисији, на предлог школа, даје Унија послодаваца Србије односно ПКС у сарадњи са Заводом за унапређивање образовања и васпитања - Центром. Базу података о екстерним члановима испитних комисија води Центар.

Сваки члан испитне комисије пре испита добија образац за оцењивање радног задатка а председник комисије води одговарајући део Записника о полагању матурског испита.

Сваки члан комисије индивидуално оцењује рад ученика, користећи одговарајући образац за оцењивање радног задатка.

Сваки радни задатак може се оценити са највише 100 бодова. Сваки члан испитне комисије вреднујући појединачно индикаторе у свом обрасцу за оцењивање радног задатка

утврђује укупан број бодова који је ученик остварио у оквиру појединачног задатка. Појединачан број бодова (сваког члана комисије) се уноси на одговарајуће место у Записнику о полагању матурског испита и на основу тога комисија утврђује просечан број бодова за радни задатак.

Када кандидат оствари просечних 50 и више бодова на радном задатку, сматра се да је показао компетентност.

Уколико је просечан број бодова који је кандидат остварио на радном задатку мањи од 50, сматра се да кандидат није показао компетентност.

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСПИТА

- Матурски практичан рад реализује се у школским кабинетима или просторима где се налазе радна места и услови за које се ученик образовао у току свог школовања.
- Стручно веће наставника стручних предмета школе бира радне задатке на основу листе задатака из овог Приручника и формира школску листу која ће се користити у том испитном року. Број задатака мора бити најмање за 10% већи од броја ученика који полажу матурски испит у једном одељењу.
- По формирању Испитног одбора директор утврђује чланове комисија за оцењивање матурског практичног рада и њихове заменике. Предлог имена екстерних чланова комисије се благовремено доставља Центру ради добијања сагласности.
- По избору чланова комисије за оцењивање, школа треба да изврши обуку чланова комисије уз подршку стручних сарадника школе. Сви чланови комисије треба да буду упознати са документом Инструкције за оцењиваче и да у складу са тим усвоје ток припреме и извођења радних задатака, као и да примењују утврђене принципе и правила оцењивања.
- Лице задужено за техничку подршку реализацији матурског практичног рада припрема неозначене коверте у којима се налазе по четири описа задатка (један ће преузети ученик, а три су намењена члановима комисије) и три обрасца за оцењивање са претходно одштампаним подацима о школи, шифром и називом задатка

за чланове комисије;

- Непосредно пред полагање ученик извлачи радни задатак, без права замене. Додељује му се опис радног задатка из коверте, а чланови комисије преузимају опис задатка и листу за оцењивање у чијем заглављу уписују име ученика. Прилози за сваки задатак се налазе на десктопу рачунара.
- Сваком ученику се обезбеђују једнаки услови за почетак обављања радног задатка.
- Трочлана комисија прати рад сваког ученика током реализације практичног рада.
- Најкасније у року од 24 сата по завршетку реализације практичног матурског рада сумирају се резултати тог дела испита и објављују, као незванични, на огласној табли школе. Потписани записници, са предвиђеном документацијом, прослеђују се председнику Испитног одбора.

Предуслови за полагање матурског испита

Општи: успешно завршен четврти разред образовног профила техничар друмског саобраћаја;
Посебни:
- Прибор за писање (обавезна хемијска оловка)
- Прибор за цртање скица (графитна оловка, троуглови, лењири, кривуљари, шестар)

Организација матурског испита

Организација матурског испита се спроводи у складу са *Правилником о програму матурског испита за образовни профил техничар друмског саобраћаја*. Матурски испит се организује у школама у три испитна рока која се реализују у јуну, августу и јануару.

За сваку школску годину, директор формира Испитни одбор кога чине чланови свих испитних комисија, а председник Испитног одбора је директор школе. За сваког ученика, директор именује ментора. Ментор је наставник стручних предмета који је обучавао ученика у току школовања. У оквиру три недеље планиране наставним планом за припрему и полагање матурског испита, школа организује консултације, информише кандидате о критеријумима оцењивања и обезбеђује услове (време, простор и опрема) за припрему ученика за све задатке предвиђене матурским испитом. У периоду припреме, школа организује обуку чланова комисија за оцењивање на матурском испиту уз подршку стручних сарадника школе.

Матурски испит за ученике може да траје највише три дана. У истом дану ученик може да полаже само један од делова матурског испита. За сваки део матурског испита директор школе именује стручну испитну комисију, коју чине три члана и три заменика.

Ученик је дужан да школи поднесе писану пријаву за полагање и пратећу документацију у складу са Законом. Рок за пријављивање испита одређује школа.

Током матурског испита за сваког ученика појединачно, води се Записник о полагању матурског испита. Наког седнице Испитног одбора која утврђује

општи успех ученика на матурском испиту, званични резултати испита се објављују на огласној табли школе. Општи успех ученика се исказује једном оценом као аритметичка средња вредност оцена добијених на појединачним испитима у саставу матурског испита. Ученик је положио матурски испит ако је из свих појединачних испита добио позитивну оцену. Ученик који је на једном или два појединачна испита добио недовољну оцену, упућује се на полагање поправног испита.

У року од 24 сата од објављивања званичних резултата, ученик има право подношења жалбе директору школе на успех остварен на матурском испиту.

Ученик који је положио матурски испит издаје се *Диплома о стеченом средњем образовању за образовни профил техничар друмског саобраћаја*. Уз Диплому школа ученику издаје *Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил техничар друмског саобраћаја*.

7.6. Програм матурског испита за смер – Возач моторних возила

Циљ матурског испита	Завршним испитом проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном образовању за образовни профил возач моторних возила, стекао стручне компетенције прописане Стандардом квалификације возач моторних возила.
Структура матурског испита	Завршни испит који полажу ученици, након завршетка три разреда средњег стручног образовања, има сертификациони карактер. Реализује се кроз практични испит који се састоји из два стандардизована радна задатка којима се проверавају стручне компетенције прописане стандардом квалификација.
Предуслови за полагање матурског испита	У Ч Е Н И К Општи: <ul style="list-style-type: none"> • успешно завршена три разреда образвоног профила Возач моторних возила; • завршен практични део обуке вожње „Ц“ категорије • испуњава старосни услов прописан одредбама Закона о безбедности саобраћаја на путевима РС. Посебни: <ul style="list-style-type: none"> • прибор за писање (обавезно хемијска оловка); • радно одело и заштитне рукавице. Ш К О Л А За припрему и спровођење завршног испита неопходно је да школа самостално или у договору са социјалним партнерима обезбеди потребне услове: <ul style="list-style-type: none"> • време (термине за извођење радних задатака); • простор за реализацију испита у складу са Приручником; • теретно моторно возила са уграђеним тахографом у складу са Приручником; • комбинације радних задатака за дати испитни рок; • описе радних задатака и прилоге за сваког ученика и члана испитне комисије; • пратећу документацију за радне задатке (обрасци, прилози, пратећа литература); • два рачунара повезана са интернетом (за планирање руте); • одговарајући број образаца Европског извештаја о саобраћајној незгоди; • одговарајући број образаца превозне документације; • потребан број буради, палета, модела (макета) за упаковани терет; • одговарајућу опрему и средства за обезбеђивање терета; • металне држаче са дрвеним лествицама као граничнике простора за место утовара-истовара; • потребну количину горива и мазива и других материјала који су неопходни за реализацију завршног испита; • противпожарну опрему; • одговарајући број примерака образаца за оцењивање радних задатака на завршном испиту за сваког члана испитне комисије;

- одговарајући број образаца записника о полагању завршног испита (за сваког ученика);
- чланове испитних комисија обучене за оцењивање засновано на компетенцијама.

Организација матурског испита

Организација завршног испита спроводи се у складу са Стручним упутством за спровођење завршног испита средњег стручног образовања и васпитања и Правилником којим је прописан Програм завршног испита за образовни профил возач моторних возила. Школа благовремено планира и припрема људске и техничке ресурсе за реализацију испита и израђује распоред полагања. У периоду припреме школа организује обуку чланова комисије за оцењивање на завршном испиту уз подршку стручних сарадника школе. Ученици полажу завршни испит у школи, на полигону за обуку вожње, саобраћајницама и просторима где се налазе услови за које се ученик образовао у току свог школовања, а који треба да буду благовремено припремљени. Стручно веће наставника стручних предмета школе припрема петнаест радних задатака којим се врши стандардизована провера компетенције Управљање теретним моторним возилом (практични део возачког испита) и формира школску листу која ће се користити у датом испитном року. Радни задаци морају бити означени редним бројем и садржати: редослед спровођења полигонских радњи, трасу кретања на делу испита који се спроводи у саобраћају на јавном путу и радње које се изводе на појединим деловима трасе (Анекс 1). Траса се мора планирати на начин да њена дужина мора бити најмање 4,5 km, односно да вожња задатом трасом не сме трајати краће од 30 минута. Траса мора имати одговарајући број левих и десних скретања, предвиђати кретање улицама са различитим интензитетима саобраћаја и раскрсницама са различитим начинима регулације (правила, саобраћајни знакови и светлосни саобраћајни знаци).

Стручно веће наставника стручних предмета школе бира радне задатке на основу листе из Приручника (Анекс 2) и формира школску листу која ће се користити у датом испитном року. Број радних задатака у школској листи мора бити најмање за 10% већи од броја ученика у одељењу који полажу завршни испит, уз услов да ученици раде различите задатке. Ученик пре приступања завршном испиту са одговарајућих школских листа извлачи два радна задатка.

Ученик извлачи радни задатак са школске листе непосредно пред полагање завршног испита, без права замене. Ученик добија прилоге – одговарајућу документацију непосредно пред реализацију сваког задатка (Анекс 2 и Анекс 3). Завршни испит за ученика може да траје највише два дана.

Припрема ученика за полагање

За сваког ученика директор школе именује ментора. Ментор је наставник одговарајућих стручних предмета. Он помаже ученику у припремама за полагање завршног испита. У оквиру три недеље планиране наставним планом за припрему и полагање завршног испита, школа организује консултације, информише ученике о критеријумима оцењивања и обезбеђује услове (време, простор, опрема) за припрему ученика за све задатке предвиђене завршним испитом.

Школска матурска комисија

Школска матурска комисија је непосредно задужена за спровођење матуре и завршног испита у истој школи. Њен састав и задаци дефинисани су Стручним упутством за спровођење завршног испита средњег стручног образовања и васпитања.

Школска испитна комисија

Школску испитну комисију именује школска матурска комисија за период јунског и августовског испитног рока најкасније до 1. априла текуће школске године. Њен начин именовања, састав и задаци дефинисани су Стручним упутством за спровођење завршног испита средњег стручног образовања и васпитања. Изузетно, школску испитну комисију за проверу компетенције Управљање теретним моторним возилом чине три члана, које именује директор школе, према прописаној структури:

- председник комисије - наставник стручних предмета за образовни профил возач моторних возила, и
- два испитивача - наставника Практичне наставе за образовни профил возач моторних возила - инструктора вожње „Ц“ категорије.

ОЦЕЊИВАЊЕ НА ИСПИТУ

Испитни задаци

Завршни испит оцењује се у складу са упутством које израђује радна група и које је саставни део Приручника (Анекс 4).

Оцењивање спроводи школска испитна комисија на основу критеријума дефинисаних у приручнику.

Сваки члан школске испитне комисије прати извођење радног задатка и у свом обрасцу за оцењивање утврђује укупан број бодова који кандидат остварује извршењем испитног задатка.

Број бодова за појединачне радне задатке као и однос појединачних делова испита у

процентима дефинисани су Приручником. На основу појединачног бодовања свих чланова комисије утврђује се просечан број бодова за радни задатак, за сваког ученика.

Ученик извршава два радна задатка. Прво ученик извршава један радни задатак којим се врши стандардизована провера компетенције Управљање теретним моторним возилом (практични део возачког испита), а уколико покаже компетентност приступа извршењу другог сложеног радног задатка којим се проверавају остале стручне компетенције прописане Стандардом квалификације. У оквиру радног задатка, а након практичног извођења са учеником се води стручни разговор, који се не оцењује.

Сваком ученику се обезбеђују једнаки услови за обављање радног задатка. Припрема услова за одговарајуће задатке мора бити благовремена како се не би реметио ток и регуларност реализације испита.

Упутство за постављање услова за реализацију задатака, Центар доставља школи у оквиру документа „Инструкције за оцењиваче за завршни испит за квалификацију возач моторних

возила“. Сви чланови комисије треба да буду упознати са документом Инструкције за оцењиваче и да у складу са тим усвоје ток припреме и извођења радних задатака, као и да примењују утврђене принципе и правила оцењивања

Оцењивање радног задатка

Оцењивање спроводи школска испитна комисија на основу дефинисаних критеријума. Оцењивање радног задатка врши индивидуално, сваки члан школске испитне комисије.

Сваки члан испитне комисије пре испита добија свој образац за оцењивање радног задатка, а председник комисије води и Записник о полагању завршног испита. Време израде радног задатка контролишу сви чланови комисије. Уколико ученик није реализовао радни задатак у оквиру предвиђеног времена, прекида се извођење и комисија оцењује оно што је до тог тренутка урађено. Након прегледа и вредновања писаног дела чланови комисије техником посматрања оцењују практично извођење. По завршетку радног задатка ученик може да превремено напусти радно место на ком се спроводи завршни испит. Председник школске испитне комисије у Записник о полагању завршног испита уписује време завршетка испита.

Када је истекло време предвиђено за полагање, председник школске испитне комисије обавештава ученика да престане са полагањем испита. Сваки члан школске испитне комисије индивидуално оцењује рад ученика, вреднујући појединачне очекиване резултате (индикаторе) у свом обрасцу за оцењивање радног задатка. Ученик је успешно извршио радни задатак А уколико је комисија његову компетентност проценила оценом „положио“ у складу са Анексом 4 - Упутство за оцењивање радних задатка А (Управљање теретним моторним возилом) и Б (Припрема возила, вођење документације, контрола терета и безбедност и здравље на раду). Успех на завршном испиту зависи од броја бодова које је ученик стекао извршавањем радног задатка Б. Радни задатак Б може се оценити са највише 100 бодова. Сваки члан школске испитне комисије у свом обрасцу за оцењивање радног задатка Б утврђује укупан број бодова који ученик остварује извршењем испитног задатка. На основу појединачног бодовања свих чланова комисије утврђује се просечан број бодова за радни задатак Б. Када ученик извршењем радног задатка Б оствари 50 и више бодова, сматра се да је показао компетентност. Уколико је просечан број бодова на радном задатку Б мањи од 50, сматра се да ученик није показао компетентност, а оцена успеха на завршном испиту је недовољан (1).

Бодови се на основу одговарајућих критеријума наведених у Приручнику претварају у бројчане оцене од 1 до 5.

Скала оцењивања је петостепена и обухвата бројчане оцене: недовољан (1), довољан (2), добар (3), врло добар (4) и одличан (5). Све оцене осим недовољан (1) су прелазне.

Успешно положен завршни испит подразумева остварену компетентност на оба радна задатка, а оцена се изводи на основу успеха на другом - радном задатку Б.

ЕВИДЕНТИРАЊЕ УСПЕХА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Током завршног испита за сваког ученика појединачно, води се Записник о полагању завршног испита. У оквиру записника прилажу се:

- писани део задатака;
- обрасци за оцењивање радног задатака свих чланова комисије.

Након реализације завршног испита комисија утврђује и евидентира успех ученика у Записнику о полагању завршног испита и ти резултати се објављују, као незванични, на огласној табли школе најкасније 24 сата након испита. Ако су током полагању завршног испита прекршене одредбе Правилника и Стручног упутства које се односе на процес спровођења, дозвољен је приговор школској матурској комисији у року од 24 сата од полагања завршног испита, у складу са Упутством за подношење приговора.

Школска матурска комисија одлучује о приговору у року од 24 сата од пријема приговора. Ако се утврди да је приговор оправдан, могу се мењати бодови на основу документације или се именује нова школска испитна комисија која најкасније у року од три дана поново оцењује знање ученика.

На основу резултата испита, Школска испитна комисија утврђује успех ученика на завршном испиту. Након седнице Школске матурске комисије која разматра успех ученика на завршном испиту, на огласној табли школе објављују се званични резултати ученика на завршном испиту. На захтев, школа је у обавези да резултате испита достави Центру, ради праћења и анализе завршног испита. У ту сврху Центар благовремено прослеђује школи одговарајуће обрасце и инструменте за праћење.

ДИПЛОМА И УВЕРЕЊЕ

Ученику који је положио завршни испит издаје се *Диплома о стеченом средњем образовању за образовни профил возач моторних возила*. Уз Диплому школа ученику издаје *Уверење о положеним испитима* у оквиру савладаног програма за образовни профил возач моторних возила.

7.7. Програм матурског испита за смер - Кувар

Циљ матурског испита   **Завршним испитом проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном образовању за образовни профил кувар, стекао стручне компетенције прописане Стандардом квалификације кувар .**

Структура матурског испита   **У оквиру завршног испита ученик извршава један сложени радни задатак којим се проверава стеченост стручних компетенција.**

Предуслови за полагање матурског испита

Ученик може да полаже завршни испит у складу са Законом. Посебни предуслови за полагање и спровођење завршног испита су:

УЧЕНИК:

- важећа санитарна књижица;
- прописана одећа и обућа:
- радна униформа беле боје - блуза, панталоне (беле или пепито) / сукња на преклоп,
- капа / марама повезача,
- кецеља,
- 2 крпе,
- кломпе / радне ципеле;
- задовољавајућа лична хигијена за рад на радном месту (подшишан, обријан, повезане косе, уредних ноктију, без накита (пирсинга), шминке и мириса)

ШКОЛА: За припрему и спровођење завршног испита неопходно је да школа самостално или у договору са социјалним партнерима обезбеди потребне услове:

- време;
- простор за реализацију испита;
- машине и уређаје;
- алате;
- потребне сировине (намирнице), за израду одговарајућих радних задатака;
- обрасце записника за сваког ученика;
- описе радних задатака и прилоге за сваког ученика и члана испитне комисије;
- обрасце за оцењивање радних задатака;

- чланове комисија обучене за оцењивање засновано на компетенцијама.

Организација матурског испита

Организација испита

Завршног испита спроводи се у складу са Правилником којим је прописан програм завршног испита за образовни профил кувар. Школа благовремено планира и припрема људске и техничке ресурсе за реализацију испита и израђује распоред полагања. Завршни испит спроводи се у школским кабинетима, школским радионицама, угоститељским објектима или у другим просторима који испуњавају услове радних места за које се ученик образовао. У периоду припреме школа организује обуку чланова комисије за оцењивање на завршном испиту уз подршку стручних сарадника школе. Завршни испит за ученика може да траје највише један дан.

Припрема ученика за полагање

За сваког ученика директор школе именује ментора. Ментор је наставник стручних предмета који је обучавао ученика у току школовања. Он помаже ученику у припремама за полагање завршног испита. У оквиру три недеље планиране наставним планом за припрему и полагање завршног испита, школа организује консултације, информише кандидате о критеријумима оцењивања и обезбеђује услове (време, простор, опрема) за припрему ученика за све задатке предвиђене завршним испитом

Испитна комисија

По формирању Испитног одбора директор утврђује чланове испитне комисије за оцењивање на завршном испиту и њихове заменике. Имена екстерних чланова комисије достављају се Центру. Комисију чине три члана, које именује директор школе, према прописаној структури:

- два наставника стручних предмета за образовни профил кувар, од којих је један председник комисије
- представник послодаваца – компетентни извршилац датих послова у области куварства – кога предлаже Унија послодаваца Србије у сарадњи са одговарајућим пословним удружењима, Привредном комором Србије и Центром⁷.

Ради ефикасније реализације завршног испита, ако за то постоје прописани кадровски и материјални услови, у школи се може формирати и више испитних комисија, које могу истовремено и независно да обављају оцењивање.

ОЦЕЊИВАЊЕ НА ИСПИТУ

Испитни задаци

Провера прописаних компетенција спроводи се на основу листе стандардизованих радних задатака, која је саставни део Приручника (Анекс 2).

Стручно веће наставника стручних предмета школе бира радне задатке из овог Приручника и формира школску листу која ће се користити у том испитном року.

Број понуђених радних задатака, за ученике једног одељења који полажу завршни испит, мора бити најмање 10% већи од броја ученика, уз услов да ученици раде различите задатке.

Ученик извлачи један радни задатак непосредно пред полагање завршног испита, без права замене. Уз радни задатак, ученик добија и одговарајуће прилоге.

Процес израде радног задатка се састоји из писаног дела, практичног извођења и презентације.

Након извлачења радног задатка, ученик приступа изради писаног дела. Писани део задатка је увод у практични део, али није елиминациони. Сваком ученику се обезбеђују једнаки услови за обављање радног задатка.

Оцењивање радног задатка

Оцену о стеченим стручним компетенцијама на завршном испиту даје испитна комисија.

Оцењивање радног задатка се врши индивидуално. Сваки члан испитне комисије пре испита добија свој образац за оцењивање радног задатка⁸, а председник комисије води и Записник о полагању завршног испита.

Након прегледа и вредновања писаног дела чланови комисије техником посматрања оцењују практично извођење. На крају комисија процењује презентацију ученика и процену евидентира у обрасцу.

Време израде радног задатка контролишу сви чланови комисије. Уколико ученик није реализовао практично извођење у оквиру предвиђеног времена, прекида се извођење и комисија оцењује оно што је до тог тренутка урађено.

Радни задатак оцењује се са највише **100 бодова**.

Успех на завршном испиту зависи од укупног броја бодова које је ученик стекао извршавањем целокупног радног задатка. Сваки члан испитне комисије у свом обрасцу за оцењивање радног задатка утврђује **укупан број бодова**.

Појединачан број бодова (сваког члана комисије) се уноси на одговарајуће место у Записнику о полагању завршног испита и на основу тога комисија утврђује просечан број бодова за радни задатак.

Када кандидат извршењем радног задатка оствари просечних 50 и више бодова, сматра се да је показао компетентност. Уколико је просечан број бодова на радном задатку мањи од 50, сматра се да кандидат није показао компетентност.

У овом случају оцена успеха на завршном испиту је недовољан (1). Бодови се преводе у успех према следећој скали:

УКУПАН БРОЈ БОДОВА

- 0 - 49 недовољан (1)
- 50 - 63 довољан (2)
- 64 - 75 добар (3)
- 76 - 88 врло добар (4)
- 89 - 100 одличан (5)

ЕВИДЕНТИРАЊЕ УСПЕХА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Током завршног испита за сваког ученика појединачно, води се Записник о полагању завршног испита.

У оквиру записника прилажу се:

- писани део задатка;
- стандардизовани обрасци за оцењивање радног задатка свих чланова комисије.

Након реализације завршног испита комисија утврђује и евидентира успех ученика у Записнику о полагању завршног испита и ти резултати се објављују, као незванични, на огласној табли школе. На основу резултата испита, Испитни одбор утврђује успех ученика на завршном испиту. Након седнице испитног одбора на којој се разматра успех ученика на завршном испиту, на огласној табли школе објављују се званични резултати ученика на завршном испиту. Након реализације испита, а на захтев Центра, школа је у обавези да резултате испита достави Центру, ради праћења и анализе завршног испита. У ту сврху Центар благовремено прослеђује школи одговарајуће обрасце и инструменте за праћење.

ДИПЛОМА И УВЕРЕЊЕ

Ученику који је положио завршни испит издаје се Диплома о стеченом средњем образовању за образовни профил кувар. Уз Диплому школа ученику издаје Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил кувар.

7.8. Програм матурског испита за смер – Посластичар

Циљ матурског испита	Завршним испитом проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном образовању за образовни профил посластичар, стекао стручне компетенције прописане Стандардом квалификације посластичар.
Структура матурског испита	У оквиру завршног испита ученик извршава један сложени радни задатак којим се проверава стеченост стручних компетенција.
Предуслови за полагање матурског испита	Ученик може да полаже завршни испит у складу са Законом. Посебни предуслови за полагање и спровођење завршног испита су: УЧЕНИК: <ul style="list-style-type: none"> ● важећа санитарна књижица; ● прописана одећа и обућа: ● радна униформа беле боје - блуза, панталоне (беле или пепито) / сукња на преклоп,<ul style="list-style-type: none"> ● капа / марама повезача, ● кецеља, ● 2 крпе, ● кломпе / радне ципеле; ● задовољавајућа лична хигијена за рад на радном месту (подшишан, обријан, повезане косе, уредних ноктију, без накита (пирсинга), шминке и мириса) ШКОЛА: За припрему и спровођење завршног испита неопходно је да школа самостално или у договору са социјалним партнерима обезбеди потребне услове: <ul style="list-style-type: none"> ● време; ● простор за реализацију испита; ● машине и уређаје; ● алате; ● потребне сировине (намирнице), за израду одговарајућих радних задатака;<ul style="list-style-type: none"> ● обрасце записника за сваког ученика; ● описе радних задатака и прилоге за сваког ученика и члана испитне комисије; ● обрасце за оцењивање радних задатака; ● чланове комисија обучене за оцењивање засновано на компетенцијама.
Организација матурског испита	Организација завршног испита спроводи се у складу са Правилником којим је прописан програм завршног испита за образовни профил посластичар. Школа благовремено планира и припрема људске и техничке ресурсе за реализацију испита и израђује распоред полагања.

Завршни испит спроводи се у школским кабинетима, школским радионицама, угоститељским објектима или у другим просторима који испуњавају услове радних места за које се ученик образовао. У периоду припреме школа организује обуку чланова комисије за оцењивање на завршном испиту уз подршку стручних сарадника школе. Завршни испит за ученика може да траје највише један дан.

Припрема ученика за полагање

За сваког ученика директор школе именује ментора. Ментор је наставник стручних предмета који је обучавао ученика у току школовања. Он помаже ученику у припремама за полагање завршног испита. У оквиру три недеље планиране наставним планом за припрему и полагање завршног испита, школа организује консултације, информише кандидате о критеријумима оцењивања и обезбеђује услове (време, простор, опрема) за припрему ученика за све задатке предвиђене завршним испитом.

Испитна комисија

По формирању Испитног одбора директор утврђује чланове испитне комисије за оцењивање на завршном испиту и њихове заменике. Имена екстерних чланова комисије достављају се Центру. Комисију чине три члана, које именује директор школе, према прописаној структури:

- два наставника стручних предмета за образовни профил посластичар, од којих је један председник комисије
- представник послодаваца – компетентни извршилац датих послова у области посластичарства – кога предлаже Унија послодаваца Србије у сарадњи са одговарајућим пословним удружењима, Привредном комором Србије и Центром .

Ради ефикасније реализације завршног испита, ако за то постоје прописани кадровски и материјални услови, у школи се може формирати и више испитних комисија, које могу истовремено и независно да обављају оцењивање.

Испитни задаци

Провера прописаних компетенција спроводи се на основу листе стандардизованих радних задатака, која је саставни део Приручника (Анекс 2). Стручно веће наставника стручних предмета школе бира радне задатке из овог Приручника и формира школску листу која ће се користити у том испитном року. Број понуђених радних задатака, за ученике једног одељења који полажу завршни испит, мора бити најмање 10% већи од броја ученика, уз услов да ученици раде различите задатке. Ученик извлачи један радни задатак непосредно пред полагање завршног испита, без права замене. Процес израде радног задатка се састоји из писаног дела, практичног извођења и презентације. Након извлачења радног задатка, ученик приступа изради писаног дела. Писани део задатка је увод у практични део, састоји се из израде норматива и основне калкулације, и у оквиру њега постоји

елиминационо питање (израда норматива). Сваком ученику се обезбеђују једнаки услови за обављање радног задатка.

Оцењивање радног задатка

Оцену о стеченим стручним компетенцијама на завршном испиту даје испитна комисија. Оцењивање радног задатка се врши индивидуално. Сваки члан испитне комисије пре испита добија свој образац за оцењивање радног задатка⁸, а председник комисије води и Записник о полагању завршног испита. Након прегледа и вредновања писаног дела чланови комисије техником посматрања оцењују практично извођење. На крају комисија процењује презентацију ученика и процену евидентира у обрасцу.

Време израде радног задатка контролишу сви чланови комисије. Уколико ученик није реализовао практично извођење у оквиру предвиђеног времена прекида се извођење и комисија оцењује оно што је до тог тренутка урађено.

Радни задатак оцењује се са највише 100 бодова.

Успех на завршном испиту зависи од укупног броја бодова које је ученик стекао извршавањем целокупног радног задатка. Сваки члан испитне комисије у свом обрасцу за оцењивање радног задатка утврђује укупан број бодова. Појединачан број бодова (сваког члана комисије) се уноси на одговарајуће место у Записнику о полагању завршног испита и на основу тога комисија утврђује просечан број бодова за радни задатак.

Када кандидат извршењем радног задатка оствари просечних 50 и више бодова, сматра се да је показао компетентност. Уколико је просечан број бодова на радном задатку мањи од 50, сматра се да кандидат није показао компетентност. У овом случају оцена успеха на завршном испиту је недовољан (1).

Бодови се преводе у успех према следећој скали:

УКУПАН БРОЈ БОДОВА	УСПЕХ
0-49	Недовољан (1)
50-63	Довољан (2)
64-75	Добар (3)
76-88	Врло добар(4)
89-100	Одличан (5)

ЕВИДЕНТИРАЊЕ УСПЕХА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Током завршног испита за сваког ученика појединачно, води се Записник о полагању завршног испита. У оквиру записника прилажу се:

- писани део задатка;
- стандардизовани образци за оцењивање радног задатка свих чланова комисије.

Након реализације завршног испита комисија утврђује и евидентира успех ученика у Записнику о полагању завршног испита и ти резултати се објављују, као незванични, на огласној табли школе.

На основу резултата испита, Испитни одбор утврђује успех ученика на завршном испиту. Након седнице испитног одбора на којој се разматра успех ученика на завршном испиту, на огласној табли школе објављују се званични резултати ученика на завршном испиту.

Након реализације испита, а на захтев Центра, школа је у обавези да резултате испита достави Центру, ради праћења и анализе завршног испита. У ту сврху Центар благовремено прослеђује школи одговарајуће обрасце и инструменте за праћење.

ДИПЛОМА И УВЕРЕЊЕ

Ученику који је положио завршни испит издаје се Диплома о стеченом средњем образовању за образовни профил посластичар.

Уз Диплому школа ученику издаје Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил посластичар.

8. Програм и активности за решавање проблема, комуникација и тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

У оквиру својих обавезних наставних предмета, грађанског васпитања као изборног предмета, као и кроз факултативне активности, школа развија способност за препознавање проблема, вештине планирања акција за решавање проблема, удруживање и тимски рад, подстиче самоиницијативу и предузетнички дух ученика.

Циљеви:

- Развијање способности за препознавање проблема
- Развијање вештине планирања акција за решавање проблема
- Развијање вештине за тимски рад, конструктивну комуникацију, толеранцију, поделу дужности и одговорности
- Подстицање самоиницијативе ученика
- Развијање предузетничког духа ученика

Садржај/активности	Носиоци активности
<ul style="list-style-type: none"> - Анализа поштовања права ученика; - Дебате о друштвеним проблемама (дискриминација свих облика и сл); - Анкетирање ученика о интересовањима и предлозима секција чији рад треба покренути у школи. - Израда плана акције, нацрта пројекта и реализација пројекта у оквиру наставе грађанског васпитања; - Израда плана рада Ученичког парламента; - Подстицање на праћење сајтова на којима се објављују конкурси за ученичке пројекте; - Групни облик рада у оквиру обавезне и изборне наставе; - Организовање тимова вршњачких едукатора за промоцију здравих стилова живота. - Похваљивање ученика који покрећу иницијативе за школске акције. - Подршка организовању спортских турнира; - Пружање помоћи у организовању хуманитарних акција; - Упознавање ученика са тржиштем рада, припрема ученика за разговор са послодавцем, писање радне биографије и мотивационог писма. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставници грађанског васпитања - Наставници који држе секције - Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва; - Одељенске старешине, стручни сарадници.

Исходи: Ученици ће имати развијене способности за препознавање проблема, развијене вештине планирања акција за решавање проблема. Развијене вештине за тимски рад, конструктивну комуникацију, толеранцију, поделу дужности и одговорности. Подстицање самоиницијативе ученика. Развијање предузетничког духа ученика

Начин праћења: вођење документације у ес-Дневнику; педагошка документација координатора секција; продукти и радови ученика; фотографије ученичких радова и постигнућа ученика.

9. Факултативни наставни предмети и њихов програмски садржај и активности којима се остварују; Програм слободних активности

Настава може да реализује само један део васпитно-образовних задатака и има одређене ограничености, недовољно развија самосталност и иницијативност ученика, углавном је прилагођена просечним ученицима, тако да се школски рад не сме свести само на наставни рад. Зато школа има развијен систем друштвених и слободних активности ученика које организује самостално или у сарадњи са другим институцијама и друштвеним организацијама, чиме се омогућује деци да испоље, задовоље и даље развијају своје друштвене активности, склоности и интересовања. Бројне ваннаставне и ваншколске активности се реализују путем:

- а) ученичких организација (Ученички парламент)
- б) заједница (на нивоу одељења, разреда или школе)
- в) хор
- г) слободних активности.

Друштвене и слободне активности треба да стварају услове и погодне животне и васпитне ситуације за стицање знања и афирмацију ученичких способности, да васпитавају за друштвену активност и солидарност; да развијају свест о потреби друштвеног ангажовања у решавању заједничких задатака и проблема; да негују и развијају еколошку свест.

Задовољавајући своја разноврсна интересовања, слободно се опредељујући и удружујући са другима у раду, ученици, самостално и уз помоћ својих наставника организују слободне активности кроз секције.

9.1. Програм Ученичког парламента

Циљеви	<p>Ученички парламент је организовано тело школе, основано у складу са Законом о основама система образовања. Ученички парламент се формира сваке године, а чине га по два изабрана члана из сваке одељењске заједнице у средњој школи. Чланови парламента бирају председника и доносе програм рада парламента, који постаје саставни део годишњег плана рада школе. Као демократски израз удруживања и заступања интереса свих ученика у школи, ученички парламент је репрезентативно тело ученика у комуникацији са органима школе, те су циљеви парламента следећи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстицање демократизације односа у школи и развијање демократске процедуре - стварање услова за партиципацију ученика у раду школе – активно учешће ученика у образовно-васпитним активностима школе - развијање критичког односа према друштвеним феноменима - усмеравање ка правим друштвеним и цивилизацијским вредностима - развијање културе дијалога - подстицање толеранције - развијање свести о правима и одговорностима ученика - развијање сарадње са Одељењским и Наставничким већем, Школским одбором и Саветом родитеља - оспособљавање ученика за вођење омладинских организација
---------------	--

Садржај активности	Избор руководства конституисаног Парламента; израда плана активности за сваку школску годину; презентације о правима и обавезама ученика (чланови Парламента у својим одељењима); облици сарадње са локалном заједницом; заједничке активности са секцијама школе; хуманитарне акције; анализа успеха и дисциплине ученика на класификационим периодима, полугодишту и на крају школске године; обележавање Дана средњошколаца 21. Новембар; решавање конфликта- модел ненасилне комуникације; борба против дискриминације (ученици едукатори); учешће у организацији спортских активности- турнира; обележавање Светског дана борбе против сиде; прикупљање прилога за новогодишње пакетиће; учешће на обележавању школске славе – Светог Саве; организовање квиза знања на нивоу школе; разговор о професионалној оријентацији; давање предлога везаних за ученичке екскурзије; организовање предавања о значају физичке активности; акција чишћења школског дворишта и уређења школског простора; планирање прославе матуре; планирање са спортским секцијама за учешће на спортским играма; учешће чланова парламента у промоцији наше школе међу ученицима основних школа; организација матурантског плеса; план рада за следећу школску годину; организација испраћаја матураната
Носици активности	Координатор Ученичког парламента, представници сваке одељењске заједнице, председник Ученичког парламента, стручне службе, одељењске старешине
Начин остваривања програма	Одржавање седница Ученичког парламента, израда паноа и обавештења о темама битним за ученике, организовање хуманитарних акција, организовање акција уређења школског простора, израда промотивног материјала за основце, активно учешће у припреми програма за Светог Саву...
Исходи	Омогућавање личног развоја ученика и уважавање личности ученика Прихватање права и одговорности Развијање колективног односа и изградња партнерства, искуство тимског рада Могућност утицања на одлуке битне за ученике Развијање сарадње, уважавање различитих аргументација и ставова Усвајање демократског знања и вредности, кроз прихватање различитости Развијање демократске културе Боља комуникација и подстицање доношења заједничких одлука прихватљивих за све стране Квалитетнија сарадња између ученика и наставника Веће задовољство радом и животом у школи
Начин праћења и вредновање	Фотографије, извештаји, записници

9.2. Програм хора

Циљеви:

- Упознавање са улогом , потребама и значајем овакве и сличних активности
- Значај вокалног изражаја и његове рефлексije на васпитање и развој
- Повезивање певања се психо-социјалним активностима појединаца и групе
- Упознавање и повезивање световног и духовног певања
- Значај и организација карактеристике хорске музике
- Упознавање са хорски извођењем у свету и код нас
- Улога и значај хорског наступа у црквеној историји
- Упознавање и потреба хорског певања, светосавске академије, дане школе...
- Упознавање са искуством хорског певања у школи и ван ње, гостовања и сл.

Садржај/активности:

- Улога и значај певања
- Историјат и наступање хорске музике
- Улога музике у васпитању и развој личности
- Световно и духовно певање
- Смисао и организација хорског певања
- Хорско извођење у свету и код нас
- Црквено појање
- Хорско певање у нашој школи и припреме за наступ Светог Саве
- Сарадња и значај за локалну заједницу

Носиоци активности:

- Ученици, професори задужени за хорско певање

Исходи:

- Прихватање права и одговорности
- Развијање колективног односа и изградња партнерства, искуство тимског рада
- Боља комуникација и подстицање доношења заједничких одлука прихватљивих за све стране
- Квалитетнија сарадња између ученика и наставника
- Веће задовољство радом и животом у школи
- Ученици ће бити упознати са световним и духовним хорским извођењем хорске музике
- Ученици ће бити упознати са занимљивостима и мање познатим детаљима из ове области
- Ученици ће бити упознати са искуствима и историјатом у свету хорског певања и код нас
- Ученици ће бити упознати о искуству и историјом црквених хорова
- Ученици ће бити упознати са искуством и прославом приликом обележавања Светосавске академије, дана школе
- Ученици ће бити упознати са деловањем хора ван школе, гостовања и сл.

Начин остваривања програма:

- разговор, радионица, певање/извођење
- активно учешће у припреми програма за Светог Саву

Начин праћења и вредновања:

- наступи, фотографије,
- извештаји и записници

9.3. Слободне активности

Циљ слободних активности је да допринесу развоју личности на образовном, когнитивном, креативном, социјалном и личном плану појединца.	
Садржај/активности	Носиоци активности
<p>Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, правилног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота ученика, развијања и неговања пријатељства и тимског рада, школа реализује слободне активности. Садржај слободних активности обухвата низ разноврсних активности настале на основу испитивања интересовања ученика које се одвијају слободно и са намером да сваки појединац ради на развоју својих вештина и продубљивању свог знања. У складу са тим, задатак слободних активности је да живот ученика учини лепшим, хуманијим, разноврснијим и занимљивијим.</p> <p>Програм слободних активности ученика углавном се реализује кроз рад секција. На нивоу школе темпо и начин рада у секцијама прилагођен је потребама и интересовањима ученика што пружа могућност индивидуалног развоја сваког појединца, подстиче искуствено учење, личну активност, доживљај властите вредности и интринзичку мотивацију. Слободне активности омогућавају реализацију следећих задатака:</p> <ul style="list-style-type: none"> - омогућавају стицање, проширивање и продубљивање нових знања која су у складу са интересовањима ученика; - развијају, побољшавају и усавршавају ученичке способности и вештине; - позитивно утичу на мотивацију ученика; - доприносе расту и развоју личности ученика; - омогућавају развој критичког мишљења код ученика; - оспособљавају ученике за самосталан и креативан рад; - подстичу иницијативност и тимски рад. 	Координатори секција и ученици
Секције	Носиоци активности
<p>Ученицима се на појединим секцијама пружа могућност да учествују у одабиру садржаја рада у сарадњи са наставником који води секцију. Њима се пружа могућност да одаберу једну од наведених секција, а Годишњим планом рада одређују се наставници који ће реализовати слободне ваннаставне активности према интересовањима ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спортска секција – кошарка - спортска секција – фудбал - спортска секција – рукомет - спортска секција – одбојка - спортска секција – атлетика - рецитаторска секција - новинарска секција - програмерска секција 	Координатори секција и ученици

<ul style="list-style-type: none"> - математичка секција - црква и друштво - педагошко-психолошка секција - секција за стране језике <p>Сходно интересовању ученика могу бити додате и друге секције.</p>	
Културно-уметничке активности	Носиоци активности
<ul style="list-style-type: none"> - књижевне трибине, јавни наступи, - наступи на такмичењима, - посета музеја, - посете разним изложбама. 	Наставници, ученици, спољни сарадници
Научно-истраживачке активности	Носиоци активности
<ul style="list-style-type: none"> - посета манифестацијама, - организација истраживања, - вршњачка едукација путем радионица, - округли столови. 	Наставници, ученици, спољни сарадници
Спортско-рекреативне активности	Носиоци активности
<ul style="list-style-type: none"> - такмичења, - турнири. 	Наставници, ученици, спољни сарадници
<p>Исходи: Ученици су укључени у слободне активности које задовољавају њихова интересовања. Похађање слободних активности доприноси развоју критичког мишљења код ученика, продубљују њихових знања и усавршавају њихових вештина. Остварење свих планираних активности.</p>	
<p>Начин праћења: вођење документације у есДневнику; педагошка документација координатора секција; производи и радови ученика; учешће на такмиченија; фотографије ученичких радова и постигнућа ученика; периодични, полугодишњи и годишњи извештаји.</p>	

9.3.1. Програми секција

Назив секције	9.3.1.1. Кошаркашка секција		
Глобални циљ секције	1. Развијање свести о кретању као незаобилазном делу здравог развоја 2. Коректно социјално понашање 3. Развијање саосећајности према школским друговима 4. Развијање љубави према спорту 5. Развијање тимског духа и сарадње 6. Надоградња способности (моторика, снага, агилност, брзина, спретност) 7. Надоградња технике и знања из различитих спортова 8. Упознавање са теоретским чињеницама, тј. тактиком у екипним спортовима 9. Психофизички развој 10. Формирање школске екипе за Окружно такмичење		
Специфични циљеви секције	1. Савладавање технике елемената кошаркашке игре 2. Савладавање тактике кошаркашке игре		
Редни број	Назив теме: Кошарка	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Кошаркашки став (које су врсте, како се изводи, примена)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
2.	Физичка припрема (стартна брзина, равномерно и прогресивно убрзање)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
3.	Трчање (од 5 до 30 метара са променом правца/смер)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
4.	Техника извођења и хватање лопте у месту и кретању (пивотирање са и без лопте, забављање са лоптом у кретању и у ставу)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
5.	Хватање, држање и додавање лопте (хватање лопте са једном или обе руке)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
6.	Убацивање лопте у кош – шутирања (шут на кош из места, шут на кош из вођења)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
7.	Додавање и хватање лопте у кретању (у пару до половине и на целом терену)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2

8.	Вођење, хватање и додавање лопте уз примену кошаркашког двокорака (пресинг и напад против пресинга)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
9.	Системи игре у одбрани (зонска одбрана и напад на зону)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
10.	Блокаде – врсте (статичке и динамичке блокаде)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
11.	Одбрана човек на човека и напад против исте (на једној половини и на целом терену)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
12.	Пресинг и напад против пресинга (пресинг на пола и на целом терену)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
13.	Зонска одбрана и напад против зоне (врсте зоне)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
14.	Комбинована одбрана и напад против комбиноване одбране (match-up)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
15.	Игра (примена система игре у одбрани, примена система игре у нападу)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	9
Исходи секције	1. Знање технике елемената кошаркашке игре 2. Знање тактике кошаркашке игре 3. Примењивање елемената технике у кошаркашкој игри 4. Примењивање тактике у кошаркашкој игри		

Назив секције	9.3.1.2. Одбојкашка секција		
Глобални циљ секције	1. Развијање свести о кретању као незаобилазном делу здравог развоја 2. Коректно социјално понашање 3. Развијање саосећајности према школским друговима 4. Развијање љубави према спорту 5. Развијање тимског духа и сарадње 6. Надоградња способности (моторика, снага, агилност, брзина, спретност) 7. Надоградња технике и знања из различитих спортова 8. Упознавање са теоретским чињеницама, тј. тактиком у екипним спортовима 9. Психофизички развој 10. Формирање школске екипе за Окружно такмичење		
Специфични циљеви секције	1. Савладавање технике елемената одбојкашке игре 2. Савладавање тактике одбојкашке игре		
Редни број	Назив теме: Одбојка	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Одбијање лопте прстима	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
2.	Одбијање лопте чекићем, обема рукама	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
3.	Варијанта одбијања лопте прстима у правцима	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
4.	Варијанта одбијања лоште чекићем обема рукама у пару	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
5.	Одбијање лопте која је погодила мрежу	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
6.	Одбијање лопте чекићем једне руке школски сервис, тенис сервис	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
7.	Смечирање	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
8.	Блокирање	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
9.	Комбинација блока са елементима игре	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1

10.	Пријем сервиса	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
11.	Одбрана	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
12.	Постављање за блок одбрану и одбрану поља	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
13.	Дизање лопте у чучњу	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
14.	Дизање лопте у клечању	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
15.	Дизање лопте у седу	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
16.	Дизање лопте преко главе	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
17.	Тактика игре	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
18.	Комбинација за напад	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
19.	Додавање из позадине поља	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
20.	Постављање одбране код сервирања	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
21.	Тактизирање	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
22.	Тактизирање сервиса	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
23.	Тактизирање блокирањем	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
24.	Тактизирање дизањем лопте	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
25.	Тактизирање пријемом сервиса	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
26.	Тактизирање у одбрани	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1

27.	Тактизирање смечирањем	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	1
28.	Игра 1:1, 2:2, 3:3 – правила, суђење	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	5
29.	Игра 4:4, 5:5, 6:6 – правила, суђење	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	5
Исходи секције	1. Знање технике елемената одбојкашке игре 2. Знање тактике одбојкашке игре 3. Примењивање елемената технике у одбојкашкој игри 4. Примењивање тактике у одбојкашкој игри		

Назив секције	9.3.1.3. Фудбалска секција		
Глобални циљ секције	1. Развијање свести о кретању као незаобилазном делу здравог развоја 2. Коректно социјално понашање 3. Развијање саосећајности према школским друговима 4. Развијање љубави према спорту 5. Развијање тимског духа и сарадње 6. Напоградња способности (моторика, снага, агилност, брзина, спретност) 7. Напоградња технике и знања из различитих спортова 8. Упознавање са теоретским чињеницама, тј. тактиком у екипним спортовима 9. Психофизички развој 10. Формирање школске екипе за Окружно такмичење		
Специфични циљеви секције	1. Савладавање технике елемената фудбалске игре 2. Савладавање тактике фудбалске игре		
Редни број	Назив теме: Фудбал	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Формирање секције	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
2.	Ударац пуном ногом	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
3.	Ударац на гол	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
4.	Прецизно шутирање	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
5.	Заустављање лопте	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
6.	Заустављање котрљајућих лопти	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
7.	Додавање лопте, примање лопте	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
8.	Додавање и шут на гол	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
9.	Ударац главом	Вербално, практичан рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2

10.	Ударац нижих лопти	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
11.	Ударац виших лопти	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
12.	Вођење лопте	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
13.	Дриблинг	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
14.	Финтирање	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
15.	Измена играча	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
16.	Игра на два гола	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	7
Исходи секције	1. Знање технике елемената фудбалске игре 2. Знање тактике фудбалске игре 3. Примењивање елемената технике у фудбалској игри 4. Примењивање тактике у фудбалској игри		

Назив секције	9.3.1.4. Рукометна секција		
Глобални циљ секције	1. Развијање свести о кретању као незаобилазном делу здравог развоја 2. Коректно социјално понашање 3. Развијање саосећајности према школским друговима 4. Развијање љубави према спорту 5. Развијање тимског духа и сарадње 6. Надоградња способности (моторика, снага, агилност, брзина, спретност) 7. Надоградња технике и знања из различитих спортова 8. Упознавање са теоретским чињеницама, тј. тактиком у екипним спортовима 9. Психофизички развој 10. Формирање школске екипе за Окружно такмичење		
Специфични циљеви секције	1. Савладавање технике елемената рукометне игре 2. Савладавање тактике рукометне игре		
Редни број	Назив теме: Рукомет	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Игра на два гола- произвољно	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
2.	Разни начини вођења лопте	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
3.	Постављање играча у нападу	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
4.	Игра на два гола без вођења лопте	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
5.	Постављање играча у одбрани	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
6.	Игра на два гола са нападом и одбраном	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
7.	Скок шут игра	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
8.	Против напад -игра	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
9.	Залет на гол и шутеви са падом	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2

10.	Залет, лажни шут-игра	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
11.	Појединачне и групне акције у нападу кроз игру	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
12.	Разни шутеви на гол кроз игру	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
13.	Напад са играчем више	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
14.	Блокирање шутева кроз игру	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
15.	Напад са играчем мање	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
16.	Игра на два гола са тактиком одбране	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
17.	Систем зоне 6-0	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
18.	Игра на два гола са тактиком напада и одбране	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	3
Исходи секције	1. Знање технике елемената рукометне игре 2. Знање тактике рукометне игре 3. Примењивање елемената технике у рукометној игри 4. Примењивање тактике у рукометној игри		

Назив секције	9.3.1.5. Атлетска секција		
Глобални циљ секције	1. Развијање свести о кретању као незаобилазном делу здравог развоја 2. Коректно социјално понашање 3. Развијање саосећајности према школским друговима 4. Развијање љубави према спорту 5. Развијање тимског духа и сарадње 6. Надоградња способности (моторика, снага, агилност, брзина, спретност) 7. Надоградња технике и знања из различитих спортова 8. Упознавање са теоретским чињеницама, тј. тактиком 9. Психофизички развој 10. Формирање школске екипе за Окружно такмичење		
Специфични циљеви секције	1. Савладавање технике елемената атлетике 2. Савладавање атлетске тактике		
Редни број	Назив теме: Атлетика	Планиран број часова	Планиран број часова
1.	Техника трчања на 100м. и стартни блок	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
2.	Физичка припрема (стартна брзина, равномерно и прогресивно убрзање)	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	3
3.	Техника трчања на 400м.	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
4.	Техника трчања на 800 и 1000м.	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
5.	Техника скока у вис	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
6.	Техника скока у даљ	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
7.	Бацање кугле леђном техником	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2
8.	Штафетно трчање 4x100м.	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	2

9.	Увежбавање техничких елемената и примена тактике	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	10
10.	Формирање такмичарске екипе и њихово увежбавање по дисциплинама	Вербално, практичн рад (демонстрација), практичан рад (ученици)	10
Исходи секције	1. Знање технике елемената атлетике 2. Знање атлетске тактике 3. Примењивање елемената технике у атлетици 4. Примењивање тактике у атлетици		

Назив секције	9.3.1.6. Рецитаторска секција		
Циљ секције	Оспособити ученике да изражајно, сугестивно, емотивно, као и граматички и дикцијски правилно износе поезију и прозу.		
Редни број	Назив теме	Начин реализације	Планиран број
1.	Упознавање ученика са планом и програмом рада секције, формирање секције	дијалог	1
2.	Упознавање ученика са чиниоцима изражајног казивања, основни појмови о артикулацији	дијалог, вежбање	2
3.	Појмови о дикцији	дијалог и вежбање	4
4.	Акценат	певање, звиждање, препознавање акцента	4
5.	Интонација и вежбе интензитета гласа	вежбање	2
6.	Темпо и ритам	рецитовање	3
7.	Обрада једне изабране песме	анализа	1
8.	Паузе у рецитовању, понављање и рефрени	рецитовање	3
9.	Истраживање облика изражавања песме	слушање одабраних песама	3
10.	Вежбе визуелног контакта, мимике и гестикулације	вежбање	4
11.	Слушање снимка радио драме или рецитала	слушање	2
12.	Упознавање говорне уметности из историје позоришта и драме	монолошко-дијалогска метода	2
13.	Квиз такмичења из историје говорне уметности	провера научног	2
14.	Избор и анализа садржаја и подела задатака за припрему програма Светосавске академије	Провера научног	4
Исходи секције	Ученици савладавају све технике говорења, препознају емоцију сваке песме, технике говорења користе и у приватном животу		

Назив секције	9.3.1.7. Новинарска секција		
Глобални циљ секције	Упознавање ученика са основним знањима из области новинарства		
Специфични циљеви секције	Развијање љубави према новинарској професији и писању, развијање креативности		
Редни број	Назив теме	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Формирање групе, одређивање термина рада	Разговор, упознавање	1
2.	Упознавање ученика са планом и програмом рада	Разговор, планирање рада	1
3.	Опрема и простор за рад	Презентација, дијалог	1
4.	Улоге унутар уредништва, главни уредник, новинар, уредници рубрика...	Презентација, дијалог	1
5.	Новинарска етика: истина, поштовање интегритета особе	Предавање, дискусија	1
6.	Неетичност у новинарству: сукоб интереса, угрожавање приватности, преписивачко новинарство, поткупљивност, ускраћивање информација	Дискусија	1
7.	Разлика између електронских и штампаних медија	Презентација, дијалог	1
8.	Облици новинарског изражавања: вест, извештај, репортажа.	Предавање, дијалог	1
9.	Самостално писање вести, извештаја и репортаже	Самостални рад	1
10.	Облици новинарског изражавања: интервју	Предавање, дијалог	1
11.	Писање интервјуа	Самостални рад	1
12.	Планирање садржаја за друштвене мреже	Планирање садржаја	1
13.	Писање садржаја за друштвене мреже	Рад у групама	1
14.	Фазе рада на тексту (прикупљање информација о теми, писање скице текста, провера података, повратна информација)	Предавање, дијалог	1
15.	Начини дораде текста: шта поправити и како	Рад у групама	1
16.	Начини дораде текста: шта поправити и како	Рад у групама	1
17.	Извори информација	Предавање, дијалог	1
18.	Извори информација	Рад у групама	1
19.	Наслов, поднаслов, потписи фотографија	Предавање	1
20.	Концепција школског листа	Дискусија	1
21.	Концепција школског листа	Рад у групама	1
22.	Важне странице у школском листу	Дискусија	1
23.	Важне странице у школском листу	Рад у групама	1
24.	Чување документације	Предавање, дијалог	1

25.	Исправљање сопствених грешака	Рад на практичним примерима	1
26.	Упоредивање са радовима других ученика	Рад на практичним примерима	1
27.	Одабир књижевних радова	Предавање, дијалог	1
28.	Одабир књижевних радова	Дискусија	1
29.	Подела активности за часопис	Разговор	1
30.	Лектура часописа	Предавање, дијалог	1
31.	Лектура часописа	Рад на практичним примерима	1
32.	Припрема за штампу	Рад на практичним примерима	1
33.	Презентација и објављивање часописа	Рад на практичним примерима	1
34.	Креирање садржаја за друштвене мреже	Рад у групи	1
35.	Креирање садржаја за друштвене мреже	Рад у групи	1
36.	Евалуација рада ученика	Вредновање, разговор	1
37.	Анализа рада секције	Разговор	1
Исходи секције	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ученици су упознати са осталим члановима секције и наставником 2. Ученици су упознати са планом рада 3. Ученици су упознати са опремом и простором за рад 4. Ученици су упознати са улогама унутар уредништва, главни уредник, новинар, уредници рубрика... 5. Ученици знају шта значи новинарска етика: истина, поштовање интегритета особе 6. Ученици знају шта значи неетичност у новинарству: сукоб интереса, угрожавање приватности, преписивачко новинарство, поткупљивност, ускраћивање информација 7. Ученици праве разлику између између електронских и штампаних медија 8. Ученици су упознати са појмовима вест, извештај, репортажа. 9. Ученици самостално пишу вест, извештај и репортажу 10. Ученици су упознати са појмом интервју 11. Ученици самостално пишу интервју 12. Ученици планирају садржај за друштвене мреже 13. Ученици пишу садржаја за друштвене мреже 14. Ученици су упознати са фазама рада на тексту 15. Ученици су упознати са начинима дораде текста 16. Ученици примењују начине дораде текста 17. Ученици познају изворе информација 		

18. Ученици налазе примере за изворе информација
19. Ученици имају основна знања о насловима, поднасловима, потписима фотографија
20. Ученици знају како изгледа концепт школског листа
21. Ученици дају своју концепцију школског листа
22. Ученици познају важне странице у школском листу
23. Ученици издвајају важне странице у школском листу
24. Ученици знају све о чувању документације
25. Ученици исправљају своје грешке
26. Ученици међусобно упоређују радове
27. Ученици знају све о одабиру књижевних дела
28. Ученици праве избор
29. Ученици знају своју улогу у изради школског листа
30. Ученици знају како се врши лектура
31. Ученици врше лектуру
32. Ученици учествују у припреми за штампу
33. Ученици учествују у презентацији часописа
34. Ученици учествују у у писању садржаја за друштвене мреже
35. Ученици учествују у у писању садржаја за друштвене мреже
36. Ученици добијају процену рада и залагања
37. Ученици дају своју оцену и дају предлоге

Назив секције	9.3.1.8. Црква и друштво		
Глобални циљ секције	Упознавање ученика са мање познатим истинама наше вере као и однос Цркве и друштва у ширем смислу		
Специфични циљеви секције	1. Упознавање ученика са начинима планом рада 2. Упознавање са основном улогом, историјом, али и циљевима Цркве у ширем смислу 3. Приказ значаја и улоге Светог Писма и Светог Предања у књижевности и култури 4. Значај Светог Предања у животи Цркве и богослужењу у практичном смислу 5. Упознавање са богослужбеним књигама као и њиховој примени у животи Цркве и верника 6. Годишњи циклус празника са освртом на Господње и Богородичине празнике 7. Приказ вере у домену иконописа и зидног сликарства и утицај на друге уметности 8. Упознавање ученика са коренима музике- воклане и инструменталне, као и хорско певање 9. Појашњавање односа Цркве и државе и међусобног утицаја једне на другу 10. Упознавање са потезом бављења политиком, истраживање идентитета личног и идентитета Цркве 11. Упознавање ученика са различитим деловањем Цркве –молитвено, мисионарско, хуманистичко 12. Указивање на развој секти у свету и код нас- узрок и последице 13. Упознавање о бризи Цркве, о творевини, као изразу љубави Божје, у ширем смислу 14. Стицање и формирање слике о Цркви као животном организму које за почетак има љубав-Бога а за крај Васкрсење-живот вечни		
Редни број	Назив теме	Начин реализације часова	Планиран број
1.	Упознавање ученика са планом и програмом	план	1
2.	Улога Цркве у друштву	разговор, радионица, дискусија	4
3.	Свето Писмо књига над књигама	разговор, радионица, дискусија	5
4.	Свето Предање	разговор, радионица, дискусија	5
5.	Развој и настанак богослужбених књига и њихова примена у животу Цркве и животу	разговор, радионица, дискусија	2
6.	Годишњи циклус празника	разговор, радионица, дискусија	2
7.	Црква и сликарство-иконопис	разговор, радионица, дискусија	2
8.	Црквено појање	разговор, радионица, дискусија	3
9.	Однос Цркве према држави	разговор, радионица, дискусија	5
10.	Појава политичких партија	разговор, радионица, дискусија	4
11.	Социјална делатност Цркве	разговор, радионица, дискусија	10
12.	Појава секти	разговор, радионица, дискусија	4
13.	Еколошки става Цркве	разговор, радионица, дискусија	4
14.	Љубав као почетак и смисао	разговор, радионица, дискусија	2

Исходи секције

1. Ученици ће бити упознати са планом и начином рада
2. Ученици ће бити упознати са основним односима Цркве у друштву
3. Ученици ће бити упознати са значајем Светог Писма
4. Ученици ће бити упознати са настанком и развојем Светог Предања
5. Ученици ће бити упознати са богослужбеним књигама
6. Ученици ће бити упознати са најважнијим хришћанским празницима
7. Ученици ће бити упознати са Црквеним сликарством
8. Ученици ће бити упознати са црквеним певањем, развојем и улогом
9. Ученици ће бити упознати са улогом Цркве у друштву
10. Ученици ће бити упознати са односом Цркве и политике у ширем смислу
11. Ученици ће бити упознати са социјалном делатношћу Цркве
12. Ученици ће бити упознати са односом Цркве према сектама
13. Ученици ће бити упознати са односом Цркве према екологији
14. Ученици ће бити упознати са суштинским деловањем Цркве у друштву

Назив секције		9.3.1.9. Програмерска секција	
Циљ секције		1. Усвојити основе програмског језика Пајтон 2. Усвојити основе програмске библиотеке ПајГејм 3. Ухватити догађаје у програмској библиотеци ПајГејм	
Редни број	Назив теме	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Основе програмског језика Пајтон	Групни практични рад	~5 часова
2.	Основе програмске библиотеке ПајГејм	Групни практични рад	~5 часова
3.	Догађаји и хватање догађаја у Пајтону помоћу програмске библиотеке ПајГејм	Групни практични рад	~20 часова
4.	Пројектна настава	Групни практични рад	~10 часова
Исход секције		1. Ученик је у стању да влада основама програмског језика Пајтон 2. Ученик је у стању да влада основама програмске библиотеке ПајГејм 3. Ученик је у стању да ухвати догађаје у програмској библиотеци ПајГејм	

Назив секције	9.3.1.10. Математичка секција		
Глобални циљ секције	Продубљивање знања из математике, обрада одрешених тема које се не раде планом и програмом у средњој школи		
Специфични циљеви секције	<ol style="list-style-type: none"> 1. Постизање основног знања о историји математике и геометрије 2. Проширивање основног знања о логици и скуповима 3. Проширивање знања о пропорцијама 4. Стицање знања о дељењу полинома и Безуовом ставу 5. Проширивање знања алгебре и о полиномима 6. Проширивање знања и примена једначина и неједначина 7. Проширивање знања о степеновању и кореновању 8. Стицање знања о квадратној једначини и функцији 9. Стицање знања о тригометрији правоуглог троугла 10. Проширивање знања о геометрији 11. Проширивање знања о геометријским телима 12. Стицање знања о аналитичкој геометрији 13. Стицање знања и векторима 14. Стицање знања о матрицама и детерминантама 15. Стицање основних знања о низовима 16. Стицање основних знања о економској математици 		
Редни број	Назив теме	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Историја математике и геометрије	Презентације на контретне теме	4
2.	Логика и скупови	Дискусија, израда задатака	7
3.	Пропорције	Дискусија, израда задатака	4
4.	Дељење полинома и Безуов став	Дискусија, израда задатака	3
5.	Алгебра и полиноми	Дискусија, израда задатака	10
6.	Једначине и неједначине	Дискусија, израда задатака	10
7.	Степеновање и кореновање	Дискусија, израда задатака	6
8.	Квадратна једначина и функција	Дискусија, израда задатака	6
9.	Тригометрија правоуглог троугла	Дискусија, израда задатака	7
10.	Геометрија равни	Дискусија, израда задатака	7
11.	Планиметрија и Стереометрија	Дискусија, израда задатака	15
12.	Аналитичка геометрија	Дискусија, израда задатака	15
13.	Вектори	Дискусија, израда задатака	10
14.	Матрице и детерминанте	Дискусија, израда задатака	10
15.	Аритметички и геометријски низ	Дискусија, израда задатака	5

16.	Економска математика	Дискусија, израда задатака	10
Исходи секције	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ученик ће се упознати са историјом математике 2. Ученик ће решавати текстуалне логичке задатке 3. Ученик ће решавати конкретне текстуалне задатке – примена пропорције 4. Ученик ће научити делити полиноме и научити примену Безубог става 5. Ученик ће научити решава компликованије алгебарске изразе 6. Ученик ће решавати текстуалне задатке примена јеначина, и научити решавати јендachine и нејдachine са апсолутним вредностима 7. Ученик ће научити решавати теже изразе са степеновањем и кореновањем 8. Ученик ће научити решавати квадратну јендachine и график кв јендachine 9. Ученик ће научити основно о тригонометрији 10. Ученик ће научити аксиоме и подударност 11. Ученик ће рашунати површину и запремину сложенијих тела 12. Ученик решавати задатке из увода у налитички геометрију и препознавати и решавати задатке за криве другог реда 13. Ученик ће решавати задатке где се користи сабирање и одузимање вектроа, скаларни вектроски и мешовити производ 14. Ученик ће решавати задатке из матрица и детерминанти 15. Ученик ће решавати задатке где се одрешије члан у низу, збир чланова низа 16. Ученик ће решавати задатке где се рачуна камата, каматна стопа, отплата дуга и план отплате 		

Назив секције	9.3.1.11. Педагошко-психолошка секција		
Глобални циљ секције	Раст и развој личности појединца као и усвајање нових облика знања и вештина. Рад на темама која су у складу са интересовањима ученика.		
Специфични циљеви секције	1. Упознавање ученика са планом и програмом рада; издвајање ученичких интересовања 2. Упознавање са когнитивном обрадом информација и капацитетом радне меморије 3. Приказ краткорочне и дугорочне меморије и њиховим карактеристикама 4. Уочавање најчешћих грешака учења и стицање знања о основним техникама успешног учења 5. Развој креативности и уређење школског простора 6. Развој вештине креирања мапа ума 7. Резумевање и брже усвојање градива 8. Стицање знања о важним психолошким феноменима психологије група 9. Стицање основних знања о почетним способностима детета; Упознавање са Харловљеним експер. 10. Упознавање са карактеристикама функционалне и дисфункционалне породице 11. Подизање свести о важности емоција у свакодневном животу и њиховом слободном изражавању 12. Развијање свести о менталном здрављу 13. Подизање свести о важности менталног здравља 14. Развој креативности, тимског рада и заједништва код ученика		
Редни број	Назив теме	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Упознавање са ученицима, планом и програмом рада	план, разговор, анкета, договор	1
2.	Пажња	дискусија, радионица, приказ експеримента	4
3.	Памћење	дискусија, тестови памћења, демонстрација, радионица	5
4.	Учење	предавање, дискусија, радионица	5
5.	„Недеља лепих порука“ „Тајни деда мраз“	Групни рад, рад у пару (радионица)	2
6.	Учење – мапе ума	Индивидуални рад, практични рад	2
7.	Техниче учења	дискусија, демонстрација	2
8.	Психологија група	дискусија, радионица	3
9.	Развојна психологија	дискусија, радионица, рад у пару	5
10.	Психологија породице	дискусија, радионица, приказ студије случаја	4
11.	Емоције	дискусија, радионица, индивидуални рад	10
12.	Поремећаји личности	дискусија, радионица, приказ студије случаја	4
13.	Ментално здравље појединца	дискусија, радионица, индивидуални рад, рад у пару	4
14.	Тема по избору ученика	Групни/индивидуални рад	2
Исходи секције	1. Ученици ће бити упознати са планом и програмом рада, динамиком и начином рада 2. Ученици ће умети да објасне Милеров број 7+-2. Ученици ће моћи да дискутују о капацитету радне меморије		

3. Ученици ће самостално умети да наброје делове меморијског система човека и њихове основне елементе
4. Ученици ће се упознати са различитим техникама учења, принципима и основама учења
5. Ученици ће радити на развијању тимског духа и сарадљивости
6. Ученици ће моћи да направе мапе ума
7. Ученици ће моћи самостално да примене одређене технике учења
8. Ученици ће бити у стању да разумеју утицај групе на појединца и утицај ауторитета на личност
9. Ученици ће бити у стању да дискутују о развојним стадијумима и њиховим карактеристикама
10. Ученици ће моћи да разликују функционалне обрасце понашања од нефункционалних
11. Ученици ће усвојити информације о основним и сложеним емоцијама
12. Ученици ће бити упознати са различитим поремећајима личности
13. Ученици ће моћи да наведу елементе које утичу на ментално здравље појединца
14. Ученици ће самостално истраживати и радити на темама по избору

Назив секције	9.3.1.12. Секција енглеског језика		
Глобални циљ секције	Развијање језичких вештина ученика као и усвајање нових облика знања. Рад на темама која су у складу са интересовањима ученика.		
Специфични циљеви секције	<ul style="list-style-type: none"> • Подстицање ученика на потпуније усвајање енглеског језика, • Обогаћивање лексичког фонда и неговање различитих облика културе изражавања, • Подстицање на критичко мишљење и истраживачки рад • Подизање свести о различитости култура • Оспособљавање ученика за дубљу дискусију на разне теме • Решавање лексичких, семантичких, граматичких и стилских задатака • Унапређивање дигиталних компетенција • Унапређивање вештина комуникације, презентације, сарадње и креативности 		
Редни број	Назив теме	Начин реализације	Планиран број часова
1.	Свакодневни живот (планови за будућност, посао и каријера)	дискусија, радионица	3
2.	Друштвено уређење и политички систем у земљама енглеског говорног подручја	анализа текста, гледање филма без превода, дискусија	3
3.	Медији (утицај медија)	презентација, групни рад, израда филма / видео презентације	3
4.	Научна достигнућа, модерне технологије и свет компјутера - распрострањеност, примена, корист и негативне стране - оглашавање на различитим глобалним мрежама, виртуелни свет комуникације	дискусија, израда сајта, писање и постављање огласа	4

5.	Живи свет и заштита човекове околине	израда паноа	3
6.	Генерациске разлике; вршњачке и друге социјалне групе; родна равноправност	дебата	3
7.	Интересантне животне приче и догађаји	писање новинског чланка, извештаја	3
8.	Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)	писање есеја, презентација	3
9.	Спортови и спортске манифестације	гледање и коментарисање спортских догађаја, дискусија, презентација	3
10.	Регионалне специфичности језика (дијалекти, наречја)	презентација, индивидуални рад	3
11.	Живот и дела славних људи	гледање биографских филмова са енглеским преводом или без превода	3
12.	Познати градови и њихове знаменитости, региони и земље	израда паноа / презентације	3
Исходи секције	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици ће знати како да дискутују о личним и пословним плановима. • Ученици ће умети да разумеју и анализирају сличности и разлике у уређењу различитих земаља. • Ученици ће самостално умети да израде презентацију. • Ученици ће се упознати са коришћењем модерних технологија у сврху комуникације. • Ученици ће радити на мерама за заштиту животне средине. • Ученици ће моћи да дискутују о разликама између различитих социјалних група. • Ученици ће моћи самостално да напишу новински чланак. • Ученици ће бити у стању да разумеју здравствени и културолошки значај хране и напишу есеј на ту тему • Ученици ће бити у стању да дискутују о спортским догађајима • Ученици ће моћи да разликују различите дијалекте енглеског језика • Ученици ће усвојити информације о животу и достигнућима славних људи • Ученици ће бити упознати са знаменитостима различитих градова и земаља. • Ученици ће самостално истраживати и радити на темама по избору 		

10. Програм културних активности

Циљеви програма културних активности: културни развој школског окружења; културни развој ученика; остваривање веза између појединаца и установа културе ради обogaћивања културног живота

Садржај/активности

Активности у школи:

- Прослава Савиндана
- Обележавање Светског дана поезије
- Промоција романа
- Матурски концерт
- Матурантска парада
- Свечана додела диплома матурантима

Активности ван школе:

- Посета библиотеци „Јанко Веселиновић“ у Богатићу
- Посета сајму књига
- Посета позоришту

Начин остваривања програма:

Организовање прослава, посета, промоција, научно-истраживачких активности; прављење паноа и других врста материјала за промоцију културних садржаја

Исходи: Ученици стичу навике за посећивање културних установа и организација; развијају жељу, потребу и навику за читањем, развијају љубав према писаној речи, стварају потребу да буду део културно-уметничке друштвене заједнице, развијају индивидуалне склоности и интересовања за културно-уметничке садржаје; развијају љубав према позоришној уметности; вежбају и уче да се креативно испољавају; богате језичку културу изражавања; уче културу јавног понашања, јавног говора и јавног наступа; вежбају јавни наступ; поспешују психолошки аспект развоја личности.

Начин праћења и вредновања:

Различите врсте извештаја и приказа културних догађаја и културних активности.

11. Програм каријерног вођења и саветовања

Циљеви програма :

Циљ каријерног вођења и саветовања ученика огледа се у упознавању ученика са својим склоностима, интересовањима и способностима. Унапређењу професионално развоја, оспособљавање за поствљање личних циљева и планова у области каријере од стране ученика. Информисање о могућностима даљег школовања, професијама, упознавање са светом рада и првим пословима.

Специфични циљеви и задаци:

- формирање зреле и одговорне личности способне да доноси одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело,
- лични развој појединца како би могао да разуме себе и да утиче на сопствене одлуке у школовању и професионалном развоју
- да истражи могућности за учење и запошљавање,
- да планира и управља својом каријером – променама у области учења и рада
- помоћ ученицима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и будућој каријери,
- да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професије или послова,
- да разумеју своје способности
- да дефинишу своје ставове у погледу избора који им се нуде или које желе.
- да пружи подршку ученицима да боље разумеју себе и своје потребе
- да превазилазе могуће препреке у учењу и напредовању у будућим професијама

Начин остваривања програма

Активности: Програм се остварује кроз наставне и ваннаставне активности путем предавања, разговора, анкетања, информисања и сл. Поред наведеног планиране су и радионице које би обухватиле тему на који начин ученици могу боље упознати сами себе у погледу интересовања и склоности, као и радионицу на тему тимског рада, што ће им у наставку професионалног живота значајно требати. У оквиру недељне професионалне оријентације ученици ће имати приступ мноштву информација везано за упис жељеног факултета, као и основних информација како до првог посла.

Реализује се у види наставних и ваннаставних активности:

- одређивање ученика за изборне и факултативне предмете.
- развијање нових вештина у ваннаставним активностима.
- саветовање ученика и родитеља о високошколским установама и припремања за наставак образовања;
- унапређивање социјалних вештина и успеха у школи;
- помоћ ученицима индивидуално и групно у превазилажењу социјалних проблема
- „истаживачки“ разговори ученика са педагогом, психологом, наставницима, родитељима,
- учешће у волонтерским активностима.
- рад са ученицима на развоју вештина: организација и управљање временом, ефективно учење, доношење одлука, тражење посла, писање ЦВ-ја, припрема за интервју итд.;

Носиоци активности:

Тим за каријерно вођење и саветовање, наставници, одељењске старешине, педагог и психолог

Начини праћења: Анализом усмених разговора, радионица и анкета у сарадњи са педагошком-психолошком службом и одељењским старешинама.

12. Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање или развој еколошке свести, развијање љубави према природи као и о значају очувања природних ресурса. Реализација овог програма омогућава услове за активно и креативно провођење слободног времена, промовише здравље и безбедне стилове живота, развија позитиван став и мишљење о школи, развија толеранцију, другарство, солидарност и хуманост.

Укупни образовно-васпитни утицај школе, као и свих носилаца посла у области заштите и унапређивања животне средине, састоји се у оспособљавању и навикавању

Циљ програма заштите животне средине и уређења школског простора усмерен је на развој еколошке свести и очувања природних ресурса, као и на развијање естетске компетенције ученика.

Специфични циљеви и задаци:

- развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња,
- уознавање са коришћењем и рационалном употребом природних ресурса у области енергетике,
- развијање естетске компетенције кроз уређење простора у коме се борави.

Начин остваривања програма

Садржаји програма ће се реализовати кроз: часове одељењске заједнице, биологију и екологију, активности ученичког парламента, активности свих ученика и запослених у школи.

Активности:

Спровођење еколошких акција (акцијечишћења и уређења учионица, ходника и школског дворишта; сакупљање старехартије, пластичних боца, чепова, конзерви-рециклажа; озелењавање школског простора-гајење биљака (садња и одржање) Обележавање значајнијих датума: Светски дан чистог ваздуха; Светски дан вода; Дан заштите животне средине; Дан планете Земље.

Сарадња са установама за заштиту животне средине.

Исходи:

Остварене све планиране програмске активности. Редовно укључивање свих ученика у програмске активности. Повећано задовољство ученика учесника еколошких акција.

Начин праћења:

Извештавање о: спроведеним активностима из програма;

Броју ученика учесника у еколошким активностима; оствареној сарадњи са установама из локалне заједнице.

Носиоци активности:

Ученици, ученички парламент, професори, одељењске старешине.

13. Програм заштите од насиља

Наша школа **предузима следеће мере** по питању безбедности ученика и запослених :

- постоји Правилник о безбедности ученика
- постоји Правилник о васпитно-дисциплинским мерама
- води се књига дежурства наставника и ученика
- постоји систем видео надзора
- формиран је Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
- јасно су дефинисане како превентивне активности тако и процедуре у ситуацијама насиља
- Школа је потписник Споразума о сарадњи у мрежи за заштиту деце од насиља у општини Богатић

Задаци Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања:

- тим планира, организује и управља активностима у установи на превенцији насиља
- сензитизација колектива школе и ученика о проблему вршњачког насиља
- едукација о проблемима насиља
- уочавање и међусобно информисање о случајевима вршњачког насиља у школи
- тимски рад на смањењу количине насиља у школи
- комуникација са надлежним службама (Центар за социјални рад, СУП, Дом здравља итд)

Програм превенције употребе средстава зависности и наркотика у школи

Програм ће се реализовати кроз редовну наставу, часове одељењског старешине, секције, предавања (стручњаци из области медицине из Дома здравља Богатић – спољни сарадници), трибине на тему штетности коришћења ПАС-а уколико дозволи епидемиолошка ситуација.

Циљ	носиоци активности
- Стицање основних хигијенских навика	Одељењске старешине; наставници физичког васпитања, грађанског васпитања
- Опасности неправилног и нестручног коришћења лекова	Одељењске старешине; наставници физичког васпитања, грађанског васпитања
- Упознати ученике са појавом да неки млади користе ПАС	Одељењске старешине
-Утицај ПАС на управљање мотрним возилима	Наставници саобраћајне групе предмета, ППС
-Утицај ПАС на рад са машинама	Наставници машинске групе предмета, ППС
-Штетан утицај ПАС на економију државе	-Наставници економске групе предмета, ППС
- Штетност ПАС-а и безнадежна будућност особа које их користе	Одељењске старешине, и ПП служба
- Оформити фонд знања и навика код ученика који ће им омогућити да кажу „ НЕ “ када се нађу у ситуацији да им се понуди ПАС	Одељењске старешине; наставници физичког васпитања, грађанског васпитања

Развијање здравог стила живота ученика

Циљ	носиоци активности
-----	--------------------

- Улога правилне исхране за организам	наставници стручних предмета из области куварства ,наставник биологије, наставници ветеринарске групе предмета, наставник хемије
- Препознавање здраве и неисправне хране	наставници стручних предмета из области куварства, наставник биологије, наставници ветеринарске групе предмета, наставник хемије
- Лекови – хемијске материје (боје, лакови, пестициди)	наставник хемије, наставници ветеринарске групе предмета, наставник биологије
- Правилно – неправилно коришћење хемијских материја	наставник хемије, наставници ветеринарске групе предмета, наставник биологије

Поштовање закона ,прописа и правила понашања

- Шта су правила и вредности	ППС „ радионице “ / током године
- Шта је одговорно понашање	ППС „ радионице “ / током године
- Зашто је погрешно понашање користити алкохол -Како препознати и одолети притиску да се почне са коришћењем дроге или ПАС –а	Предавач : лекар из ДЗ Богатић
- Утицај културе и субкултуре вршњака на понашање	актив наставника историје
- Како потреба да нас други прихвате утиче на понашање	Радионица дискусија ППС, ОЗ
- Наставити сарадњу са кадром у полицији и социјалној служби који је задужен за пружање помоћи школи	цео колектив
- Информисање родитеља о порасту насиља међу школском децом и укључивање родитеља у рад на сузбијању оваквог понашања	Разредне старешине , директор, ППС

Програм примене Конвенције о правима детета

Циљеви :

- Упознати што већи број деце и одраслих (родитеља и наставника) са Конвенцијом о правима детета.
- Протумачити права и одговорности везане за та права.
- Створити услове за усвајање и уношење дечјих права у свакодневни живот.
- Омогућити и подстицати учешће деце у остваривању Конвенције.
- Мотивисати одрасле и децу на заједничке активности (које ће омогућити остваривање нарушених дечјих права).
- Ублажити трауме и пропусте који су настали у време сукоба
- Помоћи социјализацији и интеграцији избеглица/расељених лица.

Начини реализације :

- Кроз одељенске заједнице
- Литерарна секција – писање радова на тему дечјих права

14. Програм школског спорта

Циљеви: Циљ школског спорта је да се разноврсним и систематским моторичким активностима у повезаности са осталим васпитнообразовним подручјима, допринесе целовитом развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, развијању и примени моторичких способности и навика, као и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Циљеви такође обухватају промовисање спорта и здравог начина живота и мотивисање и подстицање ученика да се баве спортом и рекреацијом који представљају важне сегменте у психофизичком развоју ученика. Школски спорт промовише пре свега активно учествовање ученика, јер је то и основни разлог због којег се ученици опредељују за спортску секцију у школи (желе да вежбају, играју, буду активни). Динамика спровођења спортских активности (реализација секција на дневном, недељном и месечном нивоу) се координише са планом реализације наставе и ваннаставне активности за све наставне предмете, у свему у складу са интересовањима ученика.

Садржај/активности:

- Пролећни и јесењи крос;
- Школске секције за дечаке и девојчице (фудбал, кошарка, баскет 3x3, рукомет, одбојка, атлетика);
- Окружна, Међуокружна, Републичка такмичења за дечаке и девојчице (фудбал, кошарка, баскет 3x3, рукомет, одбојка, атлетика),
- Школска међудодељењска такмичења за дечаке и девојчице (фудбал, кошарка, баскет 3x3, рукомет, одбојка, атлетика).

Носиоци активности:

Стручни актив физичког васпитања, ученици, Спортски Савез Општине Богатић, Спортски Савез Града Шапца, Локална самоуправа.

Начин остваривања програма:

- Израда паноа о појединим спортовима, израда паноа о актуелним спортским такмичењима,
- израда паноа о спортистима изузетних квалитета, предавање за ученике,
- израда паноа о деформитетима тела и последицама физичке неактивности предавања,
- панои с упутствима за правилно вежбање,
- одељењска такмичења,
- међудодељењска такмичења,
- турнири,

Исходи:

- Оспособљавање ученика да стечена знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада,
- Формирање морално-вољних квалитета личности,
- Промовисање позитивних социјалних интеракција,
- Развијање такмичарског духа,
- Развијање креативности,
- Развијање позитивне слике о себи,
- Оспособљавање за самостално вежбање,
- Усмеравање надарених ученика за бављење спортом,

• Окружна, Међуокружна и Републичка такмичења, • секције, • крос, • час одељењске заједнице о значају спорта и физичке активности, • гостовање истакнутих спортиста, • јавни час физичког васпитања, • израда паноа и материјала за сајт школе о одржаним такмичењима и победницима.	• Развијање здравих животних навика, • Здрава и редовна исхрана.

Начин праћења и вредновања: Дипломе, фотографије, извештаји, записници.

15. Програм сарадње са локалном самоуправом

Циљ: организовано деловање школе на средину (обезбеђивање услова за прогресивне и позитивне утицаје чинилаца из друштвене средине на савремено образовање и васпитање ученика) и средине на школу.

Садржај/активности	Институције	Носиоци активности
Саветодавни и стручни облици сарадње	Школска управа у Ваљеву	директор
Начини реализација стручних планова и програма, иновације у настави, спровођење наставе у огледним одељењима, организација такмичења.	сарадња са заједницама: машинских, економских, пољопривредних и саобраћајних школа	директор и наставници стручних предмета
Коришћење расположивих ресурса за потребе наставе и ваннаставних активности	локална самоуправа	директор
Промоција школе, састанци директора	основне школе	директор, педагог, психолог
Реализација практичне наставе	приватне радње, објекти и предузећа у приватном власништву	организатор ПН наставници стручних предмета
Реализација практичне наставе	ветеринарске станице, Дом здравља, општина Богатић...	организатор ПН наставници стручних предмета
Коришћење библиотеке, хола и сале за позоришне представе, тематске изложбе, трибине, јавне наступе, обележавање значајних датума, матурске свечаности. Заједничке активности на реализацији програма	културно образовни центар	одељењске старешине, предметни предавачи, педагог, психолог, директор
Систематски прегледи, здравствена превенција, стручна помоћ, реализација пројекта, предавања, обележавање значајних датума.	Дом здравља	одељењске старешине, педагог, психолог директор
Социјална подршка, безбедност и заштита ученика од насиља, злостављања и занемаривања	Центар за социјални рад	одељењске старешине, педагог
Превенција, подршка и контрола, безбедност и заштита ученика од насиља, злостављања и занемаривања	полицијска управа	одељењске старешине, педагог, психолог, директор

Здравствено санитарни преглед ученика, сарадња на обележавању значајних датума, трибине, предавања, семинари	Завод за јавно здравље - Шабац	организатор ПН и наставници стручних предмета
Праћење значајних активности и учешће у ТВ емисијама, новинама, на радиј	медији	директор
Друштвено – користан рад, радне акције, свечаности, школска слава, културно-туристичке манифестације, уманитарне акције. Редовни контакти при текућим проблемима	локална средина	Наставничко веће
Потреба за радним ангажовањем лица ван конкурса и у току конкурсног поступка (психолошка процена за рад са децом и ученицима) у складу са Законом	Национална служба за запошљавање	Наставници

Исходи: повезаност и сарадња школе и локалне зајнице. Остварење свих планираних активности са субјектима из локалне заједнице.

Начин праћења: периодичани, полугодишњи и годишњи извештаји и планови, фотографије, видео записи, уговори, различити видови електронске и папирне документације.

16. Програм школског маркетинга

Циљеви: У циљу мотивације да се упишу у МСШ треба остварити ближе контакте са директорима и наставницима Основних школа и родитељима основаца у циљу информисања и мотивисања.

Информисати ученике ОШ и родитеље о врсти и квалитету образовања који стичу у МСШ, као и о могућностима запослења и високог образовања после школе

Садржај/активности:

- Презентовање МСШ
- Израда рекламног материјала
- Интервју са бившим ученицима наше школе
- Сарадња са локалном самоуправом и директорима основних школа у општини.
- Промоција безбедности саобраћаја на центру Богатића
- Преглед и савети о кућним љубимцима грађанству
- Приказ презентације о важности исправности возила / технички преглед) и посета сајму аутомобила
- Посета сајму туризма и угоститељства, листићијада, посета и презентација сајму зимнице у Коцељеви;

Начин остваривања програма:

- Постављање паноа у ОШ
- Израда рекламног материјала: проспекти, пано, школске новине, билборд
- Проспекти и новине се деле ученицима;
- Разредне старешине ученика шаљу родитељима презентацију МСШ на е-мејл, рекламни пано треба да се окачи у сваку школу а билборд Богатић -центар.
- Посете основним школама: разговори са ученицима, наставницима и родитељима;
- Приказивање презентације о МСШ; Подела рекламног материјала;
- Договор са локалном самоуправом о месту билборда;
- Преглед кућних љубимаца је планиран суботом од 10-12 часова на центру Богатића.
- Делење усмених савета и кратких упутстава у писаној форми о исхрани, вакцинацији и

Носиоци активности:

1. чланови тима
2. чланови тима
3. професори информатике
4. координатор тима и директор
5. наставници саобраћајне групе предмета и ученици
6. наставници ветеринарске групе предмета и ученици
7. наставници машинске групе предмета и ученици
8. наставници куварства и посластичарства

Исходи:

- Презентација израде бизнис плана са циљем помоћи локалној самоуправи у едукацији нових предузетника;
- Презентација како се прави CV (биографија) са циљем лакшег проналаaska посла;
- Ученици и родитељи су прецизно и реално информисани о квалитету и врсти образовања у МСШ: понуди смерова, наставном кадру, могућности запошљавања и образовања после завршене МСШ;
- Информисани о начину рада и квалитету реализовања наставе, квалитету времена проведеном у установи, инфраструктури школе, атмосфери, ваннаставним

дехелминтизацији кућних љубимаца власника паса и мачака.

- Употреба“ пијаних наочара“ где ће пролазници моћи да пробају наочаре и схвате какав утицајалкохол има на возаче и остале учеснике у саобраћају.
- Промоција безбедности саобраћаја
- У марту предвиђена стручна пракса ученика четвртог разреда смер /економски техничар/ по фирмама, где ћемо упознати локалну самоуправу са нашим ученицима;
- Ученици ће у априлу израчунавати камату на кредите и објашњавати заинтересованим за подизање кредита колике су им камате и на шта треба да обрате пажњу код подизања кредита.
- Ученици ће у мају презентовати како треба урадити бизнис план који је неопходан за покретање сопственог бизниса и самозапошљавање.
- Ученици ће у мају презентовати како се правилно пише биографија.

Посета манифестацијама:

- сајму етно хране и пића у Београд -новембар
- сајму туризма и угоститељства Београд-фебруар,
- сајам цвећа и меда Богатић – мај,
- сајму зимнице у Коцељеви-септембар;
- Гастро фестивал Љубовија;
- манифестација „Весела машина“ -октобар Мачвански Метковић
- Листићијада /ученици ће правити листиће и продавати / поклањати пролазницима на центру и сакупљен новац дати у хуманитарне сврхе.
- На сајму утуризма ће Општина Богатић имати штанд а храну ће спремати ученици.
- Зимницу ће спремати ученици и продавати, такође новац иде у хуманитарне сврхе.

активностима, нарочито спортским.

Начин праћења и вредновања:

Чланови тима подносе извештаје о остварености задатака координатору тима, а координатор директору школе.

17. Програм сарадње са породицом

Циљ програма сарадње са породицом је подстицање и неговање партнерских односа са родитељима/другим законским заступницима ученика, заснованих на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Начин остваривања програма

Област - Информисање родитеља/других законских заступника ученика

Садржаји/активности	Облик сарадње	Носиоци активности
<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање родитеља/других законских заступника са законом. - Обавештавање родитеља/других законских заступника о правилима понашања, обавезама и одговорностима ученика. - Упознавање родитеља/других законских заступника са могућностима укључивања у рад школе (процес наставе, довођење других стручњака, организација посета у функцији унапређивања квалитета наставе...). 	<ul style="list-style-type: none"> - Родитељски састанци - Дани отворених врата - Састанци Савета родитеља 	Одељењске старешине

Област – Саветовање

<ul style="list-style-type: none"> - Пружање помоћи родитељима/другим законским заступницима у решавању проблема ученика којима је потребна додатна подршка. - Пружање саветодавно-инструктивне помоћи родитељима/другим законским заступницима ученика која имају проблема у учењу и развоју и даровитим ученицима. 	Индивидуални саветодавни рад (консултације) Дани отворених врата	Одељењске старешине, предметни наставници, Педагог, психолог
--	---	---

Област – Укључивање у наставне и остале активности школе

<ul style="list-style-type: none"> - Присуствовање родитеља/других законских заступника о-в раду. - Учешће родитеља/других законских заступника у програме (заштите животне средине, социјалне и здравствене заштите ученика, ваннаставне активности, професионалне оријентације) и 	Отворени дани школе Ваннаставне активности Спровођење анкете на крају полугодишта и школске године	Директор, одељењске старешине, предметни наставници, педагог, психолог
---	--	---

<p>манифестације у школи (Светосавска свечаност, подела диплома...).</p> <p>- Анкетирање родитеља/других законских заступника по питању њиховог задовољства програмом сарадње са њима и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште и школску годину и кроз разне друге видове анкетирања.</p>		
---	--	--

Област – Консултовање у доношењу одлука

<p>Разматрање питања, давање сагласности и доношење одлука, из своје надлежности, око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања и обезбеђивања свеобухватности и трајности в-о утицаја.</p>	<p>Родитељски састанци Састанци Савета родитеља и ШО-а, стручних тимова.</p>	<p>Директор, секретар</p>
---	--	---------------------------

Исходи: Остварене све планиране програмске активности. Веће укључивање родитеља/других законских заступника у програмске активности, односно рад школе. Повећано задовољство родитеља/других законских заступника сарадњом са школом.

Начин праћења: Редовно извештавање о: спроведеним активностима из програма; резултатима спроведених анкета по питању њиховог задовољства програмом сарадње са њима и сугестија за наредно полугодиште и школску годину и разним другим видовима анкетирања.

18. Програм рада одељењског старешине

Глобални план и програм рада одељењског старешине

Планирање и програмирање

- израда програма рада одељењског старешине,
- израда програма рада одељењског већа,
- учешће у изради програма рада одељењске заједнице,
- израда програма сарадње са родитељима

Административни послови и педагошка евиденција

- евиденција: дневника образовно-васпитног рада, матичне књиге, унос података у ђачку књижицу, сведочанства, похвале, дипломе.
- вођење података о ученицима који се односе на породичне и социјалне прилике као и здравствено стање ученика,
- вођење података о интересовањима ученика а посебно професионалним интересовањима,
- вођење евиденције о резултатима социометријског теста и других тестова и упитника,
- вођење евиденције о напредовању ученика, као и успесима на такмичењима,
- вођење ИОП документације
- евиденција/ белешке о разговору са ученицима и родитељима

Рад са ученицима

- упознавање индивидуалних способности и склоности, особина, интересовања, тенденција и тешкоћа у развоју,
- упознавање са породичним, социјалним, материјалним и здравственим условима који су битни за развој ученика,
- праћење и подстицање индивидуалног развоја и напредовања ученика, у
- смеравање, вођење и саветовање ученика.
- укључивање ученика у колектив и јачање колектива,
- разматрање проблема у вези са извођењем наставе,
- договарање о излетима, посетама, сусретима, екскурзијама, забавама, акцијама другим активностима одељењске заједнице,
- разматрање односа ученика према раду и учењу,
- анализирање успеха и владања појединца и целог одељења,
- изрицање похвала и казни,
- предузимање мера ради побољшања успеха одељења у целини,
- пружање помоћи слабијим ученицима, као и афирмација рада даровитих,
- анализирање друштвених активности ученика у школи и ван ње и реализација тема на ЧОС-у.

Рад са одељењским већем и наставницима

- организација образовно-васпитног рада у одељењу,
- предлагање програма рада одељењског већа,
- припрема и организација седница,
- праћење реализације наставе, допунске и додатне, изборне, ваннаставних активности и реализације васпитних задатака,
- подстицање и праћење унапређивања наставе, упознавање одељењског већа са степеном развоја ученика, предлагање јединственог деловања свих наставника и укључивање породице и других чинилаца у васпитни рад са ученицима,
- припремање и израда анализа и извештаја.

Рад са родитељима

- индивидуални и групни разговори са родитељима ради међусобног информисања о здрављу, психофизичком и социјалном развоју ученика, резултатима учења и понашања ученика, о ваннаставним активностима и о ваншколском ангажовању, условима живота у породици, школи и друштвеној средини,
- родитељски састанци - одржати најмање четири родитељска састанка (информисање, договарање, анализирање рада и успеха ученика, решавање проблема,
- укључивање родитеља у реализацију појединих активности школе (друштвено-користан рад, екскурзије, посете, излети, свечаности, разговори и предавања за ученике).

Сарадња са стручним сарадницима и институцијама

- сарадња са ПП службом:
  - а) у изради програма рада одељењског старешине,
  - б) у избору тема, припреми и реализацији ЧОС-а,
  - в) праћењу и подстицању развоја ученика и напредовања,
  - г) откривању узрока који доводе до поремећаја у понашању ученика и предузимање одговарајућих мера,
  - д) избору, припремању и реализацији тема на родитељском састанку,
  - ђ) у праћењу и анализи реализације васпитних задатака.
- сарадња са институцијама:
  - а) Центар за социјални рад,
  - б) разне културне институције,
  - в) Црвени крст,
  - г) Дом здравља,
  - д) остале институције у зависности од потреба и специфичности ученика

19. Програм излета и екскурзија

Васпитни и образовни циљ екскурзије

Васпитни циљ екскурзије огледа се у два смера. Путујући нашом и суседним земљама, поред нових цивилизацијских творевина, упознајемо тековине далеке прошлости (манастире, цркве, замкове, трагове антике...).

Упознајући прошлост боље разумевамо садашњост. Истовремено развијајући патриотизам и љубав према својој земљи са једне стране, екскурзије реализоване ван наших граница помажу стварању реалније слике о другим народима. Други сегмент васпитног циља односи се на међусобне односе међу ученицима, као и релације ученик – професор, које, одвијајући се у нестереотипним условима и ситуацијама добијају нову, бољу димензију, веома корисну за будућу сарадњу токомшколовања.

Образовни циљ екскурзије састоји се у проширивању знања стечених на часовима и у стицању нових знања, упознавању начина живота и рада људи, појединих крајева и народа, развијању позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, сагледавању материјалних, духовних, културних и других вредности из наше ближе и даље прошлости и прошлости других земаља и народа, као и упознавања природних лепота, културно – историјских споменика, остатака далеке прошлости.

ПРВИ РАЗРЕД

Циљеви екскурзије су:

Екскурзија треба да допринесе културном напретку и хуманистичком развоју ученика, разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног идентитета и духа толеранције. Са становишта географије, екскурзија упознаје ученике са конкретним географским вредностима одређеног краја наше земље и развија позитивни однос према њеном природном и културном наслеђу. Доприноси прихватању неопходности одговорног коришћења природних добара и потреби очувања и унапређења животнесредине.

Задаци екскурзије су:

Екскурзија треба да помогне ученицима да науче да уочавају узрочно-последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности које су одредиле развој људског друштва и да боље упознају националну историју са политичког, економског, друштвеног и културног становишта. Треба да допринесе развијању интересовања за изучавање и стварање позитивног односа према очувању наших културно уметничких вредности, да упуту ученике да схвате уметничка дела у оквиру друштвено- историјских услова и да допринесе изграђивању одговорног односа према културном наслеђу.

ДРУГИ РАЗРЕД

Циљ екскурзије:

Образовни циљ екскурзије се огледа у стицању знања на терену са географског, историјског и културног аспекта.

Задаци екскурзије су:

- да упути ученике на тумачење уметности на научним основама
- да прихвати универзалност језика ликовне уметности
- да допринесе изграђивању одговорног односа према нашем културном наслеђу
- да развије навику посећивања и коришћења услуга музеја, галерија, легата и других институција културе

Васпитни значај екскурзије се огледа у чињеници да упознаје крајеве своје земље, развија патриотизам код ученика. Екскурзије овог типа су драгоцене у циљу бољег упознавања на релацији: ученик-ученик и ученик-професор.

ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Циљ екскурзије: Ученици ће обогатити знање из области географије, историје, уметности. Непосредним упознавањем културно историјских споменика ученици ће бити у прилици да обнове, систематизују и значајно прошире знања стечена током школовања у оквиру предмета ликовне културе, историје, књижевности, музике, филозофије, географије и спорта.

Задаци екскурзије: Упознајући друге, често више ценимо себе и земљу из које потичемо. Стичу се нова познанства и пријатељства. Осетиш да си добродошао и искористићеш прилику да поново посетиш Босну и Херцеговину. Оваква путовања су прилика да се ученици боље упознају, зближе и пруже прилику професорима да их боље упознају. Екскурзија ће још допринети и упознавању ученика са различитим формама уметничког изражавања и даље развити њихове способности опажања и критичког просуђивања уметничког дела, као и стварање услова за изграђивање критеријума и сопственог односа према уметности и култури. Развијање стваралачког мишљења. Развијање способности естетског процењивања уметничких дела упознавање ученика с основним одликама и развојем уметности у свету и код нас упућивање ученика да схвати уметничко дело у оквиру друштвено- историјских услова, упознавање са различитим формама уметничког изражавања (урбанизам, архитектура, скулптура, сликарство, примењена уметност), изграђивање одговорног односа према културном наслеђу, развијање навика посећивања и коришћења услуга музеја, галерија, легата и других институција културе, прихватање чињенице да је језик уметности универзалан, оспособљавање ученика да стечена практична и теоријска знања примене у будућим занимањима.

ПРОГРАМИ ЕКСКУРЗИЈА

I РАЗРЕД

Екскурзија првог разреда, дводневна (једно ноћење) , 1 пун пансион

дестинација **Богатић- Суботица - Палић – Богатић**

време реализације: интервалу од 9.5.2022. до 16.5.2022.године.

1. дан Богатић– МАНАСТИР КРУШЕДОЛ– СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ – НОВИ САД – СУБОТИЦА

Полазак у 07:00 са паркинга испред школе. Вожња ка Сремским Карловцима са паузом за посету *манастиру Крушедол*. Наставак ка СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА, *посета Патријаршији, Првој српској гимназији, Саборној цркви*. Наставак пута ка НОВОМ САДУ, *обилазак тврђаве на Петроварадину, посматрање панораме Новог Сада, посета галерији Матице српске*. Слободно време за разгледање града. Наставак пута ка СУБОТИЦИ са смештајем у хотел. Вечера. Дискотека. Ноћење.

2. дан СУБОТИЦА – ПАЛИЋ – НОВИ САД – Богатић

Доручак.Посета Градској кући у Суботици. Наставак пута према ПАЛИЋУ, посета ЗОО врту и шетња поред језера. Повратак у хотел на ручак а затим наставак пута према Новом Саду, пауза за слободно разгледање града. Поподневни полазак ка Богатићу са доласком у вечерњим часовима.

цена треба да обухвати:

- **Превоз туристичким аутобусом** високе туристичке класе, који поседује све неопходне атесте и дозволе, као и комплетну опрему (клима, грејање, аудио-видео, ДВД) са укљученим трошковима превоза, са бројем седишта који одговара броју пријављених учесника путовања;
- **Смештај у хотелима са4***у Суботици на бази једног пуног пансиона, за наставнике 1/1 и 1/2 собе, а за ученике 1/2, 1/3 и 1/4 собе, са сопственим купатилом.
- **Обиласке** према програму уз тумачења **лиценцираног туристичког водича**; локалног водича према програму;
- **Улазнице** за обилазак Патријаршијског двора у Сремским Карловцима, гимназије Сремски Карловци, галерији Матице српске, градске куће у Суботици, Зоо врта на Палићу;
- **Гратисе:** 1 гратис за ученика на 10 плативих ученика, гратис за близанце (1 платив, други 50%), гратиси за одељењске старешине;
- Трошкове **путног здравственог осигурања**;
- Трошкове платног промета агенције, организационе и друге трошкове путовања.

II РАЗРЕД

Екскурзија другог разреда, дводневна (једно ноћење), 1 пун пансион

дестинација Богатић- Ниш – Богатић

време реализације: интервалу од 9.5.2022. до 16.5.2022.године.

1. дан ВИМИНАЦИЈУМ – РИМСКА ТВРЂАВА – МАНАСТИР МАНАСИЈА – НИШ

Полазак из Богатића у јутарњим часовима са договореног места. Вожња до **ВИМИНАЦИЈУМА**. *Обилазак локалитета*. Наставак вожње до **РИМСКЕ ТВРЂАВЕ**. *Обилазак локалитета*. Вожња ка **МАНАСТИРУ МАНАСИЈА**. *Обилазак манастирског комплекса*. Наставак путовања ка Нишу. Смештај у хотел. **Вечера. Дискоотека. Ноћење.**

2.дан доручак. *Обилазак Нишке бање, Беле куле и локалитета Чегар.* Нишка тврђава, Ручак, Напуштање хотела и наставак пута до **СОКОБАЊЕ**, *шетња до водопада Рипаљка* и слободно време. Наставак путовања ка Крушевцу. По доласку у **КРУШЕВАЦ**, *обилазак центра града (црква Лазарица, археолошки комплекс "Лазарев град", трг Косовских јунака)*. Наставак путовања ка **МАНАСТИРУ РАВАНИЦА**. *Обилазак манастирског комплекса*. Наставак путовања ка Богатићу. Цена треба да обухвати:

- **Превоз туристичким аутобусима**, климатизованимса видео и аудио опремом и бројем седишта који одговара броју пријављених учесника путовања, потпуно технички исправним;
- **Смештају** Нишу у хотелима 3* на бази 1 (једног) пуног пансиона; смештај за одељењске старешине у 1/1 или 1/2 собама, а за ученике у 1/2, 1/3 и 1/4 собама;
- Све обиласке према програму уз тумачења **лиценцираног туристичког водича**, локалног водича према програму путовања;
- улазнице за све наведене културно – историјске комплексе предвиђене програмом путовања, као и за две дискотеке;
- **гратис** за 1 ученика на 10 ученика који плаћају; гратис за близанце: 1 платив, други 50 %
- **гратис** за одељењске старешине и директора школе;
- боравишне **туристичке таксе у хотелу**;
- трошкови за **лекара пратиоца групе током путовања**;
- **здравствено осигурање**;

Због тренутне епидемиолошке ситуације и епидемије изазване covid19 вирусом, програм III и IV разреда се мења у односу на претходне године тако да је програм следећи:

III и IV разред

1. дан Богатић– ВИШЕГРАД – ТЈЕНТИШТЕ – ТРЕБИЊЕ

Полазак у договорено време са паркинга испред школе. Прелазак у БиХ и долазак до ВИШЕГРАДА где следи посета мосту који је изградио Мехмед Паша Соколовић у периоду XVI века и Андрићграду, тј. Каменграду. Наставак путовања ка ТРЕБИЊУ уз успутни обилазак НП Сутјеска и спомен комплекса на Тјентишту. Смештај у хотел. Вечера. Ноћење.

2. дан МРКОЊИЋИ – ТВРДОШ – ГРАЧАНИЦА – ТРЕБИЊЕ

Доручак. Након доручка одлазак до Мркоњића посета цркве која је саграђена на месту родне куће Светог Василија Острошкога, вожња до манастира Тврдош. Херцеговачке Грачанице – духовног комплекса на брду Црквина изнад Требиња, Послеподневни обилазак старог градског језгра: Корзо са Тргом слободе и Тргом пјесника, црква Светог Преображења Господњег, Стари град/Капител, Осман-Пашина џамија, сат кула, Музеј Херцеговице (улазак)... Слободно време у центру града за ручак. Повратак у хотел. Вечера, дискотека, Ноћење.

3. дан БИЛЕЋА – БАЊА КОВИЉАЧА – Богатић

Доручак. Напуштање хотела. Следи одлазак до БИЛЕЋЕ. Обилазак града: градска целина Обилићев венац са карактеристичним каменим двоспратницама из Аустроугарског периода, Царева џамија, цркве Св. Лазара и Св. Илије... слободно време за силазак и шетњу кроз центар града и ручак у слободној режији. Полазак према Србији. Вожња преко Зворника, прелазак граничног прелаза и послеподневни долазак у БАЊУ КОВИЉАЧУ. Шетња бањским комплексом. Након обиласка краће слободно време за одмор. Наставак путовања ка Богатићу

- **Превоз** висококомфорним, туристичким аутобусима, (клима, ТВ, аудио и видео опрема, фрижидер) који испуњава одредбе Закона о превозу у друмском саобраћају, на наведеним релацијама са укљученим свим таксама, путаринама и паркинзима у земљи и иностранству;
- **Смештај** у хотелу са 3* у Требињу на бази 2 полупансиона. За наставнике 1/1 и 1/2 собе, а за ученике 1/2, 1/3 и 1/4 собе у зависности од броја пријављених ученика.
- **Улазнице** за музеј Херцеговине;
- Технички вођа пута од стране организатора путовања
- Све **обиласке** према програму уз тумачења **лиценцираног туристичког водича**;
- **гратиси за ученике**: на 10 плативих по одељењу један гратис, гратис за одељењске старешине и вођу пута испред школе, други близанац на једног плативог близанца иде 50 % гратис, трошкови за **лекара током путовања**;
- **међународно путно здравствено осигурање са додатком осигурања COVID 19, осигурање пртљага**;

20. Програм безбедности и здравља на раду

Спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду, лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом уређена су Законом о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 - др. закон).

Школа је обезбедила сваком запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Школа је дужна да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Школа је донела Акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврдила начин и мере за њихово отклањање као и анексе наведеног акта.

- *Актом у писменој форми одређено је лице за безбедност и здравље на раду;*
- *Запосленима је обезбеђено обављање послова на радном месту на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;*
- *Запосленима су дата одговарајућа упутства за безбедан рад;*
- *Запослени се оспособљава за безбедан и здрав рад;*
- *Обезбеђује им се коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;*
- *Школа у складу са потребама ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;*
- *Школа омогућава пружање прве помоћи, оспособљен је одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;*
- *Обезбеђује мере заштите од пожара, спасавање и евакуацију у складу са посебним законом.*

У наредном периоду наша школа ће посебно ставити акценат на безбедност и здравље на раду. Циљ је да сви запослени буду оспособљени за безбедан и здрав рад, а на основу домаћих и Стратегија Европске Уније, водећи рачуна посебно о примени прописа из области МОР-а.

Стандард опсервирања радних активности: опсервирање радних активности које спроводе сами запослени и руководиоци подиже свест да сваки запослени има своју улогу у систему безбедности и здравља на раду и да својим деловањем може да утиче на смањење броја инцидената у свом радном окружењу.

Системом стандарда се такође регулишу:

- питања обуке запослених,
- опремања запослених личним заштитним средствима,
- питања здравља запослених,
- остала питања везана за безбедност, здравље на раду и индустријску безбедност.

Ради остваривања што ефикасније и квалитетније заштите запослених на раду, у оквиру школе је **формиран Тим за безбедност и здравље запослених и биће усвојени одговарајући интерни акти којима се омогућава примена Колективног уговора у овој области пословања.**

Школа је послодавац једнаких могућности, што у пракси значи да ниједан кандидат нити запослени није дискриминисан по основу пола, старости/година, брачног статуса, инвалидности, вере, расе, етничког порекла, националности и слично, а што потврђује и чињеница да у Школи нема забележених случајева дискриминације. Као послодавац, Школа настоји да искористи таленат и потенцијал својих запослених у потпуности, као и да осигура да ниједан кандидат за радно место није фаворизован у односу на другог, што је дефинисала у интерним актима.

20.1. Програм безбедности и здравља на раду током трајања пандемије COVID-19

Школа је донела План примене превентивних мера за спречавање ширења заразне болести COVID-19.

Овим Планом превентивних мера за сва радна места у радној околини, уређују се превентивне мере од утицаја на безбедност и здравље запослених и корисника услуга, а посебно оне које се односе на спречавање ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV -2.

Стручни тим је донео одлуку о увођењу три модела организације образовно – васпитног рада према препоруци Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

План је саставни део акта о процени ризика који је донет сагласно закону и прописима из области безбедности и здравља на раду.

Планом се уређују:

1. превентивне мере и активности за спречавање појаве заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV -2;
2. задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности;
3. мере и активности за поступање у случају појаве заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV -2.

УПУТСТВО О МЕРАМА ЗАШТИТЕ ЗДРАВЉА УЧЕНИКА И ЗАПОСЛЕНИХ ЗА ОСНОВНЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

1. Едукација о начинима и значају превенције COVID-19 у школској средини
2. Мере смањења ризика уноса корона вируса у школску средину
3. Одржавање физичке дистанце
4. Ношење маски
5. Редовно прање руку
6. Редовно чишћење школске средине
7. Редовна набавка основног потрошног материјала
8. Редовна провера функционалности уређаја за снабдевање пијаћом водом, санитацијом и хигијеном

ПОСТУПАК СА УЧЕНИЦИМА, НАСТАВНИМ И НЕНАСТАВНИМ ОСОБЉЕМ ШКОЛЕ КОЈЕ ИМАЈУ СИМПТОМЕ РЕСПИРАТОРНЕ ИНФЕКЦИЈЕ СА СУМЊОМ НА ИНФЕКЦИЈУ COVID-19

1. Уколико се симптоми појаве ван школе

Јавити се у COVID-19 амбуланту надлежног дома здравља. Не одлазити у школу и истовремено обавестити надлежну особу у школи. Даље пратити препоруке лекара.

2. Уколико се симптоми појаве у школи

1) Особље школе

Потребно је да се особа са симптомима болести одмах јави у COVID-19 амбуланту надлежног дома здравља. Истовремено надлежна особа у школи коју одређује директор школе обавештава надлежни институт/завод за јавно здравље.

2) Ученици

При свакој сумњи на постојање респираторне инфекције ученику одмах ставити маску и сместити га у празну учионицу/просторију одређену за изолацију и обавестити родитеље и надлежни институт/завод за јавно здравље. О ученику, у соби за изолацију до доласка родитеља, потребно је да брине једна особа користећи маску и рукавице, а просторију након одласка детета очистити и дезинфиковати.

ОРГАНИЗАЦИЈА ДЕЖУРСТВА

За време трајања пандемије COVID 19 организује се дежурство наставника из разлога безбедности здравља ученика.

Дежурство наставника организује се на исти начин као и у редовним условима.

21. Програм здравствене заштите

Циљеви:

- Стицање знања из области здравствене заштите ученика
- Превенције различитих болести
- Стицање знања о превенцији и заштити од инфекције КОВИД-19
- Стицање знања о здравим животним стилевима
- Усвајање информација о штетности употребе психоактивних супстанци
- Усвајање знања о умећу одрастања и свету без насиља
- Стицање знања о личној и колективној заштити ученика
- Усвајање правила понашања ученика у школи

Садржај/активности:

-уознавање ученика са принципима здравствене заштите
-Уознавање ученика и родитеља са превенцијом и заштитом од инфекције КОВИДОМ-19 и других заразних болести
-саветодавно инструктивни рад са породицом ученика
-обавештавање родитеља о активностима наставника
-анкета ученика и родитеља о постигнутом успеху тима за здравствену заштиту

Носиоци активности:

- ученици
- наставници
- стручни сарадници
- министарство здравља
- локална самоуправа
- ПП-служба

Начин остваривања програма:

Програм здравствене заштите ученика се изводи н различите начине:
-предавањима од стране стручних кадрова из Дома здравља Богатић
-радионицама у оквиру часова разредног старешине
-активностима ПП-службе
-приказивањем различитих презентација везано за заштиту од Covid19
-коришћењем одабране литературе
-коришћењем различитих видео материјала

Исходи:

-да стекну знања из области здравствене заштите
-да усвоје начине превенције различитих болести
-да објасни и наведе здраве животне стилове
-да усвоји начине понашања ради превенције и заштите од инфенције Covid19
-да стекне знања о штетности употребе психоактивних супстанци
-да примени стечена знања о личној и колективној заштити ученика
-да примени стечена знања о правилима понашања у школи и школском дворишту
-да стекне и примени знања о различитим врстама насиља(дигитално,физичко,вербално,психичко,..)
-да усвоје и примене знања о здравим животним стилевима

Начин праћења и вредновања:

- анкете
- различити извештаји
- фотографије
- ђачки парламент
- видео записи

22. Програм за обезбеђивање квалитета и развоја установе

Циљеви:

- Унапређивање квалитета процеса образовања и васпитања и развоја установе
- Развијање компетенција ученика
- Развијање компетенција наставника

Садржај/активности:

- израда планова рада везаних за обезбеђивање квалитета и развоја установе
- праћење реализације планова
- учествовање у реализацији планова рада
- обезбеђивање услова за обезбеђивање квалитета и развоја установе
- сарађује с органима Школе и другим субјектима у Школи и ван ње на испуњавању задатака из своје надлежности
- реализује и контролише реализацију стручног усавршавања наставника и стручних сарадника
- прати примену закона, Статута и других општих аката Школе, чија је примена важна за обезбеђивање квалитета рада и развој Школе
- вођење евиденције о свом раду (записници, извештаји...)

Начин остваривања програма:

- Посета и претраживање сајтова ШУ, МПНТР, ЗУОВ, ЗВКОВ
- Састанци и консултације тима са директором, Педагошким колегијумом, Наставничким већем
- Састанци и консултације са тимовима
- Стручно усавршавање

Начин праћења и вредновања:

Упитници, анкете, извештаји

Носиоци активности:

- Координатор тима за обезбеђење квалитета и рада установе са члановима
- Директор школе

Исходи:

- Школа подиже ниво и квалитет образовног процеса
- Ученици и наставници развијају нове вештине и компетенције које умеју да примене у свакодневном и академском животу:
  - комуникација на матерњем и страном језику
  - дигитална компетенција
  - осећај за иницијативу и предузетништво
  - културолошка освешћеност и изражавање
  - тимски рад
- Школа располаже савременим наставним средствима и шири своје капацитете

23. Програм израде пројеката

Циљеви:

- Унапређивање квалитета процеса образовања и васпитања кроз реализацију пројеката и склапањем партнерстава
- Развијање компетенција ученика
- Развијање компетенција наставника
- Обезбеђивање наставних средстава и ширење капацитета

Садржај/активности:

- израда плана
- израда пројеката, праћење њихове реализације,
- учествовање у реализацији пројеката
- праћење конкурса за пројекте
- успостављање партнерстава са другим установама и школама ради размене искустава и унапређења процеса образовања
- планирање и реализација активности везаних за партнерства
- вођење евиденције о свом раду (записници, присуство чланова...)

Начин остваривања програма:

- Посета и претраживање сајтова Министарства просвете, науке и технолошког развоја, амбасада, конзулата, невладиних организација и свих организација које се баве пројектима и донаторством
- Састанци и консултације тима са директором, Наставничким већем и локалном самоуправом
- Писање пројеката, прикупљање понуда, кореспонденција са донаторима
- Слање израђеног пројекта остале потребне документације
- Писање извештаја о пријављеним и реализованим пројектима
- Стручно усавршавање

Начин праћења и вредновања:

Посете, упитници, анкете, извештаји

Носиоци активности:

- Координатор тима за израду пројеката са члановима
- Директор школе
- Стручни активи
- Ученици
- Партнери школе

Исходи:

- Школа подиже ниво и квалитет образовног процеса
- Ученици и наставници развијају нове вештине и компетенције које умеју да примене у свакодневном и академском животу:
  - комуникација на матерњем и страном језику
  - дигитална компетенција
  - осећај за иницијативу и предузетништво
  - културолошка освешћеност и изражавање
  - тимски рад
- Школа располаже савременим наставним средствима и шири своје капацитете

24. Програм школског сајта

Циљеви:

- Обавештавање ученика и њихових родитеља као и свих запослених у школи о активностима у школи
- Пружање општих информација свим потенцијалним будућим ученицима и њиховим родитељима
- Ученицима на ванредном школовању доступност свих релевантних информација везаних за њихове обавезе
- Доступност школских аката јавности
- Обавештења у вези свих јавних набавки
- Промоција успеха ученика на такмичењима и смотрама
- Развијање свести о обавезама и правима ученика
- Доступност разним распоредима (часова, писмених провера знања, звоњења...) свим ученицима и њиховим родитељима
- Преглед листе изабраних ученика за све образовне профиле
- Обавештавање ученика о активностима ученичког парламента
- Промовисање свих видова сарађе са локалном заједницом

Садржај/активности:

- Избор координатора и чланова тима за школски сајт на почетку сваке школске године. Тим чине руководиоци свих стручних већа и остали изабрани чланови школског колектива.
- Израда плана активности за сваку школску годину. На почетку школске године одржаће се састанак свих чланова тима на ком ће се договорити обавезе и задужења сваког члана тима.
- Сваки члан тима, координатору ће достављати информације из своје области које су од значаја за промоцију школе, њених ученика и професора.
- Следећи састанци ће се одржавати по потреби, јер ће сваки члан тима координатору доставити материјал за објављивање када се тај догађај од значаја реализује.

Носиоци активности:

Координатор и чланови тима за школски сајт

Начин остваривања програма:

Комуникација између свих чланова тима за школски сајт са осталим организацијама, тимовима и активима у школи. Чланови тима достављају координатору материјале и информације које је потребно објавити на школском сајту. Координатор тима за школски сајт, објављује потребне информације на сајт у најкраћем могућем року.

Исходи:

Прихватање права и одговорности
Развијање колективног односа и изградња партнерства, искуство тимског рада
Боља комуникација и подстицање доношења заједничких одлука прихватљивих за све стране
Квалитетнија сарадња између ученика и наставника
Веће задовољство радом и животом у школи

Начин праћења и вредновања: Прегледом школског сајта

25. Програм библиотеке

Циљеви:

- унапређивање образовно-васпитног процеса
- реализација јавних и културних делатности школе
- развијање навика читања и коришћења библиотечких услуга код ученика
- омогућавање ученицима да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота
- омогућавање коришћења бесплатних уџбеника ученицима из угрожених социо-економских породица
- Промоција успеха ученика на такмичењима и смотрама
- Развијање свести о обавезама и правима ученика
- Доступност разним распоредима (часова, писмених провера знања, звоњења...) свим ученицима и њиховим родитељима
- Преглед листе изабраних уџбеника за све образовне профиле
- Обавештавање ученика о активностима ученичког парламента
- Промовисање свих видова сарање са локалном заједницом

Садржај/активности:

- Израда годишњег плана и програма рада библиотекара.
- Континуирана и планирана набавка и обрада библиотечког фонда (прикупљање уџбеника и других наставних средстава намењених ученицима и стручне литературе за наставнике и стручне сараднике;
- класификовање и смештај књига и публикација).
- Вођење документације о раду школске библиотеке и школског библиотекара (извештаји, анализе...)
- Остваривање стручних послова - инвентарисање, ревизија, сигналирање, издавање и враћање књига, поправка књига.
- Уређивање просторије библиотеке.
- Систематско информисање ученика и запослених о новим књигама, листовима, часописима.
- Промоција књига.

Носиоци активности: Библиотекар

Начин остваривања програма:

- Упознавање ученика са врстама библиотечке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, енциклопедија...
- Пружање помоћи ученицама при избору литературе и некњижне грађе.
- Обележавање важних дана, догађаја, годишњица.
- Учешће у хуманитарним акцијама; на конкурсима и такмичењима.
- Информисање корисника школске библиотеке о новоиздатим књигама, стручним часописима и другој грађи, о тематским изложбама, акцијама и јубилејима, приказивање појединих књига и часописа.
- Сарадња у вези са посетом Сајму књига, информисање о набавци књига на Сајму.
- Информисање стручних сарадника и директора о набавци стручне и педагошко-психолошке литературе.

Исходи:

- Прихватање права и одговорности
- Развијање колективног односа и изградња партнерства, искуство тимског рада
- Боља комуникација и подстицање доношења заједничких одлука прихватљивих за све стране
- Квалитетнија сарадња између ученика и наставника
- Веће задовољство радом и животом у школи
- Повећано задовољство корисника услугама школске библиотеке.

Начин праћења и вредновања:

Редовно извештавање о спроведеним активностима из програма рада библиотеке; обнављању библиотечког фонда (број новонабављених књига и публикација); броју ученика и наставника који користе фонд школске библиотеке.

26. Смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке

За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и зависно од потреба, доноси индивидуални образовни план, у складу са Законом.

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припреме за свет рада.

Програм додатне подршке је намењен ученицима са сметњама у физичком и психичком развоју, а које онемогућавају ове ученике да у свакодневном школском раду усвоје садржаје образовно – васпитног рада.

Циљ: Циљ програма је савладавање постојећих тешкоћа у развоју и даље развијање очуваних способности ученика.

Садржај/активности	Носиоци активности
1.Идентификација ученика са сметњама у развоју; 2.Утврђивање потреба за додатном подршком на основу природе и степена сметњи; 3.Организовање индивидуализованих облика рада са ученицима са тешкоћама; 4.Упознавање чланова ОВ о евидентираним ученицима и њиховом напредовању; 5.Усклађивање критеријума и начина вредновања успеха ових ученика; 6.Прилагођавање захтева и радних обавеза у складу са сметњама; 7.Саветодавни рад са родитељима ученика којима је потребна додатна подршка; 8.Праћење ученика у погледу резултата и корекција плана рада у складу са тим; 9.Организовање сарадње са стручњацима ван Школе.	Наставници, ТИМ за ИОП, одељењске старешине, директор, педагог, психолог

Додатна подршка ће се организовати као рад у самој школи, рад психолога, педагога и наставника као и ван школе кроз сарадњу са одговарајућим институцијама и стручњацима. ИОП-план омогућава да се њихов развој и напредовање одвија према способностима и интересовањима а сарадња се остварује са интерресорном комисијом, локалном самоуправом. Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану саставни су део наставног процеса. Саставни део Школског програма чине индивидуални образовни програми за ученике.

27. Актив за развој школског програма

У изради Школског програма учествовали:

1) Актив за развој школског програма:

Марија Петровић – координатор тима и израда школског програма

Ђурђина Ђонлић – члан тима и лектор школског програма

Наташа Симић – члан тима

Ана Матић – члан тима

Татјана Ловаш – члан тима

Сања Берић – члан тима

Милена Веселиновић – стручни сарадник, члан тима

- 2) Председници стручних већа и чланови њихових актива – израда стандарда циљева наставе, исхода, начина остваривања и проверавања исхода/циљева по модулима
- 3) Председници тимова и чланови њихових тимова – израда програма који се односе на њихов тим
- 4) Руководиоци секција – програм секција и хор
- 5) Педагошко-психолошка служба:
Милена Веселиновић – педагог
Јелена Пантић – психолог
- 6) Секретар – Мирјана Јездимировић

Праћење остваривања Школског програма ће се реализовати кроз следеће облике рада:

- Стручни актив за развој школског програма и Педагошки колегијум ће пратити израду и реализацију Школског програма
- Праћењем реализације свих облика васпитно-образовног рада - стручни сарадници, директор, Педагошки колегијум
- Праћењем рада стручних органа школе - директор, Наставничко веће
- Презентација реализације Школског програма на састанцима Савета родитеља школе и Школског одбора

Школски прорам је донет дана:

Деловодни број: _____ од _____ године

На седници Школског одбора.

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

Весна Мартиновић